1977-01-02, söndag.

Inga och jag for ut till stugan, start 1140. Det regnade, dock ej starkt, och det var ett par plusgrader i Lund. Praktiskt taget lugnt. Dis till dimma, sikt i Lund 500 - 1000 m, men vid Krankesjön sämre, knappast över 500 m. Regnet, som föll även igår, har visserligen tagit hårt på snötäcket, men det var fortfarande praktiskt taget obrutet på fälten mellan Lund och Revinge. Här och där m 1 m renblåst, men ovanligt mycket snö för årstiden. Temp. vid stugan -2° C. Här föll underkylt regn, det hördes ett underligt fint risslande, och små små droppar eller kanske ibland isbitar ungefär runda och 1 eller 1,5 mm i diameter föll ner från den grå himlen. Syntes fint särskilt på fågeltornet. Vi var vid stugan c 1220 - 1245. Vi körde ner ända till järnvägsövergången genom snön; vi trodde det skulle bli mycket kinkigt att komma upp till allmänna landsvägen igen, men det gick galant även där snön låg tjock, tack vare framhjulsdriften.

Jag var uppe i tornet c 10 minuter. Sjön var helt istäckt, så långt man kunde se (det var visserligen inte vidare långt, men säkert är den helt frusen fortfarande.). Inga gick ner till kanalmynningen: intet öppet vatten här heller.

Fågel på utvägen: rätt mycket kråka och råka vid Dalbyvägen, där man numera tar av mot S Sandby. Här även en del kaja. Stod på snön eller plockade i snön och där snön var m 1 m borta (sådana ställen var sparsamma, snötäcke nästan obrutet). Även ute vid Arendala, där avtagsvägen till Ö Torn tar av, syntes kråkor och råkor på flera ställen, och en flock på c 6 rapphöns. Längre ute, på hela sträckan mellan Hardeberga och Revingehed och vidare ner till Silvåkra, var det ytterst litet fågel: några få kråkor, fasaner på några ställen, bl a minst 7-8 ex under ekar inne på förläggningsområdet, men nära vägen. Koltrast sedd. 2 ringduvor flygande V om S Sandby.

Vid sjön, sedda från tornet och på Ingas korta sväng nerom kanalen: inte en vattenfågel. Själv såg jag entita vid huset, ett par koltrastar på avstånd, tre kråkor som under skrän kom utflygande över sjön och satte sig på isen, med c 100 m inbördes avstånd, samt slutligen en flock på c 50 bergfinkar, som diskret letade föda på snön inne i den aldunge som ligger vid sjösidan mellan vår stuga och kanalmynningen. Här fanns också en del vinterståndare av höga örter, bl a älggräs (Spiraea ulmaria). Inga såg även grönfink och talgoxe. Jag hörde bofink flyga över. Några bergfinkar lyfte och flög norrut till aldungen bortom den förfallna bryggan.

Det var stilla, men snö och is och mycket dålig sikt. Ett ögonblick skymtade jag Silvåkraskogen, f ö syntes blott det närmaste klarvattnet plus den vass som utgör detta vattens yttre begränsning.

Vi for ut via Revingehed - Kvinnevad, men hemvägen togs via vägen som går närmare Krankesjöns Ö och N strand. Såg här skata, några få fasaner, en nötskrika flög över vägen. Vid Revingeby 1 + 1 + 1 koltrastar och 1 kråka; mellan Revingeby och Skatteberga 1 kråka och 4 fasaner, de sistnämnda ute på öppna snötäckta fält och lätt synliga på långt håll (fast sikten var fortfarande dålig, c 500 m); I S Sandby 1 kråka och 2 flygande snöskator. Nära Hardeberga 1 + 2 kråkor på fälten, närmare Lund 2 kråkor till. Vi tog av mot Ö Torn eftersom vi ämnade oss till Zootis. På fälten här 1 råka, 10 rapphöns, 1 fiskmås ad samt 2 + 1 + 1 kråkor. Ytterligare 1 råka. Sedan framme vid stadsbebyggelsen.

Mycket fattigt utbyte som synes.

I Lund, före starten, sågs som vanligt flera skrattmåsar och ett par tre fiskmåsar över Klostergården. Jag räknade bl a 8 skrattmåsar på taket till den låga (västra) delen av det hyreshus vi bor i. De flesta skrattmåsar är ad men några få ex i klar ungdräkt ses dagligen. Det råder intet tvivel om att skratt- och fiskmåsar vistas regelbundet här nu på vintern. Inte ens den ovanligt djupa snön på sista tiden har fått dem att vika undan. Tillräckligt med föda måste de finna här bland bebyggelsen. Någon enda gång ser man folk kasta ut mat till dem, men detta kan säkerligen inte försörja dem i större utsträckning. Det skulle vara intressant att veta deras beteende, förmåga att finna mat, relationer till kråkfågel etc. Jag har sett måsar med mat i näbben bli häftigt attackerade både av andra måsar och av kråkfåglar (kråka och kaja) här nere. OBS att de antagligen med lätthet finner ostörda viloplatser på många hustak.

Tillägg: vid stugan idag liksom sist talrika kaninspår. Några få kaniner sedda på snön i strandskogen. Bara vuxna ex sedda. Göran Jansson m fl kaninforskare lär ha yttrat att kaninerna "börjat dö i betydande antal" nu sedan vintern satt in på all-

→ Det tror jag gärna, men då dör de nog nere i sina gryt.

1977-01-06, trettondagen.

Det hade snöat rätt mycket på natten. Det låg ett jämnt täcke av nysnö på c 5-6 cm tjocklek. Temp på dagen ngt över noll. Jag drog ifrån gardinen kl 0900, då var horisontalsikten under 400 m och vertikalsikten c 100 m. Kl 1130 var värdena resp 500 och 100 m; kl 1410-1515, då jag var ute, hade de bättrats till c 1500 m (högst) och c 200 m.

Fågelfauna relativt rik för att vara i Lunds utkant. Några obsar gjordes innan jag gick ut. Vandringen kl 1410 - 1515 gick Klostergården - järnvägsbron över Höjeå - vidare mot Uppåkra längs järnvägen en sträcka på c 600-800 m, sedan tillbaka ungefär samma väg. - Arter:

sädgås: hörd 0930. Kl 1130, när vi satt vid frukostbordet, kom 12 ex mot V, de var mycket svagt synliga trots att de flög på lägre höjd än 100 m, sedda endast av en slump. Kl 1430 fann jag c 300 ex gående eller stående på ett fält c 250 m V om järnvägen och c 1000 m S om Höjeå. Landskapet var helt vinterpräglat, men på detta fält fanns dock en del små svarta prickar, som visade att jord eller kanske växtdelar var delvis åtkomliga. Tyvärr tänkte jag inte på att gå till fältet och se på grödan, om det nu fanns någon sådan. Av de c 300 gässen flög en del, dock knappast mer än 100 ex, bort mot S, ett 20-tal flög mot V, några gjorde rundflygningar. Men hela flocken lyfte inte vid detta tillfälle. Kl 1445 kom 16 + 4 + 32 sädgäss från V, det var säkert nyanländande exemplar. Jag avsåg just att studera hur de skulle reagera för den flock på c 150 eller litet mer, som stod kvar. Men därav blev intet, ty i detta ögonblick lyfte denna flock på grund av skott på relativt nära håll. Jägarna sågs inte, men det hade knallat ganska friskt en stund, dittills dock så pass långt borta att gässen inte lyft. - Se även under hare.

kanadagås: 1 ex i stora flocken. När gässen sträckte halsarna, var detta ex nog c 1 dm högre än de andra. Jag såg storleken först; i det dåliga ljuset dröjde det en stund innan jag såg huvudteckningen.

(obestämd svan: 4 ex i ån på avstånd, nedströms järnvägsbron)

gräsand: sedda flygande, bara några ex inalles.

brunand: 20 nästan säkra i damm nedanför reningsverket. OBS att ån och en del dammar var öppna. (Tillägg vid renskrivningen 12 jan: brunänderna kan utan vidare anföras som säkra. Söndag 9 jan gjorde jag noggrannare obsar, se dagbok, renskriven).

tornfalk 1 sedd från fönstret kl 1130, flög över hustaken; senare 1 ex sett vid järnvägsbanken på promenaden.

ormvråk 1 ex satt öppet på gås-fältet, dock c 200 m från gässen. Flög slutligen en sträcka. Mörk normalfärg.

fasan sedd

sothöna c 25 i dammen nedanför reningsverket, och vid dammens kant.

rörhöna 1 ex Höjeå, simmade tvärs över ån c 75 m uppströms järnvägsbron.

skrattmås: f m några över husen, 2 ad syntes nära. (Här finns dagligen skrattmåsar nu på vintern). - Vid middagstiden såg jag bl a 9 ad + senare 2 ad och 2 juv + ytterligare en del, alla dessa flygande västerut längs Höjeåns dalgång, höjd 15 - 30 m.

fiskmås: flera ad sedda när jag gick min runda

ringduva: 12 + 3 ex på fältet vid gässen

rödhake: 1 ex från fönstret på morgonen

koltrast: tämligen många sedda, men aldrig i flock. Inne i bebyggelsen finns den alltid, men även ute över fälten kom ensamma ex flygande upprepade ggr, vanligen på "långflykt". - Egentligen är det svårt att begripa att en så stor koltrastpopulation kan uppehålla livet även när snötäcket är djupt och obrutet; det är ju endast ytterligt små ytor som är snöfria, och jag har svårt

1977-01-06 forts.

att tro att dessa kan hysa tillräckligt med åtkomlig föda. Naturligtvis förekommer matning, men månne tillräckligt? Kanske avfall av typen matlämningar och äppelskrabbor spelar en roll? Uppe vid Zootis har jag ibland, senast häromdagen när det var mycket snö, kastat ut ett par färska kluvna äpplen, och det har varit fråga om sekunder innan koltrastar funnit maten och börjat äta. Inte mer än 1 ex på varje. - Det är ju tänkbart att en del ex stimuleras till bortflyttning när vädret blir alltför motigt. Kanske de ex som idag sågs flyga långt och öppet över snöfälten just visade sådan flyttningsoro?

snöskata: på promenaden sågs först c 150 ex flyga mot V, en liten stund senare ytterligare 12 mot V, senare 120 ex (troligen inte sedda tidigare) flygande mot SV.

blåmes 1 ex från fönstret på morgonen

bofink: enstaka hannar morgonen. 1 ex flög mot V på middagen nära järnvägsbron över ån.

bergfink: precis i det ögonblick kl 0900 då jag drog från gardinen kom en flock på 50 ex mot V, snabb flykt. Ingen flock sedd senare på dagen trots flitigt letande; bara några få ex sedda på promenaden.

gråsparv sedd

pilfink också sedd

skata 1 + 1 sedda över husen

kaja åtskilliga sedda över husen

kråka rätt allmän på fälten, men enstaka ex, ej i flockar.

- - - - - - - - -

På samma fält där gässen vistades sågs förvånande många harar. En rundtitt med kikare gav 4 + 1 + 1 + 2 + 3 + 1 + 1 + 2 + 1 + 3 + 1 + 1 + 1 + 2 + 2 + 1 = summa 27 ex, alla på detta fält. De flesta satt eller låg stilla eller rörde sig bara litet. I enstaka fall kunde det vara en smaksak om man ansåg att 2 ex var i sällskap eller ej. Ett ex var i rörelse nära gässen. Denna hare sprang, dock i mycket lugn takt, rakt emot en samling gäss som stod stilla litet utanför huvudflocken. De släppte haren mycket nära, jag skulle tro 3 - 5 meter, men då lyfte 2 - 3 gäss och flög bort ett stycke, de andra bara gick åt sidan. Samma hare sprang sakta fram mot gässens huvudstyrka och rakt in bland dem där de stod tätt; här lyfte inte gässen utan gick bara någon meter ur vägen.

1977-01-08, lördag.

Underbart väder: snötäckt, sol, utomordentligt klar sikt, vid stugan var temp. - 4°,5 C. Inga och jag körde från Lund 1215, ankom till stugan 1255, fick köra rätt sakta delvis p g av halka. På utvägen: 1 ormvråk i snön nära vägen ungefär vid Hardeberga, 1 ormvråk flygande nära Skatteberga, nästa ormvråk satt i snön nära Revingeby 8 (storkens häckplats i gamla dagar). På N sidan av Krankesjön (vi körde vägen närmast sjön) 2 ormvråkar flög nära varandra, dock ej i sällskap, och slutligen på öppet fält strax Ö om vägen Ö om sjön satt en ormvråk i snön, omgiven av 4-5 kråkor. Just när vi passerade, kom en annan ormvråk i rak och låg flykt mot den sittande fågeln; denna lade sig bakåt på rygg och spjärnade med klorna. Båda fåglarna kom att ligga mot varandra på detta sätt, de spjärnade mot varandra och rörde på sig utan att flytta sig nämnvärt. Efter en minut (skattad tid, kanske kortare) flög den ena bort, nästan säkert den som var där från början. Båda ex hade ungefär samma(normala) färg, varför det var svårt att vara säker. Rätt ovanligt beteende, åtminstone ses det sällan. Säkert betingat av det tjocka snötäcket och den därav betingade näringsknappheten; näring finns kanske men är svåråtkomlig.

Anmärkningsvärt hög siffra på ormvråkar, särskilt en sådan vinter! - Övriga fåglar på utvägen: intet antecknat, och intet märkligt sett.

Jag var uppe i tornet 1300-1320. Därvid tilldrog sig följande:
25 grönsiskor flög mot SV eller SSV längs stranden (detta är deras vanliga kosa här).
2 sädgäss flög västerut. 1 koltrast hona flög SV. 1 bergfink flög mot N eller NO.
1 bofink likaså. 1 oklart läte hörs, ev. sävsparv. 4 ringduvor flyger österut.
17 grönsiskor flyger mot SV eller SSV precis som föregående flock. 1 ensam råka flyger österut över sjön och vidare. 1 bofink flyger mot SV. 16 grönsiskor flyger mot NO, över alarna längs stranden, d v s på alldeles samma stråk som de som reser åt motsatt håll. 1 ormvråk ses sitta i gran i hitre kanten av Silvåkraskogen. 1 glada kretsar några varv sakta och lågt över den sittande vråken, ger sig sedan sakta ut över den isbelagda sjön och far norrut, nära Ö stranden.

Jag gick ner från tornet, satte färgfilm i kameran, gick upp på nytt och tog panoramabilder över sjön plus några bilder till. Fantastiskt väder, sol, snö, is, minus 4 eller 4,5 grader C, mycket svag vind, härlig sikt. Kanalen öppen en sträcka på c 75 m, eljest intet öppet vatten. Talgoxe 1 sedd, blåmes 1 + 1 sedda, bergfink 3 ex kom, fällde i grov al vid kanalen, letade frön, åt kanske alfrön också. Jag stod vid kanalen, mycket nära. Sävsparv hördes flera ggr, absolut säkert, och rätt märkligt denna snörika vinter.

Jag gick

Ett tu tre fick jag se en mink som rörde sig på snön alldeles vid kanten av grannhuset (familjen Anderssons hus). Mera ogenerad än jag trott, sågs flera ggr på 25 - 50 m avstånd sedan fram och såg på spåren. Spår syntes även vid vårt hus. Kanin bara spår, och inte så ymniga, men nysnön var tunn och kornig, och spår av lätta djur syns ej bra där.

Inga gick en lång runda nerom Öbacken och Silvåkrakärret etc. Berättade att hon sett mink i kanalen i kärret, 1 fjällvråk, 1 häger, några ormvråkar, summa 2 gäss (nästan säkert desamma som jag såg), samt tämligen många bofinkar.

Vi satt inomhus 1420 - 1440 och drack vårt kaffe. Därefter kortvariga obsar runt stugan, och så färd, med start 1455, stugan - Silvåkra by - Öbacken - ängarna - inte fram till Vombs by utan till vänster på vägen innan man når Södergård - fortsatte här, alltså V om Nygård - Norregård - titt över ängarna V och NV om gården - - Vombsjöstranden - Hjälmaröd - Harlösa - Hunneberga - Revinge - S Sandby - hem. Stannade på några ställen på ängarna etc, men ingen mycket grundlig undersökning. Vi såg:

sädgås Vombs Ä 9 ex flygande mot V, 1 ex rundflygande. På hemvägen, nära Skatteberga, körde vi ungefär "jämnsides" med 2 sädgäss, de flög först S om oss, när vi kom inom S Sandby var de flera 100 m norr om oss, och när vi fortsatte mot Lund, kom de ånyo S om oss, så småningom avlägsnande sig alltmera från den väg vi körde på; men rätt många km hade vi dem i sikte, och deras hastighet var nästan densamma som vår, d v s mycket nära 65 km/tim. Trevlig obs!

svan, säkert sångsvan: 21 ex låg på snöfältet SV om Vikens gård, synliga på långt håll. - Därtill 3 obestämda svanar som flög österut ungefär vid Hunneberga.

gräsand: 2 flygande ex Norregård, och c 60 i flock stod på Vombsjöns is c 500 m utanför åns avflöde. Sedan sågs 2 ex ligga i ån nära bron vid Revinge.

knipa 1 ensamt ex, en hona, låg i ån på sistn. plats

(5)

1977-01-08 forts. ~~2~~

storskrak 5 ex varav 3 hannar i ån vid Revinge. Vi gjorde bara kort stopp här.

fjällvråk 1 ex Vombs Ä norr om vägen

ormvråk 1 + 1 + 1 ex sedda Vombs Ä

sparvhök 1 ex flög nära över Vombs Norregård

i kungsörn 1 ex Vombs Norregård. Satt i trädtopp helt nära stora ladbyggnaden i kanten emot ängarna. Sågs utmärkt, först sittande, sedan flygande. Hade huvud och hals guldbrungula, hade stjärtens bashalva [illegible] blekgrå, ej vit, vilket syntes förträffligt när den seglade på 75 m håll bort från oss. Vingarna på den flygande fågeln föreföll avgjort som hos juv, men den vita färgen på [illegible] vingarna något mattare och kanske mera oskarpt avgränsad än [illegible] vanligt hos juv. Månne kläckt 1974? - Nära örnen massvis med kråkfågel, se nedan.

rapphöns: på utvägen flock 12 ex vid Arendala, några vid Mossavägen och flock på Vombs Ä. På hemvägen flera flockar, 13 + 4 + 6 + 7 + 6 ex (ej exakt, eller åtminstone ej fullständigt noterat).

fasan sedd flerstädes

ringduva: 1 + 1 + 1 ex Vombs Norregård. Väster om Harlösa minst 25 ex på snöfält, rätt glest fördelade, delvis bland rapphöns. Gröna växter hade de frilagt, kanske var det kålblad??

gröngöling hörd vid Norregård, både "regnropet" och det vanligare lätet

större hackspett hörd på samma plats, ej sedd, men jag antar det måste varit denna art

koltrast: några ex sedda flygande, de flög då fritt över snöfälten och långt iväg

snöskata: flock säkert på över 300 ex i Lunds östra utkant på hemvägen

skata: enstaka ex sedda vid stugan

kråka	vid halmstackar nära Södergård	c 100,	vid Norregård också	c 100,	[illegible]
råka	" " " "	c 120,	" " "	c 100	
kaja	" " " "	0,	" " "	c 300.	

Dessutom var kråka allmän på ängarna och andra marker, (som ofta fallet är här), råka sågs i måttligt antal, och av kaja bara 2 ex förutom den stora flocken vid Norregård; dessa 2 flög i sällskap över ängarna.

gulsparv: i höga träd vid ekonomibyggnaderna på Norregård satt minst 90 gulsparvar! Trevligt.

1977-01-09, söndag.

Jag hade avtalat med Per Wessner, Värpinge gård, att träffas och beskåda ett område, som han önskar bevara för framtiden; det finns nämligen ett påtagligt hot att Lunds stad kommer att bebygga det om man inte agerar i tid. Jag gick hemifrån kl 0855 i tätt snöväder; det hade snöat rätt mycket på natten, och snötäcket var tjockt (skattat 12-15 cm) och obrutet. Temp nära noll, snön var på gränsen till kram.

Hos Wessners en ~~[illegible]~~ slät men varm och härlig kopp kaffe, under samtal med Per. Han är mycket prima, med sunda ideer om lantbruk, avvägning mellan olika intressen, etc. En släkting till honom (svåger??) kom också. Vi gick sedan ut, vandrade ner och såg på bäckravinen bakom gården, följde den ner till och genom Värpinge by och fortsatte sakta längs Höjeå, motströms tills vi kommit förbi alla de m l m nya dammarna och reningsverket. Skildes nära järnvägsbron kl c 1145. Mycket skön vandring. Snöfallet upphörde redan före 0930, det var svag vind, mulet,och temperaturen steg till över noll grader, snön blev blötare, och på Klostergården rullade ungarna stora snöklot. Sikten måttlig, dis på större avstånd, men fullt OK på måttliga distanser. Rikt fågelutbyte faktiskt:

1 häger 1 ex vid ån nedanför reningsverket .

2 sädgås: 3 ex flög på avstånd i diset, art ej kritiskt bestämd

3 knölsvan: rätt mycket: i nedersta öppna dammen (rätt nära Trolleberg) simmade 21 ad och 1 juv! Till vår stora förvåning fann vi att flera ad kom simmande mot oss! De kom helt nära, bara 2 - 4 m. Vi hade ingenting att erbjuda dem. Minst 3 ex gick upp på isen och kom ut på områden där isen "varken bar eller brast", men de klarade sig upp igen. Längre uppströms låg i åns fåra (ån var helt fri från is) 5 ad och 2 juv, ännu längre upp en ensam ad. Från den stora öppna dammen rakt nedanför reningsverket lyfte dels 1 sångsvan ad (se nedan), dels en knölsvan juv, den sistnämnda kom på några få meters höjd förbi oss; trots att den var juv hade den på detta synnerligen korta avstånd en tydlig vington, inte bara vinande utan med "klang" i, som hos gamla fåglar ehuru mycket mycket svagare. Denna juv fällde nära nyssnämnda flock på 5 ad 2 juv. Summan blir alltså 21 + 5 + 1 = 27 ad, och 1 + 2 + 1 = 4 juv. Anmärkningsvärt!

4 sångsvan: i stora öppna dammen rakt nedanför reningsverket, den damm där de allra flesta fåglarna höll till, låg 1 sångsvan ad och 1 knölsvan juv, inbördes avstånd c 50 - 70 m. Sångsvanen lyfte när vi nalkades och flög bort m l m västerut. För knölsvanen se ovan.

5 gräsand: 3 ex lyfte ur litet, brant och smutsigt dike vid översta delen av Wessners bäckravin. Senare sågs 2 ex flyga förbi på avstånd. Högst anmärkningsvärt var att endast en enda ~~[illegible]~~ gräsand, en hanne, fanns bland de andra fåglarna, och den låg i ån, nära en storskrake. Den stora huvudmassan av fågel (se nedan) innehåll ingen enda gräsand. Månne för smutsigt, eller ingen passande näring???

6 vigg: i dammen rakt nedanför reningsverket låg inalles minst 14 ex varav 5 hannar ad. Ett par höll åtminstone i början tydligt ihopa, ~~[illegible]~~ de övriga låg blandade med brunand och sothöna, men så småningom kom nästan alla dykänder på vingarna, och då flög alla viggarna ett slag omkring i egen flock och alla brunänderna likaså (kanske med undantag av något enda ex). Efter några snabba rundflygningar slog de sig åter delvis samman och fällde snart sedan vi passerat.

7 brunand: i ovannämnda damm totalt 18 ex varav 7 eller 8 hannar ad. Se föreg. Ganska stort antal brunänder för att vara mitt i vintern. - En ensam brunand- ~~[illegible]~~ hona låg i en damm längre nedströms. Den dammen hyste bara 3 fåglar, en knipa hona, en som jag tror var sothöna, och så denna ensamma brunand.

8 knipa en ensam hona sedd, se föreg. art.

9 storskrak: i ån strax uppströms Trolleberg 3-4 ex. I ån tvärs för reningsverket 1 ex liggande nära den ensamma gräsanddraken. Och i fågelrika dammen här en flock på 8 ex varav bara 1 var en fullt utfärgad hanne, otroligt grant laxfärgad i denna ~~[illegible]~~ dager. Dock fanns även 2 ex som jag vågar utnämna till yngre hannar inte på långt när utfärgade men med undersidan tydligt laxfärgad när de flög över.

10 salskrak: letade förgäves efter den först, men när storskrakarna ~~[illegible]~~ lyfte från dammen (de låg tätt och nära intill stranden), reste min själ en salskrake också. Den vek av från de andra skrakarna och ~~v~~ kom nära förbi oss, det

1977-01-09 forts.

var en säker hona, att döma av både dräkt och storlek, den såg ovanligt "vek" och tunnhalsad ut. - Jag har sett salskrake tidigare på denna plats, men det var innan reningsverket var utbyggt och innan åsträckan nedströms järnvägsbron hade blivit nygrävd. Då gick ån i krokar och markerna närmast fåran var ofta m 1 m översvämmade, särskilt vid snösmältning etc.

11 ormvråk 1 normaltecknat ex lyfte från träd N om Wessners bäckravin, nära en gård. Flög sakta över snön, då såg undervingarna ovanligt ljusa ut, på grund av markens vita färg.

12 sparvhök 1 ex flög nära förbi medströms, rakt över fågelrikaste dammen. Fann fågeln rätt sent, men det var tydligt att en del av fåglarna i och vid dammen hade lyft för sparvhöken.

13 tornfalk. När jag kom till gården kl 0922, lyfte en tornfalk från träd i parken, alldeles i kanten av fälten. - Senare sågs 1 ex flyga vid reningsverket, det var troligen samma fågel som 6 januari, den vistades gärna invid de stora kraftledningsstolparna.

eller grävt

14 fasan: flera sedda Värpinge vid gården. Hade rört sig mycket i snön och flerstädes hackat djupt genom snötäcket ner ibland löven. Sågs även annorstädes. Per Wessner sade att han hade mycket gott om dem i gårdens omgivningar.

15 rapphöns: Värpinge gård först 2 på stort snöfält, sedan flock c 6 ex, sedan nära Värpinge by dels en lyftande flock på exakt 15 ex, mycket trevligt, dels fann vi en plats där en flock på minst 12 ex (sannolikt just nyssnämnda flock) grävt igenom det just här rätt tunna snötäcket ner till grön vegetation och ätit därav. - Inne på reningsverkets område, fritt synliga på snön nära största dammen, stod också en flock rapphöns på 6-7 ex, de sprang undan bland träd och små snår när vi nalkades men lyfte icke. - Per W sade att rapphönsen hade ökat på hans mark på sista åren, ganska ordentligt t o m.

ren

16 sothöna: minst 50 ex i fågelrika dammen vid reningsverket. När de var ostörda, gick c 15 - 22 ex på fasta land, den sluttande gräsklädda (men nu snötäckta) kanten emot dammen; resten låg ute i vattnet. När vi nalkades gick de flesta ner i vattnet. Trots att vi oundvikligen måste passera rätt nära, lyfte aldrig sothönsen.

17 skrattmås: i denna damm och på den delvis vattniga isen vid kanterna samt i luften ovanför sågs inalles c 22 - 25 ex. Mest ad, men minst 2 juv sedda nära. Dessutom såg jag skrattmåsar på morgonen över Klostergården och likaså vid återkomsten; där finns åtminstone vintertid alltid några som nästan säkert lyckas finna eller få tillräckligt med mat där.

18 fiskmås: vid dammen c 15 - 18 ex. Övervägande ad. Men i närheten sågs 1 ad och 1 juv jaga varandra, ungfågeln hade en stor matbit i näbben. Strax efteråt såg jag en kaja som flög bort, nästan säkert med just den matbiten.

van

19 gråtrut: på morgonen när jag vandrade mot Värpinge flög 1 ad förbi västerut.

20 ringduva: minst 5 ex på morgonen när jag gått hemifrån. Vid Värpinge gård satt rätt många i träden, bl a ett ex som hade ena vingen trasig och låg snett i luften, men flyga kunde den dock. Senare, under vandringen, sedd ofta, ibland ensamma ex men vanligen 2-4-8 ex tillhopa, aldrig däremot i större flockar. Per W. sade att han årligen hade övervintrande ringduvor i betydande antal, något som säkert stämmer mångenstädes i Skåne numera.

21 rödhake 1 ex i buske i Värpinge by, såg mycket pigg ut trots tjock snö.

22 snöskata gles flock på minst 35 ex flög mot NO när jag på morgonen gick mot Värpinge.

23 rödvingetrast 1 ensamt ex lockade, flög över oss västerut när vi vandrade vid ån. Upptäcktes uteslutande p g av att jag hörde locklätet

24 koltrast sedd ofta; bland villorna delvis flera ex tillsammans, men ute på landet mest ensamma exemplar, som åtminstone tämligen ofta flög långt och ganska högt. Ingen riktning mot visst håll kunde ses. Det vore ju annars tänkbart att koltrastarna skulle reagera på det tjocka snötäcket genom att flytta bort, inte fullständigt förstås, delvis. men

25 talgoxe flock nära Värpinge by, minst 9 ex sedda

26 bland dessa fanns också 2 blåmesar

27 bofink: 1 hanne Värpinge by, senare något enstaka ex sett.

1977-01-09 forts.

28 bergfink: några få sedda i parken runt Värpinge gård, några också (men inte många!) i Värpinge by. - När vi vandrat förbi reningsverket och snart skulle skiljas åt, kom en flock på c 60 finkar förbi mot öster, det var nästan säkert bergfinkar.

29 grönfink ofta hörd, flera ex sedda men inga större flockar

30 gråsparv allmän Värpinge by, sedd även annorstädes.

31 pilfink sedd Värpinge by, hörd vid reningsverket etc.

32 stare: 2 ex flög västerut längs Höjeås dalgång mellan Trolleberg och reningsverket. En aning oväntat att starar skulle finnas kvar här i januari, med så mycket snö.

33 skata sedd flera ggr. Nära Värpinge by såg jag på avstånd 2 skator förfölja varandra; den ena var alldeles påfallande mycket större och grövre än den andra. Lätt att se när båda exemplaren ses samtidigt, annars högst sannolikt inte möjligt att se, om man inte är oerhört förtrogen med arten, som t ex Göran Högstedt är.

34 kaja sedd flerstädes, dels småflockar, men vid reningsverket även en flock på bortåt 100 ex

35 råka ofta sedd, delvis i sällskap med andra kråkfåglar, men totalantal sedda var nog inte mer än 20-25 ex.

36 kråka avgjort allmän. Vid reningsverket är den väl alltid allmän på vintern, men även i övrigt fanns många på åkrarna, vid gårdar och byar. Man kan undra hur många ex/kvadratkm här finns nu på vintern! I Höjeåns dalgång är abundansen stor, den saken är klar.

Mycket trevlig tur, och avgjort artrik för årstiden. Hoppas att detta skall vara inledningen till en mera naturvänlig skötsel av de begränsade områden, som både har värde som rekreationsområden, ligger mycket lättåtkomligt till för invånarna i staden Lund och inte är av den kvaliteten att de bör skötas som jordbruksmark. Per Wessner har lovat återkomma i ärendet.

1977-01-13.

Kl 0940 ringde min svåger Jan Herslow från Åkarp. Han hade haft c 300 "grågäss" flygande mot S - SSE över Åkarp denna morgon före 0930. De hade varit fördelade på minst 7 - 10 flockar. Flygriktningen angav han som S, åtminstone delvis med en dragning åt SSE.

Man kan väl antaga att det rörde sig om sädgäss. Möjligheten att det gällde kanadagäss (helt eller delvis) kan dock inte utaslutas numera.

även Gösta Regnéll dör!

1977-01-15, lördag.

Kl 1000 enligt överenskommelse träff hos Per och Stina Wessner på Värpinge gård för att diskutera åtgärder för att bevara bäckravinen N om gården och även Höjeåns dalgång. Det blev också tal om lämpligaste sättet att lägga en cykelstig i eller invid denna dalgång ända ut till Lomma. Närvarande även Torsten Malmberg, folkpartistiska kommunalrådet Sverker Oredsson, stadsträdgårdsmästare Montan, fru Geirid Fiskesjö, en arkitekt som bor i Värpinge by, en lärarinna von Rosen på blindinstitutet (tror jag) professor Nils Malmer på botanicum, den förbannade pratmakaren och smickraren länsjägmästare Sven Eriksson, och några till. I stort sett enighet tycktes råda om planerna. Kaffedrickning och resonemang till c 1140, sedan gick vi ut och först ner till bäckravinen, sedan längs denna till Värpinge by, genom byn och så längs Höjeån motströms till järnvägsbron; de flesta vände dock strax efter Värpinge by. Grått men bra väder, massor av snö, nära noll grader.

Jag gick hemifrån bostaden på Klostergården 0920. Förkortningar: M = min morgonvandring. R = reningsverket. Arter:

knölsvan: dammarna nedströms R c 12 ad 1 juv, längre upp mot R minst 2 ad till
sångsvan: 1 ad i dammen nedanför R
gräsand: flock 6 lyfte ur bäckravinen, precis där den förorenade bäcken kommer ut ur kulverten. Bara 1 gräsand dessutom, i damm nedanför R
brunand: c 12 - 15 ex i dammen rakt nedanför R, rimligen desamma som förra gången.
vigg: c 10 ex därstädes, dito dito
knipa: 1 + 1 ex, båda ♀♀, i dammen närmast ovanför Värpinge by
storskrak: 3 ex på iskanten i dammen rakt nedanför R
salskrak: 1, liten och smäcker, säkert ♀, i dammen med de flesta knölsvanarna
tornfalk 1 ex vid Klostergården vid min återkomst c 1325. Jagades mycket ilsket av kråka.
rapphöns: flock exakt 15 nära den plats där de sågs 9 jan; därefter flock 10 ex på åkersluttningen V om R. Och på M, när jag strax var framme vid Värpinge gård, såg jag långt ute på snötäckt åker 2 rapphöns och bredvid dem 2 kråkfåglar. I kikaren sågs att det var 1 kråka och 1 råka. De satt alldeles inpå rapphönsen högst 1 resp 2 meter. Råkan flög snart bort, men kråkan var närgången och gick fram till hönsen, då blev den attackerad av ena exemplaret och drog sig tillbaka flaxande några meter men inte mer. Jag var tvungen att fortsätta, men det var intressant att se, och man kan undra hur det går om rapphönsen blir tillräckligt försvagade och kråkan tillräckligt hungrig!
sothöna: i dammen rakt nedanför R nog c 20 - 30, räknades ej noggrant.
ringduva M: 3 i buske med små prydnadsäpplen(?). Vid gård nära Värpinge flock c 20 i träd, därtill några sedda.
skrattmås M: några sedda. Innan jag gick hemifrån, slängde jag ut några bitar mjukt bröd från balkongen ner på snön på "taket" över vägen inne på gården. Det var en fråga om sekunder innan 5 skrattmåsar (3 ad och 2 juv) och någon kaja och någon sparv kom farande och grep maten, jag tror att de flesta måsarna samt kajan fick varsitt stycke. - Senare några sedda på vandringen, även på isen på dammarna etc.
fiskmås: inalles sågs väl minst 5 ad och 1 juv
gråtrut 2 ad överflygande nära Värpinge by
koltrast: M inalles 1 + 1 + 1 + 1, senare ngt enstaka ex
snöskata: M 1 +1 ex, kanske 1 till, de var mycket orädda och fällde nära mig bl a på det upptöade stråk som är en följd av värmeverket. Senare flock 18 ex flyg.
talgoxe sedd M och senare
blåmes dito
bofink helt få
bergfink M enstaka, senare flock 20 ex mot Ö.
grönfink några M
gråsparv
pilfink
skata
kaja
råka
kråka
} sedda, mest M, men kaja råka kråka var talrika vid R och i kanten av Höjeådalen, totalantal nog c 150 ex, kanske mer.

OBS! tillägg:

13 torsdag 13 jan. kl 2005 kattuggla ropade i UB-parken. Sågs bra också, det var ljust p g av snön. Satt högt upp i högt träd.

14 fredag 14 jan: middagstiden gjorde jag kort sväng i Botanicum. 1 tornfalk kretsade över trädgården.

S L U T

1977-01-16, söndag.

Åt frukost c 1000-1030. Hämtade Lisen och Henrik 1100, körde med dem ut till stugan vid Krankesjön, anlände dit 1140, vanliga vägen via S Sandby, och for vägen närmast Krankesjöns N sida. Väder vid frukosten mulet men med god sikt och nästan ingen ~~n~~ nederbörd, men på vägen ut blev det betydligt sämre sikt, samt snöfall, i början snarare fint regn. Temp något [illegible] över noll, i Lund c +2 eller 3° C, vid stugan nog +1° C. Sikt blev bättre efter 1300 igen. Svag vind. Arter:

	vägen ut	stugan och omgivningar	stugan-Vombs Ä - Vombsj. V - Viken - Harlösa	Harlösa-Revingeby (via Hunneberga)-hem
häger	1 flygande Skatteberga	ingen	3 på snöfält nedanför Vikens gård	13 ex(!) stod i tät rad på snöfält nedom Hunneberga, nära ån

gås (sädgås säkert) ej ett enda ex på exk, men kl c 1030 flög flock c 35 ex [illegible] mot Ö över Lund, rimligen sädgås

sångsvan 7 ad på snöfält rätt nära de 13 hägrarna. Kunde inte stanna då, men jag är övertygad att det var sångsvan

gräsand	ingen	ingen	c 25-28 ex flög över Silvåkrakärret	ingen!
ormvråk	2 sittande i träd Kr N	ingen	minst 1	2 på snön invid kråkor
fjällvråk	ingen	ingen	1 på stolpe Vombs Ä nära lövdungarna	ingen
havsörn	ingen	ingen	1 juv ängarna N om vägen	ingen
blåhök	ingen	1 hona el juv lågt över Kr:s vassar	ingen	ingen
tornfalk	1 på hög lyktstolpe Lunds Ö utkant	ingen	ingen	ingen
rapphöns	3-4 kullar	ingen	2 kullar Vombs Ä, minst 2 till före Harlösa	säkert 4 kullar
fasan	trol. sedd	ingen	ingen	flerstädes
ringduva	[illegible] sedd enst ex Lund	ingen	något ex	minst 20 i träd Lund
snöskata	flock över 100, Ö utkanten i Lund	3 + enst förbiflyg.	ingen	flock (samma?) Lund
koltrast	sedd	1 sedd	enstaka sedda	sedd Lund
talgoxe	ingen	c 3 sedda	ingen	ingen
blåmes	ingen	2 - 3 sedda	ingen	ingen
domherre	ingen	hörd överflygande	ingen	ingen

1977-01-16, forts.

art	vägen ut	stugan och omgivningar	stugan-Vombs Ä-Vombsjön V-Viken-Harlösa	Harlösa-Hunneberga-Revingebyhem via S Sandby
grönsiska	ingen	flera flockar, se nedan	ingen	ingen
bergfink	ingen	inte många, se nedan	ingen	ingen
bofink	ingen	3 se nedan	ingen	ingen
nötskrika	ingen	skränade från Ivans backe	ingen	ingen
skata	sedd	1 sedd	sedd	sedd
kaja	sedd, högst 25	knappt sedd	100-tals Vombs Södergård, även andra sedda	sedd i ringa antal
råka	sedd flerstädes	ingen	många, se nedan	ofta sedd
kråka	allmän	några vid sjön, satt i träd i vassen	mycket allmän	my. allmän

Kommentarer om några arter:

Observera fattigdomen på andfågel: inte en gås sedd i Krankesjö-Vomb-området; inte en andfågel i Kävlingeån nedströms Vombsjön (där var öppet vatten, men inte ett liv att se). Krankesjön och Vombsjön helt isbelagda. På Krankesjöns is inga människor (och inga djur heller). På Vombsjön my. långt ute kanske 25 - 35 personer på skridsko. Ormvråk sedd idag i måttligt antal, de flesta på långt eller tämligen långt håll. Enda fjällvråken bra sedd i tub.Havsörnen en ren juv, flög lågt över Vombs ängar som var helt snötäckta, örnen fällde utanför Nygård. - Rapphönskullar: tyvärr skrev jag inte upp varje kull exakt, men det är rent förvånande vad man ser många kullar när det är snötäcke. Flockar (kullar) ofta relativt stora: 10, 12, en gång nog 20 ex, en flock var på bara 4 ex. Verkliga antalet sedda kullar nog över 12.

Grönsiska: vid stugan och tornet: kl 1145 flög c 25 ex mot S-SV, kl 1158 flög 40 ex dito, kl 1201 kom 30 ex åt motsatt håll, kl c 1235 flög en flock på minst 150 ex mot S-SV, därefter ytterligare en flock sedd på c 100 ex, flög nog snarast norrut. Bergfink: bara ströex + c 4 ex mot S och senare en flock på c 15-18 ex i al vid kanalmynningen samt en flock på c 15 ex som fällde på stugans tomt på snön i kanten av buskar. Här var 3 bofinkar med varav 1 hanne 1 hona och det tredje ex troligen hona.

Kråkfågel ej närmare studerad, men kråka, råka och kaja var allmänna, både på utvägen och hemvägen och på ängarna. Här var helt snötäckt. Ensamma råkor satt på några ställen vid vägen. Men vid Södergården fullt med både kråka, råka och kaja, och på hemvägen mycket kråka och råka flerstädes.

Vid stugan en mink, som var oerhört orädd, gömde sig under stugan (vid vattenkranen) men kröp inte ner förrän jag var 3 m borta. Kaninspår talrika, kaniner på tomten och angränsande tomter bara 2 ex sedda. Hur många överlever månne? Barkgnag på allsköns buskar (SPiraea, Ribes, etc) har nu blivit my starkt, och många av våra buskar är nog "ringbarkade" så att de dör. - På Vombs ängar vid Norregård 7 rådjur i flock. - Vid stugan 1140-1355, hemfärd via Vomb 1355-1520. S L U T.

(13) originalet av renskriften lämnad till Magnus Sylvén.

1977-01-18, tisdag.

Rovfågelinventering av område vid Krankesjöns Ö och SÖ del. Gjord för Magnus Sylvéns räkning. Start 0800 i områdets sydvästra hörn. Gick till fots genom området upp till nordöstra hörnet och tillbaka, därvid mest på landsvägen i Ö gränsen. Ankom till Silvåkratornet 0955. Obsar fortsatte, mestadels från tornet, till 1010.

Siffrorna härnedan hänvisar till mina siffror på kartbladet.

Siffra	Tidpunkt	Observationer
1	0803	1 sparvhök glider snabbt och rakt mot NO, in i strandskogen vid sjön.
-	0813	en hök, säkert samma som ovan, skymtar inne i strandskogen.
2	0818 0819	1 ormvråk lyfter från snöfältet, fäller på telefonstolpe, vråken flyger norrut, försvinner på "Ivans backe". Stort ex, relativt jämnfärgat brunt, inga vingmärken.
3	0822	en hök lyfter ur träd vid kanalen, flyger bort mellan träden; såg stor ut men sannolikt var det dock en sparvhök, kanske samma som under nr 1.
4	0837	1 ormvråk lyfter, flyger västerut enligt pilen, försvinner bland trädkronorna nära sjöstranden. Stor och tämligen jämnfärgad, kan mycket väl ha varit samma ex som under nr 2.
5	0858	1 ormvråk sitter i trädtopp nära skogsbrynet, lyfter icke. När den ännu ses sitta, börjar en ormvråk ropa inifrån den täta skogen och betydligt närmare mig. Här alltså 2 ex!
6	0905	(refererar till den vänstra söderpekande pilen): 1 ormvråk kommer norrifrån i lugn och låg flykt över skogen och flyger in i mitt undersökningsområde. Kom nära; färg rätt jämnbrun men det ljusa på undervingarna stack av tydligt, som fallet ofta är när vråkar flyger över snötäckt mark.
7	0908	(ref. till högra söderpekande pilen): ännu 1 ormvråk kommer på alldeles samma sätt norrifrån och flyger in i mitt undersökningsområde. Färg ej mycket skild från föregående.
8	0912	(ref. till nordpekande pilen): 1 ormvråk lyfter ur skogen, där den suttit osynlig för mig, och flyger nära förbi norrut, ut ur"mitt område".
9	0934	ormvråk hörs från skogen, ungefär där siffran markerats.

Därefter inte en enda rovfågel sedd inom "mitt område". På vandringen söderut såg jag däremot 1 ormvråk fälla på telefonstolpe öster om området, plats markerad med x.

Antalet sedda ormvråkar inne i området skulle jag själv sätta till minst 5 men troligen inte över 6. Vråk nr 2 och 4 kan ha varit samma. Antalet vråkar under nr 5, 6 och 7 kan faktiskt inte vara mindre än 4 ex, och ingenting talar för att någon av dessa var identisk med nr 2 eller nr 4. Tvärtom! -

Vid stopp i Silvåkra allé sågs 3 ormvråkar sitta på olika platser vid Silvåkrakärret. En av dessa var relativt ljus och absolut inte identisk med någon jag sett tidigare idag. - Dessutom sågs här en glada, lågt flygande!

Gustaf Rudebeck

1977-01-18

forts.

(14)

Hör till min inventering av rovfågel för Magnus Sylvéns räkning

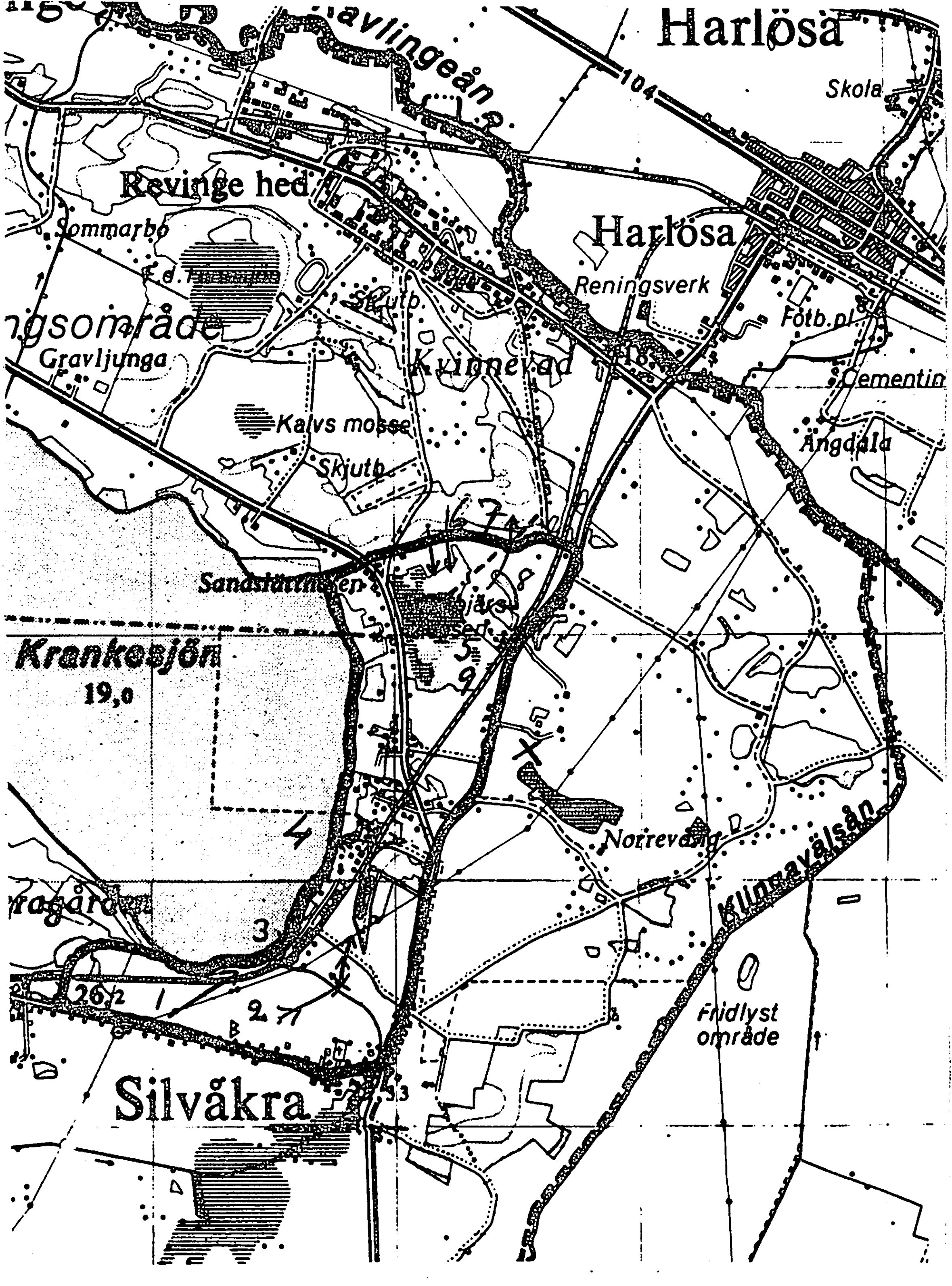

(15)

Förkortningar: s = sedd, h = hörd

1977-01-18, tisdag.

Rovfågelinventering vid Krankesjöns Ö och SÖ del för Magnus Sylvéns räkning. Iakttagelserna av rovfågel noggrant redovisade på särskilt papper. Övriga obsar renskrivas härnedan. Rovfåglarna är nämnda där också, men ej i detalj. GR 1981-05-20.

(15)

0803 1 sparvhök mot NO
0813 1 hök (samma?) skymtar i strandskogen. 20 grönsiskor flyger österut
0818 1 ormvråk lyfter, fäller (0822 och flyger mot Ö.)
0819 den lyfter, flyger mot N. 1 sparvhök (?,ej bergsäker!) lyfter [illegible].
Grönfink sh, bergfink h, mesar h, talgoxar (sh), kråkor. Steglits flyger SV.
40 grönsiskor mot V
0830 i tornet 3 minuter; intet ses på sjön, men nya steglitsor kommer över, och
över 130 grönsiskor; kort före dessa 130 sågs 40 + 10 + flera, som kanske inte ingick i de 130. 1 snöskata flyger SSV. Nötskrika h, 4 kajor mot V vid Silvåkra allé. 9 gräsänder flyger högt mot NO. 1 koltrast. 6 domherrar flyger S. Kaja h, 2 blåmesar s. 1 ormvråk, säkert samma som nr 2 ovan, lyfter, flyger V, försvinner snart.
0858 1 ormvråk i trädtopp i brynet; annan ormvråk skriker inne i skogen
0905 1 ormvråk kommer från N
0908 ännu 1 ormvråk kommer på samma sätt

Ungefär här, men kanske tidigare, ses också 1 + 1 skator, 2 kajor, 8 koltrastar; bergfink s och/eller h, gärdsmyg h i norr, tofsmes s eller h. 18 snöskator flyger glest SV. (Rätt tid kanske omkring 0830, men oviktigt f n)

0912 ormvråk upp, flyger norrut
0918 jag befinner mig i NO hörnet av mitt undersökningsområde;
tofsmes hh, enstaka kråkor s, 14 snöskator mot SV. Kaja hh [illegible] nära, 4 ex uppskrämda ur grovt träd. Det doftar räv.
Jag möter bilen AAJ 474, föraren är en zoolog som jag känner; han heter Björn Svensson.
[illegible]

0934 ormvråk hörd; 1 ex fäller utanför undersökningsområdet.
0938 10 vinterhämplingar. 2 ad och 1 juv havstrutar flög lugnt mot Ö, höjd c 150 m.
0955 jag ankommer till tornet efter tämligen sakta vandring sista biten. Mycket småfågel över och i alarna och björkarna mellan stugan och kanalen: det är c 180 rundflygande grönsiskor + 30 till + ytterligare en del rundflygande. Vidare c 10-15 bergfinkar och 2 bofinkar. Kråka, kaja, skata. jag obsar [illegible] från tornet på nytt men ser intet. Vid stugan entitor, talgoxar.
[illegible]
1015 Magnus Sylvén kom. Vi tog kaffepaus i stugan. 6 sädgäss flög västerut.
4 ringduvor sågs.
Därefter hemfärd till Lund. Vid Silvåkrakärret 3 sittande ormvråkar, 1 flygande glada, samt kråkor.
Lund: 8 sädgäss mot väster. Flock 50 ringduvor sedd.

Tillägg: (a) av däggdjur sågs 2 ekorrar; vidare 2 vuxna rådjur nära vägen S om Sandslättshusen; de upptäckte mig sent. Av kanin såg jag bara 5 ex under min vandring. På hemvägen sågs flera ex, och ett par av dem såg mycket dåliga ut. En stark doft av räv när jag mötte bilen enligt ovan.

(b) Ovanstående renskrift är lika noggrann som vanligt ifråga om sedda individer och arter; men några obsar är antagligen inte riktigt rätt inplacerade i tidsföljd. Detta beror på att rovfåglarna idag var huvudsaken och att övriga anteckningar därför inte alltid angavs lika noga till klockslag. Men skadan är ringa eller ingen, såvitt jag kan döma.

1977-01-20, torsdag.

Hade ärende på staden på e m omkr kl 1530. När jag passerade gamla lasarettsområdet, hördes plötsligt det speciella läte som kråkor har när de attackerar rovfåglar. Jag tittade upp, och där kom två kråkor ivrigt förföljande en sparvhök. De svängde snabbt och elegant, men efter ett par 100 m (högst) gav kråkorna upp förföljandet.

1977-01-22, lördag.

Gjorde handlingarna om Värpingeravinen ~~[illegible]~~ och den aktuella sträckan av Höjeådalen färdiga, så som överenskommits med Pelle Wessner m fl. Detta gjordes på Zootis kl c 1300-1730. Därefter gick jag hem genom Lundagård. Ljust på grund av den myckna snön. Minst en, men troligen två kattugglor hördes i Lundagård; de var litet "rostiga" i tonen ~~[illegible]~~ ännu, men det tar sig väl.

1977-01-30, söndag.
Sol, klart men delvis slöjig himmel, temp vid Klostergården -2° C,
vid stugan -4° C; men troligen var det nog något kallare egentligen.
Mycket ljust, vårlik dager, många fält mellan Lund och S Sandby var
fortfarande vita, landskap mest vitt, men mellan S Sandby och Revinge
dominerade faktiskt barmarken. - Start fr Lund 1107, till stugan 1135.
Mycket råka i Lunds stad, säkert 50 ex sedda vid vägkanter etc.
Kråka allmän, kaja rätt allmän.
På utvägen: N om landsvägen nära Revingeby 8 gick på fältet 19 sädgäss.
Bortom denna flock, över ån, flög drygt 30 storskrakar mot V,
därav var minst 50 %, kanske flera, gamla hannar. 1 fjällvråk flög
där också. 3 obestämda svanar flög västerut. 1 ormvråk på stolpe vid
vägen. Allt detta sett på samma ställe som sädgåsflocken.
Tornet kl c 1210 - 1230: väder som förut, utmärkt sikt men iskallt;
vinden var NV eller kanske snarare N, styrkan måttlig men det kändes
som sagt iskallt. Kl 1210 kom minst 200 - 250 grönsiskor från S, deras
läten bildade en stor kör; flocken svängde och splittrades just över
tornet. Senare kom c 10 + 30 ex (eventuellt ur samma flock), de flög
i m l m krokig kurs. Ormvråk: först 1 ensamt ex som lyfte från fältet
hitom Silvåkra allé; sedan sågs över Silvåkraskogen först 1 ex, sedan
2, så 3, så 4, slutligen 5 ormvråkar samtidigt! Rätt långt håll men
alla bergsäkra. En sjätte ormvråk kom från Ö förbi. 3 domherrar (1 ♂
och 2 ♀♀) flög förbi tornet mot S eller SV. Hittills i vinter sedd
mycket litet av mig. Jag träffade Urban Emanuelsson (som bor med sin
flicka i Silvåkra by, jag tror på övre våningen i gamla prästgården;
i varje fall har han utsikt över Silvåkrakärret från sina fönster!).
i Han hade sett 1 havsörn idag samt haft en flock gråsiska; sistnämnda
art har jag inte sett alls hittills under hösten och vintern.
Egna obsar igen: 1 sparvhök flög mot SV över sjön på långt håll.
Inga, som alltid brukar gå en runda via Saltkråkan - heden - fram
så att hon ser ut över Vombs ängar och så hem ibland via Öbacken, såg
2 glador över Vombs ängar uppåt Norregård, därtill även en flock c 50
snöskator. Vidare såg hon mink vid stenfoten till vårt hus, precis
på det ställe där jag såg den sist.
Egna obsar igen: 2 kråkor satt i buskar ute i Krankesjöns SO hörn.
i 1 havsörn juv flög rakt över sjön från VSV mot O eller ONO. Grönsiska
nya stora flockar, särskilt en stor flock.
OBS: Krankesjöns vattenstånd hade stigit mycket, nog c 15 cm att
döma av obsar vid stranden. Men isen låg fortfarande och var helt OK,
det gick folk ute på isen.
i Kl 1330 kom 1 havsörn till synes långt bort i V, art bergsäker men
ålder oklar. Kl 1340 flög 1 sparvhök norrut rakt över sjön, och kl
1343 kom 1 duvhök mot SSV nära utanför huset, grann som fan; det rådde
fint solsken nu.
Peder Weibull kom till tornet och följde med oss in i stugan för
en kort pratstund och för att värma upp sig litet. Mycket trevlig
pojke!
Vi tog hemvägen via Vombs ängar - Vombs by - den s k "Norra Vombvägen"
genom Vombs fure, det är den väg som går närmast sjön.
Stopp på flera ställen. se nedan. For därefter via Björka - Övedskloster
(inte fram till själva Björka by utan bara till vägskälet
och så förbi den lilla affären och vidare på allmänna vägen nära Vombsjöns
Ö sida). For sedan hem via Harlösa - Hunneberga - Revingeby -
S Sandby. Fågel:
Vombs ängar: 1 icke ryttlande fjällvråk samt 1 ryttlande ormvråk,
denna tämligen nära och av normal, inte ljus färg. På håll neråt SSO
i upptäcktes 1 kretsande örn: havsörn juv! Massor av kråkfågel på ängarna,
dock koncentrerade till ett par ställen, främst halmstackarna
och stukorna (?) som ligger omedelbart V om Vombs Södergård, helt
nära vägen. 22 gräsänder sågs. Ängarna delvis översvämmade, men över-

1977-01-30 forts.

svämningar frusna. ~~1 gråtrut juv flög högt över Vombsjön~~ (se nedan). 1 ormvråk långt håll. 1 + 1 glador över ängarna, synliga samtidigt men höll flera 100 m inbördes avstånd. 1 koltrast vid Södergård.

For Norra Vombvägen, såg föga i skogen men stannade där vägen, långt österut i östra kanten av Furet, kommer nära sjön. Fin utsiktsplats. Över sjön flög 1 gråtrut juv högt uppe. 2 obestämda svanar flög i fjärran. Långt ute på Vombsjöns is, men mycket lättbestämda i tub, stod 2 ad och 5 juv sångsvanar i sällskap. Grönsiskor.

Nära Björka 1 ormvråk. Björkaån höll mycket vatten; detsamma skall förresten tilläggas om Klingavälsån. Enstaka skator vid gården där vägen korsat Björkaån.

Vi for öster om ~~n~~Vombsjön i härligaste sol men stannade först vid den hävdvunna "strömstareplatsen" vid Övedskloster. Massor av vatten i bäcken, vi gjorde inga noggranna obsar här idag, såg heller ingen strömstare (och det kan diskutetas om inte den häftiga vattenföringen gjorde platsen mindre attraktiv: vattnet grumligt etc). Efter passerandet av själva slottet hade vi till [illegible] vänster 1 ormvråk och till i höger 2 kungsörnar, helt underbart granna i solskenet, höll sig nära varandra, lekte ibland eller slog något efter varandra och var inte högre än 100 m och inte långt borta. Det var en liten juv och 1 stor fågel som jag vill beteckna som med (d v s inte i ungdräkt men inte heller utfärgad ad, detta syntes t ex på stjärten som inte hade vitt vid basen men inte heller var så enfärgad som hos en riktig ad). Ett par gånger såg vi antydan till "dans" av den stora fågeln, som ovillkorligen måste varit en hona. Örnarna kom sakta närmare, slog efter varandra, separerade sedan något. Enstaka finkflockar~~s~~ sedda, grönsiska sedd i flock, grönfink sedd nästan säkert; någon av flockarna var med säkerhet bergfink men bara 20 - 30 eller [illegible] högst 40 ex. 1 sparvhök kretsade över örnarna.

Vi fortsatte genom skogen på Vombsjöns nordsida. Intet sågs. Stannade i skogens västra bryn som vi brukar göra, intet här heller. Stopp i Harlösa för bensinköp.

Vombsjön hade stigit starkt! Vi for hem via Hunneberga. Kävlingeån var mycket vattenrik, men tänk vad tråkig den är jämfört med gamla tider då den inte var reglerad! Ingen fågel låg i ån vid landsvägsbron N Revingeby. - På hemvägen därefter: råkor sedda, kråkor dito, och på nästan snöfria fält sågs 8 + c 7 rapphöns.

Ljuvlig färd, vi kom hem c kl 1545, och då sken solen fortfarande.

1977-02-06, söndag.

Mycket tät dimma. Vi ville dock gärna göra ett kort besök vid stugan. Start från Lund 1230, till stugan c 1310; Inga gick en runda uppom Silvåkra allé - Silvåkrakärret - byn - tillbaka; jag var uppe i tornet men bara kortstund eftersom sikten var urusel. Tog ner gästboken eftersom denna sedan ett par tre veckor varit nära att sönderfalla i sina elementarprinciper. Lade upp ny bok, av mindre format men mycket bättre kvalitet. Gick sedan ner till kanalmynningen och en del små krokar, fortsatte mitt jobb sedan flera tidigare besök med att avlägsna den urgamla och rostiga taggtråd som sitter tätt i trädraden mellan husen och sjön, längs den lilla vägen utefter tomtgränserna. Fick bort bra mycket idag. Den gör inte ett spår nytta, däremot kan den skada både folk och fä, inte minst rådjur och annat vilt som passerar mellan husen och sjön.

Hela utvägen via S Sandby - Revingeby - vägen närmast sjön: obruten och mycket tät dimma, sikt 75 - 150 m, oftast c 100 m. Lugnt, ett par plusgrader; och mörkt var det även mitt på dagen. På utvägen bara några få kråkor sedda.

Stugan + tornet + Ingas vandring:

1 häger 1 ex flög förbi Inga i närheten av Silvåkrakärret
2 gräsand: hördes av mig när jag stod i tornet, men hördes inte från sjön utan m l m från sydost, d v s nerifrån Silvåkra by. Sågs ej. Från tornet kunde jag svagt se yttre begränsningen av vassen, men det var alldeles omöjligt att se hur själva sjön såg ut; om den var istäckt eller ej var cahnslöst att se (men se nedan).
- ?sångsvan troligen hörd en gång på avstånd.
3 blåmes hörd av mig ute i vassen och buskarna utanför kanalmynningen
4 talgoxe sedd av Inga på vandringen.
5 bofink 1 hanne i björkarna nära vår stuga.
6 domherre hörd av Inga på vandringen. Hon tillade att hon inte hört den på mycket länge, och såväl av egna som andra kollegers obsar vågar jag nog också dra slutsatsen att den setts i ovanligt ringa antal hitintills i vinter.
7 grönsiska. De c 15 minuterna jag stod i tornet varken sedd eller hörd. Enda fågelart som jag konstaterade då var faktiskt gräsanden, och den sågs inte, bara hördes! - När jag sakta gick ner mot kanalmynningen, kom en flock på c 35 grönsiskor mycket snabbt och ivrigt mot S eller SV. Några minuter senare kom en ungefär lika stor flock (rimligen samma flock) åt motsatt håll också väldigt snabbt. - Denna art setts mycket härute på sista månaderna.
8 kaja: sedd av Inga i Silvåkra by
9 kråka: " " " nära Silvåkra by. Hörd av mig från tornet.

Ett enormt magert resultat. Men dimman lika tät hela tiden. Det var lugnt och fuktigt och droppade från björkarna vid huset. Tilläggas bör att jag såg en kanin invid granntomten, den var stor och vuxen men föreföll röra sig ganska långsamt; härmed absolut inte sagt något om ev. sjukdomar. - Inga såg på hela vandringen likaledes en kanin. Avgjort små siffror, särskilt om man betänker att mycket få personer var i rörelse i trakten, bara 1 + 2 förbivandrande samt 2 som gick upp i tornet. Dock givetvis omöjligt i detta väder att se kaniner på håll.

Den mesta snön på tomten och i omgivn. hade nu smält bort, marken var till stor del naken men täckt av våt och småknölig och förskräckligt hal is där det gått folk eller var bilspår etc. Det var my. lustigt att se att ett sådant sammanhängande stråk av is, ett par dm brett och säkert 12-15 meter långt, gick från mynningen av det grova rör, som vi lagt som ingångshål åt kaninerna in under huset och bort till den lucka i metallnätet, som finns i gränsstaketet mot granntomten, där de båda gamla damerna bor! Fast det nu var helt otänkbart att se färska spår av kaniner, kunde man här med största tydlighet se att de rört sig flitigt längs just denna upptrampade stig. Den hade

1977-02-06 forts.

trampats upp i snö, men nu var snön försvunnen och bara "isgatan" kvar! - Man behöver sannerligen inte vara skarpsynt för att se vad kaninerna ätit av bark på buskar och småträd. Utan anspråk på fullständighet skre jag idag upp de arter som gnagts; de kommer här i fri ordning:

a) asp: några små träd i kanten av vår tomt my. hårt gnagda
b) Salix sp: vissa hårt gnagda. Några grova stammar så oerhört gnagda och sönderrivna i barkskiktet att jag inte är säker på om kanin åstadkommit skadorna
c) al: rotskott och småträd ställvis hårt - my. hårt gnagda
d) björk: småbjörkar gnagda dock ej överallt. Därtill fann jag ett par rel. grova björkgrenar, säkert 5-8 cm i diam, som gnagts hårt. Dessa låg lösa på marken. Kanske av andra djur? Bör undersökas. Men gnaget var starkt allra närmast marken, och jag tror kanin gjort det (eller möjligen hare?)
e) Ribes: vår buske med de röda blommorna och oätliga daggblå bären är mycket hårt äten. Skada, ty busken har varit en fin prydnad.
f) Spiraea: vårt bestånd av häck-spiraea vid staketet är fullständigt nermalet, buskarna var täta och c 1-1,5 m höga, mycket mångstammiga, om ock med tunna stammar. Nu är allt rengnagt, och resterna ligger som små ljusa bitar, mest erinrande om tändstickor, på marken. Detta bestånd har blommat dåligt och varit rätt fult och risigt. Vi sörjer det därför inte. Men intressant att den arten ätit så begärligt.
g) fläder (Sambucus nigra): några få små stammar (diam. skattat 10-25 mm) helt avbarkade, men de flesta buskar inte alls rörda
h) Liguster som står rikligt i häcken mot järnvägen har barkats rätt intensivt, somliga stammar står vita, andra my. mindre rörda. Angreppet förvånar mig en aning, jag trodde att arten var giftig (men har inte tänkt på saken på åratal)
i) Rosa: både den vackra busken på tomten och vildrosorna ute i björnbärssnåren har avgnagts hårt, allra hårdast har det tyvärr gått ut över vår buske, som förefaller att ha fått samtliga stammar grundlig ringbarkade och därför måste anses förlorad (en annan sak är om nya skott så småningom skjuter från roten)
j) björnbär: ojämnt, men delvis starkt gnag ute i snåren t ex mellan stugan och kanalen. Grova stammar (och även andra) delvis my. hårt gnagda från markplanet upp till c 4-6 dm
k) hallon: jag fick intrycket att även hallonen gått åt, kanske i stor omfattning, men granskning föga noggrann, och kanske har rådjur gjort det. UNdersökes på nytt.
l) snöbär och någon annan buske på tomten, vars namn jag inte vet: delvis oerhört hårt gnagda, ringbarkade från marken upp till 3-4-5 dm.

Dessutom såg jag att de stora blågröna Juncus-tuvorna hade ätits hårt, detta gällde (mycket tydligt!) tuvornas mittpartier, d v s de strån som varit m l m upprättstående. De perifera stråna i varje tuva, som redan lagt sig mot marken, verkade föga eller inte alls ätna. Osäkert vilken djurart som ätit Juncus.

När vi fortsatte (se härnedan), såg jag att kaniner ätit väldigt hårt även på de c meterlånga skotten av alm, som skjutit upp vid basen på de grova almarna i allén mellan Vombs södergård och Vombs by, och likaså hade barken på tallgrenar och -kvistar ätits alldeles vita utefter vägen från Vombs by upp till Vombsjön. Det syntes my. tydligt att gnaget var nära nog 100-procentigt vid marken men slutade någon halvmeter upp (d v s så långt snön räckt och gjort näringen tillgänglig för kaninerna. Jag vet att kaniner är allmänna just här men kan inte utesluta hare. Däremot förmodar jag att rådjur inte skulle lämnat gnagspår av detta utseende).

- - - - - -

Trots dimman for vi hem via Vombs ängar. Start efter kaffe, från stugan 1455. Mjölkvit dimma, lika tät som någonsin. Såg dock att

1977-02-06 forts.

det fanns massor med stora jordhögar av vattensork på ängen omedelbart till höger när man far upp från tornet till Silvåkra by. Ängen var alldeles övervägande snötäckt, men jordhögarna var oftast stora, och jorden stod upp som tjocka "korvar" eller (ofta!) som grova vertikala "pelare". Måste ha åstadkommits medan snötäcket låg, många högar såg färska ut. Inga hade sett fenomenet när hon gjorde sin rundvandring.

Vi körde ut vanliga vägen Silvåkra by - söderut - in på "oljevägen" - ner på ängarna. Tät vit dimma, oftast oerhört tät. Inte en fågel att se så när som på 2 kråkor på snön på Vombs ängar; däremot såg vi att ängarna var ovanligt våta. En hel del mark, ej minst strax V om Klingavälsån men även ute på ängarna, var översvämmad, dock fortf. allra mest frusen. Klingavälsån mycket vattenrik!

♀ tätare.

Ej stopp på ängarna. Sikt urusel. I Vombs by en koltrast. Svängde norrut. När Vombsjön kom i sikte vid "Furets hörna" blev dimman om möjligt ännu ♀. Sjön islagd förstås, det syntes. Vattenstånd knappast så högt som jag trott; det var hela vägen en zon blottad av sten närmast vattnet, bara ett par tre meter bred i horisontell riktning (skulle jag tro), men nog var det vertikala avståndet från vattenytan upp till vegetationsgränsen minst 0,5 meter, kanske uppåt 1 m. Den blottade zonen av stenar fullständigt fri från vegetation. Vi forts. längs väststranden utan att stanna, men for rätt sakta. Inte en fågel sedd i det öppna området på ömse sidor om landsvägsbron, där ån lämnar sjön. Men just här blev sikten bättre. Den ökade från c 100 eller 150 m till omkring 500 m, och det plötsligt. Några fåglar blev det inte för ögonblicket, vi såg tvärtom att sjöns NV hörn var helt fågeltomt, men vi såg också att det stod vatten på isen (något som vi fann föga överraskande). Fortsatte till Harlösa, sikt 500 m, men intet sett. For som vi ofta gör rakt igenom Harlösa på vägen till Hunneberga. Sikt fortf. c 500 m. En ensam råka fällde på stolpe vid vägen. Och sedan, på snöfria fält (trakten här var snöfri den sträcka det gällde) inte mindre än 4 kullar rapphöns sedda på c 2 km sträcka,
approximativt 6 ex på 75 m avstånd från vägen på v sida,
sedan " 10 ex på 150 m " " " på h sida,
strax därpå c 10 ex på 500 m " " " också på h sida,
och så minst 7 ex på 100 m " " " på v sida.

Föga märkligt kan det tyckas, men obs att sträckan var kort, marken snöfri, ljuset svagt i relation till tidpunkten, och sikten, om ock som sagt vid pass 500 m, dock långtifrån god och alls inte så bra att en rapphönsflock stående på ett mörkt fält skulle kunnat ses på 500 m. - Kort efter detta svängde vi in t v mot Revingeby, nu återkom dimman, sikten blev urusel, oftast bara 100 m. På långa raksträckan V Revingeby sågs 1 ormvråk sitta på staketstolpe vid vägkanten och strax därefter ännu 1 ormvråk på annan staketstolpe c 60 m bort; sistnämnda ex vände bröstet mot oss och hade en stor och jättetydlig ljus "krage" över bröstet. Resten av hemvägen dimma, delvis lättande till högst 250 m sikt, men bara några kråkor sedda.

Vi kom hem till Sunnanväg c 1545. Hemresan hade gått utan brådska men ock utan uppehåll.

Intressant obs att tillägga: Jag gick från stugan ner till kanalmynningen. Tittade noga i vattnet. Kanalen hade högt vattenstånd, flöt lugnt och fint, och vattnet var alldeles ovanligt klart. Små föremål, även sådana som inte stack av genom färgen, syntes med utmärkt skärpa. Spegelklart, och hela botten syntes lika fint trots att vattendjupet var ovanligt stort. Kan vara av betydelse om vi fortsätter undersökningarna av Krankesjön i sommar.

1977-02-09 kl 1000 - 1050: strålande väder, kallt. Kl 1015 flög 32 + 8 sädgäss mot S. Kl 1022 flög 7 sädgäss mot V. 1 sånglärka flög mot NO. 1 ormvråk sedd. 2 knölsvanar, varav 1 ad och 1 juv, i dammen.
(Tillägg vid renskrivning 1978-04-11: ingen lokal angiven på denna lilla lapp, men platsen måste varit vid vår bostad på Klostergården och ner till järnvägsbron över Höjeå).

1977-02-12: c 100 bergfinkar i Botaniska Trädgården och c 20 gråsiskor i den s k Professorsstaden, vid Finngatan.

1977-02-13: 1 tornfalk sedd på Klostergården

1977-02-19: milt väder; regn hade smält bort den allra sista snön. 1 rödhake vid Bantorget i Lund, och c 40 bergfinkar och minst 12 ringduvor i Botaniska trädgården. Därtill nyckelpigorna. (Tillägg vid renskrivning 1978-04-11: gäller massövervintring av Coccinella septempunctata på tegelvägg på gammal byggnad, nämligen Karl XII huset, just nära hörnet mot Stora Södergatan. Inga detaljer nu möjliga att ange, utom att massor av ex satt där hela vintern. Vissa dagar var de i rörelse m l m , kröp eller föll ner på trottoaren och blev ihjältrampade i stort antal).

Berguv, Bubo bubo, funnen död i skogsdunge nära Häckeberga Värdshus, Genarp, Skåne, 1977-02-19, av Björn Lindgren och Tommy Hansson. Hade uppskattningsvis legat död i 10-12 dagar (upphittarnas uppgift). Två intill varandra sittande pennor i ena vingen uttagna för upphittarnas räkning. Intet annat ingrepp gjort.

OBS: volière med levande berguv (eller -uvar) finnes eller har tills nyligen funnits i trakten. När detta skrives har jag ej fått kontakt med innehavaren men känner hans namn och adress.

Gustaf Rudebeck Zoologiska Museet
Helgonavägen 3 223 62 Lund
tel (arb) 046 - 12 41 00 - 650)

- - - - - - - - - - -

Fågeln avsänd till intendent Tjelvar Odsjö, Naturhistoriska Riksmuseet, Avd. för Vertebratzoologi, 104 05 Stockholm 50, onsdag 1977-02-23, efter överenskommelse om provtagning m.m. Före avsändandet, på den frusna fågeln, tog jag följande mått:

vänster vinge: mått ej taget, eftersom de yttre handpennorna incl. de längsta var synnerligen starkt slitna eller snarare avkapade (avbitna??) många cm från spetsen

höger vinge: med linjal 449 mm, med måttband över vingen 454 mm. Även här var de yttersta handpennorna många cm "avkortade", hur detta nu skett; men längsta handpennorna var inte mera än normalt slitna

stjärt: 248 mm, den var absolut inte mycket sliten och bar inga spår av att ha nötts mot golv eller dylikt

näbb från vaxhud: 40 mm i rakt mått; felmarginal nog åtminstone 1 mm, kanske något mera eftersom gränsen mot vaxhuden inte syntes alldeles tydligt. Djuret var ju inte färskt

klor på högra foten, som i fruset skick föreföll att ha tre tår framåt och en bakåt:

innerklo	35 mm
mellanklo	33,5 mm
ytterklo	29 mm
bakklo	29 mm

Prover på gift etc skall enligt överenskommelse tagas fortast möjligt, och det skall tillses att inga olämpliga personer ingriper i ärendet, exempelvis beträffande materialets slutgiltiga förvaringsplats.

- - - - - - - - - - -

Kommentarer: originalet till beskedet om fyndort etc., såsom det undertecknades härovan, sändes tillika med fågeln till Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm.Nedre avsnittet, alltifrån orden "Fågeln avsänd...." har jag tillfogat senare. Det finns på alla kopior av min dagbok men fanns icke i brevet till Riksmuseet. GRck, ny kopia gjord 1988-01-20.

Tillägg: volièren med berguv fanns, eller hade funnits, på Häckeberga gods bara c 3 km från Genarp. Ägare: herr Rurik Tham. När detta skrives (1988-01-20), har jag glömt om vi fick något besked från honom. GRck.

1977-02-20, söndag.

Omkring kl 0845, innan jag stigit upp, hördes knölsvan flyga över på låg höjd. Det var dis eller dimma, milt, och svag vind. Omkr kl 0905, när det lättat något men fortfarande var grått och "lågt i taket" och mycket måttlig sikt, flög 30 x) sädgäss förbi mot Ö. Hördes först, kom rakt över, höjd högst 75 - 100 m.

Efter frukost ringde telefonen. Det var en adjunkt Björn Lindgren, bosatt på Backvägen 6 i Dalby, som meddelade att han och hans kollega Tommy Hansson funnit en död och ganska rutten berguv i en dunge nära Häckeberga Värdshus i Genarp!!! i Han erbjöd den till museet. Jag tackade naturligtvis ja med förtjusning och lät förstå att vi kunde hämta den omkring kl 1400. (Tidigare var omöjligt eftersom Inga skulle vara hos Mamma ungefär kl 1100-1300). Efter kl 1300 hade vi i vilket fall som helst avsett att fara ut till stugan en sväng).

Det gick programenligt. Jag kände igen Björn Lindgren, han hade gått på Zootis för ett antal år sedan, och vi hade tydligen även träffats när jag arbetade på Riksmuseet. Berguven var som sagt rätt så rutten och sönderäten, men den höll ihop ännu och kan säkert konserveras på något sätt, vare sig vi tar bara skelettet eller delar av skinnet, t ex vingar, buk och fötter. Naturligtvis var jag klar över möjligheten att fågeln kunde vara förrymd. Mera därom nedan.

Från Dalby fortsatte vi ut till stugan via Torna Hällestad. Det hade lättat nu, var ljust och rentav sol en liten stund, vänligt och relativt milt vårväder, och svag vind och mycket bättre sikt än i morse.

Kom till stugan c kl 1440. Började med att dricka vårt kaffe på verandan. Temp inomhus + 15° C (dock ingalunda på verandan, eftersom den ej har fasta värmeelement och avsiktligt hålls avstängd, med hjälp av en vanlig dörr, från resten av stugan). Temp utomhus + 2,5 °, men jag tror den termometern visar något för låg temp. Efter kaffet gick Inga en runda; jag gick upp i tornet och sedan ner till kanalmynningen och därefter, med stopp ett par ggr för att plocka ihop gammal rostig taggtråd som sitter mellan buskarna, ånyo upp i tornet.

Sjön var helt istäckt; kanalen, som höll massor av vatten, var som vanligt öppen, och det öppna vattnet vid mynningen gick väl 50-75 m längre ut än sist, men annars var isen obruten och tydligen hållfast, ty jag såg Bo W Svensson gå på isen nära de yttre vassruggarna, räknat från tornet. - Fälten på vägen ut var helt snöfria; smutsig snö kunde ligga som strängar i diken eller någon gång som litet större drivor i lä av pilevallar etc, men landskapet verkade snöfritt. Nordsidan av åsen, t ex Hardeberga och andra ställen, hade dock lokalt snötäckta fält, och inne i skogen låg hod snö.

Klingavälsån (se nedan) hade alldeles ovanligt högt vatten. Vombs ängar var snöfria, liksom omgivande marker. Vombsjön islagd, men NV hörnet vid Hjälmaröd hade öppet vatten på oregelbundet område c 250 x 75 m. Ängar och åkrar delvis översvämmade, dock ej så att det stod vatten på åkrarna V om Vombsjön; detta beror väl på att marken här dränerats på sista åren (naturligtvis precis in till kanten på det fridlysta området, naturvård modell Netzén).

Fåglar sågs (a) på utvägen, dock intet noterat Lund - Dalby, (b) vid stugan och från tornet, (c) av Inga på hennes rundvandring via Saltkråkan upp över heden till kanten mot Vombs ängar, så att hon fick överblick över dem, och åter, (d) på återvägen som togs över Vombs ängar - Vombs by, (e) fortsättningsvis längs Vombsjöns V sida - Kävlingeåns utlopp - Hjälmaröd, (f) fortsättning förbi Vikens gård - Harlösa - Hunneberga, (g) Hunneberga - Revingeby - hem vanliga vägen.

Dessa små bokstäver, a b c d e f g, användas härnedan för att ange obsplats.

Fågel:

sädgås: (b) flock 32 ex mot Ö över sjön, senare c 10 till dito på håll, enstaka andra smärre flockar sedda flygande. (c) Inga såg högst något hundratal (d) på Vombs ä söder om oljevägen på håll högst 150 betande, ingen flock på närhåll; norr om sagda väg flock c 35 betande, därtill enstaka småflockar flygande. - Inga gäss vid Vikens gård eller på andra ställen sedda av oss, vi såg nog max 200-250 gäss. Men pojken Fredrik Schlyter och hans Mamma, som jag träffade vid tornet, hade sett c 1000 gäss på ängarna, c 1000 på Sandby mosse och ytterligare ett par hundra på andra ställen i trakten, alltså betydande siffror. Faktiskt kommer de inåt land igen så snart vädret tillåter (med andra ord: när snön blir för djup flyttar de

~~sig inte längre [illegible]~~

x) tre stare över Klostergården när vi åt frukost

1977-02-20 forts.

sig inte längre än till västkusten, där snödjupet i regel är betydligt mindre, och så fort det blivit avsevärd avsmältning i inlandet - vilket ju knappast sker om det inte blir mildväder - reser de in igen till sina vanliga rastplatser. Detta i stora drag; en annan fråga är hur fullständigt det sker, om vissa flockar kanske reser längre västerut när de nu överhuvudtaget tvingas röra sig, etc.).

2 knölsvan: hörd överflygande just när vi kommit fram till stugan. Var inte långt bort, men vi såg den inte

3 sångsvan: (d) 13 ad vid översvämning på ängarna S om vägen, rätt nära; (e) c 100 ex låg i öppna vattnet vid Hjälmaröd. Det var nu rätt dåligt ljus, och jag gjorde ingen noggrann räkning, men jag tyckte att nästan alla såg ut att vara ad. Antalet ex här var 94, enligt Fredrik Schlyter. (f) på mycket blöt översvämmad bar åkerjord och intilliggande grönt fält S om Hunneberga men N om Revingehed, strax N om ån, stod c 40 sångsvanar på en yta av c 200 x 300 m. Alla föreföll ad. Alltså rätt hygglig tillgång på sångsvan idag, säkert beroende på att markerna var så relativt blöta resp på att vak fanns i Vombsjön

4 gräsand: först 6, senare 2 ex flygande rätt högt över Krankesjön mot SO. På isen vid vaken i NV Vombsjön (där de många sångsvanarna låg) stod 8 eller 9 gräsänder. Därutöver icke sedd. OBS att vaken i Vombsjön ovanför Kävlingeåns avflöde var helt fågeltom, likaså ån nedströms regleringsdammen (och den var öppen så långt man kunde se).

5 storskrak: 2 ex, nästan säkert båda ♂♂ ad, flög österut över Krankesjön just när vi lämnade stugan

6 ormvråk: (a) 1 ex mellan Dalby och Torna Hällestad, (e) 1 ex på marken vid Vombsjöns V sida, invid den stora busken som alltsedan 1967 är det enda som markerar platsen för den "stora ladan" vilken blåste omkull i orkanen oktober 1967. Vråken var på marken på buskens frånsida, räknat från vägen, och bara ett par tiotal m från denna, men den lyfte inte när bilar kom förbi. (g) hemvägen mellan Harlösa och Hunneberga 1 ex samt nära Revingeby 8 (gamla storklokalen!) ännu 1 ex, båda sittande i träd.

7 fjällvråk: endast på Vombs ängar. 1 ex på staketstolpe c 400-500 m N om vägen, det andra på liknande påle långt söderut, hade ovanligt ljus undersida åtminstone halsen och hela bröstet. Lyfte när den bekikades: typisk fjällvråkstjärt syntes trots det långa hållet

8 kungsörn: 1 ex flög över Ivans Backe och vidare ner över Silvåkra by kort efter det att jag kommit ner från tornet första ggn. Det var en mörk fågel, sågs bra och under en flygsträcka på minst 300 m. Intet ljust vid stjärtroten ens i kikare. Huvudet stack inte av genom ljusare färg. På översidan av vingarna rätt långsträckta och antagligen relativt smala gråa fält, på vingarnas undersida intet ljust att se. Vinghållning sågs när den i början flög rakt mot mig; stämde absolut bäst med kungsörnens, men likväl var jag i början undrande på grund av den föga typiska färgen. Men när den svängde så att jag fick se det grå på vingen ansåg jag saken klar: kungsörn ad eller subad. i

9 havsörn: när vi stod vid Vombsjöns V strand kom 1 ex flygande söderut långt ute över sjön, bara 30-50 m höjd, flög stadigt framåt och slutligen in över Furet nära "Furets udde" och försvann. Bergsäker havsörn, jag tror den var juv, men molnen hade tjocknat nu och ljuset var inte bra längre. Därför osäker ålder i

(- glada ej sedd av Inga eller mig men sedd av Fredrik Schlyter på ängarna, hade tydligen varit närgången mot flockarna av kråkfågel där)

10 gråtrut 1 juv flygande västerut över Krankesjön

11 sånglärka: vid stugan/tornet hörd och delvis sedd överflygande, minst 6-7 ggr, såvitt jag såg var det enstaka ex. På Vombs ängar däremot en samlad flock på c 35 ex och kort därefter en dito på c 20 ex, båda flygande lågt och nära bilen, med flygriktning omkring VNV - NV.

1977-02-20 forts.

12 talgoxe: vid stugan och ute i buskarna i vasskanten först 2, senare 4 ex.

13 blåmes: vid stugan och ute i vassen minst 2 ex sedda

14 entita: vid stugan 2 ex, de var livliga och lät höra sig i ett kör och föreföll att hålla nära ihopa

15 gulsparv: hörd överflygande vid tornet

16 grönsiska: vid stugan och tornet först bara ngt enstaka ex hört, senare ngt sett, flygande mot S; kort därpå kom en flock på c 18 ex mot N - NO

(- bofink sedd av Inga när hon vandrade runt)

(- bergfink dito dito, antal troligen omkring 25-30 ex)

17 stare: på Vombs ängar, även omedelbart V om Klingavälsån och S om Öbacken, sågs starar ehuru i måttligt antal, kanske c 20 + 35 ex. Inlandsobservationer under själva midvintern är alls inte vanliga.

18 kråka: sedd i betydande antal på utvägen från Lund men inte närmare noterad. Allmän på Vombs ängar och i trakten överhuvudtaget, stor flock bl a vid översvämningar V om Klingavälsån S om Öbacken, där stararna gick.

19 råka sedd i avsevärt antal Vombs ängar m fl ställen

20 kaja sedd på Vombs ängar, dels i ringa antal med råkor och kråkor, dels några [illegible] smärre flockar.

- - - - - - - - -

Fredrik Schlyter meddelade att han sett 3 vipor vid Staffanstorp!

Överhuvudtaget var dagen trivsam, vårstämningen kanske svag men tydlig, landskapet bar prägel av senvinter eller tidig vår, fågellivet likaså, även om [illegible] de frusna sjöarna naturligtvis ger bevis för att vintern är kvar. Gäss och svanar fanns ju i hyggligt antal, däremot var det oerhört magert med änder (både simänder, dykänder och skrakar). [illegible] Man hade t ex kunnat vänta [illegible] mycket fler gräsänder på m l m översvämmade marker. OBS att inte en enda and sågs i Kävlingeån där vi korsade den på vägen Hunneberga - Revingeby. Orsaken till denna fattigdom svår att ange.

Härtill notis av Inga från Krankesjön

1977-02-20.
Inga meddelade att hon vid stugan sett 2 glador. Några gravänder hade hon däremot inte sett.

1977-02-27.
Inga och jag gjorde en tur ut till stugan och nedom Vombs ängar och Vombsjöns V strand. Anteckningar knapphändiga, se ut såhär:

häger 2
sädgås vid Vikens gård 1000 ex, dessutom 200 eller något färre sedda på Vombs ängar
sångsvan: troligen 13 ex på Vombs ängar, men ej säkra
gräsand: 9 ex i Vombsjöns NV hörn
(gravand eftersöktes förgäves)
storskrak sedd men bara något enstaka ex
glada 1 sedd
sparvhök 1 vid Krankesjön och 1 vid Vombsjön
ormvråk: vid Krankesjön c 6 ex. Sedd även vid Vombsjön
fjällvråk 1 ex Vombs ängar
(inga måsar sedda!)
ringduva flock 16 ex, därtill några enstaka sedda
skogsduva 1 sedd
sånglärka flock på 55 ex på Vombs ängar
svartfågel: mycket på Vombs ängar.

OBSERVERA: en tidigare gjord renskrift av denna dag föreligger. Men ovanstående utskrift är den riktiga. Jag trodde länge att originalanteckningarna hade gått förlorade och gjorde därför en renskrift efter vad jag mindes. Men sedan dess har jag funnit originalanteckningarna och skrivit rent dem enligt ovan.

Dagarna 1977-02-26, 27 och 28 såg jag tornfalk i Lund, antagligen 2 olika ex (men ej 2 ex alla dessa dagar). Vidare 1 + 1 + 1 rödhakar, också i Lund.

Anteckningarna från 1977-02-27 är ofullständigt bevarade. Det beror på att de delvis gick förlorade, när låset på min portfölj plötsligt gick upp i starkt blåsväder, varvid många papper yrde ut med oerhörd snabbhet. Anteckningar från flera andra exkursioner gick samtidigt förlorade, helt eller delvis.

Smånotiser från februari 1977:

tornfalk: 1 ex sett på Klostergården flera gånger i vinter; obsar i regel ej antecknade. Möjligen 2 ex närvarande vid något tillfälle.

skrattmås: dagligen på vintern vid husen på Klostergården, ofta sågs 6 - 8 ex samtidigt flygande, och totalantalet ex är säkert större. De satt på hustak, bl a på ett tak som jag kunde se från vår balkong. Här satt bl a ett ex som redan 24 febr. hade svart huvud, visserligen med en kvarstående vit "bläs" i pannan, med en diameter som jag uppskattade till 15 - 18 mm.

Torsdag 24 febr. eller fredag 25 febr. vistades minst 150 skrattmåsar vid översvämningar invid Höjeå just nedströms Sankt Lars sjukhus.

fiskmås: 24 eller 25 febr. 3 ex ad bland skrattmåsarna vid S:t Lars, se ovan.

rödhake: just när det tjocka och långvariga snötäcket äntligen började försvinna, hade jag intrycket att de övervintrande rödhakarna i Lund också hade försvunnit, med andra ord: antingen dött eller också flyttat vidare. Men rätt oväntat såg och hörde jag rödhakar - det blev minst 3 olika obsar - i Lund 28 febr. och 1 mars. Att detta skulle varit nykomlingar, alltså vårsträckare söderifrån, förefaller mig osannolikt.

talgoxe: en intressant observation i Lund 28 februari, i trädgård nära f d Södra stationen. En talgoxe satt fritt synlig i träd på nära håll och sjöng: efter ett par tre toner med typisk klangfärg kom 10 - 12 toner, påfallande starka och vackra, med klangfärg som kunde igenkännas som mes men mycket starkare än vanligt. En härmning skulle bli ungefär så:

"zizitaaZITAAZITAAZITAAZITAAZITAA".

Det var en mycket underlig och vacker sångstrof. Jag har aldrig hört något liknande förut.

1977-03-02, onsdag.

Semester. For med buss från Lund 1035, ank. Sjöbo 1130. Gunnar Nordqvist var nere och mötte, och efter ett par inköp for vi upp till Stenänga. Oerhört roligt att återses. Vi drack té och pratade om många ting, inte minst om hur det känns att bli äldre (Gunnar är 70 år, jag 63). Men vi talade också om gamla glada minnen, om det politiska läget, om människans framtid (som vi inte bedömde optimistiskt) m.m.

Det var stilla väder nära nollgradigt, mjukt men rått. Tätt dis, sikt 1-3 km, men redan på 1,5 km var skogskonturer svaga och kontraster mycket dåliga. Snötäcket som i Lund var obetydligt och i Dalby mycket tunt, var minst ett par tre cm i Veberöd och i Sjöbo säkert 10 cm. Vi körde, på Gunnars förslag, en mycket trevlig runda kl 1515 - 1740: Sjöbo - Spjälla - Tågra - Sövdeborg f.d. station - Ilstorpsgården - längs flygfältet - Snogeholm - Amalielund - Skårby - Krageholmssjöns S sida - till slottsområdet men ej till Sövestad utan rakt

1977-03-02 forts. ~~②~~

ner över Bjäresjö - korsade E 14 - Marsvinsholm - vände uppåt igen på väg 102 - Knickarp - svängde österut till Bellinge lagård - norrut - söder om Snogeholmssjön - Assmåra - norrut på stora Sjöbo-vägen - in V.v. förbi jägare Borgström - förbi Sövdeborgs slott - Ilstorpsgården - Spjälla - Sjöbo. Synnerligen behaglig och fin tur, lagom takt, stannade på många ställen, men längre stopp gjordes bara för gässen vid Ilstorp, på utsiktsplatsen vid Krageholmssjön S ände och, på hemvägen, vid "Herruddens" (= Bellevue) vid Snogeholmssjöns NÖ del.

Snötäckets tjocklek varierade mycket. Bara ett par km S Sjöbo var det nog på gränsen till obefintligt, längre söderut och stundvis längs väg 102 åter betydligt tjockare, etc. Alla sjöar var helt frusna (Snogeholmssjön, Ellestasjön, Krageholmssjön).

Fågel: sädgås, spetsbergsgås, glada, sparvhök, ormvråk, blåhök, fasan, turkduva, ringduva, sånglärka, koltrast, talgoxe, gulsparv, bergfink, kaja, råka, kråka.

1977-03-02, forts. ~~③~~

Närmare:

1, sädgäs: S om vägen Spjälla - Ilstorpsgården samt vidare S om sistnämnda gård gick mycket gäss, totalantal säkert 1000 - 1100. Detta var enda platsen där vi såg rastande gäss. De gick väl inom en yta på 1 kvkm, därinom dels i rel. glesa flockar, dels i m l m tydliga förtätningar. Avstånd oftast fördelaktigt och obs-möjligheter gynnsamma, färger syntes oväntat bra. Allt var sädgäs så när som på en spetsbergare. De gick dels på vallen, oftast våt jord, dels på torrare fält.

Därutöver blott c. 25 ex flygande när vi på utvägen passerade Tågra (denna flock kom fr S-SO, splittrades oväntat och for åt olika håll) samt c 80 - 90 ex flygande norrut V om Krageholmssjön.

I trakten av Bjäresjö - Marsvinsholm inga gäss sedda. - De betande sädgässen studerades mycket noga.

1977-03-02 forts. ~~④~~

2. spetsbergsgås: ett ensamt ex sågs i en liten ansamling på c 20 sädgäss S Ulstorpsgården. Mycket goda obsmöjligheter, jag upptäckte fågeln på dess ljusa ovansida och korta hals men såg senare även näbbens form och färg samt benens färg (blekt köttrött). Näbb mycket kort.
Av totalantalet sedda gäss granskade jag säkert 600 noggrant men såg bara denna enda spetsbergsgås.

3. glada: 1 ex flög sakta västerut nära Bellinge lagård. Höjd c 100-150 m.
4. sparvhök 1 ex flög nära Fröli, strax S Snogeholm
5. ormvråk: alldeles märkvärdigt fåtalig. Endast 3 ex sedda, 1 satt i buske på åkerkant nära Björesjö och 2 ex satt - med högst 500 m. inbördes avstånd - inne i bokskogen nära jägare Bergströms. Därut-

1977-03-02 forts. ~~(5)~~

över inte en vik, ej ett enda ex. sett flygande alltså (utom ett av de omstående som vi skrämde upp). Inte lätt förklarligt. Kanske de haft lyckosamma jaktdagar i det gamla vädret dagarna innan och nu satt stilla och smälte maten? Kanske de koncentrerades till skogsmark p.g. av god tillgång på smågnagare ??

6. blåhök 1 praktfull ♂ ad flög mycket lågt över fälten mot N–NV en kort bit norr om Skårby. Jagades av en kråka. Intressant. Denna dag såg vi alltså glada, sparvhök och blåhök innan vi såg dagens första ormvråk. Sällsynt fall!
7. fasan hörd vid Krageholmssjön
8. turkduva 2 sedda vid Stenunga
9. ringduva: förutom några enstaka ex och/eller helt små flockar såg jag en flock på c 70 ex i höga boktoppar rätt nära Sövdeborg och en flygande flock på minst 90 ex nära Amalielund.

1977-03-02 forts ~~⑥~~

10. **sånglärka** : stor gles lågflygande flock säkert 50-60-70 ex nära Ilstorpsgården. senare vid Skårby och nära Bjäresjö vidare en tät flock på c. 50-60 ex (dessa flockar rundflygande, verkade skrämda)

11. **koltrast** 1 ex i Sjöbo

12. **talgoxe** hörd vid "Skräddarns."

13 **gulsparv** hörd upprepade ggr vid Krageholmssjön, men ej sedd

14. **bergfink** hörd ett par ggr. Och nära Bellinge sågs en förbi-flygande finkflock på c 80 ex som säkerligen var bergfink

15. **kaja** några vid Stenänga, och i my. måttligt antal (kanske 20-25 sedda) på andra ställen, på åkrar där gödsel spridits etc.

16. **råka** : koloni på Stenänga, antal bon c 10-12 (?). Koloni i halvdöd grandunge + buskar nära Ilstorpsgården, bon ligger där även i buskarna.

17. **kråka** : flerstädes allmän.

Forts!

1977-03-02 forts. ~~7~~

Vid Krogeholmssjön kikade jag noga mot ön Lybeck för att ev. se de 2 gamla havsörnar som vissa vintrar mycket ofta setts sitta i de grova träden där. Men sikten räckte inte idag, ön var endast matt synlig och grenverk etc praktiskt taget omöjligt att urskilja. Inte en fågel sågs över sjön (senare kom en sädgåsflock, dock V om sjön). Däremot travade en räv helt oväntat rakt över isen från V mot O-SO, bortom (= S om) Lybeck. Travade sakta, stannade ett par ggr, följdes i kikare väl 800-1000 m. Ovanlig syn!

A

(36)

~~(1)~~

1977-03-03.

Bodde hos Gunnar Nordqvist i Sjöbo. Tog det mycket lugnt på morgonen. Omkr. kl. 0930 drack vi té tillsammans. Det hade fallit säkert 8-10 cm blötsnö på natten, var mycket nära noll grader, och sikten var mycket dålig, nästan dimma. Snart började det regna, men snön smälte ej undan så snabbt som jag trott. Vi höll oss inne, läste och pratade.

Framåt e.m. bättre sikt. Kl. 1515--1650 körde vi en mycket trevlig sväng: Sjöbo - Sjöälla - Ilstorpsgården - söderut längs flygfältet men bara ett par km, (för att se på gärren) svängde sedan helt om, for Ilstorpsgården - Ilstorp--vägen mot Everlöv men stannade vid bron över Klingavälsån, såg oss grundligt om, vände tillbaka till Ilstorp, fortsatte förbi Sjöbo Sommarby - Björka by - tittade på en del egendomliga skadegörelser av kanin (se nedan) - for Björka vägskäl - vägskälet strax Ö Övedskloster - tittade ner i dalen t.h. - for

1977-03-03 forts.

upp på vägen mot stenbrottet (här ligger en gård där en uppenbart my. fördomsfri herre bedriver ivrig jakt på änder, som inmatats till en anlagd damm, etc etc, och här läggs avfall ut för att attrahera räv m m). Stopp här, vände ännu en gång samma väg tillbaka, och fortsatte sista biten via Åsum till Stenånga.

Färden företogs bl. a. för att se hur gässen reagerat på det nattliga snöfallet. Fågel: häger, sädgås, grågås, kanadagås, sångsvan, gräsand, storskrake, glada, ormvråk, blåhök, fasan, vipa, turkduva, ringduva, (större) hackspett, sånglärka, bergfink, grönsiska, skata, kaja, råka, kråka.

Närmare:

1. häger 1 ensamt ex vid dikeskant rätt nära Klingavälsån (men ej vid ån eller dess översvämningar). Nära hägern gick c 150-200 sädgäss.
2. sädgås. På det område, där det

~~3~~

1977-03-03 forts.

igår gick väl 1000 gäss, stod idag två gäss, på bar våt jord. Men på flygfältet, väster om vägen, gick huvudmassan av gässen, relativt glest och spritt, sällan mer än 15-20 verkligt nära varandra; icke desto mindre var totala antalet gäss här säkert c 800-900. Bara sädgäss. NV om Ilstorpsgården på stort öppet fält gick c 40 gäss. På stora fälten SO om Ilstorps by (S om sandtaget, nedanför sluttningen) gick i motljuset säkert 250 sädgäss, och slutligen S om Klingavälsån, på fält V om vägen mot Kumlatofta, gick c 30 sädgäss till. Därtill några helt små flygande flockar. x)

Gässen gick dels på höstsäd, dels på bara jordiga åkrar. Snötäcket där de gick var mycket tunt och osammanhängande, ibland nästan obefintligt.

3. grågås. Till vår förvåning stod 2 grågäss på blötmarken mycket

---

x) långt V om Klingavälls-bron hördes sädgäss.

1977-03-03 forts.
nära bron över Klingavälsån. De reste halsarna men var förvånande orädda; stod kvar många minuter innan de med typiskt kackel flög bort mot SV-V. Tidigt datum!

4. Kanadagås. I stora sänkan Ö om f.d. Öveds station stod en fin flock på 34 ex! Stod på helt snötäckt mark. När vi stannade bilen uppe på allmänna vägen, fler 100 m bort, sträckte gässen hals, lyfte snart och flög lågt mot V. Troligt.

5. Sångsvan: vid landsvägsbron över Klingavälsån lyfte 1 sångsvan ad, och c 500 m västerut låg ännu 1 dylik på översvämningarna.

6. Grågås: alldeles förvånande ringa antal. Trots tillsynes idealiska betingelser, med stora översvämningar längs Klingavälsån, lyfte Ö om bron högst 25-28 ex, och fler låg inte synliga österut. Rätt längs V om bron låg en flock på c 12 ex; lyfte ej.

1977-03-03 forts.

Vi kom förbi andra platser där man kunnat vänta gräsand, t.ex. landsvägsbron över Björkaån nära dess mynning i Vombsjön, men ej en gräsand sedd där.

Hade det varit normalt, skulle översvämningarna vid Klingavälsån – det avsnitt som syntes från landsvägsbron – mycket väl kunnat hysa 500–1000 gräsänder, helst som ju sjöarna ännu är helt frusna, men översvämningarna isfria.

7. storskrake: 1 ex sett av GN vid Klingaväls-bron, och 9 ex (4 ♂♂) låg i Björkaån på ung. nära håll men lyfte ej.

8. glada 1 ex kretsade nära Sövde by när vi granskade gässen på flygfältet.

9. ormvråk: 1 ex Ilstorp, (ung.) normalfärgat men med synnerligen tydligt bröstband; 1 ex nära Björka mycket intressant i tecknet med breda vita partier på huvudets sidor och halssidorna samt

~~6~~

1977-03-03 forts.

med vita vingknogar (stora!) på den sittande fågeln, även i övrigt ljus utan
i att vara övervägande vit, sågs endast sittande. Typexempel på ormvråk som kunde blivit felbestämd av okunniga personer, t.ex. till fjällvråk, fiskgjuse, ormörn och dvärgörn. – Sedan ett normaltecknat ex samt vid avtagsvägen upp till stenbrottet 4 ex lekande tillsammans (varav 1 ljus och 1 täml. ljus och 2 normalmörka). Vid ovannämnda gård där avfall utlagts satt ej mindre än 6 ormvråkar i träden nära varandra, de var delvis uppe och flög också; men de kan delvis ha varit desamma som de 4 vid vägens avgrening mot stenbrottet. – På mycket långt håll minst 1 + 3 andra vråkar.

10. blåhök 1 ♀ eller juv. trol ♀ad, flög alldeles nära förbi vid Ilstorps by.

11. fasan: några få ex (c 4) strax N Ilstorps by och senare ett par ex till sedda. Inte flera. Gunnar talade om att fasanen avtagit mycket starkt

1977-03-03 forts
på sista åren, inte bara i Skåne
utan även på Gotland m. fl. trakter.
Orsak okänd, men fallet uppmärk-
sammat bl. a. av prof. Obel på
Veterinärmedicinska Anstalten.

12. vipa: 4 ex vid Klingavälsåns våta ängsmarker strax uppströms landsvägsbron på vägen Ilstorp - Kumlatofta, och en stund senare 3 ex flygande nära Björka. Årets första för mig.

13. turkduva i Gunnars trädgård 2-3-4 ex, och något ex sett i Sjöbo nära centrum.

14. ringduva idag inalles bara c. 20 ex sedda, fördelade på ett par smärre flockar + något ensamt ex.

15. (större) hackspett 1 ex flög mot SV över Sjöbo centrum; art ej kritiskt bestämd, men endast större torde komma ifråga (enda alternativet skulle vara vitryggig!)

16. sånglärka: inalles c 40 ex sedda.

17. bergfink: nära den ovannämnda gården på vägen upp mot stenbrottet, i

1977-03-03 forts.

träd vid vägen, satt en flock på minst 70 ex, och ytterligare c. 60-70 ex kom dit och fällde. Därutöver någon flock på c. 20-25 obest. finkar sedd, i realiteten säkert bergfinkar

18. grönsiska: i träd helt nära bergfinkarna satt en tät flock på c 55 grönsiskor.

19. skata sedd flerstädes

20. kaja sågs ofta i flockar på fälten. Ett ex. i en flock på öppet fält strax V om Ilstorps kyrka hade en ovanligt skarpt avsatt, vit eller gråvit halsfläck. Jag har sällan sett denna karaktär (eller aldrig) så utpräglad på kaja i Sverige. Alla ex. i flocken kunde ej detaljstuderas.

21. råka allmän

22. kråka allmän eller mycket allmän, stora flockar flerstädes. —

1977-03-04, fredag. östra Skåne.

Lena och jag for till [redacted]. På stora landsvägen mellan Sjöbo och Tomelilla, just vid gränsen mellan Malmöhus och Kristianstads län, såg jag en blå kärrhök hanne ad. Vidare sågs 1 ormvråk väster om Tomelilla och ännu 1 ormvråk före ankomsten till Brösarp.

1977-03-06, söndag.

Inga besökte stugan och Vombsjön och rapporterade:
gräsand inte sedd vid Krankesjön men väl på översvämningarna väster om Vombsjön.
gravand: flock 30 ex i Vombsjöns NV hörn
storskrak: 30 - 35 ex [redacted] sedda i Vombsjön
glada 1 sedd
vipa sedd i småflockar på Vombs ängar
varfågel 1 på Sandby mosse
stare sedd i stora flockar
svartfågel: mycket på Vombs ängar.

1977-03-08, tisdag.

Buss från Lund 0943,till Veberöd 1015. Taxi till Silvåkra; den hade jag beställt i förväg pr telefon, och den var på plats, men den var mycket dyr: kr 24,80 upp till Silvåkra by, exklusive dricks. Jag hade observerat att taxa 3 användes, och på frågan varför detta skedde fick jag det väntade svaret, att alla förutbeställda körningar skedde till det priset.

Jag gick ner till stugan eller rättare sagt tornet, ty eftersom bil med folk nalkades skyndade jag direkt upp i tornet för att hinna se på fåglarna innan de ev blev skrämda. Var i tornet c 1030-1100. Sedan ner, in i stugan, där allt var normalt, och jag gick ner till kanalmynningen för att se efter kungsfiskare m m men såg inte mycket. Använde som vanligt en stund till att ta bort den urgamla rostiga taggtråd som fortfarande sitter mellan träden vid stranden alldeles nedanför vårt hus och grannhusen; där är nu ett långt stycke befriat från taggtråden, som inte på decennier haft någon funktion utan bara är till hinders och naturligtvis utgör en fara även för rådjur m fl djur; delvis sitter den uppe, delvis ligger den på marken bland buskar och träd.

På grund av väderleken (se nedan) inställde jag en planerad vandring upp över heden till kanten av Vombs ängar, satt istället inomhus och tittade och lagade kaffe och åt mina smörgåsar; sedan upp i tornet på nytt kl 1225-1240. Gick en liten runda, mötte en yngre man som jag kände igen men inte kan namnet på, han kom ensam pr bil och gick upp i tornet. Kl 1320 gick jag upp i tornet för tredje gången, bara kort; packade sedan ihop mina ägodelar och vandrade norrut förbi husen och Saltkråkan och nästa hus, följde sedan, med smärre avvikelser, vanliga vägen närmast Ö och N om Krankesjön; gick sakta och tittade och lyssnade (men sikten hade nu blivit usel), och kom till Revingeby c 1455. Bussen hem gick därifrån c 1510, ankomst Lund 1543.

Väder: morgonen fin, solig, mild; svag vind. Temp vid Klostergården c +5, bör antagligen korreiegras uppåt 1-2 grader. Även på utresan var det delvis blå himmel, visserligen disigt men sikt 2-3 km. Efter kl 1030 (ungefär) blev det sakta helmulet, men fortfarande lugnt och milt, termometern vid stugan visade +4° C. Sikten försämrades. Detta gick sakta, men grundligt; kl 1200 och senare var det märkbart svagt ljus och sikten mycket försämrad, till c 500-1000 m. Lugnt. Någon timme senare var det alldeles ovanligt mörkt, så mörkt att man faktiskt hade behov av kikare för att bestämma simmande änder på 200-400 m håll. Dis eller dimma lika som förut. Ett svagt och finfördelat regn började falla och pågick när jag vandrade upp till Revingeby, men i millimeter räknat måste nederbörden varit my. ringa.

Vattenståndet i Krankesjön hade stigit mycket, det stod vatten långt in bland de alar nedanför huset, som jag diskret glesat ut för att få kvar fri sikt inom en tillräcklig sektor. Men f ö låg isen på hela sjön så när som på en vak från kanalmynningen ut mot NV, denna vak var långsmal, kanske 400 m lång och av oregelbunden form men knappast någonstans över 100 m bred. Här var trevligt med fågel. I vattnet närmast stranden (isen åtminstone ofta landlös p g av det höga vattenståndet) sågs inga fåglar. - När jag vandrade upp till Revinge, var sikten urusel, sjön syntes praktiskt taget inte på 250 - 400 m håll.

Inomhus i stugan var det drygt 14 grader C. Jag rörde inga värmeelement.

1+1 Fågel: på utvägen från bussen nära Dalby stenbrott 1 ryttlande tornfalk och från taxin S om Silvåkrakärret 1 ormvråk, eljest föga. När jag steg av taxin vid avtagsvägen ner mot stugan/tornet var många sånglärkor i luften, inte flockvis utan spridda, sjungande i luften, ibland förföljande varandra 2 och 2.

Från tornet, vid första besöket, sågs:

gräsand minst 48 ex, de stod mest på iskanten, oftast parvis även om huvudmassan stod så tätt att den bildade en flock. Ute i vattnet låg c 12-15 ex synliga. Totala antalet torde varit 55-60, eftersom några ex och/eller par måste legat dolda bakom de stora buskarna och bakom närmsta vasskanten.

1977-03-08 forts.

kricka hanne och hona intill varandra på iskanten. Tidigt datum!
knipa: 1 hanne ad låg hela tiden ensam, sedan kom 1 hanne + 1 hona och fällde men inte bredvid den förstnämnda hannen
storskrak: flock 11 ex varav 6 jättegranna hannar ad och 5 honor flög runt, fällde slutligen i vaken. Kort därefter kom ny flock på 12 ex varav 6 hannar ad och 6 honor. Några få ex torde ha legat i vaken från början, summan blev i varje fall 26 ex varav 13 hannar 13 honor. Jättegranna. Efter en stund flög 22 ex bort varav 12 hannar 10 honor.
sädgås: hördes på håll i början, uppenbart stora flockar neråt Silvåkrakärret. En stund senare, omkr kl 1045, kom 6-7 småflockar på totalt 55 ex flygande förbi österut; en stund senare kom 12 ex västerut.
sångsvan: ej sedd, men kraftig kör hördes länge från Silvåkrakärret
knölsvan: 2 ex, uppenbart hanne och hona, låg i vaken. De var redan i "speltagen", doppade med näbbarna, spände ut halsarna så att de såg tjocka ut särskilt i sin överdel etc. Ingen parning förekom dock ~~p~~ som jag såg. Oftast låg ~~y~~ fåglarna intill varandra men ett slag simmade de 100 meter isär. - Ungefär 400-500 m norrut från tornet, på isen utanför vassen, låg dessutom en ensam knölsvan ad. Månne ett ex som redan tagit sitt revir i besittning trots att detta är helt istäckt ännu?

(OBS att häger och sothöna inte syntes!)

fasan: ~~p~~ en tupp lyfte plötsligt, starkt skrockande, långt ute ur vassen, flög 150 - 200 meter och fällde på nytt i vass närmare tornet men fortfarande ett par hundra meter ut.
vipa: summa c 6 + 2 ex flög i gles formering österut eller snarare mot OSO - SO över sjön.
större strandpipare: hörd från tornet c 10 - 12 ggr i svit, sågs ej men flög med säkerhet m l m österut. Tidigt!
skrattmås: först sågs från taxin, när vi passerade några öppna översvämningar nära gården närmast S om den punkt där "oljevägen" tar av över ängarna, minst 200 skrattmåsar över dessa översvämningar, delvis även liggande där. Jag hann inte göra närmare obsar men det är likväl tydligt att arten börjat komma in i inlandet på allvar. - Från tornet sågs bara c 6 ex glest sammanhållande, alla flög mot O eller OSO. Minst 3 hade svarta huvuden, de övriga sågs inte på närhåll, och ljuset var redan dåligt
fiskmås 1 ad och 1 juv flög i sällskap mot V - VNV kl 1040
gråtrut 1 ad flög ungefär mot Ö, en stund senare flög 2 ad mot SV
gröngöling hördes på håll från Silvåkraskogen
sånglärka: se ovan, allmänt kommen, ofta 8 - 10 ex samtidigt. Men från tornet sågs den inte.
kråka: 3-4-5 ex på isen c 300 m ut, enstaka ex också, som vanligt, i de stora buskarna i vattnet utanför kanalmynningen. Något enstaka förbiflygande ex sågs också, men alls inga större flockar
kaja: 1 ensamt ex flög ropande mot SO över sjön
stjärtmes: 2 ex sedda från tornet, först flög de~~p~~, med ideliga uppehåll ungefär mot SV utefter strandskogen, men en stund senare kom de tillbaka (om det nu var samma individer), och då fällde 1 ex i trädtopp alldeles inpå tornet. Nästan helvitt huvud, svagt gråskuggat bakom ögonen etc men intet spår av mörkt ögonband
talgoxe: flera, oftast tydligt parvis, ofta livliga. 1 ex lät oerhört likt en entita, jag trodde absolut det var entita tills jag såg djuret snett nedanför tornet och samtidigt verkligen såg att det var just den individen som avgav lätet. Och det var en talgoxe, med en partner alldeles intill sig.
blåmes minst 2 ex sedda
entita: efter en stunds obsande kom ett ex, satte sig i alarna nära tornet, lät höra lätet. Fler ej sedda vid detta tillfälle.

1977-03-08 forts.

steglits: kl 1040 flög 1 eller 2 ex över mot S+SV
kl 1110, när jag kommit ner från tornet, flög ett par ex förbi på nytt.
bofink: något enstaka ex hört
sävsparv: 2 ex kom flygande och fällde i den närmaste stora Salixbusken i vassen utanför stugan. Detta först kl 1205, alltså när jag ej längre var i tornet.

Efter första besöket i tornet var jag i stugan, gick också nerom kanalmynningen etc utan att se mycket. Kungsfiskare förgäves eftersökt. OBS: vattenföringen i kanalen var riklig men inte lika stark som vid mitt föregående besök.

Från tomten hördes knölsvanens läte ute i vaken ett par tre ggr, det egendomliga "knirrande" lätet.

Det tätnade som sagt avsevärt. Men fortfarande nästan lugnt, och ingen nämnvärd temperaturändring.

Fågel vid andra besöket i tornet kl 1225-1240:
gräsand: antalet synliga ex nu 64, därtill kom en ensam hanne som fällde.
kricka: paret kvar
knipa: nu 3 hannar ad i vaken
storskrak: flock på c 25 ex fortfarande i vaken, rimligen samma flock som förut. En delflock på 12 ex flög bort efter en stund; därav var 6 hannar 6 honor. Laxfärgen på hannarnas undersida syntes utmärkt trots det mycket svaga ljuset och den disiga till dimmiga luften,.
knölsvan: paret kvar, men kl 1230 lyfte båda fåglarna plötsligt och for bort mot V-NV. Torde ha återkommit snart. - På långt håll ute på isen stod 1 + 1 svanar, med flera 1oo m inbördes avstånd, men de var omöjliga att bestämma. De var ad.
sädgäss hördes även denna gång
steglits flyger över 2 ggr (2 + c 3 ex)
bofink 1 hanne sedd och hörd, fäller rätt nära
bergfink: flock på minst 8 ex förbiflygande, lågt, kommer nära, vänder. Dessutom hörd enstaka ggr
kråka sedd.

Ner från tornet igen. Spillkråka hörd på håll ett par ggr.

Mötte på nytt samme man jag nämnt ovan. Han hade sett 10 salskrakar från tornet. Jag gick därför kl 1320 ånyo upp i tornet. Det var nu synnerligen svagt ljus och dessutom mycket tätt dis på gränsen till dimma. Ljuset så svagt att jag faktiskt måste ta kikaren till hjälp för att bestämma änderna i vaken, naturligtvis inte varje individ, men för kritisk undersökning av varje individ var det nödvändigt, även när djuren låg glest och syntes bra! Ovanlig situation utan tvivel. Fann salskrakeflocken långt till vänster i vaken, rätt nära iskanten. Det var 12 ex varav 5 honor och 7 utfärgade hannar, väldigt fina, men faktiskt rätt svåra att se i det svaga ljuset och det mycket täta vita diset. Knölsvanparet hade kommit tillbaka. Knipa: nu 5 hannar ad, de "friade" både i beteende och läte, men ingen hona fanns synlig. (Ett ringa antal änder kan mycket väl ha legat osynligt, dolt av vassen och ett par täta buskar).

Kl 1325 startade jag min vandring upp mot Revinge. Väg se ovan. Det blev en skön promenad, milt och lugnt, och det mycket svaga och finfördelade regnet generade mig inte (utom i den mån kikaren blev blöt, men det gick att torka av). Fågel på vandringen, här inte i systematisk ordning utan ungefär i tidsföljd: koltrast hördes sjunga, rätt svagt och i början inte typiskt, ett slag trodde jag faktiskt det var taltrast, det lät verkligen så, med distinkta, upprepade motiv. Men att åtmin-

1977-03-08 forts.

stone en koltrast sjöng här, är otvivelaktigt. En stund senare sågs också 1 koltrast. Ormvråk hördes ropa 2 ggr strax efter varandra, säkert var det 2 ex, och det ena såg jag flyga förbi i dimman. Vid gården där fåglar alltid brukar matas, sågs talgoxar och blåmesar och hördes svartmes; trots att man måste vara my. försiktig med mesläten (se ovan), är jag övertygad att det var svartmes; hördes även en liten stund senare, längre norrut). 4 - 5 gulsparvar satt i träd på gårdsplanen, och grönsiska hördes; kort därefter flög 1 grönsiska förbi.

I tallskogen vid Lottagården dels 1 större hackspett på torrstam, mycket orädd, dels rätt gott om småfåglar i tallarna. Jag trodde jag såg kungsfågel men det var nästan säkert fel, ty alla de småfåglar som jag fick in i kikaren var blåmes (flera) och entita (också flera ex). Se även nedan.

I tallskogen där stridsvagnsverkstäderna ligger var det ånyo mycket småfågel. Och här, tillpåköpet alldeles nära och välexponerat, kom många kungsfåglar tillsynes, de satte sig inte bara i grenverket utan upprepade ggr också på själva tallstammarna, 2-3 meter från mig, och något ex flög även ner till marken vid stammarnas fot och letade föda. Säkert fanns ett par tiotal kungsfåglar här; och jag fann med tillfredsställelse att jag fortfarande hör kungsfågelns läte utan svårighet. Svartmes hördes även här i skogen, och ett tu tre kom också tofsmesens typiska "kirrirritt kirriritt". Trädkrypare 1 eller (trol.) 2 ex på tallstammarna nära kungsfåglarna. Ett par kråkor sedda. Sedan bara några minuters väg upp till Revingeby, där jag inväntade bussen.

Mycket skön tur, trots vädrets försämring. På hemvägen från bussen nära Skatteberga 1 ormvråk, och på avstånd över översvämning en tät och rätt stor flock måsar, säkert 75-100 ex och otvivelaktigt skrattmås.

1977-03-12, lördag.

På morgonen 0900 flög 3 strandskator vilt skrikande över Klostergården i Lund. Tätt intill varandra flög de. Tidigt datum för att vara i inlandet.

Inga var hos Mamma 1100-1300, därefter på Zootis för att jobba med SkOF:s räkenskaper. Jag var hemma och dammsög våningen. Vi gjorde sedan en exkursion, start 1525, till stugan 1555. Vädret hade blivit rätt klart och fint; och milt var det. På utvägen minst 250 skrattmåsar vid vattensamling på gräsmarken V om Revingeby. 1 ormvråk i skogen nära Lottagården.

Jag upp i tornet. Här var Johnny Karlsson med dottern Hanna; Sören Svensson kom också, liksom Fredrik Schlyter med sin mamma. Vaken i sjön var nu 700-800 m lång, nästan hela närmaste klarvattnet var öppet. Här fanns: grågås 1; gräsand c 600, de allra flesta stod på isen, de var i flockar men enskilda par ofta urskiljbara i flockarna. Kricka hörd, vigg ♂♀ liggande + 3 ex flygande, knipa 1 ♂ ad, storskrak c 20 ex, salskrak ♂♀ + ♂, sothöna 1 + 1, skrattmås 120 - 150 ex, dels i vattnet, dels på isen. 1 ensam vipa stod på tuva i kanten av vassrugge. ~~Några kråkor~~. 1 korp flög förbi, jättefint. Enstaka kråkor på isen, summa 6 - 8 ex. Havstrut 1 ad och 1 juv flög över. Gråtrut likaså 1 ad + 1 juv överflygande, samt 1 ex långt ute på isen. Fiskmås 1 ad sedd. Häger 1 + 1 överflygande.

Långt ute i norr en smal vak, c 100 m lång, här låg c 20 storskrakar och 25 gräsänder. Då och då oro, men intet alarmerande sett utom 1 ormvråk, korpen och någon häger överflygande. 2 sädgäss flög högt mot V (se nedan).

Stare några strö-ex, men snart kom 1 ex, fällde i hög björk på tomten, började sjunga. 1 ex till anslöt, någon flock på c 10 ex flög över, jämte enstaka ex. Talgoxe hörd och sedd.

Senare: 3 knölsvanar ad flög österut mycket lågt, och därefter 8 svanar till åt samma håll, däri fanns både ad och juv. Johnny trodde att även dessa var knölsvan. Enstaka finkar överflygande.

Fin vårstämning. Skrattmåsarna skränade. Det var stilla, och temp var +5° C eller kanske mer(?).

1755 10 + 30 starar över sjön. 200 starar flög mot V, rakt över. 300 andra starar rundflygande. Ytterligare 15 + 150 + 200 + 100 starar, men dessa kan delvis ha varit samma flockar. 5 salskrakar rundflygande.
1810 nu över 1500 starar i tät flock över sjön, nära, rundflygande, de for (sedan) ner mot S stranden. 1 sävsparv sjöng, och blåmes hördes.
1818 25 starar från Ö, svänger mycket tvärt vinkelrätt mot S. Nattkvarter säkert i vassen vid sjöns S sida. Ytterligare 250 starar flyger ditåt, lågt.
1820-1822 kom 3 + 11 sädgäss mot NV.
1825 start mot Lund.

Tillägg: (a) järnsparv sjöng fint ett slag omkring kl 1700
(b) Inga hade hört gravand också
(c) 3 vipor flög österut c 1715. Bara dessa 3 och det ovannämnda ex sedda idag.

1977-03-13, söndag.

Start från Lund 1045, vi for ut till stugan via S Sandby - Sandby mosse. På "mossen" på de f n rätt blöta ängsmarkerna gick c 700 - 800 gäss, de blev delvis uppskrämda och syntes bra. Enbart sädgäss. 20 vipor. 1 + 2 ormvråkar.

Ankomst stugan/tornet c 1130, jag gick genast upp i tornet och var där nära 1 timme. Milt, disigt, men ej dålig sikt. Mycket svag vind, molnigt men ibland luckor i molntäcket. Det öppna (=isfria) området har vidgats mot N sedan igår. Rörligt liv, mycket trevligt. Rätt många bekanta: familjen Ulfstrand, Balint Wagner, Baranowski; och många obekanta.

Från tornet sågs 1135-1225:
häger bara 1 ex flygande på håll; grågås 2 ex nära varandra på vattnet, flög snart bort; sädgås ofta överflygande, antal 1, 2, 5, 15 (etc); många småflockar åt olika håll. Knölsvan vid ankomsten 2 ad rundflygande, de fällde. Se nästa art.
Sångsvan: på iskant i N stod 1 sångsvan ad + de 2 knölsvanarna, och i vattnet intill låg 1 sångsvan ad och 3 juv. Efter en stund simmade 3 svanar ad ut på vattnet; det var 1 knöl och 1 sång som höll alldeles tätt ihopa. Den andra knölsvanen simmade 50 - 75 m ifrån dem!

Gräsand knappt mer än 400 - 450 på isen i närheten, men mycket långt ute på isen stod väl 100 ex till. Rätt mycket flygande flockar också.

Kricka minst 5 par, men troligen 6 par, bland gräsändernas huvudmassa.
Vigg flock 9 ex varav 4 ♂♂ och 5 ♀♀. Knipa 2 ♂♂ ad. Storskrak minst 10 ♂♂ ad och 7 ♀♀ samt där i närheten ytterligare några ex + rätt ofta flygande flockar. Summa

1977-03-13 Forts.
sedda ex nog c 40 varav hälften ♂♂ ad. Delvis höll skrakarna ihop i par.
Salskrak: ♂♀ + 2 ♂♂ 2 ♀♀ + 1 ♂ 3 ♀♀ + 7 ♂♂ 3 ♀♀, summa alltså jämnt 20 ex varav 10 ♂♂ 10 ♀♀; i realiteten nog flera, ty en del flygning etc förekom.
Ormvråk: på långt avstånd i SV 2 kretsande, 1 NV 2 kretsande, och i N också 2 krets. En vråk som drog mot N mycket högt var nästan säkert också ormvråk.
Fasan: 1 ♀ i vassen, flög, fällde på nytt. Sothöns: minst 10 ex vid iskanten.
Vipa överflygande och dansande. Skrattmås: c 300 - 350 vid kolonin resp. på isen. Men naturligtvis kan mycket fler finnas i omgivningen,. Enstaka ex sågs dra över på stor höjd mot Ö. Fiskmås 2 ad också flygande mot Ö. Havstrut 1 ad med hängande ben, samt 1 ex i tredje året. Sånglärka överflygande några ggr. Talgoxe sedd. Blåmes sedd, även vid bohål i björk. Entita sedd och hörd. Sävsparv 1 ♂ sjöng utanför stugan. Grönfink hörd. Bofink 1 ♂ sjöng, sedd nära. Nötskrika 1 ex flög förbi i skogen när vi på "prästavägen" nalkades målet. Råka sedd. Kråka rätt många ex spridda på isen.
Folk i tornet rapporterade: storspov kommen, bläsand sedd, 1 havsörn sedd på Krankesjöns is bara en stund innan vi kom.
Jag obsade mycket flitigt även i fortsättningen. En gång, då mycket änder lyft, fann jag 1 stjärtand bland 15 gräsänder. Vigg minst 5 ♂♂ 5 ♀♀. Ormvråk: vid ytterligare 2 tillfällen flög ormvråkar oerhört högt mot N resp. NO. Kretsande par sågs också högt, och 1 + 1 ex kom m l m lågt över sjön. - Den ovannämnda "parbildningen" sångsvan + knölsvan blev mindre tydlig när även den andra sångsvanen ad och de 3 juv gått i vattnet. Ytterl. 1 knölsvan ad låg ute på isen. 1 gråtrut juv flög mot Ö. Enstaka fiskmåsar sedda. Bland skrattmåsarna, som ofta var i luften till ett antal av 100-200 ex, sågs en icke utfärgad fågel, den hade mycket kvar av ungdräkten, svart stjärtband etc. 1 skata sedd. 1 storspov flög mot O - ONO över sjön c kl 1420, det var min första för året. En flock på c 20 grönsiskor sedd. En trastflock på c 30 - 35 ex, kanske flera, flög mot SV, det var säkert rödvinge.

1515 start för runda - Vombs ängar - Vombsjöns V sida - Harlösa - hem. På ängarna N om vägen c 150 gäss varav 1 vitkindad gås och några bläsgäss. Långt i N kretsade 2 glador, även sågs i N täml. stora kajflockar, kanske 200 ex. 1000 (ettusen) starar eller fler också sedda. Vipa: få exemplar. På ängarna S om vägen , på Johnnys och min provyta, gick nog mellan 800 och 900 gäss, varav kanske 300 bläsgäss.

Vombsjön hyste massor av änder på isen långt ute, antal approximativt 700 - 800, troligen mest gräsand men även storskrak. I öppet vatten på sjöns V sida låg inalles 30 - 40 storskrakar, kanske flera, vidare stod 37 kanadagäss på iskanten, och i vattnet fanns 20 gräsänder, 15 viggar, knipa några ♂♂ och ♀♀.

I NV hörnet av sjön: 14 ♂♂ och 1 eller 2 ♀♀ av brunand, 40 viggar, 10 sothöns, litet gräsand, dessutom 2 gravänder på iskanten, och nära stranden 2 fasaner ♂♂.

Väster om vägen gick 300 gäss. På den tillfälliga sjön norr om Kävlingeån nedanför Vikens gård fanns massor av fågel, mycket approximativt 150 sångsvanar och 500 gäss samt några gravänder. Detaljobservationer ej gjorda. Översvämningen var ungefär 500 m i diameter. På de våta fälten mellan översvämningen och åns utlopp samt på området söder om ån gick flera hundra vipor; vid närmare eftersyn fann jag att antalet var mycket svårt att räkna, men det måste sannolikt ha legat mellan 500 och 1000 ex.

De 2 gladorna kom rätt högt över "fiskar Bergströms" (= huset vid åns utlopp), de kretsade, gled sedan mot Ö. En rundspaning gav 1 gråtrut, någon ormvråk, och överhuvudtaget mycket gott om fågel, men intet nytt f ö. Inga örnar. Vi fortsatte.

Nedanför Vikens gård på åkermarken gick inga gäss, ej heller längre mot V, ej heller vid landsvägsbron över ån strax N om Revingeby, trots att här fanns många översvämningar. Litet vipor, skrattmås etc sågs.

SLUT

1977-03-20, söndag. ~~①~~

Start från Lund 1105, Till stugan 1135. Över Skatteberga 2 ormvråkar, V om Revingeby 1 glada sakta flygande över fälten upp mot ån, attackerad av några skrattmåsar. Stora skrattmåsflockar på håll. Inga gäss. Även 1 sparvhök strax Ö om Lund, satt först på snöstaket nära vägen, anfölls av kråka, lyfte, flög alldeles framför bilen, anföll småfågel i trädgård bland buskar, resultat ovisst. x)

Sjön isfri. Väder: bara 2 - 2,5 grader över noll, grått men torrt, sikt ganska god, vind svag. Fuktig luft. Jag var i tornet c 1150 - 1215. Såg och hörde:

(1) häger 1+3+2+ensk. ex, de flesta på håll över V änden, men 2 flög förbi mot SO

(2) grågäss ett par låg ute på vattnet

(3) sädgäss : 4+10+3 ex flög förbi, de flesta mot Ö

[obs: inga svanar !]

---

x) Vid Krankesjöns N sida flygande flock c 30 rödvingetrastar.

1977-03-20 forts.

(4) gräsand i par och småflockar spridd över sjön. En gång kom c 20 ex flygande från V, eljes alltid mindre flockar. Totalantal sedda nog högst 100-125 ex. Naturligtvis kan antalet ha varit högre (jfr nedan, obest. änder).

(5) bläsand ♂♀ i flygande flock gräsänder. Årets första, tror jag

(6) skedand 1 ♂ på vattnet bland några gräsänder. Min första i år.

(7) kricka flock 6 ex flygande, senare annan flock 7 ex från Ö.

(8) vigg: på måttligt håll bara ett par, ♂♀, i vasskant. Längst borta utanför vassen vid Almen en flock på minst 12 ex

(9) knipa summa 1 ♂ ad sett

(10) storskrak ♂♀ + ♂♀ + någon enstaka fågel + längre ute flock 10 ex.

(11) ormvråk: över Revinge 3 kretsande, delvis lekande tillsammans. Över Silvåkraskogen först 1 från Börringevik attackerad av 1 kråka, sedan 1 normalfärgad ormvråk där.

1977-03-20 forts.

(12) sothöns: summa 1+1+1+1 i vass-kant rätt nära, låg glest; lite hört ett par ggr men ej mer

(13) skrattmås: en räkning gav c. 900 ex över SO-delen av sjön, flygande och simmande, mycket högljudda. Dessutom en del m l m högt kretsande ex på olika håll.

(14) fiskmås: ett fåtal ad. Låg länge ute på vattnet.

(15) havstrut: 2 ad först flygande, fällde sedan rätt länge ute på sjön.

(16) ringduva 1 ex flög förbi

(17) sånglärka 1 ex flög österut, mycket ivrigt sjungande

(18) blåmes sedd över vassen 2 ex

(19) sävsparv sjöng ± oavbrutet, men bara 1 ex tror jag att jag hörde från Tornet.

(20) bofink hördes sjunga ett slag

(21) kråka några ex över vassarna.

Obestämda änder sedda långt bort mot V ändan, men knappt över 25 sedda.

1977-03-20 forts.

Jag satte mig på verandan och skrev ner dessa anteckningar direkt. Därvid kom

(22) Talgoxe och fällde utanför och lät höra sin visa, och

(23) en brun kärrhök med ♀-färgad teckning flög västerut. Mycket tidigt, följdes länge av mig i kikare, och långt i V lyfte ännu en brun kärrhök och gjorde kort flyktövning bredvid det först nämnda ex.

(24) Tre vipor flög mot NV

En svan, nästan säkert sångsvan, flög lågt över vassen, fällde. Jag gick efter kort stund ånyo upp i tornet för att se på den. Fann den ej, men såg

(25) entita 2 ex vid tornet, hördes först
(26) salskrake ♂+♀ ute i sjön
(27) brunand ensam ♂ rätt nära
(28) skäggdopping 1 ex nära, 2 andra ex litet„ längre bort, låg "mot varandra".

1977-03-20 forts.

Vidare: nog mer gräsänder än förut, kanske 150-200 synliga. Enstaka krickpar flygande. 1 havstrut juv flygande, även
(29) minst 1 gråtrut juv.

Håkan Lindskog i Tornet hade från andra Tornet sett 2 snatteränder, c 100 brunänder och 10 överflygande mindre sångsvanar. Han ser alltid massor av rara saker men han är mycket duktig och jag tror att hans självkritik alltså är välutvecklad. Jag vet att Gunnar Roos uppskattar honom i högsta grad.
Bland 5 ormvråkar över Filsilkaskogen den ovannämnda börringevråken.

(30) Även 1 gravand flög förbi.
Obsar fortsatte från verandan och tomten. Vi förtärde med god aptit kaffe och smörgås på verandan kl. c. 1350-1420. Just när vi

1977-03-20 forts.

slutat, kom Johnny med lilla Hanna. Fick kaffe resp. saft. Ett par ggr oro bland fåglarna ute i sjön, en gång lyfte nog 40-50 änder, därav mest gräs men även knipa ♂♀, flera krickor och

(31) minst 4 stjärtänder (2 par).

Brunänder i flertal, senare 12 krickor i flock, ngr storskrakar, och en gång mycket långt i V c 250 gäss, väl de som brukar gå på Sandby mosse och/eller norr om vägen S Sandby – Silvåkra, ungefär vid Lilla Ahuse etc.

Senare (c. 1520-1535) ånyo obser från Tornet: stort uppflog av änder från S vassarna, c 220 ex lade sig långt bort, allra mest gräsand. De 4 stjärtänderna sedda. Minst 8 sothöns sedda, vidare några ringduvor och bofinkar, och

(32) 2 grönsiskor flög över.

1977-03-20 Sön.

Kl 1530-1625 gick jag ner över det "Terrängjusterade" området (= gamla grustaget) och vidare över stora heden och tittade ut över Vambs ängar. Hade tuben med. Fina översvämningar men dessa mest fågeltomma. Folk gick där ute. På ett blött ängsområde vistades en tät

(33) flock stare på ≥ 3000 ex och i närheten annan flock c 200 ex

(34) På stängselstolpe 1 fjällvråk

(35) (36) } På ängarnas S del (provytan!) gick minst 350 gäss, därav 5 vitkindade och minst 50 bläsgäss, resten sädgäss.

(37) gröngöling hörd.

Gråtrut ad. flög mot V, mycket kråkfågel över Norregård som vanligt.

Kranksjöns vattenstånd mycket högt. Stora fiskar, uppenbarligen gäddor, lekte alldeles nedanför slussen. På heden lyfte enstaka sånglärkor och en ensam, lockande sävsparv!

Kl. 1650: c. 20-22 stare flyger

58

1977-03-20 forts ~~(8)~~

i sväng över sjön, rätt högt (100 m), rätt nära. Flera fiskmåsar och kommer fr SO–O till sjön, och från c 1655 kommer många skrattmåsar också, däribland en flock på minst 50 ex + i den 1 fiskmås juv.

—

Vi lämnade stugan 1707, körde "vanliga svängen" via Vombs ängar – Vombsjöns V sida – Harlösa – Revingeby – hem.

(A) Silvåkrakärret: mycket högt vatten, men inte alls mycket fågel obsad: ett par gräsänder, 1 ormvråk överflygande. Folke gick neråt kärret, därför inga gäss på den ängsplätt där de brukar gå.

(B) Vombs ängar: norr om vägen inget att se (som ovan), söder om vägen gick gäss på nästan samma ställe som för en stund sedan (se ovan) men det var inte, eller åtminstone bara partiellt, samma gäss. Nu gick här nämligen 5 vitkindade och 550 bläsgäss, otroligt granna,

1977-03-20 forts.

nära, i fint ljus. Inte en enda säker sädgås gick här nu. Gässen gick inte på provytan utan på "mellanstycket" mellan provytan och oljevägen. Några kråkor och vipor här också.

(C) Vombs Södergård och Vombs by: intet att omtala

(D) Bysjön var ännu islagd så när som på ett litet område. Här låg 2 sothöns och
(38) 1 knölsvan ad i vattnet och ännu 1 knölsvan ad på isen därbredvid.

(E) Vombsjön SV (= "Furets hörna"): intet av landfågel, men i sjön, som nu var helt isfri, låg nära stranden 5-6 glesa sothöns, längre ute låg några tiotal gräsänder och ej mindre än c. 10 + 12 + 5 + 13 + 12 + 18 = c 70 knipor mycket snyggt, och hög procent ♂♂ ad. 2 skäggdoppingar också.

(F) Längre upp mot N: i sjön bara

1977-03-20 forts.
ett storskrakpar, ett fåtal gräsänder,
samt över sjön mot ett hundratal
skrattmåsar och 2 mot V fly-
gande unga gråtrutar.

(G) På de fina markerna nära Norre-
gård ingen fågel synlig,

(H) men på det blöta jordiga fältet
norr därom en mängd vipor (antal
my. svårt att se men säkert 200-
-300, ev. fler) och

(39) omkring 40 storspovar! De
flesta bland vipor vid vattensamling
på jordigt fält, my. blött.

(I) Översvämn. N om ån nedanför Vikens
gård nu mycket mindre än förut;
men stora ytor med dyblöt åker-
mark delvis översvämmad om ock
grunt (totalt blött omr. c. 700×350
m, skattat). Här var massor av
fågel:

(40) c. 30 sångsvanar varav c. 25 ad 5 juv.

en del gäss trol. sädgäss och knappast
mer än 100-120 ex.

(61)

~~(11)~~

1977-03-20 forts

änder säkert 500-800, mest gräsand
men detaljbestämning omöjlig.
Viggar en del, kanske 200 eller ny-
fler.
gravand nog minst 25-30.
Fingranskning av detta område
tyvärr omöjlig, för långt bort,
men det var mycket fågelrikt.

(K) Vamlsjöns NV hörn vid Hjälmarörd.
(sjöns vattenstånd nu högt, stigit
mycket starkt). Här fanns approx.
75 skrattmåsar, 300 starar,
20 sothöns
> 6 skäggdoppingar
4 brunänder ♂♂
> 2 vigger
15 gräsänder
Längre ute mer gräsand, även
storskrake, en del obest. änder etc.

(L) På fälten nedanför Vikens gård
fick inga gäss, varken på de gröna
eller de nakna jordarna.

1977-03-20 forts. ~~12~~

Vid Hunneberga etc vipflockar vid översvämningar på åkrar etc.

Obs: icke en enda kanin sedd idag.

Mycket upplysande dag.
Vi letade förgäves efter rödspov
(men jag hörde av folk i Tornet att den skulle vara kommen vid Vombsjön)

Totalantal idag sedda arter incl. bilresan Lund - Krankesjön blir 43.

1977-03-23, onsdag.

Kl 1145-1245 var jag hos Mamma. Hon var synnerligen svag och nästan helt frånvarande. Märtha var där; hon har kommit ner på 3-4 dagar för att hjälpa till med besöken hos Mamma.

Just vid tiden omkring 1215-1245 klarnade det snabbt och blev mycket fint väder, om ock fortfarande bara ett par plusgrader. Omedelbart efter arbetstidens slut kl 1640 körde Inga och jag - efter en kort sväng om staden för att köpa mat - ut till stugan. Ankomst dit c 1735. Mycket klar och fin kväll, nästan lugn, praktiskt taget molnfri, men kylig. Vid ankomsten glömde jag att se på termometern, men kl 1900 var det + 0,5 grader C och vid vår avresa omkring kl 1935 var det - 0,5 C, alltså en halv grad kallt (med reservation för att denna termometer visar något fel).

På utvägen, när vi korsade Ålabäck just norr om dess utflöde ur sjön, kom en magnifik blå kärrhök, gammal hanne, nära förbi, mycket lågt.

Vid ankomst till stugan gick jag genast upp i tornet och såg:

skäggdopping några par, dock knappast mer än 5 par sedda

knölsvan: redan före ankomsten hade vi från bilen sett en stor flock svan ligga i solskenet i NO delen av sjön. Det befanns vara 44 gamla knölsvanar, med reservation för att något enstaka ex kan ha haft rester av brun ungdräkt (men jag tror det ej, ty jag såg näbbform och färg på varenda fågel utom kanske 2-3 ex).

brunand: flock c 6 hannar och 2 honor låg rätt nära

gräsand: högst 20-30 ex låg så nära att de kunde bestämmas.

obestämda änder och andra vattenfåglar: OBS att det var starkt motljus och därför omöjligt att kritiskt bestämma fågel på vattnet i V - NV. Långt bort mot andra ändan av sjön låg rätt mycket änder i flera flockar, säkert 100 ex inalles, kanske fler. Även andra arter såsom skäggdopping och sothöns fanns väl säkert därute utan att kunna bestämmas. Svanarna i NO låg däremot i gott ljus

storskrak: på nära håll ♂♀ och längre ute, i motljus men igenkännliga på formen, låg en flock på c 12 ex.

sothöns: några ex sedda på närmsta klarvatten. Även hörd ehuru uppenbart i ringa antal. Eftersom ljuset var så dåligt, är det föga värt att komma med en siffra, men det var helt tydligt att individantalet ännu var lågt, mycket lågt

rall hördes skrika en gång när jag var i tornet.

skrattmås oerhört allmän. En snabbräkning gav c 1300 ex stående på de vassruggar där de häckade förra året och/eller liggande på vattnet därintill. Dessutom sågs - och detta är inte vanligt - en mycket stor mängd skrattmåsar väl samlade långt ute på klarvattnet plus en del ex flygande lågt över dem som låg där. Därute blev summan sedda säkert 700 ex. Totalantal sedda därför c 2000. När jag gått ner från tornet, x) såg jag en del skrattmås komma till sjön, delvis högt i det granna vädret, men dessa ex studerades inte närmare; det rörde sig inte om större mängder som jag såg. Man kan undra om de 700 långt ute på sjön tillhörde det häckande beståndet i sjön eller är genomflyttare! -

stare: massor, se nedan!

sävsparv 1 ex flög förbi. Kan ha varit vanligare;men någon sång hörde jag säkert inte, det skulle jag absolut ha noterat. Kanske för kallt för sång?

- - - - - - - - -

Jag var i tornet rätt kort stund; där vistades några underliga yngre och medelålders män, som hade sällsynt grova och okultiverade manér. Ovänliga mot mig var de inte, men de utgjorde inget trivsamt sällskap.

Kl 1805, när jag och Inga satt på verandan och åt, hela tiden med god utsikt över sjön, kom 3 stora fåglar västerifrån, och samtidigt en duvhök norrifrån på lägre höjd. De 3 stora fåglarna såg underliga ut, den främste flög med långt utsträckt hals, och vi skyndade ut med kikarna. Men det var bara 3 hägrar, och den utsträckta halsen berodde uppenbart på att fågeln såg duvhöken bara 100 m bort. Jag har ofta sett att hägrar sträcker halsen i flykten när örnar och andra stora rovfåglar nalkas. Duvhöken försvann strax, och de 3 hägrarna flög bort m l m mot N - NNV.

---

x) Ungefär 150 skrattmåsar såg jag komma till sjön, men denna siffra kan väl vara fel och i så fall säkerligen för liten. Fåglarna kom som sagt ofta högt, och jag ägnade dem föga uppmärksamhet.

1977-03-23 forts.

Det återstår att redogöra för kvällens stora skådespel: stararnas ansamling och slutliga nedstörtande i vassen, samt deras beteende inför de sparvhökar som röjde ett mycket tydligt intresse för dem. Jag gjorde inga detaljerade anteckningar om varje flocks ankomst, detta särskilt som flockbildningen säkert redan hade begynt innan vi kom ut. Men vi studerade förloppet noga och oavbrutet, först Inga och jag, och från omkr kl 1830 fick vi sällskap med Sören Svensson, som stannade och fick kaffe.

Omedelbart efter ankomsten till stugan såg jag inga starar, men redan c 1745 sågs en flock på c 1000 ex, ovanligt högt uppe. Och när vi satt och åt, omkring kl 1800, kom en oerhörd flock över sjön och huset mot S-SO. Den flög ganska högt och var avgjort gles för att vara en starflock, men den var jättestor, bred och lång (men säkert inte stor i vertikal led). Jag skattade den till c 25000. Den försvann, och jag är inte säker på att den flocken åter kom till synes. Kort därefter kom en starflock på c 6000 ex, den flög högt och "slingrade sig" och tätnade och glesnade mycket elegant, och vi såg snart orsaken: en sparvhök kretsade under flocken. Det är för långt att skriva om beteendet i detalj. Men säkert är att en sparvhök länge sökte få sig en stek utan att lyckas, jag såg att sparvhöken till sist flög bort mot SO. Senare, när starflocken vuxit dels genom tillströmning av många små flockar från olika håll, dels genom att några flockar på 100-300 ex kommit (mest från N), och dels genom att några mycket stora flockar i flera omgångar kommit från V och NV, attackerades den åter av sparvhök, först en, sedan 2 samtidigt. Vi såg ingen ta byte. Ett ex flög tomhänt därifrån och kom nära förbi stugan. Det var de praktfullaste uppvisningar i flygkonst som starflocken visade. Den hade nu vuxit till c 18000. Sören trodde först 30000 men gjorde omedelbart därefter två skattningar som slutade på 16000 och 18000, och jag gjorde två snabbräkningar som gav 19000 resp 22000. Kanske 20000 är bäst siffra.

Det var anmärkningsvärt att de stora tillskotten alltid kom från V och/eller snarare NV, dessa flockar syntes ofta som svaga rökar oerhört långt bort i NV, ibland 2 eller 3 flockar samtidigt på över 1000 ex, och styrde så målmedvetet mot SO-hörnet, över vilket huvudmassan hela tiden flög omkring. Vi spekulerade över denna långvariga "flyglek". Nu var ju dessa starar ibland kraftigt störda av sparvhökar, men även annars flyger de ju ofta runt länge innan de går till vila. Flyglekarna blev vilda och hopklumpningarna mycket täta framemot kl 1840, jag trodde de fortfarande stördes av sparvhökar, men detta är osannolikt eller åtminstone osäkert. De sänkte sig ner, i många svängar och turer, och kl 1853-1854 fällde de brant i vassen strax V om kanalmynningen. Ett par partiella uppflog men bara för någon halvminut. Efter 1854 ej en stare sedd.

Efter kl c 1910 hördes på avstånd sångsvanläten, nästan säkert kom de från Silvåkrakärret eller möjligen från någon tillfällig rastplats längre bort. Samtidigt hördes läten av gäss, nästan säkert både sädgås och bläsgås, men på långt håll. Kl 1916 kom summa tre sädgäss och fällde i sjön rätt nära. Därutöver icke en gås sedd!

I skymningen några par resp småflockar av änder uppe och flög, men ej nära. En gång, det var före 1910, flög 9 knölsvanar ad runt över sjön lågt och fint, men jag vet inte om de var av "styrkan" på 44 som redan räknats.

Vi startade hemåt 1937, då var det mycket klart och fint fortfarande men nästan nattmörkt.

Icke en kanin sedd, varken i dagsljus eller i billyktornas sken!

Smånotiser från mars 1977:

knölsvan: 30 mars kl 1655 flög 14 knölsvanar mot Ö lågt över lasarettsområdet i Lund. Vinandet från vingarna var mycket starkt, det hördes innan fåglarna blev synliga. Även det egendomliga lätet "knirr" hördes minst 3 ggr från flocken; detta läte hörs inte ofta, enligt min erfarenhet. - Vädret denna kväll var strålande klart men rätt kallt; svag vind.

i sparvhök: 1 ex torsdag 17 mars kl 0830, drog mot Ö över Klostergården. Skrattmåsar lyfte täta flockar (c 20 + 35 + flera till) från översvämningarna vid Höjeå och steg brant uppåt.

blåhök: "hittills i mars ej sedd efter obsen med Gunnar Nordqvist 3 mars vid Sjöbo, en ♂ ad". Citationstecken användes eftersom jag inte vet vilken dag imars denna kladd-anteckning gjordes; sannolikt var det omkring 20 mars.

l skärfläcka: ingen egen iakttagelse, men Sune Arlebo hade arten i antal S om Landskrona redan ungefär 13 mars. Tidigt datum, såvitt jag vet. Kanske dock normal; fråga Gunnar Roos eller Mikael Kristersson.

i (tofslärka: ej sedd på många månader i Lund, ej på hela vintern). Anmärkningsvärt!

varfågel: Inga såg 1 ex vid Sandby mosse 12 mars, när hon körde hem från Krankesjön.

ängspiplärka 1 ex Lund, Höjeå vid reningsverket omkring 11 mars (datum kanske inte exakt).

järnsparv: sjöng i Lund vid Åkerlund och Rausings anläggning 19 mars kl 0640. Det var en dimmig och fuktig morgon.

koltrast: sjöng på Klostergården redan omkring 1 mars, datum tyvärr inte antecknat men det var säkert 8 - 12 dagar tidigare än när jag första gången noterade den sjungande vid Krankesjön.

rödhake: se motsvarande smånotiser för februari -77.

1977-04-07, skärtorsdag.

Jag var sjukskriven även denna dag men for upp till Zootis på f.m. för ett kort samtal med Astrid von Schmuck om bästa sättet att agera för att få behålla musei-biträdestjänsten eller kanske snarare få behålla Evy och Hjördis, trots inst.-styrelsens rekommendation att den tjänsten skall indragas fr.o.m. 1 juli i år. (Förhistorien i övrigt är lång och invecklad; se officiella handlingar i ärendet). – Även ville jag hämta post, ta med mig ett par böcker hem för att läsa under påskhelgen, etc.

Folket på avdelningen hade arrangerat en påsklunch, att avätas kl. 12 eller 1230 idag; men jag deltog inte, eftersom jag var sjukskriven och av andra skäl (se nedan).

Kl. c. 1330 gick jag från Zootis, uträttade ett par bankärenden på Handelsbanken på St. Södergatan och gick sedan hem, via Stadsparken. Det var mulet och snö i luften och mycket kallt; ett stort kall-

1977-04-07, forts.

luftinbrott från N på östersidan av ett lågtryck. (Precis som förut sagts i prognosen).

I stadsparken en flock rödvingetrastar på gräsmattan och i träden vid musikestraden. Totalt nog 40-50 ex men ej fler. Omkring 7-8 satt glest och helt öppet på gräsmattan. Locklåten hördes ideligen. Av de fritt synliga ex. på marken var ett med mycket klara vita fläckar på övergumpen eller snarare på övre stjärttäckarna. Det var två alldeles symmetriskt placerade fläckar, som syntes på den på marken sittande fågeln på 25 m avstånd trots mörkt och mulet väder. Syntes även mycket tydligt när fågeln lyfte för mig. Obs att fläckarna var fritt synliga när vingarna var hoplagda. Vingar ej markerade på skissen.

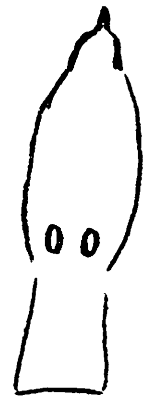

1977-04-07, forts.

Jag fortsatte hem. Inga, som tagit semester idag för att städa, var hemma. Hon hade just varit hos Mamma: påtaglig försämring, Mamma ytterst svag. Vi for dit omedelbart; hon är nu på S:t Lars, avd. 1 B. Ulla var där, Lisen kom, och inom kort även Jan. Det var tydligt att slutet nalkades; när vi kom kunde jag knappt se att Mamma reagerade, men Ulla sade att Mamma uppfattade att vi var närvarande. Vi stannade en stund, sedan for Inga och jag hem för att äta men lovade avlösa Ulla och Jan till c 1830. Detta skedde.

Nu var Mamma långt borta. Hon fick inte längre syrgas men dropp. Hon hade det lugnt och gott. Hon andades lätt och regelbundet. Pulsen svag; Inga, som kan sådant här, sade att den var knappt förnimbar, och efter en kort stund sade hon att slutet var nära. Andningen blev svagare, ett par tre oregelbundna andetag, och allt var slut.

1977-04-07 forts.

Mamma har alltid haft så mycket att ängslas för och haft så svårt att känna lugn. Nu hade hon ro.

Efter att ha tagit kontakt med sjuksystern och läkaren och tackat dem mycket för den goda vård de ägnat Mamma for Inga och jag hem. Vi ringde Ulla och Jan; de kom till oss samma kväll. Vi ringde också Lisen. Ulla ringde Märtha. Johan och AnnaLisa är däremot oåtkomliga, de är i Israel där deras ena dotter är gift och bosatt. Inga ringde sin syster Nanna i Tenhult.

Mamma slutade sitt liv kl. 1953.

- Omkr. 2130 kom Ulla och Jan, och vi fyra diskuterade den närmaste framtiden. Det har varit en tröttsam tid på slutet - men inte alltigenom av samma orsaker för oss alla -, och det känns nästan skönt att vi nu har en påskhelg innan arbetet börjar igen.

1977-04-08, långfredag, och
1977-04-09, påskafton.

Långfredagen var Inga och jag vid stugan 1110 - 1710. Påskafton var Inga och jag samt Lisen och Henrik där 1140-1815. Närmare uppgifter se efter artlistan. Detta gäller både väderlek, fågel m m.

Art	Långfredag	Påskafton
skäggdopping	minst ett tiotal sedda	minst 20 sedda, bl a flock 9 ex.
rördrom	hörd dels c 1130, dels c 1530	icke hörd
häger	minst 5 samtidigt uppskrämda långt i V, därtill enstaka ex	bara 2 ex sedda
grågås	flock 4 låg i vasskant utanför Almen, därtill enst flyg	icke sedd
sädgås	c 900, se nedan x	ej vid sjön, men se nedan x
snögås	flock 4, se nedan x	ej sedd
knölsvan	3 par i sjön	2 eller 3 par i sjön
sångsvan	ett par i V sjön, ena fågeln var gråvit, ej rent vit	ej i sjön, men flock 16 ex flög över mot ~~n~~ O eller ONO omkr kl 1630
gräsand	nästan bara parvis eller i my små flr på upp till 4-6 ex; ofta flygande, totalt sågs kanske 30-50 ex	sedd mest parvis flygande, eller liggande, men antal sedda knappt över 20-25, och aktivitet tydligt lägre än föreg dag
kricka	ofta sedd flyga i flr på ~~m~~ upp till 10-15 ex, även parvis; totalantal sedda cc 50	sedd i mycket mindre antal, mest parvis, enstaka my små flr, knappt över 15 ex sedda
årta	ej sedd	hanne och hona flög förbi, senare 1 hanne sedd
bläsand	2 par eller snarare 3 hannar ad + 1 el 2 honor	flock 4 ex sedd, varav minst 2, trol 3, hannar ad
skedand	1 hanne flygande	ej sedd
brunand	flock 27 ex, stark övervikt av hannar; därtill enst par + ex.	ingen samlad flock på 27, mer spridd, men totalantal nog över 30-35 sedda
vigg	bara flock 3 ex sedd hanne hona och senare	först ej sedd, men senare flock 6 hannar och 3 honor och på avstånd flera flockar; totalt nog 30-35 sedda
knipa	bara 1 hanne 2 honor.	betydande antal, f m minst 10 + 11 + 13 + några par, e m ännu fler. Se nedan x
storskrak	flock 12 varav många hannar ad	bara 3 + 2 + trol. 2 till
salskrak	icke sedd	1 hona i SO hörnet
ob. änder	se nästa sida	se nästa sida

1977-04-08 och 1977-04-09, forts.

Art	Långfredag	Påskafton
obestämda änder	ja, långt i V ändan minst 100-130 sedda. Se nedan X	ja, på samma område som igår säkert 50 ex sedda. Se nedan X
fiskgjuse se nedan	sedd ideligen, upp till 4 ex samtidigt; många ggr sedd ta byte; totalantal sedda nog 10 eller fler	ofta sedd, men aldrig mer än 2 el möjl (en gång) 3 samtidigt; 2 ggr sedd ta byte varav en gång en jättestor braxen. Summa sedda c 6-7
glada	1 sedd	2 sedda samtidigt ett par ggr, en gång attackerande en ormvråk. 1 ex 15 m över huset
Sparvhök	middagen: 1 ex mot N över sjön, rätt högt. Eftermidd: 1 ex lågt över vassen mot N	1 kretsande över tornet midd
ormvråk	några sedda, ofta krets parvis över Silvåkraskogen. Även lågt över sjön	några sedda, bl a 1 ex i finfin parningsflykt. F ö ung ss igår
brun kärrhök	minst 3 hannar ad, väl utfärg men en särskilt ljus, samt 2 honor varav 1 ljus och 1 mörk.	nog 6 ex varav trol 3 hannar och 3 honor. Fin dansflykt av 3 hannar,och minst 1 hona också dansande
tornfalk	inte sedd vid Krankesjön men 1 ex nära Lund på utvägen	inte sedd
trana	kl 1230-1350 kom minst c 200 ex, alla på långt el. t. långt håll i V, se nedan X	3 kretsande över tornet på midd, steg, gled bort mot N eller NNV på max 500 m höjd
sothöna	högst 10 sedda. I närmaste klarvatten c 6.	minst 15 sedda, glest el. en staka el parvis. Totalantal my osäkert men klart fåtalig
rörhöna	ej sedd	1 gick och plockade på öppen dy med låg veget nära kanalmynningen
vipa	sedd på utvägen men inte vid Krankesjön	sedd på utvägen men ej vid sjön
storspov	1 ex på hemvägen nära Revingeby 8; inga andra	ej sedd
skrattmås se nedan	från tornet sågs i el. nära kolonin högst 1000 ex. Kl 1700 räknades inalles 900-1000 ex, ej fler.	från tornet sågs minst 1000 ex vid kolonin på midd. På e m i kavlugnt väder räknades minst 1800 ex varav c 900-1000 låg i stora glesa flockar långt ute på klarvattnet, resten på el m l m nära kolonin
fiskmås	sedd på utvägen men ej med säkerhet vid sjön	2 sedda över sjön, plus enstaka på håll

1977-04-08 och 1977-04-09, forts.

Art	Långfredag	Påskafton
gråtrut	på e m efter 1430 minst 1 + 1 + 3 ex överflygande, varav 1 juv	ej sedd
obestämd mås	enstaka sedda på långt håll, svårt att se om gråtrut el. fiskmås	inte antecknad
ringduva	oftA sedd förbiflyg.	två mycket högflygande sträckande flockar, c 40 i första flocken; den andra såg jag inte, den rapp. av Peder Weibull
gröngöling	1 ex flög förbi nära Revingeby	ej sedd
sånglärka	sedd på vägen ut, men ej vid sjön	sedd på ut- och inresan men ej vid sjön
rödhake	1 ex på tomten	1 ex nära stugan
rödvingetrast	flock c 25 ex	vid hemfärden mycket stor trastflock (säkert 300-400 eller fler) vid vägskälet N Silvåkra by (nerfarten): här mest rödvinge. Därtill 15 vid stug.
snöskata	1 ensamt ex nära stugan	i ovannämnda flock många stora trastar, trol. både snöskata och dubbeltrast
obest. trast	inga sedda	flera dubbeltrastar troligen sedda, se föreg.
sädesärla	inte sedd	1 ex flög förbi tornet
entita	1-2-3 sedda vid stugan	2-3 sedda vid stugan
blåmes	sedd vid stugan	sedd vid stugan
talgoxe	sedd vid stugan	minst 3 ex sedda vid stugan
sävsparv	något enstaka ex sett men intet ex hört sjunga	sedd men ej hörd
bofink	sjöng vid stugan. Liten flock sedd	som [illegible] föreg. dag ungefär
hämpling	flock minst [illegible] 25-28 ex nära stugan, delvis på marken	enstaka ex sedda
grönfink	flock c 40 ex i alarna nedanför stugan; fågl:a flög ned till marken mellan träden, här var översvämmat, de letade uppenbart efter något slags frön som flöt i vattnet el. svämmats upp.	flock men ej över 15 ex

1977-04-08 och 1977-04-09, forts.

Art	Långfredag	Påskafton
stare	1000-tals sedda, men inga närmare anteckn. Vi var ej kvar tills de på allvar ansamlats för natten	ofta sedd i smärre flocka flyga över sjön etc åt olika håll. - När vi for hemåt, kom stora flockar både från N över Revingeby och från V , flygande S o vägen mot Skatteberga, et
nötskrika	1 ex flög söderut över sjön, höjd c 75-100 m	ej sedd
skata	sedd	ej sedd
kaja	sedd i ringa antal från tornet etc, men flera flockar sedda uppåt Revingeby och eljes på vägen ut och in	sedd
råka	i ringa antal sedd vid Revinge, men vid S Sandby etc allmän	sedd
kråka	sedd i måttligt antal. Ute i vassen och i buskarna några ex, som bråkade med kärrhök etc.	sedd ungefär som föregåend dag.

- -

Kommentarer:

1. Långfredagen: ankomst till stugan 1110. Klart, sol, cumuli; men mycket kallt. Litet nyis på sjön, kl 1200 såg jag att det låg tunn is omedelbart utanför de vassruggar där skrattmåsarna häckar, och 1 + 1 skrattmås stod på isen. Temp kl 1430 var + 0°,5 C, alltså ½ grad varmt. - Vi startade återfärden från stugan 1710.

Gäss: omkr kl 1215 blev det stort uppbrott av gäss långt bort i NV, jag räknade minst 900 gäss. Därav kom c 300 (efter diverse krokar) med kurs mot SO över sjön och passerade vidare förbi tornet/stugan. Alla dessa var sädgäss. Resten, åtminstone huvuddelen, fäl de i sjöns NV del, dock såg jag ett par flockar som försvann m l m västerut, förmodligen till Sandby moss Jag gick upp i tornet för att granska de gäss som lag sig i sjön. Ljuset var utmärkt. Vid tornets fot mötte jag en norrman som sade att 4-5 snögäss (eller kanske han sade: vita gäss) var bland de "normalfärgade". Ja upp i tornet. Och jag fann med~~y~~ lätthet de 4 snögässe de låg nära varandra bland massor av sädgäss (dock va avståndet för långt för att se ev blåsgäss etc!). - Jag satt sedan mest på verandan och tittade ut, fliti men ej helt oavbrutet. Efter ungefär 1 timme såg jag hur alla gässen i sjöns NV del lyfte, och på långt hål sågs de 4 snögässen, de flög i rad intill varandra oc höll väl ihopa, men [redacted] på ömse sidor om dem flög säd gäss. Alla dessa gäss torde flugit västerut, de kom i varje fall inte ner mot vårt hörn av sjön.

1977-04-08 och 1977-04-09, forts.

Obestämda änder: det låg relativt mycket änder långt bort i andra änden av sjön, säkert 100 - 130 sedda; totalantalet kan ha varit mycket större förstås,. Jag tror att vigg och gräsand ingick i betydande antal kanske även knipa. Men andra arter ingick säkert också.

Trana: omkring kl 1230 - 1245 kom på långt eller mycke långt håll i V 3 tranflockar och några par eller helt små flockar, totalantal sedda var den stunden c 75 ex. Därefter flitig men ej oavbruten vakthållning; det gick en god stund utan att jag såg tranor. När Johnny kommit och satt inne hos oss, såg vi på nytt flera flockar med ungefär samma beteende, de var på långt håll, delvis mycket långt. Det var intressant att Johnny spontant sade att han ansåg att flockarna flög med kurs ungefär NNV; precis samma uppfattning hade nämligen jag både beträffande de tidiga flockarna och de som jag såg gemensamt med Johnny. Dessa sista bestod av c 120-130 ex och kom huvudsakligen omkring kl 1325-1345. Därefter sågs inga tranor. Johnny gjorde nog ~~b~~ mera detaljerade obsar och kanske även noggrannare anteckningar än jag, ty Thomas Alerstam hade bett honom att notera tranflockarna noggrant. Thomas har speciellt intresse för transträcket (och, inom parentes sagt, dagens beteende hos tranorna stämde inte riktigt bra med Thomas' teorier, såvitt Johnny och jag kunde döma).

2. Påskafton: Ankom till stugan kl c 1140, Inga, Lisen, Henrik och jag. Det var kallt, termometern visade +0°,5 C (alltså ½ grad varmt). Fint väder f.ö. Vi stannade kvar till kl 1815. [illegible] Jag var, liksom föregående dag, uppe i tornet ett par omgångar, f ö flitigt obsande från stugan och dess närhet. Alldeles lugnt väder!

Gäss: inga sedda vid sjön. Men på utvägen gick 3 [illegible] sädgäss vid liten översvämning på ängsmark V om [illegible] Revingeby. Och på återvägen sågs samma lilla flock och därtill på angränsande marker minst 70 + 350 gäss, enbart sädgäss såvitt jag kunde se.

Knipa: obs det relativt stora antalet. Det är nästan säkert att ytterligare minst 15-20 knipor låg långt i NV

Obestämda änder: torde delvis varit knipa (nästan [illegible] säkert!), även någon mindre flock storskrak kan ha funnits. Så ock vigg m m.

fiskgjuse och skrattmås: en gjuse störtdök och kom upp med en osedvanligt stor och hög fisk, den såg grå ut, ej brun. Gjusen hade tydligen fått gott grepp, men lasten var tung. Den blev länge attackerad av en skrattmås, som förföljde den flera 100 m, men gjusen släppte inte bytet. Den flög norrut [illegible] över sjön, lågt.

.oOo.

1977-04-10, påskdagen.

Grått men torrt väder, klar luft, mycket kallt (vid stugan kl. 1230 +1°C). rätt hård vind omkr. N. – Inga och jag for ut till stugan, start från Lund omkr. 1115, vi for via Sandby mosse, i förhoppning att finna snögässen.

Trots det mycket vinterlika vädret var fågellivet rikt. Flerstädes (inte bara vid S. Sandby – Sandby mosse) gick råkor, kajor, skrattmåsar och starflockar på gräs och ängsmark. Råkor vid vägkanten reagerade knappt för bilar som passerade på 1–2 m avstånd, fåglarna satt kvar eller tog ett par steg åt sidan. Sandby mosse (hela komplexet från S Sandby): flera mycket stora flockar snöskata på öppna fält, säkert 500–700 ex sedda; rödvingetrast och taltrast sedda i flera ex; rödvinge fanns nästan säkert i betydande antal. Stare flerstädes i täta flockar på ängsmarkerna, 150–400 ex/flock (ungefär). Vipa rätt allmän, på avstånd nästan säkert ett par stora flockar på ängsmark. Enkelbeckasin 1+2 ex, mina första för året. Storspov 1+1 ex. Sädgäss gick flerstädes i relativt små

1977-04-10 forts.

och glesa flockar (15-50 ex; ett par flockar på bara 6-10 ex). Efter letande fann vi gässens huvudstyrka, den gick i 500-800 m S om stora Revingevägen och några hundra m V om de små välmarkerade Talldungarna; till stor del i en obetydlig sänka så att de var svåra att se på håll. Här säkert 300 gäss, kanske betydligt fler och bland dem de 4 snögässen, fint och tätt intill varandra. Jag tog in dem i tuben trots blåsten. F.ö. bara sädgäss, säkert såg jag 300-400 sådana på bra håll och bortsett från ett troligt bläsgässläte en gång hade vi enbart sädgäss (och snögäss!). Kul att återse dem. Totala antalet sedda gäss här över 500 ex men verklig totalsiffra kan ha varit betydligt större. Bläsand: från flock 20 ex i vattensamling på lågt liggande ängsmark. Skrämdes upp, säkert av oss eftersom vi var tvungna att stanna och

1977-04-10 forts.

vända här. – 1 ormvråk sedd.

Vi fortsatte till stugan, ank. dit c. 1215. Mulet; delvis ljus himmel men molntäcket tätnade. Mycket kallt. 1 glada över Ivans backe. Rödvingetrast, grönfink.

Jag upp i Tornet kortvarigt. Ingen räkning av fågel på håll p.g.a. hård vind. Men i närmaste klarvattnet låg flock 9 sothöns och längre bort annan flock på minst 8 till. Skäggdopping endast par sedda. Änder ej mycket från Tornet, men senare, från verandan, såg gräsänder ofta flyga, mest parvis eller i flockar på 4 ex, en gång 22 samtidigt. Kricka endast par, storskrake 4 salskrake 1 ♀. Svan på håll; säkert knölsvan. Ormvråk sedd flera ggr delvis nära, brun kärrhök flera ex ♂♂♀♀, även i övrigt dansande ♂♂ både högt och lågt, trots vädret. En ♂ ropade "wäi" flera ggr. Fiskgjuse 1 ex fint.—

Ulla och Jan och Karin och

4

1977-04-10 forts.
deras stora hund Nisse kom ut, vi drack kaffe tillsammans på verandan. Mycket trevlig stund, men relativt kyligt eftersom proppar gick och el-elementet därför ej fungerade.

OBS: viktigt: skrattmåsar mycket fåtaliga detta syns både från tornet (varifrån man ju ser hela kolonin) och från marken. Kolonin nästan tom; över sjön bara spridda ex. Fiskmås sedd, 1 gråtrut dessutom sedd, nästan säkert ad.

Tvärtemot våra ursprungliga planer startade vi hemfärden redan kl. 1510; då kom en rätt tät snöby, och termometern visade minus 0°,5 C.

For hem via sjöns N sida - Revingeby. Snögåslokalen kunde lätt identifieras från stora vägen; det var c 400-500 m ungefär söderut från Revingeby 8 (storkens häckeplats i forna dagar). - Koltrast, ringduva.

Tillägg: på utvägen vid Fågelsångsdalen 1 nästan säker duvhök fritt flygande, förföljd av 1 kråka eller råka.

1977-04-10 forts.

På utresan, när vi for på lilla vägen över Sandby mosse, såg jag några rätt täta flockar sånglärka, dock bara på c 20-25 ex/flock. På hemvägen, från stora vägen V om Revingeby, såg jag en väl samlad lärkflock på minst 50 ex.

Vädret blev på kvällen ännu mer vinterartat, det snöade länge, och snötäcket i Lund blev säkert 5-10 cm tjockt.

På hemvägen ett par fasantuppar nära Hardeberga.

1977-04-11, annandag påsk.

Jag vaknade c 0700 och tittade ut: Det låg säkert 6-8 cm snö, och snö föll fortfarande. Svag vind. Molnigt men täml. ljust. Snön på gatan och P-platsen smälte snabbt, det blev stora blöta bara fläckar.

Gick upp först efter 0900; och efter frukost startade vi mot stugan c 1125. Stora vägen ut. Mlg. Lätt snöfall som dock tätnade ett slag, sikt först god, senare mycket måttlig (500-1500 m). Molntäckt men avgjort ljust, solen nära att bryta igenom.

Vid Revingeby 8 mycket gäss S om vägen. Stopp: räknade här c 400-500 sädgäss och fann, längst västerut i flocken de 4 snögässen, i såg på dem i tub, de svarta vingspetsarna (handpennorna) syntes även på de stående fåglarna, på något ex. även i vanlig kikare, men inte alls lika tydligt på alla fyra.

N om vägen ytterl. 300 gäss, studerades noga, allt var sädgäss.

1977-04-16 lördag – forts. ~~③~~

en medelstor trichocerid. 1000-tals ex svärmade nedanför stugan (= mellan stugan och sjön), väl synliga i motljuset.

Jag i Tornet 1740-1805, såg 1 kringflygande fiskgjuse; måsarna lyfte ej för den, men 1+1 skrattmåsar anfaller halvhjärtat. Gjusen går brant i vattnet från c 5 m höjd; ↙
kommer upp med stor fisk!
När gjusen flyger lågt, lyfter 100 skrattmåsar, 2 (av dessa?) anfaller men inte häftigt. Gjusen flyger bort mot N, försvinner in i skogen. – Koltrast sjunger, vårhöns hörs. Högst 8 par skäggdopping sedda. 10+4+2 knipor i jämna par!!, 11 viggar, 2+2 gräsänder, enstaka ytterl. vigg; brunand. Skrattmås ≦ 1000 ex. Bofink sj., entita sedd, 1 fiskmås juv. 1 vipa. Sädesärleparet på Tomten: båda ex har 2 ben (jfr förra året!). – Jag har idag sett summa en kanin, Inga likaledes en. SLUT

1977-04-17, söndag.

Mycket regn på natten, och även morgonen och f.m. grå och regntunga. Vi for ut till stugan kl 1440, ank. dit 1510. Jag direkt upp i tornet, var där till 1550, delvis i sällskap med Peder Weibull. Temp. vid stugan var +3°C. Grått, men klar luft, och inget regn.

skäggdopping minst 10 sedda
knölsvan 5-6 ex, enstaka och/eller
parvis; ej på samma platser
som igår. –
obestämd svan 2 på längst håll i V.
gräsand idag ≥ 15 synliga, mest ♂♂,
ensamma eller 2-3 tills.
bläsand flock minst 55 ex välsamlad
utanför yttersta ruggarna.
skedand flock 12 varav 9 eller 10 ♂♂
också utanför yttre ruggarna.
brunand enstaka + småflock, summa c 15
vigg också c 15 sedda
ormvråk 1 ex i träd vid Revingehed
fiskgjuse 1 ex Krankesjön, nära.
brun kärrhök minst 5-6 ex sedda,
delvis praktfullt dansande.
♂♀ vistas i SO-hörnet och

(93) ~~(2)~~

1977-04-17 forts.

högst sannolikt håller sig
ett annat par vid Ö sidan,
några 100 m N från Tornet.
Även i V ändan finns
kärrhökar. Det är väl möjligt
att mer än 6 ex f.n. finns
vid sjön

blåhök 1 ♀-färgad fågel med
smal men tydlig lucka ibland
längsta handpennorna i höger
vinge kretsade över sjön omkr
kl 1530.

(fasan: ej vid Kr. men några [illegible]
♀♀ på utvägen nära Hardeberga
etc.)

---

rörhöna hörd

sothöna några spridda + flock på c 15
ex längst ute, därtill 7 ex
som trol. utgjorde en annan flock.

skogssnäppa 1 ex flög över, högt
uppe, upptäcktes av Peder W.

skrattmås: en rätt noggrann räkning
resp. skattning gav c 1200 ex
vid sjön. Dessutom hade flera
delvis stora flockar setts på

1977-04-17 forts.

utvägen vid Skattebergs-
-Revingeby.

fiskmås några st, delvis högt i
krets över sjön.
ringduva ng sedda
sädesärla sedd och hörd
blåmes hörd
entita hörd
grönfink flög över hörd flera ggr.
hämpling likaså
kricka enstaka sedda.

Efter kl 1555 fick jag även Talgoxe, sjungande bofink, 2 gjusar samtidigt varav 1 snabbt tog stort byte (antagl. abborre), och efter 10 minuter tog nr 2 byte (stor braxen?). Se även nästa sida.

Inga såg 1 storskrake vid bryggan nedanför Saltkrikan. Här låg också en rätt aggressiv knölsvan ♂. Hon hörde Tranor också.

Forts!

1977-04-17 forts.

Staffan U kom 1635, fick kaffe hos oss. Trevligt samtal. Nya fåglar:
glada 1 ex över Almen etc gick ner till vassens nivå, kretsade. Lågt.
fiskgjuse nr 3 tog byte 1650 och nr 4, som kom långt borta i V tog byte 1658. !!
Alla tog stora fiskar!
1 vipa över.
2 sädgäss mot SO
2 gråtruter kretsande rätt nära
ett par väldiga starflockar ngt. långt i fjärran i V-NV.
bruna kärrhökar ideligen, skrämde upp massor av skrattmås från kolonin.
Mycket skrattmås rätt högt, kom till sjön nu efter c 1700.
1 sävsparv ♂ nära, men ingen sång.

Kl. 1732 kom 1 gjuse ngt. nära i eftermiddagssolen, störtade – och tog en relativt liten, starkt silverglänsande fisk!!

(96) ~~(5)~~

1977-04-17 forts
Vi satt på verandan tillsammans
med Staffan till kl 1800. Mycket
trevligt samtal. Jag såg 1 havsörn,
icke utfärgad, över sjön. 2 stor-
spovar flög över mot SO och
just när Staffan gick, hördes
i rördrommen flera ggr (kan ha
tutat tidigare; vi satt mest med
stängd ytterdörr, ty det var kallt,
även om vädret annars klarnade och
blev fint). Starflockar på c 200
+ 700 kom ner till träden nära
stugan.
Kl 1810 for vi hem. Starflockar
kom i riktning mot sjön.

Peder Weibull (som for hem redan
c 1545) hade sett c 200 sädgäss
och 150 bläsgäss på Vombs ängar;
och Staffan hade sett c 500
i sädgäss och de 4 snögässen på
Sandby mosse. Allt detta i dag.
Skön dag, vi stannade därute betydligt
längre än vi avsett från början.

1977-04-19, tisdag.

Vi startade från Lund 1825, ankom stugan 1855. Ett stopp gjordes på vägen, det var strax före Revingeby. På den helt öppna marken söder om vägen gick 55 sädgäss och 4 snögäss. Dessa har vistats i trakten en tid, men jag har aldrig sett dem på så nära håll. Belysning också mycket god. 2 ex var klara ad, rent vita med svarta handpennor (som dock inte~~s~~ syntes mycket när fåglarna gick på marken), köttröda näbbar och köttröda ben. De 2 andra var uppenbarligen fjolårsfåglar. Den vita dräkten hade en tydlig, men inte skarpt avsatt, grå fläck på kroppssidan, näbbarna var mycket mörka, snarast svartaktiga med röd eller violett anstrykning, och benen var påfallande bleka, ljust "gråskära" eller ljusgrå med köttrött anflog. Jag har sett de 4 snögässen flera ggr men först idag har jag sett dräktdetaljer. Mycket trevligt.

Vi fortsatte till stugan. Jag gick upp i tornet omkr kl 1900. Såg då, och senare på kvällen:

skrattmås 2400 ex från tornet, flera kom till sjön
rördrom 1 ex tutade
brunand över 20 ex
sothöns få
skäggdopping få
(svan: ingen sedd nu)
trana 1 ex flygande på avstånd över V sjön mot SV
stare: massor, flockar i storlek från 20 till 3000 individer kom, samlades nere i söder någonstans, kanske vid Silvåkrakärret, i varje fall osynliga från tornet så när som på små mångder i Silvåkra allé
gråtrut 2 ad sedda

Småflockar av stare på 10 - 40 individer/flock kom mot S ännu kl 1940. Stararna gick inte ner i Krankesjön.
Rall skrek nära.
5 + senare 1 gås kom till sjön från SO, omöjligt att veta om det var säd- eller grågås, eller möjligen bläsgås, eftersom de var tysta och det höll på att bli mörkt.

Kl 1949 kom en stare mot S!
50 sädgäss från SO, fällde i sjön långt ute
1953 8 sädgäss till, likaså, fällde dito dito
1955 1 häger lyfte ur sjön i SO.
Världens tunnaste nymåne upptäcktes i V

Det var klart, mycket klar luft, svag vind, mycket kallt. Kl 1930 var temp +2 grader C.

Vi återvände till Lund, start omkring kl 2005; jag har ett minne av att ytterligare några gäss anlände kl 2000 eller någon minut senare.

1977-04-23, lördag.

Sov till 0700, låg och läste x) resp. vilade till efter 0900. Sedan upp. Vi hade kommit överens om att fara till stugan men inte att starta särskilt tidigt. Vi hade också, på Ingas förslag, tänkt ta med oss mat och alla grejor nödvändiga för övernattning i stugan. Planerna var nära att bli ändrade på morgonen, men kl 1120 var vi startfärdiga, och efter ett par korta ärenden på Zoolis kom vi till stugan c 1240. Det var fint och milt väder (c. 9°C), delvis sol, delvis mulet, och rätt frisk vind omkr. SV.

Kl. 1300 gick jag upp i tornet. Precis då började det regna, dock till att börja med inte värre än att jag kunde inventera sjön nästan lika noga som vanligt. Stod i tornet 25 min. Det regnade alltmera. Denna inventering (incl. ett par obsar just

---

x) "Det underjordiske Rom" av Sv. Aage Bay; Odense 1973. Ett intressant ämne, men Gud i himmelen så detaljerat och svåröverskådligt skrivet.

1977-04-23 forts.

vid ankomsten) gav följande:

1. skäggdopping ett fåtal par, Σ ≦ 10 ex.
2. knölsvan ett par på närmsta klarvatten.
3. gräsand 3 ex överflygande, ej fler!
4. brunand Σ c 10 ex, de flesta var ♂♂ som låg rätt nära.
5. glada 1 ex kretsade alldeles över det nedlagda (och "terrängjusterade") sandtaget mellan stugan och allmänna vägen
6. brun kärrhök: 2 ♀♀ delvis mycket nära varandra utanför stugan, flög med nedhängande ben men förföljde ej varandra. Snart därefter 2 ♂♂ ad över skrattmåskolonin, kom också nära, särskilt den ene. Båda mycket fint utfärgade, den ene extremljus med nästan vit stjärt, särskilt mot basen.
7. sothöna mycket få, högst 6 sedda. (inga, eller nästan inga obestämda vattenfåglar på längre håll!)
8. skrattmås: kolonin välbesatt, nog var ≧ 2000 ex. närvarande.

1977-04-23 forts.

9. ringduva några sedda

10. sädesärla sedd på Tomten, men tveksamt om den vistas där hela tiden.

11. koltrast hörd och sedd, 1 ♂.

12. bofink sjöng, dock nog bara ett ex

13. stare några få överflygande, och en liten flock på c 12-15 ex satt ett slag i björkarna på Tomten.

14. kråka enstaka sedda över sjön.

Det regnade till kl 1500, var sedan uppehåll och "vänligt" väder och nästan lugnt till kl 1630, då det mörknade starkt och ånyo började regna. Kl 1715 upphörde regnet och det ljusnade snabbt i SV-NV.

Jag obsade flitigt större delen av tiden, dels från verandan, dels vid långsam vandring nära stugan. Före kl. 1740 hände följande (eller rättare, sågs och hördes följande):

1977-04-16 ~~lördag~~ – forts. ~~3~~

en medelstor trichocerid. 1000-tals ex svärmade nedanför stugan (= mellan stugan och sjön), väl synliga i motljuset.

Jag i Tornet 1740-1805, såg 1 rundflygande fiskgjuse; måsarna lyfte ej för den, men 1+1 skrattmåsar anfaller halvhjärtat. Gjusen går brant i vattnet från c 5 m höjd; kommer upp med stor fisk! När gjusen flyger lågt, lyfter 100 skrattmåsar 2 (av dessa?) anfaller men inte häftigt. Gjusen flyger bort mot N, försvinner in i skogen. – Koltrast sjunger, orrhöns hörs. Högst 8 par skäggdopping sedda. 10+4+2 knipor i jämna par!!, 11 viggar, 2+2 gräsänder, enstaka ytterl. vigg; brunand. Skrattmås ≤ 1000 ex. Bofink sj., entita sedd, 1 fiskmås juv. 1 vipa. Sädesärleparet på Tomten: båda ex har 2 ben (jfr förra året!). – Jag har idag sett summa en kanin, Inga likaledes en. SLUT

92

8

1977-04-17, söndag.

Mycket regn på natten, och även morgonen och f.m. grå och regntunga. Vi for ut till stugan kl 1440, ank. dit 1510. Jag direkt upp i tornet, var där till 1550, delvis i sällskap med Peder Weibull. Temp. vid stugan var +3°C. Grått, men klar luft, och inget regn.

skäggdopping minst 10 sedda
knölsvan 5 - 6 ex, enstaka och/eller
parvis; ej på samma platser
som igår. –
obestämd svan 2 på långt håll i V.
gräsand idag ≥ 15 synliga, mest ♂♂,
ensamma eller 2-3 tills.
bläsand flock minst 55 ex välsamlad
utanför yttersta ruggarna.
skedand flock 12 varav 9 eller 10 ♂♂
också utanför yttre ruggarna.
brunand enstaka + småflock, summa c 15
vigg också c 15 sedda
ormvråk 1 ex i träd vid Revingehed
fiskgjuse 1 ex Krankesjön, nära.
brun kärrhök minst 5 - 6 ex sedda,
delvis praktfullt dansande.
♂♀ vistas i SO-hörnet och

1977-04-17 forts.

högst sannolikt håller sig ett annat par vid Ö sidan, några 100 m N från Tornet. Även i V ändan finns kärrhöker. Det är väl möjligt att mer än 6 ex f.n. finns vid sjön

blåhök 1 ♀-färgad fågel med smal men tydlig lucka ibland längsta handpennorna i höger vinge kretsade över sjön omkr kl 1530.

(fasan: ej vid Kr. men några dödik ♀♀ på utvägen nära Hardeberga etc.)

rörhöna hörd

sothöna några spridda + flock på c 15 ex längst ute, därtill 7 ex som trol. utgjorde en annan flock.

skogssnäppa 1 ex flög över, högt uppe, upptäcktes av Peder W.

skrattmås: en rätt noggrann räkning resp. skattning gav c 1200 ex vid sjön. Dessutom hade flera delvis stora flockar setts på

1977-04-17 forts.

utvägen vid Skattebergs-
-Revingeby.

fiskmås några st, delvis högt i
krets över sjön.
ringduva ngr sedda
sädesärla sedd och hörd
blåmes hörd
entita hörd
grönfink flög över hörd flera ggr.
hämpling likaså
krika enstaka sedda.

Efter kl 1555 fick jag även
talgoxe, sjungande bofink, 2 gjusar
samtidigt varav 1 snabbt tog stort
byte (antagl. abborre), och efter
10 minuter tog nr 2 byte (stor
braxen?). Se även nästa sida.

Inga såg 1 storskrake vid bryggan
nedanför Saltkråkan. Där låg
också en rätt aggressiv knölsvan ♂.
Hon hörde trana också.

Forts!

1977-04-17 forts.

Staffan U kom 1635, fick kaffe hos oss. Trevligt samtal. Nya fåglar: glada 1 ex över Almen etc gick ner till vassens nivå, krets. lågt.
fiskgjuse nr 3 tog byte 1650 och nr 4, som kom långt borta i V tog byte 1658. !!
Alla tog stora fiskar!
1 vipa över.
2 sädgäss mot SO
2 gråtrutar kretsande rätt nära
ett par väldiga starflockar my. långt i fjärran i V-NV.
bruna kärrhökar ideligen, skrämde upp massor av skrattmås från kolonin.
Mycket skrattmås rätt högt, kom till sjön nu efter c 1700.
1 sävsparv ♂ nära, men ingen sång.

Kl. 1732 kom 1 gjuse my. nära i eftermiddagssolen, störtade – och tog en relativt liten, starkt silverglänsande fisk!!

1977-04-17 forts

Vi satt på verandan tillsammans
med Staffan till kl 1800. Mycket
trevligt samtal. Jag såg 1 havsörn,
icke utfärgad, över sjön. 2 stor-
spovar flög över mot SO och
just när Staffan gick, hördes
i rördrommen flera ggr (kan ha
tutat tidigare; vi satt mest med
stängd ytterdörr, ty det var kallt,
även om vädret annars klarnade och
blev fint). Starflockar på c 200
+ 700 kom ner till träden nära
stugan.

Kl 1810 for vi hem. Starflockar
kom i riktning mot sjön.

Peder Weibull (som for hem redan
c 1545) hade sett c 200 sädgäss
och 150 blåsgäss på Vombs ängar;
och Staffan hade sett c 500
i sädgäss och de 4 snögässen på
Sandby mosse. Allt detta idag.
Skön dag, vi stannade därute betydligt
längre än vi avsett från början.

1977-04-19, tisdag.

Vi startade från Lund 1825, ankom stugan 1855. Ett stopp gjordes på vägen, det var strax före Revingeby. På den helt öppna marken söder om vägen gick 55 sädgäss och 4 snögäss. Dessa har vistats i trakten en tid, men jag har aldrig sett dem på så nära håll. Belysning också mycket god. 2 ex var klara ad, rent vita med svarta handpennor (som dock inte~~s~~ syntes mycket när fåglarna gick på

i marken), köttröda näbbar och köttröda ben. De 2 andra var uppenbarligen fjolårsfåglar. Den vita dräkten hade en tydlig, men inte skarpt avsatt, grå fläck på kroppssidan, näbbarna var mycket mörka, snarast svartaktiga med röd eller violett anstrykning, och benen var påfallande bleka, ljust "gråskära" eller ljusgrå med köttrött anflog. Jag har sett de 4 snögässen flera ggr men först idag har jag sett dräktdetaljer. Mycket trevligt.

Vi fortsatte till stugan. Jag gick upp i tornet omkr kl 1900. Såg då, och senare på kvällen:

skrattmås 2400 ex från tornet, flera kom till sjön
i rördrom 1 ex tutade
brunand över 20 ex
sothöns få
skäggdopping få
(svan: ingen sedd nu)
trana 1 ex flygande på avstånd över V sjön mot SV
stare: massor, flockar i storlek från 20 till 3000 individer kom, samlades nere i söder någonstans, kanske vid Silvåkrakärret, i varje fall osynliga från tornet så när som på små mängder i Silvåkra allé
gråtrut 2 ad sedda

Småflockar av stare på 10 - 40 individer/flock kom mot S ännu kl 1940. Stararna gick inte ner i Krankesjön.
Rall skrek nära.
5 + senare 1 gås kom till sjön från SO, omöjligt att veta om det var säd- eller grågås, eller möjligen bläsgås, eftersom de var tysta och det höll på att bli mörkt.

Kl 1949 kom en stare mot S!
50 sädgäss från SO, fällde i sjön långt ute
1953 8 sädgäss till, likaså, fällde dito dito
1955 1 häger lyfte ur sjön i SO.
Världens tunnaste nymåne upptäcktes i V

Det var klart, mycket klar luft, svag vind, mycket kallt. Kl 1930 var temp +2 grader C.

Vi återvände till Lund, start omkring kl 2005; jag har ett minne av att ytterligare några gäss anlände kl 2000 eller någon minut senare.

1977-04-23, lördag.

Sov till 0700, låg och läste x) resp. vilade till efter 0900. Sedan upp. Vi hade kommit överens om att fara till stugan men inte att starta särskilt tidigt. Vi hade också, på Ingas förslag, tänkt ta med oss mat och alla grejor nödvändiga för övernattning i stugan. Planerna var nära att bli ändrade på morgonen, men kl 1120 var vi startfärdiga, och efter ett par korta ärenden på Zootis kom vi till stugan c 1240. Det var fint och milt väder (c. 9°C), delvis sol, delvis mulet, och rätt frisk vind omkr. SV.

Kl. 1300 gick jag upp i tornet. Precis då började det regna, dock till att börja med inte värre än att jag kunde inventera sjön nästan lika noga som vanligt. Stod i tornet 25 min. Det regnade alltmera. Denna inventering (incl. ett par obsar just

---

x) "Det underjordiske Rom" av Sv. Aage Bay; Odense 1973. Ett intressant ämne, men Gud i himmelen så detaljerat och svåröverskådligt skrivet.

1977-04-23 forts.

vid ankomsten) gav följande:

1. skäggdopping ett fåtal par, Σ ≦ 10 ex.
2. knölsvan ett par på närmaste klarvatten.
3. gräsand 3 ex överflygande, ej fler!
4. brunand Σ c 10 ex, de flesta var ♂♂ som låg rätt nära.
5. glada 1 ex kretsade alldeles över det nedlagda (och "terrängjusterade") sandtaget mellan stugan och allmänna vägen
6. brun kärrhök: 2 ♀♀ delvis mycket nära varandra utanför stugan, flög med nedhängande ben men förföljde ej varandra. Snart därefter 2 ♂♂ ad över skrattmåskolonin, kom också nära, särskilt den ene. Båda mycket fint utfärgade, den ene extremljus med nästan vit stjärt, särskilt mot basen.
7. sothöna mycket få, högst 6 sedda. (inga eller nästan inga obestämda vattenfåglar på längre håll!)
8. skrattmås: kolonin välbesatt, nog var ≧ 2000 ex. närvarande.

1977-04-23 forts.

9. ringduva några sedda
10. sädesärla sedd på Tomten, men tveksamt om den vistas där hela tiden.
11. koltrast hörd och sedd, 1 ♂.
12. bofink sjöng, dock nog bara ett ex
13. stare några få överflygande, och en liten flock på c 12–15 ex satt ett slag i björkarna på Tomten.
14. kråka enstaka sedda över sjön.

Det regnade till kl 1500, var sedan uppehåll och "vänligt" väder och nästan lugnt till kl 1630, då det mörknade starkt och åter började regna. Kl 1715 upphörde regnet och det ljusnade snabbt i SV-NV.

Jag obsade flitigt större delen av tiden, dels från verandan, dels vid långsam vandring nära stugan. Före kl. 1740 hände följande (eller rättare, sågs och hördes följande):

1977-04-23 forts.

15. häger: en mycket gles rad på 6 ex
(säkert 1000 m mellan den första
och den sista) flög mot SO rätt
högt kl c. 1515
16. rördrom tutade ofta; troligen
i hörde jag bara 1 ex.
17. årta ♂♀ flög förbi en gång
- gräsand och brunand: helt enstaka
- ex eller 2-3 tillsammans uppe
och flög ett par ggr. Mycket
ringa aktivitet!
18. ormvråk 2 ex i sällskap, båda
rätt ljusa på u.s., flög över
kl. c. 1500, det ena jagades
ilsket av en kråka.
19. sånglärka hörd en gång, överflyg.
20. hämpling c. 50 } välsamlad flock,
21. grönfink c. 10 } höll till en
lång stund i
björkar och alar vid stugan.
Flera osedvanligt röda hämpling-
♂♂. Lockade ofta, men riktig sång
hördes ej.

1977-04-23 forts.

22. sävsparv 1 ex sett, [illegible] nära,
men helt kortvarigt.

23. järnsparv hördes sjunga ett slag
Tillägg:

24. rödbena spelade en gång
rätt nära tydligen vid kanalen
från Silvåkra by.

– även 3 obestämda vita svanar
som sågs ligga långt bort i
andra ändan på sjön.

25. entita sedd och hörd ett par ggr.

26. blåmes hörd flera ggr

27. rörhöna hördes upprepade ggr
("pjorrk") alldeles nedanför
huset

28. kl 1739 hördes vattenrall
skrika rätt nära.

—

Efter kl 1740; Det är nu
torrväder, svag vind, god sikt,
mulet men delvis ljust i V-NV;
och temp. är +6.5 C.

29. talgoxe på taken.

30. kl 1747 en blåhök, blek-

1977-04-23 forts.
brun och säker ♀ad, flög
förbi mycket nära mot SV.
Vingform och övergump mycket
bra sedda.

Åter i Tornet 1800-1822; väder
bra, sikt god. Viktigare saker:
- brun kärrhök ofta sedd
- skäggmesar säkert 2000-2400 ofta uppskrämda av kärrhöken (-hökarna)
- rörhöna 1 sedd och hörd nedanför stugan
- sothöna högst 5-6 sedda

31. vipa: på klarvattnet 23+2+8 ex, nog minst hälften ♂♂ J
- skäggdopping minst 12-14 ex
- brunand ~~högst~~ 3+≧5 sedda
[gräsand ej sedd!]
- knölsvan 2+1 ad; 2 svanar långt bort var troligen också knölsvan.
- obest. andfåglar 27 ex i flock myc. långt bort i NV.

Efter obsarna i Tornet middag, samt
fortsatt obsande från verandan.

1977-04-23 forts.

Därvid:

stare: från omkr 1835 flera flockar på 10-300 ex (mest 100-200 ex) mot S, högt för att vara stare, alla försvann i S eller SSO utan att visa minsta intresse för sjön.

skrattmås mycket oroade av kärrhökar. En gång 1 ex jagande ett annat rätt intensivt; det jagade ex var helt ad, det jagande ex såg ut som ad, även med svartbrunt huvud OK men hade svart ändband på stjärten.

i vidrom hördes en skrake flög ↻ västan säkert en småskrake.

32. ladusvala: 2 ex flög norrut över sjön, årets första.

33. kl 1850 4 gråtrutar rätt högt mot V. ↑ Därav bara 1 ad.

Kl 1911 kom ett par rätt små (10+30+50) starflockar lågt över sjön mot S; jag kunde tyvärr inte se om de fällde i vassen

1977-04-23 forts.
i sydöstra hörnet. Kl 1916-1917
flera starflockar dit, delvis även
från NV, de fällde inte i
sjön utan forts. mot SSO-S.
alla kom över sjöns SÖ del.
Starflockar fortsätta, många kom
som de föregående; (1917 - 1920)
flockarna var på 10-150 ex, ofta
på 40-75 ex, alltså rel. små.
Det mörknar i V, men sikt
god, och inget regn. Svag vind;
Temp. nu +6°,5 C, fortfarande.

1925: kärrhöken ♂ uppe alldeles utanför
huset. Flera starflockar på 25-100 ex
1928: ss de föregående. Det mörknar ytterst
snabbt eftersom hela västerhimlen
täcks av tjocka moln. Massor
av skrattmåsar kommer till sjön.
1932: regn börjar plötsligt, blir hårt.

Kl. c. 1910 betade en kanin precis
nedanför huset; det var den enda
jag såg idag!

1977-04-23 forts.

Kl 1933-35 kommer stora täta skrattmåsflockar till sjön från SO, lågt, i starkt regn. Små star-flockar flyger mot S lågt, men det är så mörkt att de knappt kan ses.

1935 ff: Det ljusnar mycket starkt i V, himlen blir nästan klar där. Flera småflockar stare ↓ lågt och nära. Flera gåsflockar (sädgäss, antar jag, men läte ej hört) kommer från SO, några dussin ex tycks flyga bort mot andra sidan och längre; andra flockar (Σ minst 150-175 ex) flyger runt över sjön, norra fälten.

Temp 1945: 4°,5 C!

Ytterl. 9 gäss kommer fr OSO.

Inga, som gick en runda just när regnet kom, såg gåsflockar komma till sjön även västerifrån.

1949: 5 stare ↓

1950: 5 sädgäss fr. OSO ut över sjön (läte hördes)

1952: 2 gräsänder från sjön mot SO

1977-04-23 forts.

i 1954: Drommen tutar, och skrattmåsarna gör stort oväsen. Ytterl. c 20 gäss fr SO och c 18 från SV–V; vidare 5 starar ↓ Himlen i V helt klar så när som på amorfa men täta horisont-slöjor (eller -moln). 5 gäss från SO.

1958: 6 gäss fr SO. De reser, liksom de flesta förut, mot NV; ses ej fälla men fäller troligen i sjöns N del.

2001: summa c 105 gäss fr SO + 240 till på samma sätt + + 120 till alldeles över (sådär hörs starkt, intet annat, men skrattmåskören dränker det mesta)

2004: + 5 + 2 + 17 + 6 + 90 gäss till! Alla mot NV. Nu ser jag i kikare att gässen, åtm. de flesta, har fällt i N Krankesjön.

Det mörknar sakta men är klart och fint och inte så mörkt som kl. 1930.

1977-04-23 forts.

2007: 10 sädgäss över fr SO
i Drommen tutar,

2013 två drommar, först en
i någorlunda nära, 5 stötar;
strax därefter en längre
bort, 3 stötar.

Inge rapporterar spelande
enkelbeckasin och knirkande
rapphöns

2022 1 småväxt fladdermus
vid dungen, nära, ses bra
i lyktskenet.
i Drommarna flitiga

2024 1+3 gäss kommer (rel. högt.)
2027: 13 gäss rakt över mot NV.
1 fladdermus (större art?)
mot västerhimlen.

2030 för mörkt. Slut. Rall skriker

1977-04-24, söndag

Bodde i stugan för första natten i år. Jätteskönt att ha kommit så långt. Men till att börja med blir det inte varje natt vi bor här.

Jag vaknade 0430 av att en flock blågäss flög över, lätena hördes utmärkt. Gick inte upp då, eftersom jag inte ville väcka Inga.

Kl 0630–0650 stod jag på verandan. Det var sol och fint, men ej molnfritt. Temp. knappt 5° C. Skrattmåsar i massor reste iväg från sjön mot S (och kanske andra håll). 1 fiskmås juv flög över sjön, ett gräsandpar likaså. Bofink sjöng, järnsparv likaså, grönfink hördes, etc. Mycket långt i VNV–NV (andra ändan på sjön) låg minst 30 obest. simfåglar. Knölsvan ett par nära i vattnet och ett par flygande; även en femte svan sedd, nästan säkert knölsvan.

Jag lade mig igen, läste Bengt-Olof Landins Fältfauna: Insekter del I. Därvid sjöng lövsångare

1977-04-24 forts.

alldeles utanför huset! Årets första.

Så småningom uppstigning, rakning, tvättning, bäddning, frukost. Det mulnade och blev regn en stund, men från c 0915 ånyo uppehållsväder. Mycket ungdomar i tornet.

Talgoxe byggde i holken nedanför huset; två rödstjärtar visades på tomten, dock tyckte jag att båda liknade ♂♂ i dräkten. Inget tyde att de bygger på huset i samma lilla hålrum som förra året. 2 skedänder (♂♀) fällde i sjön. Knölsvan: först 1 rundflygande, därefter 3 i sällskap.

Jag obsade en stund från verandan efter frukost; det blev nu alldeles lugnt och gott väder ehuru mulet och ej vidare ljust. Massor med barn och ungdom i tornet men kl 1020-1045 gjorde jag i alla fall en rundspaning därifrån. Resultat:

skäggdopping: ej räknad noga, men säkert såg jag 14-16 ex

häger! 1 ex flög ↓ rätt högt

1977-04-24 forts.

- gås: 1 ex flög mot Ö. Troligen var det en grågås, jag tyckte mig se ljust på vingarnas framkant. Flög högt.

knölsvan 4 par sålunda:

Hannarna "spände" med vingarna delvis, men det var underligt att de 4 paren låg så nära varandra.

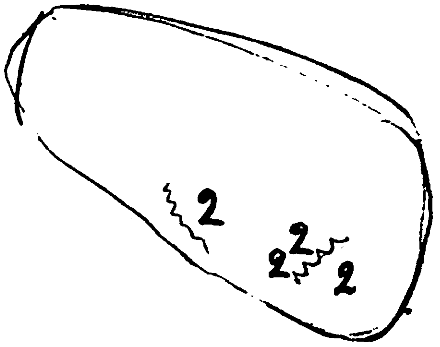

- gravand ♂♀ sedda överflygande

[gräsand ej sedd !!]

kricka: i närmaste klarvattnen flock 6 ex; och långt ute på vattnet i N en flock på 8 ex.

vigg: långt ute i N flock på 9 ex, och utanför Almen en glest spridd flock på 80 ex, varav de allra flesta var viggar. Högst 10 häri var brunänder. Några obest. änder därtill, skymtande inne i vassen. Även 1 vigghane nära, tillsammans med 4 brunänder.

1977-04-24 forts.

brunand: Σ 4 + ≦10 sedda, se föregående art.

ormvråk sedd 1 ex på håll

brun kärrhök 1 ex sett kortvarigt.

sothöns mycket få, bara 4 [illegible] ex sedda.

rörhöna hörd nedanför stugan.

skrattmåskolonin myc. välbesatt; jag såg fåglar komma med bomaterial.

fiskmås 1 juv sedd

Trut 1 juv sedd, troligast havstrut

ringduva endast par överflyg.

Talgoxe: det byggande paret sågs

blåmes 1 sågs. även hörd

entita sedd, sjöng ibland.

sävsparv 2 sedda.

kråka 1 sedd över sjön.

Efter nedklättrandet från tornet sågs ytterl. ett par trutar, och en rätt stor hämplingflock vid pansarvägen bakom stugan. Jag satt sedan på verandan och tittade ut och läste i Bengt-Olofs Fältfauna: Insekter I. Inte mycket nytt: brun kärrhök ♂

1977-04-24 forts.

kom alldeles nära; ormvråk flög över, flera hägrar på avstånd, någon ungtrut, etc. Grönfink sjöng! Talgoxe byggde.

Inga, som for till Lund c 1020, kom tillbaka med Lisen och Henrik kl c 1150. De hade haft c 250 betande sädgäss nära kvarnen S om Revinge, N om sjöns västra ända. Johnny med Hanna kom till Tornet. Kl. 1205 kom 7 gluttsnäppor över mot N snabbt och rätt högt, ropade en gång. Alla var precis likstora, det var absolut glutt alltihop. Folk i båtar på sjön skrämde upp änder den stora viggflocken med ett fåtal brunänder flög runt; därvid en småskrake; och snart därefter flög 14 kricker och 2 eller 3 årtor förbi (i varje fall 2 st av årta). Mulet men torrt och kav lugnt, temp. kl 1240: +7° C.

Knölsvanparen låg nu betydligt mera spridda.

Johnny + Hanna kom; Johnny byggde upp

1977-04-24 forts.
en jättefin trädlärka i tornet.
Två skogsduvor flög NO
Minst 3 havsörnar (2 ad, 1 juv/med)
över sjön, sågs flera ggr.
Kl 1350 kom 7 gråtrutar mot S
rätt högt, bara 2 var fullt utfärgade.
Kl 1355 kom precis 10 tranor
rakt över från SV, ropade, svängde
mot Vänts ängar.
Minst 10 knölsvanar också sedda nu;
därav låg 6 långt i NV, och de
övr. låg ej där de låg tidigare;
1 (eller 2) ex låg uppåt bryggan
nedanför Saltkråkan. Minst 100-110
andfåglar på långt håll, 60-70 såg
jag var vigg, resten var _nästan_ säkert
också vigg. Få brunänder. _1 gräsand_!
1 rödhake vid huset. 1 ängspiplärka
överflygande. sånglärka hördes sjunga.
En ensam vipa flög mot NV över
sjön. En stund senare 1 storspov
likaså.
Kl 1520, efter vår goda middag (på lamm-
stek) och just när solen tittade fram,
i tutade _drommen_ 4 ggr. Därefter flera

1977-04-24 forts.

omgångar, men med långa mellanrum. Vädret såg osäkert ut men lättade mycket snabbt fr. omkr. kl. 1615; fina cumuli, delvis med "torn", framträdde i SV-NV. Inga såg en fiskgjuse flyga förbi. 2 gräsänder (♂♀) flög förbi en gång. Men man ser alldeles märkvärdigt litet gräsand.

1740: cumuli upplösta. Sol och grant, men kallt (+7°C, fast termometern är solbelyst). Några små starflockar på ängen.

Lisen och Henrik hade tidigare (före middagen) gått en rätt lång vandring vid sjön, bl.a. upp till Lotsagården på N sidan. De hade funnit "minst 10" rester av m.l.m. uppätna fiskar – utan tvivel spår av fiskgjusarnas verksamhet. De hade också funnit många döda och helt upplösta kaniner samt en liten relativt nydöd kaninunge. Däremot hade de inte sett en enda levande kanin, och det har inte jag heller idag (igår såg jag en). Jag känner mig säker på att lokalbeståndet minskat

1977-04-24 forts.

mycket starkt, skattningsvis till 10-15 % av vad det var i höstas, om inte ännu mer.

Kl 1800 start hemåt i soligt och fint väder. Vi for via Vombs ängar – Vombs by – Vombsjöns V sida – – Hjälmaröd – Harlösa – Hunneberga – Revingeby. Rätt mycket att se:

A. På Vombs ängar, söder om vägen, delvis nere på Johnnys och mitt undersökningsområde, delvis på ängen mellan detta område och vägen, gick minst 400 gäss, därav säkert 125 bläsgäss; syntes underbart. Inga andra arter. De allra flesta gäss här kunde kontrolleras. Vidare vid vattenpölar, mestadels rätt långt nere i S (på undersökn.-området) minst 1 + 4 + 2 + några gravänder samt 2 gräsänder. Några tiotal skrattmåsar vid översvämningar, därav 1 med bara något svartprickligt huvud ehuru dräkten i övrigt föreföll vara helt

1977-04-24 forts.
utfärgad. Därtill 1 ex med alldeles normalt svartbrunt huvud, på marken såg fågeln helt "ad." ut, men när den flög visade den svaga rester av ungdräkt på övre vingtäckarna. Hör även 1 strandskata nära!

B. På Vambs ängar, norr om vägen, på längst håll uppåt "örndungarna" gick mycket gäss, troligen bortåt 500. Jag är nästan säker på att det allra mest var sädgäss. Hör även minst 3 rödben; och på närmare håll enstaka sparvar + några vipor.

C. Vambsjön vid "Turets hörna", dvs sjöns SV hörn: flera par skäggdoppingar, några få sothöns, och längst ute på blankvattnet i riktning mot "Turets udde" en spridd flock vipor på c 25 ex.

D. Kärret V om vägen här såg mycket trevligt ut på grund av det höga vattenståndet, men här var svårt mot-

1977-04-24 forts.

ljus, och då vi faktiskt inte såg några fåglar här fortsatte vi norrut. En sörvika var fågelfattig (som ofta numera, bara några vipor och 1 kricka).

Vid Hjälmaröd (Vombsjöns NV hörn): satt mycket skrattmås, både i viken och ute på vattnet; några skäggdoppingpar, men inte mer än c 15-18 ex på rimligt håll. Längst bort vid stranden litet mer doppning, men några änder och inga vadare! Vid stranden bara c 200 m bort låg intill varandra 1 sångsvan ad och 1 brun sångsvan men med mycket tydligt gult på näbben. Intressant. 20 m från dessa låg en knölsvan juv, mycket brun (något brokig); näbben var nästan enbart mörk alltså utan rödgult; däremot hade näbben en tydlig knöl!

Vattenståndet i sjön var mycket högt. Ingen uppstickande vegetation i NV viken även sandreveln var nästan helt dränkt; det är

1977-04-24 forts.

Tydligt att lokalen i år blir olämplig för häckning för de flesta arter.

Vi obsade också på det lilla kärret på andra sidan vägen, där rödspov ofta brukar ses; men där sågs inga fåglar utom ett gravandpar i en vattenpöl på gärdet.

E. Nedanför Vikens gård inga gäss, däremot mycket skrattmås och ett antal fiskmåsar här och även närmare Harlösa, de fann tydligen föda i den spirande säden. Marken våt efter regnen.

F. Efter Harlösa också flera 100 skrattmåsar på fälten samt en del råkor i vägkanten.

G. Strax V om Revingeby, i 300-400 m S om vägen gick en stor gåsflock. Vi

1977-04-24 forts.
for nära och fick dem i fint håll. Jag checkade alla med Tub (utom c 20-30 ex som var m l m dolda av liten terränghöjning). Alla var säd-gäss. Totalantal c. 410 ex.

Sedan for vi hem, avlevererade Lisen och Henrik på Ulrikedal och fortsatte till Sunnanväg 18 L; ank. dit 1930.

1977-04-25, måndag.

På e m omkr kl 1730-1820 gick jag en runda från bostaden på Klostergården nerom järnvägen, gjorde en extra krök in på marken mellan järnvägen och reningsverket (eftersom jag tyckte mig se och höra en stor flock ängspiplärkor här: se nedan), forts. över järnvägsbron och så första landsvägen till vänster och hem på landsvägen som vanligt. Fint och rätt milt väder. Viktigare saker:

på angivet område rastade verkligen mycket ängspiplärkor, 1 + 20 + + 11 + 4 = 36 ex. På samma område, som nu sedan ett par tre år är mycket utfyllt och med rik ogräsflora, lyfte två rapphönspar, inbördes avstånd c 200 m. I den damm, som är närmast järnvägen, fanns bara 1 brunandhona, men i dammarna längre nedströms, på långt håll, låg c 20 simfåglar, jag tror det var vigg och några brunänder. En gräsanddrake flög förbi, senare sågs på fält bortåt Sankt Lars 1 hanne och ett par av gräsand, de låg och vilade, den ensamma hannen hade stor flera cm i hög vit halsfläck, mycket bredare på framsidan än på bakhalsen.

En del skrattmåsar vid reningsverket, och fiskmås sedd (enbart ad av båda arterna). Även 2 gråtrutar ad drog förbi mot V.

När jag vandrade hemåt, hördes skogssnäppa flera ggr, först högt (eller långt borta), sedan närmare, jag såg den inte men hörde locklätet minst 6-8 ggr. Kanske fällde den vid Höjeå. Inte ofta jag haft den arten i Lund.

Jag avspanade flitigt den klara himlen för att se efter ev. sträckande andflockar (sjöorre etc kunde tänkas, ibland bryter de upp före solnedgången), men jag såg intet sådant.

(122)

1977-04-30, lördag.

Startade från Lund, bostaden, kl 1010 med massor av packning, eftersom vi avser att bosätta oss i stugan. Ett par korta ärenden på vägen, ank. stugan 1056. Molnigt, men sikt god, nästan vindstilla, och temp. + 13°C, ljuvlig dag. På utvägen mellan Skatteberga och Revinge massor av skrattmås, många 100, de flesta på vingarna delvis högt som man kan vänta i detta väder. Säkerligen var de åtm. delvis ute efter någon flygande insekt.

Tornet kl 1105-1135. Kretsande glada, lågt, i närheten. Lövsångare flera sjungande, sävsparv sedd, entita och talgoxe sjöng. 1 vigg flög österut. Skrattmåsar i massor, skattas c 1000 på kolonin och angränsande vatten, men säkert 500 i luften dessutom ofta högt, delvis jättehögt, men många lågt, tog säkert en rikligt flygande dipter, (liten Tipulid? eller Trichocerid?). Brun kärrhök 1+1 mycket högt; och på jättehöjd ett kretsande ormvråkspar.

I sjön (noggrann spaning):

5 sothöns, alla nära

≥ 35 skäggdoppingar, många i par, lågt

1977-04-30 forts.

„mot varandra", bröst mot bröst, några ensamma. Därtill flockar 4 + c 8 ex.
knölsvan minst 9 varav 1 nära och den andra långt bort i VNV-NV. Tre par syntes (men osäkert hur fasta).
gravand ♂♀ i N på stället,
blåsand minst 3 + 4 + ng (mest. ♂♂-S)
skedand minst 10 inalles
vigg vanligt talrik på N sjön, låg i små eller medelstora, ofta oskarpt avgränsade flockar, minst 110 ex
brunand bara ett fåtal (3) sedda
[gräsand inte sedd !!]
1 sävsångare nästan säkert sedd.

Efter 1200 korta vandringar i närheten av stugan. Såg 1 gräsand ♂ (ej flera!), enstaka flygande brunand-♂♂, 1 kricka, 2 grönfinkar, några få starar, 1 gråtrut (ej utfärgad), hörde hämpling och sånglärka. Lövsångare vanlig. 4 grågäss landade i sjön. 1 häger ad flög över. Skrattmåsar, ormvråk (2 ex, båda med lucka i stjärtens mitt) och brun kärrhök ♂♀ mycket högt uppe. 2 glador lågt över stugan, 1 ex skrek flera ggr "iiii-e-e" el. dyl.

1977-04-30 forts

Kl. 1250 kom Lisen och Henrik enligt tidigare överenskommelse. De hade gått från Lund med start 0730. Högst
i spänstigt! De hade hört rördrom när de vandrade nära sjöns NV del.
Inga hade Trädpiplärka vid stugan.
Sädesärla sedd på Tomten. 2 ladusvalor flög norrut, nära.

Kl 1625-1645 nytt besök i Tornet. Grått, stilla, fint väder, god sikt, +10°C. Trevligt utbyte: sothöns bara 2-3 ex, skäggdopping högst c 20 ex, gräsand
i 1 ♂ (!) snatterand ♂♀ närmaste klarvattnet, sågs länge i Tuben (sedd av andra förut, enl. anteckn. i boken i Tornet), blåsand minst c. 7 långt ute och i deras närhet minst 16 skedänder (mest ♂♂ av de sistnämnda); vigg c. 80 långt bort, brunand bara 1-2-3 ♂♂ sedda, knölsvan bara 3 sedda långt bort i andra änden, sädgås 3 ex flygande på håll, grågås familj ♂♀ och 5 dunungar små som kycklingar eller mindre, simmade på vattnet i vad i

1977-04-30 forts.

ordning: ♀, de 5 ungarna, ♂. Mycket trevligt. – Skrattmås massor, nu på eller nya kretsare. En fiskmås, icke utfärgad, bland skrattmåsarna. 2 skogsduvor flög över mot Silviksskogen. Ringduvor sedda, men bara enstaka. Vrika få, kaja 1 överflygande med mat i strupen. Ormovik de 2 gladorna och 1 häger på håll. 2 undersköna svartsnäppor flög över sjön, lockade ett par tre ggr; när de var på håll, så att näbbarna inte syntes ens i kikare, påföll de mycket lika ljungpipare i flygbilden. När de kom nära, såg jag näbb och kroppsfärg my. bra, men de var relativt korta i bakändan. Tydligen hade de tarserna framåtlagda (som jag sett då och då förut, inalles många ggr redan från 40-talet). –

Kl 1720 flög 7 rikor rakt österut över sjön. Kl 1725 flög snatter-
i andparet utanför stugan, 200 m borta. Kl 1726 flög 3 ladusvalor snabbt söderut. –

Senare: vi satt på verandan och åt middag

1977-04-30 forts.

kl c 1815–2100. Det blev allt djupare mulet och efter hand svagt regn. Temp. kl. c. 2100 bara +6°,5 C. Stora ofta täta flockar skrattmås kom till sjön. Starflockar alltigenom påfallande små (10 – högst 100 ex, sällan över 40 ex) kom mot S över sjön, oftast nära utanför stugan men fällde ej utan fortsatte söderut (till nattkvarter i Silviksskärret?). Flockarna oftast ovanligt glesa, ibland syntes att fåglarna (delvis) höll ihop parvis. – En gång kom 8 sädgäss österut över sjön. 1 ensam kricka också sedd.

—

Middagen: vi inledde med den sista av de buteljer Moët et Chandon, som jag fick av Torsten Jacobsson till min sextioårsdag 1973. Sedan åt vi rökt sik och drack Liebfraumilch. Senare, efter någon timmes paus, kaffe och kakor. Underbart.

Kvällen var mörk och lugn. Någon gång efter kl 2100 slutade regnet.

(127)

1977-05-01, söndag.

Jag var uppe kl 0445 och såg ut över sjön: finfin, klar morgon, lugn, solig. Skrattmåsar i farten. Ett par kortvinga obser omkr. kl. 0645 etc. härligt, lugnt, soligt väder. Skrattmåsar byggde i övrigt, samlade material till en del redan vid gamla P-platsen vid Anderssons hus, på eller invid järnvägsvallen etc. - Jag hörde att Inga var uppe tidigt. Omkr kl 0800 vaknade även Lisen och Henrik. Morgonmål i fint väder, men därefter började det blåsa upp från N eller NO, och på en kort stund blev vinden hård. Jag obsade flitigt från huset och var omkr kl 1100-1130 i Tornet; fint väder, men blåsigt. Temp. c. +11°C. Det mulnade rätt sakta från N eller O och var helmulet omkr kl 1200, men sikten ny, god och vinden ökade ej mera.

Fåglar m m sedda före kl 1300:

skäggdopping minst 15 sedda från Tornet (men obs-möjligheter på avstånd dåliga p.g.a. av blåsten, detta gäller för änder etc. också), häger bara 1+1 sedda flygande, gräsänd parvis resp 4 resp 6 ex i flock sedda

1977-05-01 forts

flygande flera ggr, knölsvan bara 2 nära och 2+1 på långt håll, gräsand 4+3 ♂♂ sedda brunand enst, par och ex sedda flygande [vigg ej sedd, vilket är anm.-värt !!], glada 1 ex sedd flera ggr, delvis mycket nära, ormvråk minst 2 par sedda på håll, därav ett mycket ljust ex, brun kärrhök: de 2 ♂♂ ad ad varav den ena har nästan vitt huvud, och minst 1 ♀ sedda ofta; flera ex på håll, lärkfalk 1 ex krets. långt borta nära 2 ormvråkar, sothöna bara c 5 ex i närmaste blankvattnen, vipa 1 ex överflyg, brushane flock minst 23 ex, mycket blandat ♂♂ och ♀♀ WO över sjön, trevligt! skrattmås fulltalig, bygger i övrigt, fiskmås 1 juv bland skrattmåsarna, + enstaka ad sedda, gråtrut minst 10 sedda varav c 6 ad och några vix ad, ringduva sedd, ladusvala bara 1 sedd, sädesärla bygger under taket i verandahörnet, sävsångare 1 ex sjöng morgonen, lövsångare snarast

1977-05-01, forts.

allmän, idelijen sedd och hörd, entita ett par bygger utanför tomten, blåmes sedd, talgoxe sedd, stjärtmes 1 ex med rent vitt huvud slog i verandafönstret men fällde i syrenbusken och flög strax bort, sävsparv ofta sedd, bofink ♂♀ sedda, grönfink ♂ sedd, stare bygger i holk och i tornet, kråka ofta sedd men bara få ex, kaja 2 sedda. —

, råbock med stora horn passerade förbi mellan stugan och sjön omkr. kl. 1000. Ingen kanin sedd hittills (kl. 1300).

Staffan rapporterade från Vombs ängar "högst 500 gäss, mest sädgäss, några bläsgäss" och från Vombs fure 2 lärkfalkar. På ängarna, som delvis var rika på vatten, såg han också minst 50 brushanar!

Efter kl 1300 tilltog vinden igen, den var nu omkring O och så hård

1977-05-01 forts.

att sanden rök från det stora, nedlagda och i höstas starkt "terrängjusterade" sandtaget. Sanden rök förbi huset ut över sjön. Jag gick upp i tornet c, 1330–1350: obsmöjligheter rätt goda trots blåsten, vågorna ännu inte höga, sikt god. Nästan inga änder sedda, ej en enda andflock på klarvattnet! 1+1 vigger Kog, några bruänder dto, något enda gräsandpar dto. Summa 5 sothöns i närmsta klarvatten. Brun kärrhök, glada, ormvråk sedda. Intet nytt. Skäggdopping täml. allmän.

Vi åt kl 1420 en god måltid. Därefter, med start kl 1525, körde Inge in Lisen och Henrik till Lund. Mulet, delvis lätt regn, men detta snart slut. Jag obsade en del, läste en del. Kl. 1640 kom en fågelflock högt i V-NV över sjön: det var precis 10 vitkindade gäss, rundflög länge, kom till sist nära, föreföll att bli attraherade av Vombs ängar

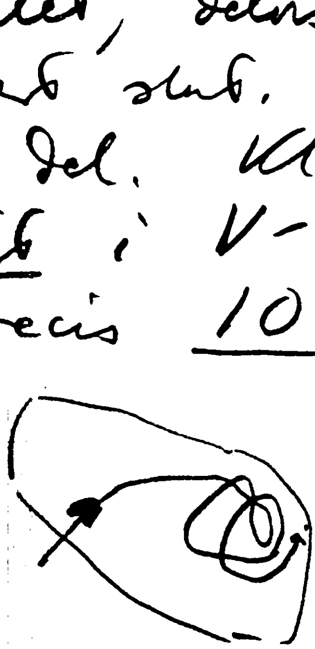

1977-05-01 forts

och for *kanske* dit efter många långa rundflygningar. Sikt klar, de kunde bestämmas redan på långt håll. Lät höra sitt läte flera ggr. Mycket grant. Hämplingflock vid stugan (c. 12-15 ex) Några överflygande råkor. 1 skata på Tomten.

När Inga återkom kl c 1740, hade hon farit via Harlösa - Vombsjöns V. sida - Vombs ängar. Hon hade sett:

A. I Vombsjön c 15 rörhöns och 10-12 skäggdoppingar, men här *mycket* grov sjögång.

B. Väster om Vombsjön: summa 185 gäss, varav c 120 sädgäss, 65 bläsgäss. 14 gravänder, *ett* bläsandpar, 3 gräsänder, 3 *rödspovar* varav 1 spelande, 3 rödbenor, 1 icke utfärgad gråtrut, 1 strandskata. Vipor och starar.

C. På Vombs ängar, där det var massor av vatten både norr om vägen (= kontrollytan!) och söder om vägen: massor av skrattmåsar, 12 + 7 brushanar, både ♂♂ och ♀♀, 1 svartsnäppa, 2 knölsvanar,

1977-05-01 forts.

5 gravänder, 2 strandskator samt 1 spelande rödspov.

D. Över Filsvikskärret 1 brun kärrhök ♀ samt 1 häger. –

Inga gäss gick nedanför Vikens gård.

Kl. 1830 1 havsörn ad. över sjön. Strax därefter 1 ormvråk nära; den saknade de mellersta stjärtpennorna (detsamma såg jag på 2 ex här igår). När jag tog in den i kikaren, fann jag en lom som på oerhörd höjd flög ungefär mot NV. Sällsynt obs! Fortf. blåsigt från Ö, men ej regn. Sikt god, molntäcke lättar något. Temp. kl 1900 bara drygt +7 °C.

Fr. kl. 1845 (kanske tidigare) kom starar mot S, ny måttliga mängder, högst 400-500 ex. sedda före 1950; därefter inga sedda. En gles flock på c 75 ex, några andra småflockar, men ofta parvis! "Tendens" mycket lös, många ex och par vände eller rundflög. Inga fällde i Kr. SO eller eljest i sjön, som jag såg. Men läget

1977-05-01 forts.

var verkligen egendomligt, ty från kl 1930 kom starar i myc. glesa förband norrut över sjön, vanligen lågt och nära stugan, säkert ett par tre hundra ex, fram till 1945 (och senare); (delvis) rörde sig småflockar eller par m. l. m. tydligt åt motsatt håll samtidigt. Allmänintrycket var förvirring och upplösning!

Kl 1930 kom 1 gjuse och ryttlade lågt över sjöns SO del, rätt nära! Kl 1945 - 2008 kom flera täta skrattmåsflockar till sjön, alla jag såg kom från OSO - SO. Enstaka starar virrar runt ännu kl 1955.

Kl 1956 en kanin utanför tomten, dagens första! (Lisen och Henrik såg dock en kanin när de tog en middagspromenad). Det har blivit helt molnigt även i V; fr. kl. 1955 mörknar det snabbt. Kl. 2009 1 lärkfalk lågt över vassen mot N, kl. 2011 tillbaka mot S!

1977-05-02, måndag.

Upp 0510, klar 0550; färdig att demonstrera fågel för en nybörjarkurs (AB-1-kurs) på Zoolis, enligt överenskommelse med Anders Dahm. Hans Källander kom per cykel kl 0550. Det var dimma och regn, delvis hårt, men detta slutade c 0615, och sikten förbättrades sakta. Kursen + Anders Dahm + Karin Dahm + Hjalmar Dahm kom c kl 0635. Vi delade upp oss på grupper här vid Tornet, gick ett par svängar etc etc, for sedan till Vombs ängar samt Vombsjöns V sida och dess NV hörn. Flerstädes långa uppehåll. vid Tornet fram till 0840, på ängarna till c 0930, vid Hjälmaröd (= Vombsjöns NV hörn) till c 1030. Mulet, men rätt behagligt, och framåt 1000 kunde man ana att det skulle bli klart väder, vilket det också blev någon timme senare, när jag blev avlevererad vid Zoolis. Jag demonstrerade fågellivet, talade om sjöns utveckling, traktens geologi, kaniner, klimat etc etc, med god hjälp av A. Dahm, Hjalmar Dahm, Hans Källander och Paul-Eric Jönsson; den

1977-05-02 forts ②

sistnämnde är en god och aktiv ornitolog från Kullen; han går på kursen och lär, underligt nog för en kurs på c:a 30-35 personer, vara dess ende intresserade fältbiolog.

Mycket gott utbyte. Krankesjön har högt vatten, Vombs ängar har massor av vatten speciellt söder om vägen, Vombsjön har mycket högt vatten, markerna V om Vombsjön är också blöta och trevliga,

Förkortningar härnedan:

Kr = Krankesjön och närheten av Tornet och vår stuga. Jag gjorde noggranna obser från Tornet

Vä = Vombs ängar, söder om "oljevägen" om ej annat sägs

Vsvs = Vombsjöns västsida, V om vägen.

Vnv = Vombsjöns NV hörn vid Hjälmaröd

X = annorstädes, med lokalangivelse

s = sedd

ss = flera sedda

sj = hördes sjunga

h = hörd

ng, ngn = några, någon

1977-05-02 forts. ~~3~~

Art	Kr	Vå	Vsv	Vno	X
skäggdopping	≥ 10 sedda	–	ng i sjön	≥ 20 sedda	–
i rördrom	hörd morg.	–	–	–	–
häger	1 sedd	1 sedd	sedd	–	–
sädgås	–	–	c 180	–	–
| spetsbergsgås	–	–	2	–	–
bläsgås	–	–	c 40	–	–
knölsvan	2 ad, + parning + 2 km fr Ö	2 i stor pöl	–	–	–
gravand	1 + 2	ng par	–	≥ 10	–
gräsand.	1 ♂	2	sedd	ngn ?	–
kricka	–	6 + 10 flyg. fällde	–	–	–
bläsand	–	–	c 20	–	–
årta	1 ♂, 1 ♀	–	–	–	–
skedand	ng	–	♂ ♀	–	–
brunand	Σ 12-15	–	–	–	–
vigg	– (!)	–	–	2 ♂♂	–
obest. änder	icke sedda	–	–	–	–
brun kärrhök	♂	–	–	–	1 ex fr. lv-åkerkanten (ej jag)
lärkfalk	1 rakt över	–	–	–	–
sothöns	c 6-7	–	ng i sjön och vid stranden	sedd	–
strandskata	–	1 + 1 + 1			1 när Sörgård
vipa	sedd	ng sedda	flera par	flera sedda	–

1977-05-02 forts. ④

Art	Kr	Vå	Vsvs	Vnv	X
brushane	–	≧100, ♂♂ ♀♀, spel !!	–	–	–
svartsnäppa	–	2	–	–	–
glutt	–	1	–	–	–
rödbena	–	sedd ?	2	2	–
grönbena	–	5	–	–	–
rödspov	–	1 spel	3, (1 spel)	–	–
storspov	1 spel	c 5	ngn	–	–
enkelbeckasin	–	flock 17	flock > 10	–	–
skrattmås	≧ 1500	säkert 500	sedd	sedd	sedd
fiskmås	–	–	–	1 ad	–
gråtrut	2	–	–	1 icke utfärgad	–
ringduva	några sedda	–	–	–	sedd
spillkråka	h av Hans' grupp	–	–	–	–
sånglärka	s + sj	s + sj	–	–	s
ladusvala	≧ 15	–	enst. s	–	enst s Revinge-by.
backsvala	> 50	–	s	–	
hussvala	–	–	–	–	ett par ex Revingeby
trädpiplärka	s + sj	–	–	–	–
sädesärla	s	–	s	s	–
gulärla	–	1	ngn ?	1 ♂ flava flava	–
järnsparv	sj	–	–	–	–
sävsparv	flera sj	–	–	–	–
svarthätta	1 sedd av Hans' grupp	–	–	–	–

1977-05-02 forts. ~~Ⓢ~~

Art	Kr	Vä	Vsvs	Vnv	X
lövsångare	många, s + sj'	-	-	-	-
buskskvätta	-	-	-	/	-
näktergal	1 hörd av Hans' grupp	-	-	-	-
koltrast	1	-	-	-	-
blåmes	s	-	-	-	-
talgoxe	flera s	-	-	-	-
tofsmes	1 !!	-	-	-	-
sävsparv	flera s	-	♀	♂	-
bofink	sedd	-	-	-	-
grönfink	s + sj + spelflykt	-	-	-	-
steglits	h av Hans	-	-	-	-
hämpling	flera s, sj	-	-	-	-
stare	s, sj' etc	> 400	-	-	s
kaja	s	-	-	-	s
råka	s	-	-	-	s
kråka	ng s	s	s	-	s
knipa	sedd av Hans' grupp	-	-	-	-
entita	sedd ?				

1977-05-02 forts. ~~6~~

Kommentarer: rördrom hörd tidigt, men efter kursens ank. bara ett fåtal stötar.

|| Spetsbergsgäs: 2 ex såg ljusa ut men låg med ändan mot oss; äntligen reste de sig, var perfekta spetsbergare.

Obs fattigdomen på änder och sothöns i Kr. som vanligt. Lärkfalken kom rakt över tornet, full fart, slog efter svala, missade, försvann i diset långt borta. Obs vadar-rikedomen på Vombs ängar, härligt spel av upp till 20 ♂♂ samtidigt, totalt såg säkert c 100 brushaner; ♀♀ var allmänt komna också. Rödspov ivrigt spel Vå 1 ex, Vsvs 1 ex, mycket högt, särskilt sistn. ex. Stare byggde intensivt på morgonen; även en flock på c 100 ex på äng vid Kr, och stor flock på Vå på blöt äng.

Kanin: ett par ex sedda på ängen upp mot Silvåkra allé.

Tofsmes ses och hörs ngn, sällan vid stugan; idag såg även Hans Källander 1 ex där utan att veta att jag just sett den.

1977-05-02 forts. ~~⑦~~

Efter jobb i staden for vi ut igen, start c 1630 fr Zoolis, 1710 fr bostaden, ank stugan 1750. Härligt, varmt, soligt väder. Såg ett par småsaker på utvägen (fasan, och vid Kr N sida 2 stenskvättor). Rätt noggranna obser på kvällen, därav från Tornet 1930 - 1950. Då for massor av starar, inalles 100-tals par och en del strö-ex, runt över sjön och Silvåkraskogen, fällde i buskarna c 350 m V om Kanalmynn. i vassen; hit kom nog 500 - 1000 ex ner. Mycket underligt beteende, ej alls likt stararnas vanliga sätt. Fällde i småpartier. Rall hörd. Skrattmås kl 1930 säkert 2200 - 2500 ex uppskrämda av brun kärrhök ♂. Rördrom hörd ett par ggr. Änder ytterst få, inga flockar på klarvattnet. 1 Turkduva i Lund.

1977-05-02 forts.
Tillägg om Vambs ängar: jag såg att folk var ute med motorredskap på provytan, troligen för att sätta upp nya staketstolpar eller liknande.

1977-05-03, Tisdag.
Var i tornet kl 0630-0650. Skrev följande i boken i tornet: "Snabbräkning med kikare och tub från tornet: 27 skäggdoppingar (mest parvis), 2 sothöns, 1 skedand ♂, 1 brunand ♂, >1000 skrattmåsar. Obs den stora fattigdomen på andfågel. 1 knölsvan långt borta. 3 steglitsor. Järnsparv sjöng. Nyanländ svartvit flugsnappare sjunger.

Gustaf Rudebeck

P.S. Grågåsparet med 5 ungar simmade fram, och ett gravandpar fällde. Starar bygger ivrigt, talgoxe sjunger.

GR"

1977-05-03 forts.

Kl 0727 startade vi mot Lund. Strax före Revingeby, över det öppna fältet där det nu är P-plats för civila fordon, flög en tornfalk omkring i ytterligt exalterad flykt, kastade åt sidorna, gjorde plötsliga tvära stigningar och dykningar; den formligen darrade i flykten. Stopp. Det var en tornfalk ♂ all right med djup-rödbrun ovansida och åtminstone övervägande gråblå stjärt. På c. 300-400 m. avstånd i N ryttlade en annan tornfalk, som ej visade minsta intresse för den exalterade fågeln. Denna flög runt i oregelbundna rundor rätt länge; den höll på så när vi fortsatte mot Lund. Intressant beteende.—

På kvällen demonstrerade jag museet för en ungdomsgrupp ur SMU (= Svenska Missionsförbundets Ungdomsavdelning). Hyggligt folk, de flesta var barn. Jag stannade i staden över natten.

OBS: gräsand ♀ med Tio späda dunungar, därav 1 med gul grundfärg, i UVB-dammen idag

1977-05-04, onsdag.

Inga meddelade att hon funnit bo av steglits i den ungtall, som växer c 5-6 meter från Tornet. Boet låg några meter upp, långt ute på en gren.

Efter jobbet for vi ut till stugan, ank. 1720. Skrattmås massor, brun kärrhök ♂ ♀, ♀ i sydöstra hörnet har redan börjat rugga i båda vingarna (ungefär vid övergången armpennor – handpennor ?). Sävsångare sjöng ivrigt, lövsångare, stare, hämpling hörd. En tät och elegant manövrerande vadarflock på c 55 ex över sjön långt, det var kanske brushanar.

Steglitsboet besågs, ligger mycket fint. 1 kricka i en al tämligen nära, verkade närgången.

Jag i Tornet 1825-1845. Skrattmås tusentals, sothöns 2-3, skäggdopping c. 17-18 sedda, de flesta långt ute, ofta parvis, gräsand 3 flygande, brunand 1 ♂, vigg flock 17 långt ute. Enstaka ladusvalor. Talgoxe "pilar". Ingen svan sågs, och svartvita flug-

1977-05-04 forts.

snepparen var inte att se eller höra. Kanske var det bara en genomflyttare. – Bofink hörd, lockade i ett kör. Starar flyger förbi, oftast parvis, mot S, men ikväll hittills (1910) ej många.

Rätt varm kväll, Temp. kl 1910 var +12 °C; det var lätt molntäcke och delvis svag sol och på dagen mestadels hård vind omkring O, som dock lugnade en del på kvällen.

Hela tiden fram till 2000 (och senare, till 2015) glest virrande av starar över sjön, mest parvis, ibland 3-4 ex tätt, ibland mycket glesa småförband, sällan över 10 ex. Utpräglat "obeslutsamt" beteende; vissa ex fällde i Salixbuskarna nedanför stugan.

2003 en liten fladdermus ute, det är ännu ljust.

2003-05: stararna som fällt i buskarna nedanför stugan (det är högst 10-15 ex) lyfter, flyger norrut. Många andra starar flyger också norrut, mest i par. Skrattmåsflockar kommer

1977-05-04 forts.

till sjön, från SO, SV etc, delvis stora och täta. — På långt håll i V manövrerar en mycket stor småfågelflock länge i luften, höjd 100-150 m. Minst 300 ex i flocken, den slingrar och vidgar sig och drar ihop sig. Art oviss, kan ha varit hämpling men också större finkfågel. Djurens storlek omöjlig att avgöra, men småfåglar var det, och i profilen säkert finkar.

Kl 2013 kom en stor fladdermus nära, säkert en Nyctalus, flyger flera meter högre än den lilla arten. Några få stora ses fortf.

Kl 2017 blir en brun kärrhök ♂ mobbad av en kråka över sjön.

Kl. 2022 kom lärkfalken precis över vassvipporna. Kråka skrek. Inga stora syns nu. Det är nästan molnfritt; jag kan ännu med lätthet läsa vad jag skrivit här, utan att använda konstlad belysning. Men det mörknar snabbt. 2032: 2 stora passerar T. — Över en begränsad del

1977-05-04 forts. (4)

av skrattmåskolonin är c. 60-70 ex uppe, fladdrande över (nästan) samma yta hela tiden. Så brukar det se ut när fåglarna störs av mink eller ev. andra simmande djur; däremot ser skrämseleffekten av brun kärrhök alldeles annorlunda ut, då stiger många hundra måsar samtidigt till väders för att snart (med ev. undantag av ett mindre antal individer) fälla på nytt.

Nu är det så mörkt att jag endast med svårighet kan läsa vad jag skrivit. Obsar slut 2035.

P.S. 2 grågäss flög över mot V delen av sjön, när vi korsade Ålabäck med bil omkr. kl. 1715.

1977-05-05, torsdag.

Mycket varm morgon, temp. kl. 0610 drygt 12° C; första morgonen med sommarvärme, sol och fint. Från fönstret såg
i jag 4 svarttärnor över närmaste klarvattnet !! Steglits lockade i bokträdet,

1977-05-05 Forts.
starar byggde, bl.a. i holken i Tallen alldeles vid verandan; här låg förresten från igårkväll ett färskt, sönderslaget starägg på marken nedanför holken. Bofink, sävsångare, lövsångare, grönfink, hämpling, trädpiplärka.

Jag uppe i Tornet c 0620-0640. Skrattmås massor, 4 överflygande måsar i ej utfärgad dräkt var antagligen gråtrut. i vattnet sågs 1 knölsvan nära och 1 dito my. längre borta, 1 gräsand ♂, 7 skedänder varav 6 ♂♂, vigg ♂♀, brunand c 3 ♂♂ och 1 ♀. Skäggdopping minst 18 sedda.
i 7 svarttärnor över sjön, samlade sig, steg, flög bort mot Ö. 1 backsvala. 1 större hackspett flög alldeles förbi. Talgoxe, blåmes, entita. En gök flög nära förbi, min första för i år. Inga såg en för en halvtimme sedan.

1 sädgås flög över sjön, ena vingen trasig, men flykten föreföll täml. obehindrad.

Ank. Zootis 0756. I UB-dammen var
i fortf. gräsandhonan med Tio små ungar, varav en gul.

1977-05-08, söndag (och litet 05-07, lördag).
Jag ledde FNF-exkursion i Falsterbo. Reste ner med buss redan lördag 7/5 e.m., ank. Falsterbo 1625. Bodde på fågelstationen, träffade Gunnar Roos, senare även Håkan Lindskog och en fågelman till. Jag vet ej hans namn men han hade bott 3-4 nätter på stationen och vi hade setts hösten 1973 då han deltog i samma färd till Istanbul som jag medföljde.

Lade mig tidigt och sov härligt, ensam, ostörd. Vaknade 0615 av väckaren, gjorde mig sakta i ordning, åt frukost, gick en liten runda, såg litet fågel: _1 sparvhök_ flög lågt mot ONO, några små glesa förband av _ladusvalor_ kom mot N-NO 2 _sånglärkor_ dito rätt lågt, spridda _ringduvor_ sedda, några ex i flock flög mot V, några (trol. andra) mot Ö etc. _Tamduva_. _Rödstjärt_ ♂ ad. höll sig vid stationen, därutöver bara det vanligaste.

Kl 0850 började deltagarna komma.

1977-05-08 forts. ~~2~~

Det blev c 25 inalles. Kl 0905
startade vi rundvandringen. Jag hade
tänkt gå inom parken först, men
i sista sekunden, halvt som en
felsägning, föreslog jag att vi skulle
börja med att gå ner till stranden
S om stationen. Detta godtogs.
Det var fint väder, mycket svag vind,
lätt dis men fullkomligt tillräcklig sikt,
beslöjad, vitaktig himmel, starkt ljus
(starkare än man tror). Stundvis sol
m.l.m. klart. Morgonen tämligen kylig,
men det blev sakta varmare. Utmärkt
behagligt väder.

Vi gick till sydkusten tittade ut
över havet och tittade i min tub
på Måkläppen etc, fick alldeles
i början exkursionen räddad genom
X att en svart stork flög i spik-
rak glidflykt mot SV, såg
en del annat trevligt, gick sakta
och krokigt en runda i skogen
och de halvöppna markerna vid kyrkan,
gick sakta österut men hade fått
en hel del att lyssna på och

~~(3)~~

1977-05-08 forts.

Tala om, och klockan nalkades 1130. Det var helt klart att de flesta inte ville hålla på längre. De var synnerligen vänliga allihopa, men mer motion ville de inte ha. Därför upplöste jag exkursionen; deltagarnas tack hade redan tidigare uttalats av en herre, jag tror han heter Åsbrand, som var tvungen att absentera sig redan före kl. 1100.

Tillsammans med ett par tre deltagare gick jag sakta tillbaka till fågelstationen. Härligt väder, men inte överdrivet varmt i skuggan.

Jag packade mina grejor och gick sakta ut på Ljungen utanför "observationskurvan". Här var inte mycket att se, tornfalk sågs; och ängspiplärka och sånglärka lyfte från själva Ljungen. Sävsparv sedd.

Utbyte på FNF-exkursionen kl 0905 – c.1140 (e = ej sedd av alla; k = se kommentar efteråt; h = endast

1977-05-08 forts. ~~④~~
hörd; sh = sedd och hörd

storlom 1 i vinterdräkt utanför stranden
sågs fint, trol. av alla.
svart stork 1 k
knölsvan 2 ad (♂♀) flög mot V utanför sydkusten, rätt långt ut;
enst. ex även sedda vid Måkläppen
gravand
ejder ♂♀
ormvråk 2+1 k
glada 1 k
vipa 1 ex flög mot V ute över havet
skrattmås ej många sedda
gråtrut enstaka
havstrut 1 nästan säker juv/med
sedd av mig
kentsk tärna 1+1 sedda och
hörda. 1 ex hade fisk, nästan
säkert en tobis, i näbben
ringduva ofta sedd k
tamduva rätt ofta sedd k
ladusvala högst ett par tiotal sedda
backsvala kanske 10-15-20 sedda
trädpiplärka sjöng vid stationen

1977-05-08 forts. ~~⑤~~

sädesärla sedd
gärdsmyg sjöng i skogen nära kyrkan
järnsparv sjöng mycket ivrigt i parken, hördes nog av alla, men sågs ej
lövsångare allmän, ideligen sedd o. hörd
grönsångare 2-3 ex sjöng i skogen
ärtsångare hörd av mig
svartvit flugsnappare ♂ vid stationen, även hörd annorstädes
rödstjärt minst 3 ♂♂ sedda, 2 sjöng
koltrast hörd e
taltrast sedd och hörd av mig
talgoxe sedd + hörd
blåmes dito
bofink ♂♀ sedda my. nära
hämpling hörd, e
stare ofta sedd
skata sedd
kaja sedd
kråka sedd men bara få ex

Kommentarer till några arter:
svart stork kl 0920 kom 1 ex glidande rakt över NO → SV, rakt,

1977-05-08 forts. ~~6~~

på orörliga vingar. Höjd c 400-450 m. Jag såg genast att det var en stork och trots den my. ljusa bakgrunden sågs det bra i kikare att undersidan var vit men bröstet och halsen svarta med my. skarp gräns. Jag är inte säker på att alla kunde se dessa färgkaraktärer. Men roligt var det i alla fall. Med snörrät kurs gled fågeln mot SV.

ormvråk 2 ex krets my. nära varandra, höjd 400-500 m, kort efter det att svarta storken passerat. Sågs länge. Någon timme senare flög 1 ormvråk norrut.

glada 1 ex kretsade mycket fint, delvis alldeles nära de 2 ormvråkarna, sågs av alla (tror jag).

ringduva my. ofta sedd, mest enstaka men ofta i flockar på 3-6 ex och flera ggr i sällskap med tamduvor, vilket är rätt anmärkningsvärt.

Tamduva se föreg. —

1977-05-08 forts. (7)

Faktiskt var småfågelkonserten i parken rätt måttlig, åtminstone var den artfattig. Men vi fick en del bra saker utöver fåglarna: det låg c 7 + 15 sälar på sand framför Måkläppen; vi såg påfallande många ekorrar; en deltagare kom med en spyboll, rimligen av kattuggla ur vilken jag dissekerade fram skalle och underkäke och extremitetben och bäcken och kotor av en smågnagare. Även såg vi ovanligt mycket humlor. En del växter vore värt att kommentera, både träd och örter.

Tillägg: lördag 7/5 på kvällen en flock på 21 ejdrar varav 6 ♀♀, alla flygande mot V; och samma e.m. trädkrypare hörd vid fågelstationen.

—

En herr Andersson, som ringde lördag kväll, (han var från Falsterbo) sade sig ha sett törnsvala måndag 2/5. Nog det tidigaste svenska datum, om OK.

1977-05-09, måndag.

Vi for ut från staden c 1700, handlade matvaror m m i S Sandby och fortsatte till stugan, ankomst dit c 1810. Precis vid V kanten av Revingeby, där väg går mot V inåt samhället och vägen mot Torna Hällestad tar av mot H, lyfte en helsvart kråkfågel från landsvägen. Vi stannade inte, men jag tyckte mig tydligt se att fågeln hade grov näbb som en kråka, och även vingform och vingföring fick jag bara att stämma med kråkans. Därför är jag nästan övertygad om att det var en svartkråk men obsen blev alltför hastig. (11 maj berättade jag detta för Johnny, som meddelade att en svartkråka vistats just i det området något år tidigare; dock hade han inte sett den där i vår. Efterforskningar kan dock tydligen löna sig).

Jag gick upp i tornet kl 1915 och stannade till 2000. Såg:
skrattmås massor men ingen noggrann skattning gjord; flockar kom till sjön som vanligt på kvällarna, men det händer också att måsar reser bort från sjön då entita sedd och hörd. Backsvala sedd fåtaligt (men se nedan). Stare flög i små och glesa flockar söderut över vassen; även ensamma ex etc, men också en stor flock sedd, på kanske 300 ex. 3 brushanar flög över sjön. 1 ringduva dito. Lövsångare sedd och hörd, rörsångare sjöng, sävsångare sjöng, sävsparv sedd i någr ex. Storspov spelar på avstånd.

En dipter, som bildar svärm på c 100 - 200 ex på 10 - 15 m höjd, ser habituellt ut som en mycket storvuxen chironomid (och inte som en tipulid, men jag är osäker på familjen).

1 + 1 gråtrut flög över, båda var ad. Kärrhök ofta sedd, ♂ ad kom en gång förbi och försvann bakom träden lågt över vassen med ett stort och åtminstone till mycket stor del vitt byte i klorna, rimligtvis en skrattmås! Gräsand 1 ensam ♂ sedd (!!) Sothöna 1 sedd (!!). Skäggdopping 3 + 2 + 3 ex. Vigg 3 ♂♂ i flock ett stycke ute. Gök hörs, 1 ex flyger förbi också. 1 ensam ladusvala kommer också nära.
Långt bort i V ändan ses 1 obestämd svan och minst 5 obestämda simfåglar.
Kl 1939 kommer c 500 starar ungefär från SO och fäller i stora buskarna utanför kanalmynningen (alltså, väl att märka, de stora buskar som står ett stycke ut i vattnet. Ännu litet längre ute står intill varandra två stora buskar eller träd; jag brukar i dagboksanteckningarna kalla dem för "dubbelbusken".
Kl 1942 kommer ytterligare 500 + 400 starar och fäller hos de föregående. Alla kom ungefär från S eller SO, åtminstone kom de så att de inte syntes förrän de var nästan framme. - 2 bruna kärrhökhonor jagar varandra lågt över vassen ett par tre hundra m norrut. Det verkar som om deras näringsrevir stöter ihop där.
Kl 1945 ses c 300 backsvalor lågt över vattnet rätt nära "dubbelbusken", litet längre ut resp bortom.
Sädesärla på tomten som vanligt. Kråka 1 sedd. 2 vipor flög förbi. I en vasskant rätt nära ligger 2 gravänder, de "halvdyker" och vänder ändan i vädret ungefär som gräsänder brukar göra. - Mycket långt bort över Silvåkraskogen flyger 1 häger.
Kl 1950: nu är det nog c 800 backsvalor i tät flock! 1 storspov spelar.
1 koltrast flyger snabbt förbi, det är en ♂, den sjunger i flykten! Bruna kärrhökhannen är uppe, flyger över måskolonin och skrämmer upp minst 1500 skrattmåsar.
Kl 1959: nu är antalet starar, som fällt i buskarna enligt ovan, minst 2000. Enstaka ex eller små flockar på maximalt 10 ex kommer fortfarande, fäller hos de andra. Endast ett fåtal tydliga par av stare har setts ikväll, underligt nog. Jämför föregående anteckningar!
Kl 2000 jag går ner från tornet.
Kl 2004 1 Nyctalus börjar flyga. Kort därefter även 1 småväxt fladdermus; den ses här regelbundet under den varma årstiden, men arten har jag ännu inte reda på. Ibland flera exemplar förstås, och det är åtminstone tänkbart att det kan vara mer än en art.

SLUT

1977-05-10, Tisdag.

Inga steg upp i 0400 för att inventera ett område i Vallåkradalen tillsammans med Thomas Alerstam. Han for iväg 0500. Då ropade gröngöling nära stugan.

Jag somnade på nytt kl 0530, sov en dryg timme. Sedan upp, gick till Vombs ängar och tillbaka för inventering. För obsar på provytan, kontrollytan och "mellanstycket" se särskilda protokoll. Övriga obsar under dagen meddelas här.

Kl. 0740-0805 obsar från Tornet. Stilla väder, sol (delvis svag), utmärkt morgonljus. Jag räknade minst 34-36 skäggdoppingar, varav 1 på bo, 3 andra i närmaste klarvattnet, summa 16+1+1 längre ute, låg glest och spritt och i regel ej tydligt parvis, därtill ett par "bröst mot bröst", en tät flock på 5 ex nära inpå några brunänder samt långt bort i V minst 5-7 säkert bestämbara ex. därtill. 5 grågäss kom (utan att jag såg det) och fällde rätt långt ute på klarvattnet omkr. kl. 0745, och kl. 0757 lyfte alla och flög bort så:

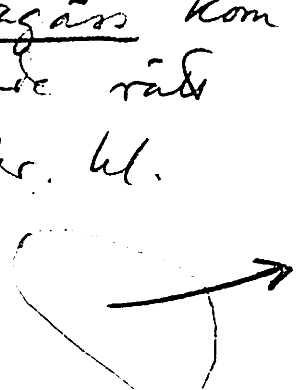

1977-05-10 forts.

Av knölsvan sågs först 6 ex (1 rätt nära, de andra långt bort i andra ändan). En kort stund senare sågs 6 ex (1+1 rätt nära, de andra långt bort men hade flyttat på sig flera 100 m. vardera paret: Parens sammanhållning inte tydlig hela tiden.

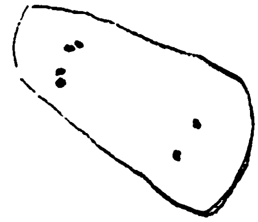

Gravand ♂♀ + en nära intill liggande ♂, allt i närmsta klarvattnen.

[Gräsand inte sedd !!!]

Skedand 1 ensam ♂ rätt nära

Vigg 2 ♂♂ 1♀ strax utanför närmsta klarvattnen. Brunand en flygande ♂ och därefter några simmande ex sedda: 1♂ + 1♂ + minst 2 ♀♀ + troligen minst 4 ♂♂ 4 ♀♀ till = Σ c 13 ex.

Brun kärrhök ♂ adult och ♀, den senare ruggande i vingarna (ännu dock rätt svagt) sedda flera ggr. Även en annan ♀, den som bor norrut längs Ö stranden sågs ett slag,

Sothöna: länge såg jag bara 1+1+1+1 = 4 spridda ex, men senare steg antalet till 6, alla på närmsta

1977-05-10 forts. ~~3~~

Klarvattnen förutom 1 ex som låg längre bort i "Tarmen". En sothöna på närhåll hade ett avvikande läte: kackäck kackäck .....
Klangfärgen var någorlunda typisk, men rytmen och tvåstavigheten var my. ovanliga och my. konstanta, det var precis som morse-tecknet för bokstaven A: •—
Ett par vipor flög över på avstånd.
Skrattmås massor, skattat c 1500-1700.
Havstrut 1 ex i treårig dräkt kom från väster: ryggen svart, men vingarnas ovansida ännu ej helt utfärgad, rätt mörk visserligen men fläckig av ljust och "oren" i färgen.
Ringduva sedd flera ggr. Gök sedd också 3-4 ggr och hörd ofta. Sävsångare sjöng ivrigt och gjorde sångflykt, säkert fanns här flera ex. Rörsångare 1 ex sjöng flitigt, sävsparv flera ex sedda, näktergal hörd på avstånd. Kråka enstaka ex över sjön några ggr. Därtill på tomten eller nära huset svartvit flugsnappare sjungande, löv-

1977-05-10 forts. (4)
sångare ofta sedd och hörd, sädesärla (det byggande eller kanske nu ruvande paret) my. ofta sedd, Talgoxe sedd, starar bor i hölke och i metallcylindrarna på tornet. Och trädpiplärkan sjöng flitigt alldeles bakom huset.

Kl. 0817 startade jag till fots mot Vombs ängar. På vandringen dit, fram till 0848 då jag började obsa från Öbacken, sågs resp. hördes: stare, talgoxe, bofink ♂♀, sånglärka allmänt sjungande, 1 kretsande ormvråk, 1+1 kajor i Filvikens by, åtminstone 1 ex verkade ha strupsäcken full med mat. 1 häger flög över på avstånd, storspov spelar på ett par ställen (mer än 1 ex men inte många trol. högst 3 spelande) 2 enkelbeckasiner uppe över Filvikenkärret, vipor några ex (ej många, högst 5-7 sedda). Hämpling flög över.

För Vombs ängar se särskild protokoll.

~~5~~

1977-05-10 forts.

Jag avslutade inventeringen nere vid provytans S spets kl 1040. Korsade Klingavälsån här på bron nära gamla ängsvattnarbostaden, numera bebodd av en ociviliserad herre vid namn Skude. Sedan gick jag hem, först längs ån, därefter över ängsmark och sandmark men hela tiden alltså väster om ån Tid 1040 - 1147, jag gick långsamt. Det var grått och rätt svalt (vid hemkomsten +13°C) och några regnstänk, men skönt väder och mycket svag vind.

Obsar på hemvandringen av föga intresse. Jag såg några gräsänder lyfta ur småkärr på ängsmarken, 1 ormvråk, några vipor; spovar också sedda och spelade även över plöjda sandiga fält V om ån, men ej många ex. Inga andra vadare sedda. Enstaka överflyg. skrattmåsar, ringduva några, gök, sånglärka mest allmän. ladusvala 10-15, backsvala nog 40 ex, hussvala 1 ex, ängspiplärka 1 ex, gulärla ♂♀ (♂ typisk flava flava), lövsångare, buskskvätta flera

1977-05-10 forts. ~~⑥~~

ex, därav 1 ♂ som sjöng ovanligt omväxlande, så att jag måste stanna upp; den hade så rik repertoar att tankarna fördes till kärrsångare (men det var det inte!). Sävsparv flera ex, hämpling flög över. Skata i tallskogen Ö om Lilvikens by. 3 råkor flög över. Några kråkor sedda.

Icke en enda kanin på ut- eller hemvägen! Ett par tre färska grävspår i kanten av nyssnämnda täta tallskog (som ännu är långt ifrån uppvuxen). Oerhört med kaninhål är det i denna skog och i brynet mot S men ej ett ex sett! Ej heller vid stugan eller f.ö. idag, när detta skrives kl. 1830. Inte alls sedd denna dag. Gch 2030

Efter ankomsten till stugan gick jag upp i tornet kl.c. 1200-1220. Intet anmärkningsvärt, låga siffror på änder, svan, sothöns, dopping. Summa en fisk- eller silvertärna var enda nyheten. 1 skata och, något oväntat, 1 nötskrika flög ↓ över vassen. Törnsångare sjöng nära stugan.

(162)

⑦

1977-05-10 forts.

De 2 stjärtmesarna, som Inga talat om visade sig; mest höll de till i en stor björk på gränsen mot "Tanterna"; här rörde de sig allt högre upp, verkade försiktiga. Jag tror boet ligger där eller i angränsande björkar. Entita sedd och hörd. En kort visit i Tornet kl 1840 gav en gräsand ♂, dagens första sedd i Krankesjön! Det var nu småregn lugnt, + 10°,5 C.

En nötskrika flög lågt: Den såg mycket brokig ut och det rödaktiga verkade förvånande mörkt.

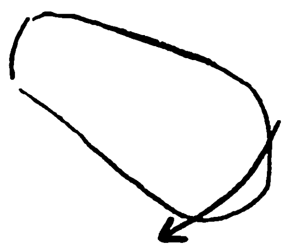

Kl. 1844 började en näktergal sjunga nedanför huset. Varnade också. Sång liksom "Trevande", ofta avbruten, knappast fulltonig. – Koltrast sjöng, 1 ex sågs flyga förbi.

Från c. 1850 flög starar, mest i flockar på 10–75 ex, ibland ensamma eller i små förband, mot S över sjön utanför stugan. Nu stilla regn, avgjort mörkt, +10°C.

Kl. 1950–1955 flög en backsvaleflock, mestadels alldeles oerhört

1977-05-10 forts.

tätt samlad, på rätt långt håll över sjön. Antal individer först c 800, sedan c 1200–1500, kanske fler. Flocken kastade vilt många ggr och var ibland tät som en starflock men "luckrades upp" och splittrades flera ggr om, mycket snabbt. Antagligen skrämd av lärkfalk, men detta ej observerat. –

Kl 1955 kom 1 morkulla nära mot S, Trevligt. Minuten efter kom 1 Nyctalus och började jaga utanför stugan. Den flyger överdådigt! 1 gök sedd. Småregn, rel. mörkt, lugnt; Temp. kl. 2025 är +8°,5 C.

forts.

1977-05-10 kl 0938-1040.

Torrt men grått väder, dock rätt ljust. Svalt. Svag vind. Ingen boskap på ytan. Rätt my. stagnerande vatten i norra tvärdiket. Ängsmark blöt, vatten mellan tuvorna men står 10-20 cm lägre än förut. Ytans S del torrare som vanligt, men dammen där välfylld.

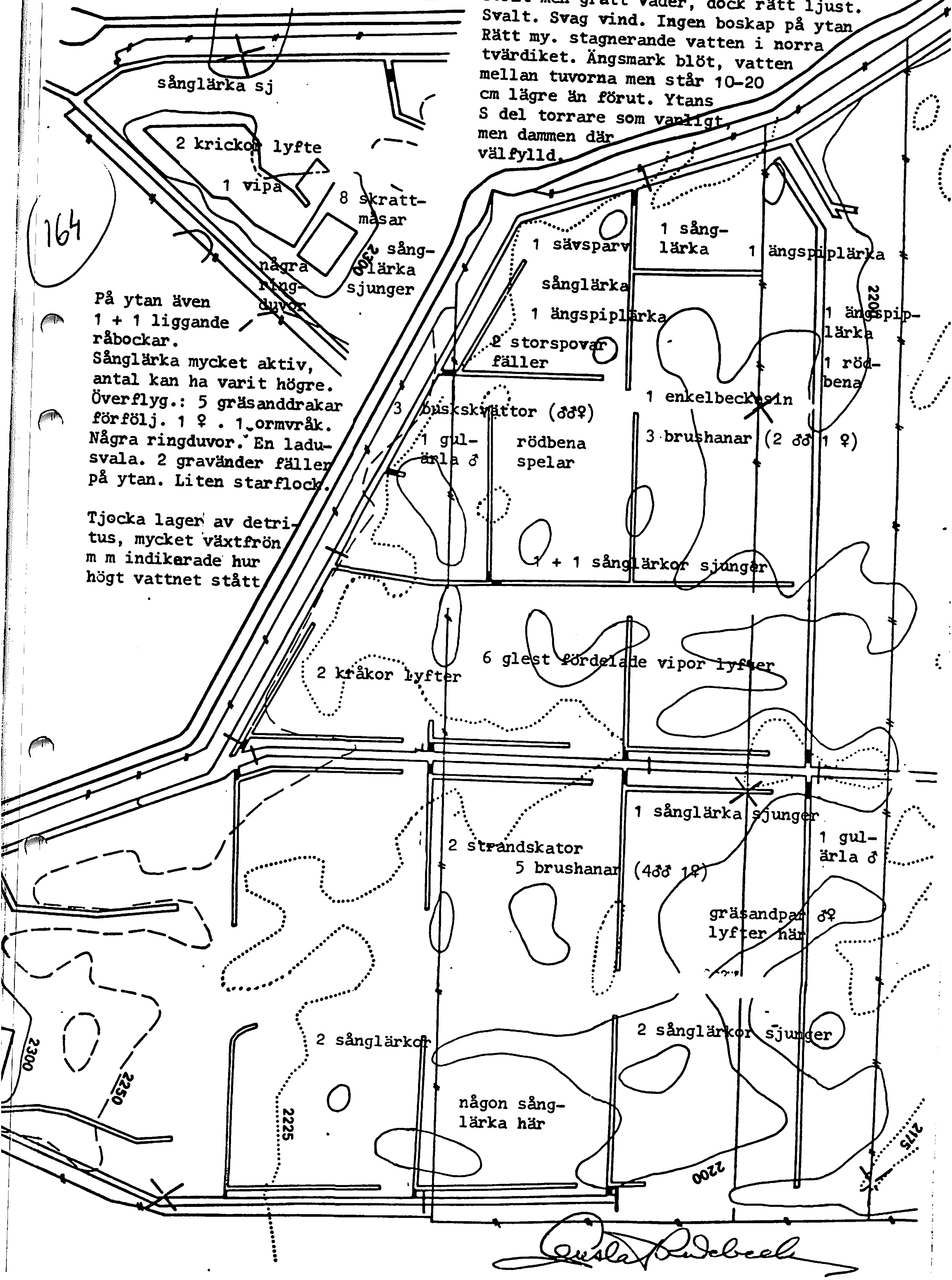

På ytan även 1 + 1 liggande råbockar. Sånglärka mycket aktiv, antal kan ha varit högre. Överflyg.: 5 gräsanddrakar förfölj. 1 ♀ . 1 ormvråk. Några ringduvor. En ladusvala. 2 gravänder fäller på ytan. Liten starflock.

Tjocka lager av detritus, mycket växtfrön m m indikerade hur högt vattnet stått

Gustaf Rudebeck

1977-05-10 kl 0855-0930.
Torrt men mestadels grått väder. Svalt. Svag vind. Ingen boskap på ytan.
Bra genomströmning i "centraldiket". Mark rätt våt, men inga vattensamlingar på ytan med nedan angivet undantag.

Överflygande: 3 kretsande bruna kärrhökar varav 2 ♂♂ och 1 ♀, den sistnämnda med ruggningslucka i vingarna. Alla försvann snart. Vidare: 1 överflyg. gräsand ♂, några ringduvor, 1 storspov, 1 skrattmås, några starar

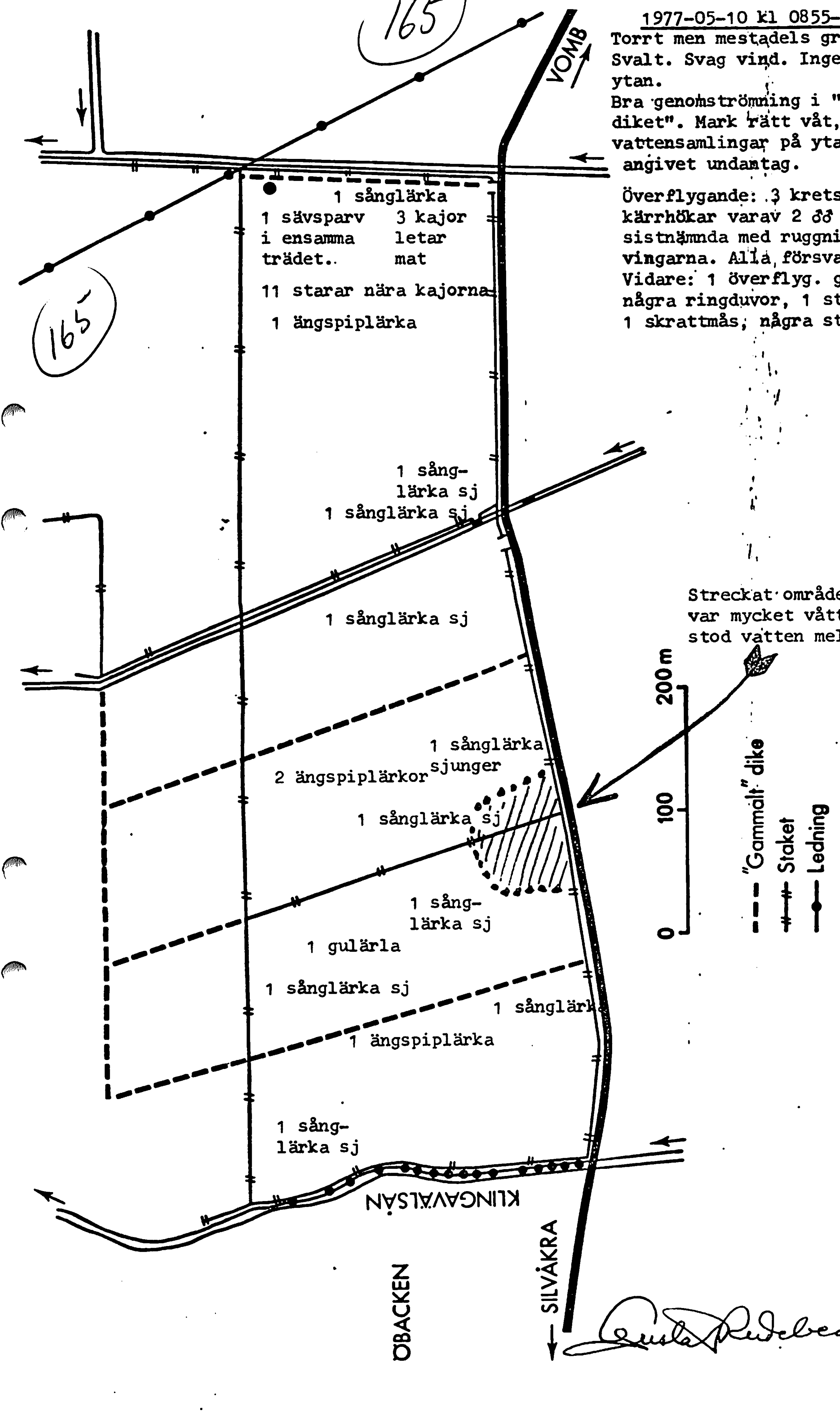

Streckat område här var mycket vått, delvis stod vatten mellan tuvorna

Gusta Rudebeck

Kommentarer och tillägg till inventeringen av Vombs ängar 1977-05-10

Denna dag inventerade jag först kontrollytan, därefter provytan. Det s k "mellanstycket", alltså mellan prov- och kontrollyta, närmast söder om vägen, var vattendränkt närmast vägen, men vatten mycket grundare än 2 maj. Tuvorna nådde upp över vattnet. På mellanstycket sågs på avstånd 1 [illegible] buskskvätta ♂, 1 storspov, enstaka kråkor, några sånglärkor (även sjungande), samt på olika ställen 2 liggande råbockar. (Det var samma ex som sedan sågs på provytan.)De var skygga, men de syntes gärna vilja ligga ner. De hade hudbeklädda horn, i varje fall ena ex. Senare sågs på detta område även ett gravandpar, ytterligare ett par tre storspovar samt 1 gulärla. Förutom det nämnda vattnet fanns ett par minimala vattensamlingar där. På mellanstyckets södra del gick rätt mycket boskap. I deras närhet en flock på c 120 starar samt några helt små starflockar.

Norr om kontrollytan några sånglärkor, delvis sjungande mycket nära gränsen mot kontrollytan. Sånglärkorna var överhuvudtaget mycket aktiva idag, sjöng ivrigt. Storspov enstaka spelande N om kontrollytan, kråka också sedd i några få ex. Ett gott stycke bort låg 4 rådjur; de reste sig och sprang undan, dock med måttlig brådska, när jag var på c 400 m avstånd.

Gustaf Rudebeck

1977-05-11, onsdag.

Morgonen: dåligt väder, vind, mulet. Från Tornet sågs brun kärrhök, en smäcker och elegant glada, 2 flygande brushanar ♂♂. Änder ytterst få, och ingen svan; men Inga som ej gick upp i Tornet, observerade 2+1 flygande svanar.

Efter jobbet körde vi ut igen. Kl. 1800 såg jag 2 flygande knölsvanar: månne någon särskild orsak till oron?

Från kl 1930 obsar från Tornet igen: 1 ♂ ad och 2 ♀♀ av brun kärrhök, senare en tredje ♀. Starar kom enstaka eller 3-4 tillsammans, även i småflockar på upp till c 10 ex och i större flockar på 100-200 ex. (Flög ↓ och ev. fr NV ner mot sjöns SÖ del, ehuru detta ej noterats i kladden). Skrattmåsar.

Litet landsvalor, c 20 sedda.

5 gråtrutar ad flög mot V.

Väder: ljust och övervägande klart men grått i V. Stilla. Fin sikt.

3 knipor ♂♂ ad låg i sjöns NO del. Lyfte, fällde 500 m längre mot V. Skäggdopping högst 12-15 sedda. Enstaka gräsänder sedda före

1977-05-11 forts. ②

kl 1930 men ej därefter. - Sävsparv, sävsångare, rörsångare. Backsvalor ny på + senare c 20 till. Starar jagade varandra två och två, ibland också i grupper om 3 ex tätt ihop. Sothöns enstaka, tysta, >5 ex sedda.

Kl 1949 starflockar på 20-75 ex flyger mest mot SV (eller SO? oklart)

Kl. 1950: en svartsnäppa spelar 5 ggr "Try iii try iii....." Den kommer rakt över fr Ö, gör en helt magnifik störtning, varvid flygbilden ser ut som en torped (vingarna hålls starkt indragna); faller efter brant störtning och "utplanande" lång och snabb och mot slutet flack glidning på den låga tätt med skrattmåsar besatta, relativt bara ytan ute i sjön. Samtidigt hör jag på avstånd skogssnäppa spela.

På tomten: svartvit flugsnappare ♂♀, ♀ kom med strå till holken i vänstra (=SV) tallen. Sädesärla. Lövsångare.

1977-05-11 forts. ③

Gök gal ihärdigt; c 120-130 svalor ses över sjön ungefär här:

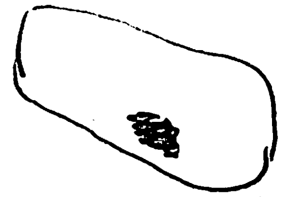

Kl. 1955 alldeles stilla, kyligt.
1 gräsand ♂ simmar i sjön
+ 1 till + 1 till på olika ställen.
Kl. 2002: ≥ 3000 starar i en flock från SO, kommer lågt ut över SO-hörnet. Skrattmåsar våldsamt uppskrämda av brun kärrhök. 6 gräsänder ad flyger mot V. Stararnas beteende är olika från kväll till kväll, även om jag ju måste erkänna att jag inte kan se allt från denna obsplats.
1 stor dipter svärmar sparsamt (habitus myggliknande). Ytterligare 400 + 800 starar kommer från Ö och SÖ i 2 täta flockar. Gulärla hörd.
Kl. 2009 endast rörsångare hörs nu sjunga.
1 lövsångare hörs, f.ö. inga sångare
Kl. 2010 1 kråka över vassen, jåller.
Kl. 2010 Inga, som gått en bit på järnvägen mot f.d. Silvåkra station, rapporterar att hon hört liten sumphöna mycket bra och tydligt. Det

1977-05-11, forts.

var (skattat) 300 m V om kanalens mynning. Jag stod i Tornet hela tiden när Inga vandrade ut och hem och hörde ingenting av sumphönan, vilket ej heller är att vänta eftersom skrattmåskören "ligger över". Se nedan.

Kl. 2012 koltrast sjunger.

2015 näktergal börjar sjunga.

2017 okänt läte (kanske av sumphöns-karaktär, men härmed intet sagt om arten) rätt nära.

2020: 32 mörka ejdrar flyger mot O-ONO, höjd c 200 m.

2022: stor tät småfågelflock långt långt bort i V. Månne backsvala?? Antal ex ≧ 1000. 3 gråtrutar mot V.

2024 brunand ♂♀ flyger mot Vomb, nära Tornet.

2025 jag ner. – Senare kom Hans Källander + Lotti + späda dottern Linn; de gick till sumphönsplatsen men hörde bara rall. Hans ville ifrågasätta Ingas bestämning (om ock i mycket älskvärd form förstås), men jag är övertygad att Inga har rätt här.

SLUT

171

1977-05-12, torsdag.

På natten vaknade jag kl c 0140 och låg vaken bortåt 1 timme. Näktergal sjöng utanför stugan.

Steg upp något tidigare än vanligt, eftersom bilen skulle på översyn i Lund. Jag upp i tornet 0550, kvar där till 0612. Temp + 10° C, alltså ovanligt ljumt, och varmare än igårkväll. Djupt mulet, disigt, sikt 2-3 km men allting bortom c 1 km syntes bara svagt. Svag vind. Det har regnat i natt; nu bara mycket svagt regn. Såg och hörde från början: skrattmås, gök, stare, talgoxe, hämpling, 1 gravand, skäggdopping, 2 [illegible] sothöns, brun kärrhök ♀, sävsångare sjöng, lövsångare och trädpi-lärka dito. OBS: jag har antecknat här bara vad som setts och hörts från och med början av min vistelse uppe i tornet.

Gravanden ligger på vattnet helt fritt, men bara c 50 m från kolonin med skattat 2000 skrattmåsar, av vilka många är uppe; ibland stor skrämsel av kärrhök. Men en enda skrattmås ger sig att anfalla gravanden. Måsen går upp till c 3 - 6 m höjd, slår snett nedåt med kurs [illegible] precis mot gravanden. Denna vänder varje gång huvudet mot angriparen, sänker huvudet starkt och slår halvt (men ej helt) ut med vingarna, så att anden ett ögonblick ser platt och "rund" ut. Måsen stryker precis över gravanden, stiger igen, svänger 180 grader och gör ett nytt anfall från andra hållet. Samma reaktion från anden hela tiden. Säkert anfaller måsen 15 ggr, i snabb följd; anflygningarna är ~~ja~~ mycket korta. Underligt att bara ett enda ex bär sig åt så. Ingen synbar reaktion från andra måsar. Anfallen började 0550 eller 0551.

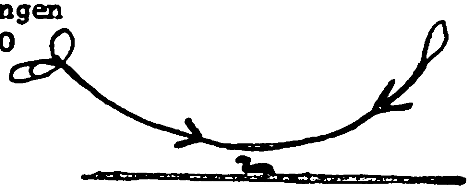

0554: 1 spov flyger söderut över sjön, avgjort hastiga vingslag, jag misstänker småspov men blir ej säker

0559 fasan skriker

0600 1 brunand ♀ simmar längs måskolonin, kommer nära förbi gravanden men ingendera reagerar synbart. Annan gravand upptäcks på vattnet c 800 m norrut. 1 brunand ♂ ses. Även simmar 1 knölsvan ad fram på närmsta klarvatten

0605 1 ladusvala svänger förbi tornet. 2 brunänder ♂♂ ses

0606 1 kråka över vassen

0608 de 2 kärrhökhonorna slåss på vanliga stället

0610 1 ejderguding upptäcks ute på vattnet utanför vassen i NNV. Tuben bekräftar bestämningen!! Avstånd från tornet skattat 600 - 700 m (kanske ngt mer). Näktergal hörs

0611 3 ringduvor flyger söderut över sjön. [illegible] Jag går ner från tornet.

Vid stugan bofink, sädesärla, entita, stare, samt en sjungande trädgårdssångare, min första för i år.

På tomten även svartvit flugsnappare ♂♀, ♀ är med ♂ [illegible] vid holken i vänstra tallen, ♀ flyger ner på gräset och tar stora bruna boklöv, ett i taget, minst 3 ggr, och tar in i holken. Löven som sagt stora men åtm delvis m 1 m trasiga. Törnsångare sjöng bakom huset.

i

Vid frukosten: 1 svarttärna sågs komma utifrån sjön, nästan rakt mot huset. De upptäcktes på långt håll, flög mot O - OSO och försvann över björkarna.

Start mot Lund 0725.

1977-05-13, fredag.

Jag gjorde morgonobsar; var i Tornet 0530–0555. Såg och/eller hörde:

skäggdopping 17 ex
gräsand 1 ♂ (!)
brunand 8 ex varav 6 ♂♂ 2 ♀♀
brun kärrhök ♂♀
sothöna 4 spridda
skrattmås
sävsångare sjöng
trädgårdssångare sjöng
blåmes sedd och hörd
steglits 1 ex nära Tornet. Boet i Tallen alldeles vid Tornet är kvar och ser orubbat ut; men fåglarna, om de vistas här regelbundet) är verkligen ytterst diskreta.

Ingen svan sågs i sjön idag.

Kvällen korta obsar och ofullständiga anteckningar, har endast skrivit "1 gräsand, 1 skedand ♂, grönfink."

1977-05-14, lördag.

Före 0830 dimma eller dis, mycket dålig sikt. Kl 0920 sol, stilla, jättefint väder. Var i tornet 0920 - 1005. Antecknade följande (här återgivet i ungefärlig tidsföljd, ej i systematisk ordning): 34 skäggdoppingar. 7 grågäss, vuxna fåglar, låg i flock vid en av de yttre vassruggarna. 1 brunand ♂, 1 gravand, brun kärrhök ♂. Ormvråk med ruggande stjärt som såg ut ungefär så:
Alltså "kluven" men trots detta helt olik en stjärt av glada. (Jag har i vår sett flera ormvråkar med stjärt av detta utseende).

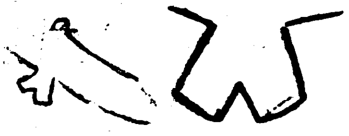

1 bivråk kom högt från S, kretsade.
Skrattmås. En del mås mycket högt kretsande som fallet ofta är vid stilla väder. 1 skata över sjön. 3 kajor. 1 + 1 + 1 sothöns!! De låg på olika ställen. 1 hussvala. Ladusvala fåtalig, backsvala dito, lövsångare sjunger. 1 nötskrika. Järnsparv sjunger. Svartvit flugsnapp, stare, bofink, sävsparv. Koltrast (obs: hördes sjunga i morse). Antalet skrattmåsar på resp vid kolonin (eller kolonierna, om man så vill) skattades till 2000 - 2200. 1 knölsvan låg långt bort i NV. 1 nästan säker silvertärna med fisk i näbben. En brun kärrhök dansande mycket ivrigt och livligt och snabbt, med branta störtningar. Näktergal. 1 kråka förföljd av 6 (ett slag 8) skrattmåsar. 1 icke utfärgad skrattmås sedd, hade betydande spår av ungdräkt på vingarna och ej eller mycket ofullständigt svarttecknat huvud. 1 icke utfärgad fiskmås flög över. trädpiplärka sjunger, sävsångare sjunger (flera ex? oklart). ringduva sedd, 1 skogsduva överflygande. 1 glada kretsande. Nu 1 knölsvan på närmsta klarvatten. 1 trädgårdssångare sjunger. blåmes! 2 hämplingar. 5 ormvråkar på avstånd över SIlvåkraskogen. Måsar (det är skratt) högt uppe, i flockar. 3 ormvråkar kretsande. 14 gråtrutar i krets, flyger sedan ungefär mot Ö; 5 av dem var ad.

Ner från tornet 1005. Trädgårdssångare, talgoxe, sädesärla, grönfink; senare även entita hörd. Bofink hörd och sedd. Steglitsboet i tallen vid tornet ligger kvar men fåglar ej sedda. 1 gräsand överflygande.

- - -

Eftermiddagen kl 1515 - 1600 nytt besök i tornet. gravand ♂♀, brunand ♂♀. Flock 9 grågäss ad (d v s icke årsungar), dessutom kullen med 2 ad 5 halvstora ungar sedd; ungarna är nu i storlek som krickor eller kanske litet större. Summa 17 skäggdoppingar. brun kärrhök ♂♀, 1 fiskmås. 1 gräsand ♂. Skrattmås , sävsångare, 1 ormvråk. På avstånd i N flög 4 sädgäss mot ONO; det var stora Anser-gäss, och trots gott ljus såg jag intet spår av ljusare teckning eller färg på vingarnas översidor. Avstånd för stort för att se näbbfärg; och vinkel och avstånd omöjliggjorde helt att se ev svarta fläckar på undersidan. 1 glada, 1 1 brunand ♂, 1 skedand ♂, 1 + 1 gråtrut ad, 1 kråka, 1 häger överflygaNDE, 1 knölsvan i "tarmen". Grönfink i spelflykt. Stjärtmes sedd! 1 vigg ♂ flygande. Fint väder. Ner från tornet 1600.

En liten båt med fiskare (vit båt, 3 man) störde skrattmåskolonin, dock gav sig folket dessbättre av relativt snart. Måsarna lugnade sig täml snabbt. I vasskanten vid närmsta klarvattnets ytterkant låg, när störningen pågick och rimligen (?) de i närheten häckande skäggdoppingarna gått av boet, en flock på 21 skäggdoppingar. Koltrast. 2 havstrutar ad ad. Gott om gök. Små starflockar flög söderut över sjön. 3 tranor flög lågt väster- eller nordvästvart över sjön, Göran Högstedt och jag såg dem och fick fin möjlighet att skatta avståndet eller rättare sagt att prova riktigheten i vår skattning: de flög mot Sjötorp och så lågt att de kom bakom strandskogen i riktning Sjötorp men framför själva gården med dess höga träd. Vår skattning hade varit my nära rätt (först 1,5, sedan c 2, sedan c 2,5 km). Brun kärrhök sedd ideligen på e m, mycket aktiv. Från 1950, men ännu mer kl 2000-2030, formligen rasade det in skrattmåsar fr S - SV, ofta i flockar eller förband på 200 - 300 ex samtidigt. Särskilt mycket kom kl 2000-2005 och 2025 - c 2030.

1977-05-15, söndag.

Vi vaknade c 0445. Inga skulle fara till Camargue; hon körde c 0600 upp till Johnny i Revinge, som lovat skjutsa henne och två andra deltagare till Malmö f.v.b. med flygbåt till Köpenhamn. Flyget till Nice skulle gå c 0930 från Kastrup. Fin morgon men mycket kall, temp kl 0500 var +3° C. Jag lade mig igen efter någon timme men steg upp 0745, gjorde mig i ordning, åt frukost, gick igenom tidningar etc.

Innan Inga reste, räknade vi ut att vi på tomten och i dess omedelbara närhet (högst 20-25 m fr gränsen) har 15 eller 16 häckande fågelpar av 8 arter, nämligen: sädesärla 1, svartvit flugsnapp 2, talgoxe 2, blåmes 1, entita 1, bofink 1, steglits 1 och stare 6-7 par. Därtill trädpiplärka helt nära, ivrigt sjungande.

Morgonen gav f.ö. knölsvan (max 1+1+1 därav 1 anländande österifrån), vidare glada, brun kärrhök ideligen, trädgårdssångare, lövsångare, sävsångare, rörsångare, sävsparv, hämpling, grönfink.

Jag var i tornet kort stund 1010-1020

1977-05-15 forts.
och såg sothöns 1+1, skäggdopping c 15 ex (ofullständig inv.), skrattmås som vanligt, änder ytterst få (också som vanligt), men 1 storskrak flög rakt över tornet och landade långt ute. På morgonen vid olika tillfällen även 1 gräsand, 3 gravänder flyg (♂♂♀), 1+1 brunänder ♂♀. Ett par hägrar. Kl 1100 skulle jag leda en fågeltur för Societas Aquatica Lundensis. Den enda jag kände förut var Sten(?) Lindskog. C. 15-17 män och kvinnor mötte upp. Vi gick sakta längs järnvägen till Silvåkra f.d. station sedan ner till sjön och så tillbaka. Därefter med alla (i 2 omgångar, nu var det bara c 12 kvar) upp i fågeltornet. Mycket lyckad vandring, bra med djur och väder, och alla kunde se hur litet änder som fanns. De hade dagen innan fått höra ett föredrag om Krankesjön av Johnny Karlsson.

Artlista på vandringen kl 1115-1445 (i fint väder, stark sol, men svalt!):

(176)

1977-05-15 forts. ~~3~~

skäggdopping
häger enstaka några få ggr
grågås ♂♀ 5 halvstora pulli fr. Tornet !!
knölsvan flygande flock 4 sedd, delade upp
sig på 3 i NO och 1 utanför Tornet.
[gravand ej nu]
gräsand 1 ♂ + 4 ex + 1 ex
brunand 1 + 1 ♂♂
[storskrak ej nu]
fiskgjuse 1 med medelstor fisk, därefter nytt., utanför Lilvikas brygga
mig, fint.
[bivråk: nästan säkert 1 ex sett av mig]
[glada ej nu]
sparvhök 1 krets nära över Lilvikaskogen
ormvråk mycket ofta, även ovanligt
granna "dans" och störtflygt
brun kärrhök nästan oavbrutet, flera ex.
fasan hörd en gång
sothöna högst 5 från Tornet, spridda
vipa 2 över flygande
skrattmås massor, varav 1 ej utfärgad, med
"ovana" rester på vingarna samt svart
stjärtband

1977-05-15 forts.

fiskmås 1 ex, ej helt utfärgad
[ringduva bara på morgonen]
skogsduva 2+1 sedda flyg. över sjön
gök sedd och hörd. Är snarast allmän.
ladusvala bara 1+1+c 2 ex !
backsvala: jag såg Σ 5-6 ex
trädpiplärka sedd och hörd utmärkt,
sjöng allmänt i skogen + de halv-öppna områdena.
järnsparv sjöng på 2-3 platser och sågs bra.
sävsångare på många ställen
rörsångare hörd
härmsångare årets första sjöng i skogen nära f.d. sandtaget
trädgårdssångare hörd på tre ställen
svarthätta hörd på 2-3 ställen
ärtsångare hörd på 2 ställen
lövsångare rätt ofta sedd, ofta hörd
svartvit flug sjöng på flera ställen,
mer än vanligt spec. i strandskogen
i SO-hörnet.
näktergal hörd: sång och varningsläte
talgoxe ofta sedd
blåmes sedd och hörd

1977-05-15 forts. ~~8~~

[entita ej nu, såvitt jag själv såg]
sävsparv sedd och hörd ett par ställen
bofink sedd och hörd
grönfink hörd och sedd (♂ ad) vid Tornet
hämpling sedd parvis ett par ggr
stare de häckande paren + flock 30 ex.
skata sedd
kaja några överflygande
råka 1 + 2 + 5 överflygande; flocken
på 5 (bergfasta råkor) tror
jag innehöll ett par ungfåglar.
Men ej fullt säkert.
kråka enstaka ex över vassen
och annorstädes, men inga flockar.

—

Efter kl 1445 obsar då och då till kl. 2105. Synnerligen ljus kväll, helt molnfri; solen bländande skarp ända till sista sekunden. Det blåste upp något, och kyligt var det, endast +6°5 kl. 2100. Starar i snabba småflockar på 10-30 ex (i regel), de flög söderut eller SSV, högt, under kl. 2000 och en stund framåt.

1977-05-15 forts.

Flykt verkade "målmedveten". Inga par sedda. Nattplats ej funnen men ej närmare efterforskad. Totalantal ex. oklart trol. ej högt. – Ännu kl 2050 kom en ovanligt stor och tät skrattmås-flock till sjön fr S–SV räknad 300–350 ex.? En häger över sjön kl 2055. –

Kl 2057 började näktergalen sjunga på närhåll, nedanför "Tanternas" stugor; sjöng my. bra.

Kl 2059 kom en småväxt fladdermus utanför huset, lågt (som vanligt).

Tillägg: på vandringen, i alskogen just vid kanalmynningen, sågs 2 stjärtmesar. De upptäcktes av ett par exk.-deltagare. Bland dessa fanns nämligen flera som hade avsevärd fältkunskap om fågel. —

Idag på e.m. en kanin på Tanten, f.f.g. på my. länge. Dagens enda ex.

1977-05-16, måndag.

Morgonen: 1 fiskgjuse ryttlar på långt håll över V delen av sjön. Koltrast, sävsparv, de vanliga småfåglarna.

0745-0805 uppe i tornet i strålande väder, men temp är bara [redacted] + 8° C. 1 bivråk långt borta i V, flyger norrut lågt, hade troligen nattat [redacted] i Silvåkra skogen. Brun kärrhök. 1 + 1 sothöns! 2 brunand ♂♂, 1 gräsand ♀, några skäggdoppingar, 1 svan nära närmsta klarvatten, 1 + 1 andra svanar långt bort i V - NV. 1 skata närgången, tycktes intresserad av [redacted] småfågelbona.

Under Ingas frånvaro - hon är i Camargue denna vecka - blir jag hämtad av Johnny Karlsson in till Lund. Han kom, enligt överenskommelse, omkring 0830.

- - - -

Kvällen: ut till stugan tack vare lift med Johnny. Denna kväll gjorde jag obsar huvudsakligen 1850 - 1920. Såg därvid: 2 glador, 1 + 1 bruna kärrhökar, summa c 17 skäggdoppingar, summa 4 spridda sothöns, 1 gräsand ♂, 1 + 1 brunand♂♂, 1 gravand ♂, 2 knölsvanar av vilka 1 låg (täml.) nära och den andra långt i V. Skrattmås: relativt stilla i kolonin. Stare: småflockar flög söderut över sjön, som vanligt rätt nära utanför tornet/stugan. Par av stare ej sedda idag. Ladusvala mycket få ex, så småningom blev det väl högst 20. De 2 bruna kärrhökhonorna intill varandra i vassen N-ut från tornet.

Tillägg: vattenrall skrek i morse. Stjärtmes sedd.

1977-05-17, tisdag.

Morgonen obsar från tornet från 0555. Räknade 36 skäggdoppingar, 1 ejderguding i sjön utanför närmsta [redacted] klarvatten (!!), 1 gravand, 4 + 1 brunand ♂♂♂, summa 1 + 1 + 1 + 1 = 4 sothöns. 1 svan. Gök: hannar gol, flera ex, därtill idag gök ♀ hörd 2 ggr, årets första! Järnsparv, sävsångare, lövsångare, stare; skrattmås som vanligt; näktergal, 1 vipa överflygande; kråka, trädpiplärka; törnsångare sjöng. Senare: rödbena hörd, stor trut flög över sjön; trädgårdssångare sjöng. Spegelblankt!

Johnny hämtade mig 0815. På inresan till Lund: 1 fiskgjuse just vid starten, sedan 1 glada, mer än 1 brun kärrhök, och i träd vid Krankesjöns N sida 1 ormvråk.

Åter ut till stugan på e m. Jag lagade mat och sysslade med diverse andra ting läste tidningen, satt på verandan och tittade ut etc. Inga intensiva fågelobsar till att börja med, och intet märkligt sett. Men det blev annat av. Kl 2004 när jag lyfte min blick och tittade ut, kom en stor, långhalsad och långbent fågel flygande snett emot mig över sjöns S sida (ungefär). Jag såg genast på de raska, jämna vingslagen att arter sådana som stork och trana var uteslutna, fick upp kikaren samtidigt som min misstanke plötsligt började gå åt visst håll - och fann

i vad jag misstänkte: det var en flamingo!!!! Näbbens böjning sågs alldeles utmärkt Solen stod just vid horisonten, det var alltså fortfarande ljust men solen [redacted] bländade inte och kastade inget skarpt rött sken. Flamingon flög mot SO, kom alltså närmare men skulle inom kort försvinna bakom träden mellan stugan och sjön. Jag fick det bestämda intrycket att dräkten var mycket litet röd bara ett anflog, [redacted] snarare verkade fågeln grå eller vitgrå med mörka handpennor. Den försvann och blev ej synlig igen, trots att jag rusade bakom huset; men jag hade sett den flyga minst 800 - 1000 m. (Kanske knappt, vid närmare eftertanke). Jag vet att det var en flamingo men jag vet inte [redacted] arten. Obsen var inte tillräckligt detaljerad för att jag skulle få en god föreställning om exemplarets storlek, och att se detaljkaraktärer t ex på näbben var helt otänkbart. Jag skrev i anteckningsboken i tornet att jag sett en flamingo men gav inga detaljer. Nästa dag hade någon skrivit att en flamingo (jag tror av en av de sydamerikanska arterna) fram t o m 14 maj vistats vid Skälderviken och att min obs otvivelaktigt gällde det exemplaret. Exakta ordalydelsen på den anteckningen har jag inte tillgänglig vid renskrivningen, men jag är inte alls övertygad om att de båda obsarna gäller samma individ.

i Rördrom hördes flera ggr, 4 stötar pr serie, men mycket svagt, satt säkert [redacted] långt bort i V. Stare: relativt stora flockar på 20 - 200 ex flög mot S som vanligt ungefär. Enstaka par av starar likaså. Gröngöling hörd.

2031 flög c 400 starar först ungefär mot N, sedan tillbaka mot S.

Nyctalus noctula sedd flyga, tidpunkt angiven i kladd men svårt läsbar, troligen redan 2015; jag minns att jag en kväll häromkring såg den ovanligt tidigt.

1977-05-17 forts.

2035-2045 stor oro på stare. De hade fällt i buskar i vassen ett par tre hundra meter V om kanalmynningen (enkel skiss i kladden); nu flög de upp i "portioner" på 100 - 500 ex och reste ungefär norrut, samlades, det blev nog c 4000 ex, återgick mot S, fällde på ungefär samma plats, (vilket är ovanligt; de brukar inte sätta sig i det avsnittet). Alla var nu inte uppe samtidigt, och jag tror att totala antalet var över 4000. - 1 häger. Sävsångare. rörsångare, näktergal. Inga obsar 2045-2055.

2055 rördrom sedd flyga lågt över vassen! Bara c 250 m utanför stugan

2100-2110 rördrom hördes tre ggr med resp 5, 5 och 4 stötar, starkare än förut. Små fladdermöss (sådana som regelbundet ses här) flyger, dessutom flyger troligen en medelstor art, vilket, om obsen var riktig, är ovanligt ty i vanliga fall har jag bara Nyctalus + en liten art här.

2120 obsar pågår till 2120. Det är mycket ljust, alldeles klart, stilla, temperatur kl 2120 är + 9°,5 C.

1977-05-18, onsdag, dagen före Kristi Himm.

Jag går upp i tornet 0550 i härligt väder, spegelblankt vatten. Johnny Karlsson och en kollega till honom arbetar ute i skrattmåskolonin. Jag fick sedan höra att kollegan var Bo W Svensson. Han arbetar bl a med fågelägg.

Fågelutbyte från tornet i tidsföljd (ungefär): 35 skäggdoppingar räknades såsom varande samtidigt synliga. C 5 brunänder. 1 vigg ♂. 1 + 1 + 1 = summa 3 sothöns. 1 knölsvan på närmsta klarvatten, den mobbades av 1 + 1 skrattmåsar. 1 sångsvan låg långt borta i V delen av sjön, men lätt bestämbar i det utmärkta ljuset. 1 oerhört grant rödbrun gök ♀ flög förbi, stjärten var lysande rödbrun i morgonsolen. Strax därpå gök ♀ och ♂ hörda. Skrattmåskoloni delvis oroad av besökarna förstås (men de gör sitt jobb snabbt). Sävsångare sjunger, svartvit flugsnapp och lövsångare dito. Starar. trädgårdssångare. 1 knölsvan ligger långt bort, ungefär utanför f d Almen. 1 nötskrika flyger söderut över sjön (tid: ungefär här)

0605 antalet samtidigt synliga skäggdoppingar är säkert 40 - 41 ex. Näktergal sjunger. 0610 den röda gök ♀ flyger söderut nära tornet, följd av grå ♂ som fäller och börjar gala. Jag ser tydligt att ♀ verkligen är intensivast rödbrun på stjärten men hela dräkten är rödbrun, med mörka tvärband. Själva kroppen (åtminstone översidan) mera åt det bruna i grundfärg, stjärten starkt åt det rödbruna.

0615 jag ner från tornet.

- - - - -

0825 Johnny hämtade mig enligt överenskommelse. Vi for till Lund via

(a) f d Fönesjön. Här mer vatten än väntat. Brun kärrhök ♂ över vassen.

(b) en slinga söderut, från stora vägen ngn km Ö Skatteberga, tillbaka till stora vägen vid det hus (vid Mossavägens hållplats i gamla dagar), där Nils Noréhn bodde. Vi kom via trevliga marker, delvis våtare än jag sett. Denna bit knappast alls besökt av mig förut, åtminstone inte på mycket länge.

(c) f d Noréhnska huset bara korsade vi stora vägen, for på gamla vägen vid till S Sandby och därifrån vanliga vägen till Lund. Mycket trevliga svängar, i underbart vårväder.

- - - - -

Jobb i Lund. Johnny hämtade mig 1630, jag blev bjuden på god middag hos Johnny + Gunnel + lilla Hanna i Revinge, for sedan med Johnny + Hanna till tornet och stugan, ank dit 1840, var uppe i tornet 1845 - 1915. Då sågs intet nytt. Rördrom hördes 2043 och 2050 (4 stötar). Nyctalus flög 2050, högt. Lugn kväll, mest klart, temp + 7°, 5 C. Ej en tornsvala sedd idag, trots letande både vid Krankesjön och i Lund.

1977-05-19, Torsdg, Kristi Himm.

Jag vaknade 0210 och gick upp några minuter senare. Hörde rördrom, svagt men tydligt, genom stängda fönster och dörrar. Öppnade dörren stod och lyssnade c 0215-0235. Rördrommen lät höra serier om 5 (enstaka ggr bara 4) basunstötar ungefär varannan minut. Den var långt borta i V änden av sjön. Lätet hördes svagt även när jag stod och lyssnade utanför huset. F.ö. hördes skrattmås (oavbruten men måttlig kör), gök ♂ och ♀, näktergal, sävsångare och sävsparv. Temp. kl. 0230 var +1,°5 C. !!

Somnade om; vaknade 0640. Rätt mycket folk i tornet (även på natten hade folk hörts flera ggr). Kl 0650 upp i tornet. Underbar morgon, Temp. bara +5,°5 C, men sol, molnfritt, alldeles stilla, utmärkt sikt. Var i tornet till 0715, därvid kom flera andra besökare som jag delvis kände, dock ej till namnet. Arter:

1977-05-19 forts. ~~②~~

1. skäggdopping. 35 ex; siffran erhållen 2 ggr i följd vid noggrann om ock rätt snabb genomgång. Men jag såg tydligt att flera ex (säkert minst 4, högst c 7) bara räknades ena omgången, eftersom de vid den andra (resp. första) var osynliga. Orsaker: dykit, dykit upp, simmat bakom vassruggar etc.

2. knölsvan först 5 synliga:

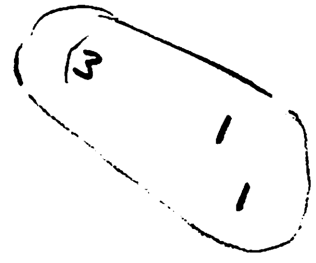

Kort stund därefter 6 synliga, så:

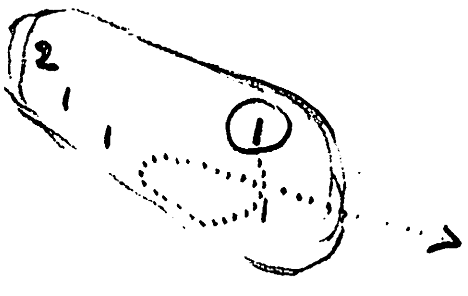

Alla såg helt vita ut. Den som inringats på skissen lyfte plötsligt, flög långt runda över sjön och försvann sedan mot OSO, kom då nära förbi Tornet.

3. gravand 2 ex längst uppe i N på öppna vattnet

4. gräsand: ingen sedd ligga i sjön, men 1 ♂ och senare 2 ♂♂ flög över sjön, Torde fällt.

1977-05-19, forts. ~~(3)~~

5. brunand: inalles c. 4♂♂ 1♀ sedda
obestämda änder: 1+1 sedda flygande,
den ena var nästan säkert en årta
6. ejder: den granna gudingen låg
kvar, idag strax utanför närmsta
klarstenen nära Filviksidan
(rätt nära deras båtlega)
7. brun kärrhök ♂♀ sedda, båda
kommer ofta mycket nära utanför
stugan. Mer än 2 ex sågs säkert.
8. sothöna Σ 3 eller högst 4 ex
sedda, därav 1 i "Tarmen". Vanligen är detta den enda fågel
som syns där. Idag låg där även
1 skäggdopping. Jämför tidigare år!
9. skrattmås massvis
10. vipa 1 ex flög västerut
11. gök sedd och hörd
12. trädpiplärka sjöng som vanligt
helt nära
13. sävsångare ses och hörs, den mycket
intensivt spelande och sångflygande
♂ rakt nedanför stugan är i högsta
form.

1977-05-19, - forts.

14. rörsångare hörd
15. sävsparv sedd och hörd
16. stare sedd, men bara de som bor i tornet och på tomten.
17. skata flög förbi

Efter obsandet i tornet lagade jag min lätta frukost. Obsade från verandan mesta tiden. Härlig vårmorgon.

Resten av dagen: jag vilade mig mest, gjorde ingen nämnvärd promenad, men obsade en stor del av dagen. Var också i tornet igen. Eftersom en del intressanta saker hände, som kräver relativt mycket skrivutrymme, är resten av dagen renskriven på maskin.

~~5~~

1977-05-19 forts.

(Tidigare obsar denna dag renskrivna för hand och duplicerade som vanligt)

Obsar från trädgården/verandan: i trädgården törnsångare, entita, svartvit flugsnappare (stilla!), stare (har kläckt, äggskal utkastade), kråka 4 m från huset på utkastade brödbitar. Ladusvala mycket få, backsvala 3 - 4 sedda. Över sjön fiskgjuse 1 ex, brun kärrhök.

Kl 0841 - 0852 observerades 6 tranor. De kom ganska långt i V, med ungefär nordlig kurs, se skiss; började kretsa över sjön och steg då från c 150 m till c 450 m, gled sedan starkt mot V, kursen på skissen är åtminstone ungefär riktig, kretsade på nytt, ändrade kurs, och när de var på jättestort håll i V släppte jag dem med kikaren. Bara ett par minuter senare kom de västerifrån eller rättare från VNV, se skiss; försvann bakom höga träden .

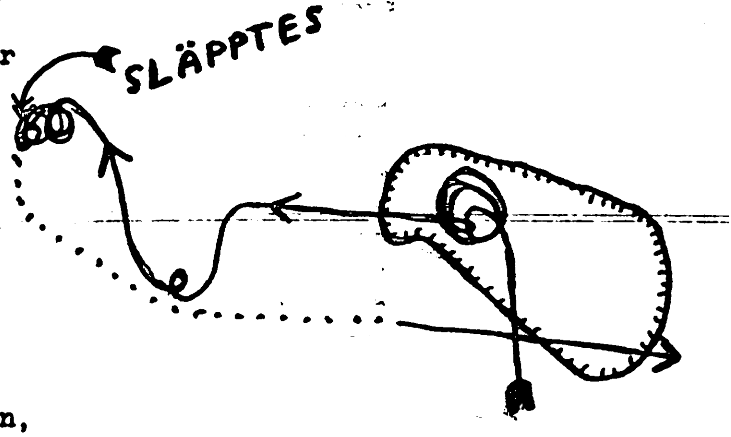

Vidare sågs: bofink, blåmes, en ormvr~~åk som ryt~~tlade på c 250 m höjd emot den mycket svaga, ungefär NO vinden; en glada över sjöns V ände sågs kl 0859. Även sävsångare, talgoxe, grönfink ♂♂, häger 1 + 1 ex, trädgårdssångare, lövsångare; och kl 1030 kom 1 nötskrika mot SV över sjön, höjd c 150 m, rätt nära.

Rikligt med diptera av olika slag flög: tipulider, chironomider, culicider (att döma av habitus), vidare Bibionider, humlor, geting, nyckelpiga, nässelfjäril.

1038 kom 1 häger, säkerligen en fjolårsfågel, lågt över skrattmåskolonin. Det blev massuppbrott, men bara en skrattmås slog efter hägern, och måsen tröttnade strax. Hägern flög bort, lugnet genast återställt. - Skrattmåsar bygger fortfarande , uppe på land hämtar de material som ser ut som mörka "tussar" (inte långa strån eller stjälkar, åtminstone inte i nämnvärd grad) och kommer till kolonin med dessa.

På f m och middagstimmarna dels vila, dels obsar. Såg 1 icke utfärgad trut, som var svårbestämbar, trodde först på gråtrut, sedan snarast på havstrut. Vidare 1 häger. Kl 1445 flög en ensam trana över sjön. Sädesärla på tomten. Kl 1515 en skäggdopping flygande över sjön, landade på närmsta klarvatten.

Det var massor av folk i tornet denna dag och likaså ovanligt många som promenerade i trakten utan att gå upp i tornet.

Ungefär kl 1520 - 1600 var jag uppe i tornet igen. Då var där ett äkta par (åtminstone tror jag det). De hette John och Britta Åkerlund, var nu bosatta i Genarp, men den ene av dem var född på en numera riven gård nära Silvåkra by; jag fick uppfattningen att gården legat vid Silvåkra allé V om byn men att det inte var den gård som blev riven för bara ett par år sedan, efter det att vi fått hyra vår lilla stuga. Dessa två personer var mycket trevliga att tala med och visste mycket om trakten. Bl.a. sade de att ett bränneri i Tvet hade släppt ut mängder av föroreningar i det dike, som avvattnar Silvåkrakärret och fortsätter till Krankesjöns SÖ hörn, det dike som jag här i dagboken brukar kalla "kanalen". Exakta uppgifter om tiden för detta bränneris existens kunde de inte ge, men det föreföll som om det varit på 30- och 40-talen. De trodde att sjön smutsats allvarligt och att detta var orsaken till den stora nedgång i fågellivet som enligt dem ägt rum för ett par decennier sedan (tidsangivelse osäker, men det var helt klart att de visste mycket om fågellivet i gamla dagar, med flera arter doppingar, svarttärna häckande, m m m m.). De berättade också att de idag sett en löslöpande schäfer som skrämt ut en gravand ur ett hål i Ivans Backe och varit mycket nära att ta fågeln. Eventuellt hade hunden sedan grävt ut boet, i varje fall hade den stört platsen mycket allvarligt.

En fiskebåt låg nu på e m inne i den "förbjudna kvadranten" i SO och fiskade men dessbättre inte så länge att några stora skador åstadkommits, åtminstone var det min bedömning.

Från tornet nu bl a svartsnäppa, 1 ♂ och 2 ♀♀ av brun kärrhök, 1 tornsvala som

1977-05-19 forts.

flög norrut. OBS: en av kärrhökhonorna hade mycket stora gulvita fält på vingarnas proximala parti längs framkanten (= gulvita övre små och kanske medelstora vingtäckare), den andra honan hade bara små ljusa fläckar här. Jag har inte studerat antalet kärrhökar noga; 2 par bor rätt nära tornet, ett i SÖ delen av sjön i vassen utanför kanalmynningen, det andra norrut räknat från tornet; men hur många kärrhökar från andra par som rör sig vid tornet vet jag inte. Det bor emellertid med säkerhet ett par i Silvåkrakärret och ett par i V delen av sjön; och häckning är åtminstone tänkbar i f d Fönesjön.

Efter 1600 ånyo obsar från landbacken. Kråka, kaja och skata sedda. Kl 1710 fiskade en fiskgjuse ett stycke utanför men jag såg inte att den slog efter fisk. Kl 1750 såg jag fisktärna; lätet hade jag hört redan tidigare idag.

Kl 2020 - 2055 åter i tornet, delvis tillsammans med en (såg) norrman från Sandefjord, en trevlig karl som kunde mycket om fågel. Vi grågås ♂♀ med 5 ungar. Dessutom kom kl 2030 en flock på precis 10 gäss, typiska Anser-gäss, med kurs mot ONO. De flög rätt långt norr om tornet och jag blev tyvärr inte alldeles bergsäker på arten, men det är nästan säkert att de inte hade den ljusa teckningen på vinger framdel, som grågåsen har. Jag tror på sädgås, trots den mycket sena tidpunkten på våren. Därutöver föga nytt från tornet, åtminstone för mig.

Kl 2135 hörde jag från tomten ett länge pågående läte ungefär så: "keck keck keckeck keck keck (enkla "keck" upprepade 8 - 10 ggr, därefter:) kekeke keck kecke keck keck ke keck keck keck (5-10 ggr) kekekeke keck keck.......", alltså rader av enstaviga läten med jämna mellanrum, omväxlande med läten i snabbare följd, så att rytmen i alla fall blev oregelbunden. Lätena som bokstaverats "kekeke" eller dylikt var snabba! - Kl 2155 hörde jag "keck keck keck keck keck kyöö kyöö kyöö kyöö...." eller

"keck keck keck keck keck (varje "keck" sjunkande,) och därefter krö krö krö krö krö....." . Detta lät som rall; inte en enda gång löpte lätena ut i snabba sekvenser som sumphönsen skall göra. Lätet var mycket lätt att höra, men extra nära var det inte, och eftersom skrattmåsarnas kör låg ovanpå var det vanskligt att härma korrekt.

Kl 2205 kom Cacke Bauer och Peder Weibull, de hade varit på den plats några 100 m västerut längs järnvägen, varifrån Inga för några dagar sedan sade sig ha hört liten sumphöna. Hans Källander med Lotti hade varit där kort efteråt (men inte samma kväll) och bara hört rall. Nu fick Cacke och Peder också bara rall, och de var väl undrande beträffande artbestämningen, men jag tror i alla fall, efter Ingas beskrivning av lätet, att hon hade liten sumphöna all right.

1977-05-20, preif.

På morgonen 7 tornsvalor lågt över Krankesjön. – Jag gick från stugan 0925, till Kvinnevad 1000 buss till Lund, ank. 1045. Gick till Zootis med katuggleungen, for sedan hem till bostaden, ordnade på rummet etc., köpte mat, reste åter ut med buss från Lund 1605, till Kvinnevad 1640, gick till stugan, ank 1720. Hela dagen vackert väder men vind frisk, stundtals nästan hård, omkring NO.

På uppvägen till Revingehed (Kvinnevad) på morgonen hörde jag mycket sångare: törn, trädgårds, ärt, svarthätta. Även rödstjärt hördes sjunga. Buskskvätta sedd. 1+1 ormvråk på olika ställen. Summa en kanin sedd. På återvandringen på e.m. 1 fältpiplärka spelande nära järnvägen, c ≥300 m S om den sträcka där järnväg och landsväg går helt intill varandra. 1 pilfink hördes flyga över, fällde i buskage vid järnvägen. 2 gräsänder ♂♂, lyfte ur översvämmat skogsbestånd omedelbart Ö om

1977-05-20, forts. ②

järnvägen nära korsningen med landsvägen som går upp till Revinge. Här finns ett par täta skogspartier av al m.m som i år står i vatten på grund av det allmänt höga vattenståndet. Ovanligt att se gräsänder lyfta ur sådan terräng men det kan väl hända att den biotopen har mer näring än Krankesjön f.n. tycks ha. Och därtill gott skydd, vanligen lika gott som i bladvass. En kanin sågs även på återvägen!

Kl. 1800-1830 obsar från tornet. Sol, fint väder, men frisk vind omkring O. Fågel:

minst 16 tornsvalor. 2 fisk- eller silvertärnor flög österut, den ena kom nära, jag är nästan säker att det var silvertärna. Flock 17 skäggdoppingar nära varandra utanför närmaste klarvattnet; f.ö. var vinden för stark för att man skulle kunna göra goda räkningar av fågel på öppna vatten.

1977-05-20, forts. (3)

Jag såg endast få skäggdoppingar utöver dessa 17. (även ljuset, starkt motljus, var besvärligt!).

2 knölsvaner uppe i NO, på öppna vattnet, de lyfte plötsligt och reste mot O-SO, kom nära tornet med väldigt vingsus.

1 vigg ♂ sedd.

Precis när jag skulle gå ner, fann jag en skräntärna över sjön, lågt. Den kom sakta närmare, flög med nedåtriktad näbb, som ibland lyste klarrött i motljuset. Trevligt.

I trädgården entita och, från björkarna en rätt lång sång av härmsångare! Årets första.

Jag tittade ut över sjön en hel del på kvällen. Starar mycket få sedda, svalor likaså (men passning ej noggrann. Dock kl. 2042 upptäckte jag på lång håll över sjön en för årstiden my. stor, tät flock svalor, svärmande livligt omkring. Antal c. 1000 ex. Jag tror att det var mest, eller nästan bara, backsvalor.

.SLUT.

1977-05-21, lördag.

Var uppe ett par ggr på efternatten och tidiga morgonen. Tittade ut och såg bl.a. en glada (med små men tydliga ruggningsluckor i båda vingarna, och med mycket djupt kluven stjärt); den kretsade på närhåll över sjön.

Uppe i tornet 0800-0825 i härligt väder; rätt kyligt (omkring +8°C, men steg stadigt); utmärkt sikt, sol; först nästan lugnt men svag till måttlig vind blåste upp, omkring ost.

Fågel:

1 skäggdopping ovanligt få, högst 12 synliga.
2 häger helt enstaka el flygande på håll.
3 knölsvan 4 synliga:

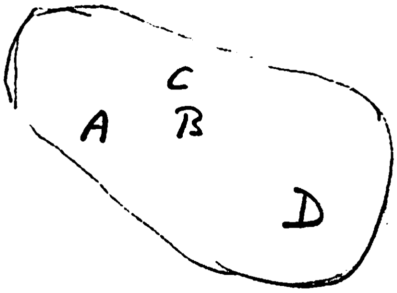

A lyfte, flög mot B och jagade bort den. Strax efteråt lyfte C och fällde när den plats där A legat. Ett par tre minuter senare lyfte A eller B och flög ner till C; jagade ej bort den utan lade sig 50-100 m från den.

4 årta: 3 st låg precis intill vass-

~~②~~

1977-05-21 forts.

andra vid en vasskant i närmsta klarvattnen! Utsökta. Efter c 10 minuter sågs 1 ex flyga österut; även de 2 andra var då försvunna.

5 brunand 1+1 ♂♂ simmande.

6 brun kärrhök ♂ ♀ sedda

7 fiskgjuse kl 0815 1 ex rätt högt kretsande över Silvikraskogen, sågs sedan ryttla långt bort i V över sjön

8 sothöna: först ingen inom synhåll senare 1+1 sedda på olika platser.

9 skrattmås massvis. Även när de ej var synbart oroade låg rel. många på vattnet nära kolonin (kolonierna). Åtskilliga ex kom flygande med mörkfärgade "tussar" av växtmaterial någon bar också ett mycket långt strå (1/2 m eller så).

10 fisk/silvertärna. troligen fisk; 1 ex flög sakta österut, svängde SO, kom rätt nära

11-12 ringduva sedd; gök ofta hörd även ♀;

13 tornsvala före 0800 sågs flock på c 16 över sjön, svärmande, kort därefter en flock på c 15 ex på

1977-05-21, forts. ~~②~~

större höjd. Från tornet sågs gles flock på c 22-24 ex över sjön; snart var de borta, men ≧ 10 sågs kort därefter. Högst sannolikt skedde "omsättning", men det är alltid svårt att bevisa för sådana här flockar, som inte kan hållas under uppsikt permanent.

14, 15 ladusvala få, hussvala få, träd-
16, 17 piplärka 1 sjungande då och då, sädesärla
18 ♂♀ på tomten, järnsparv sjöng en gång
19 nära tornet, sävsångare sjöng ivrigt,
20, 21 rörsångare hörd, trädgårdssångare sjöng,
22, 23 törnsångare sjöng en gång, lövsångare
24 ofta hörd, svartvit flugsnappare ♂♀ (det
25 häckande paret), näktergal hörd då och
26 då, en taltrast flög förbi, entita
27 28 sedd vid sin bostubbe, bofink sedd
29 och hörd, stare sedd i dolijen (de
30 häckande paren), kaja flög ↓ med
31 stor mattrit (?) i näbben, kråka
sedd i enstaka ex över vassarna. —

Vind ökar ej ytterligare. Klar sol. Rätt mycket dipterer flyger (olika grupper). Temp. kl. 1000 är + 13°,5 C. —

1977-05-21 forts.

Alla ovannämnda arter sågs före 0825, då jag gick ner från tornet. Därefter delvis obsar från verandan och tomten fram till 1015; då sågs dock inte nämnvärt. Kl 1015-1055 i tornet i härligt försommarväder. Utöver tidigare arter sågs nu:

32 vigg 2 ♂♂ tillsammans med 2 brun-
33 anddraker; gräsand 2 ex flygande,
34 ormvråk 2 ex högt kretsande, 1 ex
lägre anfallet av kråka;
35 tornfalk 1 ♀ passerade nära, rytt-
lade kortvarigt mot den svaga, ungefär
NO vinden
36 vipa 3 glesa ex flög norrut
37,38 talgoxe sedd, blåmes hörd,
39 grönfink ♂ sjunger och flyger förbi.

Knölsvan låg nu så:

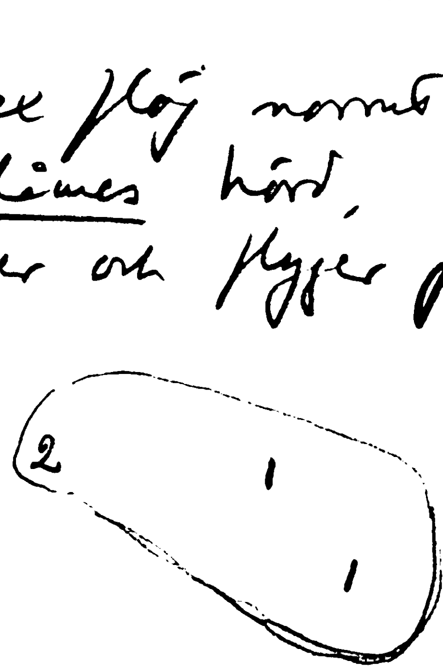

1055-1230: rel. flitiga
obsar från tomten.

40 1 storspov passerade (hörd 2 ggr)
41 1 härmsångare lockade (deteroid)
42 1 koltrast ♂ flög förbi
43 2 skogsduvor flög ↑ över sjön

1977-05-21, forts. (5)

Omkr kl 1400 såg jag 2 små ljusa änder flyga runt, nära och jämnt synliga över fjolårsvassen när man stod på marken. Upp i Tornet! Det befanns vara inte 2 utan 3 årtor, ♂♂♂, som länge flög runt över närmaste klarsjön. Sällan i flock nästan hela tiden m/m "var för sig" men alltid inom ett område på c 250 × 500 m. Ofta åt motsatta håll, så att de "möttes". Höll på flera minuter. Underligt beteende, månne något med begynnande socialitet efter häckningen? Jfr ovan, rimligen samma fåglar sedda tidigare idag.

Jag inventerade Vombs ängar på e.m. Se särskilt protokoll. På vägen ut till området, hem från området och på marker utanför de inventerade ytorna sågs och/eller hördes följande arter (här i tidsföljd):

Fasan: 2 ♂♂ vid ödegården där

1977-05-21. forts.

Filvökra kvarn lagat. De tycktes "demonstrera" mot varandra, stod nära varandra, m/m tydligt "facing each other". När jag kom, sprang de åt motsatta håll. Den ene tuppen hade stort eldrött märke på ryggen (rimligen märkt av Görgen Göransson). Märket m/m endimensionellt.

Fö: på nervägen, som delvis togs genom tallskogen, stare och sånglärka samt i skogsbrynet en kanin. Jag tittade efter kanin i de bästa skogsbrynen (bäst är det som vetter ut mot fuktängen omedelbart SO om Filvökra by), men såg här inte en enda. Många kaningryt var bevisligen oanvända sedan länge, och nya grävningar (gropar) av kanin var ytterst fåtaliga.

På markerna norr om kontrollytan ett fåtal sparvar; bortåt Södergård ett lekande ormvråkspar; och på det harvade fältet V om provytans S del c 40 svartfåglar (kråka + råka + kaja).

1977-05-21, forts. ⑦

På hemvägen i kvällssol just utanför ovannämnda skogsbryn ej mindre än 5 kaniner, den högsta siffra jag haft på mycket länge.

I Tallskogen skata på ett par tre ställen. Nära Filviken lg 1 hussvala.

Kom hem till stugan kl 1917.

i Rördrom hördes 1953 och 1957, 4 stötar vardera men ej senare.

Rätt mycket diptera svärmade dels vid stugan, dels över den torra sandmarken vid Ölbäcken. Över Kranbergjärns vass också svärmning lågt, men såvitt jag kunde se ej extra individrik.

Se även separat redogörelse för inventeringen på Vombs ängar.

forts.

1977-05-21 kl 1645-1800. Stilla väder, mycket klar sikt men mest mulet av altocumulus-moln. Temp. c 16° C. - Mycket vatten i vissa kanaler, men endast små arealer (inom prickade linjer) översvämmade, och detta endast grunt. Delar av provytan, bl a i NV, besprutade: nässlor och maskrosor slokar och vissnar. Dammen i S fylld.

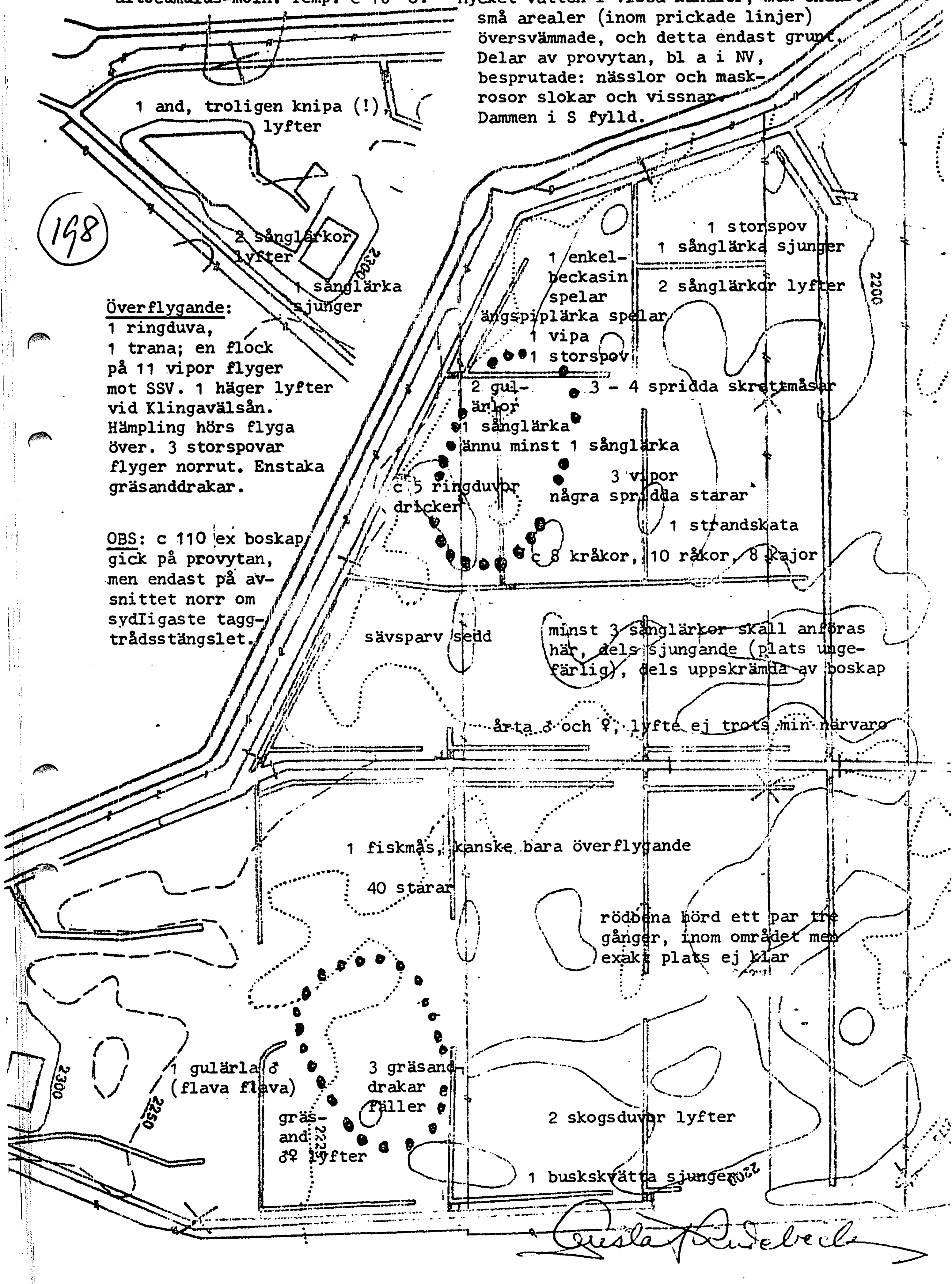

Överflygande: 1 ringduva, 1 trana; en flock på 11 vipor flyger mot SSV. 1 häger lyfter vid Klingavälsån. Hämpling hörs flyga över. 3 storspovar flyger norrut. Enstaka gräsanddrakar.

OBS: c 110 ex boskap gick på provytan, men endast på avsnittet norr om sydligaste taggtrådsstängslet.

Gösta Rudebeck

1977-05-21 kl 1808-1840.
Mycket svag vind omkring O-NO,
Utmärkt sikt, klart solsken mesta tiden.
Grönt tätt gräs med massor av maskrosor. Vatten endast i stora centraldiket; inga blöta eller översvämmade marker.
Ingen boskap på denna yta.

Överflygande:
nästan intet, bara några starar och ett fåtal svartfåglar (som åtm. delvis vistades på närliggande marker).

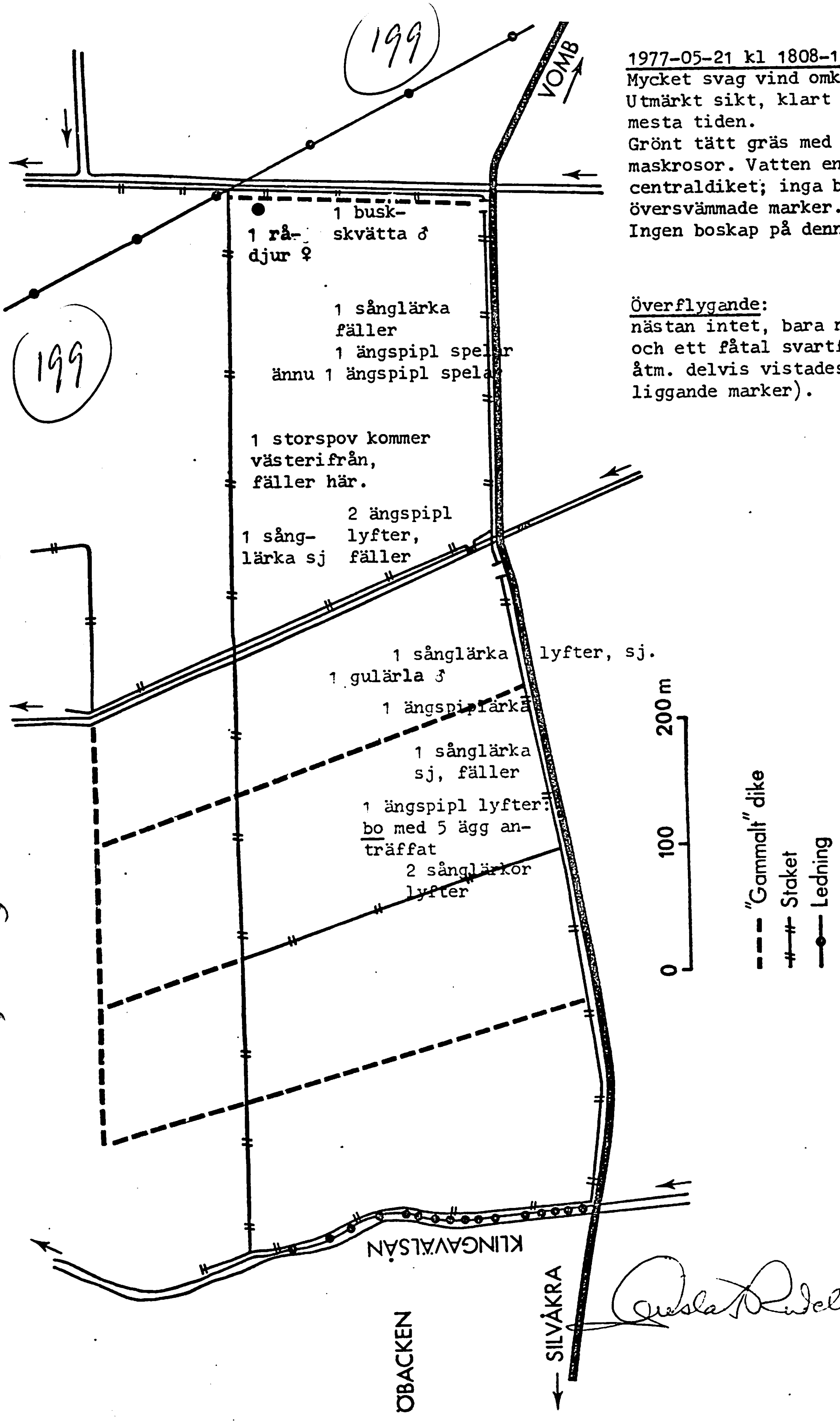

Gisela Rudebeck

Tillägg och kommentarer till inventeringen av Vombs ängar 1977-05-21

1. Beträffande provytan, observera att all boskap gick på norra hälften. Här, liksom flerstädes f ö på ytan, stod mycket vatten i kanalerna, men det var uppdämt och stagnerande, så när som på mittdiket, och marken var inte översvämmad utom den lilla biten i V halvan, markerad med grov prickad linje (och den biten låg just på gränsen mellan "boskaps-ytan" och den boskapsfria ytan).

2. En del vatten strömmade ut över östra delen av den boskapsfria ytan. Följden hade blivit, att ungefär det med grova prickar markerade östra avsnittet hade blivit vått; här stod vatten mellan tuvorna, och även om fågellivet genomgående var föga rikt, hade dock faktiskt just denna lilla bit attraherat några gräsänder.
   Jag kan tänka mig att det var med avsikt som man bevattnade en del av den boskapsfria ytan. Det finns säkert en hel del att tänka på - och så småningom utföra - ifråga om lämpligaste bevattning i relation till betesgången.

3. Kontrollytan var ovanligt fattig. Jämn och fin vegetation, men man kunde gå torrskodd på varenda kvadratmeter.

4. Det s k "mellanstycket", alltså mellan vägen och provytan, var också ovanligt torrt. Och fågelfattigt också! Bara ett par sånglärkor och någon liten gles starflock samt ett tiotal kråkor och ett fåtal råkor och kajor.

5. Vattensamlingen längst i S på provytan var välfylld men inte så full med vatten som förra gången. Den lilla tuvmarken i kanten var denna gång utan stående vatten, den brunröda dyn blottad. Jag gick noga igenom här men fick inte upp en enda fågel. Järnhalt här uppenbart hög; kanske viktigt för fauna

6. Fågel på kringliggande marker utöver de nu nämnda: gulärla ♂♀ (♂ utpräglad flava flava), enstaka spovar, någon vipa. På odlat och harvat fält omedelbart V om Klingavälsån gick väl 40 kråkfåglar (kråka, råka, kaja).

7. Årt-paret på provytan betedde sig så att mycket stark misstanke om häckning föreligger.

8. Jag förstår att markens brukare vill ha marken rationellt utnyttjad, men det måste vara en central fråga hur kompromissen mellan jordbruk och naturvård skall ordnas. Ty det skall väl vara en kompromiss? Och inte bara en (falsk!) skylt om hur fint naturvården sköts i landet (länet, kommunen)??

1977-05-22, söndag.

Jag vaknade 0030 och lyssnade några
i minuter: rördrom hördes på långt håll,
5 stötar i svit. Jag vaknade 0250 på
nytt, lyssnade och hörde åter rördrom,
i 5 stötar, långt i V som vanligt. Nu
var det endast +0,5 C!! Alldeles
stilla, klart.

Upp 0630, åt frukost. Strålande, alldeles
molnfritt och lugnt väder. 1 fiskgjuse
över närmaste klarsjön, anfallen (rätt
lamt) av en skrattmås; gjusen försvann
för några ögonblick och kom åter
tillsynes med en stor, hög, grå
fisk! Flög bort mot Ö.

Mycket folk hade på morgonen varit
i tornet och runtom huset, Stora
sällskap Danskar. Jag upp i tornet
0705, stannade till 0740. Mycket
intressant, men övriga närvarande hade
så mycket att tala och fråga om,
att obsarna var svåra att genomföra,
åtminstone om man ville vara noggrann
med siffror etc. Jag såg:

skäggdopping c 25-26 ex

häger 1 ad flygande över sjön, anfallen

1977-05-29 forts. ②

av en skrattmås (häftigt men kortvarigt).

knölsvan: redan före 0700 hade jag flera ggr sett knölsvanar flyga parvis över sjön. Det kan ha varit ett par hela tiden. Från tornet sågs svanar således:

De 4 låg helt nära och höll tätt tillsammans, simmade från SÖ-hörnet ut på klarvattnet. Plötsligt kom en svan, jag såg ej varifrån, då lyfte alla 4 och flög bort, de reste nästan säkert österut. Även övriga svanar spred sig över en 1 m stora sträckor.

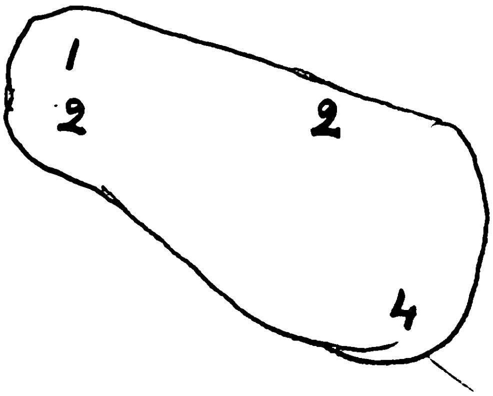

gräsand: 2 flygande innan jag gick upp i tornet.

lärka ensam ♂ vid skrattmåskolonin

vigg ensam ♂ på närmaste klarvatten

brunand 4 ♂♂ nära skrattmåskolonin

gravand 4 ex (2 ♂♂ 2 ♀♀) flög i

1977-05-22, forts. ~~③~~

sällskap över sjön strax innan jag gick upp i Tornet. Från Tornet sågs 1 ex ligga länge ute på klarvattnet.

brun kärrhök: 2 ♀♀ ad sågs ofta

fasan hördes ropa en gång

sothöns summa 2 sedda !!

skrattmås: koloni välbesatt, blev oroad av (a) kärrhökar ett par ggr som vanligt, (b) svart-
i kråka, se nedan, och (c) långvarigt av ett osynligt djur, nästan säkert en mink, i största kolonin. Fåglarna betedde sig helt annorlunda än vid störning genom kärrhök och människa etc: en del ex, säkert 300-400, lade sig på vattnet nära kolonin, och en mängd ex nog 800-1000, flög tätt och lågt och uthålligt över kolonin, ibland gick 100-200 ex ner kortvarigt för att strax åter lyfta samtidigt. Jag känner igen beteendet från förra året.

1977-05-22, forts. ④

gråtrut 1 ex, ej utfärgad, flög över mot Ö på låg höjd.

ringduva sedd

gök hörd ideligen, och den röda ♀ flög förbi 2 ggr, till allmän glädje.

trädpiplärka hördes sjunga men ej så uthålligt som förut

sävsångare sjöng stundvis ivrigt

svarthätta sjöng

trädgårdssångare sjöng

lövsångare sjöng

svartvit flugsnappare sjöng

koltrast ♀ flög förbi

talgoxe sedd

blåmes sedd

sävsparv sedd, ♂

bofink 2 ♂♂ slogs på tomten, den ena hade mycket mera mättad färg på u.s. än den andra. Detta skedde sedan jag kommit ner från tornet.

starar flög med mat till ungarna

kaja flög över, 2-3-4 ex inalles

kråka sedd i enstaka ex över

1977-05-22, forts.

sjön som vanligt. Men därtill kom svartkråka, 1 ex som i perfekt ljus kom ut över skrattmåskolonin och blev attackerad (måsarna var redan uppe oroade av fyrfotadjuret). Svartkråkan gjorde flera svängar i solskenet och fortsatte sedan ner mot Silvåkraskogen.

Detta färdigskrivet 0822.
Temp. nu +12°,5 C.
Obsade i fortsättningen flitigt. Det blev varmt och lugnt; molnbank av cumulus-typ långt i V. Såg glada först 1 ex med myc. tydl. ruggningsluckor glidande norrut över sjön, högt; en timme senare 2 ex krets. över Silvåkraskogen. Ormvråk: 2 krets. + dans. över Silvåkraskogen 2 långt uppåt Revinge i krets. Häger: i solskenet, när molnigheten ökade, steg 1+1 ex på olika ställen myc. högt upp kretsande. Rödbena 2 ex flög tysta mot V över sjön höjd c 100 m. Skrattmåsar i stort antal

BMW nr F2E 321: 2 lösliga schäfrar, varav 1 svart
SNF på bilrutan

1977-05-22 forts. ⑥

på högkretsning både över sjön
och över Älvsåkersbärret, inalles
säkert 200-300 sedda och nog
fler kan ha funnits. Fiskmås 1 ad
sedd nära Tornet, gråtrut 1 ca t.
högt kretsande, säkert en fjolårs-
fågel. Ladusvala högst 7-8 sedda,
Backsvala sedd, rörsångare hörd,
törnsångare ofta hörd, även sedd,
entita sedd ofta, grönfink ♂
framme på Tomten, skata flög
↗ över sjöns SÖ del. Mycket
Diptera svärmar mest Bibionidae
tror jag. En del skalbaggar flygande,
arter oklara förutom Coccinella
septempunctata. Sädesärla sedd.
Det mulnade hastigt c 1120-1140,
blev molnigt, kan bli regn och
åska men fortfarande stilla och
fint. Temp. kl. 1200 drygt +16° C.
Skrattmåsar fortsätter att kretsa.
Rördrommen låter höra sig kl
i 1150 och 1210 och några ggr därefter,
först 4 sedan 5 stötar i taget.
Ingen enda sträckande [illegible] sedd

1977-05-22 forts. ⑦

trots mycket letande. Ett osäkert ex sett på långt håll.

Enstaka vipor överflygande. Den röda gökhonan flög förbi 2-3 ggr, ev. flera ggr.

Kl 1315-1345: Det är grått av ojämnt täcke av cumulus-typ (?, osäker på beteckningen av dessa moln, tenderar kanske snarast åt cumulonimbus).

Enstaka glimtar av sol, helt korta. Lugnt, +17°C drygt. Mycket skrattmås lågt över vassarna, tog säkert insekter. En hel del skrattmås (2 turer) på avsevärd höjd, några jämte på kanonhöjd. En lärkfalk länge i VNV, riktning almen tar alldeles tydligt insekter i flykten. En liten trollslända sedd flyga i 1 ex årets första för mig. Småfågel som vanligt, blåmesen vid sitt bohål i björken och en stjärtmes bortjagad från tråden i närheten av en annan småfågel trol. en talgoxe. Tre rödbenor

1977-05-22 forts. ~~⑧~~

flyger, delvis i vilda kast, över sjön på c 150-200 m höjd försvinner mot V. Tysta hela tiden. En fisk/silvertärna över sjön.

—

Flera timmar var det molnigt av m l m ojämnt molntäcke. Kl 1400 gick jag upp till ödegården där Silvikens [illegible] låg förr i världen (jag fann först igår att gården var öde). Tog en del insekter, som fallit ner i djupa, av militären grävda gropar i sanden vid denna ödegård. Nu (kl 1430) föll spridda regnstänk men ingen mätbar nederbörd. Framåt e.m. lättade molnen, det blev fin sol och allt klarare. En del obsar men föga nytt utom ett skedandpar som flög förbi. 3 knölsvaner i sällskap uppe och flög. 4 gravänder flög över. Små starflockar kom på kvällen till SO-hörnet men långt i väster sågs flera smärre starflockar flyga norrut!! Svalor endast ett par tiotal sedda.

1977-05-23, måndag. Härlig, molnfri men my. kylig morgon. Jag gick ej upp i Tornet på morg. Angelstam var där. Kl. 0705 fann jag på långt håll i VNV en flock stora fåglar. De nalkades snabbt; det var 48 prutgäss. Praktfulla; ibland (men ej hela tiden) flög de i tydlig plog. Kursen O-ONO:

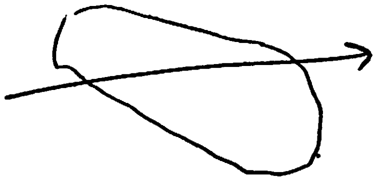

Höjd ej över 150 m Fåglarna lät höra sig flitigt. Angelstam hade haft en flock på c 150 ex en stund tidigare. – Inge såg en lärkfalk flyga över huset när vi åt frukost.

I Lund: några få tornsvalor över Zoolis etc; de första där i år. Kl. 1620 kom 4 sädgäss över staden, strax S om Zoolis och Ekologihuset; kurs O-ONO. Undersida utan fläckar, vingöversidor utan ljusa fält eller ljus grundfärg. Stora Anser-gäss, gott ljus. Detta är tredje gången efter c. 10 maj jag ser sådana flockar. Intressant. Orsaker?

Kom till stugan 1840. Härlig kväll. Rördrom lät höra sig flitigt. Mörk oskarp molnbank i V upplöstes vid solnedgången. Jag var i Tornet ett slag i starkt motljus; såg bara det vanliga. Änder nära nog noll, bara 1+1 obs. flygande. Ljus ej lämpligt för räkning av dopping etc.

Kl 2112-2140 lyssnade jag noga på rördrommen. Den var först mycket flitig, gav 3 serier på vardera 5 stötar med en knapp

1977-05-23 forts. ②

minuts mellanrum, sedan blev det 3 serier på vardera 4 stötar med ökande mellanrum mellan serierna (c 1½-2½ minuter), sedan 3 serier på vardera 3 stötar med ännu större mellanrum (3-3½ minuter), slutligen en serie på 4 stötar. Därefter blev det samtal med Hans Källander och Lotti, och drommen tystnade ~~Etter~~ m l m fullständigt. Nyctalus flög över oss. Skrattmåskören måttlig. Klart, +10°C, skarp nymåne (ett par tre dagar gammal) i SV. Hans och Lotti (med späd dotter Linn) gick att lyssna efter lilla sumphönan, Inge gick åt motsatt håll uppåt Saltkråkan för att höra efter Trastsångare. Jag gick in på verandan och skrev ned detta.

X

Hans hade assisterat vid ornitologisk exkursion med en kurs i morse, hade bl.a. varit vid Almentornet. Haft flock på 105 passerande prutgäss, flock 16 grågäss (också flygande mot Ö), sommargylling, jättespov, lärkfalk, glada, ormvråk, bivråk (2, lyftande, kretsande, resande norrut), fiskgjuse, brun kärrhök, prostår, etc.

1977-05-23 forts. ~~(3)~~

Prutgåsflocken hade flugit högt. – Hans hade även (dock ej på kurs-exkursionen) haft gräshoppsångare, rosenfink m.m. Överhuvudtaget har det varit stor ornitologisk aktivitet i trakten på sistone; dels har det varit massor av besökare, ej minst vid Tornet; dels har många trevligheter setts: vassångare i Krankesjöns NV del, "mellan Ellakvarn och Sjötorp"; rosenfink i buskmarken S om Silvåkrakärret, etc.

OBS. Den ovan omtalade rördrommen var ytterst svår att lokalisera. Jag trodde först att den satt långt borta i V, men jag är böjd att tro att den befann sig myc. närmare, några 100 m V om kanalmynningen.

Det skall tilläggas, att en del av sista tidens obsar förefaller mig underliga eller direkt otillförlitliga, däribland Stefan Lithners svartpannade törnskata, en brandkronad kungsfågel m.m. Somliga av dessa uppgifter, men inte alla på långt när, är antecknade i SkOFs gästbok i Tornet som nu blivit så illa hanterad att jag idag lämnat den till Johnny och ersatt den med en ny:

1977-05-24, Tisdag. Soligt och fin morgon; mycket varmare än dagarna förut, +10° C kl 0630, men i gengäld var luften lätt disig, inte alls så klar som förut. Sikten på korta och måttligt avstånd, t.ex. över Krankesjön, var dock helt prima. Jag var i tornet 0640-0655. Såg skäggdopping (väl 20 sedda, men knappast fler), knölsvan (7, se nedan), brunand 1♂, sothöns 1+1+2 på olika platser, skrattmås ungefär som vanligt; sävsångare[x] (sjöng exponerat i sälgbuske bl.a.) och kricka. Ingen rovfågel sedd. – I "Tarmen", den innersta delen av det långa smala vattenstråket [ange mer exakt på stor karta!] låg 1 sothöna och 1 skäggdopping. På precis samma ställe brukade det ligga talrikt med änder m.m. före "den stora nedgången."[+]

Knölsvan låg så:
Av de 3 lyfte 2,
flög tätt ihop,
separerade och fällde
ungefär som pilarna
visar.

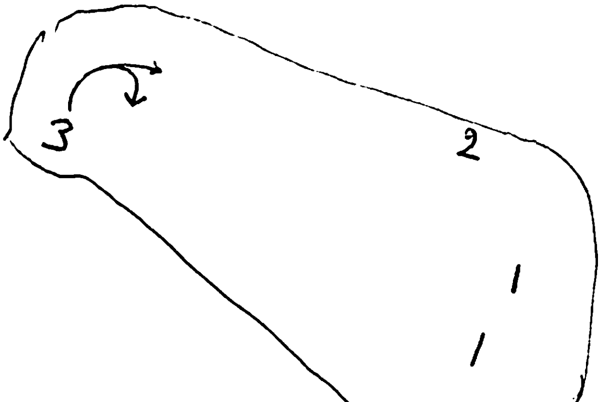

På land var det vanliga.
Inga rovfåglar. Gök allmän.
Men svalor avgjort fåtaliga och
tornsvalor ej sedda idag. Alla hittills i
år sedda tornsvalor har jag antecknat.

1977-05-24 forts.

Över Zootis med omgivningar såg jag 2 - 3 tornsvalor vid middagstiden (men endast ringa tid användes till sådana obsar).

Åter till stugan omkring kl 1845. Sol och fint, men något för stark vind för att räkna fågel på sjön. En rördrom hördes svagt, den lät höra sig då och då åtminstone under 1 - 1 1/2 timme på kvällen, kanske längre; kanske var den rätt flitig, men den var så svagt hörbar att jag inte fick någon klar uppfattning om intensiteten i tutandet.

Inga träffade ett par personer som sade sig ha sett två kullar grågås från tornet, vardera med 6 ungar. De hade också sett en kull som kanske bara innehöll 5 ungar, sade de. Inga svarade att det bevisligen fanns en kull med 5 ungar som många ggr setts från tornet, fler kullar kände hon inte till. Jag fick efter en stund höra detta och gick genast upp i tornet. Klockan var då 2030, jag stod där en god stund, och ljuset var åtminstone i början tillräckligt, men jag såg intet spår av grågäss.

En kanin sågs i närheten av stugan när vi kom med bilen, därutöver ingen. Genom att sätta kvistar framför ingångshålet (röret) vid stugans stenfot har jag övertygat mig om att inga kaniner bor där numera. Därför samlade vi sten, tog bort röret och fyllde hela kanten med ordentliGa stenar.

Jag har glömt att notera, att en koltrast med lättigenkännlig strof (något erinrande om sommargyllingens!) sjunger i närheten. Så i kväll. Så ock tidigare.

1977-05-25, onsdag.

Morgonobsar från tornet kl 0630-0650 i mycket fint och soligt väder, men ej lugnt. Vind dock inte värre än att en fullgod census kunde göras (så fullgod som den nu kan bli från en punkt och under begränsad tid). Jag såg:

skäggdopping summa 18 - 20 inalles, trots utmärkt ljus

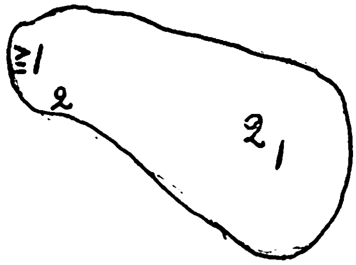

knölsvan minst 6 ex fördelade ungefär sålunda:
De 2 ex vid "yttersta vassruggarna" höll synnerligen tätt ihop.
gravand: ♂♀ flög förbi tornet mot O
brunand: i gläntorna mellan de vassruggar, som avgränsar "närmsta klarvattnet", låg idag en samlad flock på 13 ♂♂ och 1 ♀ av brunand, och därintill en vigg ♂. Något hundratal m därifrån låg en brunand ♂ och 4 viggar ♂♂. Anspråkslösa siffror, men likväl de högsta på rätt länge. - De få änder man ser brukar ligga just i den angivna zonen, någon gång enstaka ex även på närmsta klarvatten etc. I "tarmen" idag inte en fågel synlig.
vigg summa 5 ♂♂, se föregående art
(gräsand icke sedd nu, men efter 0650 1 nästan säkert ex flygande på långt håll)
brun kärrhök ♂♀ sedda
(sothöna icke sedd!)
skrattmås: kolonin välbesatt även om jag tyckte antalet var något lägre än vanligt. Men det kan vara ren tillfällighet.
(skogsduva: efter 0650, när vi satt vid frukosten, flög 2 ex mot S över sjön, lågt.)
tornsvala: 2 + 3 + 1 + 2 + troligen någon eller några få till; nästan säkert var det alltigenom olika exemplar, sedda över sjön, åtminstone delvis verkade de att röra sig norrut. Ibland 2 ex jagande varandra

Dessutom lövsångare, sävsångare, svartvit flugsnapp, bofink, stare, kråka och väl någon eller några till, men intet av särskilt intresse sett idag. Vi startade 0740. En kanin ett par 100 m från huset, eljest ingen sedd. Vi är av den åsikten att kaninbeståndet, åtminstone lokalt hos oss + närmaste omnejd, har minskat synnerligen starkt; mitt tips är en minskning med 80 - 90 procent.

Forts, men ej maskinskrift

(forts. I)

1977-05-25, onsd.

Zoologiska föreningens grisfest på Stensoffa. Jag hade åtagit mig att gå den vanliga lilla turen nerom tornet (Almentornet = Stensoffatornet) vid sjöns V del, helt nära den plats där "Almen" stod i gamla dagar. Jag fick lift ut med Hadar enligt överenskommelse. Härligt väder, en hel del folk, både kända och okända.

Rundvandringen skedde 18.15-19.40. Vi såg resp. hörde: skäggdopping, häger 1 ex, (grågås 2 ex, ej sedda av mig, låg i sjön rätt nära tornet), knölsvan 1 ex, gräsand 4 ♂♂ + 2 ♂♂, brunand 1 ♂, brun kärrhök, fasan ♂ hörd en gång, sothöna 2-3, vipa 1 ex flygande mot V, skrattmås bara få ex, enst. överflygande, fisktärna 1 nära, ringduva sedd, tornsvala ett fåtal, kanske 6-8 inalles, större hackspett 1 ex, satt på tvärs över torr tallgren, flög nära förbi, ladusvala, backsvala, trädpiplärka sjöng kortvarigt, järnsparv sjöng fint, törnsångare sjöng men ej flitigt, sävsångare sjöng, löv-

1977-05-25 forts. ~~(3)~~

sångare sjöng täml. allmänt, svartvit flugsnapp sjöng, näktergal sjöng bra, koltrast sjöng, talgoxe, blåmes, bofink, grönfink. Stare: några små flockar på 6-15 ex flög normalt (obs!!). Kråka sedd.

Prutgäss se nedan. – Fågelkören inte så stark som man kunnat vänta, tycker jag. Arter som nämnts utan kommentarer sedda bara i ringa antal. Kvarnbergsjöns V del var lika fågelfattig som den Ö; ja ännu fattigare eftersom skrattmåsarna ju har sin koloni i SÖ. Men när fåglarna tröt, tittade vi på insekter och växter, bl.a. på den oerhörda frekvensen av späda bokplantor efter höstens jättelika skörd av bokollon. x) Kl. c. 2000 när vi stod i kö till grismåltiden, kom på långt håll i N en flock prutgäss på c 200 ex mot Ö. Ej högt. Mycket grant men avstånd för stort för att alla skulle kunna uppskatta synen.

---

x) 1 ex av ängssork rörde sig öppet vid en stubbe, demonstrerades av en bekant, vars namn jag dock tyvärr ej känner.

1977-05-25 forts.

Den helstekta grisen var delikat, potatissalladen, äppelmoset och mellanölet likaså. Jag hade med mig en plunta Glenfiddich maltwhisky, också delikat enligt min och många andras uppfattning. Satte mig hos Sören Svensson med fru och barn. Patrick Meurling m.fl. i närheten. Vi bytte snapsar, provade och hade *mycket* trivsamt.

Bland dem jag förut inte kände var nye professorn i zoofysiologi, Anders Edström, med fru och småbarn. Jag fick ett mycket gott intryck av dem.

Patrick spelade några låtar, och det blev ringdans. Inslaget av småbarn var stort; bl.a. hade Lennart Cederholm med sig sin yngre flicka, familjen Jörgen Göransson medförde Pernilla, etc.

Festen slutar alltid i behaglig tid. Redan kl 2150 blev jag avlämnad av Hadar vid min bostad i Lund. Mycket lyckad afton.

P.S. Enligt uppgift lär smågnagarne var mycket uppåt i antal, *klarade vintern* my*cket tack vare bokollonen!*

SLUT

1977-05-27, fredag.

Jag bodde i Lund på natten. På morgonen sjöng en kärrsångare utanför köksfönstret, i tätt buskage men helt planterat och växande på fullkomligt torr trädgårdsmark. Aldrig haft den inom hörhåll från denna bostad förut. - När jag omkr kl 0730 gick genom UB-parken, sjöng där en härmsångare. - Vid morgonkaffet, som intogs på gräsmattan, sjöng en rödstjärt på tomten.

Efter jobbets slut kom Johnny enl. överenskommelse kl 1630 och gav mig lift till stugan. På utvägen, mellan Revingeby och Skattebergaskogen, jagade en brun kärrhök hanne ad över gräsmarken S om vägen. - Vi kom till stugan c 1710. Till min förvåning hade Inga, som varit på semester i Västergötland och hos sin systers familj i Tenhult, redan återkommit; hon väntades först sent på fredagskvällen. Hon hade haft en skön tur och på återresan rastat en timme vid Råshult, Linnés födelseplats. Vi satt en stund och pratade med Johnny. Sedan gick jag upp i tornet rätt kort. Efter ett par timmar vid stugan gick jag, nu i sällskap med Rune Gerell, ånyo upp i tornet och var där c 2020 - 2110. - Total fågellista för dagen: skäggdopping (ej räknad), häger bara 1 ex sett flygande, rördrom ända från 1710 till åtm. 2130 tutade 1 ex, med långa mellanrum och med 2, 3 eller 4 stötar pr serie. Grågås kull 2 ad och 3 stora ungar simmade förbi, månne samma som 5-kullen som jag sett flera ggr just där (på närmsta klarvatten)? Knölsvan 4, brun kärrhök flera sedda, sothöns bara hörd 2 ggr, ej sedd! Gräsand sedd. Storspov först 2, sedan ännu 1 ex, alla flygande ungefär NNV över sjön, vridande mot N - NO. Morkulla 1 drog förbi när jag stod i tornet med Rune. Skrattmås som vanligt. Ringduva sedd, gök sedd och hörd, tornsvala bara c 2 + 1 ex sedda, ladusvala my få, backsvala dito. Sädesärla på tomten. Sävsångare hörd, rörsångare hörd, härmsångare 2 sjöng, en i björkarna, 1 vid gamla P-platsen. Lövsångare sedd och hörd, trädgårdssångare sjöng; svartvit flugsnapp sjöng, sågs också eftersom den bor i holk på S tallen på tomten. Näktergal sjöng. Koltrast: 2 hannar kom med full fart förbi alldeles efter varandra; jämför obsar tidigare år! My märkligt! Även hördes koltrast sjunga, samma ex som vanligt, med den typiska strofen som jag tror har förlett många att anse sig ha hört sommargylling! Vidare talgoxe, den bor i en av Hans Källanders holkar alldeles nedanför tomten. Stare: små flockar kom m l m söderut över sjön på kvällen. Sommargylling hördes av Inga i björkarna just när jag var på ~~mitt rum~~ mitt rum. Kaja sedd, 3 ex flög norrut över tornet ännu kl 2055.

i

i

2 kol- hannar

i

Det var stor svärmning av diptera, mest chironomider skulle jag tro (och kanske annat), men säkert är att stickmyggor ikväll hade sin första verkligt individrika förekomst för säsongen. Skrattmåsarna svärmade lågt över vassen och tog insekter, säkert diptera ehuru detta ej kunde ses direkt.

Ljuvlig försommarkväll. Stor svärmning av flera olika diptera, de kom "i tidsföljd" sålunda: först en medelstor art; därefter, efter solnedgången, en stor chironomid. Hela kvällen därtill, som ovan sades, stickmyggor i stort antal. - Temperatur kl 2130 drygt 11° C. Alldeles stilla, och mycket ljus kväll.

Jag tittade i ungtallen alldeles vid tornet, där steglitsboet legat, och fann att det inte var kvar.

Rune G hade med sig tre kikare ikväll, en vanlig, jag tror Kowa 10 x 50 (som jag inte granskade närmare), en Nikon 10 x 70, synnerligen... särdeles stor och tung och för all del utmärkt med sin härliga ljusstyrka och sitt stora synfält och förnäma skärpa, men dock inte sådan att den väsentligt ökar ens obs-förmåga om man har en Kowa 10 x 50. Den tredje kikaren däremot var en fullkomligt fantastisk bekantskap, den som ökar ljusstyrkan teoretiskt 100 000 men i realiteten visst 60 000 gånger. Lineärförstoring bara c 4 ggr skulle jag tro men ett absolut revolutionerande element. Man tittade in i nattmörka skogen och såg lika klart som det rått ett fint (ehuru lätt grönaktigt) solsken därinne! Bland det mest spännande jag sett. För något halvår sedan såg jag reklam om saken; kikaren kostar visst 25 000 kronor, men det är den värd! - OBsar slut 2130. SLUT.

1977-05-28, pingstafton.

Jag vaknade 0345. Fint och molnfritt. Rördrommen tutade, en serie på 4 stötar, långt borta. Jag var frestad att gå upp men ångrade mig (av flera skäl) och somnade om. Vaknade därnäst c 0645; härlig morgon;

X rördrommen hördes ånyo. - Omkr 0930 flöjtade sommargyllingen från de höga björkarna! Den gamle brune kärrhökhannen kretsade alldeles lågt över vassen utanför stugan.

Kl 1005 for Inga till staden för att handla och tvätta en omgång. Jag gick kort därefter upp i Tornet men stannade inte länge, eftersom det kom folk upp som förde allsköns skitsnack. Utbyte: intet utöver det vanliga. Det var alldeles molnfritt men litet för stark vind för att bestämma vadarfågel på stora avstånd. Såg skäggdopping i 12-15 ex; det ruvande ex. vid "Täta skrattmåskolonin" ligger fortfarande kvar. 2 knölsvaner ad i närmaste blänkan nära kanalmynningen; där har de inte brukat hålla till på sistone. 1 annan svan långt i NV hörnet. 2 brunand-♂♂;

1977-05-28 forts.
1 gräsand ♂, brun kärrhök ♂♀, 1 ormvråk över Silvikråsskogen (inga synliga ruggningsluckor), 1+1 sothöns varav den ena i "Tarmen", skrattmåsarna som vanligt; ringduva sedd, gök mycket allmän, sedd och hörd ideligen, även upprörda avvikande låten från då i flera varianter. Tornsvala c 5-7 över sjön, hussvala 1, backsvala helt få, rörsångare sjöng, sävsparv sjöng, stare for med mat. –

På tomten även sädesärla ♂, satt på verandan; svartvit flugsnapp som vanligt, talgoxe flyger över tomten ideligen på väg till och från boet i holken i strandens alar. Trädgårdssångare sjöng.

Dagen gick, lika solig och fin, men vinden var delvis avgjort frisk. Jag satt mest inne, läste tidningar och en del zoologisk litteratur, bl.a. Bengt-Olof Landins Fältfauna Insekter, del 2:2 omfattande parasitsteklar m.fl. grupper. Var även ute på tomten, grejade i trädgården etc.

~~(2)~~

1977-05-28 forts.

Föga fågelobser. En gång på f.m och en gång på e.m kom en nötskrika alldeles lågt över vassen mot SV. Den förstnämnda lyfte t.o.m. ur vassen enligt Inga, som satt så att hon såg den något tidigare än jag. Hon blev helt perplex första sekunden; man väntar ju inte att en nötskrika lyfter ur en vass. – På middagen, efter Ingas återkomst från Lund, kom en svarttärna över närmsta klarvatten. Göke helt otroligt allmän hördes idéligen och säkert såg jag, trots avbrutna obser, minst 25 ggr hur 1 eller 2 ex flög förbi SV ↓ eller ↑ över vassen utanför stugan. – Rördrom hörd på kvällen efter 2000, långt bort, svagt. Små starflockar. Den största på c 30 ex kom lågt från NO och N mot Krankesjöns SÖ del delvis alldeles över huset. Mycket litet fågel i luften i det stora hela.
Kl 2105 kom en falk snabbt förbi. Trol. lärkfalk men jag vet att aftonfalk

1977-05-28 forts.

settes vid Sjöborg på andra sidan sjön. Inga goda karaktärer såg jag på "mitt" ex bara att det var en smäcker, spetsvingad liten falk.

Kl. 2130 - 2220 gick Inga och jag en runda via Saltkråkan - uppom Ivans backe - sandtaget (f.d.) - tillbaka - Kanalmynningen - 300 m längre västerut längs järnvägen - tillbaka. Inte mycket att se eller höra trots fint väder, +11°C, och helt stilla nu på kvällen. "Gegegg" några ggr från nattflygande rörhöns. Näktergal. Sävsångare bara 2-3-4, rörsångare 1 hörd, gräshoppsångare hörd svagt men tydligt längst i V. Rördrom tutade med mycket långa mellanrum, c 5-10 minuter; varje serie i regel på 4 stötar. Åtm. ett per ggr på rel. kort avstånd. Kan ha varit 2 ex. Rall skrek, men bara en gång.

Kl 2315 - 2331 stod jag vid stugan och lyssnade. Alldeles lugnt, nästan molnfritt, mycket skarpt lysande måne som

1977-05-28 forts.

kestar ovanligt tydlig skymning; temp. är + 9°C (något knappt til 2335). En näktergal sjunger alldeles vid stugan, mycket omväxlande och praktiskt taget utan avbrott. Sävsångare hörs svagt, men en gång sjunger ett ex nära. Rörsångare 1 ex rätt flitigt sjungande. Rördrom tutar:

2318 : 5 stötar, rätt nära
2321 : 5 —"—, —"— —"—
2326 : 5 —"—, —"— —"—
2329 : 4 —"—, långt borta.

Skrattmåskör oavbruten men av måttlig styrka.

Tillägg: jg fann i e.m. att entitans bo i murkna stubben nedanför tomten hade rivits ut och blivit fullständigt förstört. Verkade knappt utgrävt av däggdjur, inga "krafsande spår. Stor barkflaga lösbruten, boet blottas och sönderrivet men ej i små bitar.

Denna e.m. och kväll en hel del diptera svärmande, bl.a stor ?chironomid. Stickmyggor mindre besvärande än igår kväll. SLUT

1977-05-29, pingstdagen.

Morgonen kl. 0530 titt över sjön: 1 skedand ♂ flög förbi; eljest föga. Väder ändrats: molnigt, frisk vind, temp. c +8° C. Kallfrontspassagen var väntad, men temp-sänkning mindre än jag trott. Fullkomligt torrt väder. 1 hussvala sedd.

Kl 0855, när jag tittade på den bruna kärrhöken ♂ ad som svävade lågt och mycket nära över vassen nalkades plötsligt en stor flock grågäss fr V eller snarare VNV. Höjd c 100-150 m, de kom i flera "bågar" nära varandra med spridda fåglar (rätt många) "fritt" placerade däremellan. Kom rakt över, gjorde över sjön ett par kast eller kantringar i kursen men fortsatte mot Ö (ungefär).

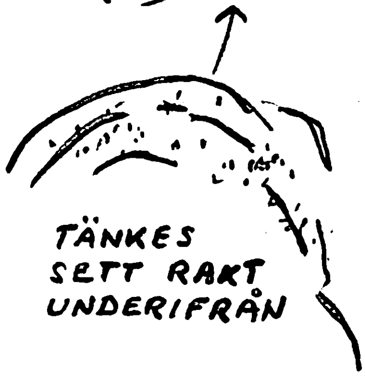

Återtog kursen genast. Hög fart, mycket grant; Inge skattade antalet till 180-200, jag till mycket nära 200 kanske något däröver. Himmel fortfarande helt mulen av tättliggande "bulliga" moln, men solglimtar förekom snart därefter, och från c 0915 var himlen delvis blå med snabbt drivande vita moln. Vind frisk till hård, omkr. NV. Temp. kl. 1000 +13° C.

Vid frukosten bevittnade vi hur

~~2~~

1977-05-29, forts.
Den svartvita flugsnapparen ♂ hade blivit mäkta gramse på en talgoxe. Flugsnappen flög gång på gång efter talgoxen, precis över huvudet på den. Talgoxen hoppade och halvflög i växterna vid vårt staket en sträcka på c 20 meter, rätt långsamt och ofta dold inne bland blad och kvistar. Flugsnappen, som växlade plats idelijen, gjorde flera anfall, flög då ytterst lågt och snabbt emot talgoxen och passerade alldeles över dess huvud. Mesen "duckade" men flyttade sig inte utan fortsatte näringsfånget.
Orsak till misshälligheterna obekant.
1 storspov med lång näbb flög stadigt söder- eller sydväst ut.
Kl 1015-1050: jag var i Tornet i soligt väder, men hård vind omkr. NV. Räknade ej doppingar (såg bara få). Gräsand 1 ♂!!
Knölsvan 6 ex:
De 3 låg delvis fördelade 2+1, de 2 här precis intill varandra, simmade bredvid varandra med uppspända vingar; den tredje där simmade alldeles nära men blev ej attackerad.-

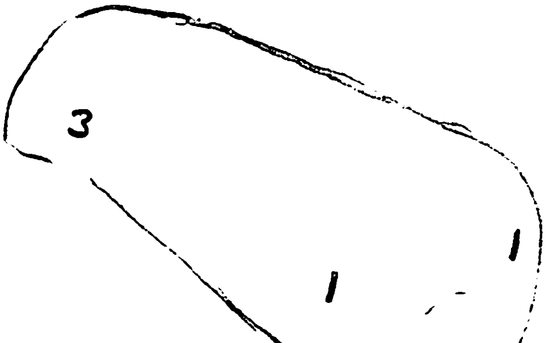

Sothöns: 3 i "Tarmen", 1+1 annorstädes.

1977-05-29 forts.

Brun kärrhök ♀ sedd, 2 ormvråkar kretsade långt i N över Revingehed och 1 stod i S rätt högt. 1 obestämd rovfågel (bivråk??) mycket högt, gled i motvinden mot VNV-NV. Skrattmåsar som vanligt. 2 obestämda vadare, klart vita undertill, åtm. delvis rostbrunröda ovan, vitt på stjärtrot och/eller bakrygg, storlek som grönbena/rödbena (de var något olika stora) flög i fint ljus i många krokar över sjön steg slutl. och reste NO; omöjliga att bestämma tyvärr, kan ha varit något fint. Tornsvala helt få, max. 3 samtidigt. Ladusvala 1 backsvala c 5-6 sedda; stare, lövsångare, bofink.

1050 ner från Tornet. 1 praktfull bivråk med rätt starkt hopdragna vingar gled NV i motvinden; flygbild ej sådan som man ofta ser, men fågeln var bara 200 m uppe, och vingarnas rätt "genomlysande" fält syntes bra, bl.a. – På långt håll i NV-V 1 fiskgjuse kretsande lågt, och alldeles nära över strandkanten kom 1 spillkråka mot SV, bara 1 meter över vassen/stranden. Gök sedd. 1 icke utfärgad skrattmås sedd, 1 icke utfärgad gråtrut kom över.

1977-05-29 forts.

Jag obsade rätt flitigt fram till c 1400. Såg med ett par timmars mellanrum 1+1 bivråkar draga mot N – NNV. 2 starkt röda glador kretsade ett slag över Filosikraskogen. Grönfink ♂ sedd och hörd. – Johnny + dotter kom på besök, fick kaffe resp. saft. Johnny hade en gräsklippare med sig som han gjort i ordning och nu skänkte Inga! Han är verkligen rar och omtänksam (under en högeligen informell yta), och oerhört händig är han.

Vädret blev nu lugnt, med utmärkt sikt, till stor del klar himmel med cumuli.

Kl c 1415 – 1645 mycket litet obsar; jag läste och vilade mig, var sömnig (av okänd anledning, men kanske vädret med frontpassage etc spelade en roll, fast jag alltid trott att jag _inte_ påverkas i nämnvärd grad av sådant).

Kl 1645 – 1745 uppe i Tornet. Intressant väder, det hade blivit _utmärkt_ sikt och lugnt, och himlen mestadels klar men med en del stora cumulus-komplex. Lång stund klar sol. I öster delvis mg. mörka moln högt upp. Senare, omkr. 1730, när Rune Gerell + son kom upp i Tornet en kort stund, blåste det snabbt upp från NO (?) och blev kyligt men sikten lika fin. Fågelobsar noggranna, här kortfattade i

(227) ~~(8)~~

1977-05-29 forts.

syst. ordning: skäggdopping: jag kunde ej räkna mer än 16-17 samtidigt synliga. Knölsvan: 2 ad i "Tarmen", 1 ad i NO på klarvattnet. Därtill 2 pulli simmande i närmsta klarvatten utanför kanalmynningen; jag såg dem klart simma c 30-40 m från. De var enfärgat grå, ingen ad syntes i närheten, underligt nog! Gråsand c 6 ♂♂ i "Tarmen". Brunand c 4 ♂♂ 2 ♀♀ sedda (minimum)
Vigg 6 ex i flock lågt i VNV
Brun kärrhök minst 2 ♂♂ 1 ♀ sedda
Glada 1 ad högt kretsande, över sjön, gled äntligen mot O-OSO. Sothöna bara 1+1 sedda, flera 100 m inbördes avstånd. Vipa 1 ex högt överflygande. Skrattmås som vanligt; rätt många ex kretsade på ättehöjd, ofta svåra att se även i kikare. Gråtrut 1 ad + 2 icke utfärgade kretsade mycket högt mot mörka molnet. Fisk/silvertärna (rimligen fisk-!) 1+3 ex över sjön ej nära. Ringduva sedd, även spelflykt. Skogsduva först 1 mot NO, sedan 2 i sällskap lågt över sjön mot Ö. Gök sedd flera ggr förbiflygande en gång även den röda ♀ (men aktivitet ej så rekordhög som igår!). Tornsvala: när det blivit fint och lugnt kom ett glest förband på säkert 20 ex fr NO ut över sjön; flög fort; de

X

1977-05-29 forts.

åtföljdes av c. 20-30 backsvalor; senare nog ännu fler (50 kanske) backsvalor sedda. Ladusvala 1 eller ett fåtal sedda. Hussvala 1+1, en av dem högt mot mörka molnet. Rörsångare 1 ex sjöng nästan hela tiden (sävsångare hördes inte denna timme). Trädgårdssångare sjöng men ej länge. Lövsångare sedd och hörd. Härmsångare lockade rätt flitigt men sjöng inte. Koltrast ♂ sedd flyga förbi; och den originellt sjungande ♂ hördes ett slag. Talgoxe flög till och från boet i holken. Stare rop ideligen, flög till bona med mat (Trol. mest Tipulidlarver) och från bona med spillning. Nötskrika 1 ex flög ↗ över åsen, mycket lågt. (Tidigare idag 1 ex flög ↙ p.s.s.) Kaja enstaka förbiflygande. Kråka sedd, bl.a 2 ex i sällskap, 1 icke-ruggande ex följde tätt efter ett som hade stora ruggningsluckor och därtill vita märken på båda vingarna (märkt av Jon Loman). Jag såg också hur en ensam kråka lyfte ur åsen och fällde i en hög buske men sekunden efteråt var kärrhök ♂ där och gjorde en attack; kråkan lyfte dock ej. Detta i SO-hörnet utanför

1977-05-29 forts. ~~7~~
kanalmynningen. —

Tillägg: i morse 1 häger sett flyga över sjön. När Johnny var här och kanske någon gång till hördes rördrom, men bara mycket få ggr. — Samtidigt såg jag först 4 sedan ej mindre än 9 gräsand ♂♂ samtidigt flyga över sjön. Hög siffra i år!!

Sädesärla sedd på tomten. —

Kl c 1855–1915 kom Sören på besök. Alltid lika frisk fläkt! Han hade undersökt backsvalekolonierna vid Ängdala och Kvinnevad. Antalet häckande par där enligt honom inte lägre än vanligt. Redan när han satt hos oss kom några små flockar (8–12 ex) stare mot S. Senare, c. kl 1955 (ej avbruten passning!) kom flera flockar på upp till 35 ex. Det blev molnigt och kyligt; temp kl 2000 var bara +7,5° C (något drygt). Mycket klar luft, vindstyrka varierande. Klart vid horisonten i V.

Små starflockar på ≤ 10 ex även ensamma ex och ngt par, fortsatte att komma ↓ över sjön lågt. Inte många.

Kl 2010 upptäckte jag 2 skägg—

1977-05-29 forts.

Doppingar som flög, den ene c 10-15 m framför den andre på c 75 m höjd på över sjön. Flög stor runda, försvann bakom träd, ovisst om de lämnade sjön eller fällde. Mycket ovanlig syn på sommaren, enligt min erfarenhet.

Kl 2057 började näktergalen sjunga precis nedanför tomten.

Kl 2130, när jag gick ut att lyssna ett slag, sjöng en gräshoppsångare helt nära, till höger bakom lilla alängen. Mycket trevligt. Sören berättade nyss att 6-8 sådana sjunger i vegetationen S Silvåkrakärret, men det är anmärkningsvärt vad sällan fågeln hörs från vår stuga / tomten! (även i Krankesjön och vid Stensoffa finns tydligen flera ex!).

Kl 2137 sjöng gräshoppsångaren fortfarande. Kl 2140 började det regna. Jag lade mig strax därefter, men Inge berättade att regnet varit ganska rikligt och hållit på till efter 2230. —

1977-05-30, annandag pingst.

Mot min förmodan var det strålande väder på morgonen, vindstilla, utmärkt sikt. Jag gick upp i tornet 0645, var där till 0715. Från tornet obsades: skäggdopping 17 ex samtidigt, en rätt ringa siffra med hänsyn till de förträffliga obs-betingelserna. Grundlig granskning med kikare och tub gav dock ej mer. Rördrom hördes på långt håll, 4 stötar i svit, men bara 2 eller ev. 3 ggr på 30 minuter. Knölsvan så: Inga svanungar sedda trots noggrann spaning. Gravand 1 på närmsta klarvatten. Gräsand 4 hannar, varav 1 börjat rugga på kroppssidorna. Brunand 14 hannar. Vigg 1 hanne vid föreg. Glada 2 ex (åtm. 1 med ruggningsluckor i vingarna) lågt krets över Silvåkraskogen. Brun kärrhök hanne och hona. Sothöns 2 ex i "tarmen" och 1 ex flera 100 m därifrån. Skrattmås som vanligt, rätt många ex flög till sjön m byggnadsmaterial. Ringduva 2 överflyg. Gök allmän; två unga män i tornet sade att göken varit my allm och dominerande en stund tidigare. Tornsvala 5 - 10 ex över sjön. Ladusvala helt få, backsvala dito. Härmsångare sjöng på avstånd. (Gräshoppsångare ej hörd av mig, men de två pojkarna fick höra om min gårdagsobs och uppgav 5 minuter senare att de hörde fågeln från tornet; det kan ha varit rätt men jag hörde den absolut inte, trots att jag hörde den så tydligt igårkväll och kvällen innan). Blåmes sedd, hämpling 2 överflyg, stare flyger flitigt med mat, kaja med mat i krävan flög mot S, råka 1 ex flög över, kråka sedd ute i måskolonin men alltid ensamma ex, och inte ofta, tycker jag.

Övriga obsar, alla gjorda efter c 0815 men före 1130, huvudsakl i syst ordning: häger 1 + 1 sedda flygande; kl 1055 kom 1 häger ad från S ut över sjön, anföllls ilsket av en skrattmås (av flera som fanns i närheten) hägern vände snabbt helt om och försvann mot Silvåkraskogen! Rördrom hördes svagt kl 1040 och någon gång till. Ormvråk 1 glidande rätt högt från NO mot Silvåkraskogen, därtill, senare, 2 vråkar kretsande på oerhörd höjd, av en slump funna ovanför ett antal mycket högt kretsande skrattmåsar; var ormvråk att döma av rörelser men ej p g av klara morf karaktärer. Kretsade under grå moln, det var kl 1020 just när vädret började "tätna". Skrattmås som vanligt, därtill en del mycket högt kretsande, också som vanligt i lugnt väder med m l m cumulus-artade moln. Gök ofta sedd och hörd. Tornsvala: kl 1045 kom minst 17 ex rätt högt och my snabbt över sjön. började rundflyga. Väder se nedan! Hussvala tillsammans med tornsvalorna minst 6 ex; obs! Trädpiplärka sjöng nära. Sädesärla sedd. Törnsångare sjöng, trädgårdssångare dito, sävsångare sjöng men ej flitigt, rörsångare dito, lövsångare ofta sedd och hörd, svartvit flugsnapp ideligen sedd; grå flugsnapp årets första för mig, 1 ex fällde [illegible] i björk vid stugan, lät höra sitt"zz", flög bort; arten ses nu mycket mera sällan än förr, det är mitt bestämda intryck , dock hittills utan att jag granskat äldre dagböcker. Talgoxe, blåmes; sävsparv hanne, bofink hanne, hämpling par flög över, stare ideligen, flyger med mat som skottspolar, kråka sedd.

Morgon härligt väder, ännu vid frukost c kl 0915 och senare: drivande lätta vita skyar och djupblå himmel, men på håll i V och Ö tätare moln. Kl 1030 tätnar det snabbt, molnen blir sammanhängande och mest mörka. Temp kl 1045 är 11° C, hade med säkerhet börjat sjunka redan någon stund dessförinnan. Kl 1057 regn börjar, och det blåser upp hårt. Temp kl 1105: 9° C! Men sedan var det som om väderutvecklingen kommit av sig, regnmängden blev inte mätbar, det slutade strax, temp steg inte, åtm inte genast, [illegible] och det klarnade inte heller genast, men det lugnade hastigt på. Kl 1120 hade temp dock redan blivit 11° C igen.

På grund av morgondagens avdelningsexkursion till Hallands Väderö var jag angelägen att komma in till Lund tidigt. Inga körde mig in, start kl 1215. Väder lättade då åtskilligt, sikt utmärkt, intet regn på oss men byar på avstånd. Glada över sjön vid starten. Litet backsvalor. På inresan 2 strandskator på åker precis N om Hardeberga samhälle, f d stationssamhället alltså. Avgjort ovanlig plats för strandskata.

1977-05-31. Avdelningsexkursion till Hallands Väderö. Vi blev c 18 personer. Avresa med bil från Lund 0750, ankomst Torekov 0910. Båt från Torekov 0930, ankomst Kappelhamn c 0955. Gick över ön enligt uppgifter härnedan. Ankomst Svinahallen 1505, båt därifrån 1600, ankomst Torekov 1630, sedan bil till Lund, ankomst Zootis 1755. Utomordentligt fint väder på morgonen, jättefin sikt, men kyligt i skuggan. Vädret var praktiskt taget vindstilla och soligt till långt fram på middagen, sedan drog det sakta upp moln från Ö, och det blev måttlig bris. Innan båten skulle gå tillbaka, blev det emellertid ånyo klart solsken. Men fortfarande kyligt, särskilt i skuggan.

Härnedan mina fågelanteckningar in extenso, med förtydliganden. I marginalen till vänster ungefärliga uppgifter om lokal och tidpunkt, uppgifter som endast delvis finns i originalanteckningarna.

Lokal och tidpunkt m.m.	Fågel m.m.
båtfärden ut, när vi nalkas Väderön c kl 0950	tobisgrissla ejder gravand kråka kaja enstaka skrattmåsar enstaka fiskmåsar några havstrutar gråtrut stor koloni Vinga skär även 2 fisk/silvertärnor
Kappelshamn vid landningen	hussvala vanlig Kappelshamn, nog 15 ex rundflyg stare
vandring upp genom Söndre Skog, grönsångare var på en sträcka oerhört allmän. Vi tog rast här i solig glänta	koltrast sj gök bofink sj skogsduva 1 + 4 ex överflygande gärdsmyg sj lövsångare sj strandskata 1 härmsångare sjöng och varnade grönsångare sj + sj + sj rödstjärt sj grönsångare mycket allmän, nog 10 ex på sträcka av 500 m svarthätta sj trädgårdssångare sj koltrast sj flera härmsångare hörda
Vi går på stig mot Västsidan, enligt ålderstigen vägvisare. Kort titt i Ulagapskärret Härifrån: öppna enbuskmarkerna mellan Grönskären och Per Bondes Hall. Här långvarig rast, mat, solbad, jag badade i havet.	stare med ungar i ihålig ek grönsångare många på sista sträckan skogsduva flera hörda ringduva hörd. gärdsmyg sj svarthätta sj rödhake 1 ex sågs på närhåll i täta skogen. sädesärla 1 gulärla 1 silltrut 1 ad gråtrut allmän havstrut 2 ad på kulle, därtill enstaka ex flerstädes. Säl 3 + 1 sedda, art osäker men jag delar Ulf Norlings uppfattning att huvudena såg långa ut och att det därför troligen var gråsäl. Törnsångare sj flerstädes och gjorde ofta sångflykt. hämpling flög över småskrak ♂♀ några ejdrar långt ute, ♂♂. Enstaka ejderhonor eller ett fåtal tillsammans sedda, men ingen ♀ med små ungar sedd här, däremot såg jag en kull innan vi landade i Kappelshamn.
Lokal som ovan alltigenom utom där annat angivits	storskarv 1 ex flög utanför V sidan. Säl befanns ligga på flera småskär, summa säkert 9 ex, troligen fler, eftersom något ex gått i vattnet. ärtsångare sjöng många ggr, men här tydligen bara ett ex tornsvala 1 gråtrut häckar V sidan i enmarkerna nära stranden, allmän, men jag vågar mig inte på skattning.
Fortfarande samma lokal, kl nu c 1140	Ett utrivet bo av ejder med fint och rikligt dun där vi rastade. Hare: 1 gott och väl halvvuxet ex visade sig oerhört "slött" och långsamt i rörelserna,och oskygg var den på gränsen till abnormitet. Därintill, precis nära ungdjuret, sågs 2 vuxna harar, också de särdeles oskygga och närmast likgiltiga fast c 8-10 personer stod runt omkring dem på 10-20 m håll.

1977-05-31 forts.

Lokal och tidpunkt m.m.	Fågel m.m.
Lokal som ovan	Jag trodde först att djuren var sjuka, angripna av myxomatos, men kikaren visade inga synliga symptom på sådant, och myx angriper ju normalt inte hare såvitt jag veT. Fritt synlig för ungharen, kanske 4 meter bort, på gräs mellan enbuskar, stod en gammal gråtrut. Den hade naturligtvis sin uppmärksamhet riktad åtminstone delvis på oss människor som fanns i närheten. Men när ungharen tog ett par långsamma skutt och kom ännu närmare truten, reagerade denna med ett mycket snabbt och kraftfullt anflog och ett näbbhugg. Precis intill var täta låga enbuskar, och haren kom undan (åtminstone blev den inte liggande synlig); men hade truten varit ostörd och marken mera öppen hade harens öde säkert varit beseglat. Senare på dagen såg jag rätt många harar, även ungdjur, som vistades på öppen gräsmark och var förvånande oskygga. -
Lokal som ovan	2 backsvalor kom över, något oväntat! Näktergal började sjunga. Småskrake 4 ex flygande; för en stund sedan sågs ♂♀ flyga nära förbi. 1 vipa flög över. Ej en enda ung (dvs icke utfärgad) mås av någon art ännu sedd. Se nedan. 1 fiskmås ad nära, satt på marken, flög. Några få skrattmåsar ad flög lågt förbi. Ett par ggr såg jag gråtrutar under skrik jaga mindre måsar, nästan säkert var det skratt. Silltrut bara mycket få sedda. Havstrut några ad flygande eller sittande på block och skär. Ejder några ♂♂ simmande långt ute. 2 knölsvanar ad vid stranden. grönfink sjunger 1 törnskata ♂ flyger över öppna marken, fäller ladusvala 1 ex upptäckes bland c 10-12-15 hussvalor som jagar lågt över öppna markerna och snåren. Även 2 tornsvalor där. Enstaka gråtrutar kretsar högt eller mycket högt; har setts hela tiden alltsedan ankomsten men ej antecknats
Vi går norrut, först nära stranden, sedan över öppna marken "Stora Gröning" och förbi lilla 4-kantiga stengärdet upp mot fyren men svänger t h mot nordänden, V om Tångakärret. Satte oss vid dammarna nära St. Måseskär. Vi gick inte ut på nordspetsen (utom Bengt Nilsson som hade fiskespö med sig och fiskade på ett par tre ställen, dock utan framgång). Vi vistades på angiven plats c 1245 - 1345.	Här 1 skata. Enstaka kajor sedda några ggr, någon kråka. Ärtsångare sjöng här också. Törnsångare ofta hörd och sedd i sångflykt, ej alltid antecknad. Gråtrut massor här också, havstrut kanske 10 ad sedda, därtill 1 ex med svart rygg men vingöversidor grovt fläckiga i mörkt på ljus botten och inte på långt när utfärgade. Första icke utfärgade måsen jag sett idag på och vid ön. 1 gräsand ♂ flyger förbi. Gravand ♂♀ sedda nära, på håll fanns några andra gravänder. Strandskata sedd och hörd (har setts tidigare idag men bara i få ex, 2-3 tror jag).
Vi går långsamt tillbaka, först samma väg, sedan ner till Svinahallen. Jag går i sydkanten på den täta skogen där Tångakärret ligger. Jag gick inte in i skogen, men dess S bryn var mycket tätt.	strandskata 2 ex på öppna gräsmarken V om namnet "Ravnahult" på kartan. Men inget bo här. Roy Danielsson rapporterade tornfalk sedd här. Jag fick 1 sjungande kärrsångare i skogsbrynet. Anteckningar ofullständiga här, men ingen art utelämnad.

1977-05-31 forts.

Lokal och tidpunkt m.m.	Fågel m.m.
Obsen av sävsparv gäller angiven plats, innan vi började återvandringen!	Silvertärna 2. Storskarv 1 flygande lågt över havet. Silltrut få ex, gråtrut hundratals (i realiteten många hundra, men jag vet ej exakt vilket avsnitt som här åsyftas). Hare ad och juv, ofta oerhört slöa, satt kvartills folk kom på 4-5 m avstånd helt öppet, hoppade då långsamt bort 3-4-5 m och stannade igen! Stare allmän, sedd ofta, men ej flockar, bara ensamma ex snabbt överflygande. En sävsparv grann ♂ satt och sjöng i ett par enbuskar vid det mycket lilla kärret med Hottonia S om halvön St. Måseskär (det sydligaste lilla kärret). Lokalen föreföll egendomlig för arten!
Det har dragit upp moln (altocumulus snarast, eller stratus-artade?) sakta från Ö, blir skugga	Ärtsångare sj koltrast ♂ sedd flyga förbi, även hörd sjunga näktergal sjunger på ett par ställen sädesärla sedd ett par ggr 6 ringduvor flyger över skogsduva sedd (ej alltid antecknad, mest ensamma ex eller 2 i sällskap). Skogsduva även hörd många ggr, ej alltid antecknad
Kaféet vid Svinahallen, ankomst c 1505	järnsparv sjunger nära (dagens enda) stenskvätta ett par ex sedda här, även rapporterad sedd av andra kaja rätt ofta sedd, nästan enbart ensamma ex. Hussvalor flyger vid [redacted] kaféet, jag fann 4 bon på det huset, alla verkade bebodda, [redacted] och säkert flög c 10 hussvalor runt här. Byggnad fanns även i närheten, ej undersökt.
vid kaféet och på angränsande marker incl. stranden, men ingen gick ner till S sidan av viken Sandhamn	På öppna marken vid kaféet 1 fiskmås ad och 3-4 skrattmåsar ad, de verkade mest intresserade av att plocka matrester. Gråtrut sågs i stort antal på stranden i S, alltså S stranden av den stora viken som på kartan kallas Sandhamn. Havstrut i måttligt antal överflygande och/eller sittande på skär etc, totalt säkert 10-15 ex m en knappt mer; alla var ad utom ett som hade ovan beskriven dräkt: svart rygg men inte alls utfärgad översida på vingarna. Sädesärla. Fasan skrek en gång! Småskrak 1 ex, ejder 3 ♀♀, längre ute enstaka ♂♂ sedda, bla 1 flygande, men totalantal ringa. Näktergal sjöng. Tobisgrissla 1 eller trol 2 ex i viken. Rödbena hördes tydligt från stranden. Strandskata något enstaka ex sett på skär.
Vädret som varit [redacted] sakta mulnande, men inte på långt när helt mulet, klarnar igen. Det blir fin sol på nytt.	Hackspett (rimligen större) trummar starkt flera ggr i skogen bakom kaféet. 1 flygande tobisgrissla. Tärnor 2-3-4 på jåll, jag tror jag såg fisktärna denna gång. Helt enstaka tornsvalor sedda några ggr. Högkretsande trutar fanns hela tiden, åtminstone mot slutet. 1 ejder ♀ ruvande nära Svinahallens brygga, på klippan. Gick ej av boet fast 5-6-7 man kom på 1-2 m avstånd. Ett par personer tog fotos.
1550 båten kommer 1600 eller 1605 båten går tillbaka	[redacted]: gråtrut, tobisgrissla, ejder, gravand, strandskata, havstrut, 1 eller 2 silltrutar. När vi nalkades Torekov, kom 1 kentsk tärna förbi mot S eller SV.

Tillägg och kommentarer: dagbok inte alltid extra grundlig; gärdsmyg hörd utan att alltid antecknas, törnsångare dito, stare och kaja m fl dito, likaså ejder. [redacted] Storskarv sedd 2 ggr, 1 vid västsidan tror jag inte blev antecknad. Flera man i sällskapet, främst väl Hugo Andersson och Per Douwes, samlade insekter flitigt.

På hemvägen såg jag 3 bivråkar kretsa och flyga mot N (–NO) ~~(ungefär)~~ nära Glumslöv. Hade letat förgäves efter dem hela dagen. Obsen skedde c 1720. Hugo som satt baktill i bilen, sade sig ha sett en krets på c 10 vråkar Ö om Helsingborg. SLUT

1977-06-02, torsdag.

Efter arbetets slut kl c 1645 fick jag enligt överenskommelse lift ut till stugan med Johnny. Inga hade ärenden ner till lägenheten och kom ut c 1 1/2 timme senare. Jag var i tornet c 1715-1800. Molnigt, lugnt. Klar sikt, temp + 14 grader C. Såg: skäggdopping bara 2 + 2 + 1 + 1 fåglar på vattnet samtidigt, därtill den från tornet synliga ruvande fågeln. Något större antal än det nämnda såg jag faktiskt, ty vid [illegible] ett par tillfällen sågs doppingar kortvarigt skymta bland vassruggarna [illegible], om ock inte alldeles samtidigt med de räknade exemplaren. Nu ligger mycket färre doppingar - ensamma eller parvis - på klarvattnet än vad fallet var för [illegible] ett par veckor sedan. Knölsvan först 5 ex sedda, sedan 6, det sistnämnda ex långt borta i V kom simmande fram ur vassen. Se skiss. Intet spår av ungar trots mycket letande. Vigg först 1 ♂, en stund senare ännu 1 ♂, båda synliga samtidigt. Brunand: bland de vassruggar som avgränsar "närmsta klarvatten" utåt brukar brunänderna ligga, och så var fallet även idag. Här låg på en plats 2 ♂♂, på en annan 18 ♂♂ och nära de sistnämnda 4 ♂♂ = summa 24 ♂♂. Senare ringa förändringar, några simmade fram, enstaka dolde sig väl, men maximalt fick jag siffran 28 ♂♂ och 1 ♀ samtidigt. i Rördrom tutade svagt redan när Johnny lämnade av mig, och den fortsatte med 4 stötar i taget men långt bort, och den tystnade helt redan kl 1730. I början täml. flitig, sedan stopp. Brun kärrhök ♀ sedd. Skrattmås riklig, antal ej räknat (ty svårt att få fram [illegible] signifikanta skillnader, om sådana finnas, från gång till gång). Sävsångare 1 ex sjöng my ivrigt. Sävsparv sjöng ett slag. Tornsvala: 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = summa 10 kom ut över sjön, alla inom 200 m från tornet; flög livligt omkring, jag har aldrig sett en så tydlig "parbildning" hos tornsvala tror jag. Enstaka par [illegible] visade my stark sammanhållning, fåglarna flög bara ett par dm från varandra. Härmsångare sjöng och lockade. Gök mycket allmän, hördes (både ♂ och ♀) ideligen, och flera ex flög förbi. [illegible] Sothöna 1 + 1 + 1 ex på olika håll, flera 100 m mellan varje! Gräsand 2 ♂♂ sam ut ur vassen, flög sedan mot SO, detta kl 1750. Stare matade. Koltrast sjöng. 2 backsvalor flög över tornet. Talgoxe aktiv vid boet och flygande över tomten som vanl. Törnsångare sjöng rätt ofta, men säkert bara 1 ex hela tiden. 1 ensam råka ad flög mot SO över sjön, strax därpå kom 1 kaja norrut, my nära. 1 havstrut flög västerut, den hade svart rygg men vingarnas översida var inte utfärgad utan snarare grovt fläckad i [illegible] mörkt på ljus botten (jfr obsarna Hallands Väderö 31 maj!). Lövsångare sjunger. 1 tärna, rimligen fisktärna, på stolpe långt borta, även sågs senare 2 tärnor flyga på håll. Sädesärla. Bofink ♂♀. Ringduva 2 ex flög mot S. Rörsångare börjar sjunga c 1755 och håller på när jag kl 1800 går ner från tornet.

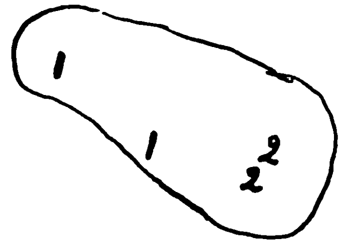

Middag c kl 1900-1930; både då och senare tittade jag ut över sjön rätt flitigt, [illegible] stundvis oavbrutet. 1 gravand flög förbi. Ett fåtal starflockar på 5 - 40 ex flög mot S över sjön. Totalantal säkert lågt, skattningsvis bara ett par tre hundra ex inalles, men flockar kan ha kommit osedda, även från andra håll naturligtvis. En gång, när det ännu var bra dagsljus, kom 2 koltrasthannar med full fart norrut utanför stugan, inbördes avstånd nog c 50 meter, vilket är mer än vanligt. Mycket underligt, detta uppträdande av 2 hannar tillsammans år efter år. Så kallat "hanäktenskap" kanske? (Åtminstone har jag sett termen "Männchenehe" i tysk litteratur). Eller är det en hona som håller sig med två hannar vilka, [illegible] utan att tvista inbördes, hjälper till med matning m m av en kull? Borde efterforskas.

i OBS: gräshoppsångaren som sjöng [illegible] 29 maj utanför stugan har varit mycket aktiv de båda kvällar då jag bott i Lund. Ikväll hördes den däremot inte alls. Även näktergalen, som brukat enligt Inga. sjunga flitigt alldeles nedanför stugan, var tyst ikväll. Kan ha flyttat sig, kanske till följd av störning. Jag har sett ganska många människor gå inne bland alarna just där den sjungit.

Inga gick en kort promenad på järnvägsbanken. Hörde bl a 2 kärrsångare.

1977-06-03, fredag.

Kl 0550 mulet, stilla, sikt god, temp drygt 10° C. Det var folk i tornet varför jag väntade med att gå upp. En spillkråka flög förbi mot. Svartvit flugsnapp ♂ sjöng, bråkade även med en talgoxe; flugsnapparens ♀ inte sedd, ruvar väl nu. Starar flyger med mat. Skrattmåsar flyger över sjön, en gräsand ♂ flyger över vassen.

Kl 0610-0630 var jag i tornet. Intressant och givande, trots att artrikedomen ju är måttlig och individrikedomen, ifråga om somliga grupper, synnerligen låg. Jag såg: skäggdopping bara få ex, trots att vattnet var nära nog spegelblankt. Häger 1 ex kom från ONO rätt högt; senare 1 ex i "tarmen", kanske samma ex (arten är regelbunden här men antalet ex nu mycket ringa, tycker jag). (Rördrom alldeles tyst). Grågås: 2 ad och 2 ungar av storlek mellan kricka och gräsand simmade över fria vattnet utanför Silvåkra gods' båtplats. Alldeles samtidigt upptäckte jag några 100 m nordväst eller nordnordväst från tornet en ad och 2 ungar av ungefär samma storlek som ovan sagts; de simmade mellan två vassruggar väl 150 m fritt synliga. Och bakom dem, längre ute på öppet vatten, simmade 3 mycket stora ungar, avgjort större än graväder, de var först utan gammal fågel i sällskap, men så kom en ad fram bakom en vass c 150 m bakom dessa tre och simmade i samma riktning. Jag förmodar det var en av föräldrarna. Summa alltså tre kullar: (a) 2 ad 2 pulli, (b) 1 ad 2 pulli, (c) 1 ad 3 nästan fullvuxna ungar. Mycket klargörande. Och en underlig slump att alla tre kullarna syntes precis samtidigt. Vidare: knölsvan 1 eller 2 i utkanten av närmsta klarvatten (jag tror på 2 ex men mer än 1 ej synligt samtidigt här), 1 ex vid S sidan utanför vassen, och 2 ex vid N sidan, inbördes avstånd 300-400 m. Fördelning ungefär enligt skiss här. Intet spår av ungar!

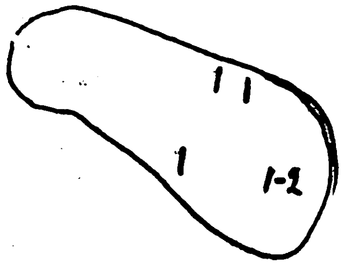

Gräsand: 1 + 1 ♂♂ på närmsta klarvatten; senare tillkom en tredje ♂.
Skedand: 3 ♂♂ i sällskap låg strax utanför närmsta klarvatten. Hägern kom seglande däröver på c 150 m höjd, då såg jag att de 3 skedänderna drog sin in mot en vass helt nära.
Brunand bara 2 ♂♂ sedda i början, därefter ej återsedda; jämför gårdagskvällen!
Brun kärrhök ♀ norr om obsplatsen sedd flyga.
Sothöna bara summa 3 ex, glest spridda. Storspov ej vid sjön men hördes spela i Ö när jag gick upp i tornet. Skrattmås massvis, kolonierna verkade välbesatta. Fisktärna 1 ex på stolpe i sjön. Gök allmän, både sedd och hörd. Sävsångare 1 ex sjöng ivrigt nedanför tornet. Svartvit flugsnapp sedd. Blåmes sedd i trädgården; talgoxe likaså, den flyger flitigt till och från holen i aldungen vid stranden. Bofink sjöng, stare sågs.

Senare: lövsångare sjöng, trädgårdssångare sjöng, härmsångare sågs på närhåll, lät höra sitt "deteroíd" eller "teroíd".

Start mot Lund 0732. Då vi passerade det nedlagda och "terrängjusterade" sandtaget, stod här, rätt nära vägen, c 100-120 skrattmåsar ad. Så brukar vara fallet. Förr lyfte de när bilen kom för nära, nu står de kvar. Jag undrar vad de gör här; bara vilar kanske? De tar i varje fall inte mat och inte byggmaterial, och inte heller visar de några sociala beteenden, t ex i form av stridigheter, inte heller spår av sexuellt beteende såvitt jag hittills sett.

(237)

1977-06-03 forts.

Vi åkte ut till stugan c 1740-1810 i soligt väder. Över Kvinnevad 1 spillkråka. Rördrom tutade då och då på e.m. och kvällen. Näktergalen sjöng igen. Gräshoppsångaren däremot inte kvar.

1977-06-04, lördg.

Hörde rördrom på morgonen i flera omgångar, nästan säkert ett ex rätt nära och ett ngt längre bort. I regel 4 stötar/serie. - Vi tog det lugnt, åt frukost c. 0900-0930. Mulet väder och hård vind omkr V-NV. Starar matade ung. flitigt med stora "buntar", som såg ut som insekter med utstickande ben och vingar, kanske medelstora myggor - som de tog i gräset. Jag såg att de sökte föda i gräs nära stranden (och nära invid vår tomt); och det är otänkbart att dessa eller de flesta andra insekter skulle flyga i så hård vind.

Kl 1045-1115 i tornet. Vind oförändrad, molntäcke bryter delvis upp, sikt god, temp. kl. 1115 drygt + 14°C. Jag gjorde noggrann granskning av sjön,

~~②~~

1977-06-04 forts.
men väder ej lämpligt för observationer eller räkningar på längre håll. Såg: skäggdopping c. 8 inalles; häger 1 ex stående i "Tarmen" [rördrom helt tyst nu, hördes säkert inte efter c 1000]; knölsvan 2 ad i närmsta klarvatten, inga andra sedda. Gräsand först noll, men när en brun kärrhök ♀ flög över "Tarmen" helt lågt, simmade 5 ♂♂ och 1 ♀ fram. [Ej en dykand sedd!] Brun kärrhök 1 ♂ och 2 olika ♀♀ sedda. Sothöna 3 i sällskap på närmsta klarvatten, 1 därtill. Skrattmås som vanligt. Gråtrut 1 ad och 1 vix ad med litet kvar av ungdräkten på ö.s. på vingarna; därtill 1 trut just med symmetriska ruggningsluckor:

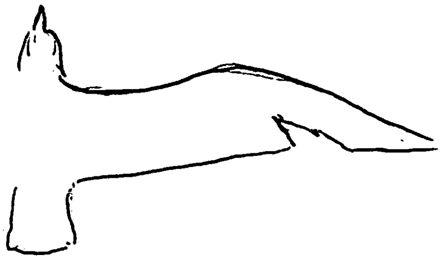

Jag tror det var en havstrut, men ej helt klar. – Gök hörd Tornsvala i måttligt antal över sjön, ibland 0, ibland 5-8 ex sedda. Backsvala ny få lågt över vattnet. Sävsångare hörd. Rörsångare också hörd. Koltrast 2 ♂♂

~~3~~

1977-06-04 forts.

sedda; se nedan. Talgoxe flyger flitigt till och från holken. Sävsparv hörd. Bofink ♂♀ sedda; stare matar; nötskrika 1 ex flyger i motvinden mycket lågt över vassen; ute vid stora buskarna utanför kanalmynningen dyker en koltrast upp och förföljer nötskrikan särdeles intensivt, det såg ut som om det formligen blev "kroppslig kontakt". Nötskrikan försvann kvickt in i tät buske. Nötskrikan tycktes ha krävan "rund" och fylld med mat. — Kaja 1+1 förbiflygande. Kråka 2 sedda över Jonas backe, men bara 1 över sjön under de 30 minuter jag obsade.

1977-06-05, söndag. Stugan och tornet. Inga tidiga/ morgonobsar. F m mest mulet, sedan helt mulet, mycket kyligt (max c 13° C), e m/allt sämre väder, my svagt regn. Först på kvällen mera sammanhängande regn. Lisen och Henrik cyklade tillbaka till Lund med start kl 1400. Vind övervägande svag i motsats mot föreg. dag. Inga inventerade Fågelsångsdalen på kvällen, var borta c 1630–1945. Jag gick kort tur längs järnvägen västerut [redacted] omkr kl 1900. Kallt, och my litet fågelsång/ på den turen liksom f ö det mesta av dagen. Några oväntade saker hände. Jag var i tornet c 1145–1230 och en kortare omgång på kvällen omkr kl 1730. Arter; de som kommenteras utförligare är märkta x, och kommentaren kommer efteråt.

skäggdopping bara få
i rördrom my sparsamt hörd f m
x häger
knölsvan 1 rätt nära, 2 långt i V
gravand 1 sedd flyga
x gräsand
kricka 3 flög förbi tornet kl 1215
brunand: summa 1 ♂ och 1 ♀ sedda!!
bivråk 1 flög t högt NV c kl 1220
ormvråk 1 rätt ljus uppe c 1210
x brun kärrhök ofta sedd
fasan hörd en gång på kvällen
sothöna summa 1 ex sett fr tornet!
vipa 1 + 1 förbiflyg mot S (ungefär)
storspov 1 flög mot S el SV på e m
i x skärfläcka 1
x skrattmås
x silltrut
obs gråtrut 1 ad + 1 vix ad sedda
havstrut 1 ad / el. vix ad sedd
fisktärna 2
i x svarttärna 2
ringduva sedd
skogsduva 2 ggr sågs 2 flyga över sjön
gök mycket allmän och ofta sedd

tornsvala c [illegible] 10–20 lågt & glest över sjön
sånglärka sjöng på ängen S om järnv
backsvala fåtaligt sedd över sjön
ladusvala bara 1 + 1 sedda
sädesärla på tomten på morgonen
x järnsparv
sävsångare sjöng, sångflykt ofta sedd
rörsångare sjöng, 2 sedda nära
x härmsångare
trädgårdssångare hörd sjunga morgonen
svarthätta dito
törnsångare dito, [illegible] även f m
lövsångare ofta sedd, sjöng ibland
svartvit flugsnapp ♂♀ häckande, hela dagen
x näktergal
x koltrast
talgoxe flög med mat ideligen
blåmes sedd flera ggr, ofta över vassen
sävsparv sjöng, ♂ sedd
bofink ofta sedd, ♂♀ på tomten
hämpling ♂ sedd, satt i buske i vasskanten
x gråsparv ♂ sedd
x stare
kaja enstaka förbiflygande m mat mot S
kråka bara enstaka sedda

Detta gör 50 säkert obsade arter. Därtill kommer följande nästan säkert konstaterade: 1 rödbena flygande över sjön på midd; gulärla nästan säkert hörd på e-m-vandringen, och en kärrsångare sjöng troligen, likaledes när jag gjorde min e-m-promenad. Men ingen helt bergsäker.

Kommentarer till de x-märkta arterna:

i **häger**: bara c 1 + 1 sedda över sjön; den är fåtalig där nu. På e m en märklig obs av en abnormitet: vid blick mot Ö från tomten fann jag en häger flygande, sakta och rätt långt borta, med stadig kurs mot S. Höjd c 150 m, kanske mer i början. Den hade på halsen en stor och väl avsatt och i kikaren mycket lätt observerbar "knuta" såsom skissen visar. Föga kan sägas om denna missbildning f ö. Den var inte avvikande i färg; såg grå ut, men ljusare frampå. Avstånd för långt för att avgöra om det var en svulst, [illegible] ett fastsittande föremål eller något annat. Säkert är dock att fågelns flykt inte var synbart hindrad. Den flög alldeles fritt, möjligen något sakta, men det gör ju hägrar ofta. Och jag fann den tidigt och följde den med kikaren minst 1500 m sträcka, kanske längre. När jag upptäckte fågeln var den så långt borta (ungefär i NO) att abnormiteten alls inte syntes med blotta ögat. När den var som närmast kunde man se "svulsten" utan kikare, men säkert bara om man visste om den.

se särskilt blad, sid. 241.

gräsand: från tornet först ingen alls sedd, men efter letande fann jag 1 + 1 + 3 ex, de 3 sistnämnda i sällskap i vasskant. Alla var ♂♂. (Därtill ♂♀ i "Tarmen".) Senare bara ett par ggr
~~[illegible]~~

1977-06-05 forts.

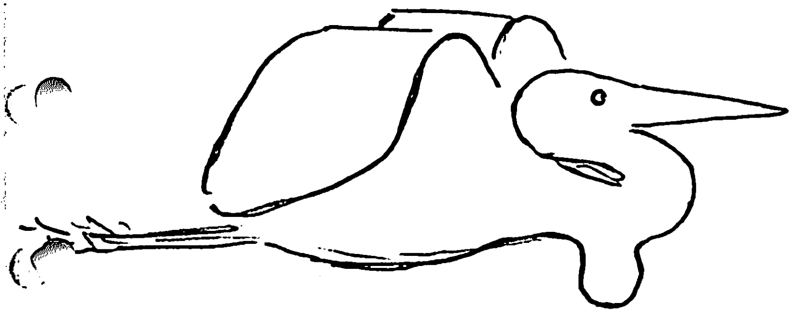

se text 1977-06-05

1977-06-05 forts.

på dagen och e m enstaka ex, eller högst 3 tillsammans, sedda flygande (man ser alldeles oerhört litet änder flyga över sjön, även om man sitter och passar timme efter timme). Men i skymningen, kl 2050-2053, flög faktiskt 6 + 2 + 3 + 2 + 2 (summa 15 alltså) gräsänder och en liten and, säkerligen kricka, [illegible] från sjön och nästan rakt över huset mot SO. Ovanligt hög siffra!

brun kärrhök: ofta sedd, ibland my nära. Jag vet att ett par bor i SO vassen och ett annat [illegible] par i vassen norrut från tornet, dessutom finns minst ett par i V sjön. Jag känner igen ♂♀ i det först nämnda paret men är inte klar över detaljutseendet på de övriga. Börjar tveka om de 2 honor som jag tidigare antecknat såsom ofta sedda intill varandra vid boet N om tornet.

i skärfläcka: klockan c 0945 flög en skärfläcka norrut över sjön, bara 10 m högt, jag fick in den av en slump och följde den i ~~x~~ kikare minst 800 - 1000 m, tills den gick ner my lågt och blev osynlig i NNV. Mycket sällsynt gäst här.

skrattmås: fulltalig. Inga detaljstudier gjorda, men jag såg från tornet att 1 ex stod på det skäggdoppingbo, som jag länge kunnat se direkt från tornet och som ligger i S utkanten på S skrattmåskolonin. Detta måste väl betyda att doppingen kläckt (vilket tidsmässigt vore rimligt) eller att den övergivit boet. x/

silltrut: på e m 2 ad över sjön, kom nära, i fint ljus. Också en sällsynt fågel i inlandet i Skåne.

i svarttärna 2 ex flög österut över sjön och försvann bakom träden N om tornet, detta bara ett par minuter efter min obs av skärfläckan.

järnsparv sjöng några ggr på f m och middagen och påfallande ofta på e m och kvällen. Säkerligen bara 1 ex men likväl av intresse eftersom den i vår inte hörts regelbundet från stugan.

härmsångare: sjöng inte så mycket denna kyliga dag, men sågs ett par ggr på nära håll på tomten. Och flera ex finns uppenbart i grannskapet. När jag var i tornet omkr kl 1200 sjöng och lockade 1 ex som vanligt från de höga björkarna på gränsen till "tanternas" små stugor, dessutom 1 ex inne på granntomten åt andra hållet. Och när jag gick längs järnvägen på kvällen lockade härmsångare på flera ställen på en sträcka av kanske 500 m.

näktergal: en liten "snutt" av sång, bara ett par sekunder, hördes mitt på dagen. Sedan dröjde det till kl 2003 innan den började sjunga, och den sången blev inte långvarig. Kl 2025 började den på nytt, men mycket sång blev det inte. När jag lyssnade för sista gången på kvällen, c kl 2130, var det alldeles ovanligt tyst, varken näktergal eller sävsångare eller rörsångare hördes, men så var det [illegible] också ovanligt kallt, bara omkring 8° C.

koltrast: helt nytt läge. En ♀ har börjat bygga på marken nedanför huset, ibland de skott som skjuter upp från [illegible] en av de alar jag fällde i vintras. Johnny kom på morgonen omkr kl [illegible] 0900 och såg på det hela tills m Inga och mig. Hannen [illegible] i detta par jagar nu andra hannar flitigt, det är ett stort liv på tomten och i dess närhet. En gång såg jag 2 hannar my nära varandra, de rök inte ihop, rörde sig liksom mekaniskt och ofta m 1 m parallellt med varandra. En tredje hanne som hoppade ner på marken i deras närhet blev observerad av dem, de hoppade närmare men den "tredje" flög bort innan den blivit på något sätt attackerad. - Dessutom såg jag idag vid skilda tillfällen de 2 hannar som följer varandra i snabb flykt och ofta my nära efter varandra. Invecklat läge, skall bli kul att se hur det utvecklas, om det nu går att se.

gråsparv: när vi satt vid frukosten, kom plötsligt en gråsparv ♂ utanför fönstret, slog ner på det lilla bordet [illegible] på gräsmattan utanför, satt där en sekund eller två och flög så bort genast. OBS hur sällan man ser arten här, fast den finns så nära!

stare: matade med otrolig intensitet både i holken utanför vårt fönster och i bona i tornet. Tog mycket mat på gräset helt nära, nedanföR tomten. Inga detaljobsar betr. tid etc. - På kvällen kom små flockar på 5 - 40 ex hastigt ner mot SO delen av sjön, även enstaka ex och 2-3 tillsammans. Inalles inte ~~många~~ över 150 sedda, men flockar kan ha kommit osedda. Fåglarna fällde nästan säkert i SO. - Jag såg dessutom, också på kvällen, en flock på minst 250 ex som flög norrut mycket långt borta i V över andra ändan på sjön. Detta har jag sett ofta, och det är tydligt att dylika flockar rör sig mot någon annan nattplats (åtm. i regel; kursändringar har förekommit). Som vanligt mera invecklat än man tror i början! S L U T

x/ sent på kvällen flög rel. my. måsar
lågt över vassen. Insektsfångst säkert.
Temp. kl 2110 var + 8°5 C.

1977-06-06, måndag.

Morgonen kl 0600 solig men med snabbt drivande moln, och kyligt, (kl 0630 var det bara drygt 7° C). Jag gick upp i tornet kortvarigt, var där 0600-0605, såg skrattmåsarna, två svanar långt bort i V, men inte en enda and eller sothöna eller dopping. Rätt intressant som bevis på hur läget är vid en kort inventering, varvid man dock, naturligtvis, försöker se så mycket som möjligt. Brun kärrhök ♀ sedd. Rördrom tutade på avstånd, ett fåtal ggr.

Senare under morgonen, fram till 0725, sågs 1 skata på granntomten, 1 kråka på vår tomt och 1 eller 2 över sjön; den gamla jätteljusa bruna kärrhökhannen kom över vassen precis utanför stugan, en rördrom flög i solen längs hela S sidans vass, höjd 5 - 20 m, fällde tydligen någonstans rätt nära i SO-hörnet. En fiskgjuse visade sig plötsligt, nära och fint, skrattmåsar uppe men bara 3, sedan 2, sedan 1 efter den, den siste tröttnade snart.

Vid frukosten kom, i finaste morgonljus, en flock på 5 stora Anser-gäss flygande mot S över sjön. Jag skulle kunna svära på att dessa gäss var sädgäss, de hade trots det utmärkta ljuset inte avstickande ljusa övre vingtäckare. Det är fjärde gången efter 10 maj jag ser sådana småflockar av gäss som säkert inte är grågäss (resp. i något fall: nästan säkert inte är grågäss). Stora Anser-gäss är det, kanadagäss är det inte tal om, jag har sett färg och teckning bra även om jag inte alla gångerna har sett vingarnas översida bra. Underligt, månne en del små flockar sädgäss stannar kvar onormalt länge i år? Detta fenomen må tyckas oviktigt, men fynd av sädgäss i Skåne efter c 10 maj och före c 18-20 sept är faktiskt okända, mig veterligen. Och om det är sädgäss, vad är orsaken? Klen näringsstatus, så att de inte kan häcka (producera mogna ägg)?? Eller annat?

På infärden mot Lund V om Revingeby, nära vägen, bland skrattmåsar på ängsmark, även en strandskata.

1977-06-07.

Jag bodde i staden natten till 7 juni. Jag avsåg nämligen att på morgonen inventera Höjeådalen mellan järnvägsbron och Trolleberg (Värpinge). Inventeringen gäller egentligen endast kärrsångare och sker enligt överenskommelse med Berith Cavallin, som startat en omfattande undersökning, med många medarbetare tror jag, över kärrsångarens nuvarande utbredning och talrikhet i Skåne.

Det var rätt tråkigt väder på morgonen: mulet, täml frisk vind omkring O, svagt regn, temp c 10° C kl 0600. Jag var betänkt på att uppskjuta jobbet, men efter som jag hade planerat för det och då det dessutom var någorlunda milt, startade jag hemifrån kl 0725. Gick genaste vägen ner till den numera rivna gården uppströms järnvägsbron, vid närmaste landsvägsbro räknat från järnvägsbron. Här hördes genast 2 kärrsångare varav 1 oerhört livlig, den satt rel högt i Crataegus-buske och sågs bra också. Starar med utflugna ungar i träden och på vägen här, inalles säkert 30 - 40 ex varav jag såg c 15 i detalj: ungefär hälften var nyutflugna ungar! Lövsångare, ringduva. 3 ad 3 juv starar i flock. Kärrsångare nr 3 alldeles nära uppströms järnvägsbron. Samma ex, eller kanske nr 4, hördes strax därpå från S sidan ån. - - Jag går under järnvägsbron, hela tiden även i fortsättningen på N sidan ån. Närmsta reningsdammen (d v s östligaste dammen) hade my lågt vatten, här var 1 gravand, 1 gräsand ♂, 1 strandskata och 2 gamla större strandpipare, dessa my orädda; biotopen var annars sådan att man snarare skulle väntat mindre strandpip. Jag är övertygad att de större strandpip inte häckade på denna plats. 1 + 1 törnsångare. 1 ladusvala 3 hussvalor ringduva kaja. Det småregnar. Hämpling sedd och hörd. Jag går nära ån. Sånglärka sjunger över åkrarna på S sidan. Backsvala 2 + 1 ex + några till, även andra svalarter i flera ex, rundflygande, vanl my lågt. Nästa kärrsång c 150 m nedströms järnv-bron, sjöng i nässelbestånd, därtill sågs 1 kärrsång hoppa i nässlorna. Svalor av alla 3 arterna, summa över 10 ex. 1 tornsvala. Efter 50 m ånyo kärrsångare; den sjöng; denna gång var jag tveksam om det var en ny eller densamma som sist. 5 viggar flygande varav 4 ♂♂ 1 ♀. 2 råkor överflyg. Kärrsångaren i nässlor på S sidan.

Titt över nästa reningsdamm: 2 knölsvanar, summa 18 sothöns, 2 skrattmåsar samt 2 gravänder med 2 små ungar. 1 turkduva flög över. Vigg ♂♀. Regn blir stridare. OBS: inga vattenfåglar utom gravanden visade tecken på häckning. - Ny kärrsångare sjunger c 150 m längre nedströms, d v s c 400 m (eller något längre) nedströms järnvbron. Sånglärka sjunger, ses också.

OBS biotopen på S sidan av ån. Sedan den för ett fåtal år sedan nygrävdes här i smbd med reningsverkets utvidgning har dels betet upphört, dels en vegetation av rätt "schematiskt" utseende utvecklats: längs den numera raka åfåran närmast vattnet en zon med brännässlor, bredd ej antecknad men skattningsvis 5 - 15 m; därovan en mycket bredare zon med hundkäx (Anthriscus) som starkt dominerande; den blommar nu. Säkert bra biotop för kärrsångare! Gräsand ♀ med 3 stora ungar i ån! - Massor av skrattmås, säkert 150 ex, och en del kråkfågel lyfter från reningsverkets område. Orsak ej sedd. Gråtrut flög över.

0815 jag är nu vid en kraftledningsstolpe med en gul skylt med siffran 130 på. Kraftledningen går på S sidan av ån och går just här i spetsig vinkel, stolpe 130 ligger i vinkelspetsen. Här sjunger 1 törnsångare och strax därpå 2 kärrsångare på S sidan! Gräsand ♂♀ flygande. Regn nu mycket svagt. 1 kråka 1 råka 1 fiskmås, ej utfärgad, säkert fjolårsfågel. 1 sävsparv hörs (men i efterhand blev jag en aning skeptisk: kanske var det en kärrsångare som härmade!). Efter 125 m, d v s nedanför de första (=östligaste) stora hagtornarna, som just nu står i blom, sjöng 2 kärrsångare till!! - 1 fasantupp på håll i N på öppna fältet, anfalles ilsket och långvarigt först av 1, sedan av 3 vipor. Ringduva. 1 kärrsångare till. Troligen hördes ännu 1 kärrsångare på avstånd i N, alltså från N sidan av reningsdammarna. (Tilllägg vid genomläsning resp renskrivning: ej medräknad. Men säkert riktig, se återvandringen!). 2 fisktärnor ad kom nära förbi, oväntat! Läte hört. Törnsångare sj vid stranden där granar står nära. 1 vigg ♂, 1 brunand ♂ och 1 brunand ♀ flygande förbi i sällskap. Ännu 1 törnsångare. Koltrast. Ännu 1 kärrsångare!

0833 just tvärs för största reningsdammens V ända ännu 1 kärrsångare sj på S sidan ån, kanske var här rentav 2. Med säkerhet fick jag en ny kärrsångare efter 50 m! 3 vipor fortfarande på fasantuppen. Ännu 1 kärrsångare!! 1 gräsand ♀ + 2 halvstora ungar i ån. 1 talgoxe sedd. Törnsångare sj. Hämpling. Flera ringduvor. Ännu 1 törnsångare sj. Enstaka ladusvalor och över 10 backsvalor, lågt rundflygande. (OBS alla svalor ej noga noterade. Fler sedda än som antecknats, men antal my måttligt.)

1977-06-07 forts.

Spridda tornsvalor också sedda nu (och senare; ej alltid antecknade, men totalantal litet, högst 10-12 skulle jag tro). Hussvala. 2 sothöns. Gök hörd. Brunand ♂♀ flyg. Ännu 1 kärrsångare sj! 2 dylika hörs samtidigt, men den ene kan vara noterad ovan. Den nya sitter i pilträd på N stranden av ån. -

Nästa reningsdamm: vigg ♂ + flock 6 vigg ♂♂ och 1 vigg ♀. Gravand 1, gräsand 1, sothöna 1. Steglits hörd, men kortvarigt, och det kan ha varit kärrsångare som härmade. Ännu 1 kärrsångare. Vegetation div örter + en del pilträd, några tätt ihopa. Gök. Hämpling. 1 sävsparv sjunger här, bergsäker. Ännu 1 kärrsångare, mindre än 100 m från föreg, i pil. 1 trädgårdssångare sj på S sidan. Några ladusvalor   några hussvalor. -

Nedersta (=västligaste) dammen: ytterligare 6 viggar ♂♂ och 2 viggar ♀♀. Gravand ♂♀ Näktergal sj. Ännu 1 kärrsångare, den sjöng länge förvånande likt rörsångare men röjde så småningom sin art. Biotopen, just här brant strand med täta träd och mörk vegetation, helt olämplig för rörsångare (det är förresten hela den gångna sträckan; här finns ingen vass alls). 1 gråsparv ♂ nära, klängande i buske som hängde ut över ån. Järnsparv sj   kärrsångare sedd här, ett slag 2 ex jagande varandra. Lövsångare sj   talgoxe 1 nära.

0908 nedersta dammens nedre (= västra) ände: koltrast sj   fasan h   skata sedd, ringduva, svalor.

0910 1 kärrsångare sj i snår vid stor rishög, nästan i utkanten av Värpinge by. Terräng här mera kulturpräglad: massor av avfall, plast, sopor etc, såväl på sophögar som annorstädes. Lövsångare sj, gråsparv sedd. Tornsvala 5 ex, hussvala sedd, trädgårdssångare sj. - 0916 ankomst Värpinge by. Jag rastade ett slag, stod vid vägskälet i grått och småregnigt väder men fann att ingen buss skulle gå in till staden på c 40 minuter. Därför gick jag tillbaka.

0935-1002 vandrade tillbaka längs vägen N om ån, precis i N kanten av reningsverkets område, S om Åkerlund & Rausing. Gick raskt men såg litet nytt: 1 rapphöna lyfte alldeles nära. På det stora området som är beväxt med höga örter (och starkt eutrofierat av utsläpp från reningsverket) mellan vägen och reningsdammarna, V om reningsverket, sjöng 2 kärrsångare med c 200 m avstånd från varandra. Dessa inte hörda förut (med ett möjligt undantag, se ovan). 1 gulärla ♂ sydliga rasen i halvdött träd. 1 sävsparv ♂ sedd flyga. F ö bara det vanliga, skrattmås, kråkfågel etc. Fiskmås sedd. Men en trevlig sak blev det: 1 mindre strandpipare på den sedan ett par år utfyllda marken mellan järnvägen och ~~reningsverket,~~ strax S om vägen. Jag hörde lätet 3 - 4 ggr innan jag "kopplade rätt", det var så länge sedan sist. Då lyfte jag kikaren och fick in den på den tämligen lilla yta som såg passande ut. Jag gick utåt, då sprang den undan, tyst. Då återgick jag genast till vägen för att inte störa. Kul att få den så nära!

Facit: oerhört mycket mer kärrsångare än jag trott. Om man räknar bara de sjungande fåglarna, får jag (från kladden = originalanteckningarna, som är utförliga men svårlästa): Öster om järnvägsbron minst 3, högst 4 ex. väster om järnvägsbron, på nedvandringen minst 16, högst c 19 ex, och på återvägen 2 ex, de sistnämnda inte noterade tidigare.

Kontroll här av renskriften ger:

Ö om järnvägsbron	minst	3	högst	4	
V om "	"	16	"	c 19	resultat precis som i kladden
Återvägen	"	2	"	2	
summa	minst	21	högst	25	sjungande ex. Andra ex få, ej räknade.

Dagboken för denna dag fortsätter med kvällsanteckningar från stugan och tornet vid Krankesjön, dessa anteckningar handskrivna och duplicerade från handskriften.

1977-06-07 forts.

Ankom till stugan c 1740. Föga fågelstudier förrän kl 2000, då jag först gick en kort sväng till kanalmynningen och sedan var i tornet 2025-2105. Det hade blivit alldeles lugnt, det hade klarnat starkt efter regnet (som dock slutat redan innan vi kom ut), och det var relativt hyggligt temp +13° kl 2000 och +10° kl 2115.

Arter:

1. skäggdopping ≧ 10
2. gråsand ≧ 9
3. sothöna 1
– ob. vattenfågel ≐ 10

} Σ 30, därav nog också några brunänder. (Jag fick inte med mig tuben upp i tornet!)

4. knölsvan 2+2:

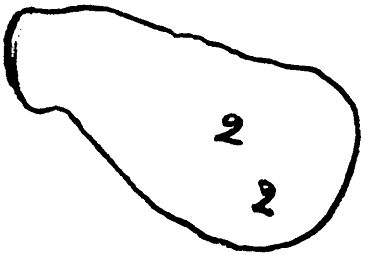

i 5. rördrom tutade sparsamt, bara 4 serier (3 + 4 + ?3 + 4) mellan 2020 och 2105.

6. brun kärrhök ♀ med ruggningsluckor i vingarna sedd kortvarigt (luckor ungefär vid innersta handpennorna), och kl 2101 kom [illegible] lågt över största skrattmåskolonin, gick ner brant och kom upp med en liten måsunge i klorna!

(247)

~~(4)~~

1977-06-07 forts.

i 7. svarttärna 2 länge flygande mjukt över vattnet, mj. lågt!

8. skrattmås fulltalig

9. fasan hörd

obs 10. morkulla 1 ex drog rakt över!

11. gök ofta hörd, ♂♂ ofta "upprörda" gol kokóckoko etc....

12. tornsvala högst 10 glesa

13. backsvala ett rel. stort sällskap på c 25 ex ovanligt högt över sjön

14. rörsångare hörd från tornet

15. kärrsångare minst 1 sjöng fint vid kanalmynningen til 2005 och senare

16. lövsångare hörd

17. koltrast ♂ kom till tomten, fällde vid den plats där ♀ byggde sist; då kom genast annan ♂ och anföll.

18. stare bara ett par strö-ex sedda, men kanske kom jag upp i tornet för sent.

19. kråka ett par tre ex sedda.

---

i 20. Kl. 2137, då Johnny just kommit och satt med oss på verandan, flög en nattskärra lågt över vassen, steg ett par ggr mot den ljusa västerhimlen. Mycket fint.

obs Kl. 2150 flög 1 morkulla SV.

1977-06-07 forts.

Ikväll mycket rik svärmning av diptera. Över tornet och över höga trädtoppar stora svärmar av storvuxen chironomid. Men en mycket ovanligare syn var svärmningen av en annan art (av habitus som stor mygga) precis på vattenytan i kanalens nedersta lopp och utanför dess mynning. Djuren for runt, mycket snabbt och tätt, om varandra, kanske 25 - 40 / kvadratmeter. De flög men med benen släpande i vattnet. Det förefoll som om då och då en "kollision" resulterade i parning, möjligen också så att de båda kontrahenterna steg upp i luften, när de "funnit varandra". Massor massor av djur var det inalles. — Stickmyggor också avgjort allmänna och aktiva ikväll. —

Johnny satt kvar till 2230. När
21. vi följde honom ut, sjöng sävsångare
22. ivrigt, och strax därpå slog näktergalen en kort drill; fortsatte sedan sjunga.

23. Tillägg: järnsparv sedd nära stugan,
24. och rall hördes en gång när jag var i tornet. —

1977-06-08.

Upp i tornet 0610. Fint och lugnt väder, sjön delvis krusad, delvis m 1 m spegelblank. Rätt kortvariga obsar, ner från tornet 0628. Men noggrann rundspaning även på stora avstånd, och goda möjligheter till bestämning av fågel långt ute. Jag räknade 16 skäggdoppingar, de flesta ensamma (eller åtminstone inte tydligt parvis) och liggande m 1 m långt ute på klarvattnet. Inne bland vassruggarna resp. i närmsta klarvatten endast 2-3 ex sedda. Tål att tänka på.

Knölsvan ovanligt rikligt företrädd eller(kanske rättare sagt) synlig i ovanligt många ex. Jag såg 10 samtidigt, de låg som följer: se skiss härnedan.
De två "tvåorna" i sydostdelen av sjön gäller par som båda låg i, eller precis i kanten av, närmsta klarvattnet. Den ena fågeln, rimligen ♂, i södra paret, började emellertid simma norrut och kråma sig rätt ordentligt, varvid det norra paret simmade längre norrut, rätt fort. Siffran 2 längre ute i sjön visar ett par som höll till invid en av de yttersta ~~ä~~ ~~vassruggarna och stundom försvann~~ in i den ruggen. Intet spår till ungar sågs.

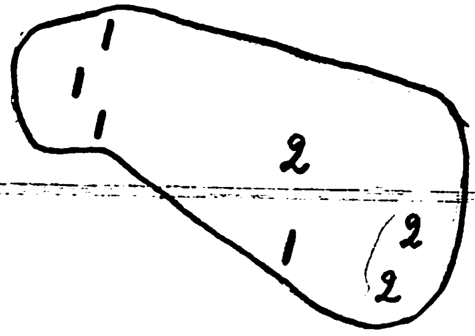

Gravand ♂♀ på närmsta klarvatten!

Brun kärrhök sågs: 1 ♂ ad flygande nära förbi, och, i det ögonblick jag kom upp i tornet, två andra exemplar, säkert honor båda, sittande i busktoppar i vassen, den ena rätt långt nere i SO hörnet, den andra kanske 400 - 500 m längre mot V eller NV. Buskarna var väl skattningsvis 2 m högre än vassen. Båda fåglarna satt i topparna. Rätt ovanligt, åtminstone enligt mångas åsikt.

Ormvråk 1 ex flög över mot Silvåkraskogen, säkert 150 m upp, kanske högre, med ett stort byte i klorna. Jag såg att det var ett "korvformigt" däggdjur med lång svans. Förmodar vattensork. En del skrattmåsar var som ~~ä~~ vanligt uppe i luften; två av dem anföll ormvråken, den ena upprepade anfallet flera ggr men höll inte på länge.

Sothöna 1 ex sett!

Skrattmås massvis. Bofink sedd och hörd. Lövsångare. Gök flera ggr.

- - - - -

Stararna matar fortfarande i holken närmast huset. En unge, som ser alldeles vuxen ut, stack huvudet och en del av framkroppen ut genom det trånga hålet flera ggr.

Svartvit flugsnapp sedd som vanligt i holken på andra tallen.

När vi körde in till Lund kl c 0745-0810 hade det blåst upp rätt friskt från S.

06

Tillägg till 1977-[redacted]-08: innan vi startade från stugan, hörde jag sommargyllingen flöjta!

1977-06-09: var i Lund. Antalet tornsvalor föreföll vara tydligt högre än förut. Det kan naturligtvis ha berott på att en del fåglar anlänt först nu. Men det kan ju också förklaras så, att tornsvalorna [redacted] anlänt redan tidigare till Sverige men på grund av det ostadiga vädret flugit runt över stora områden på sök efter mat för att först nu, när värmen kommit, infinna sig vid häckplatserna.

1977-06-10, fredag. Jag hade semester. Var hemma på förmiddagen. Tog bussen [redacted] från Lund 1245, ankomst Kvinnevad vid Revingehed 1325. Gick ner till stugan längs järnvägen, hade rätt mycket packning, och varmt var det. Ankom stugan 1357. På nervägen: fältpiplärka sjöng, sågs också, på precis samma plats som sist, d v s S om den plats där järnväg och landsväg går precis intill varandra. Från järnvägsvallen lyfte här även 1 ängspiplärka, sannolikt från bo, men jag letade inte [redacted] efter det. Trädpiplärka sjöng i [redacted] närheten; alltså 3 arter Anthus alldeles intill varandra. Trädpiplärka sjöng på ännu en plats innan jag kom till stugan. Flera härmsångare sjöng, därav minst 2 på [redacted] sista 500 m före stugan, räknat längs järnvägen. Gök allmän. Sånglärka sedd, sjöng på ett par tre ställen. Sädesärla hade fått ut ~~ungar på en plats.~~ Särskilt den ena föräldrafågeln varnade oerhört häftigt när jag kom. Plötsligt lyfte en ungfågel från banvallen framför mig, den flög bra och satte sig i en trädkrona. Då kom den gamla fågeln som ett jehu, under vilda varningsläten, och slog efter mig, alldeles över mitt huvud. - Stararna i vår holk i tallen på tomten var inte utflugna. Starparen i fågeltornet däremot försvunna. (Ja, så skrev jag, men det var bara partiellt sant. Jag såg senare att åtminstone ett par matade ungar i [redacted] boet i tornet). Ärtsångare hördes sjunga på en plats på nervägen. - Tittade ut över sjön: brun kärrhök ♀ tog måsunge i största kolonin; c 1000 måsar uppe, alldeles tätt, men förmådde inte hindra kärrhöken.

När jag stod på tomten, kom plötsligt en ekorre springande med god fart från NO, d v s från [redacted] Anderssons tomt, förbi fågeltornet, och in på vår tomt. Den stannade upp, satt alldeles stilla och tittade rakt mot mig men fortsatte, kom precis mot mig. Men då ingrep svartvita flugsnapparens ♂. Den gjorde en svepande och mycket snabb attack, [redacted] så att den passerade bara någon halvmeter (kanske ännu mindre) över ekorren. Därvid knäppte den med näbben, torrt läte , det låter som när två små trästycken slås samman, flera ggr snabbt upprepat. Ekorren satt ett ögonblick orörlig, vände sedan 180 grader och sprang kvickt tillbaka åt det håll varifrån den kommit! - En stund senare: över sjön en flygande gräsand. Näktergal hörd.

Inga kom omkring kl 1830. Hon hade inte deltagit i avdelningsutflykten till Ven. När vi en stund senare satt och åt, kom minst 4 skräntärnor över sjön och försvann bakom träden neråt sydosthörnet. Nästan säkert kom ytterligare ett par skräntärnor (kanske flera) just före dessa 4, men jag kan inte få upp kikaren [redacted] förrän dessa första passerat och försvunnit. Intressant i alla fall.

Tornet kl 2020-2105. Skäggdopping c 8-10 sedda, knölsvan 1, änder:inte en enda sedd till att börja med! 1 fisktärna. Små starflockar kom med kurs ungefär S och SV (en starflock på c 100 ex hade kommit med kurs mot N över sjön kl c 1930!). Rörsångare sjöng. Nu syns 1 + 1 knölsvanar, båda i SO, inbördes avstånd c 400 m. Flock c 100 starar lyfter ur buskarna närmast stranden, men tyvärr svårt att se om ungfåglar fanns med. Omkr 2040 lyfter 3 + 1 gräsänder, och 2045 flyger ♂♀ av brunand mot SO. Koltrasten ♀, som byggde ute i alskotten (på marknivå),är kvar, jag ser exakt var den bygger. Koltrast skriker. Sothöna hörd men inte sedd! 2048 passerar 1 morkulla. Kaja ses. 2059 1 tornsvala flyger över. 1 kärrsångare sjunger i vegetationen i strandkanten, sjunger länge, ej hörd där förut i år. 2105 jag går ner från tornet. Näktergal börjar sjunga. Skrattmåsar flyger lågt över vassen, tar insekter, otvivelaktigt dipterer. [redacted] 2115 flyger den gamle fine brune [redacted] kärrhök ♂ förbi, nära över vassen. Temp nu + 16° C. Det är molnfritt men disigt, stilla. 4 viggar flyger över mot O-SO. - Johnny kommer på kvällsbesök, vi sitter och pratar ett slag.

1977-06-11, lördag.

Var i tornet 0615-0630. Väder: stilla och varmt, +17° C. Obsade även från frukostbordet c 0710-0730. Här understrukna arter sågs eller hördes från tornet. Skäggdopping c 12 ex, men inga ungar sedda. Rördrom mycket svagt hörd, serier om 4 stötar; senare 1 sedd flyga SV över sjön. Grågås 2 juv/pull utan gamla i sällskap, och på annat håll 2 juv/pull med en gammal fågel i sällskap. Gräsand 1 + 2 ♂♂; 1 ♂ ruggar tydligt. ?Brunand 6 flygande men ej säkra. Knölsvan summa 5 ex enl. skiss här. 1 ex av de 2 i SO hörnet simmade med höghållna vingar mot det ensamma ex, som vek undan mot N. Sothöna 2 ex incl en på bo vid dubbelbusken. Strandskata 1 överflyg. Skrattmås massor. Gråtrut 4 ad och 2 juv flög mot Ö. Svarttärna 2 ex lågt jagande över sjön. Rörsångare. Sädesärla. Svartvit flugsnapp vid boet, stare, sävsparv, kråka, blåmes. 1 simmande däggdjur ut till måskolonin; 20 måsar däröver. Djuret låg djupt i vattnet, sågs dåligt trots fri sikt. Mink?? - Fågelprotokollet här är ej alldeles fullständigt.

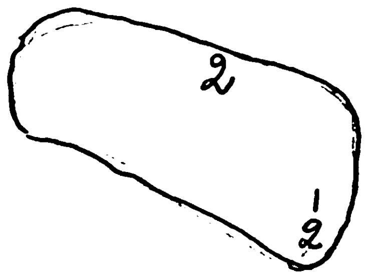

Denna dag skulle vi till Helsingborg för att jordfästa stoftet efter Mamma. Johan och AnnaLisa och Märtha hade kommit ner redan igår och bott hos Jan och Ulla i Åkarp. Inga och jag mötte dem vid begravningsbyrån mitt emot Allhelgonakyrkan kl 0930. Vi medföRde urnan. For till Helsingborg, nya kyrkogården, där Pappa vilar, liksom också hans första fru, Märtha, f. Liljenroth. Vi hade överenskommit om tid m m med kyrkogårdsförvaltningen, och en man därifrån mötte och sänkte ner urnan i graven. Vi höll inga tal och hade ingen präst närvarande. Johan sade ett par minnesord om att alla de, som givit oss våra liv, nu var borta; han tackade för allt vad de gjort för oss och lyste frid över deras minne. Vi hade blommor med oss, och jag lade ner en bukett och sade att vi, samtidigt som vi kände sorg över att de gamla voro borta, också kunde finna tröst i vissheten att de nu var bortanför all oro och all ängslan.

Ceremonin tog inte lång stund. Vi for sedan ut till den kyrkogård som ligger nära Pålsjö skog och krematoriet. På denna har AnnaLisas föräldrar sitt sista vilorum. Och många andra kända namn från den tid då vi bodde i Helsingborg fann vi på minnesstenarna. - Vi for sedan genom Pålsjö skog, som föreföll glädjande väl bevarad, åtminstone längs vägen som från Krematoriet via Pålsjö slott går ner till stranden. Vi fortsatte längs denna och genom hela staden och Råå mot Landskrona på gamla vägen; gjorde också en avstickare till Härslövs kyrka, där Märtha och Jan-Gabriel vigdes 1949. Härslöv är förresten också den ort, från vilken släkten Herslow tagit sitt namn.

Vi avsåg att äta lunch i Landskrona och fann, efter en stunds letande, en restaurang som var både trevlig och öppen. Johan bjöd på gratinerad sjötunga, utmärkt läcker. Sedan for vi till Åkarp för att fördela arvegodset efter Mamma. Det var en lång och innehållsrik eftermiddag med högst intressanta samtal om gångna tider. Och det var mera värdesaker - silver, ostindiskt porslin, glas etc. - att dela på än jag trott. Arbetet med detta tog flera timmar. Omkring kl 1930 bjöd Ulla och Jan på en härlig middag, och sedan satt vi vid kaffet och pratade till efter kl 2200. Då packade Inga och jag våra grejor i bilen, for till Lund, lastade av sakerna i lägenheten och fortsatte så till stugan vid Krankesjön, dit vi kom kl 2320.

Fin kväll. Jag lyssnade ett par omgångar fram till c kl 0015 men hörde bara näktergal, rörsångare, sävsångare och skrattmås.

Det var en högst minnesvärd dag. När Johan tackade för maten, sade han bl a att nu var det vi som utgjorde den äldre generationen och att vi måste vara glada och tacksamma så länge den syskonkretsen är fulltalig.

1977-06-12, söndag.

På natten och tidiga morgonen delvis åska och regn. Temp kl 0315 var +12°C, då var det åska på avstånd.

Morgonen kl 0600 solig och lugn och varm. Kl. 0820, då jag gick upp i tornet, likaså. Mycket stilla och fint. Såg skäggdopping (max c. 12-13 samtidigt, mest ensamma, på 2 ställen 2 ad; därtill på 2 ställen 1 ad med vardera en rätt liten unge, stor som smådopping. OBS: ungarna ej inräknade i antalet sedda ex. Detta var första ggn för året då jag såg ungar). Rördrom hördes på morgonen icke endast från tornet. 1 ex mycket svagt hörd, stöter 4+4+3, 1 ex täml. svagt hörd, stöter 5+5+3. Knölsvan 2 ex på klarvattnet långt ute 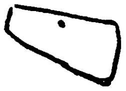, 1 ex i närmsta klarvattnet.

Gräsand 1 ♀ flygande. Kricka (före kl 0820) 1 ex flygande. Inte flera!

Brun kärrhök rätt ofta sedd, ♂ ad ad, + ♀ i SO hörnet, andra ♀ med stora ljusa fält på vingarnas framkant också sedd, hon bar N om tornet. Vipa flock 6 flög SSV, skrattmås massor, ringduva 1 sedd, gök my. allmän, backsvala ett fåtal sedda, sävsångare sedd + hörd, rörsångare dito, lövsångare dito, härmsångare sjung., trädgårdssångare sjung., svarthätta flyg-

(253) ~~(2)~~

1977-06-12 forts.

snapparen ♂♀ sågs ideligen, matade nu ungar i holken. Koltrast: paret nedanför vår stuga sågs, både ♂ och ♀ men de var i regel ej i sällskap. ♂ hackade efter mask på vår gräsmatta, my. orädd. Sävsparv ♂ sedd. Bofink ♂♀ sedda, ♂ sjöng även på annat håll. Stare hördes mycket och sågs en del. Åtminstone i ett bo i Tornet matar föräldrarna fortfarande. Nötskrika 1 ex flög förb. Kaja sedd flyger med full kräva mot S och "tomhänt" mot N. Kråka enstaka över sjön. även)

Ovanstående innehåller ett par små-obsar som ej gjordes från Tornet. Jag stod där till 0850.

Det blev en mycket varm dag. Temp. kl. 1300 var +23°C. Lugnt. Slöjig sol. -

Omkr. kl 1430 kom Ulla, Jan, Märtha, Johan och AnnaLisa för att få eftermiddagskaffe och en pratstund hos oss. Mycket varmt sommarväder. Trevliga timmar, vi drack kaffe inomhus för myggens skull men satt sedan delvis ute. Tittade på fågel, gick igenom gamla fotografi-album med bilder av förfäder + släktingar på Pappas sida från omkr. 1865 till 1895,

254 ~~3~~

1977-06-12 forts.

hundsalligen. Många intressanta bilder. Många oidentifierade orkidé.

En del fågelobser både före gästernas ankomst och därefter: Häger 1 ex flyg. över sjön [rördrommen helt tyst nu på middagen], skedand 4 ad flög över sjön, Brun kärrhök ofta sedd, satte skräckmesarna på vingarna; en gång såg jag den (nästan säkert en ♂ ad) lyfta med en mesunge förföljd av 4 mesar som dock tröttnade snabbt, den sista efter ett par 100 m. Skärfläcka 2 ex tätt intill varandra flög över sjön kl 1445. Gravand 1 ex. flyg. Gök massvis, ladusvala 1 sedd (!) nötskrika sedd på nytt, törnsångare sjöng, rörsångare dito. Storspov 1 flög på avstånd Sånglärka hörd, blåmes matade i alen. Grönfink sedd hördes sjunga flitigt. Hämpling hörd.

Tillägg: i morse från tornet 2 + 1 sothöns = 3 ex!

Och på middagen hördes plötsligt stjärtmes, och 1 ex flög mellan alarna framför stugan. 1 fiskmås sedd överflygande, ej utfärgad. Sädesärla hörd flera ggr på tomten. Starar

1977-06-12 fort.
sedda flera ggr överflygande i olika riktningar med mat i näbben. —
Kl 1920-2005 gående strand i Tornet. Stilla, solen bakom täta slöjor, syns oskarpt. Temp. + 18°5 kl. 2010.
Skäggdopping: 1 ad med 1 pull, 1 ad med 2 pull; 2 ad med 1 pull; 5 eller 6 par av ad utan ungar; c 5 ensamma ad! OBS statistik mkt. nära rätt, men sannolikt låg ytterst. några ad mkt. länge borta, och någon ad kan ha haft en unge på ryggen. En ad bar en unge på ryggen synligt i Tub.
Häger 1 flög lågt över skrattmås-kolonin, de lyfter när den kommer över, någon slår efter den, stora lugnet igen. Knölsvan 1 ad, gräsand 7+2++1 = 10 sedda varav nog 2 ♀♀. Ett par Vre ♂♂ hade börjat rugga avsevärt på kroppssidorna.
Brunand minst 3 sedda. Vigg: 5 ♂♂ länge och snabbt rundflygande över SÖ delen äntligen satte de kurs mot SO (ungefär). Brun kärrhök: minst 4 ex jagade, stundvis mkt. flitigt. Jag såg 1 ex (♀ med mycket ljust på övre armtäckarna) minst 3 ggr på 5 minuter nalkas största skrattmåskolonin, men den blev bortdriven. Visserligen ej attackerad av mer

1977-06-12 forts.

än kanske 10-12 ex (som mest blev 2-3-4 ex) men uppenbart så besvärad att den ej kunde fälla utan raskt flög bort. Dock såg jag den en stund senare med en liten måsunge i klorna. Och en ♂ ad som ställde till stort uppflog och också hindrades, lyckades också till sist ta en unge fast jag inte såg just när detta skedde — Sothöna 2-3 ex. Strandskata 3 ex flög östvart myc. lågt över sjön. Skrattmås massor. Gråtrut 1 ad lågt. Silltrut 1 vix ad (nästan säker eller alldeles säker? Klart vit, avsatt stjärtbas, nästan svart men ej helt "ren" mantel, spetsiga vingar) 1 ex flög mot V. Fisktärna 1+1+2 ex, ett ex med fisk i näbben förföljdes myc. länge av skrattmås, först av 3, sedan av 2, sedan bara en kvar men den förföljde ivrigt minst 600-800 m, i många krokar. Så länge jag kunde se fåglarna släppte tärnan inte sin fisk. Ringduva sedd. Turturduva 1+1 sedda ej fler. Gök idelijen, ♂♂♀ hörda; även sedd

1977-06-12 forts.

flera ggr. Rörsångare hörd. Härmsångare lockade "Deserviid" etc. Stare var intressant. Från 1935 till 1955 (enstaka tidigare; en del senare) kom starar (1–) 15–75 ex en gång 350 i flock, mest från N–NO, men det är ovisst den sektor jag bäst kan överskåda. Starflocken på 350 ungefär lika tät "som vanligt", andra flockar relativt glesa, ofta 25–30 ex fördelade över en sträcka på 50 meter. Många flockar kom på 100–200 m höjd i det stilla vädret. Ansamlades mot SO-hörnet. Andelen ungfåglar ej lätt att avgöra p.g. av motljus (och snabb passage). Säkert 1000–1500 ex sedda före 1955. Därefter ej absolut ren passning men flockar på c 50 ex kom ↓ kl 2020 och 2035, c 20 ex kl 2042, och småflockar 2045

Ansamling torde skett nära Lilvikens by, men nattplats vet jag ej. Nötskrika 1 ↓. Kaja 4 ex ↑ varav minst 2 ad med ruggningsluckor i vingarna. Kråka 2 ad sedda.

Insektsaktiviteten idag mycket hög. Diptera, och Cantharis och många andra skalbaggar flög. Fjärilar såg många

1977-06-14, tisdag.

Temperaturen i skuggan vid stugan var på dagen c 28° C eller kanske rentav mer, enligt Inga. Jag var inte där då men reste buss ut, start från Lund 1605, ankomst Revingeby 1635. Inga mötte med bilen enl. överenskommelse. My. varm sommardag, lugn; skarp sol, täml svag vind omkring O, sikt ej extra god.

Föga obsar; kortvarig rundtitt från tornet gav intet, praktiskt taget: en svan, inte en enda bestämd and, ej en sothöna, bara mås. Men det var också uselt ljus, my skarpt motljus. Rörsångare sjöng, trädgårdssångare sjöng litet, lövsångare sjöng litet, härmsångare lockade ofta. Svartvit flugsnapp ♂♀ matade ungar.

Kvällen: starar samlades, ovisst när de började, men de fortsatte länge.
Kl 2116 - 2117 kom 4 flockar my snabbt och lågt mot S eller SSV (ungefär), de var p
40-80 ex/flock, summa nog 250 ex. Kl 2124 - 2126 kom först 20 + 30 mot SV, sedan 20 mera mot S, alla my snabbt. Skrattmås massor. Gökar [redacted] massvis (anm. vid renskrivn.: ja, så står det, fast det ju strångt taget måste vara en missvisande upplysning om man jämför med skrattmåsarnas antal. Men jämför man med gökars "normala" förekomst blir det rimligare. Arten är helt förvånande allmän här denna försommar).
n Alltså: gökar: 1 exgol káckáckoo káck-áck-oo..... och övergick sedan plötsligt till kadakó kadakó kadakó. Senare: kockockoo koo koo koo koo (paus) kooo etc. Måsar lågt i över vassen, tar diptera, men större svärmning av sådana ej sedd. Stickmyggor däremot allmänna.
Kl 2140 1 + 1 dykand reser mot SO - O
l 2141 gräshoppsångare sjunger nära!

1977-06-15, onsdag.

Inga for iväg omkr kl 0500 för inventering av Fågelsångsdalen. Jag gick också upp tidigt, tog det dock något lugnare och gjorde mig sedan redo att inventera Vombs ängar.

För inventeringen av Vombs ängar se särskilda protokoll.

Från [illegible] verandan såg jag före kl 0625 en flock på 5 flygande gräsänder. Var uppe i tornet 0625 - 0640 och såg därvid: 1 brunand ♂, 12 skäggdoppingar ad varav 1 med ~~unge~~ 1 unge, vidare 1 ejderguding i sjön igen (!!) samt 5 knölsvanar fördelade ungefär sålunda:
Skrattmås massor förstås.
Intet annat antecknat.

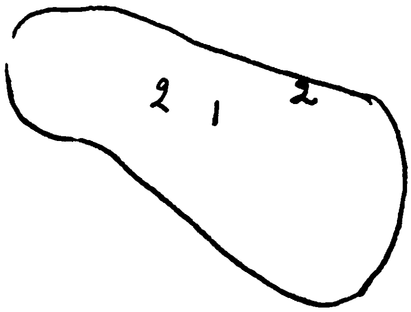

Tillägg till 1977-06-14: trädpiplärka sedd och hörd, och 1 nötskrika flög förbi på nära håll över vassen.

Inventering 1977-06-15 kl 0710-0840. Ingen boskap på provytan, men S delen hade nyligen betats. - Mycket vatten i vissa diken, och inom det med grov punkterad linje markerade området var det översvämmat, inte över gräset men mellan tuvorna. - Dammen längst i S välfylld.

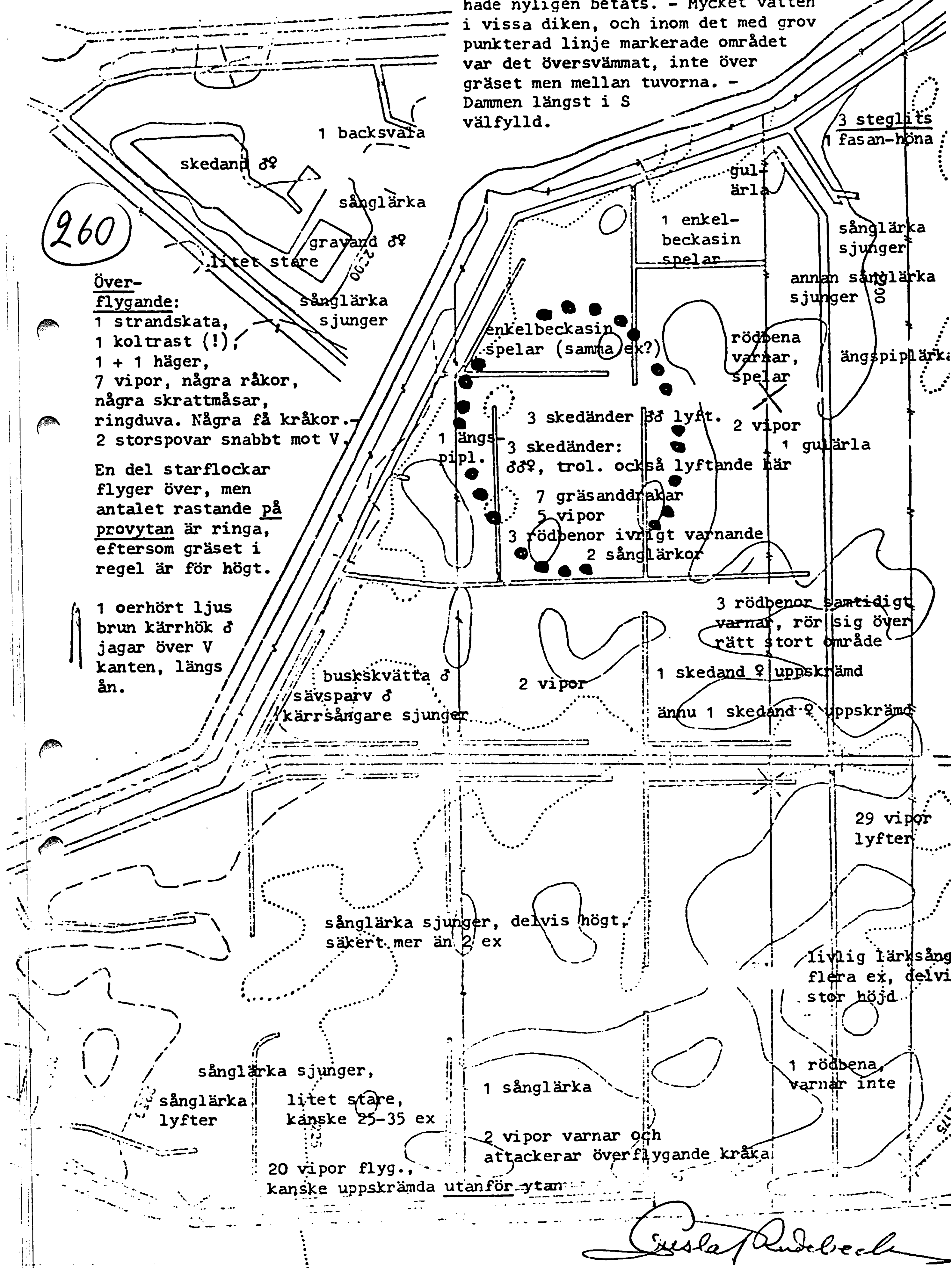

Över-flygande:
1 strandskata,
1 koltrast (!),
1 + 1 häger,
7 vipor, några råkor,
några skrattmåsar,
ringduva. Några få kråkor.-
2 storspovar snabbt mot V.

En del starflockar flyger över, men antalet rastande på provytan är ringa, eftersom gräset i regel är för högt.

1 oerhört ljus brun kärrhök ♂ jagar över V kanten, längs ån.

Gösta Rudebeck

261

Inventering 1977-06-15
kl 0850-0940.

Fint sommarväder. Ingen boskap på denna yta. Östra tredjedelen skördad; obs vipor och strandskator på den delen. F.ö. övervägande högt gräs. Överflygande; en del starflockar, f ö nästan intet.

Rätt livlig genomströmning i centraldiket, men eljest kunde man gå torrskodd överallt.

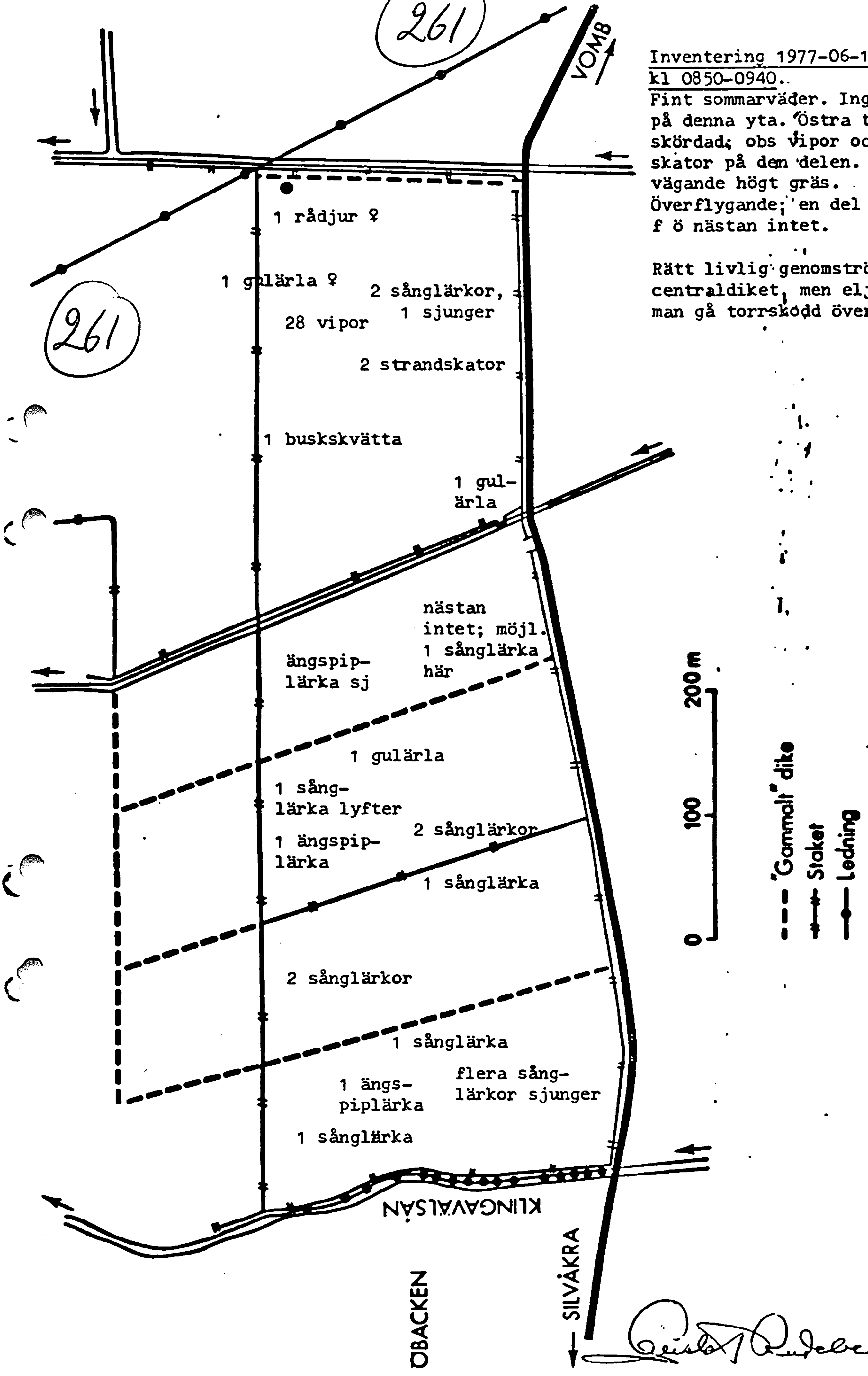

Gustaf Rudebeck

Tillägg och kommentarer till inventeringen 1977-06-15.

"Mellanstycket" mellan vägen och provytan hyste en hel del fågel. På morgonen sjöng 1 + 1 kärrsångare vid Klingavälsån. I själva ån låg gräsand ♂♀. Törnsångare sjöng vid ån. Storspov spelade och varnade. Även V om ån 1 storspov. Mellanstycket hyste mycket boskap på del av ytan, men inte på stycket närmast vägen. Sånglärka sjöng, ängspiplärka lyfte. Gräset var här mycket högt och frodigt, med Alopecurus pratensis som en av de dominerande arterna. Arten blommade just som bäst, och ståndarknapparna var formligen sprickfärdiga: det behövdes bara att man rörde sig i närheten, så sprang de sönder, och moln av pollen kom ut. Jag gick i verkliga skurar av pollen och kände det också i näsan, men ingen nämnvärd hösnuva blev följden. Även andra örter mycket högväxta, t ex Lychnis, Ranunculus. Jungfrusländan Calopteryx (virgo?, tror jag) var allmän, blå hannar fullt på örterna längs ån, några få bruna eller brungröna honor sedda.

Starar incl årsungar var allmänna, men de flög över resp. satt på mark med kort vegetation. På äng med höga täta örter fäller de inte. På avstånd i N sågs 1 tornfalk, vidare sågs 2 hägrar och överflygande gravand.

Östra delen av mellanstycket var nyskördat; här gick minst 4 storspovar. (För mera information se nedan).

På avstånd, och på stor höjd, sågs även 1 kretsande ormvråk.

Dammen längst i S på provytan var mycket välfylld av vatten, och vatten rann också till dammen via röret i S hörnet. Över dammen flög en slända av släktet Agrion (numera Coenagrion?); den var ljust himmelsblå och jag tror att den bär artnamnet puella = flicka.

Vid återvandringen över Mellanstyckets Ö del fann jag att det på den nyskördade biten stod ej mindre än 41 storspovar och c 120 vipor; alla lyfte när jag nalkades, och åtminstone spovarna, som, såvitt jag såg, bestod av enbart gamla fåglar med långa näbbar, reste västerut. En del vipor stod även längre norrut, norr om kontrollytan, men jag fick ingen god siffra. 1 ormvråk och 1 tornfalk kretsar i V. Ett vip-par på mellanstycket varnar för mig. Gulärla sedd och hörd, gök hörd på avstånd. 2 strandskator flög över mellanstycket. 1 + 1 gulärlor sedda. Sädesärla sedd också, och starar.

När jag slutfört vandringen över kontrollytan och kommit fram till Klingavälsån just mitt emot den plats där gården Öbacken förr låg, hörde jag ett läte som förde tanken till kungsfiskare. Det återkom efter ett par/ tre minuter, och sedan ännu en gång. Jag tittade försiktigt ut bland grenverket (ty ån är här mest dold av trädridå). Min själ flög inte en kungsfiskare förbi, bara ett par m från mig. Jag vaktade nu en stund och gick så upp till vägen, därvid kom kungsfiskaren förbi 2 ggr, och tredje gången verkade den häftigt skrämd och vände helt om när den nalkades mig bakifrån. OBS att en liten sträcka med tvärbrant sandig eller jordig strand finns just här vid ån vid Öbacken.

Jag tog cykeln och for hem via Öbackens topp och sandmarken V därom. Här en storspov, obs en adult fågel, som inte ville lyfta utan sprang undan när jag kom för nära. Och på en pinne satt en fältpiplärka som lyfte och började spela för fullt!

Jag cyklade tillbaka till stugan, ankomst dit c 1020.

För obsar från tornet etc se särskilt ark.

Det är ganska sannolikt men inte säkert, att jag såg 2 kungsfiskare.

1977-06-18, lördag.

Buss från Lund 1345, till Kvinnevad vid Revingehed 1417. Gick på järnvägen ner till stugan, ank dit 1500. Var sedan i tornet 1615-1655. Lugnt, fin sikt, temp + 21 ° C, men molnigt och mörkt och delvis regnhotande; "ojämn" himmel med regnmoln, på avstånd stora, delvis endast svagt synliga cumuli.

Förkortningar: T = sedd från tornet. V = sedd [redacted] på vandringen Kvinnevad - stugan. Obsar gjordes även i övrigt, från tomten eller dess närhet. Artlista här fullständig.

1 skäggdopping T 1 ad med 1 pull samt därtill 4 + 3 + 1 + 2 + 1 + 2 + 1 = 14 ad utan ungar

i 2 rördrom T serier om 4 stötar, men glest, bara 1 serie pr 5-6-7 minuter. Svagt hörbar, och bara på e m, ej kvällen

3 häger T 1 ad samt 1 ex flyg på avstånd

4 knölsvan T 1 vitt ex ute på klarvattnet

5 gräsand T bara 1 ♂ sedd! På kvällen 2 + 5 flygande ex

6 brunand T bara 3 ♂♂ liggande nära varandra. På kvällen 6 + 3 flygande ex, nästan säkra, något ex kan ha varit vigg men högst osannolikt

7 ejder på kvällen, när Göran kommit, lyfte 1 ejder ♂ och flög i båge mot V - N - Ö och försvann!

8 fiskgjuse 1 ex omkring kl 1715 med byte mot V eller VSV, ovanligt högt

9 brun kärrhök T V flera sedda även f ö, minst 1 ♂ och 3 ♀♀, sågs taga skrattmåsungar ett par ggr

10 ormvråk V 1 ex helt nära Kvinnevad

11 fasan hörd en gång e m

12 sothöna T 2 ad med 3 pull, dessutom 1 + 1 + 2 ad utan ungar

13 morkulla [redacted] 2 ex intill varandra kom snabbt förbi i skymningen, när GöRan satt med oss. Lätet hördes också

14 skrattmås fulltalig. Inga ungar på vattnet ännu. T V

15 gråtrut T 1 juv sedd

16 ringduva sedd

17 gök T och senare, sedd och hörd

18 tornsvala bara 1 ex [redacted] sett från T, intet senare

19 gröngöling V hördes nära

20 sånglärka V etc hörd och sedd

21 ladusvala T 2 ex; jag tycker den ses fåtaligt i år

22 trädpiplärka T sjöng nära

23 sädesärla V etc sedd och höRd

24 lövsångare T V etc sedd och hörd

25 rörsångare T sjöng flitigt

26 kärrsångare V 1 ex sjöng från öppet område med en del höga örter och några buskar; helt nära den sjöng även 1 härmsångare

27 härmsångare T V hördes från tornet; se även föregående art

i 28 gräshoppsångaren började sjunga nedanför huset kl 2145

29 svartvit flugsnapp ♂♀ matar flitigt

30 buskskvätta V 1 ♂ sedd nära den plats där kärr- och härmsångare sjöng

31 talgoxe sedd

32 bofink ♂ på tomten

33 stare knappt alls sedd förrän på kvällen, men då började flockar komma redan kl 1845, vilket jag finner vara tidigt. Höll på till efter kl 2100, flockar kom lågt norrifrån över sjön, fällde (om ock kortvarigt till att börja med) ute i vassen några 100 m V om kanalmynningen, lyfte åter, fler kom. Ovisst hur mång som kom från andra håll, t ex från S. Från V kom inga. Ett slag även stor flock i björkarna vid huset och på granntomten. Slutligen tät flock över sjön på c 5000 ex, for lågt fram och åter, "slingrade" ibland. - En gång [redacted] (tid ej antecknad men trol c 2015) sågs en rätt stor flock på kanske 300-500 ex flyga norrut mycket långt bort i V- NV.

34 kaja T enstaka överflygande

35 kråka T enstaka sedda över sjön, går [redacted] ibland ner i måskolonierna. Alltid bara ensamma ex.

- Därtill såg jag [redacted] ett däggdjur, otvivelaktigt en mink, simma från största måskolonin över 30-40 m öppet vatten till den "landfasta" vassen. En skrattmås upptäckte den, började flyga runt över den, tyst; högst 10-12 ex till kom dit, flög runt men skingrades när djuret kommit en kort bit in i vassen. - S L U T

1977-06-19, söndag.

Sov länge på morgonen, steg upp c 0845. Utmärkt fint sommarväder, sol, svag vind, temp. + 20° C redan omkr. kl. 0900. Frukost ute. Lätt till måttlig cumulusbildning. Runt huset inget utöver det vanliga i fågelväg: svartvita flugsnapparna ♂♀ matade oförtrutet, lövsångare sjöng (men inte extra flitigt), koltrastparet sågs; bofink ♂♀ sågs, ♀ flög emot min fönsterruta och blev liggande på marken men när Inga lyfte upp den, lät den höra skräckläte, slingrade sig ur greppet och flög bort. 1 sävsparv ♂ i Salixbusken vid vasskanten; kaja flög över, gök hörd, skrattmås ständigt sedd och hörd och den gamle brune kärrhökhannen flög förbi. Kanske någon till, men oviktig. x)

Kl 1015 - 1105 var jag i Tornet. Härligt väder. Noggrann spaning. Jag var ensam i Tornet hela tiden. Arter:

---

x) rördrom hördes flera ggr, men myc. svagt och med långa mellanrum.

~~2~~

1977-06-19 forts.

skäggdopping: 1 ad med 1 halvstor pull, 2 ad med 2 pulli samt därtill (minst) 2+1+1+1 ad. Verkliga antalet sedda trol. något större.

rördrom hördes svagt, serier om 4 stötar var 5-6 minut; knappt alls hörd efter 1045.

häger 1 ad stod i vasskant rätt nära, ett annat ex flygande långt borta.

[svan icke sedd!!]

gräsand först ♂♀, sedan 1 ♂ ruggande sedan minst 4 ♂♂ 1 ♀, varav alla ♂♂ i tydlig ruggning. Alla ex simmande.

brunand: 3 ♂♂ vid yttre vassruggarna.

1 ♀ med 5 små ungar på närmste klarvattnen.

obest änd: 2-3 sedda trol. 1 kricka och 2 gräsänder. Simmande, som alla änder hittills.

ormvråk 1 ex kretsade med byte i klorna, steg brant, försvann mot VSV emot Silvåkraskogen

brun kärrhök ofta sedd ♂♀. minst en gång tog ♂ byte i skrattmåskolonin.

~~(3)~~

1977-06-19 forts.

sothöna: 2 ad 5 pulli, omedelbart intill dem en tredje ad som blev mycket häftigt förföljd av en av de andra ad. Den förföljda fågeln dök då kvickt. Vidare 2 ad 2 något större pulli samt följande ad utan ungar: 2 + 1 + troligen någon till.

skrattmås: kolonin (kolonierna) välbesatta. Inte en unge ännu sedd (utom sådana som suttit i kärrhökens klor). Obs att antalet fåglar som står eller (ofta) ligger i flock i f.d. sandtaget idag på f.m. och senare var ovanligt stort, 350 - 400 ex.

ringduva hörd

tornsvala 1 enda ex flög norrut

gök sågs och hördes, men ej lika aktiv som för några dagar sedan.

trädpiplärka sjöng (dock flitigare på morgonen än då jag var i tornet)

sädesärla hörd en gång. Ovisst om "vårt" par fått ut ungar i år; själv tror jag inte det.

törnsångare sjöng kortvarigt

1977-06-19 forts.

härmsångare lockade men sjöng ej
rörsångare sjöng då och då
stare: ett par i tornet har ännu ej utflugna ungar. matar fortfarande!
kaja flög förbi ett par ggr; ensamma ex.
kråka sedd över sjön, fällde minst en gång i måskolonin. Ensamma ex.
lövsångare sjöng även nu.
sävsparv dito, sedd och hörd.

Tillägg: av ormvråk sågs även 1 ex med "kluven stjärt"; mellersta paret hade fallit ut. Ungefär så:

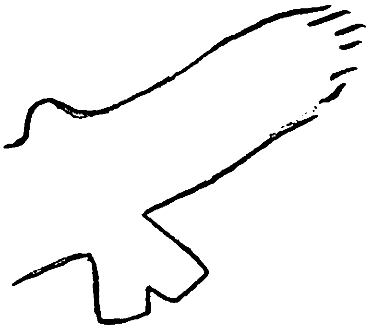

Karaktären sågs endast vid noggrann undersökning.

Senare: omkr kl 1230 en fiskgjuse rätt högt över sjön, gjorde ovanligt brant störtflykt, försvann bakom träd. Obsar fortsatte, om ock ej oavbrutna; kärrhök ♂ och ♀ sågs ta byte ur måskolonin. ♀ flög ♂ tillmötes, bytet kastades, ♀ tog det högelegant.

1977-06-19, forts.

Kl. 1650-1755 vandring på stora heden, skådade ut över Vombs ängar, samlade insekter vid ödegården, på husväggarna och i de av militären grävda djupa groparna i sandmarken. Fågel föga: på stora heden flera sjungande sånglärkor, ett tiotal kajor i flock letande föda, enstaka kråkor. En brun kärrhök ♀ drog över och blev hårt anfallen av 1 storspov; även 2 vipor gjorde attacker. Ytterl. storspovar sedda. Några grönfinkar i den dåligt vuxna tallskogen, 2 gamla gråtrutar sakta dragande mot V över ängarna. Mycket trevlig insektfångst. Och jag såg en amiral, *Pyrameis atalanta*, satt på rikblommande tuva av trift *Statice armeria* x) alldeles invid ödegården. Jag kom på 1/2 m avstånd. Ex. var fint men inte utan slitage, särskilt på bakvingarna. Trevligt. – Idag flög också mycket odonater av flera arter och släkten, bl.a. den stora *Libellula* med ljusblå bakkropp.

---

x) heter nu *Armeria maritima*, tycks det.

1977-06-19, forts.

Göran kom på kvällen, vi drack kaffe ute i det härliga vädret. Då kom tre svartsnäppor snabbt över mot SO.
Starar ansamlades, tid då det började ej antecknad, men det blev säkert 4000 - 5000 ex, de flög oroligt över sjön och var på vingarna till 2135. Omkr. kl. 2045 flög en stor starflock normalt mycket lågt bort i V. Obs att detta inträffar ofta (men det förbises förstås my. lätt!)
Kl 2150 började gräshoppsångaren sjunga nedanför huset. Rörsångare sjöng på kvällen, men sävsångare hörde jag inte, och näktergalen var alldeles tyst.

Tillägg: minst 400 skrattmåsar samlade på vanliga platsen i sandtaget kl 1700. De allra flesta låg stilla, några stod upp. Relativt orädda, en del lyfte men fällde strax igen.
Över grustaget 2 hussvalor 1 ladusvala

1977-06-20, måndag.

På morgonen kl 0550 redan 300 skrattmåsar i "sandgropen", d v s på den flata sandytan i det numera terrängjusterade f d sandtaget. De står där tätt ihopa, och jag ser att de börjat rugga vingpennor. - Sävsångare sjöng.

Kl 0640 - 0700 i tornet. Av skäggdopping 1 ad och 1 pull, på annat ställe likaledes 1 ad 1 pull, därtill sågs inalles 9 - 10 ad. Sothöna byggde bo: kom simmande med blommande gul näckros på lång stängel! Kärrhök ♂♂♀♀, häger 2 ad, skrattmås massor, sothöns summa c 5 ex, gräsand 5 ex sedda, kråka; rörsångare i trädgården, svartvit flugsnapp ♂♀ matade ungar i holken; och sedan vi startat mot Lund sågs glada 1 över fält nära Revingeby, lågt kretsande över fält vid stora P-platsen.

Kvällen: jag var i tornet 2030 - 2100. Lugnt, mulet, bra sikt; temp 15° C. Såg endast få fågelarter:

skäggdopping 1 ad 1 pull + summa 14 - 16 ad
sothöns 1 + 1 + 1 ad
gräsand 1 + 1 (!!)
brun kärrhök sedd
skrattmås
gråtrut 1 flög mot V
fisktärna 1 fiskade i NO delen (dessa obsar under häckningstiden gäller rimligen fisktärna; men kritisk bestämning är sällan möjlig)
Inga svalor, inga tornsvalor!
Stare började kl 1840, flockar kom med kurs mot S och SSV etc. Få exemplar sågs kl 2030 - 2100, när jag var i tornet, men kl 2105 var nog 4000 ex uppe och flög.

Kl 2106: brun kärrhök ♂ tog skrattmåsunge, flög iväg, förföljdes av 3 - 4 måsar (OBS: inte flera!).

Järnsparv sjöng. Svartvita flugsnapparna sedda, sädesärla sedd. Rörsångare hörd. Mycket matt fågelliv.

1977-06-21, tisdag.

Morgonen vid stugan: 1 fiskgjuse, 6 flygande gräsänder, 7 flygande krickor. Svartvita flugsnapparna hanne och hona matar fortfarande i holken. Jag var inte i tornet på morgonen.

Kvällen: färd till Skanör med Staffan U och Thomas A. Vi for till Gunnar Roos, hämtade honom och fortsatte till Gästis. Samtal om Fåge stationens ekonomi, höstens arbete, publikationer under arbete etc. på grundval av siffror och handlingar som Gunnar medförde. Vi åt en utmärkt måltid här. Medlemskapet i Falsterbokommittén är det enda uppdrag jag har kvar inom SkOF, och jag tycker det är roligt att var med där, eftersom jag har, så att säga, varit med från början när det gäller ornitologisk verksamhet i Falsterbo.

Efter måltiden, när vi avsåg att köra hem, föreslog någon, det var säkert Gunnar, att vi skulle fara ut till Knösen. Staffans entusiasm var påtagligt måttlig, men vi for dit. Klockan var omkring 2020. Utmärkt fin kväll. Mycket fågel därute, flock storspov, skärfläckor flygande förbi, några strandskator, rödbena, knölsvanar i flockar på vattnet på långt håll inåt Höllviken (sistnämnda art dock i högst måttligt antal, jag skulle tro högst 80 - 100 ex sedda), etc. Men ingenting utöver vad som kunde väntas. Däremot mycket roligt att se Iris spuria blommande i flera fina bestånd. Sparris, Asparagus, ocks trevlig att återse, den har jag sett här så länge jag kan minnas til baka, men i år föreföll den mycket rikligare än vanligt. Vi var härute en stund, upplevde solnedgången (det är årets längsta dag idag), och reste sedan tillbaka, avlämnade Gunnar och fortsatte till Lund. OBS: den på sitt sätt mest oväntade fågelobsen gällde nog tornsvala. Jag minns att den i gamla dagar var mycket fåtalig i Skanör som häckfågel, och vi trodde att detta berodde på att de flesta hus var för låga för den. Nu i kväll svärmade den i avsevärt antal, säkert flera tiotal, över Skanör utanför Gästis, över angränsande kvarter etc; här är fortfarande bara låga hus, men jag såg att tornsvalor flög in under taken resp. takpannorna på flera ställen. - [redacted] Åter Lund 2155. Jag bodde i Lund på natten.

1977-06-22, onsdag.

Efter jobbet ut till stugan med Inga, ankomst 1705. Utmärkt vacker väder. [redacted] Glada 1 nära, smalvingad, med ruggningsluckor, blev atta kerad av en kaja. Järnsparv sjöng, de svartvita matade i holken, men jag hörde tydligt att någon eller några ungar var utflugna. Inga sad dock (senare) att dessa kunde vara från ett annat par, som bor i en holk i albeståndet vid stranden närmare kanalen. Inga såg grå flugsnappare. Jag hade fisktärna 1, senare 2 ex. Skrattmås massor, men inga ungar synliga på vattnet vid kolonierna. Brun kärrhök sedd (som alltid, om man obsar några minuter). Stare allmän, kom redan kl 1859, och kanske redan tidigare. Räknades ej, passning ej oavbruten.

Jag var i tornet 2050 - 2110. Där hade ett yngre par etablerat sig i sovsäck för natten! De var vänliga och trevliga men tycktes inte alls begripa att tornet kunde besökas av folk dygnet runt och att de därför var föga lämpat som nattkvarter. - Här: 1 morkulla passerade, lät höra "pits", 1 tornsvala, 10 brunänder, skäggdopping sedd, sothöna sedd, men ingen gräsand och ingen svan. Vipflock på håll i Ö. OBS: 1 skogsduva på vägen nära Lottagården vid utresan. - Inga for 2040 iväg för jobb med igelkott i S Sandby. -

Gök hördes, även hona, men ej lika ofta och ivrigt som för c 10 daga sedan. En rörsångare började sjunga 2110. Ingen sävsångare hörd. Kl 2127 flög en ormvråk alldeles utanför stugan, över vassen, rätt oväntat att se den så sent på dagen. -

SLUT

1977-06-23 Torsdag.

Bodde i stugan. Ej upp i tornet på morgonen. Såg – bortsett från de alltid närvarande arterna – bara 3 brushanar ♂♂ med mörka kragar; de flög ↓ över sjön. Svartvita flugsnapparparet matar fortf. i holken, men jag tror (att döma av låten) att någon unge flugit ut. Helt fullvuxen unge visade sig ofta i holkens hål. x)

Arbetade i staden som vanligt. Gick ut och åt lunch på Stadsparken. Löjrom med tillbehör + lättöl, mycket gott. Vi var: Astrid, Bert, Agneta, Björn Nilsson, Göran Samuelsson, jag.

For hemom efter jobbets slut. Diverse ärenden till posten etc, Sedan till stugan. Täml. noggranna obser c kl 1900-2140. Var i tornet c 2020-2105. Härlig, lugn, rätt varm kväll. Vissa arter uteblev helt, t. ex. knölsvan, och rördrommen var också alldeles tyst. Men f.ö. sågs resp. hördes: skäggdopping c 10 ad, en därav med en stor unge. Häger minst 4 ex sedda, gräsand 1+2+2+1, brunand 5 ex, vigg 5 ex. Nästan alla dessa simmande. Därtill 5 obest. änder flygande

x) ytterl. några morgon-obsar följer härnedan.

(273)

~~2~~

1977-06-23 forts.

på långt håll. - Brun kärrhök ♂♀, ♂ överlämnade byte. Därtill ♀ ett par 100 m N om Tornet. Skogssnäppa hörd en gång, Skrattmås massor men inga årsungar ännu. Ett par tre 100 ad i "sandgropen" både kl 0740 och 1815 och 2000, men inte 2115. Gråtrut: rad på 5 ex flög mot V kl 2105. Fisktärna hörd. Gök hörd, ♂♀; på morgonen även sedd. Sånglärka i sandtaget på morgonen. Järnsparv sjöng flitigt ett slag på kvällen. Rörsångare hörd från Tornet, men ej sävsångare. Gräshoppsångare satte igång 2055, tystnade snart, startade igen c 2110. Härmsångare ofta hörd, "deteroid", på e.m. svartvit flugsnapp, ♂ flög till holken, matade säkert kl c 1830 och c 1900. Senare osäkert. Koltrast sjöng, även sedd på kvällen. Sävsparv sedd, ♂. Talgoxe på morgonen, nyss flygg unge dänger emot fönstret, faller som en trasa på gräset, sitter stilla, ena vingen hänger snett. Men när jag efter några minuter går ut för att ta den, flyger den upp, snabbt och mycket

~~(3)~~

1977-06-23 forts.

brant, upp i tallen närmast verandan!
- 30 meter bort tiggde en flygg blåmesunge mat, och blev matad.
Bofink ♂ sedd och hörd sjunga. Hämpling sjöng på morgonen.
Stare utmärkt fin ansamling från N kl 1900-2100, började kanske före kl 1900 och fortsatte med visshet till efter kl 2100. Det blev säkert 8000-10000, troligen fler, i buskar och vass vid S sidan, c 500-800 m V om kanalmynningen (approximativt, skattat värde). Längst i V sågs enstaka flockar flyga mot N. Det är dock fullt tänkbart att dessa flyger till en "pre-roost" någonstans uppåt Revingeby, för att sedan samlas till Krankesjön.
Kl 2141 flög 10 dykänder (vigg eller brunand eller blandat) över sjön, 100 m högt. Kl 2142 kom 1 morkulla ↓, nära, högt över vassen. Kl 2143 satte gräshoppsångaren igång. Göken gol. Ljuvlig kväll. Men massor av stickmygg och knott.-

Tillägg: OBS: 1 glada sedd V Revingeby kl 0750 i morse. Flög högt. Inge såg den där även igår

1977-06-23 forts. ~~④~~

Ytterl. tillägg: Staffan Ulfstrand med dottern Anna kom till Tornet på cykel omkr kl 2000. Kort samtal, innan de gick upp i Tornet. Jag tror de hade varit glada för en kopp kaffe, och Inga trodde nog det också. Men därav blev intet, ty Inga höll på att dammsuga fastigheten. Jag bjöd på karameller istället. Anna fann, på torra marken alldeles under Tornet, en jättestor skalbaggslarv. Det måste varit *antingen Dytiscus latissimus eller Hydrous piceus*, ett fruktansvärt vidunder med käkar som stora krumböjda nålar. Jag *tror* det var Hydrous men kan inte ange skälen därför. Larven kröp livligt, gjorde häftiga avvärjningsreaktioner om den berördes. Var rimligen på väg att förpuppa sig. Ett verkligt imponerande djur.

Vidare: I Lund, på Klostergården, över fältet med mycket kort vegetation mellan det s.k. Socionomhuset och järnvägen

1977-06-23 forts.

Flög kl c 1715 minst 30-35 tornsvalor *mycket* lågt och snabbt omkring i solskenet. Nästan säkert fångst av svärmande insekt, men vi stannade ej.

1977-06-24, fredag, midsommarafton.

Inga tidiga morgonobsar. Inga och jag åt frukost c 0900, därvid kom brun kärrhök hanne ad österifrån till sjön. Jag har sett förut också at arten (och, jag är nästan säker [redacted]på det, övervägande de gamla hannarna) jagar över torr mark, både ängarna V om Revingeby och de ännu torrare markerna mellan Krankesjön och Vombsjön, incl. "stora heden".

Härmsångare sjöng. Utflugen svartvit flugsnapp juv sedd. En svåridentifierbar småfågelsång i trädgården var nästan säkert kärrsångare.

Inga for till Lund för uppköp m m. Jag läste ett slag, gick sedan upp i tornet c 1015-1035. Mycket fint väder, men vinden V och aveevärt ökande. Jag såg 8 skäggdoppingar ad (ungefär 1 + 2 + 2 + 1 + 1 + 1), 1 häger i "tarmen", 1 knölsvan alldeles nära hägern, 1 simmande gräsand hanne, 1 dito hona på annan plats, samt flock 7 gräsandhannar kommande från Ö, de fällde ute i sjön bakom vass. Inga andra änder sedda! 2 sothöns. Skrattmås som vanligt. Inga tärnor. Den bruna kärrhökhannen, som bor i vassen nära "tarmen", kom med långsvansad smågnagare i klorna österifrån, fällde i vassen eftersom ingen hona kom den till mötes. Sävsparv hannar sedda. Brun kärrhök hona långt bort i VNV över Silvåkraskogen. - När sistnämda kärrhökhanne med byte flög över sjön, visade skrattmåsarna nästan ingen reaktion. Intet spår till massuppbrott synte trots att höken flög nära ett par kolonier. Av de skrattmåsar som ändå var på vingarna gjorde ett ex ett lamt slag efter höken; det såg ut som om den avsåg att upprepa attacken, men den ångrade sig och flög åt anna håll. - Entita sedd i trädgården.

Obsar med korta avbrott större delen av tiden c 1045 - 1215. Järnsparv sjöng ett slag, lövsångare sjöng några ggr, eljest ovanligt låg aktivitet trots det fina vädret. En gång, när jag stod inne på verandan alltså innanför glasrutorna, surrade en broms mot rutan, på insidan. Den svartvita hannen satt på en stolsrygg c 2 m från fönstret, såg bromsen, lyfte för att ta den - men hejdade sig före glasrutan, svängde och [redacted] försvann.

Efter Ingas återkomst från staden satt vi ute och drack kaffe kl c 1320 och framåt. 1 ormvråk flög lågt förbi. Svartvita hannen matade i holken ett par ggr. Småningom visade sig en vuxen unge i öppningen, sat länge, hannen kom då 2 ggr med mat, och jag fick intrycket att ungen blev matad första ggn men att överlämnandet misslyckades andra ggn; den gamle fällde på gräsmattan. Ungen satt kvar, sträckte sig ett par ggr allt längre ut, drog sig inåt men bara litet, sträckte sig extra långt ut - och kl 1342 flög den ut!! Första flygturen gick fint, den flög uppskattningsvis 12 - 14 meter och landade bevisligen c 3 - 3,5 meter högre upp än den startade. Satt här, hoppade omkring en aning; hannen kom en gång, efter några sekunder, jag tror hannen matade då, det gick i varje fall my snabbt. Sedan satt ungen länge stilla, lät ng ggr höra sitt vibrerande "zrrii". Minst en unge till hördes bortom denna unge oc dessutom minst en unge åt motsatt håll. Hannen syntes nu inte på c 10 minuter, då visade den sig i trädet med holken men hoppade omkring i grenverket över holken. Ungen satt i andra tallen och hade varit tyst flera minuter. Reagerade inte för hannen, kanske den inte såg den. Men strax efter det att hannen flugit bort (åt motsatt håll, ungefär) började ungen locka, om ock lugnt och lågmält. Hannen kom inte tillsynes på flera minuter, och då gjorde den ett besök vid holken, som nu uppenbar- [redacted] ligen var tom. Ungen började röra sig, korta sträckor på 1 - 5 dm, flera ggr i snabb följd, klarade det fint att sätta sig på kvistar och grenar av olika tjocklek (hade suttit på tjock gren och hoppat runt på samma plats några ggr med lätthet). Nu hamnade den så att jag ej kunde se den. Slutade därför obsarna kl c 1403. Kul att se. Man undrar vad som rör sig i huvudet på den lilla varelsen som just ser ut över stora världen, för första gången i livet.

1977-06-24 forts.

Vid middagstimmarna: enstaka tornsvalor, en koltrast hanne, 1 fiskmås juv nära, hussvala sedd uppemot Silvåkra by. - Johnny Karlsson med lilla dottern Hanna + Hannas morfar kom på besök. Det var Hannas födelsedag (treårsdag tror jag), och hon undfägnades med en bok om Mumintrollet. Dessutom saft + kakor, för oss andra kaffe + kakor. - Sedan Hanna avfirats och med sällskap återvänt till Revingeby, for Inga och jag till Harlösa för att hämta dricksvatten, dessutom skulle jag ringa Claes Ramel inför ett planerat besök hos honom på Öland på måndag.

Backsvalor på vägen. Sandtaget Ö om vägen, strax S om Kävlingeån har delvis jämnats ut, varvid stora hedarealer välts runt med bulldozer just under häckningstiden och blomningstiden. Jag vet inte om även skador åsamkats där befintliga backsvalekolonier, men det ser allvarligt ut. Naturvård modell Netzén - Arne Lundberg - Tryggve Dackman som vanligt.

Kl 1920, just när vi ätit middag, hördes sångsvan relativt nära. Lätet återkom ej, men jag gick upp i tornet, var där 1920-1940. Såg 1 knölsvan ad, 1 häger ad, 1 häger juv, c 9 skäggdoppingar, 2 sothöns samt brun kärrhök både hanne och hona av paret i SO-hörnet, samt fåglar tillhörande paret som bor ett par tre hundra m norr om tornet och därtill 1 ex med stort byte, som, med tydlig ansträngning, flög bort över sjön ungefär enligt skiss här; landade i vassen på N sidan. Månne ett bo där också?? Bytet bestod säkert av en stor skrattmåsunge. Kärrhöken flög sakta och lågt, med bytet dinglande, anfölls ett par ggr av måsar men släppte inte bytet. Även 1 fisktärna anföll.

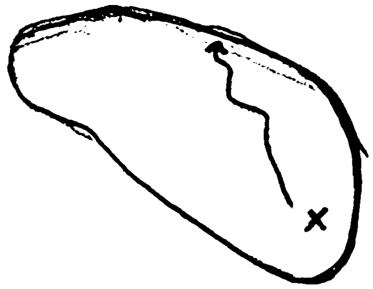

Årets första skrattmåsunge på vattnet upptäcktes vid krysset på samma skiss. Talrikt med gamla fåglar låg på vattnet här i kanten på största kolonin, men trots noggrann spaning fann jag bara denna enda årsunge bland flera 100 undersökta ex. Ungen var ej på långt när fullvuxen, jag skulle tro att kroppslängden var c 70 procent av ad. Starflockar flög mot S och/eller SV som vanligt, dessutom sågs en gång en flock flyga ungefär norrut borta vid andra ändan på sjön (också nästan regelbundet att se, bara man tittar efter ordentligt!).

1940 jag ner från tornet. En måsflock på c 60-70 ex stod i f d grustaget, i kväll stod rätt nära dem även 49 råkor och 2 kajor! Alla på sandsluttningen. Se även nedan. -

Idag på kvällen svärmning av stora harkrankar. Och hela dagen idag mycket odonater flygande, både Aeshna och Agrion (=Coenagrion) och andra släkten, medelstora arter, grovt byggda, men betydligt kortare i kroppen än Aeshna.

2058 kom 13 svalor snabbt och rätt högt ute över sjön mot S, troligen backsvalor. - Underbart stilla och fin kväll med lätta, oändligt sirligt och elegant mönstrade altocumulus-moln i V. Snart kom 3 ladusvalor från Ö ut över sjön, snabbt och kastande och ivrigt kvittrande. - Svartvit flugsnapp hona och juv sedda.

2117 nu 35 skrattmåsar kvar i f d grustaget, och c 100 m från dem står 58 råkor, kanske däri en eller ett par kajor. Gräshoppsångaren bakom alarna börjar köra!

2125 nu summA 4 skrattmåsar kvar på angiven plats, råkorna kvar allihopa. Men måsarna har i själva verket ökat i antal, ty högre upp på sluttningen, alldeles vid allmänna vägen, ses c 100 skrattmåsar. De flesta står på marken men några flyger. Kanske är det begynnande jakt på pingborre, Amphimallon (=Rhizotrogus), eller annan kvällsflygande större insekt.

2130 nu alla måsarna däruppe. Råkorna kvar. 1 + 1 gräsänder flyger över mot O eller SO. 1 brunand flyger över sjön. Gräshoppsångaren sjunger, dock inte oavbrutet.

FORTS

1977-06-24 forts.

2140 nu c 150 skrattmåsar, delvis my. lågt flygande, delvis sittande. Råkor nu c 110 ex, de sitter på marken, eller står på marken heter det kanske. - 1 grant rödbrun råbock springer förbi från SV, över [redacted] ängen och upp i Ivans backe. Temp är 14°, 5 grader C.

2150 alla fåglarna kvar, men råkorna rör sig, några i taget, i korta flygturer mot N, fäller strax igen, etc, så att hela flocken förflyttas åt det hållet. Intentionsrörelser före uppbrott antar jag. En stor sphingid flyger förbi.

2200 alla råkor och nästan alla måsar borta. - Från sjön hörs stor kör av skrattmåsar, den kören har hållit på hela kvällen.

1977-06-25, midsommardagen.

Kort obs kl 0645: 1 + 3 + 1 svanar sedda (säkert knölsvan), även kaja, näktergal, talgoxe, svartvit flugsnapp, och 2 hämplingar.

i Kl 0910 kom 5 korsnäbbar lågt över stugan mot SV, full fart, de lockade livligt och hördes fördenskull innan de blev synliga. Mycket trevligt, det var verkligen längesedan jag såg korsnäbb. - Brun kärrhök ute över vassen, fäller där, tar ung skrattmås, det syns att ungen är stor nu, bytet ser delvis vitt ut när det bärs bort i kärrhökens klor.

0910-0925 i tornet. Varmt och härligt väder, molnfritt, svag vind. Jag såg: skäggdopping c 6 - 7 ex, därav ett par som ägnade sig åt parningslek, låg bröst mot bröst, skakade på [redacted] huvudet etc. Häger bara 1 ad. Gräsand hanne och hona simmande + hanne simmande + hona simmande (kön dock ej säkert); sistnämnda ex blev attackerat av skrattmås. Anden slog då med vingarna, och det syntes att dessa var mycket korta, anden alltså oförmögen att flyga p g av ruggning av vingpennorna. Denna and simmade alldeles längs den vass där största koncentrationen finns av häckande skrattmås, och många måsar låg på vattnet bara ett fåtal meter från anden. En av måsarna lyfte då, flög lågt mot anden, slog ilsket efter den, alldeles över huvudet, vände kvickt helt om, upprepade attacken, flög sedan bort. Sothöna 1 + 1 ex. Tornsvala några få. Knölsvan 1 ad simmade mycket diskret i hög vegetation utanfö kanalmynningen, simmade sakta utåt, jag granskade den noga, ibland syntes bara huvudet, ibland var den friare synlig, men trots noggrann spaning sågs inte ett spår av ungar. De tidigare på morgonen sedda svanarna var inte kvar nu. Skrattmås: som vanligt, massor, men ingen juv sedd ännu. Fisktärna 1. Buskskvätta 1 ex på ängen bakom stugan, den sjöng, hade ovanligt melodiska toner, men vi checkade att det var buskskvätta. Trädpiplärka sjöng, syntes också, satte sig i toppen på hög björk och sjöng därifrån. Stare sedd, härmsångare lockade, en större hackspett flög förbi (artkaraktärer knappast sedda, men detta är den enda rimliga arten).

Kl 1100-1500 körde Inga och jag en rundtur för att hämta Lisen och Henrik; de är på besök hos goda vänner som bor i en stuga nära Börringekloster. Vi körde via Ugglarpssjön - Häckebergakärret - Norra Börringesjön (= Lilla Börringesjön = Klosterviken). Härligaste sommarväder.

Många trevliga obsar, inte bara på fågel utan även vegetation m m, särskilt [redacted] vid Häckebergakärret gick vi efter Ingas anvisningar ut genom en fullkomligt paradisiskt vacker ängsbacke med blommande rosenbuskar ut på en udde med grov ekskog. Häckebergakärret hade högt vattenstånd men var naturligtvis uppfyllt av vegetation, med stora täta tuvor som dominerande element liksom andra år; tyvärr försummade jag att undersöka arten, men någon storväxt Carex ligger nära till hands.

I nedanstående artlista användas följande förkortningar:
U = Ugglarpssjön H = Häckebergakärret B = Norra Börringesjön
Börr = villan där vi hämtade Lisen och Henrik, belägen c 400 m S om stora landsvägen (E 14) och V om Norra Börringesjön, vid vägen mot Lindholmen F = sedd flerstädes h = häckningsbevis sågs i form av ungar.

skäggdopping B

i gråhakedopping Uh Hh: i U 1 ad med 2 stora ungar och 1 eller 2 ad med 3 stora ungar, därtill 1 ad utan unge i omedelbar närhet. Trevligt. I H överraskade vi, när vi kom ut i kärrkanten ur den täta lövskogen, 1 ad med minst 2 stora ungar, dessa försvann bakom en tuva, den gamla fågeln dök.

häger U 1 ex H ett par ex sedda

knölsvan Bh, här låg 2 ad med 5 eller kanske 6 ungar av storlek ungefä som gräsänder

bivråk Börr 1 jättefin ad steg upp och började kretsa alldeles nära, man såg stjärtens färg, och de stora halvgenomskinliga fälten i vingarna framträdde ovanligt tydligt i det mycket starka ljuset

ormvråk F

FORTS

[redacted]

1977-06-25 forts.

glada sedd flera ggr på hemvägen (som togs via Stenberget - Veberöd - Tvet); bl a sågs fåglar med tydliga och symmetriskt utbildade ruggningsluckor i vingarna, ungefär på gränsen mellan hand- och armpennor

brun kärrhök 1 hanne ad lågt över odlat fält nära Lemmeströ

lärkfalk 1 ex flög ikapp en glada och attackerade den häftigt, detta var på hemvägen mellan vägskälet vid Tvet och Silvåkrakärret

sothöna Uh Bh. I U sågs dels c 8 ex som var gamla och låg m 1 m spridda på vattnet, delvis dock nära varandra och ibland jagande varandra; dessa hade inga ungar intill sig; dels fanns här också minst 5 kullar (eller, försiktigare uttryckt, dels såg vi också minst 5 kullar, ungefär sålunda: 1 ad och 1 stor pull, 1 ad 2 rätt stora pull, 2 ad 5 rätt små pull, 2 ad 2 pull, 1 eller 2 ad 5 halvstora pull. I något fall svårt att avgöra om ungarna åtföljdes av 1 eller 2 ad, detta helt enkelt därför att kullarna ofta låg i kanten av vegetation. Men nettoresultatet, såvitt vi såg det, är lätt att sammanfatta: 5 kullar med summa 15 ungar. Och detta på en liten yta i en liten sjö; säkert var antalet kullar större eftersom de fåglar, som rimligen måste finnas vid den strand där vi gick ner, säkerligen hade gömt sig inne i vegetationen. - B: ett fåtal sothöns ad sedda, därtill 1 ad med 1 stor unge.

vipa överflygande vid Börr. Säkert sedd annorstädes men ej noterad

enkelbeckasin uppe och spelade i SO delen av B, över våtmarken, mitt på dagen alltså.

skrattmås i U och B 1 eller 2 ad på vardera stället, ej flera!

fiskmås överflygande ad vid Börr

gråtrut 2 ad överflygande vid Börr

svarttärna minst 4 lågt flygande över B. Sjön har mycket rik flytande vegetation men också en del områden med m 1 m öppet vatten

ringduva F

tornsvala F men i ringa antal

sånglärka allmän, sedd på talrika ställen

ladusvala H och B m fl ställen

hussvala också H och B m fl ställen

backsvala sedd B m fl ställen

sädesärla F allmän, som vanligt många på vägarna. Även ungarna tycks klara sig någorlunda väl för bilarna sålänge dessa inte kör mycket fort (skattningsvis är 80-90 km/tim en kritisk gräns)

lövsångare sjöng Börr

härmsångare dito dito

svarthätta sjöng H

trädgårdssångare också sjöng H

törnsångare sjöng Börr

koltrast sedd

nötväcka sedd och hörd H

hämpling Börr

grönfink Börr

gråsparv Börr m fl ställen

pilfink Börr m fl ställen

stare flockar F

skata B

kaja allmän, även årsungar ofta sedda

kråka också allmän, många årsunga fåglar sedda.

FORTS

1977-06-25 forts.

Vi kom tillbaka till stugan kl 1500. Åt ett par smörgåsar och drack en öl; sedan lade jag mig och läste volym 1 av Dementiev m fl: Birds of the Sovjet Union. Somnade och sov bortåt en timme. Från c 1815 rätt sammanhängande obsar från stugan och tomten. Kl 2047 - 2117 var ja i tornet. Mycket fin och lugn kväll, men disig (se nedan om solen).

Fågel efter kl 1500:

1 skäggdopping från tornet minst 11 ex, ad, varav 1 med 1 stor unge

2 häger 1 + 1 sedda; en gång på långt håll flock 4 ex flygande bortåt, tyvärr, kan ha varit spännande

3 grågås: rätt underlig upplevelse. Kl c 2020 såg jag en flock på 13 stora fåglar som i rätt regelbunden enkelrad reste mot SV my långt borta. Omöjligt att få fram tuben, omöjliga att bestämma, fastän jag lutade åt gås eller skarv. Försvann i VSV. Men ett par minuter senare kom flocken tillbaka, nalkades från V och fällde elegant i sjön, på fria vattnet. Fick dem fint, det var grågäss, det ljusa på vingarna syntes bra.

4 gräsand 2 + 1 + 1 + 4 + enstaka på vattnet på olika ställen. Kl 2100 flög 2 hannar mot Ö. Vidare 3 ex utsimmande från skrattmåskolonin (se nedan). Se även obestämda änder

5 brunand: på långt håll låg 2 hannar. Närmare låg 1 hona. Senare 1 hona förbiflygande.

- obestämda änder: minst 3 + c 8 sedda, sannolikt gräsand och kanske någon brunand

6 brun kärrhök my ofta sedd, hanne och hona (mer än 1 av varje!). En hona som nalkades en skrattmåskoloni och just gjorde sig redo att fälla, blev så våldsamt angripen eller ofredad att den gav sig bort. - På närhåll utanför stugan kom först den ljusa fågeln från paret i N, flög mot SV och sedan tillbaka; strax därpå kom från SV den granna hannen ur paret i SO. En fågel i norra paret var aktiv ännu kl 2115

7 ormvråk 1 ex flög nära förbi över vassen, verkade ojämn i vingarna

8 sothöna högst 3 sedda!

9 brushane 1 hanne flög över sjön på kvällen c kl 1930

10 skrattmås massvis som vanligt. Efter långt letande från tornet fann jag även idag en årsunge simmande bland de gamla på vattnet nära den största kolonin. Detta c kl 2055. Men kl 2106 blev det annat av Några tiotal skrattmåsar fladdrade oroligt över en viss plats i denna koloni (vassen är tät och mycket över meterhög, så man kan inte se ett dugg inne i vegetationen). Rimligen var det ett däggdjur de var oroade av, jag vet nu hur det ser ut när de oroas av mink, kärrhök m m. Snart var det nog c 100 ex tätt och lågt fladdrande här. Då kom det utsimmande ur vassen en hel mängd unga skratt måsar, säkert såg jag 35 - 40 ex, och inne bland stråna skymtade flera! Några tog till vingarna också, jag såg 1 ex lufta på sina trubbiga vingar och flyga många meter och fälla på vattnet, den "slog i" litet hårt första gången men lade sig strax all right. Fler ex började lyfta och flyga, men bara en liten minoritet av alla de årsungar jag såg. Några kom upp bland de gamla och flög bra! Intressant att se. Säkert den första flygturen för dessa ex. - Även kom 3 gräsänder utsimmande ur vassen här, tydligen oroade av det okända djuret. Detta sågs aldrig, men högst sannolikt var det en mink.

11 gråtrut först 1 ad från Ö. Mycket senare, c kl 2110, 2 ad också från Ö, alldeles lågt

12 fiskmås 1 ad kom österifrån omkr kl 2120

13 fisktärna hörd flera ggr, och 1 ex sett ett par ggr

14 ringduvA sedd

15 gök sedd och hörd, både hanne och hona

16 tornsvala ett ensamt ex flög förbi kl 2100

17 sädesärla 3 ex flög över vassen på kvällen

- obestämd svala: 1 eller 2 ex på håll på kvällen. Inte flera.

1977-06-25 forts.

18 [redacted]rörsångare hörd på kvällen från vassen. Sävsångare inte hörd. Så har fallet varit många kvällar nu på slutet

19 [redacted] svartvit[redacted] flugsnapp: honan sedd, och någon unge hörd

20 koltrast hanne sedd och hörd, skrek på kvällen. Även något annat ex sett kanske var det honan som har bo bland alskotten nedanför stugan

21 blåmes sedd

22 bofink 1 hanne på gräsplanen när vi åt middag. Den plockade mat och sjöng då och då, från marken

23 stare: ansamling skedde, praktiskt taget alla flockar jag såg kom från N och NO. Började komma tidigt, exakt tid ej angiven, men före kl 190 var det. Många stora flockar: när vi åt kom bl a 500 + 1200 + flera flockar på 150 - 300 ex, och från tornet såg jag en flock på 1000, en på 2500, ett par flockar på c 500 ex och flera mindre flockar, de båda sista, som kom resp kl 2101 och 2103, var på resp 170 och 130 ex. Alla fällde för natten synligt i buskarna i vasskanten på S stranden, jag tror säkert att det var 10000 ex i kväll

24 råka: kl 2110 kom 67 ex från SO och flög upp mot Revingeby. Obs tidpunkten, jämför gårdagen. Nästan alla var i tydlig eller snarare star ruggning i vingarna. Möjligen kan någon kaja ha varit med.

25 kråka några ex sedda över sjön på kvällen, högst 2 tillsammans. Verkad vara i ruggning. - Ej sedd från tornet.

- - - - -

Solen blev mattlysande redan när den ännu stod rätt högt, omkr kl 2000 (ungefär). Skarpt avgränsad men lätt att se på även i kikare. Jag såg fina solfläckar både i"NV" kvadranten, långt uppe, och långt nere i"S" delen. Såg tydligt att det var grupper av fläckar och att en fläck, den största, hade tillsynes svart "kärna" och var grå utanför. Tog fram tuben, och Henrik och jag tittade med stor behållning på fläckarna. Han är ju astronom och berättade en mängd intressanta saker o solen, bl a att det var c 1000 grader svalare i centrum av en fläck än på den synliga solytan i övrigt, och om orsakerna därtill m m.

Redan många soldiametrar över horisonten blev solen osynlig. Det var mycket tätt horisontdis alltså, och högt, men inga moln i vanlig mening.

1977-06-26, söndag.

Lisen och Henrik bodde hos oss i stugan. Regn på natten; kl 0220 när jag vaknade var det svagt, sedan delvis måttligt fram till c 0600. Mycket mulet men rätt varmt på morgonen, c 15° C kl 0815. Jag var i tornet 0815 - 0835. Sedan delvis obsar från stugan och tomten till 1200, då vi körde till Lund med Lisen och Henrik. Starkt regn mötte på vägen och fortsatte i Lund men slutade rätt snart där. Det klarnade. Inga och jag var bara ett kort ärende nerom våningen sedan vi lämnat Lisen och Henrik; därefter for vi genast ut igen, ankomst stugan omkring 1330. - Före 1630 sågs följande:

1 skäggdopping: få sedda
2 häger sedd flera ggr men alltid enstaka
3 knölsvan 1 ad i SO-hörnet på morg. Mycket diskret! Sågs från tornet.
4 gräsand: 8 + 2 + 1 = summa 11 rugg.
5 brun kärrhök ofta sedd, både hanne och hona; en hanne sågs slå efter kråka
6 sothöna c 3-4 sedda
i 7 rödspov 2 ex flög mot S över sjön kl 0815. Trots att den finns så nära tror jag knappt jag sett den vid själva sjön förut, åtm. inte på länge.
8 brushane 1 hanne m vit, svartspräcklig krage flög över sjön c 0930
9 skrattmås: massor, men bara 3 juv sedda från tornet. När senare stora mängder ansamlades över en kärrhök, såg jag ingen juv i luften.
i 10 skräntärna 1 ex kl 1500!!
11 ringduva sedd
12 sånglärka sedd sandtaget
13 järnsparv sjöng morgonen
14 lövsångare sjöng
15 härmsångare sjöng f m och midd.
16 rörsångare sjöng, inte bara frå vassen utan också från trädgården, buskarna vid dasset
17 svartvit flugsnapp hanne och hona sedda, juv hörda
18 koltrast
19 talgoxe matar utflugna ungar
20 blåmes ad sedd
21 nötväcka på flugsnapparnas tall. Fast den finns nära ses den avgjort sällan på tomten
22 sävsparv hanne ofta sedd
23 bofink hanne sedd på gräsmattan
24 stare: fåtaligt sedd
25 skata sedd
26 kaja sedd
i 27 svartkråka 1 juv sedd på f m, flög över sjön
28 kråka: flera ad och juv sedda

OBS: kl 1500 (ungefär) kom en stund hårt regn, temp + 16° C, sedan uppklarnande, det blåste upp snabbt, blev delvis sol; men temperaturen ändrades ej nämnvärt utan stod kvar på 15 - 16 grader C (trots att det väl var en kallfront som passerade)

Diverse tillägg: OBS ekorren som kom på planen bakom huset och utan nämnvärda krumbukter kom fram och åt ur handen först på Inga och sedan på Lisen!! Såg helt frisk och normal ut, troligen ung men i varje fall nära fullvuxen, rätt tunn svans! Var länge hos oss! - Thomas Alerstam hade vi bjudit ut till middag, han kom c 1900. Vi satt länge och pratade, han är mycket trevlig och allmänintresserad. Inga gillar honom också högt. Han for hem c 2220, sedan vi gått en kvällspromenad uppom stora heden. Fågel obsar e m och kväll (här ej alltid i kronologisk ordning, kanske): 11 storspovar mot V över sjön på kvällen. Vipor på stora heden i mörkningen. 1 morkulla kom nära förbi på kvällen, mot SV som vanl. 2 tranor flyg. över sjön på kvällen. 5 bläsänder flyg. över sjön, däri minst 2 hannar ad. Tornsvalor sågs upp till 20-25 ex samtidigt vid och efter frontpassagen. - När skrattmåsar flög upp eller fladdrade över fridstörare (kärrhök, kråka), vilket skedde ofta, var aldrig någon årsung fågel med. - Kvällssamling av råka på sluttningen av f d sandtaget. - [redacted]

TILLÄGG: den bruna kärrhökens attack mot kråkan var anmärkningsvärd. Kärrhöken kom från Ö, nära järnvägsövergången vid Krankesjöns Ö sida. Plötsligt gjorde höken ett mycket snabbt kast in i ett stort tätt träd, ut ur grenverket for en kråka som höken sedan slog hårt efter, dock bara kortvarigt; sedan fortsatte höken ner mot sjön. — SLUT

285

1977-06-27, måndag.

Morgonen vid stugan blåsig och kall, temp var + 10° C (tid ej angiven men måste varit omkring kl 0700-0720). Från frukostbordet såg jag 1 tornfalk långt borta i VNV över sjön resp skogen;(den arten är sparsam i år, antagligen mera till följd av stor vinterdödlighet än på grund av knapphet på smågnagare, detta enligt Göran Högstedt). 1 skata sedd, den ruggade starkt i båda vingarna. Koltrast. Brun kärrhök hanne över sandmarken [illegible] = stora heden. Jag gick ej upp i tornet på morgonen. Följde däremot med in till Lund i vanlig tid, men vi åkte nerom lägenheten och där steg jag av, ty jag har semester ett par tre dagar framåt och skall fara till Claes Ramel på [illegible] Öland idag.

1977-06-30, torsdag.

Efter arbetets slut på Zootis for vi hemom våningen, hämtade en del grejor, köpte mat och for sedan direkt ut till stugan. Ankomst dit c 1800. På utvägen 1 glada kretsande strax V om Revingeby. Vipflockar, en del skrattmås och någon flock råkor på de nyslagna gräsmarkerna. Litet stare.

Kl 1845-1905 var jag i tornet. Grundlig rundtitt under gynnsamma omständigheter. Det började med att en flock på 10 storspovar kom över mot SV, nära tornet. Sedan: 3 hägrar ad i "tarmen". Här låg även 5 gräsänder; åtminstone 2-3 ex, troligen alla, var ruggande hannar. Skäggdopping: ingen på närmsta klarvatten, men f ö sågs på olika håll 2 + 2 + 4 + 1 + 3 ex, alla ad, och just när jag skulle gå ner fann jag därtill 1 ad med 1 stor unge. Klen föryngring alltså, åtminstone hittills. Skrattmås massvis; en gång när de oroades starkt av okänd orsak, var det säkert tusen i luften över kolonin (eller: kolonierna), och väl lika många på låg höjd och på m 1 m avstånd över vattnet. En gång i början, när ett par tre hundra ex fladdrade över häckning-området, granskade jag fåglarna och fann att av 100 flygande ex var endast en årsung fågel. Ytterligare 100 ex vid samma tillfälle: samma resultat. Ex på vattnet sågs ej vid denna räkning, de var dolda av vassen. Från tornet sågs alla ex på vattnet, de var talrika. På närmsta klarvatten låg säkert 400-500 ex, jag räknade ett avsnitt och fann 121 ad och 49 årsunga juv. Massor av skrattmås i luften då också, men av dem bara 1 juv på säkert 300 räknade. Intressant att se hur den unga utvecklats. De var nära nog fullvuxna, såg mest ut som simmande snäppfåglar på vattnet. Mörka, men när de flyger blir de i avsevärd grad vita eller smutsvita. - Brunand 2 simmande. Fisktärna 1 + 1 (ej sedda samtidigt). Härmsångare lockar, sjunger bara en och annan sekundlång strof. Stare: från c 1845 kommer flockar lågt norrifrån över sjön, flyger till den f n normala nattplatsen, buskarna ytterst i vassen på S sidan, några 100 m V (egentligen NV) om kanalmynningen. Vissa flockar stora, c 500 ex eller så. Brun kärrhök sedd ideligen, ♂ ad över sjön, förföljd av måsar, ♀ i SO-hörnet, och 2 ex intill varandra vid ensamma torrbusken i vassen ett par 100 m N om tornet, dessa båda ex var mycket lika varandra i dräkten, såg ut som väl utfärgade honor båda två. Den ene bar en död ung skrattmås i klorna, den andre syntes vilja ta det eller vänta på att det skulle överlämnas, men fåglarna försvann bakom träd innan detta skedde. Kråka sedd över sjön. Sothöna 1 eller 2 ex, ej fler! Flock 5 obestämda vadare, kanske brushanar, kanske någon storsnäppa, flög mot SV lågt. Flock 11 skedänder rundflgande över sjön, av dem var 3 ex tydligt utfärgade hannar, även om de börjat rugga m 1 m, men ~~av de~~ på de övriga var det märkvärdigt svårt att avgöra könet, några hade m 1 m klar hon-dräkt, andra såg mest ut som honor men var misstänkt ljusa, ungefär blågr på ovansidan. Alla kunde dock flyga perfekt. Grågås: ut ur vassen i kanten av närmst klarvatten simmade plötsligt en ad och 6 nästan vuxna ungar, de simmade väl samlade över väl 150 m öppet vatten, om ock ett par ggr nära vasskanter. Roligt att se en av dessa sexkullar. Gök hörd men rätt sparsamt. Bofink sjöng, järnsparv dito, sävsparv dito, rörsångare sedd, 2 ex jagade varandra i vassen, koltrast sedd och hörd. Gräsand: 1 + 1 ex skall tilläggas, simmade på olika håll. Ringduva sedd, 1 gråtrut vix ad flög över mot V - NV.

Middag började kl c 1910, passning en stund mindre noggrann, men ej helt avbruten. Efter 1940 hände följande: 1940 - 2000 kom 12 + 16 + 20 storspovar mot SV på långt håll i V (ev. småspovar ej urskiljbara). Kl 2005 kom ej mindre än 27 spovar på samma sätt, nära, alla var storspovar och alla jag hann se noga hade långa näbbar. Flera ex i denna flock lät höra sig. Kl 2011 flög 1 ensam storspov mot SV, flöjtade en gång.

2013: 2 obest vadare, kanske brushane, mot SV.

2025: 4 småspovar kom över sjön mot SO och passerade delvis helt nära förbi; lätet, det snabba "kykykykykyky" eller "köjköjköjköjköjköj", hördes genom stängda fönster, och redan innan vi hörde dem, fäste vi oss vid den ringa storleken och de snabba vingslagen. Trevligt. Starar samlas undan för undan, räknas ej men är talrika, dock inte exceptionel talrika. Gök flyger förbi över vassen i båda riktningarna flera ggr, hörs oft också. Härmsångare korta strofer + lockläten.

Tiden c 1950 - 2010 även enstaka tornsvalor sedda, och på långt håll över sjön 2-3-4 svalor. Alla rörde sig m 1 m tydligt mot S eller SSV.

Väder kl 2030: stilla, +13,5° C. Bra sikt, Mest klart, men i V molnigt från horisonten och 5 - 8 soldiametrar uppåt, täta men oskarpt avgränsade moln.

Några fiskmåsar flög mot V över sjön. Kl 2050 kom 2 spovar ungefär mot V.

FORTS.

287

1977-06-30 forts.

Från omkring kl 2050 kom spridda tornsvalor igen med kurs ungefär SSV, mycket glest, men nog såg jag 10 - 15 ex. - Råbocken passerar mellan tomten och stranden, går sakta, fortsätter genom aldungen mot NO. Koltrasthannen, som har sin hona på bo i basen på alstubben (där nu en yvig uppväxt av skott har skett), blir orolig när råbocken kommer nära, men allt går bra, bocken försvinner, trasten sitter kvar, flyger sedan åt samma håll. - 3 brunänder flygande.

Kl 2116 en ovanligt stor flock spovar på 37 ex flyger:
Rätt långt bort alltså. Ev småspovar omöjliga att se, men säkert var alltihop storspov.
OBS: analysera väderleksläget i samband med detta ovanligt intensiva förbisträck av storspov! Frontpassage stimulus? Var ligger den i så fall just när sträcket passerar här, och när paSserade fronten häröver?

En del starar från nattplatsen på utflykt lågt över sjön mot N, i flockar på 200 eller flera, men alla tycks vända tillbaka

obs Kl 2131: 1 morkulla passerar mot SV, alldeles över strandkanten.

Inga gjorde kvällspromenad upp till stora heden. Här hade hon skrämt upp c 25 sto spovar i kanten nära landsvägen. Klockan var 2210 när hon kom hem. Härlig kväll med fullmåne, stilla, sval.

Kl 2215: storspov hörs hela tiden. Inga berättade nästa morgon att hon varit ute en god stund från kl 2215 och [redacted] framåt och hört storspov oavbrutet. Dock inte med säkerhet flygande fåglar utan snarare rastare på heden, som flöjtade och väl rimlige var i sträckstämning.

Tillägg: en gång sent på kvällen 2 koltrastar snabbt förbi tätt efter varandra, antagligen var båda två ♂♂. Jämför många tidigare obsar. Men nu svårare att se och vara säker, när ett koltrastpar bor just nedanför vår tomt.

OBS: → 1977-07-01, fredag.

Ej uppe i tornet på morgonen, men några obsar av intresse gjordes i alla fall k c 0630-0735, även emø obsarna var långtifrån sammanhängande.

Brunand flock 4 hannar flög förbi, även enstaka andra sedda flygande
gräsand några få flygande ex, kanske 3-4 inalles
kricka 2 ex flög förbi
obs småskrak 3 ex [redacted] tätt intill varandra flög runt, kom nära, var ytterst nära att fälla på närmsta klarvatten men steg på nytt flög bort, kanske mot V. Såg precis likstora ut, och även dräkten var i kikare i gott ljus på 150-250 m avstånd nästan exakt lika, med mycket vitt på vingarna. Jag tror det var 3 hannar.
brun kärrhök
gök mycket livlig på morgonen, hannar gol och väste och kacklade många ggr
trädpiplärka sjöng nära stugan
[redacted] järnsparv sjöng ivrigt ett slag
svartvit flugsnapp den gamla honan sedd på tomten
härmsångare sjöng livligt ett slag
talgoxe sedd i trädgården
koltrast sedd
sävsparv sedd
hämpling 2 ex kom, fällde på Rumex-bestånd vid stranden nedanför stugan.

F O R T S

1977-07-01, fredag, forts.

Jag hade meddelat att jag önskade ha semester fr o m måndagen 4 t o m fredagen 15 juli. Därför, när klockan blev visserligen inte 16 men väl när hon blev 17 idag fredag träffades Inga och jag enligt överenskommelse, och efter ett par korta ärenden på Zootis for vi direkt ut till stugan. Ankom dit c 1745. Efter någorlunda bra väder på f m hade det nu blivit mulet och regn. När vi kom till stugan var det mycket mörkt och grått, lågt molntäcke, ganska dålig sikt, och regn, visserligen inte särskilt starkt. Temp bara drygt 13 grader C. Regnet höll i sig hela kvällen, stundvis starkare. Tempen sjönk till just över 12 grader C kl 2100. Regnet fortsatte oavbrutet.

Jag gjorde fågelobsar från verandan nära nog oavbrutet 1805–2020 och sedan, med korta avbrott, fram till kl 2100 och längre (senedan). Skrattmåsar oroliga ibland. Starar intressanta: redan från kl 1815 kom flockar lågt över vassen mot vanliga nattplatsen. Många flockar på 100 - 400 ex, många flockar mindre. Totalantal stort. Många flockar, ej minst de stora, flög så lågt att de över klarvattnet sänkte sig till vattenytan och följAktligen blev osynliga från verandafönstren (man ser inte vattnet bakom vassen, när denna vuxit upp). - Tornsvala: omkring kl 1910 en rätt utpräglad "stöt", jag såg flera tiotal från fönstret , de kom lågt mot S eller SV, och jag kan säkert inte ha sett alla. Svarttärna 1 ex rätt nära kl 2010. Koltrast, järnsparv (nära!), svartvit flugsnappare hona, en ung sädesärla på gräsmattan. Råbocken gick förbi, röd och grann. Koltrastar (eller singularis!) skrek som fan kl 2105. Jag slutade obsa kl 2120.

Tillägg: (a) efter kl 2015 ungefär sågs inga ankommande starflockar. OBS: sågs inte (och kan därför inte ha förekommit på närhåll; men det är oftast svårt att avgöra vad som händer i motsatt ände av sjön. GR vid renskrivningen).

(b) på utvägen i regnet sågs stora flockar vipa som vanligt väster om Revingeby på gräsmarkerna. Även gott om skrattmås här, och jag såg en stor råkflock och rätt mycket stare. Men ej noggranna obsar, ty vi stannade inte i regnet.

SLUT

1977-07-02, lördag.

Upp i tornet 0845, var där c 22 minuter. Skrattmås ovanligt riklig, säkert c 2500 ad synliga, flygande över kolonierna och (i mindre antal men säkert några hundra ex) liggande på vattnet invid dessa. Av årets ungar, som just nu börjat bli flygga, sågs på vattnet drygt 150 ex, me detta säger intet om totala föryngringen eftersom de allra flesta säke ligen ännu ligger osynliga inne i vegetationen som nu är hög och fullständigt döljer boplatserna och bona (så har fallet förstås varit länge). Gräsand 1, sothöna 1, häger 4, obestämda änder 3. 2 vipor drog mot VNV över sjön. Icke en dopping sedd, ej heller en svan! Och andfåglarna är ju alltigenom i bottenläge. Och sothönsen! - Väder: bra sikt men mycket hård vind! Ungefär NV, försvårade fågelstudierna mycket, och de är förstås rimligt att tänka sig att en del fågel dragit sig in i vegetationen.

C 0930 1 fiskgjuse på håll över sjön, ryttlar m l m halvhjärtat men slår aldrig i vattnet. - Johnny med dottern Hanna kom på kort besök, hade ärenden till Inga nu före Nordiska Ornitologiska Kongressen, som börjar i Revingeby 31 juli. Inga for in till staden för diverse ärende till Zootis, för att tvätta en omgång kläder etc. - Jag obsar flitigt men inte oavbrutet. Kl 1140 kommer brun kärrhök hona, slår ner i måskolonin, är länge försvunnen men måsarna slår ideligen mot en viss punkt och visar därmed var kärrhöken sitter. Äntligen lyfter kärrhöken med sitt byte, en vuxen måsunge, Måsarna blir då som vanligt särskilt aktiva i sina attacker, många ex attackerar, men samordningen är dålig, kärrhöken drar iväg med sitt byte hängande långt under sig. Vinden är mycket stark och besvärar tydligt, och efter c 300 m fäller kärrhöken i vass. Underligt nog resulterar detta i att de rätt få måsa som ännu förföljer den, ger upp förföljandet! - Några fiskmåsar ad sedda över sjön. Svartvit flugsnapp honan sedd, sädesärla 1 ad och 1 juv (kan vara kläckt i boet på vårt hus, men vi är inte säkra på att i den kullen lyckades). Svartkråka 1 ex sett över sjön, vanlig kråka di i ringa antal.

C 1250 ses bruna kärrhöken hanne ad nära, och kort därefter kommer e X fågel förbi som nästan säkert är en skräntärna; den slängde i den hård vinden och försvann bakom alarna en sekund för tidigt. Men den kom til baka, fritt över närmsta klarvatten: skräntärna ad. Finfint, med djupröd näbb. Jag tyckte jag såg en ringa ojämnhet i båda vingarna, förmod- i ligen i så fall ett ruggningsfenomen, men säker blev jag inte.

Kl 1255 - 1335 gick jag upp sakta och i krokar genom f d sandtaget till allmänna vägen och kanten på stora heden. Tillbaka via Ivans back och skogen där. Fint och soligt, men hård vind, i byarna mycket hård. Såg råkflock på sanden men blev ej klar över vad de tog, om de n tog något alls; jag gick precis över den mark, med mycket låg gräsvä där de stått men här fann jag inga smådjur, ej heller frön el dyl. Skrattmåsarna, som ofta brukar samlas till en tät vilande skara just i f d sandtaget, (antal ofta 200 - 400 ex), var inte där idag men hade istället fällt ute på stora heden c 150 m öster om vägen. Här en tät flock på c 600 ex, alla ad. Glada 1 ex kretsande långt i N, den röda stjärten lyste. Svartvit flugsnapp kull,utflugen, bland tallarna på Ivans backe. Talgoxe också utflugen kull här. En entita fällde i tallskott några dm från en ung talgoxe, denna lyfte efter några ögonblick, for dit, och skrämde bort entitan. Grönfink och hämpling sedda och hörda vid stugan. Sävsparv.

1520: 6 storspovar kommer över sjön med kurs omkring SV-SSV
1535: 2 storspovar " " " " " " V
1 obestämd vadare, kanske småspov, flög ungefär S-SSV

En kort stund senare: 10 änder uppe och flyger i sällskap, det är 2 gräsänder och 8 skedänder.

Den hårda, ungefär NV vinden håller i till omkring kl 1900, därefter avtar den efter hand men dör inte ut helt.

OBS: omkr kl 1945 kom 2 starflockar strax efter varandra mot N, mycket långt bort i V - NV. Obs hur ofta detta sker. Det var c 200 + 200 ex, kanske var flockarna större. Man undrar vad dessa flockar har för relation till dem som kommer m l m norrifrån till Kr-sjöns SO del för att övernatta. -

1977-07-02 forts.

2020 - 2055 i tornet. Molnbank drar upp i V, det blir skugga. Det är inte horisontdis utan begynnelsen på ett nytt molnsystem, och det ser ut som om det kunde bli dåligt väder igen (om ock ej omedelbart). Jag ser: skäggdopping 4 + 1, häger 3 + 1, gräsand 2 nästan säkra, obestämda änder 3. Brun kärrhök påfallande många sedda, och aktiva är de, säkert såg jag minst 6 ex, därav bevisligen 2 honfärgade med gräddvitt på vingarnas framkant vid "ensamma döda busken" i N (samma plats som förut), vidare 2 (OBS: två) ex i SO som båda saknade dessa gräddvita fält och var enformigt mörka men inte så mörka som årsungar; sådana finns inte än, och sådan dräkt har de inte. Dessutom hannar och honor längre bort, både i NO och i VNV. Se skiss här.
En hanne ad jagade starflockar som fällt ungefär vid X, fick intet, satte fart utåt sjön, ut över skrattmåskolonin där många juv låg på vattnet. Alla ad lyfte förstås, och faktiskt vände kärrhöken tvärt och flög mot S utan att ha försökt ta byte.
Skrattmås massor, juv allmänna.
Fisktärna 1 + 1. Gök hörd kort. Tornsvala viss rörelse, nog sågs 25 - 30 ex, for kvickt i kast i vinden, däri 3 - 4 hussvalor. Backsvalor 2 + 4 kom förbi. Stare några 1000 oroade i S vid X.
En starflock på minst 3000 ex flög lågt enligt skiss här: Ytterst lågt, och ytterst svår att se alldeles framför vassen. Mycket ovanligt beteende!

Temp kl 2100: 12°, 5 grader C. Vind måttlig, mest klart, de höga dåligtvädersmolnen som nyss nådde nästan till zenit har delvis upplösts, når nu bara 20 - 25 grader upp från horisonten.

1 häger i full fart i medvinden över måskolonin, orsakade stort uppflog men stannade ej.

/ng 2118 kom lärkfalken lågt över vassen mot SV, första obsen av mig på länge. Kanske samband med det kalla vädret. Idag en slända sedd flyga!

Tillägg: koltrasthannen, som har hona och bo nere vid stranden, har blivit mycket orädd. Satt ikväll kl 2000 och sjö~~n~~ fint alldeles utanför köksingången, på avkapade björken (som förresten blivit illa åtgången av hackspettar, enligt Inga gröngölingar, vilka huggit efter larver i veden). -

C

1977-07-03.

Krankesjön på morgonen: 1 knipa med brunt huvud, troligen ettårig ♂(?). 1 glada. Dansande brun kärrhök ♂. Dessa obsar ej från tornet; jag var inte i tornet på morgonen. Väder: mjukt, +16° C kl 1000, detta mot förmodan. Rikligt med cumulus och altocumulus. 4 vipor flög V

1020 start per cykel till Vombs ängar för inventering på vanligt sätt. Den västra delen av det s k mellanstycket (som inte ingår i inventeringsytorna men ligger mellan dem) var nyslagen, men i det ej slagna området [illegible] sjöng 1 kärrsångare. Blåmeskull: tjatande läten, oerhört lika talgoxe.

På området med kvarliggande hö c 100 spridda starar, 1 strandskata, 10 vipor och 15 skrattmåsar ad. På område där höet tagits bort fanns 100 starar, 100 vipor, 75 skrattmåsar, dessutom sjöng där sånglärka och ängspiplärka. I luften tornsvalor. På avstånd sjöng koltrast. Av storspov bara 1 + 1 sedda. Buskskvätta ♂. 1 brun kärrhök ♂ ad flyger över, även in över provytan. 1 häger lyfter vid ån. 1 kärrsångare sjunger precis vid provytans NV hörn, vid ån. Calopteryx-sländor. På provytans NV del vidare 1 + 1 kråkor, sjungande sånglärka, buskskvätta ♂, sånglärka sedd, 1 råka juv (?), 1 ringduva. Mycket litet boskap här, men tämligen mycket på "mellanstyckets" S del. Kärrsångare nr 2 sjunger c 250-300 m uppströms från nr 1. [illegible] Tornsvalor flyger över, sånglärkor sjunger. På lilla stängslet runt den yta som studeras ur vegetationssynpunkt [illegible] sitter 2 ängspiplärkor och 1 sävsparv ♂. Annan sävsparv sjunger också. Denna del av [illegible] vår provyta nyligen betad, vilket bl a framgår av färsk kreatursspillning; men den är bara måttligt trampad, rätt mycket av det höga gräset kvarstår. Sommargylling flöjtar flera ggr från aldungen 400 m västerut från ån, hörs oväntat starkt: NEJ inte från aldungen utan från det stora Salix-trädet vid åkröken. Fågeln ses, och ännu en gyllling kommer dit, fäller, varefter båda flyger bort, därvid hörs krax åxå. En kärrsångare säger "kubik" som strandskata 8 gånger i sträck. 50 starar. 2 tranor lågt, de fäller på Ö delen av "mellanstycket".

Rätt frisk genomströmning i ~~centra~~ centraldiket; och enstaka andra diken har stagnerande vatten, men eljes torrt. Inget vatten mellan tuvorna ~~i det område som~~ där det var blött sist. Trädgårdssångare sjunger i kanten av ytan. 2 ringduvor överflygande. Gök hörs på långt håll, sånglärka sjunger. Hela området S om S taggtråden är utan boskap och är beväxt med tämligen högt och jämnt gräs, men intet av fågel här utom 1 sjungande sånglärka. Calopteryx virgo allmän i [illegible] närheten av vatten. Den otroligt vite bruna kärrhök ♂ jagar över mellanstycket och åkrarna intill och fäller i S änden (av provytan) kl 1200. 1 sånglärka lyfter N om dammen. Sländ-vingar ligger här. En nästan säker forsärla hörd, 1 sädesärla ad sedd, gulärla hörd, gök [illegible] flög över. De 2 tranorna har kommit närmare. Hämpling, ringduva. 2 knipor, ♂♀ men ♂ har brunt huvud, lyfter ur dammen (mycket oväntat!). Dammar välfyllda (Vid S änden av provytan finns 2 dammar intill varandra, den ena är djup, den andra grund och inte lika konstant). Vid ~~dammen~~ dessa dammar var Libellula depressa ♂♂ mycket allmän (släktet vet jag är rätt, arten tror jag är rätt, och könet: den är stor, mycket bred och platt, daggblå). Även Agrion (Coenagrion??) puella (art osäker). I ån, eller rättare: vid ån, var Calopteryx att se, även par in copula. 1 gulärla. Överflygande strandskata, gök dito, enstaka tornsvalor, 1 backsvala. 2 storspovar också överflygande. 5 kajor överflyg. 1 fiskgjuse ryttlar över dammen V om Heljesjön, får intet, flyger över provytan mot Krankesjön. 1 sånglärka lyfter N om dammen (i ytans sydspets). 1 sånglärka sjunger. 1 skogsduva överflygande. Längs diket som utgör provytans Ö gräns ses gulärla,, 2 buskskvättor, 1 sävsparv ♂, 2-3-4 sjungande sånglärkor; dessutom ringduva. 3 vipor anfaller en kråka. - 20 vipor varav många ruggande, samt 2 brushanar. Flera buskskvättor; sjungande ängspiplärka.

Kontrollytan: sensation: en kornsparv flög över ytan upp till dess NO hörn. (Mycket mycket längesedan jag såg arten i Krankesjö-området. GR). ♂♀ av brun kärrhök leker i luften: ♂ är den bleka!

Mellanstycket: 500 vipor, 300 skrattmåsar, 1000 starar. Ovisst var de kom från. 16 storspovar över kontrollytan. Norr om denna lyfter 22 storspovar från område där gräset slagits. Kontrollytans Ö del: minst 2 sånglärkor sjungande (och) 1 lyftande, 1 ormvråk i NO vid Norregård. Buskskvätta ♂♀ och juv 3 ex (oklart om 3 juv eller totalt 3 ex, d v s 1 juv). 1 vipa varnar. Mellersta biten: 1 enkelbeckasin lyfter vid minimal fuktig plats, c en halv kvadratmeter vatten; beckasinen fäller igen med höghållna vingar. Västliga delen: tämligen nyslagen, höet torrt, låg kvar. (Övriga områden slagna för längre tid sedan; det östra området slaget först). Torrt så när som på den minimala sänkan med beckasinen. I V delen 1 vipa och 1 sånglärka. 8 skrattmåsar. Hämpling. Ung sånglärka lyfter mycket nära på det skördade området. 1 ängspiplärka lyfter. - Kungsfiskarplatsen: lövsångare, 5 pilfinkar, kungsfiskare hörd efter c 7-8 minuter. Skogsduva 1.

På hemvägen 1 stenskvätta.

FORTS

1977-07-03 forts.

20 storspovar lockade mycket ivrigt, steg upp glest och relativt högt, fortfarande glest fördelade: 6 + 3 + 1 + 4 + ytterligare summa 6, så att det totalt blev 20 ex, de lockade mycket ivrigt, det slog över i spel en gång; sedan flög de västerut. (Verkar onekligen som uppbrott till sträck! GR).

Jag var i tornet 1730-1800; det var stark sol men fint väder. (Motsolen gör en del artbestämningar svårare, därför "sol men fint väder" i stället för det som annars legat närmast till hands, nämligen "sol och fint väder"). Även efter 1800 obsade jag en del, ehuru inte från tornet. Utbyte:

art	tornet 1730-1800	senare
skäggdopping	summa 7	-
häger	1 + 1	1 + 1 flygande
gräsand	-	1 flygande
bläsand	2 varav 1 ♂	-
obest. and	-	10 flygande
brun kärrhök	sedd flera ggr	-
sothöna	1 ad + 1 my. stor unge	-
strandskata	-	hörd överflyg, hörd flera ggr
svartsnäppa	-	hörd av Inga
storspov	-	sedd och hörd
skrattmås	massor. På ett avsnitt 70 ad och 140 juv.	sedd allmänt
fisktärna	-	minst 2 sedda
svarttärna	-	1 sedd
ringduva	-	sedd
gök	-	hörd kl 2100
gulärla		♂ sedd
sädesärla	-	sedd
järnsparv	-	hörd sjunga
rörsångare	-	sedd
koltrast	-	♂ sjungande
stare	fåtaligt sedd	mycket stare från N och Ö; även rundflyg. Flockar i V, skrämda.
kråka	sedd	sedd

Inga gjorde en kvällspromenad upp till Saltkråkan - "prydliga huset" vid korsningen järnvägen X Prästavägen - stora heden - tillbaka. Tid c 2100-2140. Hon upplevde en oerhörd svärmning av pingborre. På stora heden fanns över 1000 skrattmåsar, de sprang runt, och de flög och tog pingborrar, blev uppsvällda!! De rasade sedan i massor ner till sjön c 2130-2145; därvid stort oväsen också från kolonin. Råkor var kvar i sandtaget ännu 2142.

Temperatur kl 2200 +12° C. Det var klart och fint, svalt. Nu svag vind.

Tillägg: fasan hörd vid Skudes (Skudes = gamla ängsvattnarhuset strax S om sydspetsen på de fridlysta Vombs ängar. Där finns dämmen i Klingavälsån som användes när man förr i världen bevattnade ängarna eller översilade dem, som det stundom hette. Det huset lär numera enligt Johnny Karlsson ha övertagits av en herre från Malmö, antagligen en kommunalman, som lystrar till namnet Skude. Jag har mött honom ett par gånger vid mina inventeringar; han har verkat vara rätt ociviliserad och helt utan begrepp om vad zoologer har för sig.)

~~SLUT~~

forts.

1977-07-03, forts.

Denna eftermiddag for Inga till vatten-dammarna S om Vomb, dock endast de dammar som ligger V om landsvägen i V kanten av Vombs Fure. Hon hade bl.a. en flock på 13 knipor i en damm, vidare gravand med kull, 2 mindre strandpipare m.m.

1977-07-04, måndag.

Semester. Följde dock med in till staden på morgonen. Dessförinnan: sävsångare for livligt runt i strandvegetationen nedanför stugan, sågs flera ggr, förefôll samla mat. Obs. att sävsångare på sista tiden inte hörts sjunga från stugan/tornet; däremot har rörsångare hörts nästan regelbundet. – Från bilen V om Revingeby 1 tornfalk.

1977-07- omkr. 6.

Inga såg denna dag (eller möjl 7 juli) en svarttärna flyga från Krankesjöns N sida vid Ålabäckens utlopp, med kurs rakt mot Tånesjön. Det verkar högst troligt att ett eller två par häckar där.
En kväll, ungefär samma dag, fick hon också rapport att en flodsångare (och 4 gräshoppsångare) sjöng vid sammanflödet mellan Kävlinge- och Klingavälsån, och for dit och hörde dem.

1977-07-08, fredag.
Jag följde med Inga ut till stugan på e.m. ank. dit c. 1830. Var i Tornet c. 1845-1930; efter en stund kom även Christian Hjort. Intressant att se läget i sjön, ej minst i fråga om skrattmåsarna, antalet årsungar, ungarnes beteende etc. - Det var en mulen kväll, med bra sikt och svag vind och behaglig temperatur, omkring 16 °C. Artlista med kommentarer se nedan.

1977-07-09, lördag.
Vi sov länge, åt frukost först kl. 1000. Johnny och lilla Hanna kom då, medförande en liter jordgubbar. I gengäld fick Hanna saft och kakor och familjen fick en flaska av Ingas nygjorda fläderblomsaft. Efter frukosten reste Inga till Lund; och Johnny och jag pratade litet om kongressens uppläggning. Sedan reste Johnny och Hanna för att ta en cykeltur i Vombs fure. Jag krattade bort kottar och satte upp kamin-nät, var sedan i Tornet 1240-1320. Artlista se nedan.

1977-07-08, fredag.
Obsar vid stugan endast efter 1830. Var i tornet c 1845 - 1930. Se ovan.
Artlista:

1 skäggdopping sedd
2 häger 3 sedda
3 knölsvan 2 ad
4 gräsand 9 sedda
5 skedand flock 5 sedd
6 fiskgjuse 1 sedd
7 brun kärrhök ofta sedd
8 tornfalk ej sedd vid sjön men 1 ex vid Revinge på utvägen
9 sothöna 3 ex sedda
10 vipa flockar på de skördade gräsmarkerna på utvägen, V om Revingeby
11 skogssnäppa 1 på kvällen när Christian Hjort var med mig i tornet
12 skrattmås: massor, närmare kommentar se nedan
13 fisktärna 1 ex över sjön
14 tornsvala några ex
15 sånglärka hördes sjunga på kvällen
16 hussvala c 2 ex över sjön, också när Christian Hjort var i tornet
17 trädpiplärka hördes sjunga
18 järnsparv sjöng också
19 koltrast sedd och hörd
20 sävsparv flera sedda
21 stare sedd
22 kråka också sedd

se även föregående sida

C

1977-07-09.

Väder vid stugan kl 1240: grått, men lättande molntäcke, temp. 18° C, svag vind, fint, god sikt; det blev snabbt varmare.

Fågel: gök ♀, skedand, gjuse, sävsparv, 2 knölsvanar ad, skrattmås, fisktärna; ~~f~~ gök gol både på mycket långt håll och närmare; i "tarmen" 1 sothöna ad. 3 hägrar ad. Av skäggdopping sågs 1 ad med 1 stor pull, vidare på 2 olika ställen på närmsta klarvatten likaledes 1 ad med 1 stor pull, dessutom på andra platser i sjön summa 4 ad. Alltså: alla de ad som sågs ha ungar, hade bara en unge vardera. Normalt? Skrattmås m 1 m som igår. De fladdrade till ett antal av c 100 ad över en okänd fara i vassen, sannolikt en mink. OBS att juv ej deltog i detta fladdrande! OBS också: ännu inte en enda and sedd!! Långt ute en ensam sothöna ad. 2 obestämbara vattenfåglar (änder?) långt upp~~i~~ i NV. 1 backsvala; sjungande järnsparv. I "tarmen" 3 gräsänder. 1 brun kärrhök ♀. Hussvala. Måsar jagar bruna kärrhök ♀. 1 grågås kom utflygande från vassen just där skrattmåsarna fladdrade oroligt ovanför. Praktiskt taget säkert att ett däggdjur gick därinne, rimligen mink. Sävsångare sjöng. Ensam tornsvala högt uppe, kort därefter sågs 2 ex.

Långvarig oro på skrattmåsarna, bara ad i luften. Ut ur vassen simmade också 2 sothöns ad. 1 brunand ♀ med 2 späda pulli. En del nyflygga skrattmåsar juv. Brunand ♀. 5 krickor. 4 gräsandhannar simmande.

Ovanstående är en avskrift av handskrivna anteckningar. Det mesta, men kanske inte riktigt allt, återfinnes i den tabellariska uppställningen, som renskrevs direkt. Se följande sidor.

Tillägg: Inga hade svartsnäppa idag.

FORTS

se även sid. 294.

1977-07-09, [redacted] lördag, forts

Se handskrivna anteckningar på ett föregående ark. Här artlista över obsarna från tornet och eljes från stugan eller dess närhet. I listan betyder A första besöket i tornet, B betyder andra besöket därstädes, och Ö betyder övriga obsar inom samma område. Efter artlistan kommer anteckningarna från kvällsexkursionen till flodsångaren. OBS att arterna 44-47 nedan ej kommer i vanlig syst. följd.

	Art	A	B	Ö
1	skäggdopping	sedd	sedd	-
2	häger	c 4 varav minst 3 ad	c 3	-
3	grågås	1	-	-
4	knölsvan	2 ad	2 ad	-
5	gräsand	7	ej sedd!	-
6	kricka	flock 5	4 ex	-
7	skedand	3	ej sedd	på kvällen flock 12 flygande, fällde
8	brunand	hona + 2 pulli	hona + 2 pulli samt 1 hanne	
9	fiskgjuse	1	ej sedd	1 sedd e m
10	brun kärrhök	ofta sedd både från tornet och för övrigt men ej noga studerad		
- [redacted]	lärkfalk	1 nästan säkert sedd	-	-
11	sothöna	c 3 ex	-	-
12	rörhöna	-	1 simmande	-
13	vipa	flock på kanske 200 ex~~s~~ sedd i fjärran	[redacted] 1 ensam överflyg	-
14	svartsnäppa	Inga hörde 1 ex f m	-	-
15	glutt	-	-	1 ex sett och hört
16	skogssnäppa	-	-	2 ex kom på kvällen
17	grönbena	hörd	-	-
18	skrattmås	massor	massor	se kommentarer nedan
19	[redacted] gråtrut	-	1 sedd	-
20	havstrut	-	2 sedda	-
21	fisktärna	1 eller 2	-	1 sedd
22	ringduva	-	1 sedd	sedd
23	gök	hörd	♂ och ♀ hörda	[redacted] hörd
24	tornsvala	1 + 2	sedd	fåtaligt sedd
25	sånglärka	-	-	hörd på e m
26	backsvala	sedd	-	-
27	[redacted] hussvala	sedd och hörd	-	-
28	trädpiplärka	hörd	-	-
29	sädesärla	-	-	sedd
30	järnsparv	sjöng	sjöng	-
31	sävsångare	hörd	-	sedd
32	rörsångare	hörd	-	-
33	trädgårdssångare	-	sjöng	sjöng
34	törnsångare	sjöng	-	-
35	lövsångare	sjöng, även sedd, tydligen flera ggr på dagen		
36	koltrast	ofta sedd och hörd; även sågs en gång 2 efter varandra		
37	talgoxe	-	-	sedd av Inga
38	sävsparv	flera sedda och hörda båda gångerna från tornet		
39	grönsiska	hörd	2 sedda	-
40	hämpling	hörd	-	-
41	stare	ej noterad från tornet, men flockar på kvällen mot N. Nya nattplatse		
42	kaja	enstaka ex sedda	någon sedd	-
43	kråka	fåtaligt sedd	sedd	-
44	strandskata	ej från tornet, men på kvällen flock 8 ex vilt kacklande, överflyg.		
45	bofink	-	-	hördes sjunga
46	entita	-	-	sedd i strandskogen
47	sparvhök	ej från tornet, men 1 ex kom nära förbi mot SV över vassen, kvällen.		

FORTS

1977-07-09, lördag, forts.

Inga hade fått höra av kolleger på Ekologihuset att en flodsångare satt och sjöng på mark med björkskog, buskar och höga örter rätt nära sammanflödet mellan Klingavälsån och Kävlingeån. Vi for ditupp, start 2105. På vägen som vanligt passerande längs kanten av "stora heden": här sågs c 500 skrattmåsar och75 råkor, och här pågick svärmning av pingborrar. i

Vi kom snabbt till anvisad plats. Och mycket riktigt, här hördes flodsångarens snabba zezezezezezezezezeze utmärkt fint, skarpt accentuerat, snabbt, ofta pågående länge utan avbrott. Därtill (varom vi också förvarnats) 4 gräshoppsångare på kort distans, alla, eller åtminstone 3, väl hörbara samtidigt som man lyssnade på flodsångaren. i Den sistnämnda satt oerhört nära. På ängen, i de höga örterna, och framför björkskogen, stod en enda stor och rund Salix-buske. Vi hade som vanligt svårt att lokalisera sången exakt, men det var helt tydligt att fågeln satt mycket nära. Vi gick sakta ut mot busken, Inga t v om den, jag t h. Sångaren slutade inte, och det blev helt klart att den satt i busken, bara 3-4 m från oss. Vi tittade försiktigt in, och där satt den och sjöng! Utmärkt fint. Den satt inte upprätt som en gräshoppsångare utan mycket mera horisontellt, rygg lätt konvex. Men detta kan ju bero på att den satt inuti en tät buske (vilket inte hindrar, förstås, att där fanns plats att sitta upprätt om den så önskat). Sången var ytterst intressant på detta mycket korta avstånd, nu c 2,5 meter bara. Förutom det mycket snabba distinkta zezezezezezeze...... hördes, eller snarare kändes, ett svagt vibrato i luften, och jag tyckte mig förnimma en ringande ton i bakgrunden, svag på sitt sätt men likväl mäktig, ungefär som ljudet av en stor men tystgående maskin när man befinner sig alldeles inpå den. En stor upplevelse att få arten så fint, och nära, och länge.

Därutöver: hornuggleungar hördes. Det var vid letandet efter sådana, som i år är mycket fåtaliga på grund av dålig smågnagartillgång, som finnaren först hört flodsångaren. En gång,när det ännu var ganska ljust, kom hornugglan alldeles förbi oss och Salixbusken, då tystnade sångaren men inte länge! Även sedda resp hörda: koltrast, snöskata, 8 kaniner på kort sträcka, 1 rådjur, ett okänt fågelläte hört 2 ggr, det var ett distinkt men kort och svårhärmat läte, och det kom som sagt 2 gg och mellanrummet var långt. Inte klart, inte säker på om det var en tätting eller något annat. Nyctalus flög. Mycket pingborrar också, mycket mygg, och mycket andra insekter. Det var stilla och varmt.

På hemvägen längs stora heden c kl 2153: inga fåglar kvar på heden, inga kaniner sedda. Återkom till stugan 2155. Mycket lyckad tur!

1977-07-10, söndag.

Underbar morgon! Sol, svag vind, härligaste sommar. Före 0820 sågs fiskgjuse på nära håll, den slog en gång men missade. Törn-sångare, härmsångare; turkduva hörd vilket mycket sällan brukar ske här. Grönsiska överflygande.

Tornet 0820-0855: fiskgjuse tar braxen i första försöket, stiger uppåt i kretsar, flyger sedan mot S, högt. Brun kärrhök flera ex.

Thomas Alerstam kom enligt överenskommelse; vi gjorde rundtur med honom, se nedan.

Vidare sågs från tornet: skrattmås, kråka, kaja, ringduva, 1 fisktärna; 4 svartmesar kom förbi mot SV (arten ses mycket litet här under häckningstiden); 2 pilfinkar flög också mot SV. 5 simmande gräsänder, 1 + 1 häger, 2 sothöns juv utan ad i sällskap. (Möjligen 3 sothöns ad; anteckninh ej entydig). Skäggdopping ungefär som igår. Svan 1 ex i NÖ hörnet av sjön. Unga mesar hörs. Backsvala, rörsångare, gök. Brun kärrhök ♂ jagar över torra marken. Brun kärrhök den mörka ♀ sedd mycket fint. 5 kråkor.

0915-1855 rundtur med Thomas Alerstam till Ellestasjön och Krageholmssjön. Utbyte se tabellen härnedan. Under rubriken "övriga platser" finnas följande förkortningar: UT = sedd på utvägen till sjöarna. Hem = sedd på hemvägen därifrån. VOMB = sedd vid Vombsjön.

ART	ELLESTASJÖN	KRAGEHOLMSSJÖN	ÖVRIGA PLATSER
skäggdopping	över 10 ad och någon pull	c 30 ad och 12 pull/juv	sedd VOMB
häger	sedd	sedd	sedd UT 2 ex varav 1 liggande
kanadagås	1	-	-
grågås	160 ex!!	1	-
knölsvan	2 ad	2 ad och 4 pull	-
gräsand	mycket få	50	c 20 sedda VOMB
kricka	-	2	-
bläsand	-	1	-
stjärtand	-	2 ex: ♂♀	-
skedand	-	1	-
brunand	-	8 ♂♂ och 1 ♀	-
vigg	-	c 25	-
fiskgjuse	1	1	-
bivråk	-	1 söder om sjön	-
ormvråk	1 ljus och mer än 1 normal	bo med 1 mycket vit, vuxen unge + 1 ad rugg krets	sedd UT, s[illegible], [illegible]
glada	flera ex sedda	säkert 8-10 ex!	sedd UT, sedd HEM, och 1 sedd VOMB
lärkfalk	1	-	1 sedd vid Björka by
sothöna	få	väl 18-20 incl. några juv	sedd VOMB
vipa	-	sedd	sedd UT, sedd HEM, sedd VOMB
gluttsnäppa	-	hörd	-
drillsnäppa	-	-	1 sedd VOMB
dvärgmås	1 ad och 3 juv	-	-
skrattmås	mycket få ad och juv	400-500 ex, mest ad	sedd UT, sedd HEM, sedd VOMB
fiskmås	-	1 ad och 1 juv	-
gråtrut	-	minst 1 vix ad	1 sedd VOMB
svarttärna	18 i sjön, och 4 kom från V	2	-
fisktärna	sedd	sedd	VOMB: flera par,med ungar på reveln i sjöns NV hörn.
ringduva	sedd	sedd	sedd UT, sedd HEM, sedd VOMB
gök	hörd	hörd	-
tornsvala	sedd flerstädes i ringa tal, vid Ellestasjön c 10-15 ex		
större hackspett	-	1	-
osäker hackspett	-	1	-
sånglärka	-	-	sedd UT, sedd HEM
ladusvala	sedd flerstädes; vid Ellestasjön flock 15-20 ex varav flera årsungar		
backsvala	-	-	sedd UT
gulärla	sedd	-	-

1977-07-10 forts.

ART	ELLESTASJÖN	KRAGEHOLMSSJÖN	ÖVRIGA PLATSER
sädesärla			mycket allmän utefter vägarna, med utflygna ungar
törnskata	sedd	♂♀ sedda flerstädes!	
gärdsmyg	-	sjöng flerstädes	
rörsångare	sjöng	sjöng	
härmsångare	-	sjöng S om sjön	
trädgårdssång:e	hörd många ex	hörd många ex	
svarthätta	hörd många ex	hörd många ex	
törnsångare	-	sedd på västsidan	
rödstjärt	sedd	-	
koltrast	ja	ja	allmän i skogarna
taltrast	ja	ja	sjöng mångenstädes i skogarna
snöskata			sedd men lokal ej angiven
trädkrypare	hörd	hörd	
gulsparv	flerstädes	allmän!	
bofink	sedd	hörd	
grönfink	ja	ja	rätt allmän i skogen
hämpling			enstaka par sedda; lokaler ej angivna
gråsparv		sedd Krageholm	
stare	ja	ja	flockar sedda flerstädes
skata			sedd
kaja			sedd
kråka			sedd

Det är uppenbart att artlistan inte förts noggrant ifråga om småfågel och kråkfågel. Vissa vanliga arter ej nämnda, t ex lövsångare, råka m fl. Och lokaler dåligt angivna eller inte alls nämnda.

Inte heller innehåller originalanteckningarna något om vilken väg vi färdades. Men i alla fall en mycket skön rundtur med gott utbyte.

Tillägg: gröngöling sågs på morgonen vid stugan. Rådjur sågs vid Krageholmssjön, och en snok anträffades vid Krageholmssjöns V sida.

301

1977-07-12, tisdag.

Upp i tornet kl 2025. Stilla, alldeles molnfritt men svagt dis. Sikt dock OK. Varmt. Skrattmåsar my. fåtaligare, låg mera spridda: 70 på närmsta klarvatten, mest juv, högst 300 var synliga på vattnet därborte-om. Fler fanns förstås, dolda av vassen, men få ex var i luften. Högst 500 skrattmåsar sågs, och jag tror inte att över 700 var vid sjön. Skogssnäppa hörd (Inga såg nyss 3 ex).(Glutt hörd vid ankomsten till stugan kl c 1810). 2 gökar gal på långt håll. Sävsångare sjunger täml kort, sävsparv sj. På långt håll 2 + 10 + 2 + 4 + 4 = 22 obestämda vattenfåglar, sannolikt ingick gräsand, någon liten flock dykand, och även skäggdopping m m kan ha inräknats. Av skäggdopping sågs 1 ad + 1 stor pull, på andra ställen 5 ad + 1 ad + 1 ad och 1 nästan vuxen pull + 2 ad. Brunand 1 hona med en liten unge! Detta på samma ställe där jag förut sett 1 brunandhona med kull. Ingen säker sothöna sedd! - Skrattmåsar kommer till sjön från Ö som vanligt men ej i stort antal. De skränar men är i stort sett my tystare än förut. De som ligger på vattnet är allra mest juv. - 1 kärrhök på håll. Backsvala sedd.

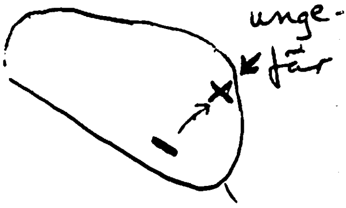

Starar har fällt i oerhörd täthet i buskarna på vanliga området i vassen V om kanalmynningen, se skiss. Där är många tusen säkert, men siffra kan ej ges eftersom omöjl att veta hur många som sitter osynliga. OBS att stararna annars på sista tiden ofta kommit flockvis med m l m nordlig kurs på kvällarna,(se nedre skissen),resp att flockar först flugit till "gamla"plATSEN, sedan lyft och rest norrut (se nedre skissen).

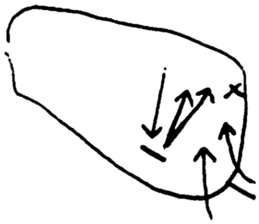

Kl 2044 sågs 100 svalor i avgjort tät flock över sjön, höjd c 100 m, kanske ngt mer, art nästan säkert backsvala. Samtidigt bryter c 600 starar upp från angiven rastplats (se övre skissen), flyger mot sjöns NO del

2046 lyfter c 1000 starar till, flyger lågt ss de föreg och med samma kurs, jag ser att de fäller i vassen i NO (se skiss).

2047 c 1500 starar till på samma sätt

2048 1600 + 450 starar till dito dito

2049 250 + 100 starar till på samma sätt. - Skogssnäppa hörd flera ggr - 3 andra vadare flyger över sjön lågt mot V, kanske drillsnäppa, men flykten verkade ej som drillsnäppans vanliga "vibrerande" flykt.(Å andra sidan är det osäkert i vad mån drill flyger så när den är på verklig sträckflykt!). - En hel del stare kvar i buskarna i S. 1 + 1 häger sedda. 4 krickor ditc. 2 + 1 + 1 + 1 gräsänder, obs att de ligger en och en i regel, med långa avstånd!

2053 en del skrattmås flyger bort från sjön mot Ö

2054 ytterligare c 1000 starar lyfter från S platsen och far mot NO. 1 svartsnäppa rundflyger tyst, ses fint, är först ensam men får sällskap av annan vadare, kanske en grönbena, båda rundflyger över sjön my snabbt, slutligen går de m l m mot söder. Koltrast hörd. Starar kvar på S platsen, men de flesta har nu flugit till den norra. Ett slag omöjligt att följa allt, någon flock kan ha blivit förbisedd.

2057 c 300 starar flyger till norra platsen. 1 knölsvan upptäcks långt ute. 1 gravand flyger förbi, fäller. 1 fiskmås flyger mot V. Flock 26 måsar ses på jättehåll i NV, flyger ungefär SV. 5 gräsänder flyger över sjön. Mycket litet händer nu.

2115 jag går ner från tornet. 5 gräsänder flyger bort mot O - SO, 4 + 1 andra gräsänder ses på vattnet. -

Inga hade gjort sin kvällspromenad uppom "stora heden" som vanl. Här, på en kal markbit (provis. använd som väg förut) stod tätt c 600 skratt måsar varav hälften var juv. Därtill c 100 kajor. Detta var i skymningen. Ruggningsfjädrar av både mås och kråkfågel låg där. Mycket trevlig obs! Men jag tror trots detta att antalet skrattmåsar i sjön håller på att minska.

SLUT

1977-07-13, onsdag.

Jag var i tornet 0300-0835. Måttlig sikt, snarast lätt dimma som dock försvann m l m fullständigt. Alldeles lugnt. Mulet, men mot slutet någon liten solglimt. Inte kallt, temp kl 0900 var c 16° C. Fågel:

1 skäggdopping summa c 10 sedda, därav 5 ad m l m tydligt i flock. Av de övriga var någon ad i sällskap med 1 nästan fullvuxen unge samt en ensam, likaledes nästan fullständigt utvuxen unge.
2 häger: 5 ex sågs samtidigt
3 grågås 1 ensam på närmsta klarvatten, verkade vara vuxen årsunge att döma av den matta näbbfärgen som föreföll snarast grå eller kanske matt köttfärgad, men i varje fall inte gulröd.
4 knölsvan 1 ad på klarvattnet
5 gräsand: minst 5 ex som låg ensamma (med 100 - 500 m inbördes avstånd), och därtill 2 ex intill varandra och på annan plats 3 ex intill varandra. Nästan alla sågs simmande, men något ex var uppe och flög. Verkligt antal säkerligen större: se obestämda änder.
6 skedand: 2 ex kom och fällde på närmsta klarvatten
7 vigg: flock 4 ex flög över sjön, fällde i NO delen
- obestämda änder: summa c 20 ex långt bort, därav en flock på 11 ex som nästan säkert var dykänder (troligen brunand); resten var rimligen mest gräsand. Enstaka ex av sothöns etc kan ha ingått bland dem som låg längst bort i andra änden av sjön
8 fiskgjuse 1 ex flög rätt länge över sjön, slog 3 ggr men alla ggr från låg höjd och åtminstone relativt flackt. Knappt mer än 2 fullföljda slag, och båda missade
9 brun kärrhök: i SO delen av sjön 2 olika honor uppe och flög, en i taget, när gjusen vistades där. Ingen attack från någondera parten, men kärrhökarna verkade, så att säga, intresserade av att följa gjusens förehavanden. De båda kärrhök-honorna visade sig inom begränsade områden, bara c 250-300 m mellan dem.
10 sothöna: 1 ad sedd, troligen åtföljdes den av 1 eller 2 nästan vuxna ungar
11 vipa: 1 ensamt ex flög VNV över sjön
12 glutt hördes
13 skrattmås: bara c 50 - 60 årsungar och ett fåtal ad på närmsta klarvatten. Utanför bo-kolonierna sågs en del glest liggande ex på vattnet, mest årsungar, men relativt glest, och jag såg att ganska många måsar låg längre ute på klarvattnet än de hittills brukat göra. Bindningen till häckplatsen svagare! Naturligtvis måste en del fåglar legat osynliga bakom den nu uppvuxna vassen, men det var uppenbart att skrattmåeen blivit fåtaligare. Jag såg säkert inte mer än 300 - högst 400 ex. Antalet ex i luften också mycket ringa. En del ex kom flygande österifrån, men knappast över 75. Måsarnas kör av läten också föga intensiv, ofta avbruten.
14 fisktärna 1 ad sedd
15 ringduva sedd
16 gök: både hanne och hona hördes. Ett slag gol 2 hannar varannan gång, båda var på rätt långt håll men åt olika håll.
17 sävsångare: 2 ex hördes. 1 ex sjöng ett slag i vassen ungefär nedanför stugan, ett annat sjöng på andra sidan, i ängen N om kanalen från Silvåkrakärret. Denna äng, som är rätt ojämn i ytan, har inte slagits i år och inte heller betats, åtminstone inte på länge.
18 koltrast hanne sedd
19 sävsparv hördes i vassen
20 stare: flock på ängen
21 kråka några få över sjön.

Dessutom, ehuru ej från tornet:

22 strandskata hörd
23 skogsduva 1 ex lyfte från heden kl 0955, just när vi startat för att fara till Enemars (se nedan)
24 järnsparv sjöng ett slag när vi åt frukost.

Vi hade per korrespondens kommit överens med Anders och Eva Enemar

1977-07-13 forts.

att besöka dem i Skepparkroken idag. Så skedde också. Vi startade 0950 och for följande väg: stugan - Harlösa - Löberöd - Rolsberga - väg 23 mot Höör men svängde vänster på den väg som går närmast S om Västra Ringsjön - Stehag - Stockamöllan - Röstånga - Herrevadskloster - Klippan - Källna - Munka Ljungby - Ängelholm - Skepparkroken. Ankom till målet 1125. Hade en jätteskön dag med Anders och Eva, satt och pratade, tog en vandring till Magnarp och åter, och därefter ett härligt bad. Blev som alltid förplägade både grundligt och gott. Efter middag (laxöring, köttfärs med kantareller och tårta med krusbär och jordgubbar, helt människovärdigt!) lämnade vi Skepparkroken, med många varma tacksägelser till Anders och Eva, ett utmärkt trevligt par, vänliga, hederliga, allmänintresserade och positiva och i ordets bästa mening intressanta människor. Det är en glädje att träffa sådana, inte minst när man dagligen upplever intrigspelet och ohederligheten (eller, i vissa fall, den relativa hederligheten) på Zootis. Härmed naturligtvis inte sagt att alla på Zootis är sådana, långt därifrån. Men en del av de styrande, och några andra, är tyvärr helt omöjliga att lita på.

Nåväl, vi reste alltså tillbaka till vår stuga vid Krankesjön. Tog nu följande väg: Skepparkroken - Ängelholm - Munka Ljungby - Källna - Klippan - mot Krika (!) - mot V Sönnarslöv - in på vägen som går från Kvidinge till Stenestad - tog den till Stenestad - Kågeröd - Svalöv - Torrlösa - Vittskövle by - Ö Karaby - V Strö - Trollenäs - Eslöv - väg 19 - in på väg 15 men vid Gårdstånga ("Baronakorset") svängde vi in på väg 104 och tog den till Harlösa - ner till stugan. Ankomst dit 2137. Det var underbart att efter c 25 - 30 år återse denna bit av Söderåsen, som ifråga om naturen verkligen kontrasterar starkt mot slätten. Även vägen Kågeröd - Svalöv - Eslöv var delvis mycket sevärd och delvis ny för mig, eller åtminstone hade jag inte färdats där på ett par tre decennier.

Vädret var rätt intressant idag. Det var lugnt på morgonen och f m men mest mulet, mycket litet sol. I Skepparkroken blev det bättre och ett par timmars härlig sol och värme. Sedan blåste det upp, och på återvägen blev det delvis väldigt mörkt i V men ingen mätbar nederbörd där vi färdades.

Fågel: i Skepparkroken: 1 storlom i sommardräkt ute på vattnet, obs vita teckningen som var synlig på ryggens bakre del, lateralt. Vidare: knölsvan 2 ad vid Magnarps strand. Ejder mycket talrik, honor, en del halvstora ungar, en del fjolårshannar, de låg längs hela stranden och stod på stenar etc, men den ojämförligt största koncentrationen var på udden vid Magnarp, helt nära båthamnen. Här c 450 ejdrar i vattnet och på stenarna. Detaljstudier ej gjorda, och jag vet därför inte hur stor del som var årsungar, ettåringar, äldre fåglar etc. Är ej heller säker på dräkterna hos hannarna vid denna tid på året. Tror med bestämdhet att jag såg många hälsingar (=fjolårshannar) men vet inte säkert hur mycket (eller hur litet) vitt som syns på äldre hannar vid denna årstid. - Även ute i bukten ett par ggr flygande ejderflockar på 10 - 15 ex. Strandskata ofta hörd och sedd. Gråtrut ideligen ehuru inga koncentrationer, och jag såg praktiskt taget bara adulta ex. Havstrut 3 mäktiga ad i vattnet nära Anders' hus. Skrattmås några få ad sedda. Skräntärna 1 ex flög förbi huset, särskilt roligt att se eftersom jag hittills haft så få vid Krankesjön. Kentsk tärna snarast allmän, sågs och hördes i ett kör, ofta 2-3-4 ex samtidigt men jag såg bara ad. Fisktärna ofta sedd, likaledes bara ad. (Silvertärna inte sedd, men fisk/silver-tärnor förstås ofta sedda på håll. Anders säger att silvertärna förekommer, men att fisktärna är mycket vanligare eller rättare nästan helt dominerande åtminstone bland de tärnor som kommer nära). - Småtärna 1 ad passerade. - I skogen gröngöling. Vid stranden ängspiplärka, törnsångare, hämpling. På tomten pilfink som bl a ägnade sig åt älskog. Skata och kråka.

På vägen upp och ner, och även i Skepparkroken, sågs ~~mycket~~ tornsvala i betydande antal Ingen sträckrörelse, men var aktiva på talrika ställen och flög ofta runt i flockar på c 5 - 10 ex. Ett

1977-07-13 forts. och 1977-07-14.

par ggr gjorde de också dessa hypersnabba dykningar: 2 ex kommer, ofta från m l m olika håll, den ena sätter full fart och förföljer den andra, båda går i brant bana nedåt med fruktansvärd fart tätt efter varandra, och så rätar de upp flygbanan och stiger mycket brant och, till att börja med, mycket snabbt på grund av den höga fart de hade vid dykningen. Ofta rätar de upp sig först på låg höjd över husen eller marken.

På bilfärden upp och ner såg jag också både ladusvala och hussvala i, som jag tyckte, ganska betydande antal. Arterna även sedda i Skepparkroken för den delen.

När vi kom i kanten av "stora heden" bara 300 m innan vi skulle svänga ner till stugan såg vi att det stod minst 200 måsar (skrattmåsar förstås) ganska tätt samlade på en yta på heden, just den bit som provisoriskt användes till vägbana när vägen lades om i samband med "terrängjusteringen" av det gamla sandtaget. Vid ankomsten till stugan lyssnade jag efter skrattmås: det var mycket tyst, bara spridda läten. Nu hade det dock blåst upp om ock måttligt, och särskilt kallt var det inte. Tror det var c 15° C, men osäkert.

Mycket skön och innehållsrik dag. Jätteroligt både att träffa Anders och Eva och att färdas över Söderåsen. Även uppvägen, särskilt avsnittet Rolsberga - Stehag - Röstånga - Herrevadskloster, var högst njutbar.

Tillägg: 1) Även steglits sågs och hördes från tornet på morgonen. Det var 1 eller kanske 2 ex som flög över.

2) I de jättestora gula blommorna av pumpa, som just nu blommar i trädgården, hade på morg. samlats oerhörda mängder rapsbaggar. Många fotos.

OBS: 1977-07-14, torsdag.

Inga for in till jobbet kl 0715; hon hade semester bara igår. Men jag har min sista semesterdag (för den här perioden) idag och stannade därför i stugan. Morgonen blåsig och avgjort kylig, temp kl 0800 var bara c 11° C. Mest mulet, men det klarnar. Sikt mycket god.

Jag var i tornet helt kort kl c 0825-0835. Vinden N, kall, ännu mest skugga men det klarnar alltmer. Såg, innan jag gick upp i tornet, några få (c 3 + 4) gräsänder flyga över sjön, de 4 i sällskap med 1 stjärtand och ville därför se om antalet änder ökat. Var också intresserad av skrattmåsar etc. Resultat: änder mycket få, sothöna 1 ad + 2 stora ungar, skäggdopping helt få sedda men vinden för stark för noggrann genomgång. Änder nästan inga. 5 hägrar samtidigt, därav åtminstone ett par ad. Skrattmås: c 50 juv på närmsta klarvatten, f ö mycket få sedda överhuvudtaget, både ad och juv (vilket förstås till en del kan bero på vinden(?)). Endast ett tiotal skrattmåsar ad och juv i luften. Det förefaller klart att årets häckning nu är avslutad och att utvandringen från sjön är i full gång. Kanske nästan alla är borta om ett par dagar? Brun kärrhök hanne och hona sedda. - Från stugan sågs koltrast hanne på tomten, och en rörsångare for kvickt omkring i buskarna, jag såg att den tog en insekt och bet sönder den och svalde den mycket fort; det gulröda gapet syntes utmärkt.

På f m länge kyligt: ännu kl 1045 var det bara 12° C. Sedan soligare och växlande, men ofta stark, cumulusbildning, och temp steg. Kl 1330 var den 17° C, något drygt t o m.

Obsar rätt flitiga. En gång kom 3 unga hägrar i sällskap nära förbi över vassen, fällde uppenbart. F ö föga. Vår granne, herr Andersson från Ystad, meddelade att tre stora gäss, nästan så stora som svanar, fällt i sjön. Jag upp i tornet men såg intet. Antagligen var det de tre hägrarna. Skrattmås: c 55 låg på närmsta klarvatten, därav högst 12-15 gamla. Längre ute låg c 90 - 100 ex, mest juv, glest fördelade. Vid granskning av himlen på f m och middag såg jag ofta, högt under cumulusmolnen, skrattmåsar kretsa ensamma eller få tillsammans; jag tror att de nu drar sig bort från sjön. [redacted]

1977-07-14 forts.

1977-07-14 forts.

Från andra besöket i tornet skall också antecknas: 1 sothöna juv sed utan ad i sällskap. På två olika ställen vardera 1 skäggdopping ad med en stor unge i sällskap. Långt inne i SO hörnet, alldeles där vattnet öppnar sig vid den stora "dubbla busken", simmade 2 knölsvanar ad. De kom långsamt ut på fritt vatten, jag studerade dem noga för att se ev ungar, men de hade inga ungar i följe.

Jag gick en runda i soligt väder och avtagande vind c 1140-1215 men såg förvånande litet, och mycket tyst var det också. Vid kanalmynningen lät en rörsångare höra några korta och avbrutna strofer. Eljest intet utöver det allra trivialaste: talgoxe, kråka, 1 sävsparv hanne.

i

Kl 1350 sågs från verandan 1 fiskgjuse ryttla borta över sjöns V del ryttlade minst tre ggr, troligen flera, utan att få något. - Ett par minuter därefter kom en svarttärna över närmsta vass och klarvatten. I dess närhet, alldeles lågt, två hussvalor. 2 + 1 hägrar juv flög förbi.

De stora gula blommorna av pumpa hade nästan inga besökande Meligethes (rapsbaggar) kl 0715 på morgonen. Kl 1140 var där massor, ungefär som igår. Men kl 1400, när jag gick ut för att ta bilder i starkt solsken, hade dessa blommor börjat vissna starkt, de höll på att falla ihopa, och bara ett par tre tiotal rapsbaggar var kvar. Därför tog jag inga bilder nu.

Gick i soligt och fint väder en rätt kort runda på gamla järnvägsspåret mot Silvåkra f d station och åter. Såg mycket litet. Fann rester av en död svan vid kanalmynningen; det var en fullvuxen fågel och absolut ingen årsunge, men den var helt söndertrasad och jag fann nästan bara fjäder, intet av skelett eller fötter etc. Var troligen en gammal fågel.

Vädret mulnade starkt på e m, det blev mycket mörkt, cumulusmolnen slöt sig ihop till ett mörkgrått täcke, dock med ett par luckor. Hård vind började rätt plötsligt. Kottar från tallarna på tomten föll ner, och det sker bara vid hård vind. Det är otroligt hur mycket kottar som kan blåsa ner från två måttligt stora tallar! - Sikt hela tiden utmärkt.

Efter ett par timmar klarnade det, och molnbankar kvarstod bara nära horisonten i V och Ö. Dessa delvis my mörka. Hade delvis cumuluskaraktär, delvis mera stratus-artade moln (?).

X
i

Omkring kl 1800, i mycket stark sol och frisk vind, fann jag en skräntärna kretsande och stigande över sjön! Profil syntes knivskarpt. Försvann bakom trädkronorna på tomten. Trevligt. - Bruna kärrhökar såg ett par ggr lågt över sjön, de anfölls en gång av en, en annan gång av två skrattmåsar, men de skrämde själva inte upp några måsar. Säkert bevis för att sådana inte fanns i eller bakom vassen, ty de lyfter alltid när kärrhöken kommer nära. Ena kärrhöken körde upp flock 6 vadare, som flög en stor runda, jag såg vit bakrygg och är nästan säker på att det var svartsnäppor.

Stararnas beteende ej studerat ikväll. Mycket få starar sedda. Över sjön omkr 2030 några tornsvalor. Tempen sjönk mycket snabbt när solen gått bakom de täta molnen i V nära horisonten. Temp kl 2100 bara mellan 10 och 10,5 grader C! Kl 2040 fann jag att c 25 tornsvalor flög oerhört snabbt om varandra Ö om huset, över ängen fram till järnvägen. Antalet blev snart c 40 ex. Titt i kikare mot himlen röjde att det faktiskt flög en hel del små insekter, inte i svärmar utan mera "individuellt", och det var dem som tornsvalorna jagade. De flög mycket forcerat men samtidigt elegant, gjorde små tvära kast i flykten kom ofta nära varandra, etc etc. Kl 2059 var de kvar men kl 2105 var alla försvunna! Mycket ljus kväll, trots en del moln i V. Och förnämlig sikt.

Jag gick upp i tornet 2110, stannade till 2140. Sent, men ljus ovanligt gott, och vinden hade lagt sig nästan helt. Ett par starflockar kom snabbt och lågt över sjön ungefär mot S eller SSV, med kurs uppenbart mot S nattplatsen, men efter ett par minuter kom de med full fart mot sjöns NO del och torde ha fällt i vassen där. Bara ett par tre hundra ex sedda. - En brun kärrhök flög med rätt stort

1977-07-14 forts.

byte lågt över vassen. Kl 2110 flög c 5 - 6 skrattmåsar tyst över vassen. På vattnet låg då två flockar på resp c 35 och c 90 ex. Kl 2125 - 2130 stort inflog av skrattmås från Ö, både ad och juv, summa dock högst 300 - 400 ex. Torde ha kommit från "stora heden", där de brukat hålla till på sista tiden. 1 skogssnäppa sedd.

Göran Högstedt kom. Brun kärrhök med byte sågs ännu en gång. Vi upp i tornet ett slag. Såg på vattnet 5 dykänder och c 5 gräsänder, dessutom kom till sjön en flock på ej mindre än 12 gräsänder + ett ensamt ex. Sedan intet mer av fågel.

Det var stilla väder och nästan klart. Kl 2300 var temp 7,2 grader C, alltså mycket kyligt.

Tillägg till 1977-07-13, onsdag.

Över fälten mellan väg 104 och Löberöd kom, på nära håll, en gammal brun kärrhökhanne. Detta var omkring kl 1010. Det är påfallande vad man ofta ser gamla hannar av denna art jaga över torra marker. I det här fallet var det stora åkerfält med spannmål, tätvuxen och rätt hög. Ännu hellre (?) jagar de över torra marker med kort vegetation, t ex över "stora heden" mellan Krankesjön och Vombs ängar.

I Skepparkroken såg vi under vandringen även rödstjärt. Jag har också, utan att tidigare notera det i dagboken, haft rödstjärt flera ggr i sommar i Zootis' trädgård, och bara för några dagar sedan såg jag en fin gammal hanne vid UB.

1977-07-15, fredag.

På natten kl 0315 var det 5 grader C enligt vår termometer på stugväggen, och den visar åtminstone nära rått. Det är dess värden jag brukar ange i dagboken.

Morgonen från 0630: temp 6 grader, steg dock rätt bra. Strålande klart, mycket svag vind, utmärkt sikt. Långt borta i V en låg bank med fjärran cumuli m m.

Jag hann tyvärr inte upp i tornet. En del spridda tornsvalor över sjön, inte tätt men säkert 10-15 eller kanske 20 ex inalles. Lågflygande kärrhök ♀. Skrattmåsar fåtaliga, men i kikare sågs att en del ex kretsade på 100 - 200 m höjd, oftast enstaka men ibland ett par tre tillsammans, och en gång såg jag ~~f~~faktiskt hur en flock på 10 ex, varav flera juv, reste iväg mot V på kanske 150 m höjd. - Fiskgjuse sedd över sjön ett par ggr, och ett tu tre kom en ormvråk (som ruggade i stjärten) alldeles nära förbi över vasskanten. Även gjusen var förresten i ruggning, men det var i handpennorna. 2 svanar mycket långt borta i V ändan, den ene var uppe och flög minst en gång men landade snart. Nästan säkert knölsvan. Ett par tre flygande gräsänder. Gök hördes på håll. Rörsångare for omkring i vassen och buskarna nedanför stugan, kom en gång ända upp i stora syrenbusken precis vid stugknuten (som den gjort flera ggr på slutet).

När vi körde till Lund, start 0740, och passerade längs stora heden, såg jag att högst 75 skrattmåsar satt på en begränsad yta, därtill helt glest med flygande måsar lågt över heden (ett par tiotal kanske).

forts. handskriven ---

1977-07-15 forts.

Efter jobbet satt jag över en stund, uträttade sedan div. ärenden och for hem till stugan. Inge hade oerhört mycket att göra, som alltid, och extra mycket blir det på de dagar då Per kommer ner.

Kl c 1845 kom Inge. Vi köpte mat på Byparen och körde sedan direkt till stugan. Sol, måttlig vind, mycket kyligt, men alldeles exceptionellt klar luft.

Mat på verandan c 2000-2045. Solen gick ner bländande skarp. Ett antal tornseglar (c. 10-12 sedda, men fler fanns säkert) var glest spridda över sjön, flög snabbt runt. Alla borta kl. 2105.

Skrattmås: c 250 ex stod på det "slitna" området på stora heden, när vi passerade där c kl 1940. Ingen mås-kör vid sjön, ej en skrattmås hörd. Jag upp. i timmet 2105-2120; då låg 23 skratt, mest par, på närmaste klarvatten. Längst ute på vattnet sågs dels c 60-70 spridda ex dels en flock på c 30 tätt samlade och (kl 2115) en annan rätt tät flock på c 20 ex.

309

1977-07-15 forts.

Praktiskt taget alldeles tyst. En skrattmås flög nära tornet ett kort slag och protesterande svept mot min närvaro; eljest knappt ett ljud av skrattmås. Säsongen, då de dominerar, är slut för i år.

En ensam fiskmås flög förbi tornet, kom ut från sjön.

Änder: på olika ställen 1+1+ +2+2 +3 gräsänder, mest simmande, därtill flock på 5 som flög, fällde. Vigg: flock på 11 tätt liggande ex rätt långt ute var praktiskt taget säkra viggar; jag tyckte mig t.o.m. se tofs på ett par ex i tuben.

Obestämda änder: mycket få.

Grågås: 1 ex med rätt ojämna vingar kom flygande, fällde utanför tornet. Kom nära, färger syntes redan i flykten trots den sena timmen. Oerhört ljus kväll, som igår, kanske ännu ljusare eftersom västerhimlen klar så när som på ett par små eleganta cumulusrester. – Därtill långt ute i NV en simmande rad på 14 gäss, rimligen grågäss, men absolut omöjligt att se färger på dem.

1977-07-15 forts.

Häger: 1 ex. flög lågt, skrek.

Skäggdopping: några få sedda men för mörkt för att räkna antalet.

Knölsvan och sångsvan: högintressant upplevelse kl. 2040. Från verandan såg jag, långt bort, två flygande svanar lågt över sjön och det var tydligt att den ena förföljde den andra. Flera ggr sköt de brant uppåt, precis efter varandra, tills farten blev nästan noll då sänkte de sig, förföljandet fortsatte, det blev nytt "skjutande uppåt" mycket utpräglat, osv. De nalkades, jag rusade ut. Då hördes vingbrus av knölsvan. En tredje som kom i 100 m ungefär bakom de andra. Den främste, den som blev förföljd, var en knölsvan den förföljande var en sångsvan den tredje en knölsvan. Alla tre kom nära. De försvann bakom björkarna. Då hördes det ej alltför vanliga "knirrande" lätet från knölsvan och kort därefter övrigt trumpetande av sångsvan. Efter någon minut kom sångsvanen flygande lågt

1977-07-15 forts.

mot VNV över sjön. – "När jag efter några ~~minuter~~ minuter gick upp i tornet, såg jag ingen svan, hörde ingen heller till att börja med. Men något senare (c kl 2110) hördes sångsvan, och fågeln sågs också flygande över V delen av sjön. Jag såg också en ensam knölsvan i en vasskant, ej extra långt ute. Den avtecknade sig mycket klart mot vattnet. Jag fick intrycket att den sökte hålla sig undan, men det kan ha varit ett felaktigt intryck. – Mycket intressant att uppleva denna "kollision" mellan knöl- och sångsvan. Trots att jag väl vet att sångsvan förekommer (och, tror jag, häckar) nära V änden av Krankesjön, ser jag den alldeles avgjort sällan från tornet, ja, jag kan knappt minnas att jag sett den *ligga* i östra eller mellersta delen av sjön.

Kl. 2220: nästan klart, ~~[illegible]~~ alldeles lugnt, Temp. +8°C.

1977-07-16, lördag.

Jag var uppe ett kort slag kl 0415, gick även en runda på tomten. Det var till stor del klar himmel, delvis sol, temp + 8° C drygt, alltså varmare än man kunnat tro. Såg och hörde en bofink på tomten (hanne), hörde grönbena över sjön, såg skrattmås i enstaka ex.

Kortvariga obsar vid frukosten c 0900: brun kärrhök hanne med litet byte, spridda tornsvalor flygande över sjön, rörsångare sedd, gök hörd. Nu mest mulet.

Upp i tornet 1010. Växlande molnighet, övervägande molnigt av låga m l m cumulus-artade moln, temp c 13° C, alltså inte kallt, men vinden var omkring V och frisk, varför det kändes ganska kyligt i tornet. Granskade sjön, noggrant, och även om vinden var rätt hindersam fick jag en my god uppfattning om fågellivet. Såg: häger 3 ad i sällskap i "tarmen", sothöna först 1 ad, senare 1 ad på helt annat ställe. Skrattmås 3 ad och 7 årsungar låg på närmsta klarvatten, därtill i ringa antal längre bort, se nedan. 1 knölsvan ad på klarvattnet utanför S sidan. 1 ringduva förbiflygande. Brun kärrhök hona med rätt ojämna vingar över sjön. (OBS: innan jag gick upp i tornet sågs brun kärrhök hanne ad över vägen uppemot stora heden, skrämde upp sånglärka vid f d sandtaget, sågs en kort stund senare jaga över ängen hitom Ivans backe). Gräsand 3 + 2 + 1 ex på olika håll. Obestämda änder c 5 + 3, jag tror det var 5 skedänder och 3 gräs. Svarttärna 1 ad över klarvattnet N om måskolonierna. Skäggdopping 2 ad i sällskap med 1 stor pull, möjligen bar den ena ad dessutom en unge på ryggen. Tornsvalor glest, men några oftast inom synhåll. Backsvala 1 + 2 + 1. Gök gol på avstånd. Sävsparv flög förbi. Ingen fågelsång f ö; enda lätet som hördes var gök,tills, efter en god stund, grönsiska hördes flyga över. Kl 1033 började koltrast sjunga nära tornet. Vattenytan var tom så när som på den enda knölsvanen, de nämnda skäggdoppingarna och änderna (men änderna syntes visst inte hela tiden; de simmade i kanten av en vass och var bara synliga en kortare stund). 1 fiskmås ad flög förbi kl 1034. 15 skrattmåsar till varav c 5 ad 10 juv ligger någorlunda väl samlade ute på klarvattnet. 1 skogssnäppa kom och fällde brant i SO vid kanalmynningen kl 1037. Ännu 1 skäggdopping ad med 1 stor pull sedd.

Fåglarna här antecknade i den ordning jag såg dem. Den sist nämnda lilla skrattmåsflocken och enstaka [redacted]flygande skrattmåsar över sjön dock sedda rätt tidigt resp. flera ggr.

Ner från tornet 1040. Kl 1042 sågs 1 fiskgjuse ryttla över V änden av sjön, föll också ner och försvann bakom vass, dock föga brant, och kom upp tomhänt som den brukar göra efter sådana halvhjärtade anfall.

Kl 1045-1310 föga obsar: plockade och rensade Hypericum. Kl 1310-1445 en del obsar från verandan men my litet att se. Kl 1445-1700 vandring på järnvägen till Silvåkraskogen och sedan långsam vandring där, hit och dit, även ner till båtplatsen där jag satt mycket länge för att granska sävsångaren, som jag först trodde var en annan art (se nedan). Sakta hemåt, bl a genom det område där sand tagits för c 15 år sedan (approximativt, kanske längre sedan) och som blivit planterat med gran och tall; de växer dock dåligt där. Väder: först växlande molnighet, mest skugga, sedan uppklarnande, varmare, vind ej besvärande. Fåglar (här i systematisk ordning, ej i den ordning de sågs, detta därför att jag inte förde anteckningar på vandringen): skäggdopping 1 ad med 1 stor pull, sedda från godsets båtplats. Inte en and sedd på vandringen trots att mycken tid ägnades åt obsar över sjön. Glada 1 sakta glidande över Ö stranden. Ormvråk 1 ex skrek när jag kom in i skogen, det var en ad med talrika små ljusa fläckar på ovansidan, stjärten askgrå med täta och smala mörka tvärband, mycket tydligt och brett ljust bröstband och därframför ganska blekt rödbrunt; bakom bröstbandet däremot mörkfläckat på m l m ljus botten. Brun kärrhök hona i sliten dräkt oft sedd. Såg mig en gång stå i strandkanten, gjorde då en stor lov utöver sjön innan den återtog sin flygriktning. Ingen årsung brun kärrhök har setts av mig ännu i år. Brushane 1 hanne med blåsvart krage flög över sjön. Skrattmås my fåtalig, enstaka ex sågs visserligen oftast om man letade, men mer än 15-20 knappt sedda. Många juv däribland. Gråtrut

1977-07-16 forts.

i 2 ad flög västerut över sjön - Silvåkraskogen. Fisktärna 3 ad över klarvattnet. Svarttärna 1 ad rätt nära över sydstrandens vass resp vattnet där. Ringduva 2 flög förbi. Tornsvala glest, men de sågs nästan hela tiden om man letade efter dem, ibland kanske 3, ibland nog 8 - 10 samtidigt, över sjön, lågt eller högst 50-75 m höjd. Gröngöling 1 ex nära, fällde, såg mig och skrämdes iväg, ropade, var nästan säkert en juv att döma av huvudteckningen. Sånglärka sjöng över ängen mellan järnvägen och Silvåkra allé. Trädpiplärka 1 sjöng kortvarigt, dock med sångflykt, nära f d stationen. Törnskata hona med mat i näbbe i granplantering närA båtplatsen. Sävsångare flög med mat vid båtplatsen. Varnade för mig. Läte då zrrr eller liknande, därtill en my underlig sång av korta toner med mellanrum: "trerett - - zizi! zizi! zi! terrterr.....", inte subsong, ty tonstyrka ej så obetydlig, men sävsångare var sannerligen inte den art man först tänkte på. Jag vaktade på den, fann att den hade jättetydligt ögonstreck och fläckig rygg och (efter lång väntan) sågs också att den inte hade något hjässband. Säkert sävsångare trots allt. Där var 2 ex, de varnade "trerett" eller "trrr" eller "zrrr" när de såg mig. Men jag är övertygad att det är sävsångare. - Entita 1 nära. Sävsparv sedd. Bofink 1 hona på järnvägsbanken, my orädd, lyfte 28 (tjugoåtta) ggr för mig, flög mellan 3 och 50 m varje gång men fällde alltid på järnvägsbanken igen. Först den tjugonionde gången vek den av och fällde bakom en buske. Hämpling 2 flygande. Stare flock på ängen, alla som syntes bra var juv Kråka 4 ex flög över sjön, det främsta bar stort ljust föremål i näbben, de 3 andra jagade den ivrigt, läten därvid överraskande hesa och nästan gnällande, påminnande om skräntärna.

Middag på verandan 1830-1900 och litet längre. Satt kvar och obsade länge. Talgoxe på tomten, sädesärla fällde på taket, bofinkhanne flög förbi, glutt hörd starkt 2-3 ggr (en fågel). Kärrhökhona över vassen. Helt få skrattmåsar, vanligen långt borta över sjön. 1 fiskmås ad, sannolikt även 1 gråtrut ad sedd. Men trevligast var stararna. Många flockar kom mellan 1905 och 1945 men inte senare. Praktiskt taget alla flockar som jag såg - och jag passade noga, ehuru hela tiden från verandan - kom med kurs mot N ungefär, ett par flockar över sjön flög snarast NO. Helt uppenbart att fåglarna flyger till det "nya" nattkvarteret. Endast en gång såg jag en liten flock störta ner ungefär över det gamla nattkvarteret vid S sidan; de upptäcktes just när de störtade ner och försvann. Kanske bara 25 ex, kanske många fler fällt innan jag fann dem. Kvällens största flock, på c 800-1000 ex, hade också avvikande beteende: kom ungefär från sjöns NV ände längs N sidan, sänkte sig brant och kunde inte följas länge men nalkades nya nattplatsen. Alla övriga flockar kom mot N ss ovan sagts. Dessa flockar var många, men i regel små, 6 - 300 ex, ofta 25 - 75. Några ggr enstaka ex eller 2 - 3 i sällskap. Totalantal sedda säkert 1500 - 2000, den största flocken oräknad. Naturligtvis kan mycket ha kommit utan att ses av mig, eftersom jag satt inomhus och bara hade en begränsad sektor fri. OBS att passagen slutade plötsligt och att ingen aktivitet sågs därefter. - Omkring kl 2000 - 2015 sågs 3 gräsänder och 3 + 1 obestämda änder flyga över sjön (trol 3 dykänder och ? 1 kricka). Obs dessa ytterst låga siffror, dag efter dag lika små. Man kunde åtminstone väntat någon större flock på kort besök, knappast på flyttning än förstås, men ruggningsflockar, t ex. - Obsar fortsatte oavbrutet till 2100, och längre.

OBS: koltrast flyger ideligen över vassen ut till stora dubbelbusken. Månne bo därute? Ett par ggr två ex efter varandra, troligen två hannar. Dessutom har vi ju nu koltrast på tomten, Boet nedanför stugan; jag har inte besökt det på länge nu.

Spridda tornsvalor sedda hela kvällen, men aldrig många. - Kväll t. molnig. Vind mojnade. Temp ~~kl~~ kl. 2100 var 12½ grader C. Obsar fortsatte till 2130. Ett par skrattmåsar, en ännu kl 2125. Strax innan dess 3 flygande gräsänder. Inga tornsvalor efter c kl 2050.

SLUT

1977-07-17, söndag.
Jag vaknade på natten kl 0155: åska och regn. Åskan kom närmare;
två gånger var det bara c 2 sekunder mellan blixt och knall. Några
mycket granna [illegible] blixtar. Regn först måttligt, sedan en stund
verkligt hårt. Ganska snabbt avlägsnade sig åskan mot OSO, och 0240
ungefär somnade jag igen.
Upp nästa gång 0700 för kort titt över sjön. Gök hördes på avstånd,
och [illegible] en årsung brun kärrhök, alldeles mörkbrun (som mörk choklad)
sånär som på den orangegula hjässan, flög lågt över vassen. Årets
första för min del. Inga hade dock högst sannolikt en häromdagen.
Jag lade mig igen. Nästa obs från verandan också kortvarig, men
obs trevlig: 2 småtärnor, en ad och en juv, flög över närmsta klarvatten!
Upp i tornet 0925-0945. Temp 15° C, stiger; det är halvklart och
svag till måttlig men byig vind omkring V. Sikt god men ej kristall-
klar. Fågel:
1 skäggdopping 2 ad + 1 ad 1 stor unge + 1 ad + 1 ad 1 stor unge +
1 ad + sannolikt ännu 1 ad. Summa alltså 6 eller 7 ad.
2 häger 4 sedda; de 3 som sågs bra var alla klara ad
3 knölsvan 2 ad låg vid N stranden, ungefär mitt på, precis utanför
vassen. (En stund senare, när jag kommit ner från tornet, låg 2
knölsvanar ad ungefär utanför Almen; högst sannolikt samma par).
4 gräsand: på olika håll på närmsta klarvatten och utanför detsamma
låg 1 + 1 + 2 + 3 ex. Fler ej sedda. OBS det anmärkningsvärda att
de ligger ensamma eller i så små sällskap, ej i flockar. Månne en
funktion av den (förmodligen) dåliga tillgången på näring??
5 vigg flock 3 ex i vasskant utanför de nu övergivna måskolonierna
6 brun kärrhök 1 årsung fågel över vassen och minst 1 hona ad; först
sågs 1 dylik sitta i busktopp i SO vassen, senare kretsa lågt över
vassen; inte säkert att det var [illegible] samma ex.
7 sothöna 1 + 1 ad på olika håll.
8 skrattmås: 5 juv och 2 ad på närmsta klarvatten! Längre ute några
få ex sedda, en liten koncentration på c 8 ad och därutöver kanske
10 spridda ex, varav både juv och ad.
9 fiskmås 1 + 3 + 1 flög över, alla ad och alla m 1 m tydligt mot V
10 fisktärna 1 ad över klarvattnet
obs 11 småtärna: 2 ex kom över närmsta klarvatten, båda dessa var ad. Jfr
ovan och nedan
i 12 svarttärna: 2 ad över vattnet N om måskolonierna
13 tornsvala: glest flygande över sjön i motvinden, men bara kanske
8 - 10 sedda, och någon nämnvärd ansamling därför ej sedd
14 ladusvala 1 ensam årsung fågel flög förbi
15 backsvala flock på 6-7 ex kom från Ö ut över sjön
16 nötväcka hörd alldeles intill tornet. Ej ofta här.
17 grönsiska flög över ett par tre ggr och lät höra sig rätt ivrigt då

18 Frukost 0950-1020. Därvid rörsångare nära, kom in på tomten, hade
då insekt i näbben, flög utåt vassen, matar väl ungar (andra kuller
19 som Göran Högstedt sade häromkvällen). Lövsångare och talgoxe också
obs 20 sedda. Därtill 2 småtärnor ad och samtidigt, närmare, 2 småtärnor
till varav 1 ad och 1 juv.
Efter frukost var jag ute i trädgården och samlade litet insekter.
obs 21 Då sjöng [illegible] steglits flitigt i björkarna, och grönsiskorna visade
en alldeles förvånande aktivitet, sjöng mycket ivrigt och gjorde
flera gånger långvarig [illegible] parningsflykt alldeles över huset.
Egendomligt att de visar sig så sent på sommaren och är så aktiva.
22 Klockan 1105 kom en glada sakta svävande och flygande ungefär längs
allmänna vägen norrifrån mot Silvåkra by. Grönsiskor tjoar som fan
23 igen ett slag! Koltrast flyger flera ggr ut över vassen i SO, så-
som angivet igårkväll ungefär. En hanne bergsäker; det andra ex
som ses flyga dit är troligen en hona.
Kl c 1115 går jag längs järnvägen mot Silvåkra f d station. Det
24 är sol och fint, men litet blåsigt. Sävsparv sågs (sedd även tidi-
gare, bl a från tomten och verandan; flyger rätt ofta upp i [illegible]
trädgården). - Jag gick till smultronstället i järnvägsskärningen

1977-07-17 forts.

där jag igår funnit några smultron! Fann några till idag, men helt
obetydligt. Fågel (OBS att jag idag har löpande numrering, men en
redan nämnd och numrerad art kan bli behandlad på nytt uta
att få sitt nummer repeterat i kanten):

brun kärrhök hona kretsande sedd ett par tre ggr
25 ormvråk 1 ex över Silvåkraskogen, samma som igår, men jag kom inte
lika nära och störde den inte
26 vipa: ett ensamt ex fortfarande kvar på betesmarken mellan järnväger
och allén; den skrek och föreföll att vara bunden till lokalen
27 glutt 1 ex lyfte, ivrigt varnande (omväxlande tre- och tvåstavigt),
från en helt liten temporär vattensamling på sistnämnda betesmark.
Hörd av Inga tidigare idag
skrattmås helt få; svag rörelse mot V förekom nog
fiskmås sedd
obs fisktärna 3 ad över sjön
småtärna minst 2 sedda på håll
i svarttärna 1 ad över sjön
28 ringduva enstaka sedda
tornsvala också enstaka sedda
29 sånglärka sjöng över betesmarken
30 härmsångare lockade "deterí" och "deteroíd" och "teroíd" från björkar
na på tomten och granntomten. Inga såg utflugna ungar.
31 kungsfågel hördes mycket tydligt och typiskt i det täta, c 5 - 7 m
höga granet V om betesmarken. Av intresse att jag fortfarande
hör lätet så tydligt. Eftersom jag vet att ett par mesar, åtminstone
svartmesen, kan ha små läten som m l m erinrar om kungsfågelns, är
det dock tveksamt om jag skulle medtagit arten enbart på grund av
lätet. Men den var vänlig mot mig: ett ex kom ut ur granet, fällde
välexponerat på en liten gren och fortsatte sedan över
järnvägen in i skogen på andra sidan!
koltrast sedd
32 gulsparv sjöng flitigt på det område där sand tagits och där det nu
växer delvis mager granskog
33 hämpling en hanne satt i en gran i samma område. Mycket röd
34 stare flock eller kanske ett par flockar sedda över betesmarken,
inalles säkert 100 ex
35 kråka några sedda på betesmarken. Åtminstone någon hade Loman-
märken på vingarna.

36 Hem igen c 1225. Då kretsade en fiskgjuse över sjön, delvis på nära
håll, mycket vitlysande på huvud och undersida i solskenet, och
37 sävsångare sågs från verandan.

38 Göken, hörd på morgonen, fick intet nummer. Det får den här.

Skrivet hit kl 1515. Efter en eller ett par timmars mulnande
och en märkbar temp-sänkning är det nu åter sol stundvis, och temp
visar 16½ grader C. Vind rätt frisk. Koltrasthannen far över vassen.
Det är helt remarkabelt vad Krankesjön är tom på vattenfågel. Några
skrattmåsar och någon annan mås i fjärran över sjön. Den bruna kärr-
hökhonan (eller rättare en av dem) flyger mycket lågt över vassen.
Fiskgjusen befinnes ha fällt på en uppstickande stake, som jag nog
knappt observerat förut, i yttre kanten av närmsta klarvatten, mellan
39 lan två vassruggar. En bofink hanne flyger förbi stugan. Ett
40 par tre tornsvalor kommer i motvinden över sjön, 2 hussvalor jagar
41 över vassen, en gravand flyger förbi på avstånd, och en nästan säker
gråtrut ad flyger västerut (ej numrerad, men var praktiskt taget
klar).

1530-1555 i tornet. Mest sol, växlande molnighet, drivande och
ofta sönderblåsta cumuli, frisk vind. Såg 1 skäggdopping ad, 4 häg-
rar varav 3 säkra ad, den fjärde sannolikt juv, 2 flygande och 3
42 simmande gräsänder, en skedand simmande rätt nära, gravanden dito,

1977-07-17 forts.
2 svanar långt bort i svårt motljus men rimligen knölsvanparet, två
unga bruna kärrhökar nära och fint/, den ena fällde synligt. Utsökt
i orangebrun färg på hjässan. Koltrast, tornsvala, backsvala, skrattmås,
på mycket långt håll en vipflock på c 40 ex. En svarttärna ad sedd
på nytt, och över Silvåkraskogen kretsade en glada mycket lågt, den
ruggade inre handpennor och hade därför lustigt spetsiga vingar
med ett litet "urtag" innanför spetsen, alldeles symmetriskt på
båda vingarna. I den s k "tarmen" låg en sothöna ad med en
fullvuxen ungfågel, de låg precis nedanför en häger ad som stod i vasskanten.
En gök flög förbi tornet och fällde i träden vid kanalmynningen.
43 Kl 1613, när jag satt på verandan och skrev ovanstående, kom en
grågås flygande lågt över närmsta klarvatten och fällde tydligen där
eller i vassen därinvid. I solen lyste de övre vingtäckarna som stora
silkesvita eller mycket ljusgrå fält. Någon kvart senare kom en säker
44 gråtrut ad mot V eller VSV, och snart därefter en icke utfärgad gråtrut
som fällde i sjön. Samtidigt upptäcktes långt i NV en kretsande
45 havstrut ad; den var först så långt borta att jag bara kunde se att
det var en svartmantlad mås, även om vingarna verkade misstänkt trubbiga
och storleken alltför betydande för en silltrut. Fågeln kom närmare;
det var en havstrut. Fällde troligen i sjön. Spridda tornsvalor
mot V - SV. En brun kärrhök juv mycket nära över stranden, därovan en
ormvråk som ruggar i stjärten. Kl 1655 kom en fiskgjuse relativt högt
över Krankesjön. Ruggade ej i vingar eller stjärt. Försvann bakom
träden, flög mot NNV. Strax därpå gammal brun kärrhök hona över vassen.
Inga, som just återkommit från ett besök hos Johnny i Revingeby,
46 rapporterar att blåmesen matar ungar i samma hål i björken vid järnvägsbanken,
där den häckat förut (och, om jag minns rätt, dragit upp
en kull förut i år). Jag dit och tittar: OK. Den kommer ut ur hålet
47 med en spillningsboll. När jag ser på den, lyfter 2 skogsduvor borta
i det utplanade sandtaget, nära vägen ner till oss!
Omkr 1710 - 1735 gick jag en helt kort runda ner till
48 kanalmynningen och åter. På järnvägen 1 sädesärla ad. I björkarna därintill
49 minst 3 pilfinkar, alldeles nära, som sedan flög ner i örtvegetationen
50 invid pansarvägen. En järnsparv kom och fällde i död buske
helt nära; jag hörde den faktiskt sjunga i morse men glömde att anteckna
den. Dessutom en alldeles för tidigt utflugen unge av en sångare,
vingar mycket trubbiga och stjärt bara 15 - 20 mm lång, grå med svag
grönaktig ton, gap och näbbvinklar blekt gula, ej alls orange,
ben ljust och rätt klart blågrå. Läte bl a ett fylligt lock som jag
17 aldrig hört förut. Art oklar, jag trodde först på trädgårdssångare
trots det mycket främmande lätet, men jag tvekar. -
Härmsångare sedd bra, även hörd, lövsångare dito. Den mycket tama koltrasthannen
letade föda på järnvägsbanken och släppte mig på 4 - 5 m
avstånd. - Middag, utmärkt (indian curry på fläskkött, med ris, banan,
ananas, gurka, syltlök, färsk sallad, samt Fleur de Provence) kl 1800 -
c 1920. Starar kom i flockar på 4 - 400 ex mot N, oftast mycket nära
och alltid mot norr, mest kl 1845 - 1920 men även senare fram till
1945 ; säkert såg jag ett par tre tusen komma så. Vanl. lågt, och de
någorlunda stora flockarna " slingrade" i vinden. Grönsiska sjöng my
ivrigt ett slag kl 1935 - 1940. Under middagen kom två bruna kärrhökhannar,
båda my väl utfärgade, förbi; dräkterna var egentligen rätt
lika eller mycket lika, men ena ex ruggade symmetriskt inre handpennor,
andra ex hade inte börjat rugga synbart.

Tornsvala några ex över sjön, högst 6 sedda samtidigt. Enstaka
skrattmåsar. En gång 3, en annan gång 1 gräsand uppflygande från sjön.
Fler änder ej sedda. Obsar pågick till 2115. Mest moln, med luckor;
frisk vind omkring V; temp kl 2220 var 11½ grader C. - Göran Högstedt
kom c 2045, stannade till 2215, vi drack flädersaft och åt kakor och
hade trevligt samtal, som det mycket ofta blir när Göran kommer.

OBS principen denna dag att numrera arterna första gången de nämns/
9 och brun kärrhök (utom gök/och småtärna som omtalas tidigt innan numrering börjat); men
en art kan sedan behandlas på nytt utan att få sitt nummer i kanten.

SLUT

1977-07-18, måndag.

Morgonen ej besök i tornet. När vi kl 0750 passerade längs "stora heden", stod c 25 - högst 30 skrattmåsar på vanliga platsen. Strax därefter sågs en mycket röd gök, den blev skrämd och flög väl 100 m ungefä parallellt med bilen. Röd som tornfalk, tvärbandad i mörkt, starkaste röda färgen var över bakryggen - stjärtroten. Det kan ha varit samma fågel som sågs upprepade ggr här i maj - juni.

Vi for till Johnny Karlsson i Revinge och sedan med honom till civilförsvarets anläggningar utanför samhället, den plats där Nordiska Ornitologiska Kongressen skall äga rum med början 31 juli. Samtalade med husmor, en mycket redig dam, och besåg möteslokaler, matsal etc. Prima såg det ut. Sedan till Lund, ankomst 0935.

Kl 1630 for jag hem till våningen, läste litet, satte in renskrivna dagboksanteckningar etc. Inga, som hade massor att göra, kom c 1830. Då for vi snabbast ut till stugan. Det hade regnat ordentligt en stor del av dagen och var fortfarande mycket fuktigt och ostadigt, mest moln frisk vind som dock lade sig my avsevärt mot kvällen.

När vi kl 1915 passerade på vägen närmast N och Ö Krankesjön, såg jag att starflockar kom till sjön (rimligen till sin "nya" nattplats) både från ONO och O, alltså utan att kunna ses från vår stuga, och knappast heller från tornet för den delen. På vanliga platsen på stora heden stod nu c 35 skrattmåsar. Ank. stugan 1920.

Middag. Dessförinnan 1 fiskgjuse och c 5 - 8 - 10 tornsvalor över sjön. Grönfink kväkte i träden bredvid stugan. Starar kom ännu 1920 men ej senare (undantag se nedan; obsar på kvällen dock ej oavbrutna).

Det föll regn, dock kortvarigt, i ett par omgångar. Temp vid ankomsten 14° C.

Över sjön sågs nästan intet utöver det nämnda. på tomten koltrasthannen, numera mäkta orädd, även 1 bofink hanne.

Kl 2043 - 2100 var jag i tornet. Rätt intressant trots högst måttlig fågelrikedom. På närmsta klarvatten låg en skrattmås ad, ej mer. Letade fågel noga. I "tarmen" 1 gammal häger. På klarvattnet långt ute 4 + 2 obestämda änder, på närmare håll 1 ensam gräsand och 3 änder som nästan säkert var skedand. En ensam grågås kom utsimmande, väl samma ex som setts flera ggr . 4 starar flög mot N kl 2045, kurs rakt mot nya nattplatsen men svåra att följa mot mörk bakgrund. Ny blick på "tarmen" nu var hägern borta men här låg 13 gräsänder i flock. Skäggdopping hörd på långt håll. Måsar kretsar långt i NV, fiskmås hörs, säkert ses 15 ex och jag tror att rätt många är fiskmås. Kl 2050 flyger överraskande en flock på c 80 starar lågt över sjön från NO hörnet mot gamla nattplatsen, följes hela vägen, de fäller i buskarna på gamla nattplatsen, och jag ser att här sitter en hel del stare i ett par buskar (men många buskar är utan starar, åtminstone ses inga). - Måsar flyger över: 2 skrattmåsar ad. Men långt ute på klarvattnet lägger sig tre måsflockar, de formerar smala men rätt täta strimmor på vattnet, summa c 60 + 20 + 55. Verkar vara delvis fiskmås, men proportioner ovissa. Beteendet kan naturligtvis förklaras så att det är sjöns bestånd som nu frigjort sig från boplatsen. Men det kan också vara genomflyttare. 1 ensam skäggdopping ad simmar över närmsta klarvatten. Kl 2058 visar sig den relativt ljusa kärrhökhonan som håller till vid ensamma lilla torrbusken några 100 m norrut. Flyger runt här lågt och sakta, fäller.

Kl 2115, när jag skriver ner dessa obsar, tittar jag ut och ser en mörk, väl vråkstor fågel flyga lågt mot SV över sjön. Hinner få upp kikaren och tycker mig se spetsigt framparti, men fågeln försvinner bakom buskar just då. Dock är jag praktiskt taget säker på att det var en rördrom. - Intressant. Men underligt att dag efter dag se Krankesjöns yta praktiskt taget tom. - Det klarnar nu, men ser knappt ut att stadga sig. Temp kl 2130 är 13,5 grader C, det är nästan lugnt, och mot V mest klart, dock ej vid horisonten.

i

SLUT

1977-07-19, tisdag.

Mulen och fuktig morgon, temp c 12° C, svag vind, intet regn (men det ser ut som om det lätt kunde bli!). Jag upp i tornet 0615-0632. Därefter bara ett par småobsar på tomten eller i dess närhet. Vistelsen i tornet rätt intressant. Här alla morgonobsar. Arter:

1 skäggdopping inalles c 6 [redacted] ad sedda, därtill 1 nästan utvuxen unge och troligen en dito till. Inte fler.
2 häger 1 ad sedd
3 gräsand: en flock på 3, på annat ställe 2, på avstånd därifrån c 2 till. Alla simmande
- [redacted] obestämda änder: c 3 + 3 + 2, de 2 sistnämnda var nästan säkert brunänder;[redacted] de andra torde varit gräsand men helt osäkert. Ej långt borta men simmade snabbt bakom vasskant och försvann. Obs antalet sedda änder mot bakgrunden av antalet bruna kärrhökar
4 brun kärrhök minst 8 ex! Sålunda: 1 årsung fågel satt på resterna av den lilla hyddan vid spetsen av den sönderfallna bryggan som går ut i närmaste klarvatten. På samma plats fällde en årsunge redan igår. 3 andra årsungar satt mycket nära varandra i en buske nära stararnas gamla nattplats, den som ligger vid S sidan och c 300 - 400 m V om kanalmynningen. [redacted] På närmare håll, i en av de höga buskarna (eller snarare träden) utanför kanalmynningen, satt en hona med blekt gulaktigt ovanpå huvudet och relativt litet ljust på vingarnas framkant, vilket syntes när den lyfte. - Långt upp i [redacted] NNV flög en hona ad med stort byte, den flög länge över vattnet i riktning mot mig, my lågt, blev attackerad av en småtärna (!) men släppte inte bytet utan fällde i vasskant. Då kom en tredje hona flygande i riktning mot den, men någon sammanstötning blev det inte. Ett kort stycke därifrån flög en femte årsung fågel!!! Några minuter senare såg jag en hona långt bort i andra ändan av sjön, lågt över vassen. Högst sannolikt var detta ex nr 9.
5 sothöna 2 + 2 ex sedda
6 skrattmås 1 årsung fågel på närmsta klarvatten, och c 3 - 4 ad flygande på olika håll
ds → 7 småtärna 1 ex mycket ilsket anfallande en kärrhök (se ovan)
i 8 svarttärna 1 ad flygande över sjön, delvis nära
9 tornsvala några få sedda
10 större hackspett hörd nära (ej sedd, men art väl i praktiken helt klar)
11 sånglärka sedd över ängen bakom huset
12 sävsångare sjöng livligt i hög örtvegetation nära kanalen, c 200 m uppströms järnvägsbron. Hörd bra från tomten
13 rörsångare kommer regelbundet, och mycket ofta, in på tomten för att hämta mat; flyger sedan alltid på nästan samma sätt ut i vassen, matar uppenbarligen ungar
14 rödstjärt hördes locka (fiid tack tack) och upptäcktes på en björkegren
15 koltrast sedd flyga över vassen (som man inte kan undvika att se om man vaktar några få minuter)
16 blåmes 1 ad i björk nära huset
17 grönsiska hördes flera ggr; Inga som stod på marken och såg dem meddelade att åtminstone något ex verkade vara en nyss flygg unge med mycket kort stjärt, som var "genomlysande" (den karaktären såg jag häromdagen hos en klar gammal fågel som gjorde parningsflykt i solskenet; någon klar ungfågel har jag däremot inte sett själv ännu)
18 bofink hanne sedd på tomten.

1977-07-20.

Kvällsobsar vid stugan och tornet, eller troligen bara från tornet. Började c 2020. Skäggdopping 1 ad och 1 pull, samt 2 ad och 1 pull, samt enstaka ad. Häger 1. Brun kärrhök ♀. Gräsand 1 + 1 + 2, kricka 2, skedand 4, skrattmås 45, fiskmås 2, obestämd tärna 5. Tornsvala 2.

2030 800 svalor relativt glest

2041 1100 svalor, glest

2045 1300 svalor mycket tätt

2046 flock på 35 måsar, mest fiskmås, kom troligen från Ö; en del kan ha fällt i sjön.

2047 alla svalor borta. Kråka hörd. Koltrast hörd: dämpat kluckande, men alls ingen sång.

2055 nu 115 måsar i tät flock på vattnet, långt ut.

2057 2 kajor skriker, ses också. 1 brun kärrhök flyger lågt ungefär söderut över sjön med stort byte, säkert en fågel; c 100 svalor flyger alldeles lågt och snabbt framför den och åt samma håll; de möter en flock på c 200 starar som kommer åt motsatt håll; dessa har lyft från gamla nattplatsen.

2058-2101 flyger nog c 1200 starar i smalt band enligt skissen; de flyger i ytterkanten av de vassar som avgränsar närmsta klarvatten. Storspov hörs på långt håll i Ö.

2103 ytterligare ~~c~~ summa c 550 starar kommer på samma sätt. OBS: samma skiss vid X visar ungefär var måsarna ligga i tät flock.

2104 1 gräsand flyger mot SO. Antal obestämda fåglar på vattnet på avstånd är max. 10.

2105-2106 ytterligare starflockar kommer på samma sätt; de är svåra att se, vilket delvis inte beror på mörkret utan på att de flyger precis lågt och alldeles bakom vasskanten. Väder: mycket svalt och fuktigt, men praktiskt taget lugnt och övervägande klart. Oskarpa men täta slöjor vid horisonten på sektorn N-V-S och även högre upp.

2107 nu är antalet måsar c 150.

2111 rörsångare kvintilerar. 1 häger ad lyfter, flyger mot S-SO.

2112 nu 240 måsar, de ligger i mycket tätt men smalt band på sjön.

2114 6 skedänder rundflygande, reser sedan mot Ö.

2116 rördrom ropar sitt starka, hårda "kórr", jag finner den, den flyger mot V över sjön, ropar sitt "kórr" 6 till 8 ggr med några sekunders mellanrum.

2120 jag ner från tornet. Temp. är nu mellan 11 och 11,5 grader C.

Vid besöket i tornet ikväll fann jag att SkOFs anteckningsbok, som legat i lådan överst i tornet, hade blivit stulen. Det var stor skada, ty just denna bok hade legat där minst ett par månader och innehöll många anteckningar av intresse.

Tillägg: OBS att jag på sista dagarna sett tornsvalor i ungefär normalt antal i både Lund och Malmö. Det förefaller alltså som om de inte skulle ha rest bort på grund av det dåliga vädret på slutet.

1977-07-21, torsdag.

Lugn och fin morgon, mest klart, sol, utmärkt sikt. Glömde se på termometern, men det var inte så kallt som tidigare. Jag i tornet 0615-0635. Ett par intressanta saker. Arter;(häri inräknas även vad som sågs på tomten etc fram till avfärden kl 0740):

1 skäggdopping summa c 6 - 7 ad; på ett ställe 2 ad med en halvstor unge. I närmsta klarvatten en helt utväxt ungfågel (huvudet fortfarande strimmigt). Fågel ej i sällskap med ad.

2 häger: minst 4 fanns i sjön; av de 3 som kom nära var 2 ad 1 juv

3 knölsvan: 2 ad i sällskap långt bort i andra ändan av sjön. Men artbestämning lätt i tub

4 gräsand: 1 + 2 simmande

5 kricka: flock 5 ex stod tätt samlad på mycket liten bank i kanten av vass. Troligen fanns ytterligare 1 eller 2 ex i vassen alldeles intill

6 brunand: ensam ♀ på~~å~~ vattnet strax utanför närmsta klarvattnet. Dessutom en fin förbiflygande flock på 9 ex varav 8 mycket klara ♂♂, den nionde sannolikt en ♀. Flög stor lov över sjön, kom på 200 m, fällde sannolikt i V delen

7 ormvråk 1 ex flög alldeles förbi grannvillan, mycket lågt; snöskator protesterade våldsamt och förföljde den. - En stund senare kom en ormvråk, nästan säkert samma ex, ut över SO hörnet av sjön

8 brun kärrhök 1 vacker juv med orangegulbrun hätta kretsade över SO vassarna och sågs flera ggr

9 sparvhök 1 ex kom förbi 0739; sågs ytterst [redacted] kort, vid gamla P-platsen, småfåglar varnade. Jag tyckte mig se den trubbiga vingen och är övertygad om att det var sparvhök och inte gök

10 fasan hörd på långt håll

11 sothöna 1 juv sedd på håll

12 strandskata 1 ex skrek ivrigt och flög förbi 0635

13 storspov hörd på långt håll

14 skrattmås bara c 4 ex sedda, flygande på avstånd.

15 gråtrut 1 ad passerade mot Ö

16 fisktärna 2 på avstånd, nästan säkert ad båda

• 17 svarttärna 5 eller 6 ex över NO delen av sjön, flög i glest förband; 2 av dem var
l juv! Minst 1 ad och 1 juv, men troligen alla, steg avsevärt och syntes röra sig mot Ö.

18 ringduva hördes kuttra 0615

19 skogsduva: flock 6 ex lyfte från f d sandtaget, nära den plats där vår lilla väg ansluter till stora vägen strax N Silvåkra by. Just här brukar ofta skogsduvorna sitta

20 gök gol på avstånd några få slag 0620. Inga hade hört den gala rätt ivrigt och på närhåll tidigare. Men då sov jag tydligen.

21 tornsvala några få ex sedda

22 spillkråka ropade "prytt prytt...." långt borta i Silvåkraskogen

23 backsvala: enstaka ex + liten flock på 6 ex över vassen på avstånd

24 rörsångare sjöng, men knappast fulltonigt och bara kortvarigt, i sjön. Dessutom sågs och hördes ungar, delvis synnerligen orädda, i buskarna på tomten, invid Järnvägen; och 1 adult (Göran var med och såg den) letade mat i buskar och örter vid staketet ner mot sjön (så som de ofta gjort på slutet)

25 härmsångare lockade "teroid" på tomten, alldeles samtidigt som de unga rörsångarna var i farten

26 koltrast sedd [redacted] på tomten

27 snöskata: 1 ex kom förbi tornet, mycket nära och tjattrande ivrigt, just när jag klättrat ditupp. Några minuter senare sågs och (mest!) hördes ett par tre snöskator pladdra mycket upprört för en ormvråk; se denna art. Jag vet att snöskatan finns häckande i närheten, men just vid vår stuga och vid tornet ses den inte alls ofta på sommaren

28 talgoxe 1 ex flög förbi

29 entita 1 ex hördes helt nära

30 nötväcka hördes alldeles nära, på granntomten. [redacted] Förutom typiska läten (säkert av ad) hörde jag andra läten, fina och med främmande klangfärg för mig; kunde inte identifiera dem, men Göran som kom 0715 (se nedan) sade mig att det var unga, just utflugna nötväckor

31 grönsiska lockade ivrigt över tomten kl c 0730

32 stare: mindre flock sedd över ängen mot Ivans backe

FORTS

1977-07-21 forts.

i Enligt överenskommelse kom Göran Högstedt vid frukostdags. Han skulle visa oss en stor gökunge i ett fältpiplärkebo på heden Ö om f d Fönesjön. Även Johnny kom ner för att följa med. Vi startade 0740, körde upp till platsen, ett trevligt avsnitt av ljungmark med dels öppna ytor, dels tallar och rätt rikligt med låga buskar av ek (många hade varit 1,5 - 3 m höga men nästan alla så höga stammar hade dött, av okänd anledning; nu kom frodiga skott från basen). Lokalen var belägen bara några 100 m från förläggningsbyggnaderna; dessa sågs när man stod vid göken. Göran hade brutit ett par grässtrån för sin orientering och fann ungen snabbt. Det var en högst respektingivande pjäs, tjock och rund och väl befjädrad. Boet låg under ljungkvistar så att det hade morgonsol. När Göran stack fram handen, högg göken och visade sitt intensivt röda elle röd-orange-färgade gap. Ungen förväntades lämna boet om c 5 dagar, inte mera. Fältpiplärkans hanne fanns i närheten, sågs och hördes, lätet påminte åtskilligt om ett ärleläte men var "orenare". Göran berättade att hannen inte deltog i matningen. Honan syntes också, satt i en död liten ektopp med mat i näbbet. i Mycket trevlig sak att se. På avstånd flöjtade sommargylling i det lövträdsbestånd som ligger invid f d Fönesjön. Större hackspett hörd.

Kråka och en brun kärrhökhona, ruggande både i vingar och stjärt, kom förbi. En skjutbana låg nära i V men inga övningar pågick, och det var fridfull och fin stämning över heden. En småväxt blåvinge flög i mängder, och jag såg ett par in copula. När jag kom till Lund frågade jag Per Douwes om arten; det fanns 2 att välja på, argus och idas tror jag de hette, och eftersom honan, såvitt jag såg, hade åtminstone något blått i färgen, måste det bli idas enligt Per D. Fjärilen flög över ljung och satt på ljung; säkert såg jag 75 ex på de 10 minuter vi vistades på platsen.

0800 var vi klara, Göran fortsatte sitt fältjobb, Johnny for till bostaden i Revingeby, och Inga och jag for till Lund. Fortfarande fint och behagligt väder.

Ängarna blommar mycket rikt i år, och örtvegetationen är överhuvudtaget frodig, Det myckna regnet på sista tiden har väl spelat en positiv roll, men kanske det är ännu viktigare att grundvattnet, som förra sommaren var mycket lågt, stigit starkt som följd av förra höstens regn och den stora snörikedomen i vintras.

1 stenskvätta ungfågel sedd nära landsvägsbron över Ålabäck, strax N om sjön.

forts !

1977-07-21 forts.

Det blev kvällsobsar denna dag också, (från kl 1910 från verandan. Nästan klart; utmärkt sikt, lugnt, kyligt men mycket bättre väder än förut. Jag observerade att starar flög åt tre håll, varav två ses varenda kväll här om man tittar efter.

(1) Dels flög flockar, små eller medelstora, lågt över vattnet ungefär mot SSV till den "gamla" nattplatsen, belägen i Salixbuskar i gränsen mellan strand och vass några
(2) 100 m V om kanalmynningen i SO hörnet. Dels flög flockar ungefär norrut mycket långt borta i V; flockarna är svåra eller nästan omöjliga att se med blotta ögat, de kommer (åtminstone skenbart) över Silvåkraskogen ungefär i riktning~~en~~ Almen (D V S de upptäcks när de befinner sig i den riktningen från stugan), de reser norrut, ibland högt, ibland lägre, de är oftast stora, vilket kan bero på att ev befintliga småflockar inte syns. De ses ibland, men inte särskilt ofta, tappa höjd och ev rentav kasta sig neråt ungefär när de befinner sig i riktning mot sjöns bortersta punkt, räknat från stugan. Endast ytterst sällan ses någon kontakt med de flockar som kommer på närmare håll och med motsatt flygriktning.

(3) Dels, och detta är ovanligt, kom starflockar av växlande storlek, ofta ganska stora och vanligen glesa, lågt eller (oftast) medelhögt över sjön med kurs ungefär rakt V eller kanske VSV. De visade inte minsta intresse för att fälla i sjön. Skissen härintill visar ungefär de tre beteendena. Det sist skildrade är mycket säreget; jag tror det kan ha varit riktigt sträck (jfr nedan).

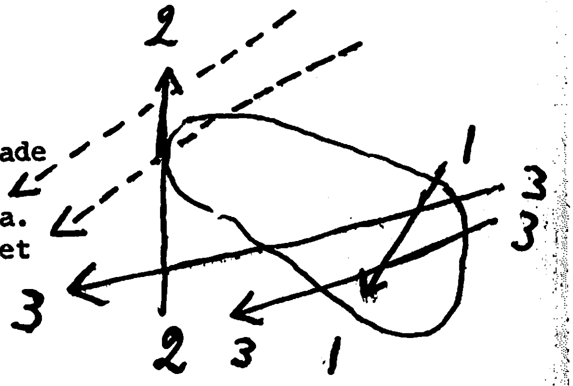

Vidare kom inom loppet av 10 minuter tre flockar stora vadare, alla mycket långt borta med kurs ungefär som de prickade linjerna på skissen härintill. Art mycket oviss, men av flockbilden (del av flocken oregelbunden, del av den i enkelband) och flygsättet (snabbt och stadigt men my spänstigt och vid något tillfälle ett par kast) fick jag uppfattningen att det kunde vara ljungpipare. Absolut otänkbart att se t ex näbblängd eller andra viktiga karaktärer. Myrspov är en möjlighet men nästan säkert i så fall inte bara myrspov. Flockarna var på c 45 + 45 + 20 ex. Höjd skattat 100 m, kanske ngt mer.

Upp i tornet c 1930. Såg häger, skäggdopping, gräsand, ringduva; hörde och såg en nära förbiflygande taltrast (ej ofta här annars i sommar!). Bofink ♂, några tornsvalor; sånglärka hördes sjunga (det var mycket lytt!). Av brun kärrhök 1 årsung samt på annan plats 2 årsungar och 1 hona ad. Koltrast ♀ (OBS) på gräset vid tornet, var skyggare än hannen!

Insektsvärmning pågick över vassarna och över topparna på träden ute i sumpen. Det var tämligen glesa, ett par tre meter höga och rätt "runda" svärmar, sannolikt av en tämligen stor dipter (stor chironomid??). Kan ha varit annat också. Skattningsvis 200 - 1000 ex per svärm. Många svärmar men inte tillnärmelsevis någon maximal svärmning ifråga om individantal. Dock största jag sett hittills i år (?)

6 fisktärnor, kanske flera, långt borta i V (underförstås: fisk- eller silvertärnor!). Flera tiotal skrattmåsar över V delen av~~s~~ sjön, säkert 50 - 70 ex sedda. 3 sothöns i sällskap. 3 gräsänder till utöver de ovannämnda (där gavs ingen siffra men det var c 4 bara). En av dessa 3 stack av genom mycket tydligt grönsvart huvud mot de andra två. Ytterligare ett fåtal enstaka gräsänder, vanligen flera 100 m mellan varje. Stor rörelse på måsar mot VSV - SV, de går i regel på långt håll, men uppenbart är både skratt- och fiskmås med. 3 skäggdoppingar ad med 1 juv. Tornsvala my glest. Härmsångare hörd från närmaste björkarna, "teroíd" eller "deteroíd", my snabbt men välartikulerat.

Svalor har samlats på sista stunden. Kl 2000 är det säkert 500 - 800 ex. När de kommer m l m nära hörs både ladu- och backsvala; när de är längre ute över sjön (som de oftast är), flyger en del relativt tätt och my lågt över vassruggarna, detta är nästan säkert backsvalor; andra flyger högre och glesare; däri ingår nog båda artern men sannolikt mest ladusvalor. Storspov hörd. Starar fortsätter med låga flockar över vattnet mot "gamla nattplatsen" (jfr ovan). Anmärkningsvärt att dessa flockar, liksom de tidigare som höll den kursen, nästan utan undantag följer samma kosa, de håller sig till ett helt smalt stråk eller en "linje" i yttre kanten av de vass-

1977-07-21 forts.

ruggar som avgränsar närmsta klarvattnet. Skogssnäppa hörd. 1 myrspov ad i fin rödbrun dräkt kommer ensam förbi mot V, nära. Ena benet hänger snett nedåt kanske 30 grader mot horisontalplanet. Steglits ses och hörs, flyger förbi. Grönsiska hörs nära. Antalet tornsvalor ökar men blir högst några tiotal. Stor rörelse av måsar mot SV, både skratt- och fiskmås ses, många tiotal, men inbördes proportioner ovissa. Kl 2005 tätnar svärmen av svalor - med ringa inslag av tornsvalor - mycket snabbt, och alla stiger brant uppåt; men jag ser ingen fara, och efter någon minut, högst, glesnar de åter, många sänker sig, en del stannar kvar m 1 m högt. Mycket långt bort i NV på sjön en glest liggande rad av 15 andfåglar, absolut inte gäss, men ser rätt stora ut. Flock 21 fisk/silvertärnor kommer mot V eller VNV över sjön, my fint. 4 hägrar mycket nära varandra flyger upp ur en vasskant långt ute. Skogssnäppa hörs igen, många ggr i rätt snabb följd.

2022: 5 tärnor till, som ovan, lågt som de.

2025 nu säkert 1000 svalor. Starar ej sedda efter kl 2005 (men se nedan). Rörsångare kortvarigt hörd

2026 14 fisk/silvertärnor kom lågt mot V (ungefär) som de föreg.

2035 nu svalor i massor. 1 gråsand och 2 skedänder i sällskap flyger runt

2036 1 gråtrut ad flyger mot V

2038 19 tärnor till på samma sätt som de föreg. En anmärkningsvärt stark passage! Några små starflockar flyger på "kurs 1" (se skiss föreg sida) Kort avbrott i obsarna. Jag ner från tornet

2046 1 fiskgjuse flyger lågt över SO hörnet. Skrattmås hörs rätt livligt: jag ser minst 50 ex, kanske 100 eller fler, komma söderifrån och fälla i V sjön

+ 2047 stor dans av svalor, en blandning av back- och ladu, säkert 2000 inalles

2053 de störtar ner i vassen, mycket brant de flesta, delvis i m 1 m virvelartad rörelse, och fäller.

Från 2047 ses en del starflockar, dock inga stora, flyga lågt från "gamla nattplatsen" i riktning mot NO ungefär, d v s mot "nya nattplatsen". Fortgår några minuter men kanske längre, och jag ser säkert inte allt eftersom dessa flockar flyger mycket lågt.

2100 Obsar slut. Fin kväll, grann solnedgång mellan rödkantade horisontcumuli. Temp kl 2100 är 11,5 grader C.

2100 hörs plötsligt rördrommens "kórr" genom stängda fönster. Inga och jag ut, lätet hörs igen, och vi hör mycket tydligt att det är 2 ex, det ena låter djupt i basen "kórr", det andra betydligt ljusare och litet mindre rent i tonen "kärr" eller dylikt (ej lyckad härmning). Båda hörs från N, och i kikaren upptäcker jag båda fåglarna mot ett klart avsnitt av himlen; de flyger efter varandra med 5 - 10 m avstånd men nalkas varandra, tumlar om i luften, lätena hörs, fåglarna går in mot bakgrund av mörkt moln och blir svåra att se, tappas, men hörs igen. My trevligt. Slut 2138.

Tillägg: idag i Lund vid middagstiden, när det var grått av mörka moln men inte regn, flög tornsvalor tätt och snabbt om varandra över ett begränsat område: UB-parken upp till Zootis' gamla damm som numera sedan länge ligger på lasarettsområdet. Låg höjd men över trädkronorna, knappast alls lägre. Även över tråden vid Helgonavägen etc. Antal först 40-75 (skattat rätt noga), sedan säkert 100, kanske max vid 150. Höll på en stund, jag visade det för Per Douwes som själv upptäckt fallet och spekulerade över vilken insektart som kunde svärma i nämnvärt antal där och nu. Intet gott förslag, men Per D sade att Corethra var vanlig i UB-dammen. Efter en stund (skattningsvis 15 minuter sedan de upptäckts) var allihop försvunna, men någon timme senare, när molntäcket var lättare och ljusare, var flocken där igen, över precis samma område. Tidpunkt glömde jag se efter, men det torde varit vid pass kl 13 resp 1430 (osäkert).

SLUT

1977-07-22.

Uppe i tornet 0828-0858. Såg: skäggdopping 1 ad 1 pull + 1 ad + 1 ad + 5 ad. Föryngringen verkar klen! Sothöna 1 ad 1 juv. Gräsand 3 flygande ex, knölsvan 2 ad, kricka 6 ex liksom igår. Brun kärrhök 1 ♂ ad och 1 ♀ ad och 3 juv; dessa tiggde när ♂ kom. Dubbeltrast 2 (ses mycket sällan här sommartid; men jag vet att det finns ett hyggligt häckande bestånd exempelvis i Vombs Fure). Tornsvala högst 10. Skrattmås några ex + några till + några till + 1 till, (alla) mot SV. Fisktärna 1 juv. Spelflykt av grönfink. Häger 4 ad och 1 juv och 2 av oklar ålder. 1 glada mycket lågt i väster bortåt Stensoffa. 13 gräsänder fällde långt bortåt Almen, därtill 2 + 2 gräsänder till, 2 av dem simmande. 2 backsvalor. 3 vadare lågt mot V, troligen kärrsnäppor ad. 1 gråtrut högt mot V, långt borta. Grönsiska hörd. Spridda tärnor, det är fisk- eller silvertärna. C 7 + 10 tornsvalor rundflygande lågt över vassen. Kråkor över sjön. Stare sedd. 1 ringduva. Flock c 15 tärnor flyger västerut. Rörsångare sedd men sjöng ej. Hämpling överflygande, koltrast, råka och spov sedda, flock 20 tornsvalor likaså. Ytterligare 2 svanar nära de andra.

Väder kl 0900: Det är helt grått, temp. 13° C, alltså kyligt; byig vind, men torrt

På invägen till Lund 1 + 1 tornfalk, och vid Revinge 1 brun kärrhök ♂. Även sågs sädesärla och råka.

1977-07-23, lördag.

När jag omkring kl 0930 satt vid mitt morgonmål i våningen i Lund, precis vid köksfönstret som vanligt, hördes plötsligt en våldsam smäll i rutan, och jag skymtade ett stort mörkt föremål en knapp meter från mig, snett uppåt och bakåt. Jag hopp de till ordentligt och såg: en ringduva hade slagit i mycket hårt, två dun satt fast på fönstret, fågeln flög med vacklande flykt därifrån, allt medan fjädrar föll av; efter 50 - 60 m försvann duvan bakom täta träd. På gångbanan nedanför fönstret, mellan detta och den punkt där duvan försvunnit, låg många fjädrar och dun, de flesta dock tydligt samlade på *ett* ställe. Jag såg tydligt att *en* stjärtpenna var med däri. En katt, som råkade befinna sig på denna asfalterade gångbana, stelnade till och stod länge alldeles orörlig och tittade åt det håll där duvan försvunnit.

Underligt att fågeln slog i detta fönster; rummet har inga fönster åt andra håll och ger alltså inte intrycket att vara ljust om man ser det utifrån (och jag menar, att detta "att vara ljust" för fåglarna innebär att det går bra för dem att flyga in och eventuellt igenom det ljusa).

Efteråt har jag kommit att tänka på att duvan möjligen kan ha blivit uppskrämd av katten. Men detta är säkert omöjligt, ty jag är övertygad om att duvan kom från rät stort avstånd, och då kan inte den katten, som stod 5-8 meter utanför fönstret, ha skrämt duvan på flykt.

FORTS

22.7. tillägg: på stora heden, på den plats där skrattmåsarna brukade stå tätt samlade, stod idag 6 ex, när vi kl 0735 körde förbi.

1977-07-23, lördag.

Jag bodde i våningen i Lund på natten. På morgonen och f m ordnade jag i mitt rum. Kl 1200 kom Inga. Hon hade bott i stugan, farit in och hämtat Lisen och hämtade nu också mig. Direkt ut till stugan, ank 1230. Fint väder, rikligt med cumuli, frisk vind, tätnande moln på långt håll i SV-NV. Men ännu sol. Blåmesen kom till sitt bo i hålet i björken vid järnvägen. Glada 1 ex kretsande över heden (och 1 ex sett även på utresan, c 2 km V Revingeby). Jag upp i tornet. Såg: svarttärna, fisktärna, skrattmås, 3 storspovar flygande över sjön mot SV, 2 + 2 knölsvanar ad långt bort, stundvis nära varandra, stundvis långt åtskilda; även kontrahenterna i det ena paret låg ibland 200 - 400 m åtskilda. 1 brun kärrhök. 2 gräsänder kom från Ö. Bo av koltrast med mycket stora ungar anträffades i fågeltornet, strax under golvet! Låg så att man har det helt nära huvudet, men just när man passerar där måste man ha uppmärksamheten riktad mot andra hållet. 2 steglitser flög förbi. Ute i vassen, i vasstopparnas höjd i buskar, satt 3 bruna kärrhökar årsungar nära varandra. Uppe i NO flög samtidigt 1 hanne ad och 1 årsunge; den senare förföljer den förre, väl för att tigga mat. Hussvala sedd. Rörsångare sj. 2 gräsänder simmande. 1 + 1 + 1 hägrar, alla ad. Ej en dopping, ej en sothöna. Några ad fiskmåsar, skrattmås, sävsparv, 1 ormvråk. Nu samtidigt 3 + 2 + 2 = 7 bruna kärrhökar, alla 7 är årsungar. Några tornsvalor. Ormvråk ånyo 1 ex, den kommer nära, är mycket röd på stjärten med smala svarta band. Anfalles av brun kärrhök juv över vassen. Av gräsand 3 + 1 + 1 ex, säkerligen sådana som inte setts förut. 1 lärkfalk långt borta över Silvåkraskogen, länge sedan jag såg den. 1 brun kärrhök hanne ad, ruggar lateralt i stjärten, 1 brun kärrhök hona ad. Ormvråk långt bort över Silvåkraskogen, på jättehåll därbortom en annan rovfågel, sannolikt också ormvråk. Glutt hörs, kommer rakt över ungefär österifrån, följs länge. 1 backsvala sedd. I "tarmen" 6 gräsänder, 1 drillsnäppa och en sittande brun kärrhök (den sistnämnda nästan säkert sedd förut).

Var i tornet 1420 - 1455. Peder Weibull kom under tiden, följde med till stugan, satt och pratade en kort stund. Alltid trevligt att tala ~~m~~med honom, det är en stor gentleman och vänlig och kultiverad.

Kl 1615 - 1725 gick jag ensam en sväng på järnvägen bortåt Silvåkra f d station och ner i granplanteringen N om banan, på den sandiga och ~~m~~ magra jorden där. Grått men torrt. Behagligt väder. 6 + 2 vipo kom ~~m~~mot SV över sjön. 1 spillkråka hörd och sedd, 1 gröngöling dito, 2 ormvråkar kretsade skriande över mig, båda var i ruggning i vingar och stjärt och båda var åtminstone ungefär normalfärgade. 3 + 1 skogsduvor. 12 nästan säkra ljungpipare flög ungefär mot SV, en stund senare flög 3 storspovar också SV. 1 skogssnäppa lyfter från de mycket små vattensamlingar som står i sänkan på betesmarken mellan allén och järnvägen, nära betesmarkens V gräns mot skogen. Har setts rasta här tidigare också (i år, av mig). Några kråkor. Fiskmås och skrattmås kom, stundom ensamma men ofast i förband på 5 - 12 ex, mot V eller VSV. Ibland båda arter blandade, ibland inte. Några ggr större flockar eller m l m glesa förband på upp till c 35 ex. Räknade dem ej, men det var tydligt att mycket mås gick över mot V - VSV idag 1 gravand flög över sjön. 1 kaja sedd, sånglärka sedd och hörd sj, 1 utflugen bofink ungfågel sedd.

Det blev alldeles spegelblankt. Mulet men torrväder, och utmärk sikt.

Vi åt middag på verandan 1810 - 1905. Sedan var jag i tornet 1935 - 2030 och såg följande (i kronologisk ordning, med ett fåtal oviktiga undantag):

1977-07-23 forts.

200 starar flög ungefär norrut över Silvåkraskogen, långt i V. Skäggdopping 1 ad + 1 ad 1 halvstor pull + 1 ad och 1 ungefär halvsto pull. Sothöna 1 + 2 + 1. Gräsand 2 + troligen några få till. Skäggdopping 4 ex långt bort, nästan säkert alla ad. Brunand 1 hanne samt på avstånd därifrån hanne och hona i sällskap. Knölsvan 2 + 2 ad som tidigare idag. Långt i V 2 skäggdoppingar ad, 2 gräsänder samt summa 13 andra fåglar på vattnet, säkert mest änder (gräsand åtminstone delvis) men enstaka sotare och doppingar kan ha funnits där. 1 häger.

1948 c 1000 + 200 starar kommer norrut som vanligt, dock ej fullt så långt borta i V som vanligt. Till "gamla" nattplatsen i buskarna i vassen V om kanalmynningen kom 1 + 2 ex (!!!) med en liten stunds mellanrum. Inga starar sågs heller sitta i dessa buskar (och de syns alltid, så snart de finns i nämnvärt antal)! OBS detta förändrade beteen ! 1 brun kärrhök juv.

Flera förband skrattmås ad och juv samt enstaka fiskmåsar kommer som skissen visar. Passage fortsätter alltså. Häger. Rörsångare. Ladusvala. Svalor över vattnet mycket lågt, och långt i V. Sädesärla, som setts tidigare idag, hörs nu, och några ex (3 + 1 + 1 + kanske ett par till, men inte fler!) kommer över, torde ha fällt i vassen (?).

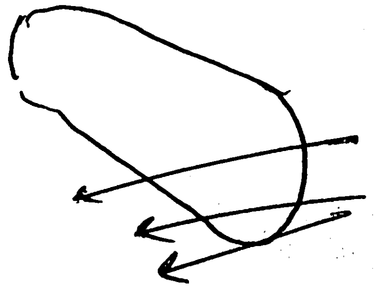

Jag ser på nytt på koltrastboet i tornet. Ser bara 2 stora ungar, men fler kan finnas.

1953 nu 600 - 700 svalor ytterst lågt över vattnet, långt bort i andra ändan av sjön. Storspov hörd. Enstaka hägrar (1 + 1 + 1). 1 tornsvala. Långt i ses minst 50 skrattmåsar lågt över sjön, kanske uppbrott, jag tyckte nyss jag såg en flock måsar ligga på sjön men dessa ses ej längre.

1957 3 gräsänder till, de ses simma. Inga starar sedda utöver de nämnda, men (ungefär här) kommer 4 starar mot gamla nattplatsen! Det är helt klart att den är övergiven, och lika tydligt är att inga starar heller kommer till nya nattplatsen i NO delen av sjön, åtminstone kommer inga flockar söderifrån till den platsen (och nästan säkert kommer inga alls dit). Ladusvalor nära, men inte många, och alls intet bevis för att huvudmassan består av denna art. 8 fisk/silvertärnor, 4 skrattmåsar, de kommer i sällskap västerut över sjön, men sannolikt är flockbildningen bara tillfällig eller rentav skenbar, ty det ser ut som om fly hastigheten är olika och bort i V verkar de separera efter art.

Ingen svärmning sedd av insekter i flockar, men glest flygande insekter av olika arter ses.

2003 nu 900 - 1000 svalor, långt bort.

2007 ännu 1 sothöna ses! Storspov hörs länge. Stor "våg" av svalor sköljer nära förbi och över tornet, säkert 200 ex inom bestämningshåll varav nästan säkert minst 60 % är ladusvala och högst 40 % back. 1 skogsduva. 2 + 1 kråkor. Storspov varnar, ett rätt snabbt "pyhyhy", tonen ganska lik småspovens men mjukare, och därtill (först) konstant trestavigt, sedan många ggr i sträck tvåstavigt (liksom häromkvällen, "pyhy pyhy pyhy....." väldigt många ggr i sträck; det kom ej i dagboken eftersom jag glömde det; i efterhand fick jag veta att det kom från en eller två storspovar uppe på heden, som blivit oroade av Ingas närvaro; enligt Inga varnade de näs-

---

Tillägg här: Ny anteckningsbok just upplagd i fågeltornet. Idag kl 1030 en utförlig anteckning gjord där av Aimon Niklasson där han bl a meddelar att han sett 5 ljungpipare, fiskgjuse, 5 - 6 bruna kärrhökar m m. Han noterar särskilt att han sett "endast 3 änder". OBS!

1977-07-23 forts.

tan säkert på grund av att de ännu hade ungar i närheten. OBS att 2 ex var närvarande och varnade!). -

Skrattmåsar sedda

2010 brun kärrhök juv nära. Ytterl 1 skäggdopping ad med 1 stor unge. Inga fler starar!! (När vi åt kl 1810 - 1905 sågs en starflock flyga norrut långt bort i V, antal trol c 200 ex).

2012 strandskata hörs, 3 ex i tät rad flyger mot V eller VNV 6 fisk/silvertärnor flyger VNV över sjön, 6 skrattmåsar flyger snarast VSV, just över SO-hörnet (som rätt många flockar gjort idag). 200 svalor kommer hastigt och nära ~~förbi tornet~~ mot V, lågt, sänker sig till vattnets nivå, far mot VNV, det är mest back.

måsflock förbi Tornet

2015 totala antalet svalor nu c 1200, de flyger my lågt över V delen av sjön, men jag finner en del högflygare också, dock inte många tiotal sådana sedda.

2017 plötsligt hörs tornsvala, jag finner högflygande flock på 46 ex, därav c 20 my tätt, de andra i närheten men mindre tätt samlade.

Det är absolut stilla, grå men ej jämngrå himmel, mycket fin sikt. (Temp när jag kommer ner från tornet kl 2031 är 14, 5 C.)En del små diptera svärmar. En stöt ladusvalor kommer mot V. 6 måsar + 12 till + enstaka andra, det är fisk och skratt, kommer mot V över sjön. 1 gråtrut ad ropar "kao" ng ggr, flyger också mot V eller VNV.

Underbar kväll. 2 gräsänder flygande. Grönbena hörd. Svalor kommer från Ö. Svalornas huvudmängd flyger nu my lågt över de yttre vassruggarna (utanför det rätt sammanhängande bältet av vass som begränsar närmsta klarvattnet). Just dessa ruggar har backsvalorna brukat svärma över tidigare år och säkert har de också brukat natta där. Nu tjockt med svalor där och över vattnet alldeles därintill. Skrattmås och fiskmås fortsätter! Kärrsnäppa hörd. Rödbena hörd. Grönbena hörd. Drillsnäppa hörd!

2028 nu nog över 2000 svalor. Måsflockar på 5 - 18 ex fortsätter att passera mot V (ungefär; ibland kanske snarare VNV i sjöns längsriktning).

2030 jag ner från tornet. Temp är 14,5 grader C.

2045 - 2120 kvällsvandring med Inga uppom stora heden viA Sal kråkan. Härligt, stilla, grått, men klar luft. Mycket litet fågel, något oväntat. Men underbar blomsterrikedom överallt och ej minst på heden! Några få pingborrar flyger, 1 ex fångade Inga, jag såg det. Skrattmåsarnas rastplats,på den sträcka som under "terrängjusterin en" användes som väg, besöktes. Här var fullt med spillning och talrikt med ruggfjädrar, mest var det inre handpennor och/eller yttre armpennor, några få handpennor ungefär nr 4-5-6 utifrån också funna.

SLUT

1977-07-24, söndag.

Det regnade mycket på natten och morgonen. Delvis ösregn och dålig sikt. Vi tog det lugnt på morgonen. Temp kl 0900 var 15° C, betydligt varmare än vanligt på sista tiden alltså. Jag gick upp i tornet helt kort, kl 0945-0955. Då slut på regnet, och sikt fullt tillräcklig. Såg: skäggdopping 2 + 2 + 1 (ej närmare studerade, men totalantalet sedda noterat), häger 2, gräsand 2 + 1 + 3 + c 2, kricka 2 på närmsta klarvatten, brun kärrhök en hanne ad my nära, hängde i luften lågt över en årsung fågel som satt i vasstoppshöjd, den lyfte, efter att ha vänt sig mot hannen med öppet gap (tiggeri??); båda virvlade omkring i luften men helt kort, sedan fällde ungfågeln eller rättare föll som en sten ner i vassen. Den gamle hängde däröver men flög bort efter högst 1 minut, kort därefter lyfte ungfågeln varvid den gamle satte full fart mot den men hejdade sig, och det blev ingen ny sammanstötning. (Sothöna ej sedd). Fisktärna ett par ex sågs Tornsvala flög glest och lågt över sjön, knappt över 10 sedda, men kan ha varit flera. Bland tornsvalorna en del obestämbara svalor, säkerligen minst 25 sedda.

1000-1030 frukost. Det blev mycket ljusare men fortfarande molntäckt, och temp var nu 17° C! Det blåste upp men lugnade åter. Under maten såg vi 4 hägrar som kom tätt efter varandra, mycket fint, och fällde uppenbart vid närmsta klarvatten utanför oss. 3 ad 1 juv var det, men jag vet inte om den som kallas juv var årsunge; vet inte hur gammal hägern är när den är utfärgad på huvud och hals. Detta ex var ej på långt när utfärgat men föreföll ha något tydligare kontraster än andra juv jag sett. Vidare kom 5 ljungpipare ad med stora svarta bukfält förbi mot S - SV, jag såg tydligt att armhålsfjädrarna var ljusa Tornsvala fortf över sjön, några ringduvor flög förbi, bofink sedd, kärrhökar sedda ofta, även långt bort i V (där åtminstone någon kull säkert kläckts).

α

i

Kl 1105, just när skrev dessa sista ord på verandan, kom 2 utsökta skräntärnor ad lågt och nära över närmsta klarvatten. Tätt inpå varandra, härlig ren dräkt med djupröda näbbar; den ena alldeles jämn i vingarnas bakkant, den andra med ett mycket minimalt jack symmetriskt i båda vingarna ungefär på gränsen mellan arm- och handpennor. Luckan var så liten att jag blev övertygad om dess existens först sedan jag studerat fåglen flera minuter. De båda tärnorna flög bort, jagade varandra en gång mycket tätt, separerade flera 100 m, återkom, återsamlades, den ena skrek flera ggr mycket hest.

När jag gick ut för att se närmare, kom en svart katt med vita tassar i gräset ner mot stranden (den var här för en stund sedan men blev bortskrämd). Nu var den 4 m från mig utan att ha en aning om min närvaro, den rörde sig oerhört sakta och fint och nalkades ett område av c 1 kvadratmeters storlek, där gräset var betydlig tätare och högre än f ö. Man såg att katten var "spänd". Ett tu tre rusade en halvstor kaninunge ut ur det höga gräset och försvann över öppen mark, katten förföljde men stannade efter någon meter. Steglits flög över. Koltrast sedd. Tornsvalor nu flera över sjön. Katten blev skrämd av mig och rusade bort men tydligen inte mer än 50 - 70 m, ty koltrasten därborta började med sitt lågmälta typiska varningsljud (som enligt Johnny är nästan uteslutande reserverat för katt).

Jag gjorde kort runda i vegetationen. Mycket blött. Åter 1127. 1 sävsparv flyger förbi. Långt i V 3 bruna kärrhökar, varav 2 årsunga och 1 hona ad med mycket stora och välavsatta vita eller gräddvita fält på vingarnas ovansida, proximalt (= övre vingtäckarna, och inte bara vid framkanten utan väl avsatt och rätt långt in på vingen Månne både arm- och handtäckarna? Undersök!). 1 fiskmås ad lågt över sjön. - Jag samlar ett prov av bladlöss på Humulus (humle) på vår vägg för Roy Danielsson. - 1 skrattmås ad över sjön. 5 - 6 obestämbara vadare flyger mot SV långt bort, my lågt. Det är ljumt (17° C), grått men ett par små blå fläckar, måttlig vind omkring V.

Forts.

1977-07-24 forts.

På e m kl 1430 kom Ulla och Jan samt Moster Ruth ut till oss; de stannade till 1630. Kaffe på verandan. Väder grått, men praktiskt taget intet regn, och sikt ej dålig. På kvällen kl 1820-1840 klarnade det starkt. - Fågel:

häger, grågås 1 flygande, knölsvan 1, gräsand, skedand 4 flygande. Ormvråk 1 ex med mycket sällsynt dräkt: ljus ovan av täta ljusa fläckar, men ej på långt när extremljus. Den flög söderut med stort byte. Brun kärrhök ♀ ad och 1 juv + 1 juv till. ♀ hade ett litet, avgjort vitaktigt byte. Inga hörde svartsnäppa. - Skrattmås helt få ex, fiskmås likaså, gråtrut 1 vix ad, den ruggade i yttre handpennorna nära spetsen enligt skiss: Skräntärna 1 ad kl 1545. Ringduva. Tornsvala sedd hela tiden men fåtalig. Rörsångare ad + juv, koltrast, [illegible] rödstjärt juv, talgoxe, 1 nötväcka sedd på själva tornet. Trädkrypare 1 först hörd och därefter sedd i trädgården. Steglits 2 ex ofta sedda, grönsiska flera ggr, grönfink kväkte, bofink sedd, pilfink 3 ex sedda. Kråka .

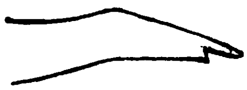

På kvällen, tidpunkt dock ej angiven, sågs c 2500 svalor och c 100 tornsvalor. Eftersom svalorna ej angivits till arten, är det tydligt att de sågs på långt håll. Så är ~~p~~ rätt ofta fallet här, men delar av flocken (flockarna) brukar flyga runt och därvid komma inom bestämbart håll.

S L U T

1977-07-25.

Ut 0620, upp i tornet. Grått väder, måttlig vind. Torrt. Knölsvan 2 ad nära, där de ej setts på länge. Gräsand 1 + 2 + 1, skäggdopping 1 ad med 2 juv + 1 ad + 1 ad. Obestämda änder 9 ex. Brun kärrhök ♂ ad och 2 eller 3 juv sedda. [redacted] Fisktärna några ad, skrattmås 5 ex, fiskmås 1 ex, tornsvala 1 ex, backsvala sedd. En enkelbeckasin rundflygande, flög faktiskt många kilometer, gjorde 2 störtningar. Grönsiska steglits, rödstjärt. Lövsångare sedd, lövsångare sjöng även flera gånger men ofullständigt och relativt "förenklad" sång.

Kvällen klar och fin, relativt varm. Svag vind, lättdis. Ankom till stugan 1930. Före 1950 sågs starar flyga åt olika håll: c 2000 inalles flög ungefär norrut, c 1000 inalles flög ungefär mot SV och c 500 ungefär mot SSV. (Alltså en oenhetlig bild). Svalor och tornsvalor högt uppe, totala antalet c 1000 ex. Gröngöling 1, svarttärna 4. 6 obestämda vadare på jättehöjd. 5 + 3 + 6 spovar på stor höjd. 1 skräntärna ad skrek och flög söderut enligt skiss kl 2003:

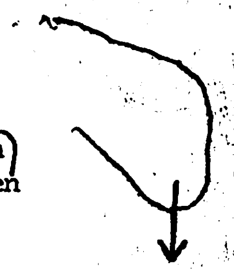

Brun kärrhök ♂ ad 1, ♀ ad 1, juv 1. Häger sedd.
Efter 1950 inga eller nästan inga starar
2000: inga svalor. Men blåmes och [redacted] talgoxe.
I sjön ses: av skäggdopping 1 ad med 1 pull + 1 ad med vuxen en ungfågel + 2 ad + 1 ad med en vuxen ungfågel + 3 ex som troligen alla var ad + 2 ex som troligen båda var ad.
Gräsand 5 + 5 samtidigt + 1 + 2. Obestämda vattenfåglar summa 9 + 3 + 3 + 3 + 3 + 2, det är änder, troligen mest gräsand.
Skrattmås och fiskmås sågs flyga högt mot V, inalles minst ett par tiotal ex. Knölsvan 2 ad. Stor svärmning av diptera och av någon annan insekt, kanske en ephemerid. Häger 2. Rörsångare sjunger svagt. Hämpling flyger över. Sädesärla sedd och hörd. Storspov hörd. 2 gräsänder och 4 krickor flyger över sjön. Doppingar juv tigger. Rörsångarungar tigger.
2010: svalor framme igen. Rödbena hörd. Drillsnäppa hörd.
2012 och 2017: stora svalflockar sköljer förbi; det är ladusvala. Massor av svalor högt, ladusvala hörs. Det är mycket stilla.
2019: ladusvala varnar, massor av svalor lågt över vattnet, mest i NO relativt nära. Nya ladusvalor kommer från Ö. Glesa höga måsar [redacted] flyger mot V. Kråka hörd. [redacted] En lärkfalk slår många ggr efter samma svala mycket lågt, men missar, jagar sedan en ny svala, ovisst resultat eftersom båda försvinner mot mörk bakgrund.
x) Det är säkert 5000 - 6000 svalor nu, nära håll, ladusvala i stor majoritet; backsvala hörd flera ggr men ovisst om procentuella andelen back är exempelvis 10 eller kanske 30. (Se nedan!! GRck vid renskrivningen 1981-06-30).
2036: 4 + 5 fiskmåsar. 8 gravänder mot V.
2040: minst 1500 backsvalor kommer lågt förbi, beteende som väntat, de stiger. 6 tornsvalor främst
2040-2042: flockarna rasar ner, far runt vilt, jättetätt.
2050: när jag gick ner från tornet låg koltrasten på sitt bo i tornet. Oerhört fin kväll.

Tillägg: vid Zootis i Lund idag kl 1630 sågs mycket [redacted] tornsvalor över [redacted] UB-parken och Zootisdammen. Jag fick höra, antagligen av Hadar Emanuelsson, att hans kolleger sett ansamlingar av tornsvalor över Zootisdammen flera ggr.

---

x) om de 5000 - 6000 svalorna skall tilläggas: de far runt, mest högt uppe, under vilt kvittrande.

1977-07-26, tisdag.

Kl 0550 upp: regn igen! Och alldeles grått; sikt över sjön bara några 100 m men bättrade sig så att den kl 0715 var flera km. Alldeles lugnt, temp kl 0600 var 12° C Jag gick ej upp i tornet. Såg på morgonen endast fisktärna över närmsta klarvatten, brun kärrhök juv (och andra ex av obestämbar ålder på längre håll), en del svalor ute över sjön. Kl 0730 en gjuse mycket långt bort i VNV, flög sakta över vattnet på 15 m höjd, blev osynlig eller släpptes med blicken ett ögonblick, och min själ om den inte hade en stor fisk i klorna när den åter kom till synes. Flög med fisken först rätt länge i riktning mot oss, vek sedan (som den brukar göra) av mot S och försvann. Regn nu svagt, men när vi kl 0745 startade mot Lund hade det börjat regna litet mera igen. Åtskilliga kaniner, bara halvvuxna ungar, på vägbanan innan vi kom upp till Revingeby.

Just när vi var färdiga med frukosten kom en Accipiter nära utanför fönstret, me sakta fart, jag trodde snarast på sparvhök på grund av storleken, men obsen blev my kortvarig, fågeln försvann bakom en stor Salixbuske och skymtade sedan bara ett ögonblick, fortfarande flygande avgjort långsamt; det kan ha varit en duvhökhanne.

1977-07-27, onsdag.

Jag bodde i staden på natten. Arbetade som vanligt på museet, åkte dock ditupp först omkring kl 1000 eftersom jag satt hemma och gjorde en genomgång av vad jag skall säga på måndag inför Nordiska Ornitologiska Kongreesen.

Efter jobbet: åt ute, sedan till AF för träff med Hasse Alfredsson och Tage Danielsson; detta gällde alla dem som anmält sig villiga att vara statister i den planerade filmen om Picasso. Patrick Meurling, som hör till Hasseåtage-gänget, hade värvat folk varför många bekanta från Zootis var på plats. Vi fick veta en de om filmen, och, sedan Tage D + en regissör anlänt, blev vi intervjuade om våra ev befintliga talanger, en i taget, men helt kort och i angenäma former. Jag klar kl 1915. Gick då hem via stadsparken. Fin kväll, uppklarnande, men det har regnat en hel del tidigare idag. Därför av visst intresse att det över Klostergården c kl 1940 cirklade mycket tornsvalor, ej starkt koncentrerade och ej i täta skrikande flockar men väl lät de höra sig där de flög om varandra och delvis rätt högt. Nog såg jag 50 ex eller flera.

Hade en del att göra hemma. For sedan ut till stugan, kom dit 2050. Inga nämnvärda obsar över sjön eller annorstädes, men en art av intresse blev det: kattuggl ropade strax efter vår ankomst, innan det blivit riktigt mörkt, och sedan flera ggr. Ej haft den på länge.

SLUT

1977-07-28, torsdag.

Upp 0520, upp i tornet 0530. Härligt väder, alldeles stilla, temp + 10° C, nästan
klart, mest sol, utmärkt ljus över sjön, sikt bra. Fågel:[redacted]

0530 1 fisktärna ad rundflygande över närmsta klarvatten, störtdyker ett par ggr.
Kråka hörd flera ggr rörsångare sjunger någon strof ett par tre ggr 1 knölsvan
ad ligger i sjöns Ö del på fritt vatten 1 sommargylling ♂ ad flyger
i K förbi tornet mot SV, bara ng meter upp, jag hör ett svagt läte "njä", lätt
gnällande i klangfärgen men samtidigt rätt melodiskt. Gräsand c 1 + 2 sedda,
några skäggdoppingar dito vid en första rundspaning över sjön; se vidare nedan
Lövsångare sjunger flera ggr, sångstrof dock ej (åtm. ej alltid) fulltonig.
Järnsparvens fina dallrande ringande läte "som en liten silverklocka" hört;
det är första gången på flera månader i varje fall. Sävsparv hörd. Ensam stare
flyger mot Ö

0535 vipflock på c 22 ex flyger mot Ö på avstånd sånglärka hörs sjunga nötväcka
hörd i vasskant 1 sothöna ad med 1 stor [redacted] unge och precis invid
dessa 1 skäggdopping ad med 1 halvstor eller täml stor unge, [redacted] ej på långt
när fullvuxen. Alla 4 fåglarna precis inpå varandra, som en flock, och jag såg
att doppingungen måste vika undan för att inte kollidera med sothönsen. De
båda arterna separerade snart, ingen aggression syntes. Steglits hörd. 1 häger
H ad rätt nära 1 brun kärrhök årsung flyger lågt 2 skäggdoppingar ad med
oppi 1 vuxen unge 1 skäggdopping ad ensam (har antecknat allt jag sett och
hunnit; alla för dagen nya arter har med visshet kommit med, men inte vissa
andra företeelser som ofta upprepats, t ex lövsångarstrofer etc)

0540 1 backsvala lågt över sjön 1 tornsvala dito 2 kråkor flyger över sjön
mot N 1 kärrhök brun juv sitter på låg bank, troligen ej samma ex som nyss.
2 gräsänder till (när dessa vattenfågelarter nämns är det fråga om nya exempla
varje gång, såvida ej annat sägs). 14 viggar [redacted], ligger i fin enkelrad
långt ute men ljuset är utmärkt och färgen syns bra; några ex osäkert kön.
1 trädpiplärka flyger över mot SV, flyttlätet hörs (föRsta gången denna säsong
och fågeln ses oklart läte av sångare men var / nästan säkert ung [redacted]
rörsångare (som jag hört ofta på sista tiden; men den här gången var klangfärgen
olika, lät mera som en Sylvia/); se även nedan). Lövsångare sjunger
flera ggr fasan hörd långt borta

0545 1 skäggdopp ad med vuxen unge alldeles nära 1 dito ad med nästan vuxen unge
längre ute drillsnäppa hörd 1 tornsvala över sädesärla hörd ett par
i X ggr sommargylling ♂ och ♀ flyger, med 50 m avstånd, över tornet mot NO i
solen! Läte hört en gång rörsångare sjunger men avbrutet, säger "zerr" ng
ggr grönsiska hörd ett par tre ggr, kort därefter flyger 1 ex nära förbi.
Rätt långt ute på vattnet 2 brunänder, dyker, ses bra, även huvudprofil etc
men jag är inte mycket hemma på hannens sommardräkt och därför osäker på könet
tror dock att ena ex är en ♂ ad. 2 obestämda änder därbortom, sannolikast är
i de också brunänder 1 svarttärna juv med vit undersida flyger långt ute,
kommer nära en ensam skäggdopping som(nästan)säkert är ad

0550 ännu 1 häger ännu 1 skäggdopp 1 gräsand till 1 tornsvala 1 fiskmås
ad på påle långt ute. Härlig morgon, sol, stilla, finaste ljus. 2 tornsvalor
högt 1 häger långt ute 2 skäggdopp sovande, därav 1 klar ad, den
andra nästan säkert juv av årets skörd sångsvan hörs plötsligt högljutt,
upprört och "klagande", långt borta i andra änden på sjön.(Pågår uppskattnings
ningsvis med 15 - 20 stötar, delvis m 1 m sammanhängande, sedan helt tyst).
Ytterligare tornsvalor ses, även [redacted] någon brun kärrhök till så att minimiantalet
sedda blir 3, alla årsunga. ännu 1 häger, troligen ny

0555 utmärkta obs-förhållanden, men sjöns vattenyta är tom på fågel som vanligt;
noggrann spaning kan ge någon enda skäggdopping eller kanske någon enstaka
/obestämd and i motsatta änden av sjön, annars alldeles tomt. Långt ute finner
jag faktiskt en ensam skäggdopping kaja hörd koltrast hörd nära, jag ser
den inte men det förefaller tydligt att den vill komma till boet i tornet.
i Svarttärna juv återsedd långt ute, gör mjuka kast ner mot vattenytan, på långt
håll ses av flygsättet vilken art det är. Entita hörd. Det tjatande lätet
som hörts ofta utan att [redacted] antecknas är uppenbart rörsångare juv
1 steglits flyger rakt emot tornet, viker undan svagt när den ser mig, 3 m avstånd.
1 gräsand flygande; alla tidigare antecknade har legat på vattnet.
Blåmes hörd

0600 3 fisktärnor (eller silvertärnor) över vattnet i NÖ delen av sjön. 1 tornsvala

1977-07-28 forts.

Grönsiska sjunger, skata hörs på håll. 2 simmande gräsänder närmsta klarvatten
1 nötväcka hörs lövsångare sjunger plötsligt 2 nötväckor, hörs en från
vardera sidan om tornet. Ytterligare 2 gräsänder simmande 1 brunand längre
ute, dyker. 1 vigg ♂ ligger rätt nära lövsångare ses, sjunger nu ses
2 svanar, otvivelaktigt knölsvanar, i vasskanten längst upp i NO ormvråk
hörs på håll sädesärla hörs nära, strax därpå ses 1 ex flyga mot SV
0605 2 kråkor ses, + 2 till dito spridda tornsvalor över sjön, oftast lågt, en-
staka ex högre upp nötskrika hörs på avstånd från Ivans backe (eller åtm.
i i den riktningen). Unga rörsångare tjatar. Sommargylling ♂ flyger förbi
X mot NO 1 skrattmås ad långt ute över sjön nära N sidan (OBS den enda hit-
tills) 1 obestämd svan ses i vassen långt bort i andra änden, försvinner
snart i vegetationen lövsångare sjunger häger hörs nära håll
0610 jag går ner från tornet. Koltrast ♀ ligger på boet och rör sig ej när jag
passerar.

Därefter bara korta obsar med början 0635, och ej alls sammanhängande. Såg
obs 0640 [illegible] 1 talgoxe, hörde den också, läten ej enbart typiska, var troligen juv.
obs 0635 1 fiskgjuse långt borta över V sjön
0645 hämpling hörs, flyger över
0653 2 fiskgjusar samtidigt, den ena rätt nära, den andra ryttlar långt i V.
Därefter inga obsar.
0735 precis när vi skulle fara till Lund, körde Göran Högstedt fram och erbjöd som
gåva till museet ett rötägg av fältpiplärka, funnet i ett bo som han idag an-
träffat nära sammanflödet mellan Kävlingeån och Klingavälsån. Boet innehöll
dessutom 2 ungar som var c 6 dygn gamla. Därav kan man dra slutsatsen att
ägget lagts c 10 juli.

forts →

1977-07-28 forts.

På kvällen ankomst till stugan 1925. Finfint väder, nästan klart, stilla. Upp i tornet. Såg skäggdopping (ej närmare studerad), häger (dito dito), knölsvan 1 ad flygande, fällde efter 800 m. Gräsand högst 4 ex! Obestämd dykandflock på 52 ex långt i V; sågs dyka, enstaka ex flera ggr, bergsäkert var det dykand, art osäker, kanske sannolikast vigg. Därtill 12 vattenfåglar glest liggande därborta; antal alltså ovanligt stort. Brun kärrhök 3 juv, lärkfalk 1, vipa 15 ex flygande mot V, strandskata 1 ex hört länge, skogssnäppa 1 sedd, länge rundflygande. Storspov h på avstånd, gråtrut 3 ad flög mot V, skrattmås 30 - 50 ex långt håll. Svarttärna 1 över vattnet på avstånd. Tornsvala några, delvis högt. Gröngölin hörd. Obestämda svalor hela tiden, från 1945 till 2045, delvis högt, delvis lågt, alldeles "krypande" över vattenytan, jag tyckte mig tydligt se idag att svalor ankom från öster (det är annars oftast my svårt eller omöjligt att se varifrån de kommer; man kan bara konstatera att antalet ökar efterhand). Delvis tätt sammanslutna, mot slutet minskande i antal säkert helt enkelt därför att de började fälla (men om man inte är påpasslig eller vet var man skall leta, är det ytterst lätt att förbise dem när de fäller; det mörknar och de är my svåra att se mot vassen. Ibland flyger de runt my tätt och lågt och avtecknar sig då mot det ljusa vattnet innan de försvinner). Totalantal sedda var nog c 5000 ex, my approximativt. Sädesärla hörd (jag har sett den komma till sjön på kvällarna ng ggr men hittills i synnerligen ringa antal, några ex pr kväll högst). Hämpling flög över.

Stare: flockar sågs komma på långt håll i NV (ungefär) med kurs SV (ungefär) mot Krankesjöns V ände. Se skiss; markerat med prickade pilar.
Vidare kom en flock på c 5000 ex ungefär från S, se heldragen tjock pil, denna flock störtade ner och försvann på angiven plats. Tidpunkt ej antecknad. 2030: en starflock på c 300 ex kom högt uppe, kurs ungefär SV, se streckad pil på skissen. Den flocken kan ha varit på sträck, beteendet var inte det vanliga och den visade ingen tendens att vika av mot det nu frekventerade nattkvarteret i sjöns V ände. (De andra flockarna konvergerade ju ditåt, som vanligt f n).

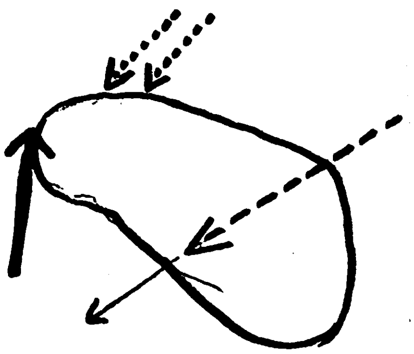

Finfin svärmning av diptera, oerhörda mängder, och flera arter; även ephemerider svärmade, allt detta syntes i motljuset tills solen gick i moln. Skrattmåsar och säkert även svalor och tornsvalor utnyttjade födan! Troligen var det fråga om masskläckning eller åtminstone uppstigning till vattenytan av mängder av imagines, det såg ut som lätta "regnstänk" i vattnet, trots att det absolut inte regnade.

1977-07-30, lördag.

Jag vaknade tidigt och kunde inte somna om. Låg och läste, halvsov ett slag. Gick upp 0740 och genast upp i tornet. Underbar morgon, redan ganska varmt, molnfritt, fullständigt vindstilla, sikt god men lätt dis på måttliga och långa avstånd. Var i tornet till 0818. Såg och/eller hörde (i ungefärlig ordning i tidsföljd): 1 större hackspett hackade i trädstam, sågs ej, kom till trädet intill, skrek, sågs aldrig annat än skymtvis men var säkert denna art. Gröngöling hörd nära just när jag gick upp i tornet. Spillkråka ropade "kliääh...." på avstånd. Rörsångare flera ex sedda, unga och gamla my bra sedda, unga tiggde. 2 ljungpipare kom mot V, höjd 150 m, lätet hördes, fåglarna flyger intill varandra, den ena är massivt svart, den andra helt ljus på undersidan (= 1 ad 1 juv). Kråka hörs, strax därpå även kaja. Brunkärrhök först 1 + 1 (båda årsungar) på olika ställen i vassen (en sittande) resp över vassen, sedan fint gnissel av ungar i SO hörnet, och fram kommer 3 ungfåglar, ivrigt tiggande och närgånget förföljande en gammal ljus hanne; denne slingrar sig ifrån dem och reser iväg mot Ö (Omkring 0840 såg jag från stugan hur en gammal fin hanne, säkert samma ex, rest iväg österut alldeles lågt över f d sandtaget, skrämde upp en flock på 25 starar som blev my oroliga och flög fram och åter nära kärrhöken; denne fortsatte in över stora heden). - 1 + 1 + 1 hägrar. 1 ensam knölsvan ad. Långt ute 9 gräsänder på klarvatten, närmare sågs på olika ställen 2 + 1 + senare ännu 1 ex. Skäggdopping 1 + 1 + 1 ex, ej fler sedda. Hussvala hörd. 4 nästan säkra brunänder långt ute. 1 fisktärna ad jagar över vattnet, kommer rätt nära 2-3 ggr. Efter 15 minuters noggrant obsande ser jag en simmande sothöna ad rätt långt ute lövsångare hörs, hämpling flyger över, rörsångare ofta sedda och hörda, mest ungarnas tiggeriläten, några ggr hörs korta sångstrofer. 1 ringduva flyger förbi. steglits dito 2 ex. 4 gräsänder kommer från O, fäller i "tarmen", där jag dittills inte sett en fågel trots letande. Sävsparv hörs, ses flyga förbi. Långt uppåt NV ligger summa 6 vattenfåglar, bildar snarast en flock, jag tror det är änder (gräs??). Blåmes i björktoppen 2 m från tornet. Tornsvala bara c 2 - 3 ex, hussvala hörs 1 ladusvala flyger förbi, 3 backsvalor dito, kort därpå kommer 15 back i gles flock mot S.

Därefter obsar från verandan vid frukosten, som började c 0900. Föga eller intet att notera.

Kl 1125 såg jag från fönstret 3 kretsande ormvråkar på håll över Silvåkraskogen, den översta kretsade länge ihop med en sparvhök som några ggr gjorde attacker mot vråken, därefter seglade de dock rätt länge utan att sådant hände. Kl 1130 kom en fiskgjuse nära och seglade jättefint några varv över närmsta klarvatten. Jag såg den inte fiska, men när jag kom upp i tornet strax efteråt, berättade två norrmän där att den tagit fisk och flugit bort över Silvåkraskogen.

Rätt lång ny vistelse i tornet (1132-1220) i härligaste stilla sommarväder med en del mattvita cumuli. (Temp kl 1230 var strax under 19° C Två trevliga norrmän i tornet, de skall deltaga i kongressen. Vi pratade en del men såg inte mycket: 2 knölsvan ad i sällskap, 1 dito ad ensam, 1 sothöna ad som kommer med mat till 2 vuxna ungar vilka står på en vassbank, några skäggdoppingar, få gräsänder, 3 eller kanske 4 hägrar, rörsångare, steglits, några starar, brun kärrhök, även 1 hona ad. 1 fiskmås ad, 1 skrattmås ad, ej fler. Norrmännen hade idag kl c 0900 sett 2 skräntärnor från andra tornet och skrivit därom i boken som ligger där. Kl c 1205 kom 8 fisk/silvertärnor i fin rätt gles enkelrad my lågt över sjön mot V eller snarare VNV. My långt i VNV i vasskanten skymtade ett par ggr 1 svan av obestämbar art.

Precis när jag satte foten på marken igen kom en fiskgjuse och flög långsamt runt över närmsta klarvatten men försvann bakom träd innan något mera hänt.

Kl 1303 kom en högspännande sak förbi på 35 - 40 m avstånd i solskenet, sågs först snett bakifrån och rätt brant underifrån men gjorde en högst vänlig rundsväng så att den syntes från alla sidor, även uppifrån. Det var en ormvråk med alldeles oerhört fjällvråkslik färgteck-

9, 1977-07-30 forts.

ning! Vingarnas undersidor var mycket ljusa, snarast gräddvita, med särdeles tydlig knogfläck; möjligen var denna något större än normalt för en fjällvråk, men detta är osäkert. Kroppens undersida var också mycket ljus, buken mörkare, visserligen ej väl avsatt och inte lika mörkt som på en fjällvråk, men detta skulle varit my svårt eller [illegible] omöjligt att se på avstånd. Stjärtens översida, horribile dictu, var vit på bashalvan och mörk på ytterdelen, färggränsen var visserligen inte helt skarp men det är den ju inte heller alltid på fjällvråk. Denna färgkaraktär var ytterst förrädisk, jag är faktiskt säker på att de flesta svenska ornitologer skulle ha svurit på att fågeln var en fjällvråk. Men ryggen och vingarnas översida var annorlunda: bruna, inte särskilt mörka i grundfärgen men dock bruna. Men dessutom var de rikligt försedda med små, tätt sittande ljusa fläckar, nästan så att fågeln på närhåll såg "smårutig" ut ovanpå. Så ser fjällvråken inte ut. Och jag såg med absolut säkerhet att denna vråk var en ormvråk, det sågs på vinghållningen, vingarnas relativa längd etc. Den var fin och jämn i vingarna; säkert en ungfågel som kläckts här i trakten. En särdeles intressant observation.

Kl 1310 kom fiskgjusen och gjorde en sväng över sjön, [illegible] rätt nära, men jag såg den ej ta byte. Jag satt på verandan och förberedde mitt fågelkåseri som skall hållas på kongressen på måndag kväll.

Kl 1359 kastade jag en blick ut i det soldränkta sommarlandskapet, och min själ kom inte fiskgjusen förbi med en alldeles ovanligt stor och hög, hoptryckt, starkt silverglänsande fisk i klorna. Fågeln steg mot S och flög mindre tungt än man skulle trott, bytet måste varit väldigt "smalt", magert med andra ord. Måste väl varit en braxen. Vipflock långt håll, en fiskmås förbiflygande, eljest intet. Inte heller obsar annat än glimtvis fram till 1530.

Gluttsnäppa hörd en~~gå~~ gång på e m. Obsar ej sammanhängande.

Kl 1550 fiskgjuse åter över närmsta klarvatten. Dök men missade. Försvann bakom träd, och när jag en knapp minut senare tittade ut, kom gjusen just med en relativt liten (och inte mycket "kantställd") fisk i klorna, försvann mot Ö, senare kanske annan riktning.

Preparerade mitt kåseri som skall hållas måndag kväll. Obsar mycket ofullständiga men jag [illegible] skådade ofta över sjön. Såg nästan intet. Kl 1855 kom 7 eller 8 tärnor över huset och forts mot VNV ungefär. Fisk- eller silver. Jfr nedan. Kl 1900 - 1915 i tornet i härligt väder, kvällssol, stilla, rätt varmt. På olika ställen 9 + 6 + 1 + 2 = 18 gräsänder på vattnet, ytterl. 1 kom och fällde hos de 9, senare upptäcktes 2 till, summa 21. 1 nästan säker brunand; och 4 obest änder, troligast gräs. 1 + 1 häger. 1 brun kärrhök juv. 2 + 1 knölsvanar ad. 1 enkelbeckasin rundflyg. unga rörsångare [illegible] tjatar. 5 + 17 måsar mot SV eller VSV i gles formation över sjön, blandat fiskmås och skratt. Senare 4 fiskmås, 3 + 1 skrattmås, 5 skrattmås + 1 fiskmås
i (alla dessa~~/~~ allra mest ad), och flock c 32 blandade fisk- och skrattmåsar, också (nästan?) bara ad. 2 tärnor ad , säkert fisk, jagar uthålligt över vattnet. Några små starflockar mot S eller SSV, 6 - 8
OBS sädesärlor till sjön, och 1 forsärla flyger förbi, skarpt läte, mycket lång, "hängande" stjärt, gult på buken. My trevligt.

Efter vistelsen i tornet renskrev jag obsarna därifrån. Sedan titt över sjön i utsökt belysning, solen bakom distinkta men skira, delvis regnbågsfärgade smala molnstrimmor. Mycket mås, säkert 50 - 70 ex, mest långt i V. Även 1 [illegible] gråtrut ad flög förbi. Några ladu- och backsvalor. En ovanligt mastig starflock säkert på 1500 - 1800 ex mycket långt borta i [illegible] V, flyger ungefär norrut, höjd trol c 150 m, är flera 100 m lång, blir allt tunnare och längre, och störtar som en långsmal orm ner vid sjöns extrema NV hörn och försvinner. Trevligt.

Kl c 1940: 1 gröngöling med påfallande ojämna vingar flyger förbi. Skogssnäppa hörd. 7 + 5 gräsänder uppe ~~p~~ och flyger, strax därefter 9 dito dito. - Små insekter flyger, mängd oviss, motljus (solljus) ej så starkt att de syns på långt håll. 1952: den ljusa bruna kärrhökhannen ad flyger förbi över vassen. Gräsänder uppe (c 10 + 2 + 2 + 1 + några till); aktivitet verkar högre än vanligt.

1977-07-30 forts.

Kl 1955 kommer fiskgjusen, även denna gång över närmsta klarvatten, stannar upp, ryttlar, faller men ångrar sig genast, stiger ett par tre meter, stannar igen, faller, hejdar sig för en halv sekund men fortsätter fallet, kommer i vattnet i brant lutning men alls inte lodrätt; vattnet sprutar högt, gjusen försvinner ett slag p g av hög vass nära mig, men minsann, när den kommer tillsynes har den en medelstor, avgjort "låg" och spolformad fisk i klorna. Högst sannolikt gädda! Hög procent lyckade slag för gjusen! Det har f ö flera av mina kolleger meddelat, att så brukar vara fallet, och jag har efter senare års obsar här kommit till samma uppfattning. (Även obsarna i Gambia m fl ställen visar samma sak).

Mycket anmärkningsvärt att nästan inga svalor visade sig över sjön ikväll. Omkring 1945-1950 kom ett par tiotal ex my snabbt till sjön österifrån, delvis rakt över huset; nästan säkert både ladu och back. Men sedan blev det inte mer. I den stilla kvällen tittade jag över Silvåkraskogen, eftersom svalorna sådana kvällar gärna flyger högt därneråt, och jag tittade förstås också över sjön, incl lågt över vattenytan där de ibland samlas my tätt. Men inte en svala sedd efter de ovannämnda!

1977-07-31, söndag.

Kl 0545 väcktes jag av Inga som berättade att 4 skräntärnor flög utanför. Jag upp kvickt; jag är särskilt intresserad av om skräntärnorna skall visa sig ungefär lika regelbundna och talrika som tidigare år i juli - aug. När jag tittade ut, sågs inga fåglar utom en fisktärna, men efter några minuter drog 2 skräntärnor bort med kurs m 1 m SO-SSO; den ena lät som vanligt, den andra hade ett läte som inte liknade det i vanliga från gamla fåglar och inte heller var det vanliga ungfågellätet, det höga gnisslet, utan ett mera melodiskt ljud. Jag är praktiskt taget säker ~~y~~på att denna fågel var en juv. Därefter inte fler skräntärnor på ett slag. Plötsligt hördes gåskackel, och 19 grågäss kom från NV-NNV med rak kurs över sjön, nästan rakt över huset. 1 fiskmås juv flög över också.

Omkr 0645 for Inga till Revinge. Hon skall ta emot många av ~~Kongress~~ deltagarna i Nordiska Ornitologiska Kongressen, som börjar i morgon bittida, och hon väntas vara borta hela dagen.

0707-0737 jag var i tornet och fick jättetrevliga upplevelser. Först rundtitt både med kikare och tub, noggrann som jag faktiskt brukar göra den, även om jag är medveten om att fåglarna i andra ändan på sjön kan ses och bestämmas endast my ofullst. Såg 3-4 skäggdoppingar (ej fler), 2 hägrar, 1 ensam knölsvan ad, av gräsand några småsällskap på 3-4-5 ex förutom ett fåtal par (eller rättare: sällskap på 2 ex) och några ensamma ex. OBS fördelningen!! Totalt nog i alla fall litet mer än hittills, c 20 ex sedda. Skedand 3 flygande ex, brunand 4 + 2, 1 fiskgjuse med fisk flög bort lågt. Av brun kärrhök 1 hona ad med rätt kraftigt ojämna vingar både i de långa handpennorna och längre in; den flög mot S över sjön och när den nalkades S stranden, lyfte i my snabb följd 3 årsungar och flög upp mot den, ända fram, och tiggde ivrigt. Men honan tog ingen notis, hon flög vidare, och ungfåglarna följde ej med, åtm. ej länge. Sothöna 3 vuxna juv i sällskap, dessutom trol 2 ad långt ute. Kärrsnäppa 1 ad flög över, grönbena spelade först svagt, sedan fylligt men bara en gång, i X fiskmås 1 ad, fisktärna 2 ad fiskande i sjön, skräntärna summa 10 ex, se nedan. Skogsduva flög över, flera tornsvalor lågt över vattnet, gröngöling hörd, sädesärla sedd och hörd flera ex över vassen, rörsångare ~~e~~ sedd bra och ofta, talgoxe, steglits my ofta; kråka 2-3 ex. 1 stor trast, nästan säkert dubbeltrast, flög norrut över sjön rätt högt. Härmsångare lockade i björkarna.

När jag stod i tornet, kom en stor insekt flygande och höll sig helt lö lågt vid golvet. Den var brokig i rödbrunt och svart. Det var en dödgrävare, Necrophorus. Den slog emot mitt ben och föll, och råkade hamna precis ovanför den plats som - jag anade det - hela tiden lockat den, nämligen det numera tomma koltrastboet. Jag såg nämligen mellan brädspringorna att en död, halvvuxen unge med blodpennor låg i boet. OBS att boet ligger precis under tornets golv, avstånd bara så stort att en koltrast kommer lagom emellan! Och mycket riktigt, dödgrävaren ställde sig med svängande antenner ovanför boet - och kröp ner och försvann!

i X Skräntärna: långt bort i andra änden på sjön såg jag 6 ex flyga lågt och oftast nära varandra. Slog ibland efter fisk. Fann sedan att antalet var 7 ex, och det är mycket sannolikt att 1 ex var juv. De var dock för långt borta för detaljstudier. Men ett tu tre hördes skräntärna österifrån, och 3 ex, varav 2 ad och 1 årsung juv med mycket trubbigare vingar och huvudsakligen gul näbb, kom ut över sjön strax N om tornet. De stannade ej, men bort i V träffade de sina artfränder, och det blev ett remarkabelt möte. Alla 10 flög ett slag nära tillsammans, sedan drog sig 1-2-3 ex undan m 1 m tydligt. Men de övriga 7 (stundom 6, stundom 8) utförde något sorts socialt beteende som jag aldrig sett eller hört förut. De flög tätt tillsammans men inte med m 1 m oförändrad inbördes placering utan tvärtom så att de enskilda individernas flygvägar snoddes om varandra. De höll sig lågt (mest 1 - 5 m över vattnet), och i regel rörde sig flocken som helhet ganska raskt åt ett håll, om ock med krokig kurs. Efter en liten stund

1977-07-31 forts.

kom de allt närmare. Och redan när de ännu var i [illegible] andra änden på sjön hördes deras läte. Jag skrev upp det när de kom närmare. Det var ett hest och väsande

ää-chächäórrr (ää långt, ä kort!). Oftast utvecklades det till

ää-chächäórrr - chächäórrr - chächäórrr. Klangfärgen var lätt igen-

kännlig som skräntärna, men det var en egenartad rytm, rätt suggestiv, och det [illegible] gjorde ett ytterst [illegible] märkligt intryck när 5-6-7-8 ex snodde om varandra lågt över vattnet, varvid hela flocken med god fart förflyttade sig åt samma håll och alla lät höra detta läte.
Jag såg bergsäkert att 1 ex [illegible] i gruppen var juv. Och lika säkert, att ett par tre ad hade börjat rugga i vingarna, något ex bara my litet ett minimalt jack i vingens bakkant (ungefär) vid gränsen mellan hand- och armpennor (Jag förmodar att ruggningen börjar där). Andra var litet mer ojämna, och på 1 ex sågs tydligt att översidan inte var helt jämnfärgad (OBS: en prima ad med knallröd näbb, ej ungfågelsfärg utan ojämnhet i den gamla fågelns mantelfärg! Ungfågeln hade, förutom sin kortare och trubbigare vinge och sin gula näbb, "oren" grå färg på översidan, liksom andra måsar [illegible] och tärnor, om ock relativt litet iögonfallande jämfört med måsar och trutar).

De enskilda ind:s flygvägar var flätade om varandra ungefär såhär:

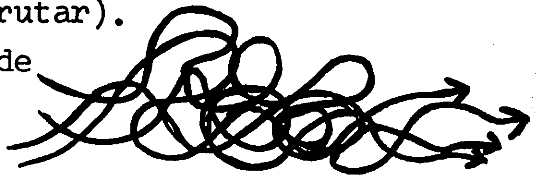

Efter frukost gick jag ut på ängen mot Ivans backe och plockade Hypericum, klippte sedan blommor omsorgsfullt lösa och lade dem på Systemets specialbrännvin med 34 % spritstyrka. Detta tog tiden 0850 - 1100 På vandringen 1 törnskata hanne ad på telefontråd, på annan tråd 1 stenskvätta (säkert juv) och plötsligt överflygande ej mindre än 4 stenskvättor tillsammans, oväntad syn men de hade antagligen suttit på stridsvagnsvägen och lyft för mig. Fällde i Nicolins trädgård, rätt tätt tillsammans, och åtm ngt ex fällde i trädtopp fast den snart lyfte igen och väl fällde lägre.
Jag satt ute och preparerade mitt pirkum. Det var jämngrått men rätt ljust, alldeles stilla, torrväder. Temp kl 1100 var 16 grader C. Fågelliv rätt kul: grågås hördes, flög förbi, en flock gräsand på c 22 ex + i deras sällskap flera mindre änder, trol kricka, kom till sjön fr Ö kl c 1000. Kricka 1 flygande över sjön. Ormvråk 1 ruggande ad, normalfärgad, 1 juv normalfärgad, 1 juv starkt fjällvråkfärgad, säkert det ex jag såg igår. Brun kärrhök. Häger sedd och hörd, rätt ofta hörd faktiskt. Kustpipare hörd 2 ggr kl c 1005; och storspov hördes strax därpå, flöjtade på håll, slutl fann jag 2 ex flygande högt mot VNV Skrattmås enstaka, fiskmås dito, skräntärna kl 0850 1 ad flygande rätt nära över sjön, troligast en ny individ eftersom den stora flocken drog sig västerut och inte sågs när jag gick ner från tornet 0737. Vidare ringduvA sedd, skogsduva flock 3 ex + någon till, sånglärka flög över ett par ggr, sädesärla; rörsångare sedd, och en gång när en ung brun kärrhök drog fram c 7-8 m högt över vassen, började en rörsångare sjunga, dock bara kort just när kärrhöken var m l m rakt över. Lövsångare, blåmes. Stjärtmes hördes i alarna, ivriga läten. Jag väntade tills de flög över luckan i trädridån; detta gjorde de också my snällt, en i taget, summa 8 blev det varav 3 hade mycket kortare stjär än de övriga (juv antar jag, har knappast någonsin sett det så tydligt i fält tror jag). [illegible] Vidare steglits som satt och sjöng och lockade mycket flitigt, ofta nära, och grönfink lockade och kväkte ehuru mindre flitigt. En flock på c 75 - 100 starar plundrade det ensamstående körsbärsträdet uppe i kanten på Ivans backe, och kråka sågs och hördes.

1977-07-31 forts.

Upp i tornet igen 1115. Såg häger minst 8 ex samtidigt stående i vasskanter så att jag såg dem, därav 2 ex helt inpå varandra och ett tredje c 25 m borta. Skäggdopping bara 2 (1 + 1 ad), senare även 1 ensam stor unge, dock knappt fullvuxen. Gräsand summa 16, alla i floc i "tarmen". Skrattmås få ex, c 5-7 ad 1 juv. Brun kärrhök ofta sedd, bl a en juv som satte upp mycket hög fart med rak kurs mot S. Den flög fram till en hona ad men denna flög oberörd rakt fram, och juv följde inte efter. 2 knölsvanar ad långt ute på klarvattnet, de simmade mot SSO ungefär och nådde längst in i "tarmen", säkert 1000 m simmade de. Tid ej tagen men jag var i tornet 1115 - 1200, och de var framme betydligt före 1200. Skräntärna 2 ad 1 juv se nedan! På långt håll krets 2 + 3 ormvråkar över Silvåkraskogen.

i X

De 3 skräntärnorna kom 1125 och började flyga mest över Ö delen av sjön, ofta nära. Jättefina obsar av ungfågeln, den hade gul näbb (möjligen mörkare vid spetsen, men absolut intet rödaktigt på näbben), och den hade vit panna. Vingarna var avsevärt kortare än hos ad, och trubbigare, dock liknade de ad däri att spetsen, på undersidan, blir kontinuerligt mörkare utåt. Översidans brungrå och ojämna ton mycket väl sedd igen. Efter en stund kom alla 3 in över närmsta klarvatten. Här hände stora ting. Ungfågeln gjorde intet försök att fiska. De 2 ad, som båda var i mycket fin dräk utan synlig ruggning, flög runt liksom ungen, ibland var 2 eller alla 3 nära varandra, men oftast var de på 50 - 150 m inbördes avstånd. Jag vet inte om en eller båda gamla fiskade, det var omöjligt att följa. Men jag vet att minst en fiskade gång på gång, och resultatet av 13 försök var som följer (de 12 första utfördes i svit, jag följde fåglarna hela tiden då; det 13:de försöket sågs c 8-10 minuter senare, när tärnorna varit ur synhåll ett slag)

OBS Härnedan betyder ett + att fisket lyckades, ett - att det misslyckades. Ett U betyder att ungen matades med bytet, ett E betyder att den gamle, som fångade fisken, också åt upp den. Se även kommentarer.

Försök nr	resultat	Vem åt fisken?
1	+	U
2	+	U
3	+	E
4	+	E
5	-	
6	-	
7	-	
8	+	U
9	+	E
10	-	
11	-	
12	+	E
13	+	U

Kommentarer:

a) bytena bestod i alla observerade fall av silverglänsande fiskar, i regel små och inte höga. Ett byte var större men ej stort

b) bytena togs genom vertikala störtdykningar, eleganta men ej från stor höjd

c) när ungen matades, lade den sig på vattnet, inte genast utan efter flyktsväng på flera 10-tal m (ungefär). Ad med bytet kom, oftast från andra hållet, fällde på vattnet, matade my snabbt och lyfte sedan genast; ungen lyfte strax efteråt

d) vid fall 12 blev tärnan attackerad av en skrattmås juv, rätt häftigt men ej långvarigt

e) i ett par fall som jag betecknat som misslyckade jakter lyfte fågeln bort från mig; det är tänkbart(men my osannolikt) att den då kan ha tagit något mycket litet byte och svalt det omedelbart. Men jag vet inte om arten fångar så små byten.

1977-07-31 forts.

1210, när jag kommit ner från tornet, nalkades en fiskgjuse. Kom nära Den sågs ej slå efter byte, men
1214 flög en gjuse bort med byte!
1216 1 bivråk i mörk dräkt kretsar över sjön

Tillägg: hämpling hörd idag, och en trädpiplärka kom över i morse och lät då höra flyttlätet.

1450 - 1610 gick jag en långsam och skön runda till Silvåkraskogen, gick dit och hem mest längs järnvägen, gick i krokar genom skogen, var nere vid båtplatsen. Det var mulet, mycket mörkt nu och såg regnhotande ut, men t v torrt. Alldeles stilla, och int särskilt varmt. Gulsparv 1 ungfågel flög upp framför mig, och 1 ex sjöng på håll, sågs också. Gräsand hördes starkt från sjön ett slag, men när jag kom fram till Silvåkra gods' båtplats och fick sikt över vattnet såg jag endast 2 brunänder, 2 knölsvanar ad, 1 brun kärrhök juv och 1 skäggdopping, därtill 1 eller kanske 2 fisktärnor.

X

i

Kl 1502 flög en gjuse med fisk mot Ö. I en stor starflock på kreaturens betesmark var 1 ex abnormt blekt, inte vitaktigt men mycket ljusare än en vanlig stare juv. Stjärt särskilt blek, me övergump ej avstickande. Undersida också ljus. Men rosenstare juv var det inte! Det lustiga var att när denna flock skrämdes upp från marken och satte sig på en el-ledning med fyra trådar, satte sig c 70 ex på den översta, c 28 ex på den näst översta, 20 på den näst understa, och det bleka exet satte sig ensamt på understa tråden. - Fiskmås juv sedd, rörsångare sedd, en tredje brunand sedd på vattnet, och den fjällvråkslika ormvråken satt på den lilla betesmarken för får innanför båtlegan. Sågs my bra igen. Kl 1532 flög en gjuse med stor fisk bort mot söder! I granplanteringen nära stigen in till båtlegan satt törnskator: 1 hanne ad, mycket orädd, rörde sig ej när jag gick förbi på 20 m. Vidare 1 hona ad och 1 vuxen ungfågel. En annan dylik hördes, och kort efteråt kom en juv flygande fram till hannen, denna flög ut och tog flygande insekt c 50 m bort (elle längre) och kom tillbaka och matade ungen! Koltrast hörd. Kl 1545 börjar svagt regn. Jag går sakta mot stugan. 1 gjuse nära, flyger runt, får inte byte snabbt denna gång. Jag hem 161 , då ökar regnet men det saktar av igen 1620 och är sedan svagt till my svagt, håller på större delen av kvällen men my svagt. Temp kl 1630 är 14 grader C. Sävsångare hoppar i buske utanför, my nära, flyger sedan upp i högt träd (talltoppen eller ev högr . Talgoxe ad kommer till ytterverandan, hänger sig i ena benet, under bordet som står där, plockar behändigt fram ett nattfly i ett skrymsle; fortsätter sedan flera minuter att granska springor i brädfodringar etc. Månne samma ex som gjorde så förra året?!

När jag skriver detta, kommer, redan kl 1815, en flock på kanske 300 starar långt borta i VNV - NV, flyger ungefär mot N, fäller i sjöns NV hörn. OBS tidig ankomst till nattplatsen p g av svagt ljus! Kl 1840 kommer en täml liten flock från NO (ungefär!) mot samma nattplats. Kl 1910 är en väldig starflock, my approx 3000-4000 ex, uppe och far därborta. F ö ej följt, me obs att inga starar kom på närhåll över sjön ikväll.

Jag sitter länge och tittar. Fiskgjuse kommer i ett par omgångar, flyger runt, ryttlar flitigt men jag ser ej att den får byte. Mycket obetydligt med svalor på kvällen, kanske 50-75 ex sedda. Några tornsvalor, kanske 10 sedda.

I skymningen kom Olof Elofson med två kolleger, en svensk och en dansk; jag bjöd in dem på ett glas Fleur de Provence och en pratstund.

SLUT

C

344

1977-08-01, måndag.

På morgonen från 0605 och en stund framåt: 2 ad och 1 juv skräntärna, nära! Dagen: nordisk ornitologkongress i Revinge.
Kvällen: mitt anförande vid kongressen.
Kl 2115 i Revinge: kattuggla skrek.

1977-08-02, tisdag.

Vaknade 0300 på natten med huvudvärk, sov uselt sedan. Reste ej upp till kongressen på morgonen. Men från 1020 var jag i tornet i härligt väder. Såg: 1 skräntärna ad, 1 skrattmås ad, 2 knölsvanar ad, 1 sångsvan ad lät höra sig, den flög fram och åter över V änden på sjön. Brun kärrhök juv sedd, samt den extremljusa ♀, denna var i ruggning. Häger. Härmsångare lockade.

1025 47 gräsänder kommer från O-OSO, störtar ner i "tarmen". Gränsiska sedd och Hör nötväcka hörd, skäggdopping få, gröngöling hörd, större hackspett hörd, 2 grönbenor flyger mot S över sjön, rörsångare sedd och hörd. 3 andra gräsänder. 1 brunand ♀. Långt i Vc 10 obestämda vattenfåglar, eller kanske flera. 2 kretsande ormvråkar. Mesar. 2 juv och 1 ad häger. OBS 1 + 2 knölsvanar ad. Hussval steglits, 1 sothöna juv, 1 ormvråk kretsar nära, 1 annan ormvråk flyger mot V på mycket stor höjd, snabbglidande. Ensam stare. De 47 gräsänderna (se ovan) ä nu nästan alla osynliga, vilket bör noteras. Steglits sjunger flitigt.

1050 2 ormvråkar kretsar på enorm höjd mot cumulusmoln, den ena är mycket ljus, (de tappades ur sikte, men kort därpå sågs 5 vråkar kretsa varav 1 kanske var bivråk, den gled sedan mot NO. De övriga kretsar glest på jättehöjd, de är ormvråkar. 6 viggar mycket långt ute. 2 sädesärlor. 1 stenknäck flyger förbi torne på 10 m avståndl ätet hörs, det är ett mycket skarpt och något vibrerande "zrt" med i-vokal, eller "zrrt", halvlångt, också med i-vokal. (OBS att lätet denna gång hördes ovanligt nära, vilket säkert har betydelse för härmningen).

1100 3 vråkar på vansinnig höjd under cumulusmoln, ytterst svåra att finna med blotta ögat. Grönfink flyger mot N-NO

1103 vråkarna ner, det är 4 ormvråkar. Skäggdopping: dels 1 ad med 1 juv, dels 1 ad med 1 stor pull. 3 steglitsor flyger mot N.

1113 1 lärkfalk och 1 sparvhök tumlar om i luften över tornet. Ytterl. 2 + 1 gräsänder sedda. Kråka hörd. Enstaka tornsvalor. Ett fåtal obestämda svalor.

1122 1 bivråk på jättehöjd, på rätt snabbt glid mot S - SSO.

1123 2 bruna kärrhökar juv, det är ♂ och ♀, jagar varandra, ♀ jagar ♂ länge, ♂ bär ett litet rött köttstycke. Även den ljusa ♀ ad sedd.

1132 jag ner från tornet

1142 OBS: en brun kärrhök juv har fällt i toppen på den stora dubbelbusken som över växer utanför kanalmynningen.

1977-08-03.

Hade mycket att göra på Zootis på förmiddagen, men 1245 for jag med buss ut till Revinge där Nordiska Ornitologiska kongressen pågår. Jag lyssnade på Ingemar Ahléns föredrag, baserat på hans nya utmärkta bok "Faunavård". Mycket bra föredrag, och trevlig diskussion efteråt. Trots att det därefter skulle komma ett föredrag av en neurofysiolog om DDT:s inverkan på nerver, avvek jag sedan, tog en kaffe, talade med bekanta och fick ett samtal med Inga: hennes mamma, tant Beth, är inte kry. Jag beslöt att gå ner till stugan. 1555 gick jag ikapp en för mig okänd herre ungefär vid stridsvagnsgaragen; det befanns vara den nyssnämnda neurofysiologen. Inga sade mig senare, att hans namn var Århem.

Vi gick sakta ner till Krankesjöns norra strand. Mycket litet fågel: 1 fiskgjuse med byte, 1 ormvråk, i västra delen av sjön 2-3-4 skäggdoppingar, 1 brunand, ett par sothöns, 3 obestämda änder/vattenfåglar, 3 fisktärnor, 1 brun kärrhök juv, ett par hägrar. Mycket magert. Gick över blomsterängen (där Scabiosa columbaria växer rikligt) - stridsvagnsvägen - stora heden. Grått, lugnt, idealtemperatur, men måttlig sikt och mycket ringa aktivitet på fågel. 1 brun kärrhök hona ad, lite ringduvor, 1 sävsparv, kråka etc; brun kärrhök juv hördes tigga, och 1 skrattmås ad i ruggning.

Ytterst givande samtal med Århem, han var trevlig och högintressant. Jag fäste mig särskilt vid vad han sade om den enligt honom avgjort negativa inställningen till zoologi bland medicinska fysiologer. (Kanske inte extra överraskande, men mycket intressant att få bekräftat av en, såvitt jag kunde döma, högst vederhäftig iakttagare).

Efter hemkomsten till stugan: i trädgården låg "svalor", tillverkade av utrivna blad ur den anteckningsbok som SkOF lagt upp i tornet.

Titt från tornet: 4 knölsvanar, annars nästan noll. Senare 1 + 1 fiskmås, ett par starflockar. Och i skymningen högst c 400 svalor, varav mest ladusvalor. OBS: (a) det var en mörk kväll, och skymningen inföll tidigt, ¢ 1930-2000; (b) sikten var dålig, varför endast en - troligen mindre - del av svalorna kunde bestämmas säkert.

Mycket litet fågel sågs på vandringen. Svartmes fanns i tallskogen söder om Revingeby.

S L U T

1977-08-05, fredag.

Efter avslutandet av Nordiska Ornitologiska Kongressen fick jag lift av Johnny Karlsson ner till stugan, ankomst dit 1840. Åt en snabb måltid, tittade på fågel från marken. Redan från 1850, och troligen ännu tidigare, flög mycket stare norrut borta över V änden av sjön, även sågs flockar som flög ungefär mot SV och kanske åt andra håll. En gång kom en flock på c 3000 ex över stugan. Nattkvarter togs tydligen vid V delen av sjön, kanske utanför (f d) Almen. Rundflygningar över V änden. Se skiss! Antal nattande nog c 10000. Kanske låg nattkvarteret mera norrut än vid Almen. Stora flockar kom med ungefär SV kurs över Krankesjön, jätteflockar kom från S och SSO ungefär som skissen antyder. Stararnas ansamling pågick till kl 1940, eventuellt längre.

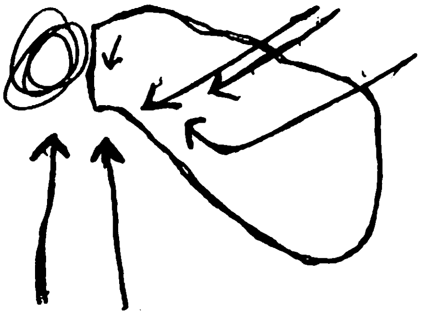

Svalor: ikväll bara ladusvala, den var allmän från c 1850 till c 2020. Antalet blev c 4000 ex, kanske så mycket som 5000. De flög mycket tätt, både lågt och högt, växlade flyghöjd, rundflög över närmsta klarvatten. Den stora massan fällde 2021; c 250 ex var kvar uppe kl 2023, och kl 2025 kom 10 ex.

Brun kärrhök någon (eller några?) juv. Häger sedd. Några fisktärnor.

Ej mindre än 550 måsar fällde för natten långt ute på sjön, se skissen härinvid. Det var skrattmås ad i ruggning + mycket skrattmås juv + en oviss andel fiskmås ad och juv. - Skäggdopping 1 ex + någon därtill; gräsand 5 + 3 + 6 + något därutöver; obestämda änder inalles 30 sedda; knölsvan 2 ex.

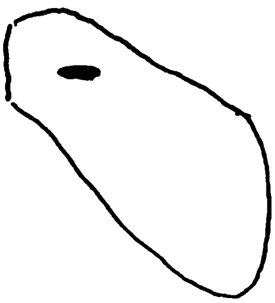

Svärmning av myror. Ljuvlig lugn kväll.

10 norrmän (Aasgaard, Lid, Schei och många därtill), flera svenskar (Sune Andersson, Lundberg den gröne, lavskrike-Blomgren) kom. Vi stod vid tornet men ej inomhus. Lätt regn överraskade oss. det kom från höga grå skyar. Halvklart f ö. Rådjur brölade.

2033 4 gräsänder mot öster.
Svärmning av chirrar (=chironomider) hörs, är mäktig. Ytterligare 5 gräsänder på vattnet. Kricka hörd.

2038 de 5 gräsänderna ligger på blickstilla vatten, de lyfter och flyger bort ungefär enligt skiss:

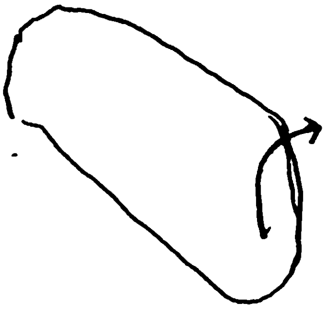

2055 Från 2055(hörs) sångsvan länge och nära.

2120 ff: stor kväll för (svärmning resp. flykt av) diptera, åtminstone till stor del chironomider, under tiden 2120 - 2220 och senare. De flög på ljus vid stugan.

SLUT

1977-08-06, lördag.

Upp relativt tidigt, eftersom jag skulle leda en kongressexkursion till de sydskånska sjöarna. Jag var i tornet 0505 - 0520. Väder fint, soligt, med rätt frisk vind. Såg: knölsvan, 5 + 2 gräsänder, 1 osäker sothöna, ingen skäggdopping, 1 drill snäppa, några obestämda änder, fisktärna. Ytterst magert fågelliv, trots fin sikt; vinden var visserligen generande, men inte så att obsarna hindrades allvarligt.

Kl 0700 skulle starten gå för kongressexkursionen. Vi kom iväg 0715. Härligt väder hela dagen. Vi for Revingeby - Harlösa - Borstbäcken - Öved - Björka - - Ilstorp - Snogeholm - Bellinga - Skårby - Krageholmssjöns S spets - E 14 - avtagsväg norrut V om Skurup - Rockarp - Häckebergasjön - Häckebergakärret - Dörröd - - Veberöd - Silvåkra by (jag hoppade av och tog farväl vid avtagsvägen ner till stugan/tornet, kom ner dit 1338) - Revingeby. Många stopp, längst vid utsiktsplatsen vid vägen N om Bellinga samt vid Krageholmssjöns S spets, där vi även gick en bit söderut över den odlade marken med kvarstående ekar; och så bl a vid Häckebergasjön och -kärret. Arter:
① skäggdopping ♂♀ med ungar (ungfåglar) sedda flerstädes
② häger ③ grågås massor, se nedan ④ knölsvan ♂♀ med 5 halvvuxna pulli i Krageholmssjön ⑤ gräsand ⑥ ormvråk se nedan ⑦ glada bara 1 ex nämligen överflygande fint vid Krageholmssjön S, över fältet med ekar ⑧ lärkfalk 1 ex på avstånd samma ställe ⑨ tornfalk sedd 2 ggr på hemvägen ⑩ fasan ⑪ sothöna 1 ex Krankesjön (och därför väl ej sedd av deltagarna!) ⑫ skrattmås allmän ⑬ fiskmås allmän ⑭ gråtrut sedd i Krankesjön (jfr nr 11!) ⑮ havstrut 1 ad Vombsjön ⑯ fisktärna ⑰ ringduva ⑱ skogsduva ⑲ kattuggla 1 funnen död på vägen nära Rockarp ⑳ tornsvala täml allmän ㉑ större hackspett ㉒ spillkråka 1 förbiflygande Häckebergasjön ㉓ ladusval ㉔ hussvala ㉕ sädesärla ㉖ forsärla 1 ex vid Borstbäcken; vi stannade dä efter besked från någon som dagen innan varit på platsen med några likasinnade och därvid sett forsärlan; och vi hade tur, den fanns först alldeles nära landsvägsbron, flyttade sig sedan nedströms men förblev synlig på stenar i bäcken i tät skugga under lövvalvet ㉗ törnskata ♂ ad ㉘ gråflugsnappare Krageholm ㉙ koltrast ㉚ nötväcka ㉛ trädkrypare ㉜ gulsparv flerstädes Krageholm ㉝ grönfink ㉞ gråsparv ㉟ stare ㊱ kråka. Därtill några arter som jag ej antecknade: mesar m m.

i X

Kommentarer därutöver: grågås sågs formligen i massor i Ellestasjön, visserligen bara på avstånd men likväl så att alla blev glada. I östra delen av sjön låg formliga flottiljer av flera hundra meters längd, visserligen ganska smala, men täta; och flera stycken var det. Öar i sjön dolde uppenbart en del fåglar. Men säkert såg vi 250 - 300 ex, kanske mera. 4 ex stod på stengrundet närmare (det "vanliga" grundet!). Ormvråk: mycket ofta sedd, flera ggr mycket nära och fint s. att färgvariationen kunde studeras och kommenteras. Vid Snogeholms slott låg en dö ormvråk i vägkanten. Stopp, jag tog upp den, det var en utsökt fin juv, färg ej extrem. Kommenterade dräkt, form och teckning på stjärtfjädrarna etc etc. - Vid Häckebergakärret flera ormvråkar, däribland en fullständigt fantastisk fågel p 25 - 50 m avstånd i solskenet: otroligt lik en fjällvråk på stjärten (väl avsatt vitt vid basen, även om kontrasten mot det mörka inte var lika tvär som i rege på fjällvråk; men den skillnaden syntes inte om man inte är speciellt van vid far moment av detta slag, och i hela sällskapet var jag den ende som hade den kunskapen). Vidare: vingens undersida oerhört lik en ljus och váltecknad fjällvråk. Likaså: huvudet, just den färg som en ljus och grann fjällvråk har. Även buken var fjällvråkslik i färgen, dock var inte "buksköldeń" lika väl markerad som den i typiska fall är hos fjällvråk (denna punkt inte lika välstuderad). Men när det gäll vingarnas översida sågs skillnaden (om man är van); denna fågel hade vitgula elle gräddgula fält på främre delen, med andra ord, övre vingtäckarna var extremt ljusa och bildade my stora fält, lysande vita i solen. Även framryggen åtminstone delvis lika ljus. Här skilde sig de båda arterna: fjällvråken ser aldrig ut s på översidan. Men detta var inte bekant för deltagarna, och även om några säkert kände till det så hade de ej sett det i fält den här gången. Flera deltagare sade mig uttryckligen att de skulle bestämt fågeln till fjällvråk och ansett bestämnin bergsäker; och vi hade en stunds diskussion om detta fall och andra liknande, båd lättare och svårare.

FORTS

Kopia skall insättas i excerptpärm II

1977-08-06 forts.

Turen var lyckad och vädret strålande, och jag tror att alla var nöjda. Men faktum är att fågelaktiviteten var lägre än jag väntat. Inte så att det var uppenbart för envar, allraminst kunde förstås främlingar väntas märka det. Redan artlistan - som är fullständig så när som på ett fåtal triviala arter - visar dock att fågellivet var på något sätt dämpat. Och individrikedomen var verkligen långt ifrån vad man kunnat vänta, allra helst i sådant fint väder. Se t ex på rovfågel: ormvråk ofta sedd och tacksam att studera. Men den är ju avgjort vanlig i dessa nejder. Efter långt sökande fick vi en glada, mycket fin, men dagens enda. Lärkfalken var njutbar men på håll och knappast sedd av alla. Och ingen bivråk, ingen gjuse, ingen brun kärrhök, ingen sparvhök! Eller se på listan över andfågel: summa tre arter, varav en visserligen högst givande, men i alla fall, tre är en ovanligt låg siffra. Småfåglarna visar detsamma, förresten: förvånande få arter. Någon orsak kan jag inte ange.

- - - - -

Ja, jag gick alltså ner till stugan efter avslutad exkursion (gick inte från Revinge utan bara från vägskälet N Silvåkra by). Ankomst stugan 1338. Mötte Inga, som just startat med bil från stugan, hon skulle upp till Revinge och ta emot deltagarna i exkursionerna, avsluta göromålen etc.

Jag var trött och tog mig ett par timmars vila, efter att först ha lagat litet mat. - Kl 1700 kort besök i tornet, fortfarande i fint väder. Mycket magert utbyte: minst 7 gräsänder, minst 15 obestämda andfåglar, 2 knölsvanar, troligen över 6 hägrar sedda. - Vid tillfällig obs på e m 1 duvhök över vassen, nära!

Från kl 1900 såg jag att starar började samlas i västra ändan av sjön, som vanligt (men så långt bort att ingenting ses om man inte söker noga). Det blev många tusen ex, delvis kom de högt, som smala ormar i luften, i storleksordningen 1500 ex/flock, delvis kom de lågt, både från S (ungefär) och från N (ungefär), flockarnas storlek växlande från 20 till 300 ex/flock, men minst en flock var på över 1000 ex.

Ul

Kl 1950 upp i tornet igen. Stararnas ansamling nu slut. Svalor, bara ladu, ovanligt fint och nära och länge, samlades, flög delvis my högt, my roligt beteende, oftast nära. Lärkfalk sedd långt uppe i NV, skrämde svalor, slog men missade. Enstaka tornsvalor. 6 ljungpipare kom mot SV över sjön, högt. Enstaka tornsvalor. - Mycket fin svärmning av diptera lågt över vassen! - Lärkfalken kom nära,steg, satte full fart; det var nu oerhört med svalor, grov skattning 7000 ex. Falken steg över dem, satte kurs mot tre svalor långt bort och struntade i andra svalor, hann upp de tre, slog efter 1 ex flera ggr, delvis vertikalt neråt, oerhört elegant, ända till vassen, svalan fällde i vassen eller kanske i en ensam buske som stod därute, falken försvann mot den mörka bakgrunden men kom upp igen "tomhänt". Litet änder, flera hägrar, 4 bruna kärrhökar (varav 2 juv, 1 ♀ ad med full kräva, och 1 ex längre ute med byte i klorna). 150 - 200 måsar fällt långt ute. (Ingen notering om art i kladden men det är skrattmås och fiskmås, dock i ovissa proportioner om intet annat säges). Svan. 2 + 5 + 3 + flera gräsänder sedda simmande, senare lyfte bl a 5 + 3 + 17 gräs och flög mot Ö. 3 storspovar med korta näbbar! - 1 sparvhök över vassen my lågt, c 1000 svalor över den. Rörsångare lät höra korta strofer 2 - 3 ggr.

Inga, Johnny, Sören och Kristina kom på kvällen, var delvis med uppe i tornet. Sedan satt vi inomhus en god stund och pratade. Då kom en nattskärra förbi lågt i strandkanten, över vassen. En småväxt fladdermus flög; jag vet ej arten.

även av detta i
skall kopia
Gösta för
anm II

Tillägg om den ljusa ormvråken på exkursionen: jag formulerade mig nog en aning för försiktigt om stjärtens färg. Den var alldeles osedvanligt lik en fjällvråksstjärt! Kontrasten mellan den vita basen och den mörka ytterdelen var väl markerad, vilket alltså gjorde fågeln extra kritisk! Sedan är det en annan sak att jag nog, när vråken ännu var alldeles nära i flödande solljus, kunde se att teckningen i alla fall inte var absolut 100 procent som en fjällvråksstjärt. Men det skall klart sägas ifrån, och jag sade det till deltagarna: inte en ormvråk på 5000 har en teckning sådan som vi såg idag.

S L U T

C

349

1977-08-07, söndag.

Morgonen omkr. kl. 0900-1000: fisktärna över sjön (1-2-3 ex), och av brun kärrhök ♂ ad, ♀ ad och minst 2 årsungar. Troligen sågs 5-6 ex inalles. Härligt, stilla väder, sol, utmärkt sikt, det blir behagligt varmt efter en ovanligt kylig natt.

1103-1133 i Tornet. Varmt; väder som förut. I "Tarmen" fäller 1 skedand; där syns dessutom ≥ 7 gräsänder. Rätt långt borta mot (f.d.) Almen, i vattnet utanför vassen, ses: 6 viggar, 1 sothöna, 5 brunänder, 2 skäggdoppingar, 1 brunand, 4+1 sothöns, 2 skäggdoppingar, 2+2 obest. vattenfåglar, 2 skrattmåsar, 1 häger (i ordning fr SO → NV). På något närmare håll på vattnet sågs 1 skäggdopping ad + 1 ditto ad och 1 nästan vuxen juv. Betydligt närmare låg 1 knölsvan ad, och här stod ≥ 3 hägrar. 1 fiskmås ad flög över. Obs ej en enda simmande fågel på eller nära närmsta klarvattnen, utom en knölsvan alltså! Senare visade sig m/m nära ännu 1 knölsvan ad, 1 brunand och 1 häger. Ingen på närmsta klarvattnen!

1977-08-07 forts.

Storspov hördes svagt ett par ggr, flög trol. högt. Rörsångare hördes, lövsångare sågs, steglits flög över. Inga såg 1 större hackspett passera. Rörsångare m.fl. idag på morgonen störd av att Thomas Lindblad med kolleger idkar nätfångst i vassen alldeles utanför stugan. Men han gör jobbet mycket noga och bra, såvitt jag vet; och detta är alltså inte avsett som kritik.

1118: 1 ormvråk glider nu. högt mot VNV. 1 brun kärrhök ♂ ad kommer fr. S. Spridda stora trollsländor (Aeshna-habitus) flyger. 1 fiskgjuse med stort byte med röda fenor (sarv? mört?) kretsar, vinner sakta höjd; släpps ur sikte (se nedan). 7 storspovar flyger lågt mot VNV över sjön. Grönsiska flyger förbi. 1 duvhök, säkert ♂, kretsar högt, faller ner, fortsätter kretsandet på lägre höjd. 1 grönsiska hörs igen, nära, flyger NO. De 7 storspovarna kommer nu, nära, flyger mot Ö; av 3 som kunna granskas hade 2 korta, flackt böjda

1977-08-07 forts.

näbbar (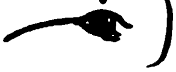), 1 ex däremot mycket längre och mera markant böjd näbb (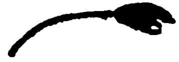). Juv resp. ad! Fiskgjusen återfinnes, kretsar högt, reser med bytet österut.

Ner från Tornet 1133. Därefter flitiga om ock ej helt oavbrutna obsar från marken. Kort besök i Tornet omkr. kl. 1205, därpå vandring till Silvåkraskogen och, efter div. krokar där, tillbaka ungefär samma väg, delvis på järnvägen. Detta c 1210-1330, sedan obsar från Tornet och vid nytt besök i Tornet kl 1350-1355, eftersom jag såg att det låg relativt mycket vadarfågel långt i V, ungefär utanför Almen. En kanot med 2 personer var på vattnet och skrämde senare upp rel. my. fågel; se nedan.

Fortsättningen renskriven på maskin!

1977-08-07 forts.

Fågel: skäggdopping sedd; häger många ex; knölsvan 1 + 1; gräsand 30; kricka 2 + 1 = 3 ex; skedand 3; stjärtand 8; vigg 2 + 5 + några till, ovisst antal; brunand nog c 15 inalles; knipa 4 ex varav 2 ♂♂ 2 ♀♀; obestämda änder c20 ex, ej flera; sothöns c 10 ex.

Vidare sågs 1 glada kl 1515, ormvråk sågs också, en brun kärrhök hade satt sig i trädtopp (i kanten av Silvåkraskogen ner mot sjön. Mycket sällsynt!! GR). Fiskgjuse sedd med fisk och utan fisk. Fasan. Trana 5 ex kl 1410. Spov, 1 drillsnäppa hörd, skrattmås sedd incl sträckande ex, fiskmås sedd, gråtrut sedd. Silltrut juv: 1 ex sågs mycket väl, det kom över sjön mot SO, hade spetsiga vingar och mycket mörka handpennor. Fisktärna sedd, 2 + 5 = 7 ex samtidigt, däri fanns (även) juv. Skogsduva 2. Tornsvala flockar högt uppe. Gröngöling hörd. Ladusvala och hussvala över klarvattnet, därtill 1 enda backsvala sedd. Törnskata matar ungar i Ö utkanten av Silvåkraskogen, där det växer täta unga barrträd uppblandade med buskar, som ännu inte kvävts. Sädesärla, taltrast, koltrast, entita, blåmes, grönfink, hämpling och kråka också sedda under vandringen till Silvåkraskogen. Vanessa io var allmän! Och trevliga diptera fann jag också.

Ungefär kl 1700, när jag på nytt var i tornet, kom Anders Dahm med maka Karin på besök. Föga fågel sågs nu; dock fiskgjuse, skogsduva, spillkråka, större hackspett och sävsångare.. 15 skedänder rundflygande.

Kl 1805 visar sig 1 skräntärna ad, den är kvar till 1820 över närmsta klarvatten.

Till västra änden av sjön kommer starar både från N och S, ungefär enligt skiss. Flera tusen ex ses, men tidpunkt när de började etc ej angiven.

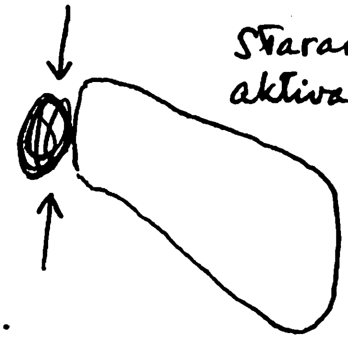

Stararna är aktiva V om sjön.

Kl 1950 ses svalor, men bara fåtaliga.

Kl 2000 går jag upp i tornet igen. Nu ses ungefär 2000 ladusvalor, några tornsvalor; och på vattnet ligger c 50 måsar; fler måsar kommer från V. Svalor "sköljer" fram och åter.

Väder: det är en stilla, halvklar kväll, härligt väder.

3 spovar komma, det är eventuellt småspov.

Kl 2013 nu 2500 svalor. Och 2 skräntärnor flyga mot Ö över sjön. Långt ute hörs ett läte "syv syv....." eller "vyv vyv.....". Det är en juv skräntärna som följer en ad, de flyger österut, kommer rakt över tornet. Lätets klangfärg (det är otvivelaktigt ungfågeln som låter höra sig! GR) är något á la strandskata men mycket mjukare en aning av mindre strandpipare.

Kl 2017-2018 mycket svalor störtar ner i vassen, högst 500 ex kvar.

Kl 2019-2020 störtar dessa ner.

SLUT

1977-08-08, måndag.

Tornet 0540-0610. Gråväder, dock litet klar himmel i Ö. Torrt. Östlig vind, behaglig temp., fin sikt. 36 skedänder och 1 kricka i tät flock; de låg tätt tillsammans, lyfte flera gånger och slog åter ned, verkade mycket nervösa. Underligt beteende,(och mycket stor skedandflock för att vara i Krankesjön numera. GR). Ännu 1 kricka sedd. 1 osäker silltrut ad. 2 + 2 knölsvanar ad. 1 gråtrut ad och 1 juv. Brun kärrhök juv sedd. Enstaka skratt- och fiskmåsar, ad av båda arterna. Häger med säkerhet över 5 ex. 1 större hackspett flyger mot N-NO. 7 gräsänder. 3 tornsvalor. Skäggdopping fåtaligt sedd. Några svalor. Några obestämda vattenfåglar på håll. Tät flock på 10 skedänder; jag trodde först det var andra individer än de ovannämnda men jag fann att den stora flocken delat sig i två. 2 skogsduvor flög söderut. 1 havstrut ad. Flock 20 måsar högt, det är en blandning av skratt- och fiskmås, de flyga västerut i medvinden. Nötväcka! Fisk/silvertärna minst 2 sedda. Havstruten ad har fällt, och i dess närhet flyger 1 havstrut subad, dräkt inte helt "ren". 1 svarttärna juv ute över vattnet. 1 större hackspett ånyo sedd. Sädesärla 2-4 ex, liksom på sista kvällarna. Gulärla flyger över.

1977-08-11.

Tornsvala idag på morgonen allmän över Klostergården i Lund, men på e m kl 1740 sågs där inte en enda.

1815 ankomst stugan. Grått, aning regn, lugnt; bra sikt på måttliga avstånd.
1822 upp i tornet. Knölsvan 2 ad, gräsand 7 ex i "tarmen" samt 2 + 2 på andra ställen. Skäggdopping c 5-6, häger 4-6, skedand över 24 ex i flock långt ute. Brunand 3. Måsar på långt håll. 1 trut juv flyger mot VSV. Kråka hörd, ärlor hörda och sedda, men my. få; det var sädesärla. Ladusvala först noll, men
1835 ses c 100-150 ladusvalor. Stare en flock på 1000 ex. Skräntärna 1 ad och 1 juv sedda, de visade sig plötsligt kl 1834, de flög ungefär enligt skiss: Ungfågeln ropade "sii" eller "siiv", litet hest, litet sjunkande. Nötväcka, större hackspett, gröngöling och en rörsångare hördes.

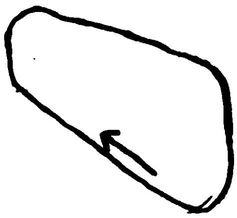

1838 Ladusvala fåtalig, 20 ex flyger högt och glest. Skogssnäppa hörd länge. Ytterl 2 knölsvanar ad sedda. 1 brun kärrhök juv.
1840 nu nog 500 svalor att se, bara ladusvala! 2 snöskator flög förbi tornet mot S eller snarare SV, lät höra sitt visslande läte (som ej hörs så ofta).
1842 skräntärnorna, 1 ad och 1 juv, reser mot Ö, var och en ropande efter sin näbb. Svalor, fortfarande endast ladu, "sköljer" förbi. Skogssnäppa hörs i 10 minuter, rundflygande!! Grönbena hörd nära flera ggr.
1846 ses 2 grönbenor, de rundflyger över sjön. Nu 500 ladusvalor eller fler.
1849 jag ner från tornet. 2 gulärlor sedda, och 1 ruggande ormvråk flyger mot NO

Senare: både drillsnäppa, grönbena och skogssnäppa hördes mycket, och en kattuggla skrek mycket.

1977-08-12.

Obsade från tornet 0550-0603. Grått, milt, frisk bris, mjukt, aning regn. På sjöns yta sågs nästan ingenting: 6 - 8 vattenfåglar långt ute, obestämbara; därtill 2 knölsvanar ad. 2 kråkor flög över, och 3 fisk/silvertärnor sågs flyga över vattnet. Men så kom 3 skräntärnor mot öster, först 2 ad och 100 m bakom dem 1 juv! Även flög 2 fisk/silvertärnor mot öster, därav 1 ad och 1 juv, de kom rakt över tornet men jag blev inte bergsäker på bestämningen (fast det är nog sannolikt att det rörde sig om fisktärnor, som häckat i sjön eller dess närhet. GR). 1 ad och 1 juv fiskmås också sedda, likaså 1 bofink och 1 sädesärla. Rörsångare hörd. Klockan 0558 sågs förutom svanarna bara en and, säger en and, på vattnet!! Häger 1 + 1 + säkert något ex till. Ej en and eller annan fågel i "tarmen".

Senare, när jag gått ner från tornet, men innan vi for till Lund, sågs ringduvor, flera ärlor samt 1 fiskgjuse.

För kvällsobservationer denna dag se nästa sida.

Forts

1977-08-12, fredag.

Kvällsobsar: stora starflockar, inalles på flera tusen ex, sågs mellan kl 1810 och 1900 långt borta över V änden av sjön. Obsar ej oavbrutna, och starar inte sedda vid varje obs, men de var uppenbart talrika. Litet antal sädesärlor, skattat 15 ex, sågs komma ut över stugan/tornet och fälla i vassen. Några tornsvalor sedda, några ladusvalor likaså. Gräsand sedd, my få, men efter en stund sågs 14 i flock. En del måsflockar kom från S redan förekl 1845, det var blandat fiskmås och skrattmås, mest juv; även 1 gråtrut. Måsarna fällde i sjön långt ute, ungefär enligt skissen/ här. Minst 6 - 8 hägrar sedda.

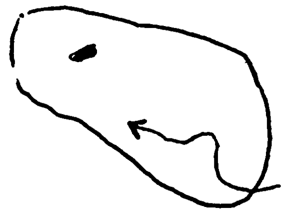

Från 1900 var jag i tornet. Antalet måsar som fällt var då under 100 ex. Väder: grått, milt, temp kl 1859 var + 16° C. Måttlig vind från O eller NO; molntäcke tätnar och blir lägre, regnhotande, men torrt.

utanför

ut för

1910: flock på väl 3000 starar kommer rakt över tornet, flyger NV ~~ungefär längs~~ sjöns S strand upp till nattplatsen; ~~[illegible]~~ på skissen. Se pilen
1 brun kärrhök juv och 1 dito ♀ ad flyger nära varandra men låtsas ej om varandra, svänger bort när de är på kanske 30-40 m avstånd från varandra och på samma höjd, lågt över vassen.

1914 c 500 ladusvalor flyger österut över sjön. Brun kärrhök ♂ ad kretsar över SO hörnet, har börjat rugga tydligt i stjärten, se skiss: Däremot ingen synbar ruggning i vingarna. - Flock svalor flyger över, c 25 ex, blandat back- ~~s~~ och ladusvala. Flera hägrar ses, säkerligen minst 2 + 2 utöver de tidigare nämnda. 1 brushane kommer förbi, inne i gles snabbflygande flock av c 500 svalor, som kommer fr S. Ringduva kuttrar.

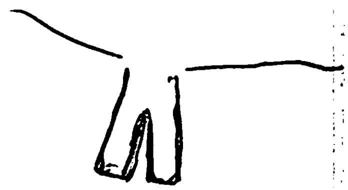

Redan omkring 1905 blev de liggande måsarna uppskrämda av en roddbåt, alla måsarna bort, inga nya kom.

1925 1 gräsand kommer fr Ö, fäller. Omkring 100 ladusvalor kvittrar, flyger snabbt över. 1 brun kärrhök juv. 1 tornsvala. Ett par hundra ladusvalor i snabba, höga "stötar" åt olika håll, ivrigt kvittrande. 2 + 1 gräsänder på olika håll. Det blir my mörkt av tjockt och låggående molntäcke.

1945 jag går ner från tornet. Inga svalor. Mycket tomt på fågel; ~~[illegible]~~ dock sågs 2 hägrar som troligen också var nya, d v s ej räknade förut i kväll.

1977-08-13, lördag.

Steg upp sent. Upp i tornet 0900; då var det mulet och jämngrått och måttlig sikt, men nästan lugnt, intet regn, rätt varmt, +16° C. Var i tornet knappt 20 minuter. På vattenytan sågs först endast 2 fåglar långt ute, de låg i sällskap, nästan säkert var det skäggdopping 1 ad och 1 juv. Efterhand kom ytterligare 1 + 1 + 1 = 3 andra fåglar tillsynes på vattnet på olika håll, alla långt bort, sannolikt 1 gräsand och 1 ?brunand, den tredje oklar. I en vasskant dök också upp 2 knölsvanar ad och c 300 m från dem en tredje knölsvan ad. Mycket långt ute flög 2 fiskmåsar ad, en tredje kom från VSV, en svartmantlad mås, nästan säkert silltrut, låg långt ute, och minst 2 + 5 fisk/silvertärnor flög lågt över sjön, även de långt bort mot NV hörnet. Häger 1 + 1 sedda. 2 steglitsor flög förbi. Grönbena hördes länge, rätt livligt lockande men inte från sjön utan från NO-ONO. Sågs ej. Omkring 65 hussvalor jagade över ängen bakom stugan; där går nu en mängd boskap sedan några dagar. Hussvalorna, som var på plats redan innan jag gick upp i tornet, kom delvis fram över detta, nästan oavbrutet lät de höra sitt läte (men ej nödvändigtvis tätt och ivrigt hela tiden). Mest höll de sig dock över ängen, ibland tätnade flocken och fåglarna lockade ivrigare. Rätt ovanligt med en sådan koncentration. Summa en ladusvala ad flög lågt över boskapen, annars var det bara hussvalor. Plötsligt kom 5 tärnor över tornet mot VNV, i enkel rad, rätt högt, nästan säkert var det både ad och juv, men intet läte hördes, och de måste betecknas som fisk- eller silvertärna, som oftast blir fallet här. (Även om de regelbundet sedda exx sommartid säkert är fisktärna, som bevisligen häckar i Vombsjön och kanske i något par även i Krankesjön).

Vidare: 1 trädpiplärka hördes, flyttlätet, kom rakt över mot SV. 1 brun kärrhök juv och den gamla, fortfarande ruggande honan sedda. 2 ringduvor flög över sjön. Några få backsvalor flög över, likaså ett fåtal ladusvalor.

Ner från tornet 0919. Då sågs svartvit flugsnapp i trädgården, och långt borta över V delen av sjön flög en fiskgjuse, jag tyckte mig se att den bar stort byte men några sekunder senare var den utan byte. Samtidigt kom 3 enkelbeckasiner över sjön, och minsann kom inte 4 sådana till förbi när de 3 ännu var i sikte.

Från 0930, när vi började äta frukost, blev det regn, av växlande styrka men delvis mycket kraftigt. Höll på till 1150, när det plötsligt ljusnade. Regnet slutade, men då hade vi fått en ordentlig blöta. 1 gråtrut ad flög mot NO. Talgoxe juv sedd. Järnsparvens "långa pip" nästan säkert hört en gång från buskarna vid stranden. Några sädesärlor på ängen vid boskapen, och rätt stora starflockar (c 75 - 200 ex) sedda där.

Temp kl 1215 = + 16° C. Helmulet men rätt ljust. Storspov hörs flera ggr. Några tornsvalor glest över sjön. 1 häger flyger my nära. Eljest intet.

Kl 1240 kom Inga tillbaka; hon hade varit i Lund och hämtat Lisen och handlat mat. Jag observerade att en del småfågel rörde sig i buskar och träd på tomten och runtomkring. Mest talgoxe men också flera lövsångare, däribland några mycket gulgröna (= ungfåglar), och 1 svartvit flugsnapp. 2 entitor och 1 rörsångare sedda. Fiskgjuse över sjön ett par ggr, likaså skrattmåsar juv och fiskmåsar juv. 2 grönbenor kom över sjön.

Jag gjorde en promenad, först genom strandskogen förbi Saltkråkan och upp över Ivans Backe i sällskap med Inga och Lisen för att leta svamp, sedan ut på stora heden, där vi separerade; jag gick till ödegården, medan Lisen och Inga fortsatte ner i den risiga tallskogen. Här fann de massor av fin svamp (skogschampinjon, rodnande fjällskivling m m). Jag letade först efter champinjoner på de sandiga markerna vid ödegården (den ligger nära där Silvåkra kvarn låg förr i världen). Forts

1977-08-13 forts.

På dessa helt öppna marker har jag förr om åren funnit rätt mycket champinjoner, vilket må vara ekologiskt förvånande, men faktum kvarstår. Idag såg jag emellertid inte ett spår av svamp här. Örtvegetationen är mångfaldigt högre och tätare än vanligt: gräs, Achillea, många sandörter m m står flera dm höga och bildar ett slutet växttäcke. Jag letade litet insekter men fann inte mycket. Inne i den gamla trädgården låg massor av Transparent Blanche under ett gammalt äppelträd, en del var ätliga men de flesta var maskstungna och många naturligtvis för gamla. Däremot fann jag ett i skuggan stående klarbärsträd med rätt rikligt med mogna bär, som tydligen inte uppmärksammats av andra. Plockade någon liter eller mer. Fann också ett plommonträd, stort och fylligt, med fullkomligt enorm fruktsättning, grenarna hängde tunga som bly. Om man på ett par tre decimeter tog bort 40-50 frukter märktes knappast någon skillnad. Det var blå plommon, väl utvuxna men endast en ringa del var verkligt mogna.

På heden sågs på avstånd 2 ryttlande tornfalkar och 1 lågt kretsande glada, mycket röd. Över betesmarken nära byn kom 1 ormvråk, den fällde på hög ledningsstolpe. Sånglärkor var allmänna på heden, lyfte, ofta 5-6-8 ex i snabb följd nära varandra, med sitt vanliga läte. Trädpiplärka sågs och hördes, och 1 ängspiplärka lyfte och lockade.

Det blev regn, men inte starkt. Jag kom hem lastad med byte och fann damerna med all sin fina svamp, en stor korg bräddfull.

Kl 1703 upp i tornet. 1 större hackspett flög förbi. Väder lugnt, svagt regn, milt, mulet, men sikt god åtminstone några km. Långt ute en del mås, både fisk- och skratt, antal kanske 10 - 15. Steglits sjöng mycket uthålligt i björkarna, även 2 ex överflygande. Häger sedd. Ej en vattenfågel på sjöns yta. Långt bort en samling fiskmåsar, de kom närmare, var 11 ex, samtliga årsunga. Några ladusvalor. Kl 1711 upptäcktes 1 gräsand (simmande, liksom alla änder och doppingar i forts. om ej annat sägs). Gröngöling hörd. 2 bruna kärrhökar juv sågs kl 1715. 1 havstrut ad , symmetriskt ruggande i handpennorna innanför vingspetsen, flög mot V rätt högt. 1 brunand. Ännu 1 gräsand! 2 + 1 ringduvor flög förbi. Brun kärrhök hona ad i ruggning, kommer flygande lågt med byte, möter en juv som flyger mot henne, hon kastar bytet, ungfågeln tar det. My. elegant. Ett par hägrar sedda. 1 skrattmås kl 1722, 2 knölsvanar simmar fram bakom en vass kl 1724.

1730: jag avsåg just att gå ner då Jörgen Sjöström kom upp i tornet. Ej sett honom på åratal. Vi var aldrig nära umgängesvänner men samtalade ibland om fågel m m på den tiden han läste i Lund. Talade med honom, särskilt om fattigdomen på vattenfågel. 1 gulärla flög över. 3 fåglar simmar fram täml nära, det befinnes vara 3 rörhöns varav 1 ad och 2 helt vuxna juv.

Några minuter senare kommer Johnny Karlsson upp i tornet. Vi såg bl a 1 brun kärrhök juv med alldeles klart snövit hjässa, den sågs utmärkt, flög lågt över vassen och ett par ggr rakt emot oss. Aldrig sett den dräkten förut. Undrar om den ligger inom den "normala" variationsbredden. Högst troligt är denna fågel inte kläckt i sjön; jag har inte sett den förut. 30 fiskmåsar, varav minst 22 - 24 juv, kom från S, några skrattmåsar ad och juv likaså, 2 spovar, säkerligen storspovar, flög lågt över sjön, även över de nyssnämnda måsarna, som fällde i sjön. En juv ormvråk skriker ihärdigt, sitter uppenbart bakom huset, syns ej men hörs my länge. 2 andra bruna kärrhökar juv ses, därav 1 kretsande över Silvåkraskogen, den andra fäller i en oxel i den trädrad som avgränsar granplanteringen mot Ö. Syns mycket bra, hjässa orangegul-orangebrun. Sitter fritt, säkert 7-8 m högt i trädtoppen, vilket är mycket ovanligt. 1 skäggdopping ses 1738. Ner från tornet 1745.

Johnny hade ärende till Inga, han deltog i vår middag med svampsmörgås, krabba och vin. Mycket trevliga timmar. S L U T

1977-08-14, söndag.

art	morgon	f m och middag	e m incl vandring	kväll	kommentarer
skäggdopping	2 + 1	-	-	sedd	
häger	c 4	sedd	sedd	flera ex	
knölsvan	-	2	2	4 (= 2 par)	
gräsand	1	-	sedd	summa minst 18	ja
brunand	1 ♂	-	-	4	
gravand	-	-	-	1 flög mot Ö	
obest änder m m	c 8	-	-	c 34	ja
fiskgjuse	1	minst 3	sedd	sedd	ja
bivråk	-	1	-	-	ja
ormvråk	-	flera	sedd	-	ja
duvhök	-	1 näst.säker	-	-	ja
sparvhök	-	-	1 näst.säker	-	ja
brun kärrhök	1 juv, 1 ♀ ad	flera	sedd	sedd	ja
vipa	-	4 mot NV över sjön	-	-	
grönbena	4	-	-	-	
drillsnäppa	-	-	-	hörd många ggr	
obest småvadare	-	1	-	minst 2	ja
storspov	-	17	-	-	ja
dvärgmås	1 juv	-	-	-	ja
skrattmås	1 juv	1 juv	-	sedd	
fiskmås	-	1 juv, 2 ad	-	sedd	
gråtrut	-	-	-	sedd	
svarttärna	1 juv	-	-	-	ja
fisk/silvertärna	minst 10	minst 11	sedd	sedd	ja
skräntärna	-	3 ad	-	2 ad	ja
ringduva	sedd	sedd	sedd	-	
skogsduva	-	1 + 3	-	-	
tornsvala	-	sedd	sedd	-	ja
kattuggla	-	-	-	hörd kl 2115	
ladusvala	-	sedd	sedd	-	ja
hussvala	-	-	sedd	-	ja
backsvala	-	-	sedd	-	ja
trädpiplärka	sedd + hörd	-	-	-	
sädesärla	-	-	-	några sedda	
lövsångare	sedd	-	sedd	-	
svartvit flugsn	-	sedd	sedd	-	
näktergal	-	hörd	-	-	
entita	-	-	sedd	-	
blåmes	-	sedd	-	-	
talgoxe	sedd	sedd	sedd	-	
gulsparv	-	-	3 ex	-	ja
grönfink	-	-	hörd	-	
hämpling	-	överflygande	-	-	
steglits	sedd + hörd	sedd + hörd	sedd + hörd	-	
korsnäbb	hörd, 2 ex	-	-	-	ja
stare	flockar	sedd	sedd	massor	ja
sommargylling	hörd av Inga	-	-	-	ja
kråka	-	sedd	sedd	-	ja
korp	-	3 ex	-	-	ja

FORTS

1977-08-14 forts.

Kommentarer till tabellen: alla obsar gjordes vid stugan/tornet samt på eftermiddagen på en vandring till Silvåkraskogen och åter. Jag upprepar här inte alla de arter, om vilka kommentarer utlovats i tabellen, utan bara sådana där iakttagelserna kan ha åtminstone något litet intresse utöver artbestämningen och siffran.

De 8 obestämda vattenfåglarna låg långt ute, spridda. Dvärgmåsen juv flög lågt över öppna vattnet, likaså svarttärnan. Fisk/silvertärnor relativt talrika, de flesta långt bort i V delen. De 17 storspovarna kom kl 1020 i sällskap med en obestämbar vadare. Bruna kärrhökar sågs i flera ex, ett slag 4 samtidigt långt bort i V tillsammans med någon mindre rovfågel. Korp: ett ex svängde över stugan kl 1042, försvinner österut, jag skyndar dit, ser 3 korpar som fäller på f d sandtaget nära varandra; en kråka flyger dit och fäller nära korparna; en annan kråka fäller alldeles inpå dem och sitter sedan i horisontell hållning med huvudet framsträckt (och tittar på dem; det ser mycket lustigt ut). 1 skogsduva fäller tämligen nära dem. Korparna är kvar c 5 minuter, flög sedan mot Ivans backe och försvann. Ingen av dessa 3 korpar var i ruggning såvitt jag kunde se.

Fiskgjuse sedd många ggr på dagen, först 1 ex mycket långt bort, ryttlade säkert inte över sjön utan över dammarna vid Stensoffa. Kl 1208 kom 1 gjuse nära, flög sökande över sjön, 1210 slog den i vattnet från låg höjd och mycket flackt, uppskattningsvis i en vinkel mot vattnet på 25 - 30 grader, försvinner bakom vassrugge men kommer upp med en medelstor, starkt silverglänsande fisk som ej är påfallande hög i kroppen. 1214: en annan gjuse, som ruggar i stjärten, ses över sjön; och samtidigt ses en tredje gjuse som just lyfter med en liten fisk från sjön, den stiger högre. En brun kärrhök juv flyger efter den många hundra meter men ger upp, den hinner aldrig ifatt gjusen, avståndet blir aldrig mindre än 50-75 meter. Senare ses gjuse 1230-1300, och 1301 flyger den bort mot öster med fisk. 1730 ses gjuse på nytt, den tar stor fisk vid snett nedslag.

Klockan 1311 sågs 1 bivråk, klockan 1335-1340 sågs 3 skräntärnor ad, de kretsade högt, gled sedan troligen österut. Ungefär samtidigt sågs 1 + 1 ormvråkar juv samt en del högflygande måsar.

Insektliv uppenbart intressant, men jag har bara noterat "sländor, amiral, kålfjärilar", däremot tyvärr intet om deras antal eller beteende.

Inga hörde sommargylling, tidpunkt: morgon eller förmiddag.

Morgonobsarna från tornet skedde 0805-0820. Då var det mest molnigt, svag vind och god sikt, samt temp. 15° C. Därutöver inga anteckningar om dagens indelning, ej heller om vädret, men jag har ett minne av att det var varmt och soligt sommarväder när jag gick min runda till Silvåkraskogen på e m. (GR vid renskrivningen av denna sida 1981-07-08. Tabellen renskriven omedelbart, antagligen kvällen 1977-08-14. GR).

1977-08-15, måndag.

Strålande morgon, svag vind, temp kl 0550 var +8° C. Jag upp i tornet 0600, där var Thomas Lindblad med en kollega som jag tror heter Ulf Lundwall; de hade spänt upp fångstnät för småfågel runt buskarna och i vassen liksom häromdagen. Just innan jag kom upp hade de haft 3 fiskgjusar samtidigt varav 1 tagit fisk. Nu var bara 1 ex kvar

Jag såg 2 + 2 skäggdoppingar, i båda fallen 1 ad och 1 juv, kanske ngt ex till; vidare häger minst 3-4 ex, säkert fanns flera. Knölsvan 2 ad på klarvattnet. Gräsand summa 1 ex! Brunand också 1 ex! Fiskgjuse: det nyssnämnda ex flög runt länge, mesta tiden över närmsta klarvatten. Efter mycket lång rundflykt gjorde den ett slag ner i vattnet, låg och paddlade djupt , visserligen inte länge men dock så att jag trodde den fått byte. När den lyfte var den dock "tomhänt", vare sig den nu missat eller den släppt bytet; det sistnämnda är inte omöjligt att döma av dess beteende, me det måste ju förbli spekulation. Brun kärrhök 1 juv över vassen. Rall skrek en serie "gristjut"; det var längesedan jag hörde den. Gråtrut: 2 juv + 2 ad ruggande i vingarna + 1 ad + 1 juv kom flygande ungefär mot Ö, kort därefter kom 1 ad åt motsatt håll, rätt högt (den sistnämnda). Andra måsar sedda på avstånd, bara få; men när jag just kommit ner från tornet såg jag c 10 skrattmåsar (mest juv) och 1 fiskmås juv över sjön, de kom ungefär från SV. Några tärnor, fisk- eller silver, fiskade bort i V ändan av sjön, liksom de gjorde flitigt igår. Ingen kom nära. Tornsvala någr glesa ex över sjön, flög snarast mot N (mot vinden, ungefär). Ladusvala några få ex lågt flygande, också mot N ungefär. Trädpiplärka hörd. Sädesärla: ett ringa antal c 2 + 2 + någon till, flög österut, hade antagligen/ lyft från vassen. Lövsångare sjöng en gång. Steglits lockade, den finns här konstant f n och sedan rätt lång tid. Bofink hördes. Korsnäbb: liten flock på 3-4 ex lockade ivrigt, flög högt och nästan säkert mot S eller SV: jag såg dem inte med säkerhet, men deras läte hördes på långt håll.

i

forts!

1977-08-15 forts.

Ankom stugan 1820; jag gick nästan genast upp i tornet. Synnerligen klar luft, alldeles lugnt, temp +14,5 C. Övervägande molnigt av omväxlande, välutbildade moln, delvis cumulus-artade.

X Uppe i tornet var en dansk, som just sett " två rovterner ".
i De hade dragit iväg österut.

Jag var i tornet till 1905 tillsammans med dansken. Såg: 2+4 skäggdoppingar, några hägrar, 6+1 gräsänder, 1 fiskgjuse som nästan hela tiden flög runt men aldrig lyckades ta byte. Ej i ruggning. Möjligen ungfågel men detta är ej säkert eftersom den hela tiden (oundvikligen!) var m.l.m. i motljus. Brun kärrhök på håll. Glutt hörd; grönbena först hörd, sedan kom 2 förbi mot SO. Enkelbeckasin 2 ex i sällskap. Måsar nästan inga. Orsak kanske att en fiskebåt och senare även en stor canadensar-kanot var ute

1977-08-15 forts.

på ostenet just där mesarna brukar fälla på kvällen. 1 skogsduva flög över sjön ↑, senare kom 1 ringduva ↓. Tornsvala några på, bara 3 tror jag. Gröngöling hörd. Trädpiplärka hörd; sädesärla och gulärla sedda och hörda i ringa antal. Steglits lockade flitigt, minst 2 ex sågs nära. Stare från c 1835 till 1905 (och liten stund därefter) i massor. Det klarnade ett slag och mot den ljusa himlen kom starflockar delvis högt mot V Krankesjön, särskilt från N-NO. Ofta 4-6-7 flockar samtidigt, därav ett par på <100 ex/flock, några på c 400-800 och någon på 1000-3000. En gång en alldeles gigantisk flock, säkert 800 m. lång och mycket tät om och rätt smal delvis. Säkert 10000 (Tiotusen) ex däri, och totalt såg jag säkerligen 25000 -30000 ex anlända. Ett par flockar

1977-08-15 forts.

kom även över Tornet mot VNV och NV, men bara 2000-3000 ex inalles. Mot slutet, när det drog upp mycket mörkt molnkomplex från O-ONO och blev en stunds regn och mycket hastigt mörkare, flög ett par tusen stare mot över östra sidans vass, my. lågt, men jag tror inte de fällde där. – Det var omöjligt att kontrollera allt som hände bortåt nattplatsen; antalet fåglar kan ha varit avsevärt större.

Ladusvala: en gång kanske 75 ex snabbt förbi, eljes ytterst litet.

Sommargylling: 1 ♂ ad kom tyst
X flygande förbi Tornet, ute över
i vassen kurs NO-NNO, höjd
c 20-25 m. Praktfullt! Flera
100 m sträcka i fri flykt. –

Senare obser: Inget nytt, några måsflockar kom. Det blev mäkta mörkt, sikt sämre av regn, men kl. 1955 och senare ånyo ljusnande, även om molnen (nu i V) var blåsvarta. Vid

1977-08-15 forts.

ett par tillfällen sågs 6+1+2 gräsänder flyga. Gjusen uppe och flög även i regnet, om ett kort slag var häftigt. Även starflockar i regnet, flög över vassen lågt.

Kl 2009 lyfte precis 10 gräsänder rel. nära och flög över huset mot SO.

1977-08-16, tisdag.

Upp i tornet 0555, kvar till 0620. Spegelblankt, molnfritt, utmärkt sikt. Temp kl 0621 var drygt +7° C, alltså rel. kyligt, men det kändes föga. Jag noterade (hä i ungefärlig tidsföljd): 1 råbock rusade ut ur aldungen, hade bara ett horn, d v s säkert samma som vi sett tidigare i omgivningarna. Gräsand 5 + 1 + några få. Knölsvan 1 ad + 1 ad, icke i sällskap. Nötväcka hörd. Rörsångare sjöng svagt ett slag. Häger 1 + 1 + 1 + 1 = 4 ex stående i vasskanter på olika håll, senare 2 andra ex uppflygande intill varandra med skrän. Steglits kvittrade i björkarna. Drillsnäppa 4 i sällskap flygande över vattnet mellan vassruggarna, senare en femte hörd. Kricka 2 ex flygande, fällde. Skata hörd nära. Backsvala c 25 glest fördelade, lätt bestämbara även på långt håll i det utmärkta ljuset. Tornsvala flera ex lågt och snabbt över sjön, knappt mer än 6-8 ex först men antalet ökade, så att jag nog såg 20-25 inalles. Skrattmås långt bort i VNV 1 + 1 flygande ex och c 5 som låg på vattnet, bland de senare kanske ngn fiskmås. Säkra fiskmåsar 1 juv och 1 ad sedda flygande. Fisk/silvertärna något ex my långt borta. Sädesärla 3 lyfte från sjöns vass och flög över tornet, kanske 5 minuter senare 3 till upp ur vassen Kaja 1 ensam förbiflygande mot S. Smådopping 1 ex på fritt vatten strax utanför närmsta klarvatten, låg tillsammans med 2 änder varav ena ex hela tiden sov med huvud indraget och föga synligt, det andra ex hade mycket tydligt och rätt brett vitt vid näbbroten, både lateralt och medialt; se skisser och text nedan. Redan från början tänkte jag att om jag sett det exemplaret rimligt bra på vintern så skulle det lätt utnämnts till bergand, men jag tyckte inte att huvud och näbb och kroppsstorlek föreföll större än hos vigg; å andra sidan hade jag ingen vigg, eller åtminstone ingen bestämbar vigg, att jämföra med. Se nedan.

Trädpiplärka överflygande några ex. Talgoxe flög förbi. Brunand ♂ låg fritt synlig; senare, på avstånd därifrån, 2 andra brunänder sedda som nästan säkert var ♂♀. Stare enstaka överflygande, och jag såg att flockar vistades på ängen bakom huset, där det nu betar mycket boskap. Bofink hörd.

Rätt långt bort i en vasskant 1 sothöna juv. Säkerligen 1 km därifrån 1 annan sothöna, ad. Skäggdopping 2 ex.

De 2 änderna som låg vid smådoppingen har simmat en sträcka, ses bra. Båda har lika klart vitt vid näbbroten. De är likstora, och jag tror bestämt att de är unga viggar, ehuru alldeles fullvuxna. En brunand ♀ (eller åtminstone hon-färgad, för att uttrycka sig försiktigt) ligger nära dem, ser större ut om också bara litet och inte tydligt hela tiden.

Se skiss här för huvudets teckning på den först observerade fågeln. Den andra såg faktiskt likadan ut.

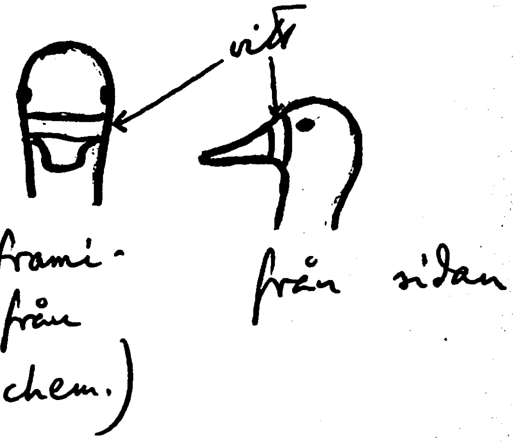

Kråka 1 hörd, senare 2 hörda.

18 vipor i fin flock kom från N, höjd nog bortåt 150 m, flög över sjöns NÖ hörn och vidare ungefär mot S eller snarare SSO.

3 krickor flygande förbi nära tornet.

Skarpt "zäck" hörs många ggr, stämmer my bra med sävsångarens varningsläte, men jag kan inte motsvarande läte hos andra, sällsyntare arter. Rörsångarens motsv läte kan jag däremot, det är mycket torrare och låter ungefär "trett"; det var det inte.

Ner från tornet 0620. Sedan en del obsar från tomten resp från frukostbordet. Jag hörde hårda varningsläten, starka och ihärdiga, tittade efter, och i rosenbuske på ängen satt 6 törnskator alldeles intill varandra, alla på en liten bit av busken som var starkt solbelyst och hade torra döda grenar. Jag såg tydligt att 1 ex var ♂ ad och ett annat ♀ ad. Trevligt. Enstaka ladusvalor. På avstånd bortåt Silvåkra by rätt rikligt med hussvalor flygande över husen och ledningstrådarna.

När vi åt frukost kom 1 fiskgjuse och flög länge över sjön, delvis nära. Sågs ej slå efter byte. Flock på 7 krickor kom snabbt förbi, fällde uppenbart i sjön. OBS att ingen brun kärrhök sågs denna morgon!

Start mot Lund 0740.

1977-08-17, onsdag.

Upp i tornet 1842. Väder: stilla, överväg. klart, my fint, rätt varmt; svagt dis, som åtm. delvis berodde på brandrök från halmbränder. Temp kl 2000 var 14° C.

Skogssnäppa hördes länge när jag gick upp i tornet och ngn minut framåt. Av gräsand sågs 17 ex i "tarmen" (där fanns säkert flera) samt på olika ställen f ö 3 + 8 + 2 + 2 + 10, sistnämnda flock flög österut, alla andra låg på sjön. Minst 26 obestämda änder my långt bort, men säkerligen dykänder och i så fall nära nog säkert vigg eller brunand. På annat ställe 2 + 5 andra obestämda änder. 4 krickor. 3 knölsvanar ad. Stare allmän, ladusvala allmän och livligt kvittrande. 2 + 5 skäggdoppingar. 1 ringduva, 1 skogsduva.

Buskar nedanför gamla P-platsen, nära landfästet för den helt förfallna bryggan, delvis avverkade, men detta kan ha skett på Anderssons önskan och utgör inget tråkigt ingrepp i naturen. -

Häger 2 + någon till + senare 2 andra, överflygande.

Myror svärmar, en rödbrun medelstor art. Diptera svärmar också, antal dock måttligt såvitt man kan bedöma med kikare från tornet.

Svalor glest och delvis my högt, delvis lågt, de flesta långt i V över sjön; de ex som kommer nära är ladusvalor. Stare ansamlas som vanligt mot sjöns V ända, de flesta flockar som jag kan se tycks komma från NO ungefär, men flockarna är inte stora. Rätt stora flockar även på ängen bakom huset. Ett par bruna kärrhökar mycket långt borta i V - VNV, kom aldrig nära, sågs dåligt. Trädpiplärka flyger över ett par ggr. Måsar praktiskt taget noll! Tärna (fisk/silver) 1 - 2 ex my lång bort i motljuset.

1900: skogssnäppa ånyo hörd. 3 enkelbeckasiner flygande i sällskap, satte kurs österut. 3 gräsänder, ej sedda tidigare   några fiskmåsar juv

1905: gigantisk starflock långt bort i V, säkert över 5000 ex. Även från SO kommer starflockar ditåt. 2000 starar flyger förbi strax därefter, rätt nära tornet, kurs ungefär NV, men c 250-300 viker av och flyger runt över vassen ett på tre hundra m ungefär N om tornet, den vass där det står en ensam torrbuske och där ett kärrhökspar höll till; starflocken är uppenbart intresserad av att fälla här, men jag tror de fortsätter, eventuellt efter kort uppehåll. Skräntärna hörs plötsligt, 3 ad kommer flygande efter varandra, med c 100-150 m avstånd mellan vardera, de flyger på c 15 - 50 m höjd, gör inga försök att fiska. Fortsätter i vid båge ungefär enligt skissen. Alla är ad. Den främsta fågeln ropar sitt hesa läte många ggr, en gång i taget. De kommer täml nära, alla försvinner bakom träden i SV och håller då kurs m l m mot SO, kanske SSO. 1 gök flyger över sjön mot SV - SSV. Ladusvalor ökar my starkt, nu är de säkert över 2000 ex. Flock minst 30 ärlor kommer fr N och fäller rätt brant i vassrugge en bit ut. Art oklar, troligen båda arter närvarande i flocken. 1 grönbena flyger lockande mot SO. 1 tornsvala högt. 2 enkelbeckasiner till.

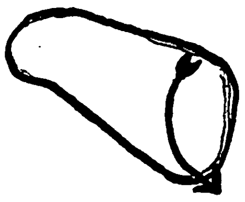

i X b

Ner från tornet 1917.

Senare, under middagen, ökade svalorna starkt både i antal och aktivitet, kl 1930 var de säkert 4000 och kl 1940 8000 till 10000, de rundflög snabbt och livligt och var då fördelade från sjöns yta till stor höjd; flera gånger "sköljde" de utpräglat fram och tillbaka, i massor, högt och lågt samtidigt; kl 1950 fortfarande i massor, kl 1954 först osynliga men i kikare sågs att de for tätt och lågt över vassen, som vissa flockar brukar göra innan de fäller; antalet hade minskat, huvudmassan störtade tydligen ner just mellan 1950 och 1954.

Därefter inga obsar, åtminstone inte visuella; däremot märkte jag omkring kl 2030 att gräsänder snattrade ovanligt livligt, även antalet måste varit någorlunda stort, det var en kör ett slag. Kanske en uppgång på väg för änderna; i så fall givetvis intet bevis för bättre näringsförhållanden, men även ökad genomflyttning med korta uppehåll bör ju ge sig tillkänna genom m l m tydligt ökat antal.

S L U T

1977-08-18, torsdag.

Var i tornet 0555 - 0610. Alldeles lugnt, temp drygt + 6° C. Sol, men tämligen tät dimma över sjön. Det lättar dock rätt snabbt, och kl 0605 är sikten över sjön drygt 1000 m. Över land österut också dimma som har lättat starkt så att solen lyser. I sjön iakttogs av naturliga skäl inte mycket: häger 1 + 1, knölsvan 2 + 1 + 1 = 4 ad, gräsand c 4 + 5 + 5 till som kom österifrån och fällde. Över sjön en flock på 20 ladusvalor, en ensam tornsvala.

Mindre hackspett ropade helt nära tornet. Länge sedan sist. Ännu längre sedan är det dock som jag hörde göktyta, och jag skall försöka checka eventuella förväxlingsrisker.

Jag tittade ett slag ut över ängen mot Silvåkra by, där kreaturen går. Ormvråk på ledningsstolpe. Därtill två mycket tätt samlade starflockar rundflygande, och förklaringen kom genast: en gammal lärkfalk svängde förbi, gjorde ett slag mot en ensam stare som dock flög mycket lågt, och slaget missade.

Dagg i alla spindelnät. I motljuset syntes hur oerhört talrika spindelnäten är på buskar och på (icke betad) ängsmark. Tog ett par motljusbilder, men tror inte de blir så lyckade, det är rätt svårt att få sådana motiv bra, särskilt om man vill ha översiktsbilder snarare än detaljer.

Råka flög över. Ett par obsar ut över sjön visade, att gräsänder var litet mer i rörelse än vanligt; flockar på 4, 9 och några till kom och fällde, och på avstånd rundflög en flock på 7 änder, nästan säkert bläsand, de fällde troligen långt upp i andra änden av sjön. + Se tillägg härnedan!

Start mot Lund 0738. Vid ankomsten till P-platsen vid ekologihuset sågs förvånande mycket tornsvalor mot den blå himlen, de svärmade livligt om varandra, ofta uppdelade i 2 svärmar som dock då och då smälte m l m tillsamman. Totalantal sedda c 85 ex, verkliga antalet var säkert högre ty även bortemot lasarettsblocket fanns tornsvalor. Ingen tendens till svärmning runt husen utan enbart högre uppe, och tysta, och nästan alltid "varje fågel för sig", d v s de följde inte varandra.

Tillägg: Omkring kl 0720-0725 sågs även över Krankesjön en oväntad riklig tillgång på tornsvalor, som svärmade lågt till medelhögt. Trots bristfälliga obsar säkert 25 - 35 sedda. Därtill litet ladusvala och ett antal backsvalor.

1977-08-19.
Klev av bussen vid Revingehed (vid f d hållplatsen [redacted] Kvinnevad) kl 1852. Gick ner till stugan, ankomst dit 1930. Intressant fågelkväll; för obsar på nedvandringen se härnedan under gräsand. Från stugan och tornet noterades:

häger 1
sångsvan hörd starkt
gravand 4 flygande
gräsand: på nervägen sågs 3 + 1 + 3 + 30 + 5 + 6 ex flyga mot Ö; senare sågs i sjön 10 ex + från sjön lyftande fina flockar på 18 + c 50 ex + åtminstone några till. Summa alltså minst 130 ex som flög mot Ö. Mycket kul med ett så högt antal.
kricka 10 över sjön
bläsand 3 ex mot Ö
obestämda änder minst 12
brun kärrhök 1 juv
sparvhök 1 jagande
trana 4 ex, de kom från NV. Se även nedan.
skrattmås över 35 ex sedda
fiskmås c 20 ex sedda
obestämd mås c 90 ex sedda

(nära Kvinnevad)
skogsduva flock 40 ex (på nervägen!
tornsvala några sedda
sånglärka hörd
trädpiplärka några ex
ladusvala allmän
backsvala några
hussvala hörd
} summa svalor 2000 ex, men siffran är mycket approximativ. Svalorna var talrikast kl 1925-1935, sedan (blev de) ej obsade.
gulärla hörd
grönsiska: 1 just flygg unge satt på järnvägsbanken vid Saltkråkan och släppte mig på 1½ meters avstånd (en och en halv meter)!!

Ej angivet när jag gick ner från tornet, men det måste varit före kl 2020. Då kom 21 tranor på nära håll över sjöns SO hörn, de ropade flera ggr.

Kväll: väder halvklart; mycket god sikt,[redacted] och ostlig vind som avtog och blev svag. Kyligare än förut: temp kl 2115 = 11° C. Vackra röda färger vid solnedgången. En stund var det rätt klart, men mycket mörka och tjocka moln i öster.

1977-08-20, lördag.
Tornet 0755-0345, högst innehållsrikt, härligt väder. Utbyte:
skäggdopping 1 + 1 ex, nästan säkert var båda juv.
häger c 3 ex i närheten. En gång när det blev stor oro bland fåglar i sjöns V ände skrämdes minst 5 hägrar upp.
gräsand: få ex kl 0755. Sedan kom c 20 ex i småflockar, och kl 0810 kom över 130 [redacted] ex och därefter väl 40 ex till. Änderna fällde delvis i "tarmen", delvis fortsatte de via tarmen mot V. Uppskrämdes (sedan) borta i väster i sjön. Summa gräsänder i sjön säkert över 200 ex.
kricka c 8 + 7 + 5 ex
skedand 2 + 3 + 1
årta 1 ex
obestämd and 1 ex. OBS: ej en dykand sedd!
fiskgjuse 1 ex kl 0845
[redacted] bivråk: 4 ex kom rakt över kl 0808
ormvråk 3 ex sedda på långt håll
duvhök 1 juv över sjön, sedd jättefint, den skrämde upp 2 hägrar
brun kärrhök 1 hanne ad och 2 ungfåglar sedda
enkelbeckasin 2 ex
skrattmås 1 ex (!!!)
fiskmås 1 ad
fisk/silvertärna c 5 ex sedda, eventuellt fanns [redacted] flera ex
ringduva 1
ladusvala sedd
backsvala ett par tiotal sedda
trädpiplärka tämligen ofta överflygande
gulärla hörd
lövsångare sedd

FORTS

1977-08-20 forts.

blåmes 1 sedd
steglits 1 flög förbi
bofink hörd
korsnäbb hörd, flög högt

stenknäck 1 ex flög ungefär norrut,
den både sågs och hördes
nötskrika 1 ex flög också ↑
kråka 4 + 24 ex uppskrämda av
duvhöken.

Det var en mycket trevlig morgon. Och precis när jag kommit ner från tornet kom 1 skräntärna ad över närmsta klarvatten, den försvann sedan i söder. Samtidigt hade det blivit 2 fiskgjusar, ingen av dem ruggande, men den ene som kom mycket nära i finaste ljus föreföll ej att vara juv i dräkten. Den andre var 200-300 m längre bort, ryttlade länge men fick ingenting.

0920-0925 stor oro på änder, säkert 250 ex uppe, därtill kom 14 sto spovar i stor sväng över sjön; de återkom mot Ö.

1015-1215 föga obsar. 1 - 2 fiskgjusar ryttlade, 2 knölsvanar ad sedda.

1215-1300 ... 1 fiskgjuse ryttlar men slår ej. 1 skrattmås juv slår efter gjusen. 3 krickor ses. 1 sparvhök uppe, den rör sig i kretsar mot S ungefär.

1310-1400 i tornet. Halvklart. Måttlig vind omkring NO, my. god sik stundvis sol. Änder my. få, knappt 10 gräsänder och 3 krickor på vattnet. 1 havstrut ad, 1 skrattmås juv. 8 tärnor vid 3 pålar, 5 ex låg på vattnet men ville sitta på pålarna (OBS! anmärkningsvärt eftersom tärnor ad högst ogärna lägger sig på vattnet. De 5 kan ha varit ungfåglar). Häger sedd. knölsvan 1; brunand 1 hanne i fin dräkt sedd, den dök ofta. 1 tornfalk, 1 enkelbeckasin, 1 brun kärrhök juv samt änn 1 ex av samma art, troligen hona ad. 1 halvljus ormvråk, den var "vitprickig" ovan, dessutom 1 normal eller tämligen ljus ormvråk. Rörsångare sjöng kortvarigt. Några måsar på kanonhöjd. En stöt hussvalor kom kl 1400 med kurs ungefär mot N. Backsvala sedd. Antalet hussvalor nog 30 - 40. 1 sparvhök över heden.

1408 1 sparvhök över sjön mycket lågt, den blev anfallen av 1 fisk- eller silvertärna. Samtidigt sågs också 1 skräntärna adad i perfekt dräkt, avstånd bara 75 m, i solsken, den ryttlade men slog ej efter byte.

1412 kom den tillbaka (och betedde sig) på samma sätt efter varv över sjön. Ladusvala, backsvala. 1 törnskata juv bakom stugan, senare såg jag 1 törnskata i vassen (vilket nog låter märkvärdigt, men jag ha sett det många ggr här under årens lopp). Ånyo såg jag också 1 skräntärna ad.

Inga, som gick en runda inom Silvåkraskogen, såg 3 skräntärnor över södra delen av sjön, hon såg dem från järnvägsspåret mot f d Silvåkra station.

Motvindsflykt av svalor 500 - 1000 (en) stor del av dagen. (Innebörd: siffrorna måste ange ungefärligt antal svalor. GR).

Törnskata i vassen igen, den flög ut och tog insekter.

1800-1830 mycket mås, det var fiskmås samt ruggande skrattmås ad.

Svalor blev nog allmänna. Stare stora flockar. (Men kvällsobsar ble det inte, eller nästan inte, ty)vi var bjudna till Sören Svensson och hans fru Kristina i Torna Hällestad på kvällen, tillsammans med en hel del annat folk. Klockan 1920, när vi stod på hans gräsmatta, kom 1 skräntärna ad rakt över samhället med kurs ungefär rakt mot S, högt och elegant.

Observera hur omöjligt det är att avgöra om jag idag sett 1 eller 2 eller 3 skräntärnor. Och detta oberoende av att Inga såg 3 ex samtidig

SLUT

1977-08-21, söndag.

Jag var i tornet 1005-1040. Lugnt, stillsamt fågelliv i sjön: ett par hägrar, 6 + 4 + 2 krickor, 3 brunänder, c 25 gräsänder i småflockar, c 15 obestämda änder. Ej en dopping, ej en sothöna!! 2 bruna kärrhökar juv, 1 dito hona ad. 1 ormvråk juv kretsande. 1 haVstrut ad i sjön. Enstaka skrattmåsar ad, 1 + 1 sedda. Någon tärna. 3 tranor flög söderut på c 250 m höjd, de länsade i sned medvind så att rörelseriktningen inte alls överensstämde med fåglarnas längsaxel, se skiss:

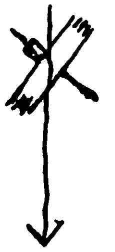

1140-1220 mat (på verandan). Därvid sågs 1 sångsvan vix ad, den flög förbi på nära håll. Vidare en del rörelse på gräsänder: c 11 + 12 + några ex till, alla flygande, samt 2 krickor också flygande. 2 fiskmåsar juv.

Middagstiden: vi köpte bensin i Harlösa, for sedan via Hjälmaröd - V Vombsjöstranden - Vombs Norregård ner till dammarna och så hem via vanliga "Oljevägen" över Vombs ängar. ("Dammarna" = reningsdammarna mellan Vombs Rabyn och allmänna landsvägen; men jag har ej angivit huruvida alla dammar besöktes). Fågelutbyte på denna färd: över "stora heden" 2 tornfalkar. Vid Hjälmaröd 30-35 sothöns varav många juv. På avstånd skäggdopping samt fler sothöns. 1 gråtrut, 4 gräsänder, 1 drillsnäppa, enstaka måsar, 1 glada kretsande över N sidan (av Vombsjöstranden). Dammarna: 8 årtor, 1 drillsnäppa, hämpling, gulärla. Kronhjortspår. Sothöns nog 8 ex i en damm och 25 ex i en annan, därav rätt mycket juv. Smådopping 1 ad och 1 juv. Hussvala, backsvala. 1 ensam gräsand kom och fällde i årtornas damm.

Väder: ostlig vind, sol, varmt i lä.

Hemma vid stugan igen från c 1500. Delvis obsar middag och e m. Fiskgjuse ofta, men sågs ej ta fisk. Brun kärrhök juv, sparvhök över sjön; änder my. litet flygande, hägrar ofta, skrattmås ad och fiskmås juv och gråtrut helt enstaka av alla tre. Fisk/silvertärna någa ex, 2 nära. Skräntärna 1 ex, säkert ad, sedd 1830. Från c 1830 fällde ärleflockar i vassen, det var sädesärla. 1 tornfalk på ängen. Stare nytt beteende: de syntes ej i V änden av sjön, men från c 1820 kom de, mest från N och litet från S, enligt skiss; och kl 1840 och 1855 kom många tusen enligt tjocka pilen på skissen. Kl 1859 kom 500 på samma sätt. 1 + 2 tornsvalor sedda; men hittills, d v s kl 1900, bara helt få svalor sedda, c 20 ex bara!

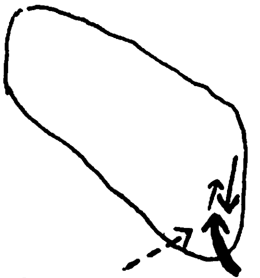

Vinden stillnade helt före kl 1900. Dipter-svärmning avsevärd. En del smärre starflockar kom (nu) x) även lågt från SV, se ~~prickad~~ x)pil på skissen.

Från kl 1903 oro på änder, 17 + 2 + 5 + 8 gräsänder flög. Starar fortsatte litet. 4 storspovar ropade och kom över från SO

Kl 1910: trots noggranna obsar nästan fritt från svalor, kanske 10 ex sedda!! Starflockar kom nu lågt enligt denna skiss: Fin kväll, klart, men molnrand vid V horisonten. Solen går bakom den kl 1911. Temp då 13½ grader C. Litet mer ärlor kommer.

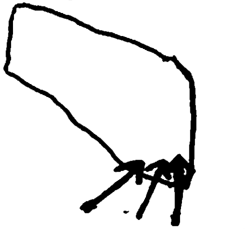

Kl 1915-1935 tornet. Det blir snabbt kallare, temp kl 1940 är drygt 11° C. Diptera incl. stora chironomider svärmar i täml. stort antal. Kl 1917-1927 lyfter c 11 + 17 + 2 + några + 95 + 15 + 7 + c 10 gräsänder och reser mot Ö!! 1 kricka fäller. 3 svanar i norr. 25 fiskmåsar ad och juv + 1 skrattmås ad + ytterl. några måsar flyga åt Ö. Fisk- eller silvertärna hörd, och c 8 ex syns. 1 gråtrut. Högst 60-70 svalor ses trots noggrant letande. Det är ladu, de gå glest, högt, "sköljer" över. 1 tornsvala sedd! Kvar i sjön är: i "tarmen" drygt 10 gräsänder, på andra ställen 8 gräsänder och inalles minst 20 obest. änder långt ute. OBS: ej fler svalor! Stararna höras i vassen. Kees Booy + fru i tornet. Kl 1944 lärkfalk flyger förbi. Jag satt kvar till kl 2005. Ytterl. 2 + 1 + 6 + några gräsänder + 1 kricka + 2 obestämda änder, alla dessa änder flög mot Ö. Hägrar uppe. 3 Nyctalus flög högt och långt bort, sågs mot kvällshimlen.

S L U T

x) streckad pil

1977-08-22, måndag.

Strålande morgon, temp kl 0620 var 7,5 grader C. Molnfritt, mycket klar sikt; svag NO vind. Jag i tornet 0555 - 0615. Mycket tomt på vattnet. 2 knölsvanar i N kanten utanför [illegible] vassbältet (som är smalt där). Ytterst få änder, men 3 viggar kom flygande över närmsta klarvatten och fällde, och efterhand visade sig på olika ställen smärre flockar av simmande gräsänder, summa c 30 ex (ingen flock större än c 6-7 ex; även ensamma ex sågs). Därtill c 4 + 5 flygande gräsänder, och 5 krickor likaledes flygande. 1 skäggdopping flygande, den enda dopping jag såg! Inga obestämda änder, inga sothöns synliga. 1 fiskgjuse på långt håll i NV, även c 5 - 6 fisk/silvertärnor på långt håll, enstaka fiskmåsar ad och skrattmåsar ad och 1 gråtrut ad. 1 + 1 skogsduva, 1 ringduva. Över vassen i Ö och NO en del svalor, antal c 50 - 100, även glest och högt över sjön en del svalor, mest back, men ladu sedd, och den kan ha varit relativt allmän på avstånd. Sädesärla flög över. Svartvit flugsnapp i träden runt huset. 1 ormvråk på telefonstolpe på ~~p~~ ängen bakom huset, där mycket boskap nu går. Över sjön också några tornsvalor.

Start mot Lund 0740. En trevlig obs blev det Ö om Östra Torn, mellan denna by och det T-formade vägskälet öster därom: på harvad mark norr om landsvägen gick mycket fågel, även nära vägen, däri [illegible] en hel del ljungpipare, glest fördelade. Av trafiktekniska skäl kunde Inga inte stanna, men jag såg minst 75 - 100 ex, och det kan ha varit mycket fler, ty fågel fanns även på bra avstånd från vägen. Förutom ljungpipare gick där tämligen mycket vipor, därtill skrattmåsar och starar.

Fortsättningen är handskriven och duplicerad som vanligt.

1977-08-22, forts.

Åter till stugan 1745, i mycket fint sensommarväder. Nära Revingeby 1 brun kärrhök [illegible] över de vida kortgräsiga markerna. – Vid stugan först föga obsar, inte mycket fågel syntes. Från 1835 till 1915 i tornet; däruppe stod Staffan! Viktigare saker: 1 brun kärrhök juv lågt över vassen, flög precis över en ung häger (och kan ha gjort någon liten attack, fast detta såg jag inte). Hur som helst blev hägern oerhört upprörd, skrek förskräckligt och hest och länge och gav sig att mobba den sakta bortflygande kärrhöken en sträcka på minst 300 meter. Hägern flög efter, med utsträckt hals, och kom ideligen precis inpå kärrhöken, men denna föreföll mycket litet störd, ökade inte farten. F.ö. enstaka andra hägrar, enstaka fiskmåsar juv, 1–2 skrattmåsar, 1 gråtrut ad. rugg.

i "Tarmen" minst 30 gräsänder synliga, men därutöver bara c 5 + 6 långt ute. Senare under kl 1910–1920 såg jag dock 10 + 40

1977-08-22 forts.

gräsänder flyga österut (obser då, efter 1915, ej oavbrutna).

Stare: ett antal små flockar på 30–100 ex kom lågt fr S–SSV, och två jättestora flockar på ≧ 2000 ex vardera och några medelstora flockar på ≧ 300–500 ex kom mera från S–SO, ofta rakt över tornet; alla fällde N om tornet liksom igår. Totalantal nog knappast över 7000 ex inalles; de kom mellan 1840 och 1905 (nästan alla).

Svalor oväntat få, glest fördelade, högt, inte nära, men lätta att finna, totalantal sedda nog högst 500; helt oklart hur andelen ladu- resp. backsvala var.

Gulärla kom ej i stort antal, men dök några tiotal inalles; ~~[illegible]~~ en del tycktes flyga mot S–SO, andra fällde säkert i vassen.

Trädpiplärka 1 hörd.

Knölsvan 2+2 ad alldeles intill varandra i kanten av vassen på N sidan.

1977-08-22 forts.

OBS: i vardera av de två stora star-flockarna såg jag en missfärgad, den första var mycket blek, askgrå, utan synliga fläckar men ej lika blek över hela kroppen; övergumpen föreföll något ljusare. Den andra var inte onormal i bottenfärgen men rikligt försedd med vita fläckar, såg mycket bisarr ut. Fläckarna var skarpt avsatta och uppskattningsvis 10-15 mm i diameter, men detta naturligtvis mycket approx.

Kl 1935 lyfte drygt 30 gräsänder från "Tarmen" och flög österut, efter att ha startat m.l.m. mot N.
Tornsvala sedd, helt få.

Kl 1937 kom Thomas Alerstam, vi har bjudit honom på kvällsmåltid. Han gick upp i Tornet medan jag skrev ned anteckningarna på denna sida, sedan följde jag efter upp i Tornet. Perfekt kväll, alldeles

1977-08-22 forts.
lugn, klar, några lätta moln i V (som snart upplöstes). Thomas såg inalles c 50 gräsänder resa mot Ö, samt några krickor. Sedan jag kommit upp sågs ytterligare c 10 + 6 + ≤ 10 gräsänder och 8 (nästan säkra) krickor + 4 bergsäkra krickor + 2 osäkra fåglar (? "knubbiga" vadare med snabba vingslag) också flyga mot O-OSO-SO. Totalt alltså inte så litet änder. Ett drygt 10-tal obest. änder på vattnet längst ute. Ett osäkert läte hört ett par ggr. Gulärla hörd. Kattuggla flög nedanför Tornet, sågs 2 ggr, ropade sedan.

Kl 2035 kvällsmåltid: kronärtskockor, paté + vitt vin + kaffe (det sista inte för mig). Satt sedan och pratade, det är alltid jätteroligt att samtala med Thomas.

1977-08-23, tisdag.

Upp 0615. Strålande väder, härlig sikt, intensivt solsken, lugnt, över ängen låg kvar rester av en låg, tät dimslöja. Långt bort i V en låg, grå molnbank, välavgränsad uppåt; tveksamt om den indikerade ankomsten av ett molnsystem. Eljes absolut molnfritt. Jag gick runda och var även uppe i tornet c 15 minuter. Häger några, skäggdopping bara 1 sedd, 4 knölsvanar nära varandra i vasskant vid N stranden, en femte svan av osäker art långt i NV. I "tarmen" låg minst 15-20 gräsänder (eller rättare sagt: så många sågs där; men en betydande del av den smala vattenytan är dold av vassen framför, och antalet änder var nästan säkert högre). Några tiotal gräsänder kom från Ö, fällde i my snabb glidflykt, mot slutet delvis kastande. Många fällde i "tarmen", andra på andra ställen i sjön; ibland kunde man se att där redan låg några änder. Kanske 10 obestämda änder på my långt håll. Några tärnor långt ute, och något enda ex av skrattmås och fiskmås sågs också. Från Ivans backe en kör av fågelläten, inte alldeles lätt att bestämma, men jag fick uppfattningen att det var en rätt stor flock av bofink som lockade. Begynnande flockbildning kanske? I trädgården hördes järnsparv, det långa höga, ibland dubbla lätet. Mindre hackspett och gröngöling hörd, flock kajor sedd och hörd bortåt Silvåkra by. 1 brun kärrhök juv. Gulärla hörd. Över ett par yttre vassruggar, mycket lågt, en ansamling på säkert 75-100 svalor, högst troligt backsvalor. F ö sågs glest över sjön både ladu-, back- och hussvalor samt tornsvalor.

Jättefin morgon. Antalet gräsänder som sågs var säkert omkring 100, trots att obsarna blev noggranna bara en kort stund; jag kunde inte följa ankomsten av flockar österifrån utom den stund jag var i tornet.

Inresan till Lund startade 0743. Ormvråk N om Krankesjön. Och en verkligt trevlig obs på fältet Ö om Östra Torn, V om det T-formade vägskälet, N om vägen. Här, på samma plats som igår, på stort harvat fält, gick massor av fågel varav ljungpipare dominerade. Vi stannade idag, dessbättre. Det var minst 800 ljungpipare, kanske 1000 ex, och en mycket stor majoritet var gamla fåglar med m l m fullständig häckningsdräkt, ja, i det stora hela så hade fåglarna välutbildat svart på buken. Klara ungfåglar såg jag bara några få stycken, och även om det är sant att sådana ex blir svårare att se på avstånd, så vet jag att av c 100 noggrant obsade var säkert högst 4-5 juv. Detta är väl dock intet bevis för att proportionerna var desamma i hela flocken. (Men sannolikt förefaller det dock!). Förutom ljungpiparna gick på fältet en del vipor, kanske 150 ex, därtill minst några tiotal skrattmåsar och 1 fiskmås ad samt en del stare. Fältet var my stort och fåglarnas fördelning tämligen likformig även långt bort mot N och NO, här kan ha funnits avsevärt mer än jag hann notera. Vi var tvungna att fara vidare rätt snart eftersom vi knappast stod idealiskt ur trafiksynpunkt.

obs

Lund, vid Zootis' P-plats på Helgonavägen 5: strålande blå himmel, och oväntat mycket tornsvalor högt uppe livligt rundflygande om varandra (men inte bildande täta, sammanhållande flockar som far runt). Totalantal säkert 75-100, även på avstånd fanns tornsvalor.

Tillägg: över Krankesjön kom 2 skogsduvor mot NO, nötväcka hördes både nära och på avstånd, och svartmes lät höra sitt "tiht" ett par ggr vid stugan. Även kom en flock på 5 kråkor ut över sjön och fällde (osynliga) bakom en vass.

~~1~~

1977-08-24, onsdag.

Eftersom det var avsikten att jag skulle fara med Göran Högstedt till Falsterbo och hämta de fåglar, som samlats i Fågelstationens frys, stannade jag på natten till onsdagen i Lund. Men resan blev inställd p.g. av krångel med Görans bil, och jag for till jobbet med stadsbuss.

Strax efter kl 1600 for vi ut till stugan, denna gång via Stensoffa, där vi avleverade en trevlig dansk flicka som skall jobba några dagar med åldersbestämning av smågnagare. Ankomst stugan 1655, härlig och klar och stilla sensommarafton, ganska varm. Föga att se över sjön. Efter tidig middag gick jag upp i tornet helt kort kl. c 1740 i sällskap med Thomas Alerstam, som just kom. Det låg rätt mycket gräsänder i "Sarmen", säkert minst några tiotal, men eljest sågs nästan inget utom 2 skäggdoppingar, c 4 hägrar och ett fåtal spridda gräsänder. Svärmning av små diptera lågt över

~~②~~

1977-08-24 forts.

vassen. Thomas sade att i Lund idag hade någon insekt, troligen en myra, svärmat i mängder och lockat skrattmås och stare att ta för sig av överflödet. Något liknande skedde här vid Krankesjön, dock knappt tydligt förrän omkr kl 1800, då Inge och Thomas farit bort. Då samlades skrattmås i ngt. måttligt antal (20 kanske), en del stare (också ngt. måttligt antal och glest fördelade c 50-100 synliga) samt ladusvalor, de sistnämnda först i kanske 100 ex men snart c 500 ex. Någon enda backsvala med, men bland 100-tals som kom nära var allt ladusvala, och endast den arten hördes, de kvittrade livligt.

Över sjön lekt även 3+4 enkelbeckasiner. En rätt stor flock stjärtmes kom över gläntan mellan alarna - de kom en och en, som vanligt, med några tiotal meters mellanrum. Totalantal ≧ 10, trol. > 12.
> 10, trol c 12.

1977-08-24 forts. ③

Jag gick upp i tornet igen c. 1825 och stannade till 1920. Härligt, absolut vindstilla; det kändes varmt fast jag stod i bara skjortan. Fann till min förvåning att temp. kl. 1925 var bara 12° C.

Viktigaste händelser:

sångsvan 1 ex flög på håll, ropade.

obest. svan 2 ex sedda, trol. knöl.

obest. gås: en stor, mycket mörk gås flög så här: (approximativt).

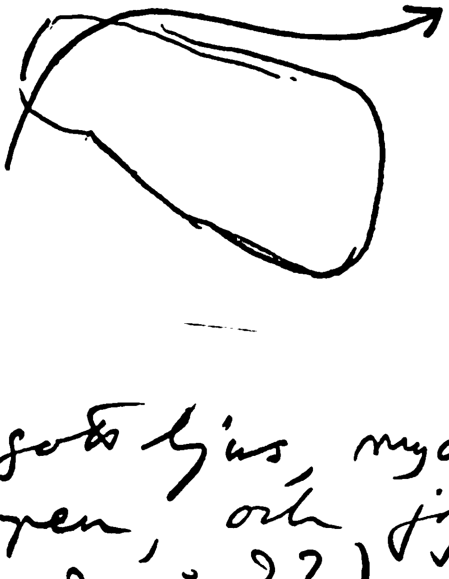

ej införd

En gång tyckte jag mig se att den hade vit teckning på huvudet, men eljes föreföll den, trots gott ljus, mycket mörk på hela kroppen, och jag vet ej arten (kanadagås ??).

gråand: ett par tiotal syntes på vattnet men ej i "tarmen" nu. Därtill lyfte efter kl. 1905 först c 12 sedan c 19 gråänder längre bort i V och flög österut som vanligt på kvällarna.

④

1977-08-24 forts.

sparvhök: jagade stare vid deras nattplats, skrämde upp en flock, som höll sig mycket tätt, men fick inte. En god stund senare kom sparvhöken lågt över vassen; svalor varnade. Det var säkert samma ex; en rätt kraftigt blå ton på manteln, uppenbart ♂ ad, därtill något ojämn i båda vingarna, vilket jag såg vid bägge tillfällena. [Just när vi kom till stugan, såg jag dessutom 2 kråkor mobba en sparvhök vid Jonas backe].

brun kärrhök: vid olika tillfällen 1 stor och klumpig juv, 1 lättbyggd juv och 1 ♂ ad sedda. Se även svalor. Alla 3 ex lågt över vassen

tornfalk 1 ex passerade Tornet mot SV kl 1826

lärkfalk 1 ex på håll över Silvåkrasbergen kl 1910 följdes länge men kom aldrig nära såg inte jaga. Var länge borta; svalorna varnade inte ens!

~~5~~

1977-08-24 forts.

skrattmås: till min förvåning fann jag omkr kl 1830 att c. 400 måsar fällt längst ute på sjön. Antalet steg sedan till c 550. Därefter tycktes inte mycket hända förrän omkr 1855, då c. 220 ex lyfte och flög österut. Det var allra mest skrattmås, kanske 10-15 fiskmåsar. Kanske lyfte dessa måsar p.g.a. av att 2 båtar fanns på sjön, om och ej särskilt nära; men jag tror de lyfte utan sådana orsaker. Av de kvarvarande lyfte åtm. de flesta senare och reste (åtm. delvis) samma väg.

-fiskmås se föreg.

tornsvala 1+1+1 sedda ej fler.

-gröngöling 1 sedd och hörd, flög förbi; därefter hördes andra ex, delvis nära.

ringduva enstaka sedda.

sädesärla kom i kväll i flera flockar till vassen, fällde trol.

1977-08-24 forts.
mest i vassen V om närmsta klarvatten.
Flockarna var på 5-30 ex, de kom
från olika håll. Säkert förbisåg jag
många flockar eftersom jag ägnade
mer uppmärksamhet åt annat.
gulärla hördes nästan säkert ett par
ggr, men de ärlor jag såg bra var
praktiskt taget alltid sädesärlor.
Trädpiplärka hörd en gång, överflyg.

svalor: se även härovan. Antalet växte
mycket snabbt, men huvudmassan för-
flyttade sig till V delen av sjön,
där jag såg tusentals svärma på
låg till måttlig höjd. Kunde anas
med blotta ögat men ses ordent-
ligt bara i tub. Efter kort stund
kom svalorna (åtm. delvis) närmare
och trots det absolut lugna vädret
flög de mycket lågt över vattnet;
en del (mindre del) dock även glest
och högt. Säkert flera tusen ex
O. ex kl 1840; mycket väl spridd.
Kl. 1845 samlades mycket svalor
över en förbiflygande brun kärrhök

1977-08-24 forts.

jun; och sedan, underligt nog, var endast ett ringa antal svalor att se en god stund. De som kom nära och rätt bra var alltid ladusvalor. Hussvala hörd några ggr i tät följd, eljes ej. Jag hade svårt att tro att svalorna försvunnit eller fällts. Och omkring kl. 1903-1910 blev de åter talrika, mycket talrika. Över ett visst bälte av sjön, långt ute, svärmade de tätt och mycket lågt, säkert ett par tusen ex. Jag har en misstanke att dessa kan ha varit backsvalor. Men dessutom kom svalor tillbaka inom synhåll, flygande medelhögt — mycket högt, oftast taml. glest men synnerligen vitt utbredda åt snart sagt alla håll från Tornet. Antal ovanligt svårt att skatta, men nog var det 7000-10000 ex. Kan ha varit avsevärt mera!

~~382~~ (383)

~~(8)~~

1977-08-24 forts.
Efter 1910 följde jag inte svalornas beteende närmare; de båda samlade mängderna som flög lågt över vattnet var fortfarande kvar men de var my- långt ute och ej lätta att följa, och de högflygande och överallt förekommande svalorna var förstås också svåröverskådliga.

hussvala se ovan.

stare: se även härovan. Ansamling till nattplatsen i vassen ett par 100 m N om Tornet skedde i huvudsak 1840–1900. Det kom massor av stare, både fr S–SO lågt över Tornet och från S S–SV–VSV, alltid över sjön mot nattplatsen. Flockarna kom lågt, var oftast medelstora, och framförallt var de oskarpt avgränsade: det "rann" in stare nästan oavbrutet. Någon noggrann räkning gjordes ej, men säkert kom 8000–12000 ex. Mycket tydligt och snabbt slut på tillström–

1977-08-24 forts.

ningen just ank. kl. 1900; därefter kom bara ett par strö-ex och jag såg att ett sådant fällde för sig själv i vassen nedanför tornet.

Div. Tillägg:

a) Allt som allt en mycket givande kväll trots att jag slutade obsarna lite tidigare än vanligt.

b) Det blev på e.m. och kvällen lite "slöjigt", säkert mest av brandrök från halmbränderna.

c) Fisk/silvertärna 1+3 ex över sjön på håll, flygande resp. sittande på pålar som precis nått och jämnt sticker upp över vattnet.

d) Så länge solen var synlig, flög åtskilligt med odonater, ej minst såg jag storväxta arter, Aeshna antar jag.

e) Svärmning av diptera av flera arter var mycket avsevärd, syntes bra i motljuset. Troligen även andra ordningar representerande. SLUT

1977-08-25, torsdag.

Dimma på morgonen. Den lättade dock så att sikten över sjön var c 1 km framåt kl 0700. Då kom en fiskgjuse, kretsade runt ett par minuter högst, störtdök - och tog en fisk i första försöket. Övrigt: stenskvätta sedd på uppvägen mot allmänna vägen; har setts där förut flera ggr men har åtminstone inte alltid blivit noterad.

For in till Lund som vanligt. Mellan Hardeberga och Lund såg jag en brun kärrhök ♂ ad flyga my lågt över ett icke skördat rågfält. Fågeln slog ner och försvann i fältet, kom upp igen efter kanske 5-8 sekunder

På fältet (skördat och plöjt) Ö om Östra Torn, norr om landsvägen, gick de c 800 ljungpiparna kvar! Även vipor, fast mycket färre, skattningsvis kanske 70 -100, samt litet skrattmås och stare och kanske någon fiskmås.

Över Lund, när vädret åter mulnade, relativt mycket tornsvalor, siffra osäker men flera tiotal såg jag säkert.

Reste ut till stugan igen efter jobbet. På utvägen tämligen mycket svalor, även hussvala var allmän. V om Revingeby såg jag en starflock flyga med kurs mot nattplatsen nära "vårt" fågeltorn, över Revingeby kom en mindre flock med kurs ungefär mot S eller SSO, och vid Kvinnevad kom en flock med kurs ungefär S - SSV, den sistnämnda höll också en kosa ungefär rakt mot nattplatsen.

Ankomst stugan 1830. Det var mulet och O eller OSO vind men rätt varmt, och sikten var OK. X) Starar kom i massor till nattplatsen, men ankomsten hade (som framgår av det ovanstående) börjat redan innan 1830. Något oväntat kom inga flockar efter 1840, då jag gick upp i tornet. Enda undantaget var 2 starar som kom i sällskap omkring 1855!

Obsar från tornet f ö: 25 + 13 + 6 + 2 + 1 + 22 + 8 + 2 = summa 79 änder synliga på vattnet, på olika håll, fördelade som här angetts. Troligen var alla gräs änder. I "tarmen" sågs inga änder! Svalor i massor, speciellt tätt var de ansamlade helt lågt över södra delen av sjön, däremot ej i NO, detta sannolikt beroende på vindriktningen. Även högre upp fanns en del svalor. Totalantal flera 1000, och ladu dominerade starkt. Kl 1852 försvann de snabbt; sådant händer ofta ifråga om svalor, och det är märkvärdigt svårt att se vart de beger sig. Ytterligare 16 gräsänder simmade fram på öppet vatten. Stora ärleflockar kom från olika håll, däri var mycket gulärla, men proportioner ovissa. Tornsvalor enstaka ex, häger 1. Brun kärrhök 2 ex, ingendera var juv, fastmera var det säkert 2 ♂♂ ad men ej med sådant färgmönster jag blivit van vid i sommar; säkert inte tillhörande den lokala populationen alltså. Mycket stora gulärleflockar kom.

Kl 1855 kom drygt 100 måsar på långt håll från SV, nådde sjön ungefär över f d Almen och fortsatte sedan österut, alla rätt långt N om min obsplats. Det var mest skrattmås, en del fiskmås, några få gråtrutar. Jag förmodar de flyger för att natta i Vombsjön men vet inte säkert.

Kl 1905-1910 svalor ånyo synliga i massor, lågt, huvudsakligen långt ute över sjön summa några tusen. Småflockar av gräsand drar mot Ö. Kl 1910 ff räknar jag svalorna, ~~s~~ de flyger lågt över sjön, koncentrerade till visst stråk ute över öppna vattnet. Antal nog 6000. - Flera andflockar: 18 + 8 + 4 + flera till drar mot Ö, alla är gräsand. Även över sjön på längre håll syns flera flockar; summan sedda gräsänder är säkert minst 150, troligen 200 ex. Flock på 35 gräsänder på väg mot Ö svänger ungefär enligt skiss på grund av ivrig skottlossning (militära övningar) framför dem, öster om sjön.

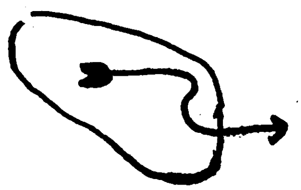

Kl 1919 ner från tornet. Då kom just ytterl. 20 + + 19 + 6 + 4 gräsänder mot Ö. Det mörknar snabbt. Mulet. Några regnstänk kl 1830 men ej nu.

Efter 1920 osammanhängande obsar. Flera gräsandflockar mot Ö (även par etc, så ungefär: 10 + 2 + + 3 + 2 + 2 +....), säkert inalles my flera.

Hägern med skarp lucka i V vinge sedd flyga över. Se skiss här. Även andra hägrar sedda.

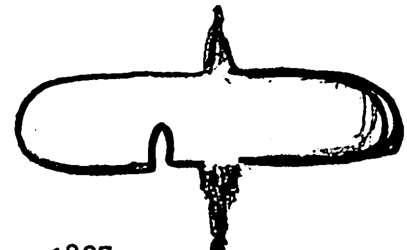

Temp kl 2000 var 15° C, vind då svag.
Kl 2115 var temp 16° C (obs: ökat!), och vinden ~~a~~ hade också ökat och var omkr SO - SSO.

X) starflockar konvergerade mot nattplatsen kl 1820 - 1827.

S L U T

1977-08-26, fredag. En gång när jag var halvvaken hörde jag trol. lätt regn — Det blev en ovanligt ljum natt. Kl 0645 var det drygt 12° C och kl 0815 inte mindre än 16,5 grader C! Disig luft, men solen bröt fram före 0700, och sikten bättrades utan att fördenskull bli särskilt god. Vi hade bestämt oss för något senare start idag; Inga skulle ha semester för att syssla med den tilländalupna ornitologkongressens räkenskaper, och jag tog mig friheten att komma en timme senar än vanligt, bl a därför att sista tiden ofta inneburit avsevärd övertid.

Jag var i tornet kort stund 0710-0725. Mycket litet att se: häger enstaka, även hörda, 2 svanar (praktiskt taget säkra knölsvanar) vid S vassen långt borta, helt få gräsänder, någon passerande ringduva, en fiskgjuse kom just från Ö och började cirkla och ryttla flitigt över närmsta klarvatten, höll på länge men slog aldrig i vattnet utan flög slutligen längre västerut över sjön. Några svalor högt, enstaka trädpiplärkor hördes, och några sädesärlor syntes. Järnsparv lät höra sitt fina läte á la klockringning, först från stranddungarna, men strax därpå kom 1 ex mot SV och lät höra samma läte. Första gången i höst! Vidare hördes rödhake knäppa; obs att detta inte hänt på mycket länge här. Inget par har tydligen bott mycket när stugan.

Några snöskator flög över, minst 1 ex fällde också i träd nära.

Frukost 0800-0820, därefter start mot Lund i härligt, mjukt och stilla väder. En tornfalk satt på ledningstråd över ängen mot Ivans backe. Nära Revingeby avsevärda flockar av stare och råka. På fältet mellan Östra Torn och T-vägskälet öster därom gick idag bara mycket litet fågel: något dussin skrattmås, några vipor
obs och högst 30 - 50 ljungpipare, åtminstone inte fler inom ett avstånd av c 200 m från vägen. Detta i tydlig motsats mot föregående dagar. Men man vet ju aldrig om de blivit tillfälligt skrämda eller rest iväg på allvar. Åtminstone vet man det inte ännu.

Tillägg: 1 sparvhök alldeles framför bilen när vi kom med hög fart V om Revingeby.

forts.

(387)

1977-08-26--27

1977-08-26, fredag, forts.

Vi återkom till stugan 1745. Väder: nästan mulet, relativt mörkt, disigt (sikt c 4 km, men de stora svalflockarna blev svåra att se även i kikare när de vistades över V delen av sjön); temperatur avgjort mild (glömde exakta siffran men det var omkring 16-17 grader C kl 1900).

Jag observerade att svalor flög i avsevärt antal redan när vi kom ut till stugan. Kanske 500 ex sedda över sjön då. Antalet steg sedan my snabbt, kl 1830 var det säkert 5000. Många gånger kom de nära förbi, samlade i flockar, och alltid såg jag enbart ladusvalor; de lockade ivrigt - också bara ladu hörd.

Stare: redan kl 1800 såg jag småflockar nära utanför stugan, men det rörde sig åtminstone mest om en eller ett par smärre flockar på kanske 100 - 150 ex inalles, som rundflög och verkade nervösa, av okänd anledning. Omkring 1820 och senare kom däremot starar i flockar från SV, S, och över tornet m 1 m från SO till den nu använda nattplatsen i vassen ett par tre hundra m N om tornet. Totalantal starar svårt att säga, en del kom bevisligen även från N (jag såg flockar nalkas lågt över vattnet, parallellt med Ö stranden). Knappast mer än 6000 - 7000 skulle jag tro, totalt. De kom inom en relativt begränsad period, inga senare än 1845 (ungefär som igår).

Kl 1820 - 1840 var jag i tornet. Svalorna ökade mycket starkt, och 1845 ~~c~~ var antalet säkert 10000, kanske fler. Delvis lågt, men delvi högt uppe mot den rätt mörka himlen. Alldeles lugnt väder. Tornsvalor relativt många, de kunde visserligen ses i några ex inne bland svalorna, men de flesta kom snabbt över mot S, delvis högt, och ofta några ex i sällskap. Säkert flera tiotal sedda trots att de så lätt måste förbises när luften vimlar av svalor. Även nu bara ladusvala sedd och hörd, och faktiskt kom ikväll massor av svalor mycket nära tornet, säkert kunde jag direkt bestämma 1000 ex till arten.

1 brun kärrhök hanne på avstånd, 1 dito ungfågel över stararnas nattplats, skrämde upp ett par 1000 ex men fick ingenting. Häger några sedda som vanligt. 1 gök fällde i tall inne på tomten men såg mig och fortsatte kvickt. Änder ikväll synnerligen få, några gräsänder och summa 1 brunand sedda. Men obsar fortsatte bara till 1910; då for vi till Torna Hällestad. Vi var bjudna till Hans Källander och Lotti Rosenqvist. Johnny Karlsson med fru och dotter var också ~~p~~bjudna. Mycket trevlig ~~y~~ kväll, utmärkt mat, roligt samtal, mäkta trivsamt folk.

När vi ~~b~~ startade kl 1912 var det stilla och fint och varmt men avgjort mörkt, och jag tyckte mig se på sista 10 minuterna att svalorna gjorde ansatser att fälla och, mot slutet, även fällde i betydande antal. Men detta osäkert p g av den begränsade sikten. Hur som helst var det en fin kväll för svalor. -

På kvällen, från tornet, hördes även spillkråka, och 1 ringduva och 1 skogsduva flög förbi.

När vi hunnit in till Hans och Lotti, blev det regn ett slag.

1977-08-27, lördag.

Upp 0815. Grått och disigt men mycket milt, temp nära 16° C. Jag gick en runda alldeles i närheten av stugan, ner till kanalen och åter, och plockade björnbär. Tillgången i år klen, stora områden med rikligt med snår har inte ett bär, men så kommer ett bestånd med hygglig tillgång. 95 procent av björnbärsssnåren, eller kanske ännu mera, saknar dock bär praktiskt taget helt Jag fick i alla fall ihop en knapp liter. Fågelliv därvid ovanligt matt, några hämplingar var livliga i buske på ängen, steglits hördes en stenknäck flög över (hördes först, upptäcktes, flög rätt högt); och 1 råka flög mot S. Kajor hördes på håll neråt Silvåkra allé:

1977-08-27, lördag, forts.
Över ängen en del livligt kvittrande ladusvalor, och över sjön också svalor, i my måttligt antal och ej nära. Några som kom på hyggligt håll var hussvala. Nötväcka hörd.

Förmiddagstimmarna föga noggranna obsar, jag såg på långt håll i sjön 5 svanar nära varandra, tuben röjde att 3 av dem var knölsvan, de andra ej längre synliga men var säkerligen också knölsvan.

I den lugna, ganska varma, fuktiga luften flög en del stora odonater (Aeshna tror jag) och mycket diptera av olika sorter, dels flugor, dels storväxta harkrankar. Några flockar vipor (8 resp 6 ex) sedda över sjön. Snöskata flög över, hördes kraxa, även det höga lätet hört, jag såg 1 + 1 + c 3 ex.

Inga for till Lund för att fortsätta arbetet med ornitologkongressens ekonomi, och SkOF:s. Hon beräknade att vara borta nästan hela dagen. Klockan då 1115. Jag satt på verandan, tittade ut och skrev rent de (för andra) helt oläsliga kladdanteckningarna för igår eftermiddag, och skrev ner direkt vad jag sett hittills idag.

Kl 1200 upp i tornet, men jag hade bara hunnit se ett par hägrar, en lågt seglande brun kärrhök, några obestämda svalor på håll samt några flockar änder på klarvattnet, då det plötsligt började regna ordentligt. Jag räknade änderna och fick summa drygt 85 synliga, fördelade på ett par m l m tydligt skilda flockar på c 20 vardera samt några smärre flockar och något par. De allra flesta, kanske alla, var gräsand. Några beckasiner flög över vassen, och c 10 vipor drog mot SV. Därefter skyndade jag ner för att inte bli för blöt. Sikten blev också starkt nedsatt. 1 stjärtmes flög över gläntan mellan aldungarna, nedanför stugan!

Regnet upphörde men började ånyo. Djupt mulet, disigt, temp kl 1230 var precis 15° C, alltså lägre än i morse.

Kl 1245 my svagt regn. Flera stjärtmesar och 1 talgoxe (den sista juv, men inte de stjärtmesar jag såg tydligt) i björkarna på tomten och granntomten. - Jag startade en promenad, gick långt in i Silvåkraskogen och åter, många krokar. Plockade björnbär med mycket måttligt resultat. Det blev regn, en god stund rätt starkt så att jag blev genomblöt. Fågel: ytterst litet: ormvråk på betesmarken på en ledningsstolpe, några trädpiplärkor; vid titt över sjön från godsets båtplats sågs bara 2 hägrar stående nära varandra. Entita hörd.

Åter till stugan 1420. Kokte kaffe, tog torrt på mig, trivdes med att vara ensam och göra som jag ville. När jag satt vid min lätta måltid vid bordet på verandan, lättade det avsevärt. Temp kl 1445= 16° C. 1 fiskgjuse flög över sjön, försvann bakom träd, kom fram efter ngn minut med stor fisk i klorna! Flock 42 vipor rund flygande över sjön, andra vipflockar på långt håll. 1 svarttärna juv över närmsta klarvatten. På långt håll några obest måsfåglar, men inom kort kom 2 fiskmåsar juv + c 10 skrattmåsar och ytterl. enstaka fiskmåsar förbi mot O - SO. Även 12 + 2 + 1 + 2 vipor mot SO; annan vipflock syntes samtidigt lågt ute över sjön. Mycket Aeshna flyger, även mycket flugor m fl diptera. (På vandringen var mygg rätt efterhängsna). 1 synnerligen grann och särskilt på huvud och hals och vingframkanter nästan vit brun kärrhök hanne sedd, flög lågt mot S över sjön. Vingarna hade på ovansidan stort grått fält. Ett par 100 m efter kom en annan brun kärrhök hanne ad, väl utfärgad men inte på långt när så ljus i framdelen. Jag är säker på att den först sedda inte tillhör lokalpopulationen. Jag fick uppfattningen att den andra hannen däremot "hörde till sjön" och att den gav sig upp för att visa sig och ev förjaga främlingen, men båda försvann innan jag såg hur de betedde sig i fortsättningen.

En del starflockar vid boskapen på betesmarken.

Det lättar avsevärt, blir blå fläckar, kl 1525 kommer solen fram, försvinner strax men lyser på V delen av sjön. -

1977-08-27 forts.

Jag upp i tornet 1600, stannar till 1626. Just när jag skall gå upp, kommer en gjuse över närmsta klarvatten, den flyger my lågt och har en verklig jättefisk i klorna, tappar höjd men klarar sig upp över ett vassfält, försvinner mot SSV ytterst lågt. Jag hade sett en gjuse nalkas ett par minuter tidigare, det måste vara den som fått byte så snabbt. Detta ex var ej i ruggning, och jag tyckte mig se my tydligt att vingarna på ovansidan, särskilt på armtäckarna, hade rostgult anflog (ljusa fjäderkanter, troligen, d v s juv?).

Från tornet noggrann rundspaning, sikten har blivit fin, men det ä praktiskt taget helt molntäckt. Svag vind blåser upp. I "tarmen" ses 7 gräsänder, på annat ställe långt bort på klarvattnet 21 ex till, på annan plats närmare ligger 4 ex, senare simmar 2 ex fram, summa 34 ex synliga. Alla är gräsand. Därtill my långt bort 1 ensam skäggdopping, och långt ute på vattnet 1 ensam sothöna, senare upptäcks 3 sothöns i sällskap my långt bort mot Almen. Vid N sidans vass 1 knölsvan ad, i NV 2 dito ad på klarvattnet, ungefär utan Almen 2 ad till, summa 5. Alla bergsäkra knölsvanar. 1 häger ad står rätt nära, 1 juv flyger, fäller rätt nära, ett tredje ex flyger långt bort. Ett par, senare 3, obestämda rovfåglar kretsar my långt bort i V ändan, är nästan säkert bruna kärrhökar juv, försvinner tyvärr snart. I NO hörnet av sjön 1 brun kärrhök hanne ad och 1 dito hona ad i sällskap, ute över vassen 1 dito juv. Över sjön, redan innan jag gick upp i tornet, ett par tiotal svalor. Nu från tornet ser jag 2 backsvalor + enstaka till, senare 2 + 2 + summa kanske högst 10 ladusvalor samt 1 hussvala. 1 tornsvala flyger mot Ö, kort därefter minst 7 tornsvalor till snabbt mot Ö, senare ses minst 5-6-7 tornsvalor till, några högt, enstaka lägre, åt olika håll, S resp Ö mest. steglits hörd. 1 röd och grann glada kretsar över sjöns SO del, reser sedan mot N, den ruggar i yttersta handpennorna. Grönsiska 1 överflygande. På avstånd över sjön enstaka fiskmåsar ad och juv, summa högst 6-7 ex.

Inför

Kl 1626 när jag packar ihop (för att slippa prata med folk som jag ser nalkas) kommer 1 duvhök juv nära förbi mot SSV, det är säkerligen en hanne och troligen samma ex som jag sett här förut på sista tiden; den flyger förbi tornet ungefär på 5 - 6 m höjd.

Kl 1646 flyger 1 brun kärrhök hanne ad lågt över sjön. Den har utomordentligt ljusa vingar: de silvergrå fälten ovan är mycket stora och mycket ljusa, och vingundersidorna är nästan gråvita (belysning my god). Däremot är huvudet inte så ljust som på ett ovan omtalat ex.

Det blev mulet, med enstaka glimtar av klar himmel. Solen syntes som en mattröd skiva ett kort slag före nedgången. Jag obsade större delen av tiden till 1910. Starar började samlas 1750, och flera rätt stora flockar kom lågt över vassen från S-SV, någon flock kom också i krokig kurs från V - VNV. Redan 1820 var stararnas ansamlin slut: oväntat tidigt, även om det var övervägande molnigt. Jag obsad ej från tornet utan från verandan, såg därför inte flockar som kom ungefär från N och NO. Antal anländande från S-SV måttligt, knappt mer än 3000 sedda skulle jag tro. - Svalor samlades redan från c 1740 (kanske tidigare), omöjligt att veta ty de vistades hela tiden mycket långt i V (NV - V - SV). Delvis mycket högt trots att den ungefär V vinden friskade avsevärt ett slag. Hade jag inte tagit till kikaren hade jag knappt sett några svalor ikväll. Men i V fanns de, och i massor. Studerades noga, antal säkert 5000, kanske 8000. Arter oklara, knappt ett enda ex kom nära. En gång omkring 1805 kom en lärkfalk över sjön från Ö, den gjorde fin jakt på en svala men missade, sedan - efter kort rundflygning - ett nytt rasande slag vars resultat dock tyvärr inte kunde ses. Alla svalor my långt borta - Litet ärlor sedda och hörda. Änder: ingenting före 1915. Då kom en kort regnskur, men samtidigt klarnade det i V. Temp drygt 12° C

FORTS

1977-08-27 forts.

Jag avsåg att sluta obsarna 1915, men just då fann jag att svalorna kommit mycket närmare. Kvickt ut. Oerhörda massor av svalor nu på rimligt håll, starkt kvitter av ladu hördes, inga andra hörda. Det var en vansinnig ringdans, mycket tätt och från låg höjd till my stor höjd, och över stort område. Flera klara föRtätningar, och stark oro: orsaken var en lärkfalk som steg och därefter slog och sedan upprepade samma sak, slog då ytterst brant och i skarpa svängar, missade, gjorde ett tredje slag vars resultat blev ovisst, falken försvann bakom träd. Nu alldeles säkert uppåt 15000 svalor, 1921 störtade en del ner och fällde i vassen, detsamma skedde i måttlig skala åtm. på ngt ställe till, men det var ännu bara små mängder som fällde. Nedstörtandet fortsatte emellertid, men 1926 när jag slutade obsa var fortfarande jättelika massor uppe. Totalantalet kan my väl ha varit långt över 15000.

Kl 2005 kom Inga. Hon hade räknat hela dagen i ett kör men var ännu inte halvfärdig, enligt vad hon berättade.

Tillägg till fredag 1977-08-26:

Under den tid, då obsarna pågick på e m och kvällen, d v s från ungefär 1745 till 1912, flög mycket odonater av flera arter, men huvudsakligen storväxta, med habitus som Aeshna, och rimligen var det Aeshna också. Dessutom flög diptera rikligt, mest flugor; däremot såg jag föga eller intet av chironomider och liknande.

1977-08-28.

På morgonen dimma. 1 rödbena rundflygande, 1 enkelbeckasin, starflock, kråkor, kaja först hörd, därefter ett par iakttaget; ladusvala, backsvala. Flock på minst 10 grönsiskor passerade mot SV; enstaka skrattmåsar; buskskvätta hanne sedd. 2 skräntärnor, varav 1 ad + 1 juv. Hämpling hörd, 1 sparvhök hona sedd.

Frukost 1000-1020. Det är dis, som sakta lättar, sikten blir bättre, himlen delvis blå. 1 ljus ormvråk kretsar, och 1 fiskgjuse kommer från Ö ut över sjön och börjar flyga runt.

1030 upp i tornet. Sol och grant, lätt dis, rätt varmt. I sjön ses mycket litet: ett par tiotal måsar långt ute, 1 tornsvala, 1 ad och 6 juv gravänder fäller långt ute. Enstaka trädpiplärkor flyger över, 2 sothöns ses. Alldeles stilla. Ungefär 10 hussvalor täml. högt, 1 + 2 svanar, 4 flygande gräsänder som fällde. Eljest noll. Häger 1 + 1, backsvala hörd, ormvråk hörd, sländor av släktet Aeshna sedda. 1 ringduva sedd, 1 skäggdopping juv likaså. Mycket långt bort i NV ligger en rätt tät rad av c 105 måsar, det är skratt- och fiskmås, troligen mest skratt. Nötväcka hörd, hämpling hörd; 1 ormvråk lågt kretsande, den skriker, annan ormvråk högt uppe, den ruggar symmetriskt enligt skiss:

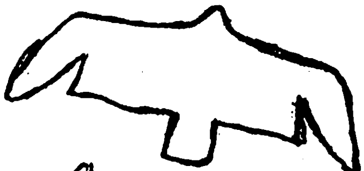

Ladusvala 10, 1 fisk/silvertärna rastande; rörsångare sjunger ett slag. Måsar ses, det är fiskmås juv samt skrattmås. OBS: ingen kärrhök sedd! Måsar går upp jättehögt. 1 bofink mot SV, några gulärlor mot S, flock på 35 vipor flyger mot Ö. 1 häger solar sig och intar en egendomlig hållning med sänkta vingar, se skiss:

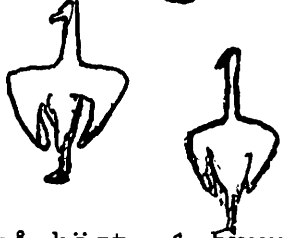

1107 ner från tornet. Folk nalkas! Jag fortsätter obsarna från fönstret (=verandan).

1150-1205 ute igen. Ser 2 ormvråkar och 1 mjölkvit bivråk juv (?) kretsa högt, vidare kommer 1 + 1 ensamma bivråkar förbi mot S, också högt. 1 brun kärrhök, en ljus hona ad, ses över sjön, den stiger allt högre. En hel del fisk- och skrattmås. 55 vipor mot V.

1235-1305 noggrann vakt i härligt väder.

1238 1 bivråk mot SSV på medelhöjd

1240 1 bivråk mot SV på jättehöjd

1240 och sedan m l m hela tiden en del mås kretsande, delvis måttligt högt, delvis högt, delvis jättehöjd. Det är mycket fiskmås juv, även skrattmås ad och många skrattmås juv samt enstaka fiskmåsar ad. Väder: fina cumuli, tämligen svag vind [illegible] omkring SV.

1255 1 lågt kretsande ormvråk.
(därefter paus i observationerna)

1328 från verandan ses 1 sparvhök flyga lågt över sjön mot SSV, och 1 brun kärrhök juv flyger också lågt men mot SO.

En stor del av e m fram till 1530 fortsätter jag obsarna, mest utomhus men delvis från verandan. Ser 1 ljus ormvråk kretsa högt till jättehögt, 1 mörkare ormvråk på jättehöjd, 2 (ormvråkar på) oerhörd höjd, en av dem glider mot SV.

Senare: Erik Nyholm kom på besök med fru och 2 barn.

Minst 17 + ytterligare några tornsvalor högt uppe. Enstaka ormvråkar också högt. 1 häger flög över, beskådades. Över den på jättehöjd mot moln först 1, sedan 2 lärkfalkar, som gjorde korta snabbflykter; de tog eventuellt insekter häruppe. Odonater flög, det såg jag (på lägre höjder förstås), och beteendet tyder starkt på att falkarna jagade insekter; däremot jagade de absolut inte fågel. Över en på jättehöjd kretsande vråk fann jag 2 små fåglar, kanske svalor???, de var på gränsen till vad som kunde ses i kikare. 1 brun kärrhök sedd!

På lägre höjd sågs stjärtmesar. Småsångare sedda, och kråka och 1 korp sågs sitta på vägen som från allmänna landsvägen går ner mot stugan!

FORTS

1977-08-28 forts.

Eftermiddagen: tämligen mycket måsar, ej minst fiskmås juv, flög i ökande vind. Mest solsken.

1725 200 starar kom,. Nästan oavbruten vakt, från 1755 från tornet.
1755 30 starar till, de kom enligt skiss här:
1 gråtrut ad mot V. I "tarmen" 2 hägrar
och minst 45 gräsänder (vilket är en
hög siffra!). Därtill på sjön c 6 obe-
stämda änder. Fler starflockar kom, summa
c 250 ex, men de flesta går ej ner
utan svänger över nattplatsen och fort-
sätter (sedan) mot S.
1800 c 5 svalor ses (!!)
Starar kommer i my. måttligt antal, troligen mindre än 400 ex
före 1810. Därefter kommer fler.
1815 jag går ner från tornet.
1820-1830 fäller först 300, sedan kanske 500 ex, ur flock på 2000 ex.
De som fäller går ner i vassen rakt utanför vår stuga.
1820 ses några svalor, och 1830 ses c 50 svalor över sjön.
Mycket mås uppe, delvis är fåglarna uppskrämda
av båtar; c 30 ex kretsar medan c 100 ex flyger åt olika
håll.
Väder: sol, nästan molnfritt.
När starflockar kommer över vassen mycket lågt från SV på
väg mot vanliga nattplatsen och plötsligt finner att starar
sitter i vassen under dem, reagerar de ofta genom att
tvärvända och fälla, men delar av flocken fortsätter m l m
direkt till det "vanliga" nattkvarteret.
(1830-1855) Svalor: helt märklig utveckling: nästan inga synliga kl
1830-1855, ett ringa antal lågt över det spegelblanka
vattnet. En gång en flock på 15-20 varnande ladusvalor nära,
eljes noll. Ärlor: rätt stora flockar kom och fällde i
vassen på avstånd från stararna. Säkert sågs 100 ärlor, men
obsarna på dem blev ofullständiga, delvis på grund av att
sikten åt deras håll ej var fri.
1858 1 fiskgjuse kommer lågt, försvinner, kommer upp 1859 med stor
fisk!! Väder: solen har just dolt sig bakom låg molnbank, f ö
1900 molnfritt, mycket ljust, och spegelblankt. Temp kl 1900 är 12½
grader C (tolv och en halv grader Celsius).
Rikligt med en liten "vit" mygga svärmar lågt över vassen.
1906 nu plötsligt 500 svalor
1915 oerhörda mängder svalor jättelångt bort i V, en grov skatt-
ning ger c 5000 ex, men det är helt ovisst om alla var inom syn-
håll. Antalet ökar, men delvis försvinner massorna utom synhåll,
kommer (så) på nytt närmare, sprider sig till jättehöjd. En ny
grov skattning ger c 10000 ex (tiotusen ex).
1917 svalorna är kvar.
1918 svalorna är kvar nu också men visar oro.
1922 svalorna är borta.
1946 1 nattskärra utanför stugan, alldeles nära.
2000 2 + 2 + 2 + senare 3 gräsänder flyger mot Ö. Varför flyger de
parvis nu? (Har de "gamla paren" återförenats? GR)

SLUT

1977-08-29.

På morgonen korta observationer: gräsand 17 ex i "tarmen" + 3 andra ex, ungefär. Brunand 3, skrattmås 1 eller 2 juv, havstrut 1 ad som ruggade i vingarna ungefär enligt skiss:

Vidare 1 ringduva, 1 tornsvala, gröngöling hörd, ladusvala och backsvala fåtaligt sedda, sädesärla sedd, trädpiplärka enstaka ex, steglits 2, grönsiska en flock på drygt 10 ex flygande mot NO; stare sedd, kaja 2 sedda och dessutom hörd.

Kvällen alldeles molnfri, fin sikt, stilla väder. Ankomst till Stugan 1815. Starar samlades till båda nattplatserna enligt skiss härnedan; OBS belägenheten! Antal starar troligen ej över 5000. 1 brun kärrhök ♂ ad sågs över star-platsen. En del mås. Svalor: några dussin ex 1815, antalet ökade enligt nedan. Änder ytterst få, gräsand hörs dock på ett par tre håll. Sädesärla, gulärla. 1 tornsvala. En del obestämda vattenfåglar: det är kanske skäggdopping.

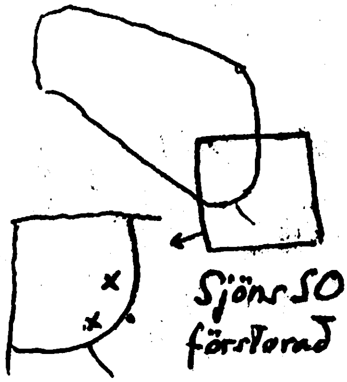

Sjöns SO-hör
förstorad sk

1845 jag upp i tornet. Inga far tillbaka till staden för att arbeta. Svalorna ökar i antal:

1850 2000 - 4000 svalor

1905 nu nog 10000 (tiotusen) svalor eller fler.
1 lärkfalk paraderar↗ förbi men slår efter byte först långt bortåt f d Almen, resultat ovisst.
Delvis jättehöjd (detta gäller nog snarare svalorna än lärkfalken. GR).
Det är bara eller nästan bara ladusvala.
Flera hundra ärlor, båda arterna däri.
Stararna är nervösa, de flyttar sig från södra till norra nattplatsen ↗, inalles några tusen ex gör så.
Diptera svärmar. Måsar ses, antal under 100 ex.

1919 18 gräsänder ↗ mot Ö. Svalornas huvudmassa är nu oerhört långt upp i NV, på gränsen till det synliga i kikare. (Skattning av antalet måste därför bli högst approximativ, men jag tror på siffran)10000 - 15000 ex, eller kanske 20000.
1 enkelbeckasin.
Fredrik Schlyter och hans mamma kom till tornet, likaså Hans Källander med Lotti och lilla dottern Linn. Även en herre vid namn Nilsson.

1930 svalorna ↗ är omöjliga att följa, de "snurrar" och störtar åtminstone delvis (ner i vassen nu).
3 enkelbeckasiner i sällskap, de väste ivrigt. Kattuggla hörd många ggr.

1915-1945 sågs summa 82 gräsänder flyga mot Ö, fördelade så: först 18 (den flocken redan nämnd ovan), sedan 10 + 2 + 22 + 15 + 5 + c 7 + c 3.
OBSERVERA: detta bevisar hur mycket fågel (av somliga grupper) som ligger osynligt i sjön.

1950 jag ner från tornet.

SLUT

1977-08-31, onsdag.

Kl c 1330 kom Nils-Åke Andersson enligt överenskommelse till museet. Han lämnade som gåva några frusna fåglar (bergfink, talgoxe, lövsångare, stare, samt en just flygg fjällvråk; den sistnämnda hade anträffats drunknad i en jokk nedanför boet, antagligen hade den förolyckats under sin första flygtur). Alla fåglarna var från Abisko eller dess närhet. - Nils-Åke skall gå kurs i Lund hela hösten i ekologisk botanik. Han och jag har alltid trivts mycket väl ihop, och jag hoppas att vi nu i höst äntligen skall kunna skriva ihopa ett par uppsatser om vad vi funnit av ornitologiskt intresse speciellt norr om Torne Träsk.

Efter arbetets slut, dock först omkring kl 1730, körde Inga och jag ut till stugan Det var mycket varmt och mycket disigt. Vid ankomsten till stugan 1755 såg jag en torfalk över Ivans backe, den ropade ivrigt. Svalor (bara ladu sedda) samlades mot sjön, det sågs redan uppe vid Revingeby. Antalet blev stort, kanske mycket stort, men jag kan inte ge någon siffra, ty diset var så tätt att man knappt såg sjöns V ände, och det var helt omöjligt att detaljstudera svalorna över sjön. Starar också allmänna; de hade som väntat börjat samlas redan när vi kom ut. Säkert flera tusen, men ingen noggrann räkning. På ängen mellan stugan och Silvåkra by gick mycket boskap, som vanligt på sista tiden, och här fanns också stora starflockar. Eventuell tillströmmin från andra håll efterforskades icke. Ärlor slutligen ovanligt talrika: mycket stora flockar kom bl a söderifrån ut över vassen i sjöns SO hörn (flockar på större avstånd om sådana fanns, var osynliga p g av den dåliga sikten). Säkert [illegible] såg jag 250 - 300 ärlor komma till sjön, och därtill hördes flockar och överflygande exemplar [illegible] ofta. Gulärla avgjort allmän ikväll; sädesärla troligen också allmän.

Jag gick inte upp i tornet. Gick istället ut och plockade björnbär, utan stora förhoppningar. Men det gick bättre än jag trott: på 35 minuter fick jag ihop fullt en liter av bästa kvalitet, och detta enbart mellan stugan och kanalen.

Mycket sländor flög på kvällen, jag såg så gott som enbart storvuxna arter av habitus som Aeshna.

Kl 1945 for Inga iväg till S Sandby för att deltaga i fångst och märkning av igelkottar. Återkom kl 0045.

Trots att kvällen var mycket ljum och stilla (temp c 15° C kl 2000) blev det inte så rik flykt på ljus som jag väntat. Vissa grupper, t ex några småvuxna psychodider, var väl representerade, och Aphodius rufipes var mycket allmän och fastnade ofta i spindelnäten nära lampan på hörnet. Men nattflyn förekom inte i större antal och steklar och Chrysopa och de flesta diptera var mycket sparsammare än jag skulle trott.

1977-09-02, fredag.

Inga fick trubbel med bilen, och jag fick lift ut till stugan med Johnny. Ankomst dit 1740. Johnny for hem till Revingeby efter några minuters samtal, och jag gick ut och plockade björnbär, med ganska bra resultat. Det var en lugn och mycket varm kväll, nästan molnfritt men - liksom dagarna närmast förut - tätt dis, så att Krankesjöns motsatta ände endast kunde anas. Medan jag plockade bär, upplevde jag att stora och ovanligt glesa starflockar kom till vanliga nattplatsen i sjön, d v s i vassen ungefär utanför Nicolins hus. Sedan de fällt, hördes de länge sitta och "kvittra" eller sirra i vassen. Även svalor kom i stort antal, kanske mycket stort antal, i glesa förband, somliga livligt kvittrande. Bara ladu sedda och hörda. Omöjligt att ge siffror, bara så mycket kan sägas som att det rörde sig om minst 1000 ex, men jag har ingen aning om verkliga antalet f.ö. Det kan ha varit mångdubbelt större. Den tredje vanliga arten som samlades till sjön var gulärlan, flera stora flockar sågs och ännu flera hördes. Sädesärla inblandad, kanske allmän, men ikväll bestod majoriteten absolut av gulärlor. Ett par hundra säkert sedda, men flockar kan ju ha kommit till sjön från alla håll, och i så fall har jag ju bara sett en bråkdel.

På min vandring (mest längs pansarvägen) efter björnbär såg resp. hörde jag tre hackspettarter: först hördes gröngöling, sedan flög den över till strandskogen, sedan hördes spillkråka från strandskogen, och slutligen hördes och sågs en större hackspett i grantopp på Ivans backe den satt högst uppe och ropade formligen i ett ovanligt länge, innan den tystnade och flög bort.

Inga kom kl 1900. Vi åt middag. Just när den var slut, kom Hans Källander med Lotti och lilla Linn. De medförde en stor laddning fina rödbetor från sin trädgård i Torna Hällestad. De berättade att svalorna nattat i V änden av sjön; där hade varit massor på nära håll, men även där hade sikten varit klen, och man hade anat stora mängder i diset på avstånd (jag skulle skatta att svalor knappt var synliga ens i kikare på större håll än 800 - 1000 m).

När vi satt på verandan, kom en kattuggla och satte sig särdeles effektfullt på en algren mot den ännu ljusa västerhimlen. Satt länge.

Diverse småtillägg: häger antagligen många sedda; utan att passa särskilt noga såg jag flera ex flyga bort från sjön mot SO - SSO på kvällen; andra ex hördes. Vidare hördes och sågs grönsiska överflygande men idag bara enstaka eller parvis, inga flockar. Steglits hörd som vanligt. Änder praktiskt taget inga sedda eller hörda i kväll.

Mycket odonater flög när jag kom till stugan. Mest var det Aeshna sp men även en mellanstor, rödbrun form; jag har glömt släktnamnet, möjligen heter den Leucorrhinia.

Rödhake knäppte på tomten i skymningen.

1977-09-03, lördag.

Jag sov bra, på efternatten med avbrott som jag utnyttjade till att läsa Glutz-Bauer-Bezzel, volym 3 (= Anseriformes, 2. Teil). Fantastiskt bra, grundlig och vederhäftig fågelfauna!

Upp 0845, jag upp i tornet 0850 - 0910. Mycket varmt, drygt 18° C innan jag gick upp i tornet. Stilla, fuktigt och "klibbigt" men alls inte regntungt, däremot samma täta dis som förut. Från tornet syntes inte V ändan av sjön. På f m steg temp; kl 1230 var den 22,5 grader C, himlen blev mattblå men bara de övre delarna; sikten bättrade sig endast ytterst sakta, och kl 1230 var solskenet fortfarande obefintligt eller mycket matt. Sikten då så pass god att man såg motsatta sidan av sjön tydligt, dock knappt i färg utan i grå pastelltoner, ljusa, "silvriga".

Redan när jag först tittade ut såg jag att rätt mycket diptera flög, men det var inte chironomider eller andra myggor utan djur av flugtyp.

1977-09-03 forts.
Även flög en storvuxen Tipulid (eller kanske flera arter?). Och odonater, både Aeshna och mera småvuxna former (se gårdagen) flög i betydande antal; Aeshna sp sågs in copula.

Morgonobsar från tornet föga märkliga: 2 + 2 knölsvanar ad, ganska många hägrar, 1 fiskgjuse kom och kretsade och slog i vattnet - och kom upp med stor fisk! En del skrattmås och fiskmås över sjön, jag såg säkert summa 25 ex, och både ad och juv av båda arterna men övervägande var det unga fiskmåsar. Även av skratt mest juv. Verkliga antalet ex kan ha varit my större; sikt dålig! Praktiskt taget inga ände sågs, bara några få gräsänder (men detta föga signifikant p g av den dåliga sikten).

Johnny och lilla Hanna kom när vi skulle äta frukost, och det blev långt samtal mellan honom och Inga om distribution av Anser m m. Inga for till Lund omkr 1015, var borta till c 1530. Jag gjorde en hel del observationer, men resultat föga märkliga; vädret utvecklade sig nämligen på ett oväntat sätt. Det lättade som sagt, om ock i sakta takt, me just när jag trodde att solen skulle "segra" blev det allt mörkare och tätare dis, och temp sjönk, så att den kl 1530 var endast 18,5 grader C (approximativ tidsangivelse). Senare på e m blev det t o m svagtregn ett slag, och det var påtagligt mörkt, med diset kvarstående.

Med anledning av Staffan Ulfstrands utnämning till professor i Uppsala ville vi lyckönska (Vi = Inga och jag och Johnny och Thomas Alerstam, som vidtalats i Lund). Inga hade köpt en finfin orkidé, men ingen var hemma hos Staffans, och vi väntade därför med att fara dit. När Johnny kom till oss igen på e m, sågs ånyo en fiskgjuse komma lågt över sjön, slå, och stiga upp med en mycket stor fisk!!

Inga och jag blev bjudna på middag hos Johnny och Gunnel. Mycket trevligt och gott. Vi for ditupp med start 1715. Då hade smärre starflockar redan börjat komma till vassen utanför stugan, d v s till nattplatsens omedelbara närhet. Redan 1710 kom de första flockarna, säkert åtm delvis som en följd av det svaga ljuset. När vi startat, kom en mycket stor flock, säkert 800 - 1000 ex, glest och lågt över ängen från O - OSO mot nattplatsen, och vid sjöns N sida såg jag ett par flockar flyga mot S. Ovanligt tidig start! Vad som hände senare vet jag ej eftersom vi var hos Johnnys. Efter middagen, omkr kl 1945, körde vi på småvägar till S Sandby med blomman. Ingen var hemma i Ulfstrandska villan, men vi ställde gåvan utanför, med en djuptänkt vers författad av Johnny. På ditvägen skrämde vi upp två nattskärror! i Därefter tillbaka till Johnnys för kaffe (för mig: saft) + en pratstund. Kl 2105 körde Inga och jag ner till vår stuga, och minsann om vi inte skrämde upp en tredje nattskärra ett par hundra meter innan vi kom fram!

Diverse småtillägg: idag även sedda resp hörda vid stugan: 1 ormvrå på ängen där boskapen betar, vråken skrek länge och ynkligt. När den flög, sågs att den hade en liten men ungefär symmetriskt anbragt lucka i yttre handpennorna. Nötväcka hörd. Rödhake hörd. Kajor hörda på morgonen. Kråkor sedda i ringa antal.

1977-09-04, söndag.

På natten kl 0430 eller kanske tidigare hördes kattuggla.

Morgonobsar, åtminstone delvis från tornet, gav nötskrika, 8 svanar, 60 + 5 + 4 gräsänder, stjärtand minst 1, kricka 2, brun kärrhök 1 juv och 1 hanne, som jag tror var ettårig. Häger över 8 sedda, ormvråk några ex, sparvhök 1 ex högt, grönsiska, bofink, 4 enkelbeckasiner, skrattmås, fiskmås ad och juv, samt 13 tärnor (fisk/silver).

Tornet igen 1015-1040. Mycket folk. 2 ormvråkar varav 1 skrek. En båt skrämde upp änderna, varvid jag räknade 146 + 10 + 10 gräsänder och 25 krickor. Häger säkert 15 ex i sjön. Måsar få idag. Trädpiplärka, grönsiska.

Väder: fin cumulus-himmel, klart, svag V vind. Men (trots vädret) inga bivråkar och inga högkretsare före 1040, då jag gick ner från tornet.

1045-1115 vandring i solen men såg intet.

1115-1145 3 ormvråkar + 7 obestämda + 1 obestämd + 6 obestämda + 1 ormvråk mot S (oklart om detta gäller bara ormvråken eller alla de andra också). Vidare 1 fiskgjuse + c 3 obestämda + 1 obestämd + 1 sparvhök.

1145-1210: noll! Väder: sol och cumuli 1045-1115 och tidigare, likaså 1115-1145; cumuli sluter sig ihop till m 1 m sammanhängande grått täcke. Från 1145 lättar detta något. Det är mest skugga men stora blå fläckar och fält. Temp kl 1215 = 13½ grader C. Vädret därefter stundvis nästan 100 % molnigt, stundvis mycket ljusare med sol och cumuli. Efter c kl 1400 mest sol och lätta cumuli. Temp kl 1440 = 15° C.

Jag såg ytterst litet rovfågel. 1 ormvråk mot Ö över sjön. 1 fiskgjuse lågt, fick ej byte, flög mot Ö. Omkring kl 1300 sågs 1 sparvhök medelhögt, den skrämde upp 300 starar samt svalor etc. Omkr kl 1410 kom 1 sparvhök mycket högt; även ladu- och backsvalor sågs högt. 1 tornfalk ryttlar över stora heden. Över 20 grönsiskor i flock. 3 tranor flög mot S långt bort i öster.

Brun kärrhök: på middagen först 1 hanne, ej årsung; sedan 2 hannar ad och kanske dessutom 1 hanne adad, därefter 2 ex som inte var hannar ad, samt 1 ex av obestämd ålder och kön långt bort i V. Alla lågt, och nästan säkert kom de på sträck och attraherades av sjön.

Flock på 160 vipor som flög mot NO över sjön skall tilläggas i morse.

Bekanta kom: Johnny Karlsson med~~d~~ dottern Hanna; pojken Schlyter med mamma; herr Sandberg (som sköter en del jobb vid Stensoffa) med kvinna

Eftermiddagen och kvällen blev utmärkt klara och fina, klar luft, men tämligen kyligt. Jag var i tornet c 1820-1900; men nedanstående artlista omfattar allt som sågs fr o m c 1530.

storskarv 1 ex högt mot VNV kl 1840
häger många. 1 ex kom på jättehöjd mot SV kl 1850
knölsvan 2 ad
obestämd svan 1 ex
gräsand säkert 200 i sjön, varav 50 i "tarmen", högst 50 på närmsta klar vatten, 50 (bortåt) Almen, därtill flera småflockar.Flockar flög österut kl 1840-1945 och vidare tills det blev mörkt (och ev. längre!
bläsand 5 + 2 flygande
kricka några ex
fiskgjuse 1 ex även på kvällen, tog ej byte
sparvhök flera ggr på kvällen till skymningen, över stararnas vass
(vråk ej sedd på kvällen)
brun kärrhök på kvällen 2 hannar ad och 1 hanne adad; den sista kom som ett skott och slog i tvärvändning efter sädesärlor i vassen men missade. Dessutom 1 hona ad, som jag säkert ej sett tidigare idag
lärkfalk flera ggr över sjön, sågs fint men ej nära; ingen jakt sedd.
sothöna ett ex!! (Andra observatörer meddelade att de sett en flock på 20 ex från Almen-tornet (=Stensoffa-tornet).
glutt hörd på kvällen
(vipa: ej antecknad)
skrattmås tämligen allmän
fiskmås också tämligen många
gråtrut: 1 ad flög västerut. Kanske mer än 1 ex sett

FORTS.

1977-09-04 forts.

trädpiplärka hörd tämligen ofta

ladusvala }
backsvala } sedda på kvällen, men relativt (sett) mycket få, ej över 400 eller 500 sedda. Detta trots utmärkt ljus. Orsaker till detta? Bortsträck (av vad som funnits, utan att antalet sedan spätts på med nya)??

sädesärla mycket allmän }
gulärla ej så många } summa flera hundra ex kom till sjön på kvällen

rödhake knäppte

bofink hörd

hämpling flock

grönsiska hörd

stare: tiden 1730-1830 kom de i små till medelstora flockar från olika håll, fällde direkt i vassen, dels utanför Nicolins hus, dels utanför vår stuga. De sisnämnda bröt upp och flög till "Nicolins" 1840-1900 och senare; totalt nog 7000 - 9000 ex gjorde så, enligt grov skattning. Kom oftast eller nästan alltid lågt, trots vädret. OBS också att tidpunkten då de började ansamlas, kl 1730, är tidig, särskilt som det var en ljus kväll

nötskrika 1 sedd

kråka sedd. 2 helsvarta kråkfåglar sågs över sjön, jag tror det var svartkråkor men är alls inte säker.

Tillägg: (a) Hans Cronert med kollega kom också på kvällen
(b) det blev en jättestor svärmning av diptera på kvällen
(c) det ses att anteckningarna från morgonen och f m är förhållandevis röriga. Men jag har som vanligt skrivit av originalet noga; och några nämnvärda förklaringar har ej ansetts behövliga.

1977-09-05, måndag.

Upp 0527, i tornet 0530-0555. Härlig, klar och stilla morgon.

0530 spridda starar upp från norra nattkvarteret (=utanför Nicolins), fullt synligt

0538 3000 starar upp från södra nattkvarteret, de reste åt olika håll, och kanske gick 300 till norra nattkvarteret!

0545 minst c 7000 ex upp, de går mest mot norr och öster

0553 ytterligare minst c 7000 starar upp, kanske flera, också de går mest mot norr och öster.
Ladusvala, backsvala, sädesärla, 2 bruna kärrhök-hannar, 1 + 2 ringduvor, 1 skogsduva, litet and, häger, 1 råka, kaja också sedd, och 1 järnsparv flög över, den både hördes och syntes.

(399)

1977-09-08 och
1977-09-09
Vardera dagen såg jag en tornsvala vid Zootis.

1977-09-09, fredag.

Ut 0530. Temp. + 5° till + 5,5° C. Vindstilla, mest blå himmel, men tät, dock lättande, låg dimma över sjön. Rödhake h, järnsparv h, mesar h, häger h, koltrast s h. 0540 stor kör av starar ur vassen. Ljust och fint. Grönsiska flera överflygande. 3 råkor flyger söderut tämligen högt över sjön.

1 fiskmås ad och 4 skrattmåsar
samt 1 ?fiskmås juv (skum!) kom mot SV ungefär så:

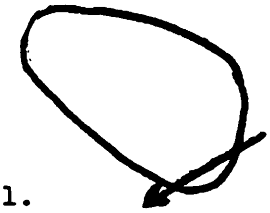

4 taltrastar lyfter. 11 sädesärlor flyger tämligen högt mot SO. Vattenfågel kan ej ses p g av låg dimma över sjön. Närmsta klarvatten syns dock, där ser jag en gräsand. Nötväcka h nära. Helst enstaka svalor på håll.

0553 1 sparvhök flyger mot SSV, höjd c 50 m. Blåmes varnar, entita också; höken flyger rakt över starplatsen men gör ej anfall; stararna sorlar alldeles jämnt. 1 kaja flyger söderut

0555 2000 starar upp, de reser dels åt NO, dels åt S och SSV-SV. De som reser mot NO fäller strax igen, och

0556 kommer de delvis tillbaka och fäller igen!

0557 inga starar ses, men kören av läten är likadan. 1 ringduva flyger SSV - SV. 10 svalor långt bort

0601 100 starar upp men fäller ögonblickligen igen. Den låga dimman tätnar.

i 1 nötkråka flyger mot NO på c 100 m höjd!

1 brun kärrhök ♂ ad kommer från Ö, svänger när den ser mig, fortsätter ut över sjön:

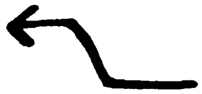

0603 starar "exploderar" upp, reser åt NO, ONO, O, S-SSV, SV. Antal högst 5000. Sedan tyst. Järnsparv dock h.

0605 jag ner från tornet. Sävsångare hörs troligen.
Ännu 1 sparvhök kommer mot SSV (ungefär).
1 nötskrika flyger NNO, nära håll.
1 kråka ses och hörs. Kajor hörs.

Fortsättningen av anteckningarna från denna dag renskriven för hand och duplicerad på Canon-apparaten.

1977-09-09 forts.

Efter jobbets slut fick jag lift till stugan med Johnny, eftersom Inga skulle stanna i lägenheten i staden och göra förberedelser för storstädning där.

Ankomst stugan 1750 i kyligt väder men till stor del klar himmel och utmärkt sikt. Johnny körde genast tillbaka till Revingeby, där han bor. Han hade inte hunnit många hundra meter förrän en våldsam by drog upp från V. Himlen var my. mörk där; man såg att det regnade. Och med stor våldsamhet drog byn fram. Det blev regn 1753, först svagt, sedan starkt. Det blåste upp så att träden vek sig, och sjön blev alldeles vit på ytan (och sikten naturligtvis nedsatt av regnet). Massor av stare hade redan fallit i vassen utanför stugan, de lyfte och flög omkring som trasor i vinden, flockarna svängde och tätnade och blev glesa my. snabbt. Nya flockar kom, bl.a. stora sådana från V och NV (Tusentals ex). Men det

(402)

~~(3)~~

1977-09-09 forts.
var svårt att räkna fåglarna, ty flockar som fällt steg ofta upp på nytt och "svängde runt", och ofta splittrades de också innan de fällde igen.

En del svalor upptäcktes rätt oväntat i Täml. Tät flock ute i det egendomliga vita ljuset över sjön; det var regn och my. hård blåst och samtidigt sol bakom regnet. Nog såg jag 300-500 svalor, de "stod" mot/vinden och skingrades m/m, men en del gick ner i vassen nära stararna, även om det är omöjligt att veta om de stannade nere för gott. 1 sparvhök lågt över vassen mot SV blåmes varnade.

Kl 1801 var byn förbi, regnet upphörde, det blev stark sol och nästan momentant alldeles klar himmel i V. Då kom över ängen och vägen upp mot Lilviken 2 ormvråkar, lågt, lekande med varandra, varav 1 normalfärgad (inte särskilt mörk) och en
i utpräglad börringevråk, med jättestora gräddvita fält på övre ving-

1977-09-09 forts.

Falkarna. Fantastiskt lysande färg i solen! Den ljusa fällde på marken, i den andra på en hög telefonstolpe, men då kom den vita dit, och båda flög bort.

Efter byn gick jag ut att plocka björnbär. Rätt bra resultat. Ett par tiotal ladusvalor + några backs. flög i lä av de höga björkarna. Rödhake knäppte, flera ärleflockar flög mot sjön, däribland mest gulärlor (flera tiotal); men tidigare i kväll har jag även hört sädesärleflockar.

1 brun kärrhök juv (?) över sjön. Gråsand hörd. 1 sparvhök med byte lyfte ur täta träd vid Nicolins hus. – Jag plockade björnbär tills det blev nästan mörkt. Då, kl 1900, drog mycket plötsligt en ny by upp; det blev jättehård vind men föga regn. När detta pågick, c. kl. 1906, kom c 10 ladusvalor alldeles förbi mig vid gamla P-platsen. Det var

404

~~5~~

1977-09-09 forts.

nu så mörkt att fåglarna bara kunde ses på närhåll (< 25 m) och mot den rel. ljusa västerhimlen. Kl. 1910 var även denna ljus förbi, och jag kom hem till stugan. En flock 10 änder (dykand ??) flög mot SO.

Ett par starar uppe och flög över vassen, rimligen därför att denna vajade så hårt i vinden.

Obs:

1) Temperaturen kl 1750 var något över +10 ° C, kl 1805 var den + 6 ° C. Kl. 2015 var den + 7 ° C.

2) När Johnny och jag körde ner till stugan, satt stor starflock på ängen. Johnny gav signal, varvid de allra i. flesta eller alla lyfte, då såg vi en med snövita sidopennor på stjärten. Fällde snart igen tills.m. flera hundra andra, men när dessa skrämdes upp på nytt, återsåg vi ej den missfärgade, trots kort avstånd och bra ljus.

1977-09-10, lördag.

Sov mycket gott. Upp 0050: hård vind, temp. +7° C, mest stjärnklart. Därefter upp 0430: gryning, my. klar luft, vinden avtagit, är måttlig till frisk, temp. +6° C.

0525 ljust, utmärkt sikt, mest klar himmel, cumuli i V, +6½ grader C. 2 bruna kärrhökar hannar adad över vassen utanför stugan. Jag trodde de hade skrämt upp stararna, men detta var fel. 1 häger, 1 skrattmås, 1 + 1 fiskmåsar ad

0538-0541 starar upp ur vassen, virvlande i vinden, delvis rundflygande, många tusen ex. 1 brun kärrhök hanne ad på avstånd.

0542-0544 fortsatt uppbrott. 1 sparvhök anfaller som en pil, resultat ovisst

0550-0558 smärre starflockar upp. Solen lyser. Några få svalor över sjön, backsvala sedd. Jag lagar thé, dricker det 0600-0630

0600-0630 thédrickning (med åtm. någon lucka i obsarna). Nötskrikor skränar. 1 fiskgjuse kommer över sjön 0625. 2 gräs- och 2 skedänder rundflygande. 1 knipa samt 2 osäkra krickor fäller. Först 1, sedan vid två tillfällen 2 svanar rundflygande, det är nästan säkert knölsvan.

1 brun kärrhök hona, kanske ettårig. 1 brun kärrhök hanne ad skrämmer upp 30 krickor. 1 bläsand hanne ad flygande. Obestämda änder: 15 liggande och 2 flygande. 1 gluttsnäppa flygande. 3 svanar långt ute, ligger intill varandra med ovanligt raka halsar. Det är omöjligt att bestämma dem bergsäkert från tornet p g av vinden, men från marken går det med tub: 3 sångsvanar ad! En hel del svalor lågt över sjön, långt ute nära svanarna. Måsar också långt ute, antal nog c 15-20 ex, alla ej bestämda men fiskmås juv sågs. HUssvala sedd, ladusvala sedd.

OBS: ovanstående observationer, i den mån de gjorts efter 0625, kan omöjligt ha gjorts före 0630 i nämnvärd grad. Tidsuppgifter saknas i originalet.

0950 björnbärsplockning. 1 vit och 1 vanlig ormvråk sedda

1125 hem från björnbärsplockningen. Rödhakar, skata, 1 brun kärrhök, tämligen enfärgad men ej årsung; den hade abnormt ljus stjärtspets, se skissen härnedan!
1 tornfalk. 1 enkelbeckasin lyfter för kråka. 2 tärnor juv.

1320 lugnt väder från nu, och småregn ett slag

1325-1340 jag i tornet. 10 sothöns, 3 krickor, 14 obestämda änder, men det var inte gräsand. Några hägrar. I "tarmen" är inga änder synliga. Några backsvalor.
Väder: efter en förmiddag med frisk vind och växlande molnighet blev det lugnt och mulet omkring 1320, delvis svagt regn och rätt mörkt, men god sikt. Temp 1200: 11° C och temp 1600: 8½ grader C.

1355 1 brun kärrhök juv över vassen.

e m vid oviss tid på e m sågs blåmes, talgoxe, nötväcka, rörsångare samt 1 brun kärrhök hona med ljusa framvingar; detta ex har ej setts förut. - I västra änden av sjön ses minst 3 bruna kärrhökar och minst 3 hägrar. Vidare ses spridda hussvalor och ladusvalor samt relativt mycket backsvalor över sjön. Steglits hörd.

- - - -

1716 första starflocken utanför stugan, det är c 50 ex

1720 ff backsvalor mycket livliga över vassen, där är säkert 100-150 ex. En ladusvala ses också. Flera starflockar på 15-250 ex/flock ses men försvinner igen, liksom svalorna. - Liten vit dipter svärmar lågt och i måttliga mängder men synes idag bli föremål för fångst. Kanske är andra flygande insekter sparsamma på grund av kylan.

1977-09-10 forts.

1736 f backsvalor talrika igen. 2 - 3 ladusvalor. Flera hundra starar kommer, eventuellt flera. Jag obsar från verandan och kan därför inte se mer än en begränsad sektor.

1740-41-42 minst 3000 starar kommer i långa band ungefär enligt skiss; heldragna linjer: Ytterligare 1500 starar på samma sätt

1742 ff starar strömmar in enligt prickade linjer på skissen: Det är tusentals ex. Även från norr kommer starar.

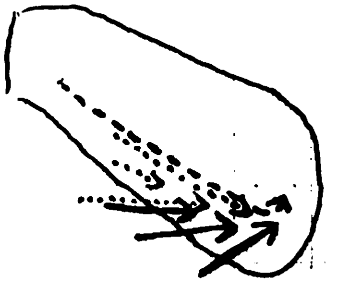

1745-1755 Obsar från tornet: starar fortsätter, om ock ej så koncentrerat som 1740-1745. De fäller efterhand som de kommer, alla fäller utanför Nicolins hus. Säkert över 10000 (över tiotusen). Stor gulärleflock på c 75 ex ses. Svalor ses mycket lågt över vattnet, över hela sjön, men bara måttligt antal. 500 - 1000 ex ses säkert. Mest backsvala; ett par ladu över tornet. 1 enkelbeckasin

1756-1757 jättelång flock på säkert 2500 starar kommer enligt streckad linje på ovanstående skiss. Därefter 500 ex till på samma sätt

1801 gulärla, sädesärla, fler starflockar men nu bara 50-150 ex per flock. Mycket ärlor, det är hundratals, fäller långt ute (i vassen). Jätteflock stare ses i NV

1803 minst 500 ärlor lyfter ur vassen utanför närmsta klarvatten; dessa ärlor flyger ungefär mot S. Över 1100 starar kommer från VNV. 2 bruna kärrhökar ses långt i NV. Flock c 25 små änder flyger snabbt och lågt mot S eller SSV) ~~Det~~ är kanske någon dykand. Ytterligare 250 starar. (i tät flock.) Stort virrande av ärlor, c 250 ex. Svalor ses endast vid noggrann eftersyn, de går lågt, precis över vattnet. Endast några ex ses närmare och högre

-1815 fram till 1815 gör jag delvis obsar. Ser fler starar och stora ärleflockar, men ej svalor

1810 Inga kommer

1837 1 sparvhök flyger lågt så:

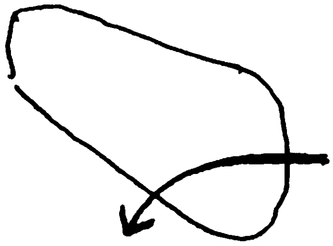

Tillägg: när jag var ute på björnbärsplockning, kom många grodor - även storvuxna sådana - och paddor på väg mot sjön! OBS att det var en kall kväll; detta kan ju ha haft betydelse för deras beteende. (Jag antar att de var på väg till sjön för att övervintra. GR)

Skissen härovan, som visar stararnas anflygningsriktningar, borde ha gjorts i större skala och med pilarna, särskilt de prickade och streckade, konvergerande starkare mot den sydöstligaste delen, ungefär så:

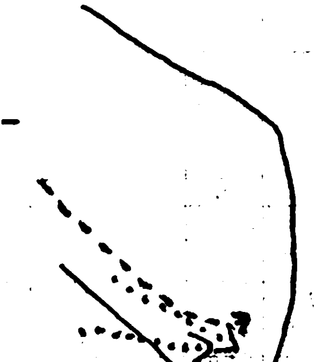

Nattkvarteret togs ju "utanför Nicolins hus", åtminstone huvudsakligen. Detta innebär (ungefär!) 200-400 m norr om fågeltornet.

1977-09-11, söndag.

Uppe i tornet 0705-0720. Fågelliv i stort sett mycket matt såvitt det gällde sjön: 2 knölsvanar ad i sällskap rätt nära; 200 m därifrån på minimal vassrugge dels 1 knölsvan som putsade sig och sträckte på sig mycket länge, dels 1 häger ad, som stod bara 2-3 m från svanen men med ryggen mot denna. Änder nästan inga sedda. 4 sothöns i sällskap utanför närmsta klarvatten. 1 fiskmås ad, 2-3-4 skrattmåsar. Ytterligare ett par hägrar på håll. Inga rovfåglar sedda. En trevlig obs: 3 korpar flög över Silvåkraskogen mot SO, parallellt med sjöstranden! Vädret var mulet, vind rätt svag, sikt god, temp + 11° C, alltså betydligt varmare än gårdagen.

En stund senare en kort tillfällighetsobs: 1 sångsvan ad kom flygande från VNV, fällde på närmsta klarvatten.

Därefter nästan sammanhängande obsar c 0930-1100, med korta avbrott. Det blev delvis klart, vinden ökade något. Fågelaktiviteten blev mycket större. På närhåll i trädgården etc: entita, talgoxe, blåmes. Skata flög över vassen, 1 ex. 1 fiskgjuse med liten fisk flög bort mot S. 1 brun kärrhök årsung sedd. 1 ormvråk lågt över vassen. Spridda måsar, helt få, men rätt brokigt sammansatta: enstaka skratt- och fiskmåsar, 1 mäktig havstrut ad med liten ruggningslucka eller "vinkel" ungefär på gränsen mellan arm- och handpennor, 1 gråtrut ad, och 1 nästan bergsäker silltrut juv, med ovanligt skarpt vitt på stjärtroten, ovanligt mörka handpennor och my spetsiga vingar, arten säkert helt OK. Andflock på 11 ex,egendomliga, några föreföll my ljusa, art oklar, hela tiden långt bort, flygande, men flockbilden tydde på dykand, och stora var de inte. 1 rovfågel från N över sjön, sågs rätt lång flygväg (300 m), men från sidan resp från kanten resp snett bakifrån hela tiden, den hade lång stjärt och varmt gulröd eller orange på övre vingtäckarna och kanske även på ryggen, i varje fall ett stort sådant fält på vardera vingen. Jag trodde först på bivråk med sällsynt färgteckning, sedan på brun kärrhök men sedan på bivråk på nytt (aldrig sett eller hört om brun kärrhök med sådan färg). Klar blev den tyvärr inte, kom aldrig i bra vinkel. Svalor rätt talrika delvis på stor höjd, ladu och back sedda. På kort stund, sedan Johnny och lilla Hanna kommit på besök, kom 1 + 1 fiskgjusar, 1 ormvråk och 1 bivråk, aldrig i sällskap, gjusarna t lågt, ormvråken c 450-500 m uppe under de grå m l m cumulus-artade molnen, bivråken också t högt. 2 stora vadare, nästan säkert stora pipare, flög mot S långt borta, och en stund senare kom 3 småvadare rakt över huset mot VNV, full fart, rätt lågt, undersidor vita, jag tror snarare på större strandpipare än något annat; men ej klart. 2 långsmala änder från Ö, my snabbt, kanske stjärtand. Flock c 35 hämplingar över ängen. Svalor rätt talrika; trots att vädret blev gråare och vinden ökade, flög de delvis högt över sjön. Back och ladu sedda, back mycket sannolikt den vanligaste idag (liksom igår kväll). En kärrhök med spetsiga vingar och skarpt vitt vid stjärtroten på håll, lågt, över S stranden, jag skulle varit frestad att kalla den ängshök hona eller juv p g av vingformen, men den flög i stark vind och flykten föreföll knappast så "tärnlik" som hos ängshök. Kan ha varit blåhök åtminstone. Grönsiska hörd.

Efter en stund av oregelbundna och bristfälliga obsar gick jag upp i tornet kl 1225. Det var nästan mulet, moln som m l m sammansmälta cumuli, därovan altocumuli; men i V mörkare och jämngrått och med sådan prägel att det rentav ser regnhotande ut. Temp c 14° C, sikt god. I närmsta klarvatten ett par knölsvan ad, några hägrar sedda, i "tarmen" minst 23 - 25 gräsänder, eljest bara c 5 krickor och 2 gräsänder sedda. Måsar i regel helt frånvarande, 1 fiskmås ad + 1 dito juv sedd plus någon mås (gråtrut troligen) på långt håll. Vädret föreföll föga lämpat för rikt uppträdande av rovfågel, och individantalet blev också mycket måttligt. Men artfördelningen märklig. När jag kom upp i tornet, 1 gjuse över sjön. Tappades ett par minuter, visade sig

1977-09-11 forts.

sedan med rätt stor fisk, kretsade länge, steg, men sänkte sig igen, var långt ute över sjön; då kom ännu 1 fiskgjuse lågt från Ö, stannade och ryttlade över sjöns Ö strand; fågeln med byte kom i närheten men aldrig närmre än c 100 m. 1 ormvråk och 1 ung brun kärrhök nalkades från NO, kärrhöken sänkte sig mot sjön, ormvråken återsågs inte. Gjusen som kommit sist hade nu fått en stor ljus fisk, den kom med sitt byte nära kärrhöken som gjorde en ansats att följa efter, men då satte gjusen en väldig fart i medvinden, ropade "pjybjybjyb jyb jyb" och försvann österut, kärrhöken följde aldrig efter. 1 sparvhök visar sig, ger sig att kretsa med den första gjusen som bär litet tämligen byte och nu stigit högt. En tredje gjuse (räknat från kl 1225) kommer från NO, höjd 150 m, börjar flyga över sjön, ses länge men ej oavbrutet. Ännu en sparvhök ses, den dyker i jaktflykt ner Ö om tornet men kommer upp igen utan byte, fortsätter mot SV. Flock 18 kråkor kommer plötsligt med hög fart ut över sjön från SO eller S, verkar skrämda men samlar sig och flyger en sväng först mot NV, sedan in mot Ö och försvinner. Svalor ses, antal ej obetydligt, något 100-tal inom synhåll åtminstone ibland, och totala antalet säkert my större.

En gjuse lågt fram bakom träden i SO-hörnet, kan vara nyanländ men kan också vara nr 3 som fortfarande jagar, hittills utan resultat, den går ut över sjön. 2 stjärtänder rundflygande, delvis rätt högt.

Kl 1245 när gjuse nr 3 är i sikte, kommer gjuse nr 4 på stor höjd norrifrån mot den grå himlen, höjd nog 500 m, glider i rak kurs mot S, snarast mot SSO, fallande för den ungefär västliga, friska vinden. Den gjusen gjorde intet uppehåll. Nr 3 ses fortfarande. Ute på sjön 4 + 1 sothöns. 2 krickor kommer flygande, fäller rätt nära. 2 obestämda änder flygande. Back- och (några få) ladusvalor ses. Kl 1303, just när jag skall gå ner från tornet, har gjuse nr 3 fått relativt liten fisk och flyger bort mot V eller VSV!

1305 jag går ner. 1307 jag ser att två ornitologer tittar i kikare mot Ö, jag tittar dit, ser 1 normalfärgad och 1 extremljus ormvråk i sällskap lågt flygande över stora heden och tallskogen därborta.

Fortsatte obsandet en stund men såg nästan intet. Inte heller när vi drack kaffe på verandan c 1350 - 1420 sågs något nämnvärt nytt. Sedan tog jag paus, hade huvudvärk och var alls inte extra pigg. Kl 1615 upp igen: då hängde en fiskgjuse över sjön! Därutöver på håll 1 ormvråk. Talade en stund med Balint Wagner och några kamrater till honom. 1 enkelbeckasin flög förbi.

Kl c 1640 och framåt: en del skrattmåsar och åtminstone några fiskmåsar långt ute över sjön, gjorde delvis snabba "flyglekar", fällde. Säkert 15 sedda, kanske flera. Från 1650 ungefär syntes svalor i betydande antal över sjön, dock långt ute; art omöjlig att se. Sparvhök sågs nära. Starar kom från 1710, fällde utanför stugan i vassen. Räknades ej, men jag såg inte på långt när så många som igårkväll. 3 bruna kärrhökar sedda samtidigt varav 1 hanne ad, de andra mörka och tillsynes enfärgade (men inte nära så att detaljer kunde ses). Sparvhök flera ggr lågt över vassen där starar fällt, men dessa lyfte inte, och höken (hökarna?) fick intet. Kl 1750 åter en fiskgjuse över sjön, och samtidigt väldiga flockar av ärlor, flera 100 ex, starar kom i stora mängder, och svalor var talrika, delvis precis över vattnet, delvis högre uppe. Ingen räkning, inga rekordsiffror på långt när, men tusentals. 2 enkelbeckasiner flög förbi. 1 ormvråk lågt över vassen.

1755-1815 i tornet. Fiskgjusen fick mycket stor fisk och flög bort mot SV! Oerhört med ärlor, gulärlor i flockar på flera 100, totalt säkert 1000 sedda, sädesärlor i flera flockar av måttlig storlek, c 10 - 40 ex, därtill förstås flockar på avstånd som ej kunde bestämmas längre än till släktet. Men jag skattar totala antalet till minst 1000 gulärlor och c 250 sädesärlor (detta skrivet 1825). Trädpiplärka hörd.

1977-09-11, forts.

Svalor mycket allmänna men ansamlade lågt över vattnet och allra mest över V halvan av sjön; några tiotal kom över tornet, det var blandat back och ladu. En rörhöna simmade över ett gatt i närmsta klarvatten (sedd på precis samma ställe även i morse). Starar kom i massor, dels m l m från V och VNV; dessa flockar ofta mycket stora men ovanligt glesa; dels i täta medelstora lågflygande flockar från N, fällde utanför Nicolins. Mycket stort antal stare inalles, nog femsiffrigt tal. Alla flockar fällde efterhand som de kom, men det hände att flockar lyfte på nytt, dock alltid i ~~tel~~ måttligt antal. Icke desto mindre var det, på grund av stararna, svalorna och ärlorna ett verkligt vimmel ~~m~~av småfågel över sjön. Årleflockar, jag såg att det var gulärla, fällde neråt kanalmynningen och väster därom.

rel.

1820 och senare när jag skrev ner detta, blev det en gång ett stort uppbrott av ärlor, och jag tror siffran på dem måste sättas till 2000. Starar nu föga att se, och svalor ej sedda utan kikare, men då i tusental långt bort över V hälften av sjön, höjd låg till måttlig.

Änder: från tornet sågs fortfarande minst 25 gräsänder i ≁ "tarmen". Därtill några få flygande ex (4 + 2 + ngt till). Hägrar sedda, och 2 sothöns på närmsta klarvatten, där de ej setts på mycket länge. 2 knölsvanar låg ovanligt långt in mot kanalmynningen.

Vädret på e m och kvällen: vinden lade sig nästan helt. Jämngrått molntäcke som dock visade klara fält, rätt stora, framåt kvällen. Sikt tämligen god. Temp kl 1830 var mellan 11,5 och 12 grader C.

Tillägg: nötskrika enstaka ex sedda ett par ggr idag, och i morse hade jag en flock på 5 enkelbeckasiner. Även snöskata hörd i morse.

1977-09-12, måndag. omkring V,

Ut 0554, då var det djupt mulet, hård vind usel sikt, men temp +15° C! Ett och annat regnstänk. Det första jag såg var en fiskgjuse nära utanför vassen, den stannade och ryttlade ett par ggr. Sikten var dålig, men långt ute över sjön kunde jag i kikare se hur svalor i stora täta skaror yrde upp ur vassen; de var oftast på gränsen för vad som kunde ses i kikare (vilket dock berodde lika mycket på den dåliga sikten som på avståndet), och antalet därför omöjligt att säga, men med säkerhet såg jag ett par tusen ex, och verkliga antalet kan ha varit mångdubbelt. Svalornas uppbrott skedde 0558-0559-0600, de täta flockarna löstes upp, men inga kom mot mitt håll. En del småflockar stare blev efterhand (0605 och senare) synliga över närmsta vass, ibland helt små flockar, ibland kanske 100 eller 200 ex, men trots obsar fram till 0620 blev det alls inga stora flockar, och de som gick upp fällde ofta igen. Därför kan detta ej tas som uppbrottstid för stararna; huvudmassan kan ha rest tidigare eller kanske suttit kvar längre.

Vädret blev värre och värre, vinden mycket hård, byig, regn kom med växlande styrka, vissa minuter forsade det ner, och sikten blev 200 - 500 m. Tempen sjönk något, till + 13° C. Men efter en stundsförskräckligt busväder blev det kl 0745 en klar rand i V, sikten blev plötsligt klar, och tempen sjönk till 10,5 grader C kl 0800. En sparvhök passerade lågt och my nära, in i alsnåret, och sekunden efteråt kacklade en fasantupp och flög ut ur snåret och fällde fritt synlig nedanför stugan. Den saknade vit ring om halsen men hade påfallande ljusa övre vingtäckare. 1 brun kärrhök hanne ad sedd lågt över vassen, och 2 skrattmåsar ad hib dito. På avstånd flera måsar.

Jag kände mig inte i form och beslöt efter tvekan att stanna härute idag; Inga reste in kl 0735 och fick med sig ett par besked att vänligen vidarebefordra till museifolket.

Tiden 0745 - 0900 satt jag på verandan och beskådade sjön, allt medan himlen klarnade från V; det blev sol c 0845, men rätt täta cumulusmoln drog upp, så att himlen blev inte molnfri. Föga hände på dessa fem kvart. Medan det ännu var mest mulet, kretsade 3 bruna kärrhökar långt i V. Nästan säkert var alla bruna till färgen, d v s ingen hade grått som en gammal hanne. Några få måsar flög i motvinden: 1 + 1 skrattmås ad, 1 fiskmås ad, 1 fiskmås juv, någon till. Ensamma gräsänder uppe och flög ett par ggr. 1 brun kärrhök hanne ad kom lågt över sjön, mot vinden, skrämde upp en kricka och en enkelbeckasin; kärrhöken vände vid S sidan och for i medvind tillbaka och gick sedan sakta och lågt mot vinden igen. Detta upprepades 3-4 ggr. En krickflock på c 13 ex flög förbi. På långt håll 1 sparvhök "lekande" i luften med 1 (?)brun kärrhök. Praktiskt taget ingen småfågel sedd. 1 Aeshna flög; temp kl 0900 är drygt 11,5 grader C. Vinden avtar kanske något, men ett par mycket starka byar. 3 vita svanar ligger långt bort i andra änden av sjön. Plötsligt ser jag att 2 är på vingarna, de gör stor lov västerut men kommer sedan med hög fart närmare, nära varandra, bländvita i solen, svänger ånyo mot V och försvinner. Det är knölsvan (vilket inte kunde ses när de simmade, men med lätthet när de flög; då var de som närmast bara 500 - 600 m borta).

Efter 0900: 1 häger kommer i motvinden, ett par backsvalor ses, 1 gråtrut ad flyger mot SV, i skarpt påfallande ljus mycket lätt, men i viss flack vinkel såg manteln alldeles märkvärdigt mörk ut; jag har sett detta vid enstaka tillfällen förut. - 1 ringduva flyger förbi. Kl 0915 kretsar och ryttlar en fiskgjuse långt bort över sjöns NV hörn. Ett par kråkor på avstånd över Silvåkraskogen. Kl 0938 kommer 1 tornfalk mot S över sjön, lågt och i starkt solljus, det är en ungfågel. 0945 upp i tornet. Det blåser småspik. 2 knölsvanar ad på närmsta klarvatten, 2 dito i "tarmen" (vilket är my ovanligt). Där även 3 hägrar, på annat ställe 1 häger. 1 fiskmås ad och 1 juv flygande. Inga änder ses, men på långt håll 2 nästan säkra sothöns. Ett par svalor, eljes intet. Sol och fint, ljus utmärkt.

Forts.

C

(411)

1977-09-12 forts. obsarna

Jag fortsatte men har inte angivit hur noggranna de var. Följande är antecknat.

1150 1 brushane
1215 1 fiskgjuse mot SV
1227 2 fiskgjusar mot SV, nära varandra, "lekte" en gång med varandra
1237 1 fiskgjuse med stort byte, stiger brant i krets i stormen
1244 1 gjuse utan byte
1245 jättehård by, gren bryts
1255 1 gjuse går ner mot vattnet i utpräglat flack bana enligt skiss, detta över närmsta klarvatten; upp med stor fisk efter ett par sekunder! xx/ x)
1330 1 tornfalk på tråden. 7 bläsänder över sjön.
1 brun kärrhök hanne adad.
1344 2 bivråkar mycket lågt över sjön, höjd c 2 meter(!), flög mot S-SSV. Några backsvalor på nära håll.
1400 temp är nu +11° C.

1400-1530 inga obsar; jag vilade mig.

1530 temp är nu +8° C. Vind av stormstyrka, byig. Svalor, ladu och back, susade förbi ibland. 2 bruna kärrhökhannar ofta över vassen.
1540 1 sparvhök lågt mot SV
1555 20 änder högt mot SV, men fällde brant i sjön. Troligen bläsänder. OBS att de kom på sträck i detta väder.
1600 från nu är vinden något avtagande. Molnighet växlande.
1615 mest moln men torrväder, klar sikt, kallt.
1630 jag ut för att plocka björnbär. Oerhört klar luft; vind snabbt avtagande men det blåste fortfarande kallt. Buskskvätta och svarthätta ses, även 1 ormvråk och 1 tornfalk. Jag studerade inte ansamlingen av fågel, men mycket stare kom från NO. 2 bruna kärrhökar hannar ad sedda, en av dem ruggade i stjärten. Flera sparvhökar ute efter starar. Ärlor kom i stort antal.
c 1800 svalor samlades faktiskt över sjön, men långt bort.
1830 ända till 1830 flög 10 - 15 ladusvalor i lä av björkarna vid stugan. F ö sågs både ladu och back och enstaka hussvalor. Kl 1830 var temp +6° C
1930 temp = 5½ grader C. Det är praktiskt taget molnfritt, och blixtklart!

---

x) tillägg: under tiden 1240 - 1400 kom det några regnbyar.

xx/ skiss ej klar.

S L U T

1977-09-13, tisdag.

Vi skulle in till Lund litet tidigare än vanligt idag p g av storstädning i våningen. Hade därför väckaren ställd på 0530. Jag ut 0545. Det var spegelblankt, mycket ljust, praktiskt taget molnfritt, och den mest otroligt klara luft. Jag skyndade upp i tornet, medförande kikare förstås men tyvärr utan tub. Starar hade börjat lyfta (det kan ha börjat en eller ett par minuter tidigare) och for iväg åt olika håll. Det var oväntat att de lyfte ur vassen strax V om kanalmynningen, alltså några få hundra m från där de nattat hittills. Starten gick inte till så att alla eller nästan alla kom upp på en gång, tvärtom höll de på att stiga upp i relativt glesa skaror i flera minuter. Och en del av flockarna flög till nattplatsen utanför Nicolins och fällde där! Detta dock ej mer än delvis och säkert inte långvarigt. En del flockar, men små, lyfte även ur vassen utanför vår stuga.

Många tusen starar såg jag, men många kan ha undgått mig, som sagt.

Precis när jag kom upp i tornet lyfte 12 Anser-gäss borta mot Almen, i det mest underbara ljus. Men tyvärr flög de rakt bortåt, endast en gång gjorde de en liten sväng, och då tyckte jag mig se att vingarna hade delvis silvergrå färg, men detta sågs my kortvarigt och kan vara farligt som artkännetecken eftersom vinkeln mot solen kan spela en svåra spratt. Dock tror jag att det var grågäss. Men säsongens första sädgåsflock kan komma vid den här tiden, som bekant. Gässen flög bort mot V Änder mycket magert, enstaka krickor och gräsänder sedda, men praktiskt taget bara ensamma ex. I "tarmen" inga änder synliga. Brun kärrhök ♂ ad och dito ♀ ad, den sistnämnda i ruggning i vingar och stjärt, sågs bra (jfr gårdagen då en av de gamla ♂♂ var i ruggning!). Sparvhök sedd flera ggr i snabb följd, ofredade stararn men fick intet. Kl 0558 blänkte det plötsligt till som små små vita blixtar långt bort mot NV i en av de små isolerade vassruggarna där. Kikaren röjde vad det var: svalorna bröt plötsligt upp ur ruggen, tätt tätt, och i det fantastiskt skarp solskenet och den glasklara luften såg jag de enskilda fåglarna med blotta ögat på detta avstånd, det var som ett tätt glitter av små små blinkande vita ljus intill varandra. Hade jag haft tuben skulle jag säkert kunnat såga arten men det våga jag inte nu. Svalorna steg upp i ett moln, säkert ett par tre tusen sedda men det kan ha varit my flera. Nötväcka hörd. 1 nötskrika flög förbi. Kajflock lät höra sig på avstånd, sågs, flög över Silvåkraskogen. Kråka också hörd. Ute på den fullkomligt blanka ytan c 20 måsar, det var fisk- och skrattmås, kanske också 2 gråtrutar men de försvann innan jag fick dem bra i kikaren. Några av måsarna uppe och flög, snart var nästan alla på vingarna. En liten fågel som flög i mjuk flykt över vattnet var troligen en ungtärna men kan ha varit dvärgmås.

Järnsparv hörd, det långa pipet från fågel på marken. Sädesärla och gulärla sedda och hörda men bara i måttligt antal; de stora nattande flockarnas uppbrott fick jag inte se. Spillkråka hörd på långt håll. Sävsparv troligen hörd (se nedan)

Senare, när vi åt frukost, såg jag ytterligare sparvhökar både högt och lågt; en flock på c 12 änder som flög förbi långt ute var troligen brunänder, och Inga såg 4 bläsänder. Sävsparv säkert hörd (obs hur länge sedan detta hände - varför det, förresten?).

Ett par högflygande flockar av obestämda fåglar (änder?? någon stor vadare??) sågs på jättehåll.

Temp kl 0545 var drygt 3 grader C. Frost har det alltså säkert inte varit i natt, inga spår av sådant sågs. Men när vi såg hur tempen sjönk igår kväll, samtidigt som det blev helt klart och ytterst ren luft, trodde vi faktiskt att det skulle bli frost. När vi startade mot Lund, hade det skyat av slöjiga, ej höga moln, men de upplöstes snart. Temp då (vid starten 0735) drygt 4 grader C.

Stor vipflock strax V om Revingeby, på gräsmark, och ännu en rätt stor flock strax V om gården Revingeby nr 8 (gamla stork-platsen!) på jordigt fält.

Häger: några ex sedda på morgonen. Knölsvan 2 + 1 sedda. Ringduva ensamma ex sedda. Grönsiska hörd. Sothöna inte sedd, ej heller fiskgjuse, och intet sträck av småfågel sett (men det kan ju ha gått mycket högt en sådan morgon).

Jag jobbade i Lund som vanligt. Hade en del ärenden på staden. Djupblå himmel med cumuli, men bara en jättehög [illegible] sedd.

1977-09-16, fredag.

Mycket vacker och klar morgon; blåst då måttlig. När jag tittade ut från fönstret i våningen i Lund, flög 2 nötskrikor över husen mot V. Inte ofta de ses på sådant sätt. - Jag hade behandling hos tandläkaren kl 0900, det tog en timme nästan. ställde mig sedan på Mårtenstorget kl 1000–1040 och tittade upp mot den djupblå himlen med lätta, snabbt drivande små cumuli; det rådde nu rätt hård vind omkr. NV. På dessa 40 minuter såg jag 1+1+1+1+1+3 = 8 vråkar alla flög (delvis efter kretsande) mot V eller SV. De 3 var i sällskap. De övriga ensamma, med flera minuters mellanrum. Flyghöjd: 2 måttlig, 2 hög, 4 jättehöjd, därav de 3 i flock. Dessutom 1 sparvhök rätt lågt kretsande, och till min överraskning 7 nötkråkor

i flygande lågt över torget ungefär mot N, sedan NV. Obs: mycket noggrann passning dessa 40 minuter! Ett par små småfågelflockar (bofink?) kom över med kurs ungefär mot N, men alltför få för slutsatser. Dessutom en

1977-09-16 forts.

ensam Tornsvala över Torget, flög snabbt i det my. kyliga vädret.

Kl 1605 start med buss mot Revinge. Utomordentligt klar luft, sol, spridda moln, även bymoln; mycket kallt för årstiden, vind frisk. Till Revingehed (Krumevad) 1640. Gick sakta ner till stugan, det tog 55 minuter, men jag åt björnbär flerstädes. På vägen sågs 1 tornfalk, 1 ormvråk, några kretsande måsar (först 10, sedan 15 andra, det var fiskmås juv + skrattmås ad + juv + en trut juv.). Starar ansamlades till sjön, antal uppenbart mycket betydande, men räkning ej gjord, eftersom de hade börjat långt innan jag nalkades. De fällde utanför vår stuga, 1 sparvhök och 1 brun kärrhök o.a. var ute efter dem, 3 hägrar lyfte. Andfåglar ej eftersökade. Ärlor, både sädes- och gul, sedda och hörda, och svalor på håll, de flesta långt ute över sjön, i my. måttligt antal (c. 100-200 kanske, sedda nota bene).

Jag observerade vid nedvandringen, att

~~(3)~~

1977-09-16 forts.

oväntat mycket småinsekter flög över ängar och gläntor; det sågs utmärkt i motljuset. Vinden hade avtagit nu men var fortfarande rätt frisk, dock givetvis svag över gläntor i skogen. Mest dipterer, möjligen även någon homopter (stritt)? över sjön sågs alls inga insekter svärma.

Staren samlades fram till c 1825, därefter oro, och ännu vid 1900 såg jag hur en del lyfte ur vassen för att strax åter falla.

1820: 15 sädgäss kom över sjön, blev häftigt skrämda av helikopter men svängde tillbaka, sågs ej falla

1833: 7 gäss faller } alla är sädgäss,
1836: 9 " " } kommer fr O-SO

1836: på nära håll snabbflygande flock 15 svalor, på längre håll över sjön minst 300 svalor virvlande runt

1852 sädgäss hörs

1855 20 sädgäss faller. På längre håll mot kvällshimlen flera Nyctalus; på helt nära håll

(416)

~~(4)~~

1977-09-16 forts.
vid stugan flera småväxta fladdermöss helt lågt.

1900-1901 minst 100 sädgäss kommer lågt från SO-OSO, faller

1904: 6+7+25+15+>20 sädgäss dito, några rakt över huset, "kastar" vid fallandet.

1906-1908 flera flockar kommer, summa nog >19+>50 ex. Kanske ngt. fler. 1 gräsand flyger.

1909 ff: gäss hörs men få tycks ~~[illegible]~~ anlända. Jag går upp i Tornet kort för att se på gässen; c. 100 ses ligga på närmsta klarvattnen; även de övr. ligger där. En flock har fällt i "Tarmen".

1911 nya gäss kommer, 10+ ng sedda rakt över, flera hörs, men inte många nyanländande. Det mörknar snabbt trots ngt. klar himmel. Temp. är nu +6°C.

1920: obsar slut.

1977-09-17, lördag.
Lista över arter sedda före 1100, incl. kort besök i tornet 0630-0645. Fint väder. Temp 0200: +2° C, temp 0620: +1° C.

häger c 3 stående ex
sädgås: några småflockar + 1 + 1, summa c 25 ex
gräsand: ett ex sett! Därtill hörd
kricka 15 ex i "tarmen"
obestämda änder 55 ex i V änden
knölsvan 1 + 2 + 1 i sjön
obestämda svanar: 2 flög mot V, svängde norrut, var sannolikt knölsvanar subad.
ormvråk: den vita sedd på morgonen, och kl 1100 [illegible] sågs 1 + 2 ex kretsa under altocumulustäcke. Även senare sedd
fasan hörd
osäker sumphöna: oklart läte hört från vassen. Kanske rall.
enkelbeckasin 1 ex rundflygande på morgonen, fällde
skrattmås
fiskmås
spillkråka 1 ex flög mot SV
gröngöling 1 ex
större hackspett 1 hörd
sånglärka hörd från tornet (vilket trol. innebär att de börjat röra sig mera; sträcket kan ha börjat)
ladusvala} på morgonen allmänna
backsvala} över sjön, långt ute; senare sågs ladu flyga över ängen etc. i ringa antal
sädesärla hörd
ängspiplärka sedd och hörd, ett ex
trädpiplärka enstaka sedda & hörda
gärdsmyg 1 hörd
järnsparv ofta hörd både på marken och i luften
rödstjärt 1 + 1 sedda
rödhake hörd
koltrast hörd
stjärtmes flock
entita sedd och hörd
talgoxe " " "
svartmes hörd ett par gånger

nötväcka hörd
sävsparv hörd 2 ggr
bofink hörd,/ flög högt. Senare även sedd, bl a kom en flock på 15 ex mot N eller NNO kl 0945
bergfink hörd 0650 mycket nära
grönsiska flera flockar på rundflygning
hämpling hörd
steglits hörd. Se även nedan
Passer sp: 2 ex flög mot SV; jag blev ej klar över arten
nötskrika 8 ex flög mot S-SSV kl 0645
nötkråka: kl 1047 kom 4 ex över sjön med kurs enligt skiss, alltså SO-OSO; de flög snabbt och tämligen högt i den nu ganska svaga vinden. Skiss:

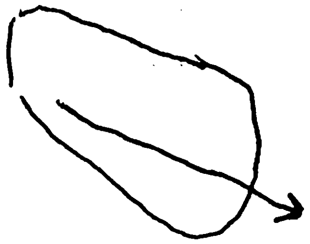

skata sedd och hörd
kaja dels hörd, dels sågs flock på 7 ex flyga ungefär norrut
råka hörd flera ggr på morgonen
kråka: 1 ex begabbade den vita ormvråken. Även hörd.

Tillägg: igår, 16 september, sågs flock på 16 steglitsor

Forts.

1977-09-17 forts.

Lena och jag fortsatte från Krankesjön till Brösarp. Utomordentligt trevlig terräng, som man besöker alltför sällan. Jag har kortfattad artlista från Brösarp med närmaste omgivningar, tiden 1200-1700:

sädgås 7 + 9 ex mot SV över reservatet
bivråk 1 ex mot VSV
ormvråk mycket få sedda
sparvhök flera ex på e m
tornfalk flera ex sedda på vägen mellan Krankesjön och Brösarp, och 1 ex i reservatet
beckasin (enkelbeckasin säkert): 1 ex flög, fällde underligt nog på avbränd ljungmark!
ringduva
spillkråka i reservatet
grönsiska: flockar sedda
nötskrika c 75 ex sedda, alltså synnerligen riklig
nötkråka 7-8 ex sedda!!
andra kråkfåglar sedda men ej studerade.

1977-09-18.

Vi var ute på morgonen och förmiddagen i Brösarp med omgivningar. Härligt höstväder. En del iakttagelser gjordes även på hemfärden till Lund, dit vi anlände c kl 1500. Men nedannämnda obsar är gjorda vid Brösarp, om intet annat säges. Vi var ute från 0715 men tog frukostrast på gästgivargården c 0830-0915.

häger 1 Ravlunda
sädgås 11 + 50 ex flög över mot SV vid Ravlunda resp. S därom
knölsvan 1 ad + 2 ad, alla mot SV
glada 1 ex lågt flygande, Tolånga
ormvråk: högst c 15 ex i östra Skåne och därefter enstaka. Visade sig sent trots vädret, och bara ett par ex sågs flyga mot SV
sparvhök nog c 10 ex sedda på morgonen och fram till kl c 1100, därefter enstaka. Alla lågt.
blåhök 1 Ravlunda, 1 mot SV vid vår lunchplats. Ingendera var hane ad
brun kärrhök 1 hanne ad flög mot SV över fälten vid Tolånga
tornfalk ej många, summa c 5 sedda
vipa flock 300 Ravlunda, och flera andra flockar sedda
ljungpipare 1 enda vid Ravlunda, men c 100 + 50 ex vid "Baronakorset" vid Gårdstånga
skrattmås, fiskmås } båda arter sedda. Högflygande måsar (av dessa arter) sågs ta insekter
ringduva
sånglärka allmän; en av blåhökarna sågs jaga sånglärka
trädlärka 1 + 1 ex Brösarp
ladusvala mycket allmän, flockar sågs ofta i solskenet
ängspiplärka
trädpiplärka
törnskata 1 hona sedd Brösarp
järnsparv ofta hörd
lövsångare sedd
stenskvätta 1 ex Ravlunda
rödhake hörd i Brösarp m fl platser
koltrast ofta sedd
entita
talgoxe
nötväcka
bofink sedd, och ofta hörd, men inga massuppträdanden
bergfink hörd Brösarp
grönsiska: rundflygande flockar sedda
hämpling allmän Ravlunda etc
stenknäck 1 ex flög västerut när vi rastade vid Kronovalls slott
gråsparv sedd i Brösarp m fl pl.
pilfink sedd i Brösarp
stare " " "
nötskrika: säkert c 100 ex sedda i Ö Skåne; de flög delvis norrut. När vi for genom en skog, sågs 11 ex på marken på en kort sträcka.
nötkråka: 3 + 1 ex sedda i östra Skåne, ingen därefter.
skata sedd
kaja ofta sedd
råka allmän Brösarp m fl ställen
kråka allmän.

På hemvägen gjorde vi ett uppehåll för lunch på en backe på slätten, exakt plats kommer jag inte ihåg men det var rätt nära Tolånga.

1977-09-19, måndag.

For från Zoolis 1725 i härligt väder, stilla, förhållandevis varmt; mycket skarp aftonsol. På fält nära Hardeberga gick skrattmås, vipor, ljungpipare; inte så täta, men fältet var stort, och nog var där (my. approx.) 100 vipor och 200 ljungpipare, kanske ny. mer.

Stugan: ank 1815 efter stopp för matinköp i S Sandby. Jag upp i Tornet, Urban Emanuelsson var där samt den danske pojken som ofta kommer per scooter på kvällarna. Jag upplevde inte början av stararnas ansamling, ja rent ut sagt såg jag bara litet av ankomsten, men sedan de satt sig – rätt utanför Tornet – och suttit där en god stund och "sisslat" högljutt, lyfte de i täta smala flockar och flög till vassen ett par tre hundra m nordost ut, utanför Nicolins hus. Många tusen starar var det i varje fall.

Svalor: en del över stugan / Tornet vid vår ankomst. Ladusvalor allt som sågs (och det var 100-tals, och nära). Sedan var svalor osynliga en god stund, tills jag fann att de flög i massor, alldeles lågt över sjön, utanför yttersta vassruggarna. Skattade (= jag skattade) antalet här grovt till 3000–4000. Efter ytterligare en stund steg de upp ytterst plötsligt, till större höjd, och bildade fina "moln" mot den ännu rel. ljusa himlen,

~~(2)~~

1977-09-19 forts.

och kom samtidigt närmre, åtm. delvis. De startade snart ner igen, men manövern upprepades minst en gång, och jag fick antalet till c 5000. På visst sätt en positiv överraskning efter den sista veckans delvis mycket låga dagstemperaturer i kombination med storm och delvis regn; och därtill nätter med temp. runt fryspunkten. Solen försvann plötsligt c. 1843.

Sädgås: första c. 75 exem. hade kommit eller höll på att falla just när vi kom till stugan. Ovanligt tidigt på kvällen! Sedan kom sädgäss i ungefär jämnt antal per tidsenhet, men i flockar förstås, från O-SO mot OSO-SO, hela tiden fram till 1850 då jag gick ner från tornet. "Kastade" störtartat: nästan alla föll ned i närmste blåsåten liksom den första flockan hade gjort. Före 1850 hade säkert 800 kommit. Jag och de andra gjorde räkning kl 1840, då skattade jag antalet till 550, räknade 560; Urban räknade 550, dansken räknade drygt 500 (och därtill kom c. 30+20 som föll ungefär närmste blåsåten och som ingen av oss räknat). Efter 1850 kom ytterligare flera flockar, och totala antalet gäss – enbart sädgäss! – var säkert mellan 900 och 1000!

~~3~~

1977-09-19 forts.

Utöver dessa fåglar sågs. Några få änder, först spridda på vattnet m.m., sedan samlade i flock på 13, alla gräsänder. Omkr. kl 1840 flög 6 gräs mot SO men återv. Delvis vände de tillbaka. Urban hade sett 2 skedänder. Själv såg jag bara dessa gräsänder samt 2 smärre obestämbara Anas.

Häger 2 (1+1) sedd flygande.
Nyctalus noctula 1 högflygande.
Mycket fin kväll, trots att jag inte var med om ansamlingarna från början.

Temp kl 1930 var +9°C, något varmare än jag skulle ha gissat.

Gäss hördes även senare; nya flockar kan ha anlänt i mörkret. Dock knappast troligt. Jag lade mig tidigt.

Nästa sida börjar 1977-09-20!

~~1977-09-20.~~
~~Tittade ut 05.15: mycket tät dimma, droppande våt; Temp. +2°C. Kl. 05.25, 05.28 och 05.38 hördes större uppbrott av gäss; hela perioden hördes gäss även före 05.15 men då lyfte de inte. Kl. 06.05 fortf. myc. tät dimma. [illegible] hördes starta i vassen utanför stugan.~~

1977-09-20.

Tittade ut 0515: mycket tät dimma, drypande vått, temp. +2° C. Klockan 0525, 0528 och 0538 hördes stora uppbrott av gäss. Ja, hela perioden hördes gäss, även före 0515, men då lyfte den inte. - Kl 0605 fortfarande my. tät dimma; starar hördes stakt i vassen utanför stugan.

Kvällsobsar: kl 1800 gick jag upp i tornet. Väder: härligt, lugnt, klart. Starar kommer i massor, fäller efterhand, dels V om kanalmynningen, dels utanför stugan. Säkert 15000 (femtontusen) ex sedda. Svalor: alla 3 ARTERNA sedda, mest ladusvala. Kanske 2000 (men ovisst om siffran gäller ladusvalor eller alla svalor sammanlagt. GR). 7 + 6 + några sädgäss. 2 gräsänder. 1 kråka, 1 sothöna, några sädesärlor, 1 sparvhök kom "smygande". Några Nyctalus högt. Starar kommer från NV, NNV och V tätt 8 skrattmåsar mot Ö.

1810 nu 6 + 6 + 5 sädgäss på vattnet, långt bort; vardera flocken "dricker"; månne det är familjer? 1 häger flygande. 1 knölsvan. Gässen lyfter, men 10 andra gäss kommer från Ö. 10 + 30 sädesärlor.

1820 1 sparvhök med byte fäller bakom alarna. Bytet stort och svart, säkert är det en stare. 1 blåhök ♀ eller juv över vassen mycket lågt, slår kvickt efter en ärla men missar.

1824 85 ejdrar högt mot V, höjd 450-500 m. Alla mörka, men det är ej sjöorre. Rödhake knäpper. Starar i smärre flockar kommer fortfarande. Nu över 20 gräsänder fritt på vattnet. Starar lyfter från platsen utanför oss (=utanför stugan), de reser till vassen nedanför Nicolins hus. Det är massor, de flyger i tät, nästan sammanhängande ström , säkert är det 5000 ex kl 1825-1830, och det fortsätter i ett kör. Svalorna har tätnat starkt över de "yttersta ruggarna"; antalet svalor nu är nog 3000 [illegible] ex, kanske så mycket som 5000 ex.

1833 ärleflockar byter plats. Starar strömmar i flod till (platsen nedanför) Nicolins (hus), det "tar aldrig slut".

1835 nu har nog inalles 10000 starar växlat plats. Svalor flyger lågt över den spegelblanka sjön vid ruggarna.

1841 nu kommer sädgäss: 6 + 20 + 1 + 15 + 24 + 19 + 35 + några + 2 + 6 + 9 + 11 + 6 + 5 + 2 + 17 + några + (kanske flera). (Alla nämnda har säkerligen kommit ungefär från Ö. Nu kommer 10 från söder. Och från öster 6 + 13 + [illegible] flera flockar på inalles 60 ex + [illegible] 6. Och från söder 6 + 4. Vidare (från öster ungefär) 6 + 9 + 1 + 10. Alla utom 3 ex fäller väster om närmsta klarvatten. Bläsgås kanske hörd en gång, men ej säkert.

1845-1848 paus

1848 13 + 20 + 12 + 4 + 2 + 27 + 4 (sädgäss, ungefär från Ö). 5 änder upp ur sjön. Nya gäss kommer: summa 30 + 7 + 1 + 4 + 16 + c 8 + 2.

1850 11 + 14 (sädgäss). Nyctalus flyger förbi.

1851 6 + 11 + 4 + 10 + 9 + 2 + c 5 + 45 från SO + 50 + summa 100 + 9 + 2 + 30 + 15 + 90 + 4 + 50 + summa 100 [illegible] i stora flockar + några ex till. Mitt ibland gässen, som störtar vilt ner på vattnet, lyfter 6 + 7 + c 8 gräsänder och flyger åt motsatt håll! - Från SO kommer några gåsflockar, små och "andra"; totala antalet individer i dessa är inalles 75 ex. Nu över 1000 gäss synliga på sjön.

1856 enkelbeckasin hörd. 2 änder flyger mot Ö. 3 gäss kommer.

1857 8 gäss från SO. Ytterligare 2 gräsänder ses (de flyger troligen mot Ö, men ej angivet). Gäss kommer: 23 + 6 + 4 + 3 + 6 från SO eller SSO + c 8 till från samma håll. 1 gås från Ö. 18 från SO. 6 till. OBS så ofta man ser 6 ex i flock!

1859-1903 paus

1904 15 + 13 (gäss) från SO. Gässen komma delvis lågt, speciellt från SO. Väder: det är totalt stilla. Ytterligare komma 10 + 2 + 5 + 9 från SO. Alla utom 2 + 5 + c 20 ex ha lagt sig utanför närmsta klarvatten.

SLUT

OBSERVERA att gässen nästan alltigenom anlände i mycket små flockar, ofta "lagom stora" för att bestå av en eller två familjer. Månne detta verkligen är rätta förklaringen? I varje fall en mycket tydlig kontrast mot läget på senhösten . Bör ev. närmare undersökas.

1977-09-21, onsdag.

Nedan-stående renskrift följer som vanligt troget den kladd jag skrev i fält eller när jag obsade från verandan. Renskriften innehålle dock - även detta som vanligt - förtydliganden när så behövs; förkortningar i kladden utskrivs i regel helt här, etc. Beträffande just denn dags anteckningar skall sägas, att kladden för tiden 0510-0605 är ovanligt knapphänt och delvis svårläst, varför renskriften har måst utlämna några ord som jag ej kunnat tolka. - Och nu till obsarna:

0350 klart, temp +3° C. Tyst. Därefter ett kort dämpat kackel, sedan tyst igen. (Inga obsar 0350-0500).

0500 upp. Klart, temp +3½ grader C, väder som förut, stilla. Gäss syn några flyger upp och flyger mot Ö. En bläsgås ropar ensam flera ggr, flyger mot Ö. Eventuellt flyger smärre gåsflockar även mot S, men det är för mörkt att se om de flyger lågt. Gräsand hörs

0505 rödhake hörs

0510 1 gås upp. Stor kör av gåsläten hörs, men ej tusentals. Gäss syn förstås på vattnet men ligger eelvis dolda. Rödhake, koltrast, järnsparv, grönsiska och sävsparv hörs. Rall skriker en gång

0516 1 gås upp. Kör måttlig. Flera hundra gäss syns bra på vattnet; och resten, om den finns, kan vara dold bakom vass

0521 rall skriker

0522 rall " omigen. Flera fladdermöss ses, art oklar, men jag tror inte att det är någon av dem jag brukar se här. Rall skrike flera ggr. Gäss hörs även i fjärren. Gässen i sjön ligger delvis mycket nära. Gärdsmyg och järnsparv hörs

0524 10 gäss upp men fäller igen!

0526 c 30 gäss bryter upp, reser SO. Därtill uppbrott av sädesärlor, stor kör!

0529 2 (gäss) upp, svänger. Bläsgås hörd

0530 30 gäss rakt över. Uppbrott sker i småflockar och par etc (något som jag inte tycker är vanligt). Kören av gäss stiger i styrka

0531 storuppbrott: summa 225 ex upp

0532 dito: de närmsta 90 gässen upp

0534 jätteuppbrott, över 500 gäss upp, därtill ärlor upp

0535-0536 starar börjar höras, de "sisslar". Ärlor hörs mycket. Gäss finns kvar

0536 30 gäss upp

0537 stora flockar (gäss) upp från "tarmen" och resa mot S. Från (annan del av) sjön lyfter 25 ex + 4 till, resa mot Ö. Ensam gräsand ses, fäller. Stor kör av sädesärlor. Gäss kvar på närmst

0538 klarvatten, 30 ex lyfter 0538 och flyger mot S. 2 + 2 gäss kvar där samt 25 gäss kvar längre ute. 1 skrattmås överflygande. Koltrast hörd. Starar hörs i kör. Järnsparv och grönsiska hörs.

0542 de nyssnämnda 2 + 2 gässen lyfter tillika med 16 andra gäss

0543 uppbrott av starar från nattplatsen utanför Nicolins hus: c 5000 ex lyfter men 3000 fäller igen! Strax därpå lyfter 10000 ex och går upp, ofredadde av en blåhök hona. 1 stare har snövit stjärt! Stararna upp som en svart vägg men fäller igen (månne alla? GR)

0545 efter flera försök "upp/ner" reser delar av starflocken bort, det rör sig om c 1000 ex. (Kort därefter)
blir det storuppbrott, varvid c 15000 ex
(femtontusen ex) sprider sig radiärt ungefär enligt denna schematiska skiss:
Aldrig sett så fint! (OBS att skissen visar
en spridning inom sektorn V-NV-N-NNO)

0548 10000 ex till (tiotusen ex till)

0550 Och nu 2000 (tvåtusen)

0552 vårt star-kvarter (=nattkvarteret i vassen utanför vår stuga) ofredas av blåhök; stararna upp men ner igen

0555 500 ex upp från detta nattkvarter

0600-0601 2 bruna kärrhökar kör upp över 10000 (över tiotusen starar) dessa fälla delvis igen. - Nötväcka, nötskrika, 6 brunänder, 1 kricka.

FORTS

1977-09-21 forts.

Även (ses resp. hörs) kaja, häger, knölsvan, sångsvan, taltrast, fiskmås och vipa. 2 sädgäss kommer

0604 starar kvar (i nattkvarteret nedanför vår stuga)?? - Brun kärrhök hanne och hona sedda. Litet änder, 1 skäggdopping.

0605 jag ner från tornet. Morgonobsar slut - trodde jag, men när jag

0625 satt vid morgonkaffet på verandan 0625 bröt 7000 starar upp från plats V (=vassen nedanför vår stuga eller åtminstone mycket nära därintill).

se tillägg →

Inga obsar c 0630-0815. OBS att vädret 0615-0800 var mycket mulet och grått men torrt och lugnt.

0815-0915: björnbärsplockning
0915-0950: hemma i stugan
0950-1045: i tornet; hade delvis sällskap med latrinhämtarna och senare även med Olof Rydén
1045-1100 och senare: hemma i stugan.

Här följer artlista för dessa tidsavsnitt, d v s 0815-1100:

skäggdopping 1 + 2 + 6 ex = 9, alla vita
obestämd dopping 1
häger minst 3: 1 + 1 + 1, alla stående
sädgås: först fåtaligt överflygande; 0950 [redacted] hade c 120 ex kommit till sjön, och 1015 hade c 350 kommit; sedan uppbrott; nästan alla nästan alla reste österut i många omgångar, ej skrämda
bläsgås: 0915 kom 4 ad till sjön, de återfanns vid granskning. Ungefär mellan 1015 och 1025 flög de bort med sädgäss, fördelade 2 + 1 + 1 (i sädgåsflocken/flockarna)
grågås: 1025 sågs 5 ex mycket högt rundflygande, de fällde nära sädgäss 1050 reste de tillsammans med 3 sädgäss, men de 5 grågässen vek av mot V.
knölsvan 1 ad
gräsand: jag såg maximalt 8 ex!!
kricka ej sedd av mig nu, men Olof Rydén såg 19 ex
brunand 6 + 2 = 8 ex på sjön
(bläsand: 2 osäkra)
sparvhök: 1 ex före 0915, och 1 ex över tornet 1010
ormvråk: 1 ex steg mycket högt 1040, gled sedan mot NO. - Olof Rydén såg även den vita ormvråken på närhåll
sothöns: 1 +5 ex, troligen sågs något ex till [redacted] (!!)
enkelbeckasin 1 ex sett på morgonen, även hörd (senare)
skrattmås 1
fiskmås 1 ad och 1 juv
gråtrut 1 ad över sjön; senare sågs 1 vix ad flygande högt mot V-NV samt 1 osäker juv lågt över sjön; den sistnämnda var ev. silltrut
(silltrut: en osäker obs, se föreg.)
ringduva flock ~~m~~på 23 ex mot SV kl 0820
större hackspett hörd flera ggr på björnbärsturen
sånglärka hörd några ggr
ladusvala }
backsvala } allmänna hela tiden från 0815 (men ovisst~~h~~ hur länge!)
hussvala }
sädesärla sedd, och hörd många ggr
gulärla sedd och hörd
ängspiplärka sedd och hörd
trädpiplärka 1 ex hört
järnsparv sedd
gärdsmyg hörd
kungsfågel hörd från tornet
rödhake hörd
koltrast sedd och hörd
taltrast " " "

FORTS

1977-09-21 forts.

talgoxe sedd
blåmes "
svartmes hörd flera ggr
entita hörd
tofsmes hörd
nötväcka hörd
sävsparv sedd och hörd
bofink: sträck förekom, ävensom "baksträck" (retursträck)

bergfink mycket allmän ibland bofinkarna, kanske även i m l m rena flockar
grönsiska: småflockar ofta sedda
stare sedd
nötskrika sedd, flög över både mot N-NO och S-SV
råka 2 sedda.

Dessutom: slända flög, mycket skalbaggar flög, stora fjärilar också.
Väder 1130: temp +13½ grader C; svag O-ONO vind, sol, cumulusmoln

Senare (efter 1100 men före c 1200): flock 9 ringduvor och 2 skogsduvor mot S-SSV, flock 11 ringduvor dito, 1 sparvhök sedd, 1 ormvråk med byte flög mot N-NNO. Kråka sedd, småflockar av fink flög på baksträck, d v s ungefär mot NO. Småflockar gäss flög mot V och mot Ö. 1 nötkråka mot SV.

1200-1330 ej obsar; och på eftermiddagen delvis ej obsar.
Middagen: trots fint väder nästan ingen vråk, bara 1 + 1 sedda, därav den vita, som ej flyttade. [redacted] 1 sparvhök, och 1 blåhök hona eller juv, inte samma ex som i morse.
På middagstimmarna förekom rörelser i Ö-V led och omvänt av gäss, 50 ex kom till sjön, 20 flög bort; aktivitet dock låg, c 1330-1500 mycket låg.
Svalor ovanligt talrika c 1500-1630. Alla tre arterna lågt över vattnet men skrämdes, eller steg av andra skäl, och kom nära mig. Ladu och back var allmänna, men om y båda var nära i [redacted] håll så hördes ladu mycket mera. Hussvalor an del.
E m och kvällen grå, men tämligen högt molntäcke, fint och stilla, my. behagligt väder, temp kl 1840 = +11° C. Svalor torde fällt tidigt/my., inga svalor syntes nämligen från tornet kl 1805-1835. När jag då var i tornet hade jag sällskap med 2 okända herrar från Uppsala, som kom i SAAB-bilen JNJ 737.

Stare: massor, började i måttlig skala c 1700, men c 1720-1750 kom kilometerlånga flockar, ofta flera från olika håll, till nattplatsen V om kanalmynningen. Säkert 25000 ex sedda.
Gäss kom med början c 1800, men dessa lyfte delvis eller nästan helt åter Kl 1820 nog 300 ex i sjön; sedan kom massor ~~(men ej mer antecknat härom)~~
Änder: stor överraskning: 220 ex på öppna vattnet (=utanför närmsta klarvatten). Mest gräsand, men en del brunand, och en del obestämda. OBS att siffran 220 änder är synnerligen hög i jämförelse med hur här [redacted] brukar se ut.
Skäggdopping 5 sedda
Häger sedd och hörd.
Dessutom sågs råka, kaja, sävsparv, kråka och nötskrika. Hämpling också [redacted] sedd, och 200 grönsiskor.
Redan 1840 var det mycket mörkt. Gäss kommer hela tiden.

Tillägg: (a) Beträffande stararnas uppträdande i morse: ett nattkvarter låg utanför Nicolins hus. Ett annat som jag i kladden kallade "vårt" låg längre ner i SO hörnet, rimligen utanför vår stuga i vassen; men det kallas också på något ställe för "V", alltså det västra. Och nu på kvällen säges direkt att stararna kom "till nattplatsen V om kanalmynningen", alltså långt nere i SO hörnet men ej utanför/mitt vår stuga. Oviktigt, men detaljer ej klara.

(b) OBS: "baksträck" (=retursträck = återgång) av små mängder bofink, rimligen även bergfink däri, samt av grönsiskor skedde vid middagstiden. Efter c 1330 syntes föga av sådant

SLUT

1977-09-22, torsdag.

0528 stort gåskackel, mycket gäss flög över stugan. Men bara hörda.
0559 jag påbörjar kortvariga obsar. Det är
en strålande morgon. 240 + 20 duvor
mot SV, därtill ytterligare flockar
men ej noggrant obsade
0602-0603 25000 (tjugofemtusen) starar
går upp, sprider sig radiärt enligt
skiss, alltså ungefär inom hela
sektorn S-V-N-NO eller ONO
0609 ytterligare 7000 starar upp
0613 " 12000 " "

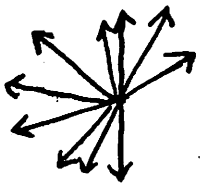

Därefter ej flera anteckningar denna dag.

1977-09-23, fredag.

Kl 1730 såg jag vid vår bostad på Klostergården en tornsvala, som föreföll flyga in under takkanten på huset Sunnanväg 18, det hus vi bor

1977-09-24, lördag.

Exkursion med Dalarnas Ornitologiska Förening, c 30 personer. Magnus Sylvén och jag var ledare; Magnus' fru var också med. Var i Falsterbo 0530 - c 1045, sedan färd via Trelleborg till Börringesjön SO, vidare via Havgårdssjön (där vi dock ej stoppade) till Björkesåkrasjön NV nära Sturup. Där tog Magnus + hans fru + jag avsked av deltagarna c kl 1400. Vi for hem via Fjällfotasjön. Hur exkursionsdeltagarna färdade efter kl 1400 vet jag inte.

Mycket fint väder, man kan kalla det "extremt fint" (vilket, enligt min erfarenhet, åtminstone ibland medför att sträck-aktiviteten blir mindre än väntat hos exempelvis rovfågel. Dock skall betänkas att sträcket under sådana förhållanden ofta går mycket högt och därför dels blir mycket svåröverskådligt, dels blir mindre beroende av vissa ledlinjer etc och därför mindre förtätat, vilket naturligtvis i sin tur gör det svårare att observera). Vädret dock som sagt utmärkt, klart, lugnt. Höggående svåröverskådligt småfågelsträck förekom, inte dåligt men nästan hopplöst att räkna. Först omkring kl 1000 minimala cumulusmoln. Långt i öster låg en mörkare molnbank, låg, och ej regnhotande Cumulusmolnen ökade sakta i storlek, och molnbanken steg sakta upp, så att i inlandet det blev övervägande mulet med (?) altocumulus-täcke och därunder spridda cumuli med små "hättor". Alldeles stilla, och ytterst mjukt och behagligt väder, men rovfågelaktivitet ej stark efter vråkstöten över Ljungen c 1000-1045, då inalles 100-150 ex reste ut eller åtminstone var uppe.

Mycket intressant dag ur skilda synpunkter.

art	Falsterbo + Ljungen etc	övriga platser
storskarv	ofta, vanl.enst.ex förbiflyg. men en flock på 9 ex	-
lom (stor)	6 + 1 ex, säkert storlom, åtm. de flesta	-
häger	- -	1 Börringesjön
prutgås	1 ensam i havet	-
sädgås	-	500 Ö om Börringesjön, 900 ex (vid Björkesåkrasjön, orädda! 8 Fjällfotasjön + enstaka flock
bläsgås	-	c 10 Björkesåkrasjön
grågås	c 35 uppskrämda Måkläppen	190 ex Fjällfotasjön!!
knölsvan	10 + 2 + 2 + 2	- (OBS!)
gräsand	mycket fåtalig	en ensam flygande Börringesjön, och över 80 ex Fjällfotasjön
kricka	2	-

FORTS

1977-09-24 forts.

art	Falsterbo + Ljungen etc	övriga platser
bläsand	2 + 2 + 40 passerande, varav 2 hannar ad!	-
vigg	3	-
brunand	-	hanne och hona Fjällfotasjön
småskrake	allmän	-
fiskgjuse	-	1 ex Fjällfotasjön
(glada)	-	1 troligen sedd Fjällfotasjön
sparvhök	höggående, tämligen sparsamt sträck	flera sedda
ormvråk	startade c 0745; sedan summa c 150, alla långt i norr, de flesta sedda Lj.	ofta sedd, men inga flockar, och aktivitet låg. Ett extremljust ex observerat
blåhök	1 sträckande ex (ej jag)	3 olika ex sedda fint. Ej ♂♂ a
lärkfalk	1 ad Kolabacken och 1 juv Ljungen	-
tornfalk	ett sträckande ex	summa 20 sedda på rundresan!!
stenfalk	1 jagande vid Måkläppen, men ej sedd av mig	-
strandskata	1 juv + 1 + 2 + 1	-
st. strandpip	flera ex hörda	-
kustpipare	1 ex	-
vipa	-	småflockar Börringe, Klågerup etc
enkelbeck	1 ex	1 ex Björkesåkrasjön
skrattmås	sedd	sedd, ofta på jättehöjd; allmän
fiskmås	sedd	allmänt sedd
gråtrut	massor av både ad och juv	sedd
havstrut	flera ad och juv sedda	-
kentsk tärna	fortfarande kvar, allmän, och många juv sedda	-
ringduva	fint högsträck	flera my. stora flockar på mellan 200 och 800/flock. Ej str
skogsduva	enstaka	-
spillkråka	enstaka sträck-oroliga!	-
gröngöling	-	hörd Börringe
sånglärka	fåtaligt sträckande	-
trädlärka	1 + 1 ex	-
ladusvala	måttligt antal	sedd flerstädes
hussvala	flera ex sedda	sedd Börringe
ängspiplärka	täml. ofta sedd och hörd	hörd
trädpiplärka	hörd	-
rödstrupig pipl.	1 sedd rundflygande vid Nabben	-
skärpiplärka	jag trodde mig höra den vid fyren	-
sädesärla	ofta sedd	sedd
gulärla	tämligen ofta sedd	-
forsärla	1 fällde på Nabben, och ännu 1 sedd senare	-
järnsparv	ofta hörd	-
rörsångare	-	hörd i Fjällfotasjön
koltrast	-	sedd
taltrast	ofta sedd och hörd	sedd och hörd
rödvingetrast	hörd, första för i höst	-
dubbeltrast	flock på 6 ex sträckte	-
blåmes	fint sträck + återgång	-
talgoxe	-	sedd

FORTS

1977-09-24 forts.

art	Falsterbo + Ljungen etc	övriga platser
nötväcka	2 ex visande sträck-oro sedda, men ej av mig	-
sävsparv	påfallande ofta i sträcket	-
bofink	sträckte på stor höjd	hörd
bergfink	mycket ofta hörd, [redacted] + enstaka små rena flockar sedda Kolabacken	hörd
grönsiska	mycket ofta sedd och hörd	sedd och hörd
hämpling	sedd och hörd	-
korsnäbb	hörd en gång	-
pilfink	några sträck-oroliga	-
stare	några sträckflockar	sedd flerstädes
nötskrika	sträck-oro, antal högst 15 samtidigt	sedd
nötkråka	ofta oro, delvis jättehöjd; 1-10 ex samtidigt	flera sedda!
skata	några ex i Falsterbo visade sträck-oro	sedd
kaja	2 + 1 + enstaka ex som visade sträck-oro	sedd svartfågel flerstädes allmänna på åkrarna etc
råka	c 20 sträck-oroliga	sedd
kråka	sedd	sedd

SLUT

1977-09-25, söndag.

Inga och jag var idag i stugan från 1430 i sällskap med Ulla och Ja Jag obsade inte mycket till att börja med. Kl [redacted] 1500 var svalor täml. allmänna, över 250 ex, det var [redacted] ladu och back. 1 sädgås med första handpennan i höger vinge vit som snö flög över, ensam. Småflockar av gäss sågs. Starar samlades från c 1700 men i större mängder först från 1730, de kom då från norr, ett slag i formlig ström. Säkert ett femsiffrigt tal! Småflockar av gäss, och i ringa antal, fällde i sjön från 1720. Skrattmås, fiskmås, en ung silltrut. Duvflockar på 100 - 250 ex/flock. Litet gräsand, 2 krickor, 1 blåhök hanne ad. 1 tornfalk [redacted] flyger ungefär norrut. 1 sparvhök. Den vita vråken ses på ängen. Nötskrikor! - Därefter:

1750 upp i tornet. Svalor: över 1200 flyger mycket lågt över NO delen av sjön. Starar nu glesare ankomst. På vattnet ses skrattmås och fiskmås, några tiotal (därav; eller var det alla?) flyger mot Ö. Småflock 10 sädgäss mot [redacted] Ö också. Sädesärlor hördes

1800 nu minst 2500 svalor ytterst lågt över sjöns NO och i viss mån N del, se skiss: 1 brun kärrhök hanne ad. Men på sjöns vattenyta ses nästan intet! Inga gäss ännu. Men 1 + 2 sothöns ses!! Och därtill 5 obestämda änder. Sädesärleflock. Svalor ökar nog, även över V ~~ö~~delen av sjön. Rödhake knäpper. 1 häger, ej fler

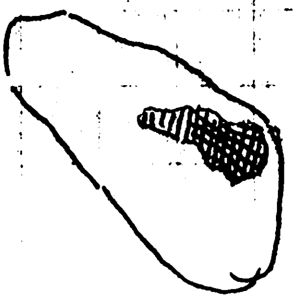

1806 35 skrattmåsar mot Ö samt 3-4 fiskmåsar ad och juv

1811 2 hägrar mot Ö. 7 sädgäss fäller, det är de första. Järnsparv hörd, det höga lätet "zii". 2 + 2 obestämbara änder ses. 3 gräsänder flyger mot N. 4 gäss mot V. Litet mås

Väder: klar kall kväll, svag ostlig vind

1815 svalor fortfarande lågt över vattnet. Enstaka gäss: 1 + 1 ses

1819 c 22 gäss har fällt. 1 Nyctalus flyger förbi. 15 gäss från SO, därefter 30 till likaså. Svalorna är nu uppe på 50-100 m höjd och virvlar runt. Rall skriker. 15 gäss till.

1821 militärmanöver pågår, stridsvagnsdunder hörs på håll hela tiden. 9 gäss flyger högt mot V, 1 ex viker av mot S. 1 (gås) högt mot V. 2 (gäss) från SO.

De gäss som fällt ligger ungefär enligt skissen, alltså mycket spritt. Oro. Några gäss få kommer från SO. Gräsand

1827 hörs. Bläsgås hörs fint. OBS så litet gäss (1827). 1 gluttsnäppa. [redacted] 2 enkelbeckasiner. Ungefär 15 ex ur största gåsflocken lyfter och flyger mot S. Svalor rundflygande. 30 + 8 gäss kommer. Enkelbeckasin hörs flera ggr. Ett fåtal gäss kommer, delvis kommer de enstaka. Beteende mycket olika mot förut.

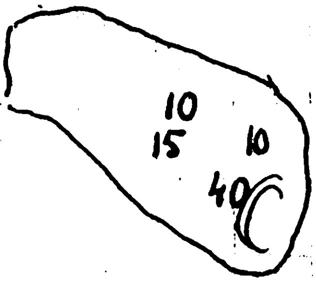

1830 nu har, trots allt, c 150 ex fällt. De ligger spritt.

1830-1835 kommer c 500 gäss; för ungefärliga anflygningsriktningar se skissen: En del gäss har fällt osynligt (=bakom vass etc).

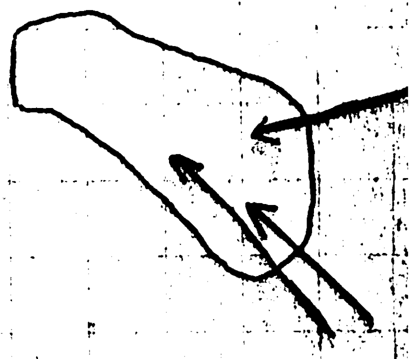

1835-1840 kommer inalles c 200 gäss till; de flesta från ONO. Koltrast hörd. Enkelbeckasin hörd synnerligen ivrigt och/eller talrikt ("hhh").

1840-1845 1 häger flyger österut. 150 gäss från SO, högst 30 från ONO, minst 15 från SO, 30 från ONO, 250 från SO. (Summan [redacted] ankommande gäss dessa 5 minuter blir alltså c 475 ex)

FORTS

1977-09-25 forts.

1845-1846 flera hundra gäss från ONO och 300 från OSO. Nu har nog 2000 gäss fällt i sjön, därav bara 100 på närmsta klarvatten.

1846-1850 50 från SO, 50 från S. Nu för mörkt för att se vad som händer

1850 jag ner från tornet. Temp är nu +7½ grader C. Fler gäss kommer från ONO, troligt antal är mellan 100 och 300.

1850-1855 hundratals gäss kommer från SO, troligen över 200. Även från ONO kommer en del, men det är för mörkt, och antalet kan bara skattas efter oväsendet

1855-1900 fortsätter infloget. Flera flockar kommer på nära håll över huset, men bara sådana flockar syns som går från SO och flyger högt nog för att avteckna sig mot himlen.

Tillägg: i sista meningen står, som i originalanteckningarn "går från SO". Det bör ändras till "kommer från SO".

SLUT

1977-09-26, måndag.

Ut från stugan 0515. Upp i tornet direkt. Det är precis stilla, mulet, men god sikt; över sjöns V del dock delvis låga dimbankar. Ungefär i sektorn S - Ö är himlen klar nära horisonten, men i övrigt är molntäcket tjockt, och morgonen är inte ljus. När det ännu är halvmörkt (genast jag kommer ut) hörs rödhake, koltrast hörs också, och gässen kacklar rätt starkt. Inga gäss har lyft. Från tornet ses att gässen ligger i flockar av mycket växlande storlek och täthet, ofta är flockarna oskarpt skilda från varandra, men ofta ligger de långt ifrån varandra. På närmsta klarvatten c 100 eller snarare 150 gäss, f ö ligger de utanför detta klarvatten, ända från "tarmen" i S och utanför alla vassruggarna som avgränsar närmsta klarvatten långt upp till nordostligate delen av dessa vassar. I NÖ hörnet av sjön ligger de inte, men långt ute på klarvattnet, flera hundra m utanför vassen, ligger stora flockar på ett par tre ställen. Spegelblankt vatten, och gässen syns bra, men naturligtvis ligger en del flockar helt eller delvis dolda bakom vassar. Detta syns direkt, eftersom många flockar simmar sakta framåt. Rörelsen på närmsta klarvatten är mot S.

När det ännu är rätt mörkt räknar jag gässen, de första 100 så noga som möjligt, sedan skattning per hundratal, och jag får 2700 ex, visserligen med något (men mycket måttligt) tillägg inkluderat för sådana som ligger m l m osynligt. Långt ute ligger även några flockar som uppenbart är änder, obestämbara, de lyfter och flyger runt men kommer inte närmare utan försvinner tvärtom i den låga dimman över V delen av sjön. Antalet änder säkert 100 inalles, antagligen uppåt 150. Enkelbeckasin hörs flera ggr, 1 ex (troligen enkelbeck.) kommer susande precis förbi tornet.

0530: enstaka gäss, eller sällskap på 2-3-5 ex, lyfter men fäller strax igen. Grönsiska hh, rödhake hh, koltrast h;

0537 bläsgås h mycket tydligt. Gässen på närmsta klarvatten simmar sakta mot S. Högt, rätt rent, "ivrigt" läte hörs flera ggr, det kanske är kungsfiskare, men jag är inte säker.

i

0539 5 gäss lyfter, flyger mot Ö. Strax därpå 1 till. Om intet annat säges är det alltid sädgäss.

0540 6 bläsgäss ad lyfter från närmsta klare, ropar högt, kommer nära förbi. Ytterligare 15 gäss dito. Sädesärla h.

Himmel i S delvis klar, men bara från horisonten och c 10 - 12 grader uppåt.

40 vipor i tät flock lågt över sjön. Gärdsmyg h

0543 nu mycket ljust, gässen kacklar, ses i massor hela tiden, 6 + 1 ex upp, far mot Ö ungefär. Taltrast h. 1 kricka flyger förbi. 2 skrattmåsar över vassen. 1 häger står i en vasskant.

0545 uppbrott av c 250 ex, bläsgås hörs däri (men bara ngt enstaka ex). Alla reser mot O - OSO. Paus. 2 knipor ligger på närmsta klarvatten, mycket nära de gäss som just lyfter

0546 c 450 gäss upp, reser som de andra ungefär. 1 nötskrika flyger förbi (någon sådan sedd även tidigare idag).

0547 150 gäss upp, reser till stor del m l m klart norrut (vilket inte händer ofta här). Paus

0549 c 500 gäss upp, bläsgäss hörs däri, alla flyger mot O och/eller OSO, någon flock kanske m l m tydligt mot NO.

0550 ett par dussin ex upp, flyger mot V! 1 ladusvala flyger nära förbi tornet. Strax efteråt går minst 100 + 700 gäss upp, alla reser ungefär mot Ö. En del passerar ett par tre hundra m S om tornet, andra rätt nära N om tornet, men en del flockar (nu och tidigare idag) har legat långt ute och rätt långt mot N sidan av sjön, och när de flyger ungefär österut, vilket de oftast gör, kommer de aldrig nära tornet. Räkningarna därför delvis approximativa av sådana flockar, men de allra flesta går högt nog för att avteckna sig mot himlen och ses my tydligt. - 1 blåhök ♀ eller juv över sjön.

0552 minst 600 gäss upp, de flesta flyger som vanligt ungefär mot O och OSO, men enstaka flockar reser nästan rakt mot S. Vidare ses en flock på säkert 100 ex resa västerut (sådana är särdeles lätta att ~~förbi~~ lyfter långt ute, samtidigt med andra, men avlägsnar sig ju genast från tornet/ Nötväcka h. Några hundra gäss kvar i sjön. De 2 kniporna uppe och flyger, torde farit österut. 60 gäss lyfter långt uppe i NV och reser mot ONO - NO, kommer alltså aldrig nära. - Moln av svalor stiger högt mot

förbise,

).

1977-09-26 forts.

den grå himlen i NV, avståndet är mycket stort, och det finns risk att många (de flesta) ex är osynliga, men säkert såg jag 1000 - 2000 ex. Stora flockar sädesärla upp ur vassen hitom klarvattnet.

0555 flera hundra gäss är kvar, dels i närmsta klarvatten (summa knappt över 200, tror jag), dels i "tarmen", där de befinnas ligga mycket tätt, dels också spridda flockar kvar på vattnet långt ute.

0556 nu lyfter de flesta gässen eller nästan alla, jag räknar 300 - 350 ex men torde ha missat en del lågflygare. 1 ensam gräsand i närmsta klare! Inga gäss ses sedan ligga kvar. 1 skäggdopping i närmsta klare. 60 - 70 obestämda änder långt ute, fördelade i flockar på 10 - 15 ex pr flock. Bergfink hörd. Starar, som har sitt nattkvarter i vassen V om kanalmynningen (ej vid stranden utan ett stycke ut), börja "sissla" rätt högljutt. Men jag studerar dem ej utan går ner från tornet kl 0559.

0600 temperaturen är + 1 grad C!

Därefter inte oavbrutna obsar, men avbrott mycket korta och delvis utfyllda av att Inga tittade ut. Därför är jag nästan säker på att följande tidtabell över stararnas uppbrott är fullständig eller nära nog fullständig:

0617 - 0618	jättelikt uppbrott, säkert över 12000 - 15000. Flockar som drog söderut från nattplatsen (om sådana fanns) såg jag ej från fönstret
0619	nytt mycket stort uppbrott, liksom förra gången flyger massor mot V, NV och N och kanske NO, men inte rakt mot Ö. Ovisst om några flög mot S.
0628 - 0629	jättestort uppbrott igen, efter oväntat lång paus
0635	mindre uppbrott, dock minst ett par tusen ex
0639	glest med stare lyfter, något hundratal sedda.

Summa stare måste varit minst 35000, kan ha varit mycket större.

Från frukostbordet sågs en del över sjön: 1 gråtrut ad flög förbi, kort därefter 1 havstrut ad med små "hack" i vingen ungefär på gränsen armpennor/handpennor; enstak skrattmåsar, 1 brun kärrhök hanne ad (men ej på långt när så grå på vingarna och stjärten som "hemmafåglarna"), även 1 blåhök ♀ eller juv sedd. Svalor, ladusvala enbart sedd, kom delvis nära och på måttlig höjd över stranden och stugan. Vidare, anmärkningsvärt nog, en flock på 5 storskrakar förbiflygande på kort avstånd; detta skedde redan kl 0640, och det är ett mycket tidigt datum. Slutligen hördes domherre omkring kl 0720 ett par tre ggr; också tidigt! Kråka enstaka sedda, nötskrika
i ensamma ex flera ggr; och den vita vråken satt på en stolpe resp. en trädtopp vid kanalen. Detta ex är kläckt på Silvåkra enligt Magnus Sylvén.

i Just när vi skulle bryta upp, kom en storskarv flygande västerifrån, kom rakt mot oss och visade tendenser att fälla, och fällde troligen, men försvann bakom alarna innan den hunnit ner. Trevlig obs, sågs på långt håll. Har som bekant en flykt som i vissa hänseenden liknar gässens men "ligger bakåt" mera och glider då och då på vingarna.

ka Det täta grå molntäcket över största delen av himlen löstes upp rätt raskt, blå fläckar visade sig, och det klara fältet i S - Ö blev större. Delvis morgonsol och mycket fint. Men om en stund, kort stund var det, blev det disigare. Sedan körde vi till Lund, start c 0740, och på vägen blev det fint igen.

433 ~~1~~

1977-09-30. fredag.

Jag var i ganska dålig form, hade huvudvärk (mest i höger halva) och gjorde faktiskt inte mycket nytta på jobbet. Hade redan tidigare bestämt mig för att fara ut till stugan med bussen 1345. Gjorde så; tog Taxi ner från Harlösa. Kände inte den minsta lust att arbeta på föredraget om "Visible migration at Falsterbo", som jag skall hålla på måndag. Ville däremot se hur fågellivet såg ut i sjön.

Det var mycket frisk vind omkring V, ett par byar av regn och då mycket tjocka moln, men eljest snabbt växlande molnighet och delvis kvällssol. Temp: kl 1600 drygt +13°C, kl. 1800 11.5 grader C, alltså rätt milt. Men det kändes ganska kallt i tornet, där jag stod 1655–1730.

Obsar från ankomsten (omkr. kl. 1445) till omkr. 1600 ej oavbrutna. Över sjön 2 bruna kärrhökar och 2 blå kärrhökar. Av de bruna 1 ♀ ad och 1 ?? årsunge; av de blå ingen ♂ ad. Stora duvflockar på avstånd, 1 nötskrika, 1 tornfalk,

434 ~~2~~

1977-09-30 forts.

en del ladusvalor. Kl 1600 kom 18 sädgäss, störtade ner men flög sedan bort igen.

Från omkr. 1640 kom stare, mycket högt från N och NO över udden men delvis högt från NV – V. Kunde ej räknas, men det var massor, flockar mycket olika stora. En del flockar även från Ö (ungefär), då högt över trädtopparna i vinande fart.

Sträcket över sjön, mest och oregelbundet och ej längs udden utan delvis rätt högt, men antalet växla och säkert såg jag 1000 ex; verkliga antalet kanske myc. större. Många kom nära, de var nästan bara ladu juv. Inte en gås synlig före 1730 då 3 ex flög över. Blåhök och 2 sparvhökar uppvaktade stararna, men jag såg dem ej ta byte. ~~Den~~ ~~Aw~~ vita ormvråken sedd på avstånd. Ladusvalor i myc. måttligt antal. På udden i sjön 1 knölsvan ad.

(435) ~~(3)~~

1977-09-30 forts.

en obest. sim (Trol. knöl), Σ c. 15 obest änder i småflockar (Troligen kricka och gräsand), summa 2+1+4 =7 sothöns och 1 smådopping. Även 1+1 häger sedd.

Kl. 1747 kom 1 Talgoxe in under verandaTaket, sprang som en mus en dryg meter på en bjälke och lade sig till ro i en vinkel strax under Taket, i lä för vinden!

Skrattmås och fiskmås i betydande antal befanns ha fällt långt ute i sjön, säkert 300 ex kl 1715, flög sedan i glesa för vind österut, men andra flockar kom fr SO.

Kl 1750 24 sädgäss över sjön) fällde Trol. ej. Rödhake knäpper. Det mörknar mycket snabbt. Jag fortsätter obsandet från verandan.

436 ~~4~~

1977-09-30 forts.

först händer föga, men 1813-1824, när jag står ute, kommer massor av gäss lågt från Ö, delvis rakt över stugan Pärskilde, m.l.m. Tydliga "vågor" till 1815, 1819, 1822, och därtill 1825. Säkert mellan 1200 och 2000 gäss, men alla syntes ej och när de kom mot mörk bakgrund var de omöjliga att se. Kören av gäss stark även efter 1825 obr fortsatte, men jag tror inte många nya flockar kom. Fel! 1829-31 kom många hundra ex, my. lågt.

1977-10-01, lördag.

Jag bodde i stugan på natten. Regn kl 0200 när jag var uppe.
0535 mulet, men klar luft. Ånyo frisk SV vind.
0555 temp +9½ grader C

- - - -

0538-0547 gäss bryter upp i måttligt antal
0548 stort uppbrott, kanske 1000
0551-0552 jätteuppbrott, över 1000
0552-0603 småflockar upp. En del flockar, dock få, flyger mot V
0558 svalor ses
0559 minst 17 blåhökar kretsar bortåt f d Almen, mycket lågt. Några glider mot SO längs sjöns S strand. Jag har aldrig sett något dylikt förut. Högst remarkabelt! 1 sparvhök också sedd
0600 - ungefär 0605: svalor över sjön, spridda, men antal avsevärt. De är långt bort, åtminstone de flesta. Småflockar av gäss rör på sig. Rödhake hörd, järnsparv hörd, skrattmås sedd, obestämd mås likaså. 1 nötskrika flyger över mot N-NO. Ett par tre blåhökar kvar
0611 det börjar regna, men slutar strax, börjar, slutar igen
0616 ff svalor yr omkring över sjön, från vattenytan till 50 m höjd, de är mycket långt ute, på gränsen till det synliga, antal därför ej möjligt att ange noga, men det var tusental
Småflockar av gäss ses; koltrast ses flera ggr
0620 ff Väder: blå fläckar på himlen, tämligen ljust
0626 star-uppbrott, flera tusen, plötsligt men underligt glest, flockarna liksom blåste sönder genast vid uppfloget. Några duvor
0631-0632 nästa uppbrott av stare, likadant, många tusen, de resa mot [illegible] (hela sektorn) NO-N-NV-V-(kanske även VSV?)
0633 otroligt tätt uppbrott av huvudmassan, säkert 30000 (trettio tusen), de går upp som en vägg men sprids snabbt; det är ovisst hur många som reste mot S-SO. - Fiskmås ad och juv. Skrattmås också [illegible] sedd. Vipflock på 25 ex vinglar över sjön. Brun kärrhök hona flyger förbi. Svalor talrika över V delen av sjön
0639 10 gräsänder fäller. 1 knipa ses, 2 bläsänder likaså
0640 stare upp, de liksom "yr" upp (ur vassen). Antal c 2000. 40 obestämda änder ses. Jag dricker morgon-thé. Sol kommer fram. Stark V vind. (Ej obrutna obsar när måltiden ordnas
0712 1 korp flyger förbi, förföljd av stenfalk. 8 + 2 + 2 gräsänder, 5 krickor, 2 knölsvanar, 2 skäggdoppingar.

Jag sov mycket länge efter morgonmåltiden, steg upp c 1015 och obsade sedan en stor del av tiden, var uppe i tornet etc. Väder: växlande molnighet, ofta sol, hård vind omkring VSV-SV. God sikt.
Före kl 1300 sågs:
en flock på 2 sångsvanar och 3 knölsvanar,
de låg intill varandra i rad enligt skiss: 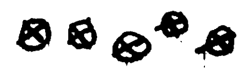
Så låg de en lång stund. Senare sågs
6 svanar, det var 1 knölsvan + 2 (obestämda) ex + 3 (obestämda) ex på olika håll; inga aggressioner sågs. - Måsar: bl a 1 trut med mycket rent svart mantel, men troligen var det havstrut. Vindstyrkan är en viktig faktor för vingformen! Skrattmås, fiskmås, enkelbeckasin, ladusvala[illegible], hussvala 1 ex, ånyo 1 korp över sjön, kråka, 1 ormvråk tämligen högt i blåsten. 1 skata. (tämligen högt!)
1 storskarv flyger mot V. Nötskrikor flyga ↓↑
Sävsparv ofta sedd, taltrast sedd & hörd.
Rödhake. - 20 gräsänder och 8 krickor uppskrämda av brun kärrhök hona.
13 sädgäss komma över sjön enligt heldragen linje, tämligen högt, säkert flyttare:
Kl 1258 häftig regnby. Nu kommer 3 + 6 sädgäss över sjön enligt prickad linje på skissen, mycket lågt, säkert också sträckare.

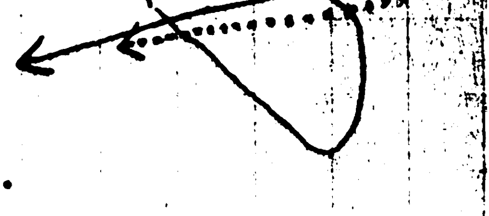

SLUT

1977-10-02, söndag.

Jag obsade från Zootis kl 1300-1330. Därvid sträckte summa 8 ormvråkar, 4 sparvhökar, 1 tornfalk och 1 obestämd rovfågel. Alla flög mot ungefär SV, kanske (ibland) något mera mot S. Det rådde hård NV vind. Alla fåglarna passerade före kl 1317.

1977-10-03, måndag.

Obsplats FBU-gården i Höllviksnäs, där det var flyttfågelsymposium. Jag var ute, med en del av ornitologerna, ungefär kl 0620-0810. Det var stilla, och hög luft, och jättesträck av småfågel, varav en mycket hög procent gick på kanonhöjd. Säkert sträckte 200 ex/minut åtminstone en del av tiden. Och detta var vad som kunde överskådas från vår obsplats alldeles vid FBU-gården. Det är helt säkert att sträcket inte var koncentrerat bara över den platsen, låt vara att det naturligtvis var koncentrerat över halvön.

Vidare sågs c 18 duvflockar på en timme; de flesta gick mycket högt men 2 små flockar på måttlig höjd. Individantal: 1 x 40, 1 x 50, de övriga flockarna 75-300 eller 400/flock.

Vidare sträckte: nötskrika, nötkråka, talgoxe, korsnäbb, domherre, bergfink i massor, bofink, grönsiska, sånglärka fåtaligt, sädesärla, en forsärla, ladusvala, litet kråkfågel. Sparvhök ej mycket.

En blåhök, en glada och enstaka ormvråkar sträckte nu på morgonen!

Jag föreläste över ämnet "Visible autumn migration in Falsterbo" denna morgon, och ormvråkarna kom enligt skiss:

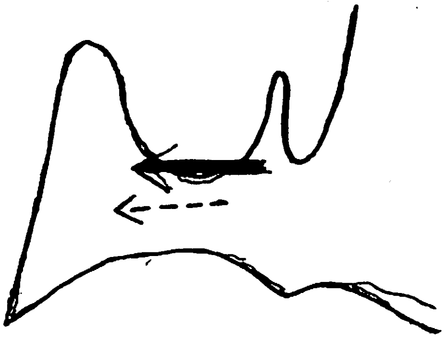

Detta var precis i enlighet med vad jag just föreläste om, nämligen segelflygarnas (främst rovfåglarnas) reaktion inför mycket svag SO vind: de "faller" för vinden, de håller sin sträckriktning (ungefär) men låter sig drivas med vinden ett stycke mot norr. Se heldragen linje på skissen.

Senare höll de kurs ungefär enligt den streckade pilen, även detta mycket bra i överensstämmelse med mina teorier (som många kolleger i Sverige känner till, och en del i utlandet förhoppningsvis, men det var i alla fall väldigt roligt att kunna demonstrera det för deltagarna just denna dag.)-

Glada sågs på sträck på nytt, sparvhökar förstås. Vråkarnas sträckhöjd var 300 - 500 meter, ibland upp till 600 meter.

Rödbena 15. Svan. Vigg. Sothöns etc.

Mer än detta har jag inte antecknat.

C 1977 (439)

Fågelarter sedda på symposiet i Höllviksnäs och på exkursionen 5 okt.

A = sedd på exkursionen 5 oktober. B = sedd en el. flera övriga dagar.

439

storlom A
obest.lom B
skäggdopping A
storskarv AB
häger AB
vitkindad gås A
prutgås A
grågås AB

bläsgås A
sädgås AB
spetsbergsgås A
knölsvan AB
gräsand AB
kricka B
bläsand B
stjärtand AB
vigg B
ejder AB
svärta B
knipa AB
småskrak AB
glada AB
duvhök A
sparvhök AB

fjällvråk A
ormvråk AB
större skrikörn A
havsörn B
blåhök AB
stenfalk AB
tornfalk AB
fasan A B?

sothöna AB
större strandpip B
ljungpipare A
vipa AB
Strandskata B
kärrsnäppa AB
rödbena AB
enkelbeckasin AB

labb B
dvärgmås A
skrattmås AB
fiskmås AB
gråtrut AB
havstrut AB
kentsk tärna AB
ringduva AB

skogsduva AB
turkduva AB
jorduggla B
gröngöling A
spillkråka AB
sånglärka AB
ladusvala AB
backsvala A

ängspiplärka AB
trädpiplärka B
rödstrupig pipl A?B?
sädesärla AB
gulärla AB
forsärla B
varfågel B
järnsparv AB

kungsfågel AB
rödhake AB
koltrast A?B
taltrast AB
rödvingetrast AB
dubbeltrast AB
talgoxe AB
blåmes AB

svartmes A
entita A?B?
nötväcka A B?
sävsparv AB
bofink AB
bergfink AB
grönfink AB
gråsiska A

grönsiska AB
hämpling AB
steglits AB
(mindre) korsnäbb AB
domherre B
gråsparv B
pilfink AB
stare AB
nötskrika AB
nötkråka AB
skata AB
kaja AB
råka AB
kråka AB

Tillägg:
bivråk
skärpiplärka 7 okt
vinterhämpling

Ett par korta notiser har jag:
grågås få vid Ellestasjön. Men 40 över FBU 4 okt på morg. och sedd Måkl. samma dag.
svärta 20 ex 4 okt.
turkduva Trelleborg
gråsiska 1 ex Kolabacken (trol. det enda sedda)
bivråk 1 ex, lokal??

Listan torde ej vara alldeles fullständig. Exempelvis hade vi nästan säkert en eller ett par arter sångare.

Exkursionen var utomordentligt lyckad, det vågar jag påstå fast jag själv var ledare. Jag var övertygad om att jag förde rätt noggranna anteckningar på hela exkursionen, men dessa har jag aldrig återfunnit, något som grämer mig fortfarande (GR vid renskrivningen 1981-07-27). Det är tänkbart att jag bara gjorde ovanstående artlista. Från Magnus Sylvén har jag fått anteckningar av stort intresse, men tyvärr lämnade han exkursionen innan vi kom till Ellestasjön och Krageholmssjön, där vi fick oerhört fina gås-obsar, bland annat. Antalet sedda arter under symposiet var (enligt dessa säkert ofullständiga anteckningar) minst 96, och på exkursionen 5 oktober hade vi minst 77 arter.

De arter som härovan anförts med frågetecken är nog denna gång faktiskt säkra.

C

OBS: gäller 1977-10-05 440 79-10-24

440

Gustaf!

Jag har några sporadiska anteckningar från turen vi gjorde tillsammans med deltagarna i flyttfågelsymposiet i Falsterbo hösten 1977. Datum:5.10.

Väder: frisk-hård SV-vind. Regnskurar på morgonen, men lättande molntäcke
uppåt da´n.

Bland intressanta obsar på Nabben kl 6-10 har jag antecknat: prutgås 20, vitkindad gås 2, grågås-flera 100 anlände från NV och landade på Kläppen, sparvhök-påfallande talrik, fjällvråk 1, ormvråk 3, blåhök 1 hontecknad stenfalk 4, varav 1 hane, dvärgmås 2ad, 1 juv, kentsk tärna - fortfarande talrik, ladusvala-enstaka liksom gulärla, talgoxe och stenknäck, blåmes - småflockar, nötskrika -minst 80-90 på sträckförsök.

På vägen till Börringe iakttogs vid NO-hörnet av Ljungen en mindre flock sträckoroliga talgoxar samt flera översträckande småflockar med blåmes. En ensam nötkråka i Höllviken. 12 V-sträckande nötskrikor i Trelleborg.

Vid Börringe sågs ett drygt 50-tal prmvråkar kretsa över skogsdungarna, företrädesvis V om sjön. En fjällvråk. Två glador - en V om sjön och en NO om sjön. Dessutom en subad större skrikörn med följande utseende:
Undersida - påfallande mörk, otydlig kontrast mellan mörkare täckare och ljusare vingpennor, iögonfallande basalt ljusa främre hp samt ljusa undre stjärttäckare, mörkt huvud och lysande gul vaxhud.
Översida - tydligt ljusa fläckar vid hp´s inre delar, ljus övergump, ljusspetsade större armtäckare. Åtminstone i kraftig belysning verkade örnen påfallande ljust brunfärgad på de mindre vingtäckarna, men då fågeln sågs mot en mörk bakgrund gav den trots allt ett mörkt intryck. Ljusa spetsar på armpennornas ovansida (de verkade relativt slitna).
God storleksbedömning kunde göras med en mobbande ad glada, och skrikörnen var då avsevärt större, vilket möjligen indikerar att det rörde sig om en hona.

Jag lämnade sedan exkursionen vid Börringe vid 12-tiden och följde alltså inte med till Ellestad.

Hoppas att dessa fragment till anteckningar kan
vara till någon nytta

Magnus

Detta är kopia av ett brev från Magnus Sylvén. Han deltog i utflykten 1977-10-05 på f.m. och gjorde noggrannare anteckningar än jag.

excerperad ⑷⑷①

sen ~~①~~

1977-10-09, söndag.

Vandring kl. 1310-1450 vid reningsverkets dammar vid Höjeå i Lund. Studerade sträckan från bostaden via järnvägsbron och sedan längs Höjeå och de 4 första dammarna nedströms järnvägsbron; dessa dammar betecknas härmedan A, B, C, D. B är den största. A hade högst vatten och inte en enda fågel, B hade nästan alla sedda vattenfåglar, C hade 2 knipor (♂ juv + ♀) och 2 viggar juv, D hade synbarligen ingenting utöver nyssnämnda 2 knipor som lyfte för oss.

Jag gick ut ensam, i ovanligt varmt väder (c. +15°C) men dis på gränsen till dimma. Träffade nedströms järnvägsbron den lille självsäkre pysen Gierow med mamma (dessa båda, oftast i sällskap med pappan Gierow, brukar täml. ofta komma vandrande vid Tornet vid Krankesjön). Fågellista ovanligt rik och med ett flertal oväntade arter. Om ej annat nämnes, vistades samtliga vattenfåglar i damm B. Alfåg Carna (se nedan) högeligen instruktiva.

(442) ~~②~~ sen

1977-10-09 forts.

Artlista:

⊗ 1 smådopping 5 eller trol 6 ex i B

2 brunand ♂♀ i B

se även nr 41 härnedan

3 vigg 2 juv i C

4 knipa ♂ juv och ♀ i C, lyfte och flyttade sig i lång sväng till D

5 knölsvan: exakt 30 ad och 1 juv [illegible]. Mycket litet skygga. (i B.)

– OBS: ej en enda gräsand eller annan Anas-and sedd!

6 ormvråk 1 ex flög motströms när jag kom, försvann mot Sankt Lars; 1 ex flög högt i diset mot O en kort stund senare. 1 ex vid ån nära Damm C; 1 ex senare sett flyga mot NO. Absolut 3, nästan säkert 4 olika ex

7 fjällvråk 1 ex nära, anfallet av kråkor, var ♂ juv med mörkt bröst; senare 1 ex fr N ryttlade och tog nästan säkert ett [illegible], litet byte, flög med det 100 m, fällde, åt upp det, flög bort mot stadsbebyggelsen och skrämde där upp c 300 tamduvor. Nästan

(443)

sen

~~(3)~~

1977-10-09 forts.

säkert var det 2 olika fjällvråkar

8 blåhök 1 ♀ eller [troligen] juv jagade vid ån alldeles vid järnvägsbron, lurade upp bl.a. ängspiplärkor men fick inte,

9 Tornfalk 2 ex sedda samtidigt. 1 ex satt på telefonstolpe. På trådarna på ömse sidor, helt nära, (c 5m [redacted] till kanske 30-40 m) satt c 250 stare och ett par tiotal hämplingar och grönfinkar. Helt oppet, lyfte ej! Men när en annan tornfalk kom flygande mot den plats där den första satt, lyfte småfåglarna delvis (ej helt). Båda dessa tornfalkar hade rödbruna stjärtar. – En stund senare 1 ex på träd på avstånd.

10 stenfalk! Till min stora förvåning hade 1 ex fällt i döende träd V om reningsverket när jag gick hemåt, ensam, kl. c. 1425. Lyfte och flög mot S. Satt länge, rätt obemärkt.

444

sen

~~4~~

1977-10-09 forts.

11 fasan sett och hörd, ett par ex vid reningsverket. Även 1 ♂ överhörd av Tåget.

12 sothöna summa 42 ex i B, låg ej i flock(-ar) utan i luckert, oregelbundet förband men ofta flera alldeles inpå knölsvaner och de 4 alfåglarna och de 2 brunänderna.

13 vipa först 7 ex mot NO–N, senare några ex sedda över åkrarna S om ån

14 enkelbeckasin: först hörd ett par ggr i dimman, sedan ~~lyfte 1~~ sågs 1 ex flyga förbi, lät höra lätet; sedan lyfte 1 ex vid åkanten och flög bort, nära håll

15 skrattmås: först c. 15 ex sedda, ad vint- och några juv; liggande i B eller flygande lågt därvid; senare, när det klarnade och blev delvis svag sol, kretsade sålunda c. 45–55 ex över dammarna

16 fiskmås ett par juv ex sedda

17 ringduva, först enstaka ex och ett par helt små flockar, sedan på

445

sen

~~5~~

1977-10-09 forts.

höll i diket en stor flock, som flög mot O–NO i krokig kurs; jag räknade antalet 2 ggr och fick resp 650 och 700 ex. Högst troligt en sträckflock som bromsats upp av den klena sikten

18 Turkduva 1 ex flög förbi.

– Tamduva flock i 20 sedd flera ggr, och ovanligt stor flock uppskrämdes på avstånd av fjällvråken (se denna)

19 sånglärka flera överflygande ex i diket, ofta både sedda och hörda

20 ladusvala 3 ex över damm B, trol. alla juv.

21 ängspiplärka sågs många ex uppskrämda, mestadels nära åfåran; säkert drygt 12–15 ex. även blåhöken skrämde upp en del.

22 sädesärla 2 ex vid cementrörs avlopp från en av dammarna ner till ån. (A)

23 gärdsmyg hörd både på S sidan ån och på återvägen, i den täta vegetationen i "skiften" V om reningsverket.

(446) sen

~~6~~

1977-10-09 forts.

24 järnsparv mycket ofta hörd från den täta vegetationen: ziii eller (ofta) ziii-zi högt, "delat" läte som jag känt till mig länge (35 år kanske)

25 rödhake 1 ex hördes och sågs nära min bostad. Hoppade ur buskage ut på gatan, tog litet byte, hoppade in igen.

26 taltrast hörd ett par ggr.

– I de illa växta granarna på S sidan fanns dussintals med trast; de lyfte ett par ggr och sågs även sitta. Jag är nästan säker jag såg rödvinge, men de var tysta hela tiden

27 talgoxe 1 ex vid reningsverket

28 sävsparv flera sedda och hörda i vegetationen mellan åfåran och dammarna A och B.

29 bofink 1 ♂ sedd i buske nära ån

30 grönfink [snarast] allmän, minst 25 eller 30 ex sågs

31 hämpling flock i 15 ex nära järnvägen; även hörd flera ggr därefter.

(447) ~~(7)~~ sen

1977-10-09 forts.

X 3.2 vinterhämpling hörd mycket tydligt när jag vände hemåt ~~[illegible]~~ på banken mellan damm B och C,

X 33 steglits hörd flera ggr där-städes,

34 gråsparv ej sedd vid ån eller dammarna, men 2 ♀♀ upptäcktes i stor pilfinkflock ~~[illegible]~~ i häck och örtvegetation nära nedersta hörnet, Sommarväg / vägen norrut

35 pilfink 1 i buskage vid ån, även överflygande; och flock på minst 25-30 ex på plats där grå-sparvarna sågs, se ovan.

36 stare: flock c 200-250 (se torn-falk). Senare ett antal överflygande småflockar sedda, och några ex som plockade mat på gräsvallen vid damm A.

37 nötskrika 4 ex flög över mot NO vid damm B/C; och på åter-vägen, när jag var nära hemma, flög 14 ex österut

38 skata hörd och sedd ngr ggr

(448)

(8) sen

1977-10-09 forts.

39 Kaja enstaka sedda

40 Kråka flera sedda bl.a ett par som attackerade fjällvråken ny-ilsket.

41 Den utan jämförelse märkligaste arten kräver särskild behandling. När jag tittade ut över Damm B för räkning och inventering, upptäckte jag till min häpnad 4 alfåglar i ny tät flock, helt nära dem låg 2-3 knölsvanar och ngn sothöns. Alfåglarna, som hela tiden höll synnerligen tätt ihop och rätt ofta - ehuru ej samtidigt - "reste sig upp" och baskade sig med vingarna, var alla fyra mycket olika i) dräkten.

(inlandsfynd mycket sällsynta, men ej exc. i första omgången,

(a) 1 ex var ♂ ad med vitt huvud, svartbrunt nedanför kinderna, svartbrun "sköld" på u.s, mestadels renvit kropp, vita axillarer [syntes när den slog med vingarna] och lång, hög-hållen, sylvass stjärt. Näbben ljust rosenröd innanför den svarta spetsen.

(9) sen

1977-10-09 forts.

(b) nästa ex var utomordentligt mycket vitt, hade bara bruna (dock mycket påtagliga) skuggningar på bröstets sidor och m l m brunt nedanför kinderna, vingarna var enfärgat mörka, ~~och~~ näbben helmörk och stjärten vit utan spår till förlängda pennor. Rätt tydligt mörkt streck över hjässan och neråt (längs-) bakhalsen. Måste varit en ♂, ålder oviss, jag kan ej dräktväxlingarna.

(c) nästa ex var ♀-färgat, huvud vitt brokigt med invecklade ljusa teckningar, kroppssidor inte rent vita men så ljusa att de såg gråvita ut på mitt avstånd. Näbb mörk, stjärt kort, vingar mörka. ♀, antar jag

(d) ex nr 4 var som nr 3 men dräkten alltigenom ännu dunklare, huvudets ~~xx~~ invecklade teckning väl synlig men ej lika kontrastrik, och kroppssidorna var fläckvis bruna, inte m l m vit-aktiga. Alltigenom en ovanligt anspråkslös dräkt. Jag förmodar årsunge.

Fåglarna simmade mycket tätt ihop hela

(450) ~~10~~ 9 sen

1977-10-09 forts.

tiden (jfr praktejder och alförädare!). Föga skygga. När 2 mopedgossar körde förbi (olagligt!) simmade både svaner och sothöns och alfåglar utåt, snett utåt från stranden, men inga lyfte. Låg ofta my. nära sothöns och knölsvan. Studerades av mig med största intresse, har aldrig sett dem i Lund förut och har sällan sett dem så nära, särskilt sällan har jag sett 4 ex i sällskap som varit så till den grad olika i dräkten. Skall slå upp Salomonsen och/eller lämpliga bildverk för att få klarhet om ålder etc.
Säkert studerade jag alfåglarna i 20 minuter. Obs att även datum är utomordentligt tidigt.

Nyctalus noctula 1 ex på rätt stor höjd i diset över dammen B. Var så högt att jag, sedan jag upptäckt den använde kikare för att bli bergsäker på arten. På stor höjd och i dåligt ljus (som idag) och dålig sikt (som idag) liknade den faktiskt en svala vid ytligt påseende. SLUT

1977-10-11, tisdag.

Vombs ängar 1500-1550:

sädgås högst 650
bläsgås flera sedda, men alla gåsflockar ej granskade
vitkindad gås c 30 + 9
obestämda gäss överflygande
blåhök 1
ormvråk 1 + 1 + 1 + 1 = 4 sedda
sparvhök 1
tornfalk 1
hämpling hörd ofta
bofink }
bergfink } flock 20 ex
sånglärka flera överflygande
kaja 2 + 2 + några till
råka några
kråka enstaka ex

nötskrika några
ängspiplärka hörd
vipa ungefär 100 ex
mås (obestämda, men i realiteten är det skratt + fisk): mycket mås sågs på håll

Nyctalus:över 35 ex sedda flygande i solskenet över ängarna!

- - - -

Krankesjön från 1605; jag var i tornet 1610-1640. Följande sågs:

skäggdopping 2 + 2 + 2 + 2 + ytterligare något eller några ex
häger över 5 ex
knölsvan 2 ad
sångsvan 3 ad och 2 juv kom 1625 sålunda: Flög alltså mot V, svängde mot SV.
gräsand över 150 ex
kricka 5
obestämd vattenfågel 130 ex; häri ingår säkert mest änder men också sothöns i ovisst antal
blåhök 4 ex!!
skrattmås och }
fiskmås } först 170 ex, ökar senare till 250 ex!
fasan hörd
ormvråk
sparvhök 1
enkelbeckasin 1 fritt flygande ex
ringduva:tät flock på 230 ex flög ungefär söderut över sjön
spillkråka 1 ex mot SV!
bofink
bergfink
hämpling
vinterhämpling
grönsiska
nötskrika

stare: första flocken, som var på summa 8 ex, kom 1648, vilket är sent.
Nyctalus sedd även här

- - - -

Krankesjön fr o m 1650, tidsföljd:

1652 30 + 20 starar
1653 100 + 40 starar. Måsar kommer från S och reser delvis mot Ö
1654 8 + 30 + 60 + 5 + 2 + 30 starar
1657 15 + 120 + 50 + 180 starar; dessa och enstaka andra flockar komma högt och tätt, störta ner
1659 650 starar på rundflygning; det är de som kommit tidigare. Samtidigt kommer 250 från V och över 100 från NV
1701 c 1500 starar nu uppe, lågt; troligen är detta hela den hittills ankomna styrkan
1702-1703 säkert 500-700 nyanländande i höga flockar, som stupar ner. Oro hela tiden: nyss 1 sparvhök, nu 1 blåhök
1706 nog c 3000 (uppe nu,) och 800 nya kommer från NV
1708 nu troligen 6000 starar oroliga p g av blåhök, och nya stora höga flockar kommer tätt
1710 samtidigt ankommer dessa 5 flockar: 1000 + 100 + 800 + 2000 + 500. Sedan fortsätter det likadant!
5 svanar flyger mot SV: Det är säkert sångsvan, ett läte hördes. Stararnas antal blir snabbt 30000 - 40000!! Jättelik oro p g av 3 blåhökar. Flera massuppflog, samtidigt som stora nya flockar störtar ner vilt!
1722 jättelikt uppflog, samt döds-skrik.
Nyctalus sedd.
Ladusvalor ses, först 10, sedan 70, sedan 120
1730 mäktigt sisslande av starar i vassen. Men mycket få nya starar kommer nu.
Före 1730 enstaka rundflygande sädgäss, därtill flockar på resp. 10 och 4 ex.

FORTS

1977-10-11 forts.

1732 kom 20 gäss
1738 kom 900 gäss enligt skiss: Därefter kom 100 + litet till.

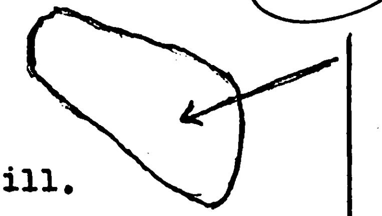

1744 kom (högst?) 200
1745-1751 kom bara c 20+20+8+2+1=51.
1753 högst 150-200. Se även nedan.
1754 dito dito
1757-1759 kom säkert 800 eller flera!
1759-1800 kom nog 400
1801-1804 kom först 1000 eller något färre, sedan c 300 till. Ovanstående siffror är delvis skattade, delvis goda (och baserade på ordentliga räkningar.

1752 Kl 1752 ses tät starflock över vassen, väl förmodligen uppskrämd av gässen; flocken är strax försvunnen.

Gärdsmyg hörd, rödhake hörd många ggr.
Väder: nästan klart, stilla, ljust, temp kl 1800 är +7½ grader C.

1808 nya massor av gäss kommer: säkert 450 ex lågt över huset, därtill en del längre i norr.
1813 minst 50 + x nya gäss kom, delvis lågt; talet x står för en flock av oviss storlek, kanske var den på över 100 ex.

Det är nu för mörkt (för att se fåglarna, om de inte kommer mycket nära). Och kacklandet från de gäss, som har fällt, försvårar avgörandet om vad som kommer nytt, såvida man inte ser dem. Och det gör man inte när det är mörkt eller när de kommer så lågt att de inte avtecknar sig mot himlen. Och de som kommer från SV-V kan överhuvudtaget inte ses i sådant mörker, men från den sektorn kommer de sällan; idag har jag inte sett någon komma därifrån.
Nyctalus flög i flera ex så länge ljuset räckte (och antagligen längre, men då utan att ses).

1830 } 1850 } Senare, bl a 1830 och 1850, kom kanske fler gäss, men detta är osannolikt, och i varje fall kom de säkert inte i stort antal.

SLUT PÅ 1977-10-11

1977-10-12, onsdag.

Klockan 0450, 0515 och 0600 tät dimma, temp. +1° C.
Klockan 0630 dimma, sikt 200 m, temp 1,3 grader C.
Gäss mycket tysta. På grund av dimman omöjligt att se mycket av gässens uppbrott, men med hörselns hjälp gick det åtminstone att få ut något:

0632 rätt starkt uppbrott
0638-0639 mycket starkt uppbrott
0643 uppbrott
0645-0646 starkt uppbrott
0650 uppbrott
0652-0653 starkt eller tämligen starkt uppbrott
OBSERVERA alltså att uppbrottet skedde mycket sent. Inalles sågs bara c 100 gäss, 2 av dem flög i krok, alla andra flög mot OSO-SO.

Kattuggla hördes kl 0500, och häger hördes vid osäker tidpunkt.

SLUT PÅ 1977-10-12

1977-10-14, fredag.

Buss från Lund c 1240, ankomst Kvinnevad vid Revingehed 1325; vandrade ner till stugan, ankomst 1405. På nervägen 10 + 1 tranor, vidare sågs trastar, spillkråka, gröngöling, ängspiplärka, grönsiska, skata, kaja, blåhök, ormvråk, sparvhök. Gulsparv hörd. 12 vipor flög österut. Nyctalus sedd.

Upp i tornet 1420. 100 + 35 + 8 gäss, alla flyger från V mot Ö. I sjön ses 17 + 2 + 1 = 20 skäggdoppingar, 35 gräsänder, minst 14 brunänder, 5 obestämda änder, 16 sothönor som delvis låg parvis; invid de 17 skäggdoppingarna vistades c 4 fiskmåsar juv och 1 skrattmås.

Vegetationen i kanalen under upprensning. Kungsfiskare trodde jag jag mig höra, men tyvärr osäkert. Koltrast hörd, kråka 1 + 1 sedda, 1 ormvråk över vassen. Rödvingetrast avgjort allmän. Nötskrika 1 sedd, sävsparv hörd; gåsflockar flyga så: Gärdsmyg hörd.

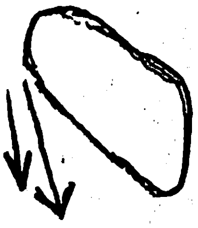

1435 flyger 8 vipor mot V. 1 Nyctalus flyger. Väder: grått, alldeles stilla. God sikt. Milt. Stjärtmesflock! Ensam sädgås simmande. Råka: ett ex flyger högt norrut. Rödhake knäpper.

1445 stora doppingflocken har nu ökat till 31 ex! 2 något osäkra skrattmåsar ses därintill. 1 fiskmås ad flyger förbi. Strax därefter ses 10 skrattmåsar i tät flock på vattnet nära doppingarna. 4 + 4 sädgäss fäller, 2 andra sädgäss ses flygande. 4 sädgäss fäller. - Mycket långt bort i västra änden ses ytterligare 9 sothöns! (Kan bestämmas bara under mycket gynnsamma omständigheter på sådant avstånd). Hägrar.

1453 de 4 + 4 sädgässen lyfter, flyger mot SO. I närheten flyger 5 andra sädgäss också mot SO. - Det är mycket stilla i luften, men ängspiplärka h, 1 sittande större hackspett h, rödvingar ses och hörs, 1 nötskrika passerar, och blåmes ses.

1459 kom 2 + 8 + 2 ormvråkar tätt, i "flottilj", mycket likt bivråk ifråga om flockens utseende. Kurs SV, höjd 100-120 m. 1 sparvhök kretsar. 4 krickor flyger, fäller långt ute. 40 grönsiskor i flock.

En bil en vit Volvo Amazon FJN 827 kör rakt ner på "ängen" nedom vägen och stannar där, vilket inte är tillåtet (anslagstavlor finns och är my. tydliga). Två ovanligt otrevliga typer med kikare och tub kom upp i tornet; svarade ovänligt när jag sade var P-platsen var belägen.

1515 jag ner från tornet.

1522 kom en liten buss JLD 976 med c 10 ungdomar. - Något tiotal gäss flyger mot O-SO; allt är sädgäss utaom 2 bläsgäss ad som kommer för sig själv.

1528 5 små vita och 2 stora, mörka och ovanligt brokiga svanar kom rakt över med kurs mot V. Lätet hördes väl 10 ggr, det var ett vackert kǒ kǒ kǒ eller ko͝o ko͝o..... , halvlångt, främmande klangfärg; därefter hördes även typiska sångsvanläten. Fåglarna sågs bara bakifrån (vilket är en stor svaghet), men likafullt anser jag att det nästan säkert var 5 mindre sångsvanar ad och 2 vanliga sång juv. c 35 fiskmåsar och 10 skrattmåsar flög mot V. Fjällvråk ryttlar bortåt f d Almen.

c 1610 viss rörelse på andflockar: 8 + 15 ex (sågs flyga).

Återstående anteckningar denna dag är renskrivna med bläck och kopierade som vanligt.

FORTS

~~sen~~

skall vara: 1600-1625

1977-10-14, forts.

Omkr. kl. ~~[illegible]~~ gick jag en liten runda ner till kanalen. En grävmaskin hade arbetat här när jag kom; den slutade för dagen c 1515. Hade breddat och fördjupat kanalmynningen avsevärt, stora muddermassor och vegetation upplagda, hade sedan fortsatt förbi järnvägsbron c 50-75 m, skall säkert fortsätta. Månne inte denna operation avser att så mycket som möjligt sänka vattennivån i Kilvikenskärret – jag har hört att detta skall vara ett önskemål bland militärerna. Man undrar om vattendomstolen är inkopplad – men det kanske "inte behövs", efter uttalande från lämpliga experter. —

Nåväl, vandringen gav flera lyftande tågrar (långt utifrån, ej skrämda av mig), vidare my. stor flock av rödvinge ~~och~~ med inblandning av snöskata på betesmarken uppemot Kilvikens allé; skattat 400 rödvinge, 50 snöskata. F.ö. fåga: nötskrika, några triviala obsar.

~~Kl 1725 upp ; Ts~~

1977-10-14 forts.

Kl 1640-1700 samlades stararna. Alldeles gråtts väder, svag ostlig vind, sikt fortf. rätt god även om kvällen var rel. mörk. Temp. c. +9°C. Jag räknade inte individer eller flockar till att börja med, de kom i massor allra mest från N (ungefär). De "tvekade" mellan ett par nattkvarter, fällde, for upp igen, flög runt, fällde delvis, etc, varför räkning var nysvår. Kl. 1650-1655 inträffade ett synnerligen utpräglat maximum, flockarna var på 1000-tals ex och ofta så täta att flera "hängde ihop" m l m tydligt. Ibland kom flera sådana flockar parallellt, med några 100 m inbördes avstånd, och det var fråga om tusentals ex/minut, jag skulle tro c 15000 på 5 minuter. Därefter mycket snabbt och nästan plötsligt sinande ström, inte mycket kom även om jag såg ett par flockar ännu 1720-1725. Grovt skattad totalsumma c 30000 ex kanske.

Av ladusvala endast 3 ex sedda!

sen ~~ett~~

1977-10-14 forts.

Två blåhökar juv (eller ♀♀ ad, men osannolikt) flög alldeles nära över den vass där massor av starar fällt, men praktiskt taget inga starar lyfte och kärrhökarna fick ingenting.

Kl 1720-1730 åter i Tornet. Mycket lite fågel låg synlig på de områden där jag tidigare idag sett sothöns och änder men längst ~~bort mot Ds~~ bort i kanten av vassarna vid f.d. Almen låg ej mindre än c 200 obest. andfåglar, tydligen mest gräsand, och längre ut på vattnet en flock på c 30 ex som kan ha varit sothöns. Av skäggdopping bara flock 7 ex + enst. ex sedda men det mörknade mycket snabbt, och jag gick ner från Tornet 1730 just då hördes sädgäss, och en flock på c 50 kom lågt och snabbt fr SO och fällde.

Nästa inflog av gäss skedde kl 1739, det omfattade minst 500 ex,

1977-10-14 forts

och bland dem var en fågel med handpennorna vita i båda vingarna; åtminstone de 6-7 yttersta pennorna var vita men jag är nästan säker på att alla var vita. De flesta flockar kom nu rätt när utanför stugan, sneds in från SO, och trots det svaga ljuset syntes naturligtvis denna fågel mycket bra. När den slog med vingarna var den synlig bjärt mot den mörka bakgrunden (= Silvåkersskogen); de normalfärgade ex däremot var praktiskt taget osynliga. Denna gång även gäss från V. en sådan flock på c 30-40 ex såg jag. Enkelbeckasin hörd.

Kl. 1740-1741 fler flockar kom, summa skattat 150 ex

Kl. 1743 massor

Kl 1745-46 mycket stora massor, både från SO och O-ONO, nog var det 1000 ex, kanske fler, inalles.

Kl 1750 nytt inflog, men praktiskt taget bara hört, ty nu var det mycket mörkt. SLUT.

c

(458) 6 1/2

1977-10-15, lördag.

Upp 0530. Det är mulet, men tydligen god sikt, och lugnt. Temp. +6 och 1/2 grader C. Gäss hörs hela tiden, det är en kör av läten från sjön. Möjligen hör jag också ett läte av svan. 0530-0555 kören fortsätter hela tiden. Det ljusnar sakta. Rödvingetrast hörd flera ggr, och koltrast hörd 0550.

458

0558 jag upp i tornet. Gässen ligger i hela närmsta klarvatten (förkortat: NK) samt närmast [redacted] utanför de vassruggar som avgränsar NK utåt väster; även ligger gäss i "tarmen" och i vattnet allra närmast kanalmynningen.

0604 kören stiger i styrka. Det har ljusnat bra, gässen syns skarpt. Gärdsmyg hörd flera ggr, sävsparv hörd. Helt omöjligt att se färgen på gässen ännu. Långt bort mot vassen vid (f d) Almen ligger mindre fåglar, månne änder och/eller sothöns?

0609 1 häger fäller

0610 jag räknar gässen: minst 2500 ex ses

0613 7 gäss flyger upp enligt skiss. (Men) gåskören ökar ej i styrka. Nyctalus flyger.

0616 högst 75 gäss lyfter, det är de som ligger allra nordligast; de flyger bort ungefär som ovanstående skiss visar. Därtill lyfter några ex från NK.

0619 1500 gäss upp, alla på en gång; därav går nog 150 mot V-VSV, resten som vanligt mot SO; se streckade linjer på denna skiss:

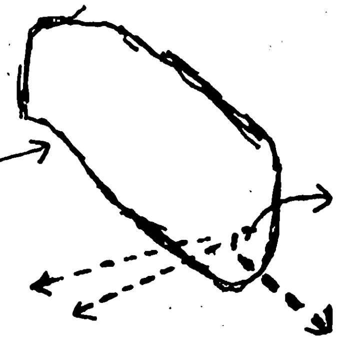

0621 1 blåhök, ej ♂ ad, ses. 3 knipor [redacted] flyger. 250 gäss från norra delen av nattplatsen lyfter och far österut.

0623-0624 säkert [redacted] 1000-1200 gäss upp, kanske flera. Däri den vitvingade.

0624-0625 450 gäss upp, mest från norra delen av nattlegan. Därefter 80 gäss till. Domherre hörd. 4 jättelika vipflockar komma över Krankesjön från V.

0627 och följande minuter. Först går en starflock på c 50 ex upp, men strax därefter blir det ett gigantiskt uppbrott, skattat c 35000 ex (trettiofemtusen ex). Det ser ut som en svart massa, men den sprids mycket starkt, ungefär enligt skissen, och flyger alltså bort radiärt över hela sektorn N-V-SV eller SSV:

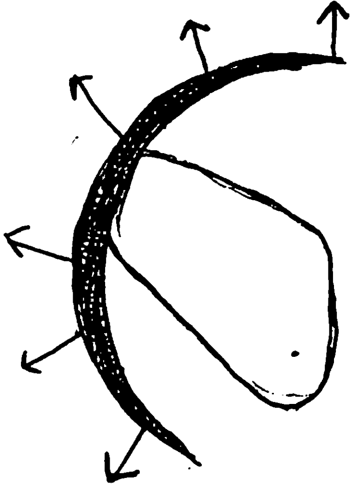

0632 de sista gässen upp, det är c 100 ex. Stare fortsätter att stiga upp men nu i tunn ström av c 500 - 1000 ex, de flyga m 1 m norrut. Vidare ses: 1 svan juv, art oklar. 2 gäss ligger kvar!! Några skrattmåsar, 1 fiskmås juv. Blåhök ånyo sedd. Änder i någorlunda antal, jag ser c 40 + 10 gräsänder, 6 krickor + troligen några till, samt 12 brunänder. Vidare salskrak 1 ♀ eller juv + 2 sådana ex till. Några bläsänder och inalles 40-50 obestämda änder, varav antagligen en stor del är [redacted] gräsand och brunand. Sothöns som igår, d v s högst 15 ex sedda, och av skäggdopping c 12 sedda. 2 sångsvanar flyger mot V. Nyctalus flyger. 1 tornfalk kommer [redacted] nära. Hämpling.

0644 15 bofinkar flyger [redacted] mot SV tämligen högt. Kaja och kråka ses, 1 knölsvan ad, viporna, samt flera måsar.

0650 änder blev oroliga, flög upp, summan blev nu nog c 300 ex, varav vigg 15, brunand över 20, gräsand över 100 ex incl. en snövit, några knipor, krickor etc; resten obestämd men säkert mest gräsand, eventuellt brunand och vigg också däri.

0702 jag ner från tornet. Fortsätter att obsa från marken och verandan och ser: domherre, dubbeltrast, taltrast, rödvingetrast, snöskata, gärdsmyg, tornfalk, nötskrika, ängspiplärka, sånglärka.
Ny undersökning av sjön ger: 11 + 5 knipor varav 3 ♂♂ i flocken på 5 ex, vidare 50 viggar och 40 brunänder, 3 småskrakar (är, och har alltid varit, en sällsynthet i sjön, åtminstone sedan 1920-talet!); skäggdopping och sothöns ses, och av gräsand minst 100 - 150, och obestämda änder c 100 sedda. Vidare c 10 skrattmåsar och några fiskmåsar.
Jag hade lovat att leda en bussexkursion med en naturvetenskaplig förening från NV Skåne; det hade överenskommits med Allan Välemark, lundazoolog för c 15-20 år sedan, bördig från Ängelholmstrakten och sedan länge verksam däruppe som lärare. Bussen skulle komma till vägskälet vid Silvåkra by kl 0900.

FORTS.

1977-10-15 forts.

Därför gick jag sakta från stugan 0845 upp mot allmänna landsvägen. Jag hade knappt kommit ut förrän fina saker hände:

0845 kom en flock på 100 vitkindade gäss över
0859 " " " " 330 " "
0901 " " " " 13 sångsvanar över
0906 " " " " 310 vitkindade gäss "
0910 " " " " 26 dvärgmåsar rakt över, de kom högt och i lustig tumlande flykt; jag stod då uppe på allmänna landsvägen. Mycket rolig observation!
0914 " " " " 15 sångsvanar över!

allt detta före 0925: Dessutom var en del änder i farten på stor höjd; jag såg 10 ex som troligen var storskrak samt 3 + 15 andra änder, obestämda. Vidare sågs massor av trast, sånglärka sågs, gulsparv hördes, vinterhämpling hördes, gråsiska hördes, grönfink också hörd. En flock Passer, säkert pilfink, sedd i Silvåkra by 0915.

0925 kom bussen med Välemark och hans exk.-deltagare, och vi for en runda till nedanstående lokaler.

art	Ilstorp + Sövde	Snogeholms-sjön	Krageholms-sjön	Ellesta-sjön	övriga platser
skäggdopping	se "övr."	c 4	c 10	-	några ex i Sövdesjön
häger	-	minst 3 - 4	-	-	-
sädgås	3500 ex	några överflygande	några överflygande	-	få ex sedda
bläsgås	flera sedda, dock ovanl. få	-	-	-	-
sångsvan	några överflygande	-	38 + 2 + 2 överflyg!)	någon flock	Blentarp: 5 obest.svan högt mot V
gräsand	-	-	högst 20 simm. + flera flyg. flockar	40	sedd
kricka	-	-	10 i blandflock, flyg.	-	-
stjärtand	-	-	8 flygande + några till	-	-
vigg	-	-	över 80 + div. flyg. flr	-	-
knipa	-	-	30 simmande + 25 flygande	-	-
obest. änder	-	-	en del	-	-
glada	-	-	1	-	-
sparvhök	1	1	nog 5 ex	nog 3-4 ex	-
ormvråk	några på håll + 2 nära	sedd	högst 6 ex	-	sedd } fler fjäll- än ormvråkar
fjällvråk	1 + 1	trol. sedd	inalles c 10-12 ex!	sedd	sedd
kungsörn	-	-	1 juv	-	-
havsörn	-	-	1 ad + 1 juv	1 juv	-
fasan	-	nära Snogeholm c 5-6 ex, ♂♀♀, eljes icke sedd!			
sothöns	se"övr"! -	-	fåtalig	-	25 ex Klosterviken, Sövdesj
vipa	-	-	-	-	sträckan Dalby-Lund minst 4 stora flr på fält, Σ över 1000 ex

FORTS

1977-10-15 forts.

art	Ilstorp + Sövde	Snogeholmssjön	Krageholmssjön	Ellestasjön	övriga platser
ljungpipare	-	-	-	-	få ex i en vipflock
skrattmås	-	på fälten på återvägen	allmän i luften	-	sedd
fiskmås	-	som föreg.	sedd, flera juv.	-	sedd
gråtrut	-	-	2 sedda	-	sedd
ringduva	-	sedd	sedd, bl a flock 180 ex mot S-SSV	flock 300 ex, ej sträckande	sedd
större hackspett	hörd	-	-	hörd	-
sånglärka	hörd	-	sedd & hörd	-	sedd & hörd
snöskata	sedd	-	sedd i måttligt antal	-	sedd
dubbeltrast	-	-	2 på närhåll	-	-
taltrast	ofta hörd i flockarna, men antalet bara en bråkdel av följande arts, åtminstone i regel				
rödvingetrast	massor överallt, inte alltid i täta flockar men glesa till täta förband, säkert tusentals ex sedda inalles				
koltrast	fåtaligt sedd, flera platser				
gulsparv	-	-	hörd	-	-
bofink	hörd	hörd	sedd och hörd i måttl. antal	sedd	sedd
bergfink	sedd i måttligt till tämligen stort antal, och ofta hörd. Konstaterad i större antal än bofinken. OBS att jag också såg många m l m stora finkflockar som ej kunde bestämmas till arten				
grönfink	-	-	♂ ad sedd	-	-
grönsiska	-	sedd	många flockar.	-	sedd
domherre	-	-	hörd ett par gånger	-	sedd
stare	sedd i ringa antal flerstädes				
nötskrika	mycket ofta sedd på snart sagt alla platser, men ej i hundratal				
skata	ofta sedd och på många platser				
kaja	sedd men ej närmare studerad				
råka	ofta sedd men ej närmare studerad				
kråka	ofta sedd, även i stora flockar				

Nyctalus flög vid Krageholmssjön.

Intet antecknat utöver ovanstående.

1977-10-16, söndag.

SkOF-exkursion till Falsterbo och Ljungen. Start från Lund 0707, ankomst Kolabacken 0810, efter obsar där gick vi ner till Nabben och stod där c 0930-1100, därefter vid fyren, sedan besök på Ljungen incl. Höllviksstranden. Start därifrån 1345, ankomst Lund 1450. Bussexkursion. Fint och soligt väder, först svag vind, senare måttlig SO. Oerhört rikt fågelliv på många sätt, men massor av"vändare" och svåröverskådliga manövrer. Rovfågel exempelvis visade avdrift mot NV enligt beräkningarna men gick sedan delvis ut väster om Falsterbohalvön ungefär enligt skiss, och det blev massor av kretsande och återgång så som antytts på skissen; och därtill kom "rundkörning" i stor skala. En mardröm att räkna sträcket! Listan härnedan omfattar arter som vi exkursionsdeltagare såg. Jag är inte säker på att mina anteckningar blev fullständiga ens ifråga om sedda arter. För osäkra fall se slutet på listan.

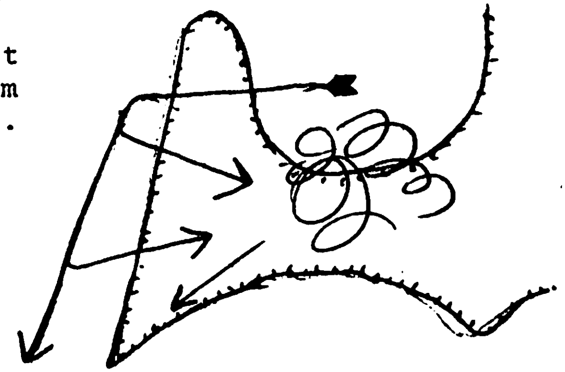

gråhakedopping 1 ex vid Nabben
storskarv bara några få
vitkindad gås: 7 i flock, senare 6
knölsvan: massor i Höllviken i middagsljus, nog sågs 400 - 500 ex där
gräsand fåtaligt sedd
bläsand någon småflock
stjärtand några få
bergand 3 i Höllviken
ejder starkt sträck och rätt my. rastande

(praktejder: ett ex, som bestämdes till 2-årig ♂, sågs av många personer vid Nabben. Bestämningen säkert riktig, men fågeln sågs ej av mig. Jag upplevde vid 4-5 tillfällen att solklara unga ejderhannar i övervägande mörk dräkt men med m l m vitt på bröstet blev kallade praktejdrar av folk vid Nabben. Att jag i alla fall fortfarande tror på bestämningens riktighet beror på att det fanns massor av folk på Nabben som var goda fältobservatörer och som med bestämdhet sade sig ha sett praktejdern. Att arten här står inom parentes är väl därför inkonsekvent, men jag brukar i denna dagbok alltid hålla isär egna observationer från andras. GR vid renskrivningen 1981-07-16).

småskrake bara relativt få idag
sjöorre flock på 5 ex flög söderut
glada 9 ex
sparvhök säkert 75-100 sedda, enligt min skattning.
ormvråk ungefär 500 sedda, men samma ex kan delvis ha återsetts flera ggr; detta innebär dock ej nödvändigtvis att antalet sedda var under 500.
fjällvråk många tiotal sedda.
större skrikörn: 1 ex, den var stor, svart, tjock, undre vingtäckare var svarta (eller svartaktiga?); på huvudet lyste ljus näbb etc. En smal ljus teckning fanns kanske vid stjärtroten men det kan ha varit en spegling. Fågeln kretsade med många vråkar över Norra Ljungen och Höllviken.
kungsörn 1 juv länge över Ljungen.
blå kärrhök 2 ex sedda i sällskap var ♀♀ eller juv. Dessutom sågs 1 ♂ ad men ej av mig
tornfalk relativt få, 3 - 4 ex sedda av mig.
sothöna: stora flockar i Höllviken, totalt såg jag säkert 1000 ex.
vipa: massor mellan Höllviksnäs o. Vellinge
ljungpipare: några sedda bland viporna
kärrsnäppa: flock 15 ex på Nabben
skrattmås
fiskmås
gråtrut
havstrut
ringduva: dels sedd på sträck i relativt små, glesa och höggående flockar, dels rundflygande
skogsduva tämligen ofta sedd men i ringa antal
turkduva ofta sedd (vid Nabben och Fyren och Kolabacken). Minst 8-10 ex var sträck-oroliga (där).
sånglärka
trädlärka rätt ofta sedd eller hörd
ladusvala högst 15 ex sedda av oss på hela dagen
ängspiplärka sedd på Nabben etc
gulärla: 2 försenade ex på Nabben. Ett mycket sent datum.
varfågel: minst 3 sträckande ex sedda, vilket är en god siffra
järnsparv sedd och/eller hörd upprepade gånger.

FORTS

1977-10-16 forts.

kungsfågel allmän. "1 ringad" står det också i originalanteckningarna; något närmare om innebörden minns jag inte.
rödhake sedd och hörd. Även här står "1 ringad". Se föregående art
snöskata sedd
dubbeltrast sedd
taltrast allmän
rödvingetrast synnerligen allmän
koltrast sedd flera gånger, även 1 + 3 + ytterligare ex sedda på sträck, vilket är mycket ovanligt på dagen!
blåmes ofta sedd
talgoxe flera sedda "+ 1 ringad": se ovan vid kungsfågel.
gulsparv ofta
sävsparv tämligen ofta
bofink och } båda tämligen allmänna,
bergfink } men inga stora tal.

obestämda småfåglar ofta sedda på högsträck
grönfink
grönsiska flera flockar
steglits tämligen ofta sedd
hämpling flera flockar
vinterhämpling
korsnäbb, säkerligen mindre korsnäbb, sedd och/eller hörd, men tyvärr inga närmare uppgifter.
pilfink: tämligen många ex visade sträck-oro
domherre mycket ofta i sträcket
stare allmän
nötskrika allmän
nötkråka ofta sedd
skata sedd, även sträck-oro observerades
kaja sågs på sträck, därtill även vändande flockar i invecklade turer
råka ofta sedd
kråka sedd

Listan ovan innehåller 66 arter, och jag såg själv alla dessa utom praktejdern. Det är sannolikt, eller nästan säkert, att flera andra arter sågs på exkursionen; däribland sångsvan, knipa och fasan.

Anteckningarna knapphändiga, men det vore likväl av intresse att jämföra med sträck-observatörens anteckningar från Nabben.

SLUT

C 1977-10-30.

Vid stugan från 1045. Upp i tornet. Väder: dis, milt, sikt 2 km eller mera; stilla. Fågel:

knölsvan 2 ad
sångsvan 2 ad och 2 juv samt 2 ad och 3 juv, summa alltså 9 ex, rimligen två familjer.
sädgås bara hörd
gräsand c 400
vigg c 100
brunand c 10
knipa c 40
bläsand c 25
gravand 1
obestämda änder minst 200
skäggdopping drygt 15 sedda
sothöns drygt 20 sedda
fiskmås dussintals ex, mest juv
häger c 10 ex
enkelbeckasin 5 + 37 + 16 ex, därtill enstaka sedda. Jag kan inte bevisa att antalet individer var = summan av allt detta, d v s c 60 ex. Men redan en flock på 37 ex är en stor sällsynthet!

vipa: flockar kom över sjön, flockstorlek 10 ex, 40 ex etc.
blå kärrhök 1 ex, ej ♂ ad
duvhök 1 stort ex flög mot S över sjön jag såg att en kråka skyggade för höken.
ormvråk 1 ex flög norrut
taltrast sedd
rödvinge sedd
snöskata: bl a sågs en flock på c 100 ex flyga ungefär mot S
sånglärka sedd
(bofink ej sedd med säkerhet)
bergfink sedd
gärdsmyg knäppte, 1 ex
domherre: 1 ex flög över, dessutom hör
stare: liten flock sedd
skata sedd
kaja "
kråka "

Enligt överenskommelse kom Johnny Karlsson hit, likaså den norske radiomannen Aasgaard med fru. Jag har träffat Aasgaard flera gånger med långa mellanrum, han är naturintresserad och trevlig och tycker tydligen om att göra radioprogram för norska lyssnare om fågelliv och natur i Skåne. Vi avnjöt kaffe, hade en stunds samtal och startade sedan kl 1230 på en rundtur enligt nedan. Det var fortfarande dis, men ej hopplöst dålig sikt. Milt och fint. Detaljväg har jag inte antecknat, men det viktigaste gäller gässen och ser ut såhär:

Vombs ängar söder om den s k oljevägen:	inga gäss
" " norr " " " " :	100 sädgäss, mycket ungefärligt
Plöjt fält väster om Vombs Nygård :	minst 1300 sädgäss
Fältet mellan Övedskloster och Tullesbo, söder om vägen till Öveds gård, på höstsäd	1100 bläsgäss, allra högst 100 sädgäss, och 4 vitkindade gäss
Samma område, söder om nämnda väg men i ett icke skördat betfält	100 sädgäss, ungefärlig siffra
Samma område, men norr om vägen till Öveds gård, på skördat och i någon mån oskördat betfält	minst 3000 sädgäss och c 10 bläsgäss

Ett gott resultat. Och vi var alla belåtna, inte minst Aasgaard.

Vidare sågs:
glada summa 4 ex, nämligen 1 på Vombs ängar, 1 flygande och 1 sittande vid stora bläsgåsflocken, samt 1 flygande vid Öveds f d järnvägsstation.
ormvråk ej många, summa 6 - 7 ex sedda, (dessutom??) 1 kretsande vid Björka.
fjällvråk 2 på Vombs ängar
tornfalk 1 vid Vombsjöns N sida
häger 17 ex i flock på fält vid Björka (där det ofta står hägrar); dessutom enstaka ex sedda
vipa: flock c 2000 ex (tvåtusen ex), de lyfte i jättelikt tät flock vid gässen väster om Vombs Nygård. De blev uppskrämda, men ovisst av vad.
fasan några ♂♂ sedda

FORTS

1977-10-30 forts.

skrattmås och fiskmås allmänna, flera hundra ex sågs säkerligen vid Vombsjöns östra sida, och även sågs de på andra platser, men inbördes proportioner osäkra
gråtrut: flock på 12 ex, mest juv, drog över mot V.
ringduva sedd
sånglärka fåtaligt hörd
gärdsmyg 1 ex vid "stora gåsplatsen" i häck som löpte över fältet
skata
kaja } sedda
råka
kråka

Vi återkom till stugan 1530. Såg där 1 nötväcka, talgoxe, trädkrypare, och hörde gulsparv flyga över. Vidare sågs 1 gråtrut ad, och en flock på minst 15 enkelbeckasiner var uppe på rundflygning över sjön!

Väder: kort efter 1530 klarnade det plötsligt; det tidigare mörka vädret förbyttes i fint väder. Visserligen kvarstod diset, och förbättringen blev kortvarig. Stilla. Temp kl 1640 = +9° C.

Ytterst få gräsänder sedda, och inga andra änder sågs på vattnet, men 14 skäggdoppingar låg i sjöns NO del. Flera hägrar, 1 blåhök, och en flock på 19-20 mörka ejdrar drog i snedrad över mot V eller VNV, högt!

Stare: kl 1550 sågs liten flock, kl 1600 flock på 250 ex, snart därefter 800. Sedan blev det mycket snabbt mörknande, och dålig sikt, men flera flockar på c 1000 ex vardera, eller kanske något därunder, sågs komma. Obsar nu ej oavbrutna, men flera tusen starar måste ha kommit. Ännu kl 1648 kom en stor flock. Därefter gäss m m sålunda:

1654 de första gässen kom till sjön, störtade ner. Nu milt och stilla och mycket disigt och mörkt men ej dimma; sikt mellan 1 och 2 km
1658 90 gäss kom från OSO-SO, tämligen högt. Koltrastar hördes intensivt
1700 6 gäss kommer. Enkelbeckasiner hörs upprepade ggr på nära håll
1703 10 " " . Det blir snabbt mörkt; dessa 10 gäss var svåra att finna fast de flög mot himlen på c 400 m håll
1705 38 gäss rakt över. Koltrast hörd
1706 7 gäss kom rakt över, 5 + några till kom på avstånd, därefter 35 rakt över och flera - kanske c 20 ex - också rakt över. Enkelbeckasin och koltrast hörda.
1709 från nu delvis bara hörda gäss. Just nu hörs få ex
1710-1711 minst 400 gäss rakt över, sedda,och i mindre omfattning, kanske högst 100, bara hörda
1712-1714 220 gäss rakt över i flera flockar
1715 måttligt antal, nog under 100 ex, hörs komma ungefär från NO, men i samma minut kommer 110 ex rakt över också. Rödvingetrast hörd många ggr
1717 rätt stora flockar, skattat c 100 ex, kommer in från ONO. Rödvingetrast hörd. Högst c 150 andra gäss hörs komma dessutom, och c 50 ses komma därtill.
1720 Enbart sädgäss har hörts hittills. Nu hörs ett läte "huípp huípp huípp", troligen från en för mig okänd fågelart. Infloget av gäss fortsätter, det både hörs och syns men är av måttlig omfattning
1725 Just före 1725 kom dock en stor flock, som nästan bara hördes. Jag skattar antalet anlända efter 1720 till inalles c 250 ex
1729 inga fler gäss sedda eller hörda. Gräsand hörd.
1730 måttligt kackel 1730 och senare, hörs hela tiden, men uppenbart bara eller nästan bara från redan liggande flockar. Om några nya gäss kom, kan det bara ha varit några tiotal ex. Fasan hörd flera ggr.
1740 jag lyssnar till 1740.

SLUT

1977-10-31.

Bodde i stugan. Upp 0530; det var månsken men tydligen måttlig sikt; temp. +7° C, svag SO vind. Gäss hörs svagt från sjön. Gulsparv hörd. 0555 skrek en häger. Jag dricker the på verandan med dörren öppen. Gås-kören svag.

Gryningen kommer. Gärdsmyg hörs, sjunger också. Häger hörs. Vinden ökar.

0625 upp i tornet. Räknade gässen; nästan alla ligger på närmsta klarvatten, många därav ligger allra närmast kanalmynningen (alltså i ett trångt vatten med vass på båda sifor och på ena sidan dessutom höga buskar eller snarare ordentliga träd). Jag får till resultat c 1000-1100 synliga exemplar, ej flera. Vinden friskar mycket avsevärt.

0637 ny räkning ger drygt 1400 gäss

0639 17 gäss lyfter, reser österut. - Frisk vind. Månen döljs av låga drivande moln. Endast sädgås ses och hörs.

0645 7 + 50 + c 600 gäss upp; en betydande del av dem går ner över Silvåkraskogen

0646 ytterligare minst 500 gäss upp, bl a från "tarmen"

0648 " 190 + 115 + 250 gäss upp, de flyger mot SO

0649 5 spridda gäss reser iväg

0650 stararna upp från SO-vassen. Mot N' går säkert 3000 + 1500 ex, och mot V går minst 4000, eventuellt mycket flera, ty när de går lågt och har skogen som bakgrund är de inte alltid möjliga att se. 1 blåhök jagar där. 2 knölsvanar ses, de lyfta efter en stund.

Jag räknar övrig vattenfågel. OBS att sikten är mycket måttlig och att flockar som ligger i V änden av sjön är svåra att se och omöjliga att bestämma. Jag ser:

gräsand: en flock på 35 ex tämligen nära, men säkert ligger det flera ex dolda bakom vassen.

kricka 2

vigg flock på minst 17

obestämda änder över 20 ex långt bort

sothöns flock på c 15 ex

skäggdopping 4 spridda ex sedda

blåhök 1 ♂ ad och ett annat ex ses över sjön

häger: några få sedda

kråka: 1 ex flög över

bergfink sedd och hörd i enstaka ex

enkelbeckasin flock på 4 ex samt ytterligare något ex sett.

0705 jag går ner från tornet. Temp. är nu drygt +7° C.

Efter morgonobsarna lade jag mig igen, läste en del i Pianka och sov sedan en dryg timme. Därefter uppp, gjorde grundligt i ordning i rummet, diskade, tvättade och rakade mig, tömde sopor etc etc. Tittade flitigt ut över sjön men såg föga: några fiskmåsar ad och juv, en skrattmås ad över ängen. Domherre sedd och hörd, ♂♀ fällde på nära håll. Rödvingetrast: ett par flockar på 15-20 ex. 1 tornfalk satt på tråden nya nära pansarvägen. Några kråkor.

1050 upp i tornet, det var disigt och grått, men sikten ej sämre än förut: sjöns V ände syns tydligt ehuru matt. Förvånande litet fågel sågs: gräsand enstaka par och helt små flockar, summa högst 30 ex; vigg flock på 12 ex; spridda skäggdoppingar, summa högst 5 sedda; 1 ormvråk flög förbi, några fiskmåsar, en vipflock på 20 ex flög österut, senare flög en mycket större och glesare flock mot väster, den flög som väntat högre i medvinden. Inga obestämda änder sågs. 1 nötskrika. Jag var i tornet bara 15 minuter. Därefter sågs en ensam ringduva flyga mot S, 4 vipor ungefär samma kurs, och 1 skata flög mot SV tämligen högt över sjön.

1140 lyfte ett par smärre andflockar, däribland 5 viggar; även flög c 17 gäss mot SV. En ensam sädgås länge rundflygande, den kastade i flykten men flög mycket bra.

1153 ses 1 ad och 2 icke utfärgade gråtrutar över sjön. 1 sparvhök drar förbi mot SV eller SSV. En flock på c 20 fåglar flög snabbt och tämligen högt mot väster i diset. Jag såg dem bara bakifrån, men troligen var det ljungpipare. Blåmesar ses, och 5 brunänder var uppe och flög. Jag fortsatte passningen från verandan och kortvarigt även från tornet fram till kl 1230, då Inga kom och hämtade mig.

SLUT

1977-11-01, tisdag.
For med Berit Olsson till Trolle-Ljungby för att hämta gäss till Zool. Museet. Start från Lund 1010, for genaste vägen - Gårdstånga - Hurva - Hörby - Linderöd - - Kristianstad - österut på stora vägen förbi "Trollestenen", tog till höger mot Trolle-Ljungby 2 km. Ankomst dit 1130. För gässen se nedan. Start därifrån c 1225, for till Åhus för att fika, vilket lyckades bra på Gästgivargården, for sedan hem via Brösarp - Eljaröd - Lövestad - Tolånga - Sjöbo - Övedskloster - Harlösa - Revinge - S Sandby. Åter till Zootis 1545.

Fågelobsar (endast vissa arter):

① ormvråk 1 ex nära Hurva, 1 ex vid Trolle-Ljungby, summa 4 ex mellan Eljaröd och Revinge.

② fjällvråk 1 ex sittande i träd nära Ovesholm

③ sparvhök 1 ex ung. snabbt förbi, över vägen, inne i stora skogen N om Vombsjön

④ duvhök 1 ex ställde till stor oro bland kråkfågel m m på öppna

1977-11-01 forts. ~~②~~

slätten strax före Hurva, alldeles intill vägen där livlig trafik rådde. Stött ex och undan för oss och var bara 50-75 m från bilen

⑤ Tornfalk 1 ex på telefontråd vid vägen nära Gårdstånga.

⑥ Vipa }
⑦ Ljungpipare } på tre ställen mellan Gårdstånga och Hurva gick stora vipflockar på fält nära vägen; vi stannade ej, men säkert var det minst 250 + 500 + 150 ex, kanske flera; därtill ett par smärre flockar. Tillsammans med de två största flockarna var även Ljungpipare, alla minst 50+250 sedda. Senare ett antal små vipflockar i Kristianstad - Åhus-området, men inga Ljungpipare.

⑧ sädgås: enda levande gäss på hela dagen var en flock på c 10-12 ex, säkerligen sädgäss, som flög på måttligt avstånd nära Gårdstånga.

Forts.

1977-11-01 forts. ~~(3)~~

Besöket vid Trolle-Ljungby: morgonens jakt hade givit fint utbyte: 53 kanadagäss och 48 sädgäss incl. ett par ex som anträffats döda resp. svårt skadade och inlämnades när vi var däruppe. Jag köpte en kanadagås, som hade förlorat ena benet och hade det andra insnärjt av en tunn nylonlina (benet något skadat men helt funktionsdugligt; dock torde det aldrig ha lyckats för gåsen att bli av med linan, och den hade ätit sig in något i tarsen, även om skadan där föreföll ringa ännu så länge) Jag tyckte det kunde vara av intresse att skaffa ett sådant ex. till museet. Av kanadagässen var ej mindre än fem ex. ringmärkta. Jag antecknade numren och var frestad att köpa alla fem men avstod.

Forts.

1977-11-01 forts. ~~(4)~~

Av sädgässen köpte jag 17 ex till museet. *Ett* ex. valdes därför att det var påfallande litet till växten och *ett* ex emedan övre vingtäckarna föreföll något blekare än på serien i övrigt. Alla de andra togs ut i stort sett på en slump *bland de hela eller rel. oskadade exemplaren*; jag försökte få med både ad. och juv, men ålderskaraktärerna är inte lätta att se på dessa djur, inte ens om man har dem i handen och har moderna handböcker tillgängliga (jag hade både Glutz, Witherby och Niethammer). De m.l.m. säkra karaktärer, som finns, blir svåra att se på våta och smutsiga ex, och jag tycker att även de bästa handböcker ger mestadels *relativa*, inte *absoluta*, ålderskaraktärer.

Mycket skön dag. Efter hemkomsten till Zootis mätte jag alla gässen och antecknade färgen på näbb (grundfärgen) och ben. – *Inga* andra arter gäss hade skjutits.

470

Tillägg till 1977-11-01:

De fem kanadagässen med ring hade följande nummer:

9 215 321
9 217 276
9 217 277
9 217 280
9 801 562.

Observera att tre av ringarna har nummer ytterst nära varandra.

Ringen med nummer 9 801 562 var sliten och föreföll att ha suttit länge på fågeln. Jägare Lillienberg avläste ringarna och förklarade att han alltid rapporterade fynden till Stockholm. Jag läste också siffrorna (något slarvigt på den sistnämnda, kanske). Först i efterhand kom jag att tänka på att jag naturligtvis borde checkat texten på ringarna också; men Lillienberg sade klart ifrån att alla ringarna var "från Stockholm".

470

c

1977-11-05, lördag.

Ankomst stugan 1315. Fint väder, ofta sol, bra sikt, dock något blåsigt, vind omkring SSV-SV. Jag var i tornet 1320-1335 och c 1410-1445 samt 1605-1630. Även f ö gjorde jag obsar, ej minst då fåglarna skrämdes av en motorbåt omkr kl 1350. Artlista gällande tiden före kl 1700:

skäggdopping 10
häger först sågs 9, senare minst 13 exx
sädgås bara 1 + 2 ströexemplar sedda
knölsvan 2 ad
gräsand minst 350 ex
kricka 20
bläsand minst 3
(stjärtand 1 osäkert ex)
brunand 1 ♂
salskrak 7 ex varav [redacted] ingen ♂ ad
storskrak 21 ex varav en eller ingen ♂ ad
obestämda änder/vattenfåglar c 150 ex
ormvråk 1 + 1
fjällvråk sedd
blå kärrhök 1 ♂ ad och 1 + 1 andra
sothöns 2 ex!!
enkelbeckasin 1 + 7 + 10 ex!
vipa: på håll sågs summa 300 ex eller mer
skrattmås troligen under 50 ex; se nedan.
Fiskmås troligen minst 400-500 ex, se nedan
gråtrut 2 ex + senare några till.
Allmänt om måsar (=skrattmås och fiskmås): de samlades i massor kl 1605-1630, antal c 500 ex. Plats ej angiven men säkert långt ute på sjön som det brukar vara.

gröngöling hörd
gärdsmyg 1 sedd och 1 eller 2 hörda
rödhake hörd
snöskata 2 flockar på vägen (måste innebära: på utresan från Lund)
rödvingetrast hörd
talgoxe 1 + 1
blåmes 2
trädkrypare hörd
grönsiska 8 ex
stare: under tiden 1605-1630 anlände uppskattningsvis 2000 ex (tvåtusen ex); men kanske fortsatte starar att komma även efter kl 1630.
nötskrika 1
skata 1
kaja 2 + 2 + enstaka ex därtill
kråka sedd, men bara 1 + 1 ex.

Kvällen lugn och klar och ljus. En molnbank stod vid horisonten i sektorn SV-NV, men den räckte bara till c 15° upp över horisonten. Temperaturen kl 1700 var +6° C. Gäss kom sålunda:

Precis kl	1700 kom	27	gäss	från	ONO
	1703 "	1	"	"	OSO
	1704 " c	20	"	"	ONO
	1704 " c	40	"	"	V - VSV
	1709 " c	700	"	"	V - SV

Observera att bara mycket få gäss kom från en ostlig riktning men så mycket flera från väster!

Molnbanken stiger; det blir mörkare och mycket svårt att se flygande gäss.

kl 1711-1714 kom ett måttligt antal gäss, men dessa nästan enbart hördes. Nu hördes också för första gången bläsgäss, det var några ex, och de kom nära.
1720 torde en ny flock ha kommit (ungefär) från ONO
1724 kom med säkerhet en ny flock, men antagligen från V.

Jag talade med en mycket vettig man från Revingeby, som sade att före 1 november brukade ungefär 1000 gäss komma från väster över trakten vid Revingeby mot Krankesjön. Han angav att goda betesmarker för gäss väster om sjön är (a) Eliselund, dock ej nu när de jagas där, och (b) två speciella områden väster om Svarta Hål, tydligen tämligen blöta områden att döma av hans ordval.

SLUT

1977-11-12, lördag.

For med Astrid v Schmuck till Sövdeborg för att hämta vildgäss, som jägare Borgström sparat för museets räkning. Alla gässen sköts 1 nov., samma dag som jag for med Berit till Trolle-Ljungby för att hämta gäss.

Dagens exkursion: start från Zootis c 1250, for via Dalby - Veberöd - Ilstorps kyrka - Ilstorpsgården - förbi flygfältet - förbi slottet - Jägarehuset. Träffade Borgström och hämtade fågeln; se därom nedan. For sedan till den gamla jaktstugan, som Dahl hyrde förr i världen; den är numera sommarbostad åt Astrid med familj. Vi försökte köra ditner via Dahls nuvarande bostad (Saxeröd), men här måste vi vända. Det blåste mycket hårt, och ett träd hade fallit över vägen mellan Saxeröd och kvarnruinen. Fick fara via Pengabacksvägen (jag tror det heter så) istället. Kom till stugan, drack kaffe här. Inga och Thomas Alerstam kom hit just då; de var på tur till Knickarp och senare Krageholm; för deras exkursion se nedan. - Efter en stunds samvaro här vandrade Inga och Thomas tillbaka mot Knickarp. Astrid och jag körde tillbaka, först samma väg vi kommit, men sedan förbi Jägarehuset upp till Tågra och därifrån via Spjälla till Sjöbo, sedan väg 104 förbi Övedskloster - Hjälmaröd - sedan ner längs Vombsjöns V sida - Vombs by - Vombs ängar - fågeltornet och vår stuga Jag upp i tornet kl c 1605 - 1620. Därefter hem till Lund via Silvåkra-S Sandby. Kom efter ett par ärenden i Lund till Zootis kl 1715; jag lade in fåglarna i frys och pysslade kortvarigt på rummet, tog sedan buss hem.

Väder: till stor del sol, klar luft, skarpa färger, men mycket hård vind omkring V. Ett par regnbyar.

Fågel:

1 häger 1 ex sågs flyga på avstånd neråt Klingavälsån vid Ilstorps kyrka

2 sädgås (a) mellan Sjöbo sommarby och Ilstorps kyrka, V om vägen, c 130 ex, delvis gående på höstsäd, delvis på naket jordigt fält.
(b) V om Tågra gård, N om vägen, minst 600 ex på stort naket jordigt fält, möjligen ett sådant som burit potatis.
(c) på Vombs ängar S om vanliga tvärvägen c 10 ex sedda (!)
(d) därutöver några små flockar och/eller enstaka ex sedda flygande på olika ställen.

3 bläsgås vid Tågra, V om vägen från f d Sövdeborgs station, gick en flock på minst 700 ex, därav c 550 - 600 på höstsäd och resten på gräsmark (betesmark). Mycket hög procent var gamla fåglar.

- obestämda gäss,: förutom enstaka flygande helt små flockar gick i V kanten av den stora bläsgåsflocken ett 50-tal ex på gräsmark, som jag inte kunde bestämma säkert. Jag tror där ingick en del sädgäss bland dem, åtminstone.

- obestämda andfåglar: i Krankesjön syntes underligt nog inte en enda and inom måttligt avstånd från tornet. Däremot fann jag mycket långt bort i V, utanför den "vanliga" vasskanten ungefär nedanför f d Almen, en flock på c 200 obestämbara andfåglar. Helt omöjliga att klara i halv storm och tilltagande skymning. Sothöns kan ha ingått.

4 sparvhök 1 ex över fält nära Övedskloster

5 ormvråk: summa sedda exemplar minst 7. Inte noggrant räknade. Vid tre tillfällen lyfte de påtagligt nära ur alléträd etc.

6 fjällvråk: summa 7 ex sedda, varav 2 på utvägen före Veberöd, 1 vid Ilstorps kyrka senare vid Tågra, Öved etc. Hög siffra i relation till ormvråkarna!

- obestämda vråkar: bara 1 eller 2 ex sedda

7 blåhök: från Silvåkratornet sågs 2 ex flyga mycket lågt över Krankesjön, kurs mot S ungefär, säkerligen samlades de till nattkvarteret vid sjön. Inge av de sedda exemplaren var gammal ♂.

8 fasan: nära Övedskloster några ♂♂ och någon ♀ i flock nära vägen, eljes ej sedd!

9 vipa: på den våta gräsmarken V om Vombsjön (det trevligaste stycket numera, S om de stora odlade fälten) gick vipor i betydande antal. Vi stannade inte för att räkna noggrant, men säkerligen såg jag 400 - 500 ex, och totalsiffran kan ha varit mycket högre.

10 skrattmås: på sandig blottad strand vid åns utlopp ur Vombsjön stod en väldig måsflock, vari skrattmåsen var vanligare än jag skulle trott. Säkert fanns här 500 - 700 ex. Se även nästa art.

(473)

1977-11-12 forts.

11 fiskmås: i nyssnämnda flock ingick c 400 - 500 fiskmåsar också! - Vidare, när jag obsade från Silvåkratornet, anträffades en mycket stor flock mås som låg väl samlad långt ute på sjön. Jag kunde tydligt se att fiskmå utgjorde den stora majoriteten här. Säkert 350 - 400 ex inalles, och [redacted] på håll över sjön syntes ytterligare måsar.

Åldersfördelning: bland skrattmåsarna vid Vombsjön starkt övervägande gamla fåglar i vinterdräkt, bland fiskmåsarna vid Vombsjön en hel del ungfågel, dock skattningsvis inte mer än 25-35 procent. Bland fiskmåsarna i Krankesjön stark övervikt för gamla fåglar (men kanske felaktigt intryck, beroende på att de gamla syntes mycket lättare i det avtagande ljuset). - Båda arter därutöver ofta sedda på fält etc, ibland i betydande antal, men ej närmare studerade.

12 havstrut 1 gammal fågel vid Krankesjön

13 gärdsmyg 1 hördes vid stugan och tornet på kvällen

14 snöskata vid Tågra några ex förbiflygande

15 rödvingetrast: knappast sedd förrän vid fågeltornet, men här kom flera flockar på 10 - 20 ex förbi från kl 1605. Lätet ofta hört. Flockarna verkade väl samlade och aktiva, jag fick intrycket att de höll på att bryta upp till sträckflykt.

16 stare: från tornet sågs småflockar redan när jag kom ditupp kl 1605. Flockstorlek 10 - 50 ex, någon flock större, ibland bara 3-5 ex, även ensamma ex! Flockarna kom mycket lågt över vassen resp vattnet med kurs mot SO hörnet, vassarna V om kanalmynningen. Flockarna var svåra att räkna, ofta även att upptäcka, i blåst och skymning, och mot mörk bakgrund, men nog kom [redacted] inalles 500 - 1000 ex medan jag stod och [redacted] obsade (jämför nedan: Ingas och Thomas´ obsar vid Krageholmssjön).

17 nötskrika 1 ex sågs vid stugan, tidigare sedd ett par tre ggr i skogarna vid Sövdeborg.

(18,19,20) - övriga kråkfåglar ej studerade. Kråka, råka och skata sågs.

- - - - - - - -

Fåglarna till museet. Jag hade fått veta pr telefon att jägare Borgström lagt 6 gäss i frysen för min räkning (eller rättare för museets). Vi for till hans bostad, han hade bytet i frys i byggnad nära slottet, vi körde dit med honom. Han hade 5 sädgäss, mycket fina, och 1 bläsgås, underskön gammal fågel! Därtill 1 fiskmås och 1 sparvhök, den sistnämnda hade ring: S 020658 MUSEUM ZOOL HELSINKI FINLAND (siffrorna: noll två noll sex fem åtta). Dessa båda köpte jag också. Pris för [redacted] alltihop 120 kronor. Priset för gässen var fixerat till 15 kr/st + moms, vilket blir kr 18,10 per gås. - Humant! - Dessutom fanns i frysen en väldigt grann korp, men den fick jag inte köpa, ty den skulle Carl-Eric Stiernsvärd ha uppstoppad, åtminstone "fick jag vänta på besked". - När vi stod och pysslade med fåglarna kom fru Stiernsvärd. Jag redogjorde i korthet för [redacted] gässens variation och önskvärdheten att ha en lång serie fåglar i museet.

- - - - - - - -

i

Inga och Thomas hade vandrat från Knickarp. På en stig i skogen hade de funnit fjädrar av en underlig liten fågel. Vi såg på dem vid kafferasten. Lutade mot sparvuggla. (Det var sparvuggla, checkat 14 nov vid jämförelse med skinn. Bland annat vingpenna nr 3 utifrån i vänster vinge). Fyndort S om Sövdesjön, mellan Navröd och Knickarp. Senare hade de besökt Krageholmssjön och den enda goda obs-plats som finns på NV sidan, V om [redacted] Lybeck. Här hade samlats minst 1000 starar i vassen som går ut från Lybeck. Mycket gräsand hade [redacted] hörts i skymningen, och oerhört med gäss hade kommit till sjön, skattningsvis mellan 4000 och 5000, ~~[illegible]~~ ~~5000~~. Dessa hade kommit sent, omkring kl 1645-1650 för huvudmassan. - Duvhök hade de sett på dagen, men ingen örn.

1977-11-13, söndag.

For via Zootis ut till stugan, ank. dit 1105. Hård V eller SV vind, molnigt, ibland litet ljusare, oftast t mörkt; torrt. Temp vid stugan +7° C. Sikt god.

Jag var i tornet c 1120 - 1140. OK, men tuben kunde knappt användas p g av vinden. Likaså c 1330 - 1345. Gick sedan 1350 - 1420 till S sidan om Silvåkra allé, därifrån kunde man se även över Vombs ängars S del, om ock på långt håll. Obsar även f ö nära nog oavbrutna. - Samlad artlista:

1 skäggdopping minst 5 ex sedda i sjön, alla täml nära, vilket dock troligen bara berodde på att fåglar på längre håll på vattnet ej kunde ses p g av den hårda vinden. Se även gräsand.

2 häger: max 5 sedda samtidigt, men verkliga antalet vid sjön var uppenbart högre, säkert c 10 ex, kanske fler

- obestämd svan: 2 ad flög ungefär österut långt uppe i N kl c 1115

3 sädgås: enstaka ex, några par och några småflockar på 3 - 10 ex sedda. Vid middagstiden kom 7 + 7 ex över sjön. - Över Vombs ängar sågs på långt håll en flock på c 30 flygande ex (art kunde ej kritiskt avgöras); flocken kanske uppskrämd av kungsörnen som omtalas nedan

4 gräsand: i flock ute på sjön låg c 30 ex, därtill på olika håll 1 ♂ och ännu 1 ♂. I flocken vistades en skäggdopping

5 storskrak minst 5 ex på långt håll

6 salskrak minst 6 ex inalles, därav några på nära håll. Ingen av de 6 var ♂ ad

- obestämda änder ansamling, delvis rätt tät, på högst c 100 ex långt borta i NV-V

7 sparvhök 1 ex lågt kretsande över sjön vid middagstiden

8 ormvråk: summa olika ex sedda från stugan och/eller dess omedelbara närhet var minst 4 ex, troligare 5 - 6 ex, därav 1 mycket ljust. Ingen fjällvråk sedd idag

9 kungsörn precis när jag kom upp S om Silvåkra allé och kunde se söderut, fick jag syn på en örn rätt långt borta i SV. Himlen var ljus där, och i motljuset var det helt omöjligt att se färger, men fågeln var stor och långvingad och smäcker med lätt huvudparti. Attackerades av kråkfågel. Flög i den hårda vinden mot Ö (ungefär, kanske ONO) och kom småningom både närmare och i bättre ljus, Klar kungsörn juv. Följdes en flygsträcka på c 3 km. Trots vinden fick jag in den i tuben och såg vid ett tillfälle att den hade vit stjärtrot och ljust på vingarna, det ljusa var placerat som på en kungsörn juv men var inte klart kontrasterande. Försvann småningom i Ö

i

10 blåhök: på f m 3 seglande över V änden av sjön, därav 1 ♂ ad. På middagen enstaka ex sedda, därav en gång 1 ♂ ad (obsar ej oavbrutna förstås, men uppenbart fanns och sågs flera ex då, om ock bara ett i taget). Kl 1430 sågs minst 6 ex samtidigt varav 1 ♂ ad över vassarna V om sjön, och kl 1445 sågs 2 ♂♂ ad samtidigt över sjön. Totalt alltså många ex sedda, och minst 4 ♂♂ ad såg jag säkert. Detta är en ovanlig siffra.

11 vipa på f m flock c 30 ex över sjön ganska högt. Något senare 3 flockar på mycket långt håll på andra sidan sjön, men i kikare sågs arten lätt; totala antalet ex i dessa flockar var säkert 250, kanske betydligt mera

12 enkelbeckasin flock 3 ex flög över sjön vid middagstiden

13 skrattmås mycket få ex sedda

14 fiskmås: säkert några tiotal ex sedda inalles före kl 1500, därefter också sedd men inte närmare studerad

15 gråtrut både ad och juv sedda, ganska många, säkert summa 20 ex

- obestämda måsar fanns i vinden över sjön hela dagen, ofta 10 - 25 ex samtidigt i sikte, i regel spridda eller åtminstone glesa, ej i tydliga flockar. (Även om det inte står i kladden, var det tydligen mest fiskmås med inslag av gråtrut och mycket få skrattmåsar).

16 varfågel: 1 utanför huset, fällde i buske i vassen. Blåmes varnade ivrigt, fällde i toppen av annan buske c 15 m från varfågeln

17 gärdsmyg hörd ibland buskar och hög örtvegetation vid stranden nedanför stugan

FORTS.

1977-11-13 forts.

18 koltrast 1 + 1 ex sedda

19 rödvingetrast flock på c 10 ex sedd på middagen

20 blåmes sedd: se varfågel

21 kråka relativt ofta sedd över sjön, satt även i buskar långt ute i vassen etc

22 skata 1 ex flög ungefär mot SV över sjön i den starka vinden

Denna artlista är fullständig ifråga om tiden fram till 1450. Därefter protokoll i tidsföljd, sålunda:

23 1450 tittade ut från verandan och såg en flock på 20 gäss som flög mot SO över sjön de verkade ljusa. Kikaren upp, det var grågäss, exakt 20 ex. Flög bortåt SO, mycket långt bort, på gränsen till att försvinna, annan gåsflock kom in i synfältet men anslöt ej; när de 20 var jättelångt borta, vände de 180 grader och kom i något krokig kurs tillbaka, ett slag flög de då precis rakt emot mig och jag såg att vingarnas framkanter var nästan vita; mot mörk bakgrund såg det ut som om [illegible] kroppen på vardera sidan hade en vit kraftig "linje" som rörde sig upp och ner, en mycket märklig och svårbeskrivbar effekt. Gässen flög ut över Krankesjön kanske 300 - 400 m norr om mig, fortsatte i krokig kurs mot VNV - NV över sjön, var mycket nära att slå ner men fortsatte tills de, fortfarande med krokig och "osäker" kurs, försvann i V eller [illegible] VNV. Följdes säkert 4 km mot SO, sedan 5 km åt m l m motsatt håll. Egendomligt. När detta hände, stod 2 ormvråkar på motvinden och den dynamiska uppvinden över eller framför Ivans backe.

1515 - 1522 obsade från tornet: 7 storskrakar låg nära, därav ingen ♂ ad

1525 5 enkelbeckasiner flygande. - Fiskmåsar kom ideligen från Ö, fällde långt ute i sjön, det blev 100-tals inalles

1533 c 50 + 20 + 10 + 3 + 1 + 1 + några + 30 + 25 +++ = summa minst 200 starar kom lågt över vassen eller stranden längs S sidan mot SO; nattkvarteret låg tydligen nära SÖ hörnet av sjön, V om kanalmynningen.
Blåhökar kretsar neråt Almen och hitom. 3 ♂♂ ad och 2 andra ses i sällskap!
Starar kom knappast alls från Ö - NÖ men väl från N - NV, lågt, svåra att se; men flockarna fällde ej efterhand utan smälte samman och höll sig över vassen.

1600 Där var över 900 ex kl 1600, och hundratals ex kom minuten efteråt.
2 sädgäss. 1 blåhök ♂ ad till!

1605 9 sädgäss från Ö. Nu är antalet starar säkert 1300 inalles. 8 storskrakar flygande. 4 gäss till. Starar fortsätter, ses sämre, och huvudmassan har nu fällt. Totalsumman blev säkert över 1500 ex.

1613 15 gäss kommer från Ö men fäller troligen inte utan fortsätter mot V

1619 3 + 5 + 8 gäss dito dito, kom åtminstone troligen från Ö, svängde sedan S

1620 summa 22 nya gäss, alla är sädgäss, rundflyger lågt, fäller säkert.

Det regnar lätt ett slag. Är mulet, mörkt; vind minskat men är fortfarande frisk. Regnet hårdare.

1626 13 sädgäss flyger från sjön mot S, de har troligen lyft från sjön. Kommer snart tillbaka

1633 Mycket mulet, regn, tämligen mörkt, men sikt ej dålig. Regnet tilltar.

Över 100 sädgäss kommer ungefär så:
De fäller i sjön.

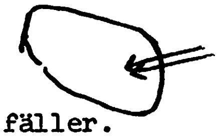

1635 11 + 4 + 8 gäss kommer från O - OSO, fäller.

1638 c 140 gäss till dito dito

1639 minst 80 gäss till, kanske fler, kommer enligt skiss:

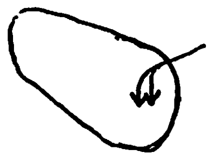

1640 4 + 7 + några gäss till kommer rakt över, fäller.
Dessutom kom nog 100 - 150 gäss till mera i norr, men den siffran baserar sig huvudsakligen på vad jag hörde. En del ex sågs, men det var i varje fall tydligt att många kom utan att kunna ses.

FORTS.

(476)

1977-11-13 forts. och 1977-11-14.

1644-1645 minst 100 gäss kom från ovisst håll, flög runt på c 75 - 100 m höjd (försiktighetsåtgärd??), fällde. Alla är sädgäss hittills, och gässen fäller åtminstone mest i närmsta klarvatten eller närmast utanför den vass som avgränsar detta.
1 häger flyger lågt förbi

1648 40 gäss till från Ö; andra gäss hörs, men det är svårt att veta om de som hörs är nyanländande eller ej. En flock på över 35 ex som kom från N och fällde, var säkert nykomlingar.
i 1 nästan säker rördrom stiger med tämligen snabba slag uppåt, nära håll över vassen (annars hade den inte synts!). Jag är praktiskt taget säker på arten; trots att ljuset var svagt såg jag tydligt att kroppsformen inte var som en häger utan tjockare och även mindre till storleken. Men att se färger var ju inte att tänka på, och om det exempelvis var en natthäger eller annat lika rart så kunde det inte avgöras.
Nya gäss kommer säkert, därtill kacklar de redan liggande gässen flitigt.

1653-1655 nu kommer nog 150 - 250 gäss till, de ses trots mörkret, eftersomde fäller rakt utanför stugan. i Rördrom troligen hörd (det starka ropet "korr" el likn) en eller två ggr. Nya gäss kommer i mörkret

1655 [illegible] bläsgås kanske hörd i ett fåtal ex. Nya gäss kommer nog, men högst några tiotal

[illegible]

1700-1701 och därefter: kackel avtar, inga nya gäss torde komma nu

1710 obsar slut. Senare lyssnade jag då och då, men kacklandet var svagt, och intet tydde på att flera gäss kom.

1977-11-14, måndag.

Jag bodde i stugan på natten. Upp 0550, ordnade i stugan, åt morgonmål, drack kaffe. Upp i tornet 0650, efter att ha lyssnat från 0625. Det gryr, temp är +4,5 grader C. Måttlig SV vind. Massor av gäss ligger i S hälften av närmsta klarvatten, i mindre omfattning även i N delen av sagda klarvatten (vid "mynningen") och därutanför, dessa flockar tydligen delvis dolda bakom vassen. Men huvudmassan på klarvattnet fritt synlig som fallet brukat vara denna höst. - Torrväder, grå moln, [illegible] delvis klar himmel. Gärdsmyg sjunger. Några gäss flyger. Gåskör måttlig. Snabbräkning kl 0700 ger 1800 synliga ex. Skott hörs flera ggr långt borta i V.

0701 nu syns gässen mycket bra för blotta ögat, men för att räkna och/eller skatta antalet behövs kikare

0703 de ligger fortfarande kvar

0704 minst 1100 gäss bryter plötsligt upp, det är de norra, de flyger mot V - VNV - NV, deras antal kan skattas hyggligt när de (nästan alla) kommer så högt at de syns mot himlen. De har delvis legat osynliga bakom vassen som begränsar närmsta klarvatten. Bara 3 ex flyger över tornet

0707 minst 1500 gäss lyfter från närmsta klarvatten, en del av de lyftande låg även utanför detta. De flyger mot V - VNV - NV!

0708 300 gäss till upp, dessa flyger mot SO, liksom nog ett par 100 ex av de nyssnämnda 1500. Många skott hörs i NV

0710 spridda ensamma gäss och ett par smärre flockar kommer tillbaka från V, någon flock flyger ungefär mot S. Häger hörd, stare hörd, starflock syns kort men fäller igen.

0713 stararna upp ur vassen V om kanalmynningen (därmed inte sagt att de satt precis vid kanalens fåra; de satt längre i V) Se skiss: De allra flesta flyger mot N och/eller NNO-NO, några flyger m l m tydligt mot S. Totalantal säkert 2500 - 3000 men knappt fler. (Stämmer faktiskt bra med gårdagskvällens siffra, ty jag var då fullt klar över att [illegible] det verkliga antalet var större [illegible] än det sedda).

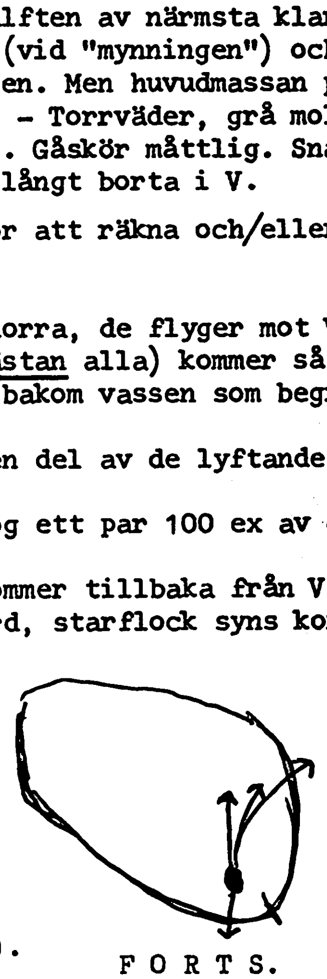

FORTS.

1977-11-14 forts.

rödvingetrast hörd. Snöskata hörd.
I sjön sågs: gräsand 6 + 2 + 6 + 3 + 4 + 120 + flera
brunand 7
bläsand bara hörd
storskrake några
vigg incl en del obestämda dykänder: 160 ex långt i V
skäggdopping 2
blåhök 2 ex överflygande lågt, ingen var ♂ ad.

Ängspiplärka hörd. 1 kråka kom från Ö

0721 400 - 500 starar upp från ovan angivna nattplats! Oväntat lång paus mellan huvudstyrkan och denna flock. De flög dels N, dels S (ungefärliga angivelser)

Regnby drar över, dock svag.

Bofink 2 ex. Enstaka gäss ses flyga, därtill ligger 5 ex i sjön i flock.
Skrattmås flockar sedda. Fiskmås sedd. 2 blåhökar till, ej ♂♂ ad.
0740 Ungefär 20 gäss fällde i sjön.

Ljuset blir mycket gott.

Kricka 3.
I den stora viggflocken på långt håll (se ovan) finnes även en del brunänder, något som går att se tydligt nu när ljuset blivit bra.
storskrake 7 fäller i närmsta klarvatten
Flock 3 ringduvor och 2 kajor flyger ungefär mot S. Gulsparv hörd. Häger sedd
Sothöns 2 ex funna efter långt letande på sjön! Knipa 2 + 3 flygande ex.
Steglits hörd. Sävsparv hörd.

Just när jag skall gå ner från tornet, ~~g~~ flyger 2 salskrakar förbi (ej ♂♂ ad)
1 ormvråk sedd. Domherre flyger över.

0815 jag är i stugan och gör mig redo till avfärd. Temperaturen befinnes, till min överraskning, vara [illegible] + 3 grader C, alltså kallare än kl c 0645. Detta torde väl visa att en kallfront passerat. Undersök väderleksläget!

0820 Johnny Karlsson kommer enligt löfte och hämtar mig. Avresa till Lund.

1977-11-26, lördag.

Ankomst stugan 1415, stannade till 1725. Gick upp i tornet genast. Härifrån sågs:

1 häger 1 + 1 + 1

2 storskrak c 250 + 30 + 20, procenten ♂♂ ad var hög (skattningsvis över 50 %)

3 salskrak 4 flygande i flock, ej ♂♂ ad

4 knipa 1 brunhuvad närmsta klarvatten (trol ♂ juv?) och 1 ex i sjöns NO del

5 gräsand summa högst 50 sedda, i flockar på 20 + 8 + 10 + smärre flockar

6 sädgås [illegible] flock 6 ex flög över mot Ö. - I sjön 1 gås (skadad?)

- obestämd svan: 7 ad + 1 juv flög över sjön mot V just vid ankomsten, trol. sång.

- obestämda änder 40 + c 8 på långt håll

7 duvhök 1 ex, troligen ♀, flög rätt högt mot O eller NO

i 8 havsörn 1 juv flög högt mot S under den grå himlen, höjd säkert 600 - 700 m.

9 blåhök 1 ex Revinge, ej ♂ ad; och på håll över sjön 2 ex varav 1 ♂ ad

10 havstrut 2 ad över sjön

11 gråtrut några få ex

12 fiskmås c 15 ex sedda, kanske flera.

Det ovanstående sågs från tornet. Därefter flitiga men ej oavbrutna obsar. Såg

13 ormvråk 1 ex flygande norrut över vassen, my lågt

14 stare en flock på 20 och en på 8 (men detta säger intet om totala antalet, eftersom jag ej höll oavbruten spaning)

15 blåmes många tämligen ex i vassen och strandvegetationen.

- 2°C

Temp kl 1615 var minus 2 grader C, några snöflingor i luften men mycket glest, och sikten var god. Molnigt [illegible] och helgrått, men molntäcke låg ej mycket lågt (se havsörn). Litet vind, men den dog bort nästan helt före kl 1600.

1612 7 sädgäss från SO, störtar ner i sjön. Gräsand hörs många ggr

1619 4 " " SO, lågt, tysta. Strax därpå hörs gäss igen, ses ej

1622 rödvinge trast hörd

1623 enkelbeckasin hörd 2 ggr, troligen samma ex

1626 c 30 sädgäss från Ö. - Minst 15 obestämbara änder flyger från sjön mot Ö.

1633 7 sädgäss från SO

1634-1636 säkert 250 - 300 gäss strömmar in från SO, bläsgås hörd flera ggr, dock förkrossande majoritet för sädgäss (grov skattning: 10 - 15 bläsare).

1638 20 gäss till. Häger hörd flera ggr, 1 ex sågs också flyga nära.

1639 25 - 30 - (högst) 35 gäss lågt från SO

1641 8 + 8 gäss från N resp Ö, bläsgås hörd häri

1642 25 gäss från ONO. Häger hörd. Bläsgås hörd igen, men 90-95 % är sädgäss

1646-1648 stor inströmning av gäss från SO, summa säkert 600 - 700 ex; bläsgås hörd men (grov skattning förtås) nog inte mer än 20 ex. Summan 600 - 700 ex är approximativ och kan vara avsevärt i underkant eftersom det är djup skymning och de gäss, som inte avtecknar sig mot himlen, är helt omöjliga att se. Ibland kan man höra någon flock tydligt utan att se den.

1649-1651 c 120 + 40 gäss från SO, enstaka bläsare hörda även här

1652-1654 ytterligare 100 gäss från SO, eller kanske fler

1654-1655 minst 50 gäss från ONO. Nu mycket mörkt, flygande gäss nästan omöjliga att se även mot himlen om de är (skattningsvis) mer än 150 m borta. Man får gå efter hörseln. Kanske kom nu en del gäss från V också, men [illegible] ej mycket (däremot är det förstås tänkbart att gäss från V kan ha kommit och fällt i västra delen av sjön; de skulle vara svåra eller omöjliga att höra, om det samtidigt kommer gäss nära över stugan/tornet. Å andra sidan har jag aldrig, åtminstone inte på my. länge, upplevt att gäss fäller i V sjön, och möjligheten har nog mest teoretiskt intresse).

1657 ungefär 10 gäss till. Därefter kackel från sjön, incl. det snabba, relativt lågmälta "gogogogogogogog..." nere i basen. Men inga läten som tydde på att nya flockar anlände.

Gjorde i ordning i stugan, för öppen dörr. Inga nya gäss.

1725 avresa.

Kort vandring upp över ängen , tvärade över Silvåkra allé, tittade ut över Silvåkrakärret och bortom, tid c 1530-1600, gav intet av orn. intresse.

SLUT

1977-11-27, söndag.

Utomordentligt fint väder, klart, härlig sikt, praktiskt taget molnfritt, mycket ljust. Ett par frostgrader. Vinden verkade svag på morgonen, men ute i fågeltornet och under färden f ö märktes att det blåste tämligen friskt, ungefär N eller NO. Vombsjön hade mycket grövre vågor än jag trott.

Start från Lund 1015, for via S Sandby - Silvåkra by till stugan/fågeltornet. Inga gäss syntes på vägen, trots att de rätt ofta brukar gå synliga från den vägen, norr om den, på odlad mark neråt Sandby mosse. Däremot sågs 1 ormvråk [redacted] c 1 km V om det vägskäl [redacted] varifrån vägen går ner till Stensoffastationen, och ännu 1 ormvråk strax Ö om nämnda vägskäl, fällde i träd my nära vägen. Ett par nötskriko sågs också på utvägen, nära Stensoffa.

Ankomst fågeltornet 1045. Underbaraste sikt! Tyvärr hade en samling på c 10 småglin med en mer än lovligt grön ledare ockuperat tornet (det var LuFS' ungdomsverksamhet, fick jag höra). Jag obsade därför en god stund från marken och hade turen att då se ett stort uppflog av änder långt bort i V ändan (se artlista nedan). Omkr 1115 gick jag upp i tornet med kikare och tub och fick en god uppfattning om fågellivet i sjön, men småungarna kunde inte hålla sig stilla, och tornet vajade en hel del. Kritisk granskning av andflockarna kunde därför inte ske så noggrant som jag hoppats, men utbytet blev bra ändå. Följande sågs från stugan/tornet:

1 häger: i vasskanter, exponerade för solen, stod på m l m nära håll minst 13 ex och på långt håll ytterligare 11, dessutom sågs enstaka flygande, och det är uppenbart att totala siffran närvarande ex måste legat på minst 30 (alla exponerade vasskanter ses ej från tornet!). Hög siffra.

2 sångsvan hördes länge vid ankomsten, tycktes lätet komma från S (möjligen låg fåglarna i Silvåkrakärret). Trots letande sågs de inte. I Krankesjön låg de inte

- obestämd svan: 2 eller 3 ex låg halvdolda långt bort i V ändan. Art oklar; [redacted] det var inte dessa ex som lät höra sig.

3 sädgås: ensamma ex flygande över, därtill en flock på 3 på långt håll och en [redacted] flock på 6 flygande rätt högt mot SO. 1 ex simmade i sjön, troligen skadat.

4 gräsand: minst 200 sågs, däri ingick dels de som lyfte i V ändan (se ovan), dels flockar som låg utanför vassen på närmare håll. Oro ett par ggr, och verkliga antalet var säkert större. Se även obestämda änder nedan

5 bläsand 1 ♂ ad flög med gräsänder och fällde med dem rätt nära i yttre kanten av närmsta klarvatten

6 vigg: bland de änder som [redacted] lyfte i andra ändan på sjön var mycket vigg, jag skulle tro minst 100. En del av dem flög mot SO och försvann bakom vassen när de fällde. När jag sedan kom upp i tornet såg jag knappt mer än 30 - 35 viggar, men detta är föga förvånande eftersom flockarna av änder (flera arter) till stor del fällt strax utanför den vass som avgränsar närmsta klarvatten. Bland de obestämda änderna var sannolikt en hel del vigg

7 brunand : bara en flock på 4 ex sedd, men troligen såg jag dessutom en flock flygande på långt håll

8 storskrak: några få ex nära i närmsta klarvatten (OBS issituation nedan). Men ute på klarvattnet låg dels en flock på högst 50 [redacted] ex långt borta, dels en praktfull flock på c 280 ex, med hög andel gamla hannar, betydligt närmare, i oerhört grant ljus. Mycket måsar över flocken, se nedan.

9 salskrak: flerstädes i de andflockar som sågs från tornet och som låg relativt nära och i blixtrande klart solsken, sågs salskrakar, vanligen 3-4-5-6 intill varandra, och så, en liten bit därifrån, en liknande koncentration, etc. Flera ♂♂ ad, omöjligt att räkna noga p g av störningarna, men säkert såg jag över 20 salskrakar, sannolikt över 30

- [redacted] obestämda änder: av de i V uppflygande stora flockarna kom en del nära (behandlade härovan), men en del svängde och lade sig långt bort. Svåra att klara säkert Jag måste [redacted] uppskatta antalet obestämda änder (sedda av mig, alltså!) till minst 150 - 200. [redacted] Jag anser det högst troligt att majoriteten därav bestod av gräsand, vigg och i mindre omfattning salskrak och brunand, men andra arter kan mycket väl ha funnits. - En flock på c 10-12 mycket vita fåglar långt ute [redacted] var tätt samlad och dök flitigt, ibland många eller de flesta ex samtidigt. Jag kunde inte klara dem, trodde först på skäggdopping, sedan på salskrake, sedan på skäggdopping igen.

10 ormvråk: 2 ex steg i kretsar upp över NO delen av sjön. Dessutom satt 1 ex i trädtopp vid SO hörnet, ett par 100 m V om kanalmynningen.

1977-11-27 forts.

11 duvhök 1 ex jagade en kråka över SO hörnets vass, bara 250 m från tornet, fåglarna virvlade om varandra, höken förföljande kråkan, men denna föreföll föga förfärad, och intet läte hördes. Inom kort skildes fåglarna, och höken flög ut över sjön mot N eller NV

12 blåhök 1 ♂ vix ad eller åtminstone i "mellandräkt" kretsade på rätt långt håll i solen, undersidan exponerades väl ett par tre ggr och verkade helt vit, översidan, som syntes mycket bra, var bevisligen alldeles övervägande brunaktig men hade en ljusgrå större fläck på var vinge, avgränsning osäker, och jag vet inte heller om ryggen var brun eller ljusblågrå. Hur som helst är det sällan man ser hannar i denna intermediära dräkt.

13 skrattmås: 1 ex stod på isen i SO hörnet, lyfte. Inga andra säkra ex sedda vid sjön

14 fiskmås: rätt många. Över stora skrakflocken flög hela tiden c 20 - 25 måsar; en räkning en gång gav 23 ex; i närheten över sjön fanns andra, och majoriteten av alla dessa var fiskmås, ja bara några få ex var av andra arter och/eller obestämbara. Både ad och juv fiskmåsar sedda. Måsarna hängde över skrakflocken för att beröva skrakarna byte, det var tydligt, och man såg ofta måsarna kasta sig brant ned (från låg höjd) in bland skrakarna. Men avståndet var för stort för att se resultatet

15 gråtrut: enstaka ad sedda över sjön, och minst 1 juv också.

16 gärdsmyg hördes i strandkanten

17 koltrast: ett par ensamma ex sågs flyga förbi

18 blåmes bara 1 ex sett i alarna och vassen

19 domherre hörd överflygande flera ggr

20 skata 1 ex flög fritt över sjöns SO del

21 kråka 1 + 1 + 1 ex sedda, 1 anfölls (milt!) av duvhök ss ovan sagts, 1 annan satt i hög busktopp med sikt över sjön etc. Här inga anmärkningsvärda mängder; jämför nedan!

- skäggdopping: osäker obs av flock, se under obestämda änder; jämför även obsarna från Sövdesjön härnedan.

OBS: Temperatur vid stugan kl 1130 var minus 3,5 grader C! Det var is på Krankesjön sålunda: praktiskt taget hela "närmsta klarvatten", med undantag av små ytor nära utanför kanalens mynning, vidare var det is i ett bälte på c 30 - 100 m bredd utanför vassen längs S sidan och delvis även närmast utanför de vassar som avgränsar närmsta klarvatten. Hela fria sjöytan var öppen. Läget i V omöjligt att se, men mycket is utanför vassarna var det inte.

- - - - - - - - - -

Omkring kl 1200 for vi från stugan/fågeltornet, körde via Silvåkra - "oljevägen" över Vombs ängar (stopp på ängarna, kort) - Vombs by (stopp för örn) - - Vombsjöns V sida (stopp vid Furets hörna men inte sedan) - Vombsjöns N sida - inte förbi Övedsklosters slott utan rakt fram, mot Tulesbo men in på vägen mot Öveds gård (där massor av gäss fanns när jag var där med Johnny och Aasgaar för några veckor sedan), men nu fanns här inte en gås) - tillbaka - via Övedskloster - mot Björka - upp på heden där "Norra Vombvägen' börjar (stopp här, me my fint resultat) - tillbaka kort bit - via Björka - korsade stora vägen - Ilstorps kyrka (kort stopp, massor av gäss) - Ilstorpsgården (ej stopp) - - Spjälla vägskäl - Tågra (stopp mellan Tågra och Sövdeborgs f d station, med oväntat magert resultat) - stora vägen mot Ystad (stopp vid P-platsen vid "Skräddarns" med utsikt över Snogeholmssjön, mycket måttligt resultat) - - Assmåsa (snabbtitt över Snogeholmssjöns SO vik, men här is mestadels och inga fåglar synliga) - mot V på vägen S om Snogeholmssjön - sedan in på Ellestadsvägen ner tills man får fri sikt över Ellestasjön (stopp, bra resultat) - tillbaka - förbi Snogeholms slott (ej stopp) - in på vägen mot Saxeröd (stopp strax S om Saxeröd, undersökning av Sövdesjön) - kvarnruinen (stopp, rundtitt) - förbi huset som familjen von Schmuck hyr, d v s det som Dahl hyrde förr i världen - Navröd (ej stopp) - Hylla - Blentarp - Veberöd - Torna Hällestad - Tvedöra - S Sandby - Lund.

Det blev en remarkabel rundtur, vädret fortfarande strålande klart, men vinden var omkring N och rätt frisk och mycket kall. Naturligtvis inte möjligt att noga inventera alla platser man passerade, men utbytet blev förnämligt. Artlista för denna rundtur, från c kl 1200 till c kl 1600 då vi kom till Lund:

1977-11-27 forts.

1 skäggdopping: i hårt motljus i Sövdesjön sågs från vägen strax S Saxeröd en mängd fågel i sjön, däribland nära Ö stranden en rad på c 10 skäggdoppingar och längre ute, delvis bland änder och invid skrakflocken, ytterligare rätt många skäggdoppingar. Säkert 20 sedda inalles, och obs att detta bara var vad som i svårt ljus kunde bestämmas från en punkt, och denna tämligen långt från sjön.

2 häger: enstaka ex sedda flygande nära Krankesjön, vidare 1 över skogen vid Snogeholmssjön, och 5 ex samtidigt lyftande från Ellestasjöns NV hörn, "det trevlig hörnet". Dessutom sågs hägerkolonin i höga bokar vid Assmåsa, när vi passerade förbi; stannade ej men nog såg jag 15-17 bon.

3 sädgås: Vombs ängar bara ett fåtal stående långt i N, men både i N och i S på längre håll (och mycket långt håll) flög en hel del gäss. Även vid obsandet nära Björka sågs gåsflock i fjärran, flygande. Allt detta dock i måttliga mängder. Me när vi stannat strax N om Ilstorps kyrka, lyfte nere vid Klingavälsån, V om kyrkan men Ö om landsvägsbron, en väldig mängd gäss. Fällde till stor del åter, och en del av flockarna reste aldrig utan stod hela tiden på en plöjnad. Här stod säkert 400 - 500 ex, och antalet som stått och (delvis) åter fällde på ängsmark var säkert över 1000. Starkt motljus, och kritisk granskning kunde bara ske i ringa omfattning. Endast sädgås sedd och hörd. - Vid Tågra däremot, trots rund spaning, inga gäss (detta anmärkningsvärt, eftersom jag nästa dag vid telefonsamtal med jägare Borgström på Sövdeborg fick veta att gässen, efter sista jaktdagen 21 nov, då de även hade jagats, brukat hålla till på Tågra, särskilt på potatisfälten). - Senare enstaka smärre flockar sedda flygande, men t ex vid Sövdesjön sågs inte en enda betande gås, dock kunde vi inte undersöka markerna nära Frihultsbacken, åtm. inte i detalj.

- obestämd svan: flock på säkert 30 ex varav rätt många grå låg i Vombsjön NV ett kort stycke Ö om "hörnet" vid Hjälmaröd.

4 gräsand: inte sedd men inte heller nämnvärt efterletad i Vombsjön. I Sövdesjön däremot riklig: trots motljus och endast begränsade möjligheter att bestämma djur på långa håll sågs här flera täta flockar, säkert 250 - 300 ex, och verklig antalet kan ha varit mycket större. I Ellestasjön flock på c 10 ex i NV hörnet och i Snogeholmssjön också flock på kanske 15 ex sedd, men ingendera lokalen ble noggrant granskad, tvärtom bara kort "skummad".

5 vigg flockar sågs i Sövdesjön, några tiotal ex sedda trots ofullständiga obsar

6 storskrak: i Vombsjön ej sedd men ej heller nämnvärt efterforskad. Vid Björka flög dock en flock på c 15 ex österut eller kanske snarare mot SO. Snogeholmssjön 2 ex flygande. Sövdesjön en praktfull flock nära Ö stranden, tät och färgsprakande, minst 300 ex, hög procent ♂♂ ad, de dök ivrigt, vissa tillfällen dök massor av ex praktiskat taget samma sekund, så att bara (skattningvis) 20 - 40 ex var över vattnet. När de dök, sprutade vattnet upp, det blev en storartad effekt i motljuset. Över flocken en hel del mås, se nedan.

7 glada: Vid Ellestasjön många rovfåglar, nästan alla dock på långt håll och de flesta därtill i motljus. Några vråkar, 2 örnar, ett par individer som jag aldri fick se ordentligt, men bland dem som kretsade på mycket långt håll fick jag in 1 ex i tuben, och det var en kanonsäker glada!

8 ormvråk: 1 ex Silvåkrakärret sittande, 1 ex Vombs Norregård (rätt förrädisk färg inte alls externljus men stjärtbas litet ljusare än ytterhälften, på måttligt håll i starkt och gott ljus, och även vingarna ovan och under något mera kontrastrikt tecknade än vanligt. Fågeln seglade på måttligt håll, samtidigt som 3 kungsörnar av olika ålder kretsade på längre håll men i samma riktning; det gällde att se noga på djuren om man skulle undvika "falluckor"). N om Vombsjön 1 ex sittande i skogen, vid Vombsjöns SO del 1 + 2 + 2 ex, säkerligen alla olika. Sedan var det glest ett slag, men 1 ex kretsade över Snogeholmssjön, och över Ellestasjön sågs minst 3 ex förutom 1-2 obestämbara vråkar. Därefter bl a 2 ex i sällskap vid Hylla, och 3 ex mellan Hylla och Veberöd och slutligen enstaka ex nära Torna Hällestad, Lilla Abusa etc. Alla sedda ex ej nämnda härovan: summan sedda ormvråkar efter det att vi lämnade Krankesjön var 24 ex.

9 fjällvråk: bara 1 säkert ex, nämligen nära Vombs Södergård

- obestämda vråkar: minst 3 - 4 inalles.

1977-11-27 forts.

10 kungsörn. Från Vombs ängar sågs på jätteavstånd 1 örn över skogen bortom eller i riktning mot Hjälmaröd. Jag såg på ~~[illegible]~~ den även på stora avstånd (i vissa vinklar, nota bene) typiska vingformen, bredare utåt än vid basen, och ~~höghållna vingar~~ på de höghållna vingarna att det borde vara en kungsörn, och i tuben befanns det vara 1 juv, helt typisk. Senare, när vi just i sakta fart for genom Vombs by, fann jag 1 örn kretsande högt över furet. Ut, med kikaren redo: det var en kungsörn som inte hade ungdräkt, ej vita ~~[illegible]~~ vingfläckar och knappast ett spår av vitt vid stjärtbasen. Den gjorde ett slag brant neråt - mot en kungsörn juv! Båda drog mot V, vi for ut och stannade vid Furets hörna alldeles lagom för att se båda över Vombs Norregård, den ena preci lågt över fältet, sedan stigande över träden; då steg även en tredje kungsörn samtidigt upp så att tre ex kretsade nära ~~[illegible]~~ varandra, varav 1 juv, 1 som jag måste kalla för ad och en i intermediär dräkt (föga av ungfågelns vita på stjär och vingar). Praktfull uppvisning, sakta seglade de bort mot NV. Vi fortsatte ~~[illegible]~~ V om sjön - N om sjön - Ö om sjön enligt ovan, ner till utsiktspunkten på öppna marken där "Norra Vombvägen" börjar. Här kom 1 kungsörn ad på håll över skogen, nalkades snällt, fick sällskap med en juv (dock knappast års- ~~[illegible]~~ ung fågel), separerade flera 100 m, gled ihopa igen, den unge flög mot N, de gamle stannade kvar och hängde på 150 m höjd rakt över oss med kraftfull hållning och hopdragna vingar, den var mörk på bröstet men hade i övrigt gammalfågelns dräkt (checka ad:s undersida!). - Senare bara 1 kungsörn, på långt håll neråt Bellinga slott, ålder omöjlig att klara, motljus också, men vingform och flygbild med det lätta huvudet väl sedda.

Det är nästan säkert att jag idag såg 1 + 3 + 2 + 1 = 7 kungsörnar, även om det teoretiskt kan ha varit färre.

11 havsörn: bara 1 ex på långt håll nere över SÖ delen av Ellestasjön, flygbild mycket väl sedd, men åldern vågar jag inte ange.

12 fasan: några få ställen enstaka tuppar

13 skrattmås sedd Sövdesjön och under bilfärden, tyvärr inga närmare anteckningar

14 fiskmås rätt många ex över skrakflocken i Sövdesjön, även i övrigt sedd, både juv och ad, men ej närmare studerad tyvärr

15 gråtrut 1 ad Sövdesjön, kanske flera på långt håll. Den som sågs bra höll till vid skrakflocken; låg på vattnet invid flocken. - 1 juv sedd överflygande vid Björka

16 havstrut: 2 ad Sövdesjön

17 sånglärka några små flockar sedda

18 varfågel: 1 ex i trädtopp vid Navröd, när vi for förbi

19 koltrast: sedd i några enstaka ex på olika platser

20 snöskata: seddflerstädes, t ex vid Silvåkra by, över Vombs ängar, vid Tågra, och även någon gång senare, men alltid i ringa antal, ensamma eller i flock på högst c 8 ex

21 talgoxe sedd i skogen vid Snogeholmssjön etc

22 stare: ett ensamt ex sett, jag tror det var vid Vomb. Senare, nära Blentarp, flock på 5 ex flygande förbi

23 skata sedd flerstädes, men vid vägen Ö om Torna Hällestad på fältet där mycket kråkfågel vistades, fanns ej mindre än 25 - 28 skator

24 kaja flerstädes i betydande antal, särskilt en flock på flera 100 "svartfåglar" mellan Sjöbo sommarby och Ilstorps kyrka. Flocken vid Torna Hällestad var också på flera 100 ex, och stora flockar sågs många ggr (dock i regel blandade svartfågelflockar, ej enbart kaja)

25 råka: se föregående, mångenstädes i högst avsevärt antal. Vid Frualid (obsar gjordes från vägen mot Öveds gård) lekte en stor flock kråkfågel i luften över branten. I kikare syntes att säkert 50 - 75 ex var i luften och c 100 ex satt i bokkronorna. Omöjligt att se om det var kråka eller råka eller blandat, men jag vet att råkor brukar bete sig just så, när vinden är lämplig (dynamisk uppvind idag) och när andan faller på dem. Tror bestämt på råka

26 kråka mycket allmän på många platser, se föreg arter, Särskilt fälten och träde mellan Sjöbo sommarby och Ilstorp, här fanns massor. Men även annorstädes flera mycket stora flockar, och arten överhuvudtaget särdeles allmän, trots att den idag inte sågs i stort antal vid Vombs ängar (och inte heller vid Krankesjön, men där brukar antalet vara my. måttligt f n). SLUT

1977-12-01, torsdag.

Start från Zootis kl 1305 med Roy Danielsson. Tjänsteärende: att medföra de fyra gevär, som förvaras på Zool. Museet, visa upp dem för Gunnar Nordqvist i Sjöbo, avläsa fabrikat och tillverkningsnummer etc. samt överlämna till honom de gevär, som tillhör honom men som länge förvarats på Zootis' Museum. Det är med visshet ett men troliger två gevär detta gäller. De återstående två ägs av Museet; licens finnes sedan jag tillträdde jobbet på museet 1966 (och troligen långt dessförinnan).

Fin dag, mest molnigt men högt molntäcke och klar luft. Knappast över noll grader ens mitt på dagen.

Vi for via S Sandby - Revingeby - Harlösa - norr om Vombsjön - till Gunnars bostad Stenänga. Mycket trevlig pratstund, avklarade vapenfrågorna; två av bössorna tillhörde Gunnar. Ankomst Stenänga 1340, avresa 1455. For samma väg tillbaka till Harlösa, vred där ner till stugan/tornet; jag ville dels ta en titt över Krankesjön, dels ta med en nyckel till vakten på Revingehed så att personalen kan komma in i stugan och stänga av vattnet. Allt detta utfördes, vi [illegible] kom till stugan 1520, for därifrån 1540, körde då tillbak mot Harlösa men vred in via Revingehed, lämnade nyckeln i vakten där, och körde så tillbaka till Zootis, ankomst c 1615.

Fågelutbyte:

På utvägen sågs nära Hardeberga en flock på 14 gäss, rimligen sädgäss, som i välformad plog och på ganska stor höjd flög mot V. Vidare sågs på sträckan före S Sandb ingen rovfågel, mellan S Sandby och Harlösa 4 ormvråkar och [illegible] 2 tornfalkar, samt mellan Harlösa och Sjöbo 3 ormvråkar och 2 glador; de 2 sistnämnda var i sällskap och kretsade över den stora öppna marken S om väg 104, ungefär S om Torps gård mella Öved och S Åsum. [illegible]

På hemvägen sågs mellan Sjöbo och Harlösa likaledes 3 ormvråkar men inga andra rovfåglar; efter besöket vid stugan sågs ytterligare 1 ormvråk men då var det så långt lidet på e m att uppgifterna inte är något värda.

Obsar från Silvåkratornet 1525-1537. God sikt, temp vid stugan minus 2 grader C, nära minus 2,5 när vi for därifrån. Nästan [illegible] vindstilla. Sjön frusen. Litet öppet område utanför kanalmynningen, vid den stora busken. Här låg 2 storskrakar, som lyfte, troligen för oss, och flög långt ut över sjön. Dessutom fanns i sjön en mycket lång men också mycket smal strimma av öppet vatten, krokig, utanför S strande, här ingen fågel alls. Vid en vak långt ute stod c 225 gräsänder, och i vaken låg 1 knipa ♂. Bredvid änderna stod och gick ~~3~~ tre gäss, nästan säkert sädgäss. Denna vak låg skattningsvis 1 km från tornet. Några 100 m längre bort ännu en vak, mindre, vid densamma (men inte i ~~b~~ vattnet) stod c 110 gräsänder; varje ex kunde dock ej [illegible] bestämmas kritiskt. Några ex flög: alla som flög var bergfasta gräsänder. I en lite vak S om sistnämnda låg en ensam gås, jag förmodar det var ett skadat ex. .

Långt bort i andra änden på sjön stod exakt 10 svanar på isen, därav var 9 ad och 1 grå juv. Halsarna inlagda; några ex låg förresten på isen. Art oklar, sannolikt sångsvan. Möjligen fanns en mycket liten vak även invid dessa fåglar.

På isen rikligt med gåsspillning sålunda: på närmsta klarvatten, nära den vass som avgränsar det, några koncentrationer, men knappast mer än efter ett par tre [illegible] hundra ex. Närmast utanför samma vassar [illegible] också rikligt med gåsspillning, kanske efter ett par tre hundra ex (men en del kan ha varit dolt bakom vassen). Långt ute på isen, hitom den närmsta av de stora vakarna (den med mest fågel) var ett stort område, säkert med c 300 m diameter, oerhört [illegible] tätt belagt med gåsspillning. Det måste ha rört sig om tusentals exemplar, kanske ett par tre tusen (men det är kanske tänkbart att spillningen tillkommit under mer än en natt!?).

Gärdsmyg hördes i sjökanten. När vi for iväg, flög en häger längs kanalen ner mot sjön, och när vi svängde in mot Revingehed, flög ännu en häger över Kävlingeån just vid järnvägsbron.

1977-12-03, lördag.

Start från Lund 1135, for via Revingehed till Krankesjön, ankomst stugan 1215. Vattnet var avstängt såsom jag bett om. Jag checkade att köksdörren var låst. Det var den, men när den hade öppnats var den ytterst svår att få i lås igen. Måste smörja låset och göra packningen tunnare. Satte ner värmen i stugan till läge 1, vilket, så länge yttertemperaturen håller sig omkring nollstrecket, bör ge c 8 - 10 grader C inomhus.

Upp i tornet 1235, stannade där en god stund. Det var enligt termometern vid stugan precis 0° C, grått molntäcke som visade tendens att lätta, måttlig till god sikt, och alldeles stilla. Krankesjön var isbelagd, med ett par mycket små vakar. Vid den största, långt ute på öppna sjön, stod c 290 gräsänder, och i vattnet låg 4 knipor varav minst 3 ♂♂ ad. 1 ensam storskrak där också. 3 fiskmåsar varav minst 2 ad stod på isen nära änderna. På avstånd från denna stora koncentration stod 14 gräsänder och ytterligare en bit bort 10 dito till. Rätt nära här stod också en flock på 8 ad och 3 juv svanar; ja, några av dem låg faktiskt på isen, och alla hade halsarna inlagda och huvudena osynliga. En gång, när gräsändernas huvudstyrka lyfte av okänd anledning (och strax slog ner igen), reste ett par av ungsvanarna på huvudena, och jag fick uppfattningen att det var sångsvan. - Längst bort i andra änden på sjön stod (resp. låg) en annan svanflock på 23 ad och 5 juv. Inga huvuden syntes, och sikten var inte extra bra, men jag anser att fåglarna högst sannolikt var sångsvan. En flock på 17 sädgäss flög över mot SO. - På isen mellan två vassruggar gick en gås med ena vingen helt löshängande och släpande; det såg hemskt ut. Där fanns intet öppet vatten i närheten. Två andra gäss sågs på isen ett stycke därifrån, ej i sällskap; dessa var inte synbart skadade.

På ett stort område på isen ungefär öster om vaken med de flesta fåglarna låg oerhört med gåsspillning, många tusen högar och även mellan dem spillning i mindre mängd. Uppenbart resultat av flera nätters övernattningar. Även på isen på närmsta klarvatten och närmast utanför detsamma fanns en del gåsspillning, men ej extra mycket, kanske efter ett par hundra ex.

1 liten sparvhök drog snabbt norrut över isen och vassen längs Ö sidan. En gång hördes en kniphanne flyga förbi, mycket tydligt, men jag såg den ej. 3 hägrar varav 2 ad stod nära varandra i en vasskant. Intet synligt öppet vatten där i närheten. 1 nötskrika flög nära tornet.

Start från stugan/tornet c kl 1320. For sedan (först över "stora heden" till kanten av Vombs ängar, via Harlösa - norr om Vombsjön - Övedskloster - förbi Torps gård - upp till Frualid. Just vid avresan från Krankesjön kom några tiotal sädgäss över mot öster. Skådade ut över Vombs ängar med tub och kikare. Inte en gås gick inom synhåll, och vi tittade noga. Däremot sågs 1 fjällvråk sitta på en ledning; när 2 fågelskådare kom för nära (de gick längs V sidan av Klingavälsån), flyttade sig vråken några 100 m och fällde på staketstolpe. Ute på ängarna gick 4 rådjur. 1 ormvråk mellan stugan och Silvåkra by, sittande på stolpe vid kanalen. På vägen upp till Harläsa 1 flygande ormvråk; därefter på den c 20 km långa sträckan till Frualid ej mindre än 9 ormvråkar till, summa alltså 11 på 20 km. Av dessa 1 utpräglad Börringevråk sittande nära Övedskloster och en mycket ljus, undertill vit men ovantill bara litet vitfläckig sittande nära den gård där det enligt Gunnar Nordqvist bedrivits inmatning och masskytte av gräsand Vidare på samma 20 km (inalles 20 km från stugan till Frualid) 1 obestämd vråk i trädtopp; jag tror det var en fjällvråk. Alla vråkarna utom den härovan nämnda satt i träd, fritt eller inne i skog. Ansamling med 4 ex på c 1 km i närheten av nyssnämnda gård. Kungsörn 1 juv praktfullt sittande i grovt träd nära Frualid, synlig på långt håll men satt stilla fast vi kom på 200 m avstånd. När vi var tvungna att stanna och vända lyfte den dock. Fasantupp lyfte vid Frualid, även f ö sedd i ett fåtal ex.

På vägen mot Frualid stannade vi ej vid Vombsjön. Där låg en del fågel, se nedan. Fiskmås några på fälten här, de allra flesta var juv. Och vid Frualid kom först en flock på 6 juv mot V, rätt högt i det stilla vädret, och en stund senare en välformad plog på ej mindre än 27 ex, samtliga juv, också västerut. Vi fick se dem medan de ännu var långt borta i Ö, plogen var ovanligt fin och regelbunden, och det var förunderligt vad man lätt associerade åt helt andra arter (främst gäss)! Men

1977-12-03 forts.

när de kom närmare sågs naturligtvis att de var måsar. Varenda en var fiskmås juv! Skrattmås enstaka ex vid Vombsjöns N sida, flygande eller sittande på fält nära Svansjö. Varfågel 1 ex sittande nära Svansjö, 1 ex i hög bok vid Frualid. Det sistnämnda satt länge, flyttade sig till andra träd 2 ggr, sågs utmärkt. Koltrast uppskrämdes i flera ex ur granplanteringen högst uppe på Frualid. Snöskata sågs vid Hjälmaröd i fruktträdgård vid gamla banvaktsstugan; på vägen mot Frualid kanske 50 ex, men då stannade vi ej, och jag begrep att verkliga antalet kunde varit långt större. Se nedan. Blåmes sedd i skogen. Gulsparv vid Frualid 2 flockar i höga boktoppar, den ena på 12, den andra på 10 ex. Gråsparv ♂ sedd i Harlösa och likaledes ♂ nära Hjälmaröd. Domherre 3 ex flög över vid Frualid. Småfågellivet var f ö påfallande fattigt; vid Silvåkratornet exempelvis sågs eller hördes inte ett enda ex.

På återvägen, när vi stannade vid den ovannämnda gården där andskytte bedrivits så hårt, kom en småväxt karl ut i bil från gården; bilen hade nummer H E F 914. Han stannade precis bakom oss och började prata, rätt närgånget, och otrevlig såg han ut. Frågade vad vi gjorde i trakten; vi svarade att vi tittade på ett par vråkar som satt i närheten. Han replikerade att vråkar samlades runt hans gård, ty därblev de utfodrade för att de inte skulle ta fasaner. Prtade också en del annat om folk som körde runt på nätterna och lyste på villebråd med strålkastare etc. Jag frågade om tjuvjakt förekom, men det förnekade han ivrigt.

Såg flera vråkar på återvägen, men det blev nu sakta skymning, och jag gjorde ingen råkning. Stannade däremot vid Vombsjön nära Hjälmaröd för bestämning av de svanar som låg i sjön: det var 9 ad sångsvanar på måttligt håll i vattnet och 2 ad 4 juv sångsvanar stående på stranden just i sjöns NV hörn, vid vattenkanten. Snöskatflocken lyfte från Hjälmaröds fruktträdgård just när vi stod stilla här. Det ble en verkligt stor flock, säkert c 300 ex., de steg högt och flög bort. Läte hördes, både det vanliga tjattrandet och det höga rätt oharmoniska pipandet.

Skata, kaja, råka, kråka sedda under dagen. Kråka på ett par platser i flockar upp till 40 - 50 ex. På Vombs ängar glest av kråka, råka och kaja; f ö sedda i måttliga eller ringa tal, alls ingen överflödande förekomst idag.

Åter till Lund c 1615, for via Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby. Mycket skön dag. Frualid fin lokal, det var mycket länge sedan jag var där.

486 ~~485~~

Rundtur
söndag
1977-12-11

	Lund-Staffanstorp	Staffanst.-Klågerup	Klågerup-Holmeja	Holmeja-Fjällfotasj.-Börringekloster	Börringekloster--Skurup (E 14)	Skurup-Marsvinsholm (E 14)	Marsvinsh.-Skårby-Krageholmssj.S.	Krag:sj.S-slottet-Vitesten-runt sjön	Jägarehus-Skårby-Bellinga	utsikten Bell.	utsiktspl.-Snogeholm-Ilstorp-Björka	Björka - S om Vombsjön - Vombs by	Vombs by-Vombs ängar - stugan Krankesjön	obsar från stugan och tornet Krankesjön
häger											1 flyg.			
sädgås		300	150				<100							
bläsgås							80							
obest.svan														2
gräsand							15							
knipa							2							
storskrak							210							15
ormvråk	1	5	1				3		1		2			
fjällvråk		1	1										1	
obest.vråk		1											1	
i kungsörn		?			4 juv			2 juv						
i havsörn										2 juv		1 juv		
fasan									4					
gråtrut							1 ad							
fiskmås					20 juv		10+							
snöskata						15								
talgoxe							1							
blåmes							1							
entita							3							
trädkrypare							1							
gulsparv							hörd							
skata	——— sedd flerstädes ———													
kaja	——— —"— — " — ———													
råka	——— —"— —" — ———												300	
kråka	——— —"— —" — ———								50				700	

För kommentarer se nästa blad

Kommentarer till artlistan för 1977-12-11.

Vi startade från Lund 1225, for stora vägen till Staffanstorp - Klågerup (kort stopp i backen ner mot det låglänta området N Klågerup, den plats där det mycket ofta går gäss) - Holmeja - Bökeberg - vägen mot Börringe, den väg som berör Fjällfotasjöns S sida (stopp här, med klent utbyte) - ut på stora vägen E 14 [illegible] (stopp för 4 kungsörnar nära Börringe bygdegård) - tog till vänster ungefär tvärs för Marsvinsholm, for via Skårby till S spetsen (utsiktsplatsen) vid Krageholmssjön. Stopp här, men ingen vandring, bara spaning över sjön. For runt sjön på vanliga vägen, stopp för kaffe och beskådande av 2 kungsörnar nära Vitesten - tillbaka till "Gula huset" (jag tror det heter Jägarehus) - tillbaka till Skårby - norrut mot Sjöbo, men stannade på vägen N Bellinga, där man har fin utsikt över Ellestasjön - fortsatte förbi Snogeholm - Ilstorp - Björka - genom Vombs fure på den s k Norra Vombvägen; stannade först när vi var nästan framme vid Vombs by, eftersom vi då såg en havsörn S om oss, den flög österut in över Furet; fortsatte via Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra - till stugan/tornet vid Krankesjön, ankomst dit 1550. Genast upp i tornet (utbyte se tabellen och nedan). Stannade sedan kvar till 1720 för att invänta gäss, som hittills i höst fällt mycket regelbundet i Krankesjön. Men ikväll kom inte en enda gås!! ~~s~~ Kanske för att isen på närmsta klarvatten såg ut att vara mycket svag??? OBS att sjön till största delen hade gått upp. For till Lund i mörker.

Temperatur: vid stugan minus 1° C, inne i stugan plus 5° C.

Kommentarer till arter: siffrorna på sädgäss är minimisiffror; dock skall sägas att ~~att~~ gässen mellan Klågerup och ~~H~~Holmeja sågs flyga norrut, på hyggligt håll men inte så att varje ex kunde bestämmas till arten. På Krankesjöns is på närmsta klarvatten låg massor av gåsspillning, men den hade uppenbart blåst eller kanske flutit omkring, den låg inte längre högvis, markerande var [illegible] varje gås legat. Isen föreföll vara i upplösning; sjön utanför vassruggarna var nästan helt öppen. Vid Krageholmssjön kom ett par gåsflockar flygande söderut, det var minst c 80 - 90 sädgäss och 30 bläsgäss. Ute i sjön låg på långt håll en tät flock på c 50 bläsgäss, nästan alla var tydliga ad med bläsar som syntes trots avstånd och rätt svagt ljus. I sjön låg också 2 sädgäss och troligen ett tiotal sädgäss till långt borta. De 2 svanarna i Krankesjön stod på en iskant och var nästan säkert sångsvan. OBS det ringa antalet iakttagna gräsänder, och bara vid Krageholmssjön, det var en välsamlad flock som låg rätt nära den fina flocken storskrake. Denna flock innehöll en mycket hög procent ♂♂ ad, skattningsvis 50-60 procent. Flocken storskrake i Krankesjön kan ha varit större än vad som angivits; den låg delvis bakom en vass. Vråkar: obs att inte en enda vråk sågs på sträckan Holmeja - Fjällfotasjön - Börringe - Marsvinsholm - Skårby! F ö hygglig förekomst. Ingen dubbelräkning gjord för den korta sträcka Skårby - Krageholmsjön, som vi for två gånger. Örnar: ytterst remarkabel förekomst. De [illegible] 4 unga kungsörnarna i tabellen sågs alla på en sträcka av högst 1500 m. De flög österut, 2 av dem korsade [illegible] E 14. Inbördes avstånd 100 - 400 m ungefär, sedan vek 1 ex av mot SO. Fina ungfåglar allihopa, men den vita teckningen på vingarna var rätt olika på de 4 ex. - De 2 andra kungsörnarna var också utsökt vackra juv, de kom med ett par minuters mellanrum österifrån och passerade N om Vitesten. Inga havsörnar sågs på Lybeck eller eljest vid Krageholmssjön, men 2 havsörnar juv lekte med varandra över Ellestasjöns V sida, praktfullt övermåttan. Sista havsörnen, sedd S om Vombs by (se ovan) var också en klar juv, mörk fågel. Fiskmås: en flock på c 20 ex, samtliga juv, följde en traktor nära Skurup, och senare sågs en hel del fiskmås över Krageholmssjön med omgivningar, de allra flesta var juv här också. Småfågel sågs i ringa antal; och nästan bara där vi stannade vid Krageholmssjön. Inga konstigheter. Kråkfågel inte heller några stora märkvärdigheter, men på det ~~ol/de~~ plöjda fältet mellan Vombs södergård och det fridlysta området vistades en verkligt stor flock kråkor och råkor, säkert minst 700 resp. 300, troligen fler. Antagligen ansamling inför nattkvarteret.

Kommentarer till lokaler: Yddingen var öppen, men vi stannade inte för närmare studier. Fjällfotasjön var till 90 procent öppen men underligt nog helt utan fågel på hela den synliga ytan. Ingen rovfågel heller sedd över Bökeberg. Krageholmssjön var praktiskt taget helt öppen. Fågel se tabellen, men ev. befintlig fågel vid NV delen nog knappt möjlig att se från våra obsplatser. Ellestasjön till 80 procent öppen, var utpräglat fågelfattig men redan här började ljuset bli svagt, och någon flock kan ha legat dold bakom ön eller på de delar som ej syns från utsiktsplatsen. Vombsjön var tydligen öppen men studerades ej, Krankesjön var nästan helt öppen utanför vassarna men uppenbart fågelfattig, månne p g av att den just [illegible] varit frusen och att fåglarna, som därvid tvingats bort, inte återkommit. Oberoende av detta (?) var det my. anmärkningsvärt att inga gäss kom till sjön på kvällen! Inte ens någon "rekognoscerande" flock sågs! SLUT

Snabbrunda
lördag
1977-12-17

	Lund - Staffanstorp	Staffanstorp-Klågerup	Klågerup - Holmeja	Holmeja-Fjällfotasjön-Börringekloster°	Börringekloster - på E 14 till avtagsv.t. Gussnava	Gussnava-Skårby-Krageholms-sj.-Krageholm-Sövestad	Sövestad-skogsbrynet S om Sövdeborgs f d station	sistnämnda skogsbryn-Spjälla-Ilstorps kyrka	Ilstorps kyrka-Sjöbo sommarby	Sjöbo sommarby-Björka	Björka-Övedskloster-Harlösa	Harlösa-Hunneberga-Revingeby-Lund
sädgås		500	200					1150	1000			
vitkindad gås		1										
kanadagås								5				
gräsand			15			53						
storskrak						5 flyg.						
ormvråk		1		6	3	1	1	1			1	1
fjällvråk					1						1	
obestämd vråk					1							1
blåhök								1♂ ad				
tornfalk				1	1							1
måsfågel	sågs i ringa antal											
kråka	mycket allmän och sedd på många ställen											
råka	flerstädes allmän											
snöskata			—						sedd			

För kommentarer se nästa blad

1977-12-17, lördag.

For med Lena Tihkan till Sövestad invid Krageholm för att köpa julklappar hos Söwe-Konst; det är en herre vid namn Nilsson som gör mycket trevliga saker i trä. Jag har träffat honom en gång, det var en majdag för ett par år sedan när jag ledde en SkOF-vandring runt Krageholmssjön. Då var han med, och han berikade exkursionen i högsta grad genom sin väldiga kunskap om Krageholm och trakten i övrigt.

Start från Lund 0905. Väder: milt, vind föga märkbar (men det blåste visst rätt friskt vid kusterna). Mycket disigt, sikten var 500 - 1500 m, i regel dock minst 1000 m. Mulet, och uppenbart tjockt molntäcke, avgjort mörkt. For via Staffanstorp - Klågerup - Holmeja - förbi Fjällfotasjöns S del (samma väg som i söndags) - in på E 14 - förbi Börringekloster - förbi Skurup - upp via Gussnava/ till Skårby - förbi Krageholmssjöns S spets - till Sövestad, ankomst dit 1015. Gick c 45 minuter i Söwe-Konsts högst välsorterade butik, köpte en del. Start strax efter kl 1100 för återresa, den togs längs stora vägen mot Sjöbo upp till Spjälla vägskäl - Ilstorps gård - Ilstorps kyrka - Björka - norr om Vombsjön - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst dit 1240.

Eftersom Inga skulle komma hem från Afrika idag, med tidtabellsenlig ankomst till Kastrup kl 1050 och följaktligen med tänkbar ankomst till Lund omkring kl 1300, var vi tvungna att köra utan långa uppehåll. Stannade på samma plats som sist (ungefär!) före Klågerup för granskning av stor gåsflock, stannade därefter helt kort en gång även på E 14 men utan att se något särskilt (det gällde en osäker vråk). På hemvägen stannade vi på stora vägen mot Sjöbo någon dryg km före Spjälla, det blir ungefär SV om Sövdeborgs f d station. Stannade sedan en kort bit ungefär N om Ilstorps kyrka (för gäss, liksom stoppet närmast innan). Sedan kort matrast något före Björka, och därefter hemfärd utan stopp.

Fågel: se tabell på särskilt blad. Därtill följande kommentarer. Observera att uppehållen med nödvändighet var få och korta, att en hel del iakttagen fågel måste lämnas obestämd, och att väderleken var ogynnsam ur två synpunkter: dels var sikten dålig, dels var åtminstone vissa grupper, såsom rovfågel, uppenbart föga pigga på att flyga. Icke desto mindre var det intressant att jämföra utbytet med vad vi såg på liknande runda, till ungefär hälften på precis samma väg, sistlidna söndag 11 dec.

Siffrorna på sädgäss är minimisiffror. På stora fältet V om vägen, innan man kommer fram till Klågerup, gick en mycket stor flock sädgäss, säkert minst 500 ex. Av en händelse såg jag en skarpt svartvit gås på ett område inne i flocken men likväl med relativt långt avstånd till närmaste sädgäss. Det var en vitkindad gås. Den gick och betade flitigt. Inte på långt när alla gäss studerades noga här, men ett par hundra ex granskade jag, och det var sädgäss alla. Kort särefter, ungefär vid Klågerup (borde kanske snarare angivits ss hörande till sträckan Staffanstorp - Klågerup) gick på avstånd minst 200 gäss till, ej kritiskt granskade. Därefter inga gäss förrän på hemvägen nära Sövdeborgs numera nedlagda station. Gäss i massor!! De 5 kanadagässen stod söder om stora vägen, sågs på långt håll genom att ett ex stod högrest och verkade mycket vit på undersidan och/eller flankerna. Stod rätt nära vägen. Alla andra gäss stod N om vägen, både Ö och V om den mindre väg som går upp förbi f d stationen till Tågra (ovisst om gäss även stod uppe vid Tågra; alla vi såg stod S om järnvägslinjen). Från stora vägen sågs säkerligen 1000 gäss, kanske betydligt flera. Stopp och granskning: först av de 5 kanadensarna, sedan av sädgäss som var på längre håll. Kanske 50 noggrant studerade. Här kan mycket väl ha funnits bläsare, men vi måste fara mycket snart. Kort därefter en liten betande flock på c 50 ex nära Ilstorps gård, och på avstånd andra flockar betande. Totalantalet på denna sträcka kan ha varit mycket högre, och jag beklagar verkligen att det inte fanns tid till närmare studier. - Kort efter Ilstorps kyrka nya massor av gäss t v om vägen (d v s väster om vägen). Här säkert 1000 ex, och här unnade vi oss tid att titta närmare på flera hundra som stod på rimligt håll, delvis nära håll. Alla var sädgäss. Långt bort mot SV stod gäss så att de syntes i profil mot himlen, och en del flockar flög och fällde. Anmärkningsvärd rikedom på gäss, särskilt som obsarna ju var kortvariga och ofullständiga; man undrar hur många gäss som fanns i närheten utan att ses. Och hur många som fanns på andra välbekanta gåslokaler!

Gräsand: flock c 15 ex i litet öppet vatten (numera utlagd till bad-damm) V om vägen före Holmeja.

Forts.

1977-12-17 forts.

Gräsand forts: från utsiktsplatsen vid Krageholmssjöns S ände sågs i vattnet dels en flock på c 48 ex, dels en flock på 5 ex. Storskrak: flock på 5 ex flög över mot Ö nära Skårby. Inte ett enda ex sågs i Krageholmssjön. Ormvråk: siffran 6 på sträckan Holmeja - Börringekloster kommer sig av att 5 ex satt ~~[illegible]~~ på mycket begränsad yta på betesmark nära vägen nära Holmeja, ner mot Bökeberg. Alla nära vägen och alla med inbördes avstånd av 50 m eller mindre. Kulligt landskap, varför många ex kan ha suttit nära utan att synas. Därefter 1 ex på stolpe nära Fjällfotasjön, detta ex avgjort ljust undertill (lyfte!); ovansidan däremot inte tydligt ljusare än många m l m normalfärgade ex. Detta var dagens enda ljusa ex, dock var 1 av de obestämda vråkarna också ljus (och troligen en ljus ormvråk). Alla vråkarna på både ut- och hemresan, med undantag av blott 1 ex som sågs kretsa nära Krageholms slott, satt på stolpar eller i träd eller på marken. Båda fjällvråkarna och båda de obest. vråkarna satt också. Fjällvråk 2 säkra ex. Blåhök: dagens enda ex var en jättefin ♂ ad som flög i kanten av sandtaget strax Ö om Ilstorps kyrka. Tornfalk: 2 ex sittande, det tredje (nära Börringe bygdegård) ryttlade mycket lågt invid vägkanten. Måsar ej närmare studerade. Kråka och råka se tabellen, kråkan var särdeles allmän, råkan också allmän. Snöskata sedd, närmare anteckning ej gjord. Inte stort antal.

Artlista säkert ej fullständig, men det viktigaste kom med.

Övriga kommentarer: Yddingen nästan helt öppen. Fjällfotasjön mest öppen, här sågs i diset en flock fågel, säkerligen andfågel, på vattnet, kanske 30 ex, men ej stopp. Krageholmssjön hade i S änden tunn is ett par 100 m ut, därutanför öppet ~~y~~ m l m fullständigt, men läget långt uppe i N omöjligt att se - disigt;och mörkt trots tidpunkten på dagen.

SLUT

1977-12-18, söndag.

Gick en runda kl 1400-1515: ner till järnvägen, längs den över bron över Höjeå, till första landsvägskorsningen därefter, tillbaka över bron, ner längs ån förbi de två översta reningsdammarna. Den översta hade rikligt med flata skumflagor, vatten föreföll mycket smutsigt, här fanns inte en fågel. Den nedre, som samtidigt är den största, hyste fågel enligt nedan. Jag gick sedan tillbaka på vägen, korsade järnvägen vid f d vägkorsningen, den som nu inte längre kan användas av bilar. Den är avstängd, och vägbanan uppbruten, sedan 1 nov.

Väder: temp vid bostaden +6° C, himmel först mulen men molntäcke delvis lätt och ojämnt; efter kort stund delvis klarnande. Lätt dis. Praktiskt taget vindstilla. Fint och behagligt väder.

Fågel:

övre dammen: inte en fågel.

nästa damm: i dess västra del låg 14 viggar, rätt glest fördelade, knappast i flock; av de 14 var bara 2 eller 3 utfärgade hannar. Vidare 11 brunänder, väl samlade, därav 7 utfärgade hannar. Ingen gräsand, ingen svan! En flock på 56 sothöns, väl samlad. Med undantag för kanske 10-12 ex, som m l m oavbrutet låg på vattnet (inte nödvändigtvis samma ex hela tiden!), gick sothönsen i mycket tät flock på det korta gröna gräset på N sidan av dammen, alltså inne på reningsverkets område. Det gick och plockade, jag är praktiskt taget säker på att de måste plockat just gräs. - På gräset vid strandkanten, bara 10 m från sothönsen, stod exakt 10 skrattmåsar varav bara 2 var utfärgade, samt 1 fiskmås juv. Enstaka måsar eller 2-3 ex i sällskap flög rätt ofta över, mest mot V, däri sågs 1 fiskmås ad och 1 gråtrut juv. - När jag kom nära (på andra sidan dammen, dock), och vid andra m l m tydliga störningar gick sothönsen i vattnet men det var en fråga om kanske en halv minut innan de gick upp och betade igen. Gärdsmyg hördes både inifrå reningsverkets område och vid ån, 2 eller sannolikt 3 ex inalles. Snöskata: först flög en flock på 26 ex mot V, glest fördelade, tjattrade något men lät också höra det höga lätet. En god stund senare satte sig en flock på c 55 ex i höga trädtoppar vid reningsverket. 1 fjällvråk satt länge i trädtopp nära reningsverket, flyttade sig ett par ggr. Möjligen var denna vråk orsaken till att en mycket stor och tät flock tamduvor länge flög omkring över villakvarteren norrut (c 100 - 120 ex). När jag gick tillbaka hemåt, kom en fjällvråk och fällde i kastanjen vid den numera rivna gården närmast öster om järnvägsbron. En kråka som satt här måste lyfta, det skedde under vilda protester, och den fällde bara 2-3 m längre ner i trädet. Antagligen var detta en annan fjällvråk än den förstnämnda. En ormvråk flög förbi mot V alldeles S om ån. Kråka allmän i trakten, satt i flockar i delvis döda träd nära reningsverket, fanns också i flockar på angränsande fält, och några ex satt på gräsmarken intill reningsanläggningarna. Säkert 50 - 70 ex sedda inalles. Kaja något tiotal sedda. Skata några ex sedda. 6 grönfinkar flög över, och 6 steglitsor fällde i toppen på grov hagtorn S om ån. Mycket granna.

Vid landsvägsövergången närmast S om järnvägsbron, där vägen bildar en liten bank med m l m torra örter, vistades en flock på 9 gråsiskor. Trevligt.

Innan jag startade vandringen, det var kl 1300, kom c 38 + 23 sädgäss flygande österut över Klostergården. Hördes genom fönstret, sågs, kom rakt över husen, på kanske 150 m höjd, högst.

1977-12-24, lördag, julafton.

Jag gick en sväng ner till järnvägsbron över Höjeå och något längre, och så ungefär samma väg tillbaka, tid ungefär 1215-1255. Dåligt väder, delvis regn, och starkt ökande vind (som senare på e m och kvällen övergick till storm). I den reningsdamm, som ligger närmast nedströms järnvägsbron, fanns inte en fågel. I nästa damm (den största) såg jag en tät flock på c 55 - 60 sothöns, därtill några viggar och ett par tre obestämda änder, sannolikt vigg. Inga gräsänder! Kråkfågel talrika vid reningsverket och i omgivningarna, som vanligt. Fiskmås, skrattmås, gråtrut sedda.

När jag kom tillbaka, hade Inga och Lisen klätt granen. Vi åt julmiddag med dopp i grytan med start ungefär kl 1330, tittade sedan på delar av TV:s klassiska julprogram (Walt Disney etc), åt gotter, delade ut julklappar, läste och pratade och hade det skönt. Vi hade inskränkt på mathållningen och julklapparna, något som dock ej på minsta sätt störde trivseln. Lisen åkte hem till sig med taxi framåt elvatiden på kvällen.

1977-12-25, söndag, juldagen.

Vädret på morgonen strålande klart, vinden mojnat mycket avsevärt. Vi tog det lugnt men hämtade Lisen och Henrik kl 1200, enligt överenskommelse. For sedan ut till stugan, stannade vid vakten på Revingehed och hämtade nyckeln till köksingången som förvarats där sedan vattnet stängdes av (detta sker genom civilanställd personal på regementet). När vi kom till stugan kl c 1250 var yttertemperaturen + 2 grader C och temp inne i stugan + 18 grader C. (Inga och Thomas Alerstam hade varit härute för några dagar sedan och ställt upp värmen).

Fågel på utresan: i Lunds stad, nära Thulehem (fast vägen numera går annorlunda) lyfte en ormvråk från skärningen. Ännu en ormvråk sedd nära S Sandby. Även sågs just vid starten från Sunnanväg kl c 1200 en flock på c 15 sädgäss flygande mot Ö. Ytterligare sädgåsflockar sedda flygande på avstånd vid Skatteberga, flera tiotal ex. Inga rastare sedda (de brukar gå på Sandby mosse på vissa områden, som nästan alltid är ~~lättare överskådliga från~~ synliga endast från vägen S Sandby - Silvåkra, och den far vi i regel inte). När vi var på väg mellan Harlösa och Silvåkra, kom en kungsörn lågt över vägen framför oss med eleganta slag av de långa vingarna. Gjorde en störtning just när vi tappade den ur sikte bakom några buskar, men just här vek en markväg av mot den plats där örnen försvunnit, och vi fann den sittande på en staketstolpe vid järnvägen. Den lyfte utan byte, och då sågs det i det fina ljuset att den ej var juv, den hade intet vitt vid stjärtroten och intet kvar av de distinkta vita teckningarna på vingarna, varken ovan eller under, däremot hade den oskarpa ljusa (men inte vita) teckningar på vingarnas ovansidor. Jag har ej analyserat dräkten närmare, men den var nästan säkert inte utfärgad ad utan i sitt tredje år eller så. - Koltrast sågs också på bilresan. Nära kungsörnen kom en hackspett, säkerligen större, flygande förbi.

Inga, Lisen och Henrik gick en runda bort till Öbacken och sedan en sträcka längs Klingavälsån medströms, därefter tillbaka.

Jag var i tornet kl 1300 - 1325, och hade rätt givande obsar, fortsatte sedan obsarna från tomten och dess omedelbara närhet. Kl 1405 kom fotvandrarna tillbaka, sedan tog vi oss kaffe med dopp i den goda stugvärmen. Ganska snart därefter reste Inga och Lisen och Henrik tillbaka till Lund. Jag stannade kvar, avsåg att studera gässens ankomst på kvällen, därefter att övernatta och gå upp tidigt och se hur de bröt upp på morgonen. Ville stanna kvar hela 26 dec åtminstone till mörkrets inbrott (detta skedde också, se nedan).

Fågel från tornet kl 1300 - 1325 och senare från tomten fram till 1415:

häger: minst 12 sågs stå i vasskanter vettande mot öster och därför synliga från tornet. Verkliga antalet säkerligen högre. Enstaka flygande ex sedda

storskrak: fin flock långt ute på klarvattnet, antal c 60 ex, hög procent ♂♂ ad, säkerligen 40 - 50 procent. Några enstaka skrakar på närmare håll

salskrak: låg i vasskanten i närmsta klarvatten, delvis precis inne vid eller rentav inne bland vasstråna; dök flitigt. Här låg minst 3 ♂♂ ad och c 5 andra ex, dessa senare ensamma eller 2 tillsammans. Längre ute på sjön sågs en glimmande vit flock av 5 utfärgade ♂♂ ad, jättegranna. Därtill några ex flygande, ensamma eller 2 tillsammans. Totalantal sedda var säkert 13 - 18 - 20 ex, men ej mera

sångsvan: c 10 ex sedda, därav en flock på 3 ad 4 juv, resten ad m 1 m tydligt i sällskap. Noggrannare räkning gjord nästa dag, se den!

1977-12-25 forts.

obestämd svan: 4 ex i andra änden på sjön. Se även nedan!
gräsand: mycket fåtalig, totalantal sedda knappast över 25 ex
sädgås: 2 flockar på resp 13 och 40 ex flög över ungefär mot SO
ormvråk: 2 ex sedda, det ena nära, flög över sjöns SÖ del, normaltecknat
fjällvråk: på mycket långt håll ~~i~~ V om sjön såg jag en rovfågel som ett par ggr började ryttla på låg höjd. Beteendet (och naturligtvis storlek etc) visade att det måste vara fjällvråk, men för säkerhets skull tog jag fram tuben; då sågs även färgkaraktärerna
kungsörn: 1 klar juv kretsade bortåt kvarnen som ligger mellan sjöns V del och
i Revingeby; den drog sig sakta österut på kanske 75 - 100 m höjd. Jag såg att storskrakarna i sjön sträckte halsarna, men de lyfte inte. Örnen drog långt österut, fick ett slag sällskap med en ormvråk, vände sedan och reste m l m mot väster. Mycket skarpa vita teckningar, och fågeln sågs mycket länge; delvis hade jag därvid sällskap av två okända unga män i tornet.
fiskmås: några juv sedda
gråtrut: 1 juv sedd, säker gråtrut. Troligen även 1 ad på långt håll
havstrut: 4 utfärgade ad vid sjön, alla sedda samtidigt, 2 av dem flög österut och började kretsa över Ivans backe men återvände till sjön
snöskata: liten flock, c 20 ex, flög förbi på avstånd
koltrast 1 sedd
blåmes sedd
kråka sedd men bara 2 ex

Innan jag gick ner från tornet, fingranskade jag svanarna igen och fann 2 knölsvanar ad liggande bland vassruggarna som avgränsar närmsta klarvattnet. I deras omedelbara närhet låg sångsvanar, flera stycken, men något aggressionsbeteende sågs ej.
Före kl 1415 sågs också, vid ett par tillfällen, mycket stora gåsflockar flygande väster om sjön, på långt håll alltså. Två gånger, med en stunds mellanrum, räknade jag fåglarna och fick resp. 450 och 520 ex. Artbestämning (= här i realiteten detsamma som avgörande av proportionerna i antal mellan sädgås och bläsgås) kunde omöjligt göras kritiskt på detta avstånd.

Efter 1415 gjorde jag nästan oavbrutna obsar från tomten eller dess omedelbara närhet men var också uppe i tornet en andra omgång kl 1505-1556. Orsaken till att jag skyndade upp i tornet denna gång var att jag såg en havsörn nalkas långt bort, ungefär i riktning mot f d Almen, och eftersom det kunde väntas att den skulle skrämma upp fågel ur sjön, ville jag ha fri sikt över vad som hände. I tornet stod nu två andra unga män; den ene kände jag igen, det var han som i somras etablerat sig i tornet i sovsäck med sin flicka!

Fågel (från tornet, om ej annat säges):
kl 1505 kom alltså havsörnen, det var en stor och mörk fågel i ungdräkt, stjärt
i helt mörk, undersida mörk, ovansida inte lika väl sedd. Fågeln flög nära nog rakt över tornet mot Ö - OSO. Den skrämde upp minst 16 hägrar, och jag såg ännu en gång att hägrar, när de blir skrämda (av örn, och förmodligen av andra farligheter), flyger m l m länge med utsträckt hals
1510 1 blåhök, ej ♂ ad, flyger förbi sakta mot V över sjön
1515 ännu 1 blåhök, ej ♂ ad, dito , ungefär längs S stranden mot NV
snöskata hörs, entita hörs och syns, snösparv hörs: båda lätena, först det "trillande", därefter det mjuka. Länge sedan sist! Gärdsmyg hörs från vassen eller strandkanten
1535 42 storskrakar kommer i flock österifrån, fäller långt ute
1540 23 storskrakar till på samma sätt. OBS: inga skrakar sågs ligga i sjön innan dessa kom.
1540 summa 17 fiskmåsar, alla eller nästan alla var juv, samlades över sjöns Ö del och flög österut. Jag förmodar att de nattar i eller vid Vombsjön.
Nu hörs 2 gärdsmygar. Den ena sjunger en kort strof också.
Gräsand och sångsvan sedda "som förut" (citat ur min för andra oläsliga kladd), men tyvärr inga närmare ~~i~~ uppgifter om antalet.
1550 ännu 1 blåhök flyger sakta västerut, är inte ♂ ad.
flock på 6 starar från SO, fäller i vassen utanför kanalmynningen!
1556 1 blåhök ♂ ad flyger sakta mot V - NV ungefär längs sjöns S strand!

1977-12-25 forts.

Kl 1600 visade termometern vid stugan + 0,5 grader C. Utmärkt fint väder, huvudsakligen klart; i V visserligen en del lätta mörka molnslöjor, men kvällen är trots detta ovanligt ljus.

1608 kom c 20 sädgäss över sjön med kurs ungefär mot SO!
strax därefter 23 bläsgäss dito dito!
2 blåmesar ses.

1611 exakt 10 sädgäss från SO, landar i SO delen av sjön (som vanligt ungefär)

1611-1613 5 sångsvanar sjunger, lyfter, gör flyktsväng över sjön, fäller igen. Det är både ad och juv, och de har i sällskap en gås som förefaller ovanligt stor. (Tillägg: strax innan detta hände, kom Emmelin i sällskap med en herre vid namn Björkman, som jag inte kände igen, men han sade sig ha åhört mina föreläsningar i artbildning för rätt många år sedan, och nämnde Nils-Åke Andersson som en gemensam bekant till oss. Även Björkmans fru och ett par småglyttar var med. Emmelin berättade en stund senare, att sångsvanarna haft en kanadagås som sällskap. Kul!). - Koltrast hörs, 1 ex. Även gärdsmyg hörs. Från sjön hörs gräsandhonors läten rätt livligt.

[illegible]

1622 6 sädgäss från Ö

1623 13 " " [illegible] SO, fäller i SO delen (som de andra säkert också gör) snöskata sedd och hörd, häger ropar, /flyger nära förbi, ses. Gräsand hörs mycket livligt

1626 4 sädgäss från Ö, gör rundflygning, fäller

1630-1631 [illegible] 4 + 45 + 18 + c 40 + c 10 gäss från SO och O, fäller. Härlig kväll!

1634-1635 summa c 350 gäss kommer från O - SO, därav är säkert 40-50 ex bläsgäss; en stor del av de 350 kommer m l m rakt över stugan.
7 sångsvanar kommer också från SO, lågt. 1 häger sedd

1636 55 gäss, därav många bläsgäss

1637 fler gäss, dock högst omkring 40 ex, däri hördes bläsgäss

1638 över 60 gäss, däri tämligen mycket bläsgäss

1639-1640 säkert 60 - 100 gäss från O och SO, däri mycket bläs!

1641-1642 över 140 + 40 sädgäss från SO

1643 6 sädgäss

1645-1646 troligen kommer fler gäss, men det är nu [illegible] för mörkt för att se dem, utom när de kommer mycket nära och/eller rakt över

1648-1652 minst 100 sädgäss och minst 50 bläsgäss kommer, troligen mycket fler.

1651 sångsvan hörs starkt. Emmelin + herr och fru Björkman kommer ner från tornet och berättar om kanadagåsen (se ovan kl 1611-1613). Änder flyger från sjön ungefär österut. Det är säkert gräsand. Ofta flyger de parvis, [illegible] f ö i helt små sällskap. Totalantal sedda mycket måttligt (men indikerar nog ändå att antalet i sjön befintliga gräsänder varit större än jag sett). Fler gäss kommer också, på normalkurs till sjön

1653-1654 över 150 sädgäss och en del bläsare ses ~~p~~ komma till sjön, därtill hördes gäss mycket starkt, otvivelaktigt åtminstone till en del nykommande.

c 1700 månen går upp över Ivans backe (eller [illegible] kanske rättare: blir synlig där; en del moln och täta slöjor gör att månen till att börja med bara syns svagt) Månen är nästan full. - Väder: utmärkt vackert, stilla, nästan klart, ljust, lytt. -
Enstaka sädgäss hörs, ibland blir kören livligare. Även på [illegible] längre avstånd hörs sädgäss, men inte mycket, och ännu har jag alls inte hört någon sådan kör som skulle kunna indikera att de stora gåsflockarna, som setts väster om Krankesjön (se ovan), kommit till sjön från det hållet. (Tillägg: detta skrevs kl 1700 eller senast 1704. Se nedan 1713 ff. GRck)

1705 över 40 sädgäss ses komma från SO, kom mycket nära, eljest hade de ju inte kunnat ses p g av mörkret.

Forts.

1977-12-25 forts.

1712 sädgåsflock, antagligen c 35 - 50 ex, kom från O eller ONO

1713 och ett par minuter framåt: stor gåskör på långt håll i V (ungefär). Kom närmare. Kan ha varit de härovan, dels före kl 1415, dels kl 1700, nämnda stora flockarna som vistats V om sjön (och som så gott som säkert gått och betat på Sandby mosse eller de platser där i närheten, där gäss brukar rasta). Helt omöjliga att se förstås, och jag fick knappt intrycket att de kommit ända fram till sjöns SÖ del och fällt här.

1722 stor flock säd- och bläsgäss kom, över 100 ex kom rakt över, flera andra delflockar (eller flockar) kom på sidorna därom.

Härefter hördes inga flockar komma, åtminstone inte med säkerhet (ej heller sannolikt). Kackel från sjön av både säd- och bläsgäss hördes förstås då och
1730 då. Passning ej lika ~~n~~ noggrann efter 1730.

1805 kackel som gjorde det sannolikt att en medelstor gåsflock anlände!
Övrigt gåskackel svagt eller måttligt, stundvis praktiskt taget tyst.

1910 stor bläsgåskör!

i Tillägg: OBS att endast hägrar sågs lyfta för havsörnen! Inga änder lyfte, vilket åtminstone borde vara ett sannolikhetsskäl för att antalet änder i sjön var mycket lågt.

Jag bodde ensam i stugan på natten. Hade med mig litteratur, bl a "Evolution and the diversity of life. Selected essays by Ernst Mayr" (1976), som jag köpte i början på december i Stockholm. Verkligen en förnämlig volym. Hade jättemysigt, låg länge och läste.

1977-12-26, måndag, annandag jul.

Jag vaknade redan 0035, gick ut och lyssnade. Temp. nu + 3 grader C! Det kändes milt, var rätt ljust med måne bakom drivande moln. Vind svag åtminstone vid marken. Enstaka starka kackel av sädgäss. Jag lade mig snart igen men sov dåligt; varför vet jag inte. Läste därför en stor del av tiden i "Evolution and the diversity of life. Selected essays by Ernst Mayr". Faktiskt var jag vaken en stor del av tiden 0035 - 0530. Det är praktiskt taget säkert att inget uppflog av gäss skedde under dessa timmar, ej heller någon nämnvärd ankomst av nya flockar.

0530 jag steg upp, klädde mig, lagade morgonmål. Var ute i mycket god tid. Ren natt fortfarande.

0715 upp i tornet. Grått, täml. svag vind omkring V - SV. Temp + 3 grader C. Molnigt. Enstaka gäss ropar ofta. Gäss i flockar ligger på närmsta klarvatten. Ses i kikare, men inte annars, det är nattmörkt ännu. Både bläs- och sädgäss hörs

0726 gräsand hörd. Gäss kacklar starkt ett slag, mest sädgäss. Natten har ej varit mörk. Man kan ana att det gryr

0735 (och tidigare, se ovan) massor av gäss ligger på närmsta klarvattens södra del. Även närmast utanför de vassar som avgränsar detta klarvatten, torde det ligga gäss

0740 gulsparv hörd. sångsvan hörd. 2 änder kommer från Ö, fäller. Mäktig kör av gäss, det verkar som om de ville lyfta, men så sker ej

0745 25 bläsgäss kommer från SO (obs!), fäller! 2 ad och 1 juv sångsvanar, som länge legat synliga och ropat, lyfter nu, gör flyktsväng över sjön och försvinner sedan mot Ö. 5 sädgäss flyger över mot NO! - På långt håll hörs sädgåsflock, det kan vara flock som bryter upp från sjöns NV eller V del. Gärdsmyg hörs starkt

0754 snabbräkning av synliga gäss i grådagern ger: på S delen av närmsta klarvatten 800 ex, på innersta vattnet, d v s det begränsade området utanför kanalmynningen men innanför de stora buskarna c 50 ex, och i "tarmen" c 200 ex. På alla ställena, men särskilt förstås i "tarmen" (på grund av det sneda perspektivet och det faktum att det öppna vattnet där är så smalt och till mycket stor del osynligt, dolt av vassen hitom), är det uppenbart att en del gäss ligger utan att kunna ses. Summan synliga blir alltså c 1050 ex

0755 10 sädgäss flyger över

0756 40 bläsgäss stiger upp, fäller igen! Några sädgäss också upp-ner!

0756 nog 500 - 700 gäss upp. Det är litet för mörkt för att de skall synas bra: dels är färgkaraktärerna inte möjliga att se, dels är faktiskt en del flockar svåra att se, när de lyft och flyger lågt mot mörk bakgrund. Kritisk artbestämning av enskilda ex inte möjlig, men jag skattar att c 500 ex är sädgäss och 100 - 200 är bläsgäss

0757-0800 nya flockar startar, reser ungefär mot SO-SSO, liksom de föregående. Säkert är det över 150 till. (Det är osäkert om alla de, som bröt upp 0756 , reste mot SO-SSO; jag minns att det var svårt att hålla alla flocka under uppsikt. GRck vid renskrivningen 1978-01-03)

0801 100 bläsgäss! Flockarna reser mot SO. Det blåser upp, är gråväder, men god sikt.

0803-0804 de sista gässen bryter upp, det är c 250 ex, de reser SO som de föregående Ytterligare 5 sädgäss reser. 7 andra sädgäss kommer, fäller! - Några storskrakar ses ute på sjön, c 3 + 12. Salskrak 5 ex flygande, 2 ♂♂ ad liggand på vattnet. 1 ensam sädgås är kvar på närmsta klarvatten. 4 obestämda dykänder ses flyga långt ute. 1 ormvråk flyger över. Enstaka hägrar sedda.

0817 jag går ner från tornet

0822 2 ad och 3 juv sångsvanar flyger över sjön i dess längsriktning, kurs ungefär mot SO eller OSO

0828 1 blåhök ♂ ad flyger söderut över vassen. 1 rundflygande sädgås.

0837 1 havstrut ad över sjön, på nära håll. Det är dagens första måsfågel.

Jag avbryter obsarna, lägger mig och läser och har det skönt och stilla. Sover en stund, säkert tre kvarts timme, vilket händer mig ytterst sällan på dagtid, och bara när jag kan koppla av ordentligt.

FORTS

1977-12-26 forts.

1220-1305 obsade på nytt. Väder, mulet, fuktigt, men sikten är flera km. - Från tornet räknade jag fågel i sjön och fann följande:
häger: dels på vassbank 7 ad och 1 juv stående mycket nära varandra, dels på olika håll 2 flygande ex
sångsvan: 2 ad + 4 ad + 6 ad + 2 ad och 3 juv, alla någorlunda nära i Ö delen av sjön
gräsand inalles ungefär 40 sedda
vigg flock på c 25 ex sedd flyga, fällde
storskrak 4 + 70 ex ute på klarvattnet utanför vassarna
salskrak flerstädes, låg ovanligt spridda, jag såg högst 8 ex, men fler kan ha funnits
i smådopping: helt plötsligt hörde jag smådoppingens drillande, det var mycket längesedan, och minsann om inte ett ex simmade ut från närmsta vass ut på närmsta klarvatten, låg där länge alldeles fritt
gärdsmyg 2 ex hörs i höga ört- och buskvegetationen vid stranden

sädgås: vid olika tillfällen drog 2 + 4 + 8 = summa 14 ex västerut

ormvråk: 1 + 1 + 1 ex sedda, uppenbart alla tre olika. 2 av dem syntes samtidigt.

i större skrikörn: en utmärkt fin observation, nära håll och tillfälle till grundliga studier. Den steg upp över Ivans backe (där jag ett par minuter tidigare sett en ormvråk stiga upp och kretsa). Örnen steg mycket sakta, men förblev hela tiden på alldeles låg höjd, 25 - 60 meter kanske. Den var alldeles helmörk så när som på starkt avstickande gul vaxhud. Synnerligen enformigt färgad, svartbrun. Hur färgen var vid stjärtens bas fick jag inte se med full säkerhet; den gjorde ett par fina kretsar men svängde i vinden så att stjärtens översida aldrig sågs bra av mig. Spretande handpennor; framifrån sett hölls handen med handpennorna lätt nedåt, i vinkel (om ock trubbig och inte mycket skarp) gentemot underarmen. Stod ett par tre gånger mot vinden praktiskt taget stilla i luften, varför jag såg den framifrån alldeles utmärkt. Gled så småningom, och sakta, söderut så att den kom bakom björkarna, men de är ju nakna så här års, och fågeln sågs bra även då. Ett tu tre svängde den tillbaka mot Ivans backe och kom nära en normalfärgad ormvråk som kretsade där just då. Fåglarna separerade strax igen.

Just när örnen hade kommit bakom björkarna, klev två okända yngre män upp i tornet. Jag pekade ut örnen för dem, men de begrep tydligen inte vad de såg.

Mycket fin observation, och jag tycker det var extra roligt att se fågeln eftersom jag, jämfört med många andra aktiva skåneornitologer, ser skrikörn relativt sällan. Detta beror förstås till stor del på att jag inte har körkort och följaktligen inte kan kasta mig i en bil och fara till den plats varifrån skrikörn just rapporterats (eller: de platser varifrån....).

Örnens storlek var också givande att se. Genast jag såg den begrep jag att fågeln var mindre än en kungsörn. Däremot kan jag absolut inte påstå att fågeln vid direkt observation utan jämförelsematerial föreföll nämnvärt olik en mindre skrikörn i storlek.

i havsörn: en kort stund efter det att skrikörnen försvunnit, kom en havsörn ungefär västerut över Silvåkraskogen. Den gjorde ett ljust intryck, översidan var absolut ganska blekbrun, men jag såg aldrig med säkerhet hur stjärten var färgad. Sannolikt en ad. Men jämför obsen 1977-12-29! Den havsörnen var mörk stjärtad och en helt klar ungfågel trots att översidan var "brokig" och övervägande ljus

fiskmås 1 ad sedd; en stund senare sågs en krets på 8 måsar rätt långt borta, troligen fiskmåsar juv
gråtrut 1 juv
havstrut 1 ad sedd nu också
domherre 3 ex flög över ungefär mot NV
kaja: flock hörd neråt Silvåkra
kråka 1 sedd, ej flera

FORTS

1977-12-26 forts.

Innan jag gick ner från tornet, gjorde jag en förnyad granskning av ett par arter och fann följande:

sångsvan: 11 ad (ej i tät flock, men alla rätt nära varandra) + 2 ad 3 juv +
+ 1 ad 4 juv = summa 21 ex varav 14 ad 7 juv.
gräsand: ett par tre småflockar på 6 - 9 ex var oroliga; på håll syntes ytterligare
flockar, dock alls inga stora mängder, högst 40 - 50 ex sedda inalles
salskrak 2 sedda

smådoppingen låg kvar.

- - - - - -

1445 avsåg jag att gå upp i tornet på nytt. Men då stod Ulfstrands hund, Jesper, bunden vid tornets fot, och Astrid U kom just ner. Vi hade en kort och trevlig pratstund.

1500 upp i tornet! Mulet, jämngrått, temp + 4 grader C, sikt 3 km. Redan rätt mörkt. Det börjar just regna. Såg inte mycket nytt, endast följande att omtala: 5 fiskmåsar ad flög västerut. Även havstrut etc sedda. Häger, gräsand. Sångsvanarna (ungefär) som förut. Några flygande storskrakar. Jag gick snart ner igen. Regnet blev svagt, men det mörknade fort. Några sädgäss flög över. Bläsgås hörd.

Även denna kväll följde jag gässens ankomst (och vad annat som hände):

1602 1 sädgås från Ö, fäller
1603 4 ad 3 juv sångsvanar likaså från Ö, fäller
1614-1615 c 300 - 400 gäss från O - SO, däri nog c 70 bläsgäss
1618 250 gäss till, däri säkert 75 bläsgäss
1620 ytterligare c 75 gäss från SO. En hel del änder i småflockar flyger mot SO från sjön. Troligen gräsand, men det är redan mycket skumt
1625 över 100 sädgäss kom
1627 12 gäss kom i snabbglid
1628 nog 50 bläsgäss och nog 30 sädgäss kom
1628-1638 nästan inga nyanländande gäss
1638 säkert 70 bläsgäss kom, och kanske 50 - 75 sädgäss
1641 12 sädgäss kom. Det är nu mycket mörkt, nästan intet kan ses
1643 ny blandflock av gäss hörd, ej stor flock. Flockar gäss fortsätter att komma, men jag tror inte flockarna är stora. Bläsgäss hörs ideligen, delvis mer än sädgäss
1645-1650 några gåsflockar, mot slutet c 50 sädgäss rakt över, f ö blandat säd- och bläsgås, ej mycket
1651 bläsgäss (hörs. GRck vid renskriften 1978-01-03)
1651-1700 ett fåtal gäss kom, bl a 15 sädgäss rakt över. Kackel hörs från sjön, men (utöver de nämnda) var det inte nykomlingar.
(Jag passade en stund till, gäss hördes från sjön, men inga nykomlingar, eller åtminstone mycket få. GRck 1978-01-03).

Tillägg: på nyåret talade jag med Staffan Ulfstrand om fågellivet i Krankesjö och nämnde särskilt att jag fann att gräsand och sothöna varit mycket fåtalig åtminstone jämfört med gamla tider. Staffan befanns ha besökt sjön idag 26 december, fast han inte varit vid Silvåkratornet. Han instämde helt ifråga om sothönan, som han överhuvudtaget inte sett idag; däremot hade han haft summa c 200 gräsänder, alltså mycket mer än jag.

Tillägg 2: inte en enda kanin sedd på hela turen, varken på dagen eller i mörkret vid billjusets sken. Inte heller något färskt spår av kaniner eller deras verksamhet inne på tomten. Ingen grävning vid husgrunden eller annorstädes. Anmärkningsvärt! Jag tror att stammen reducerats mera, antagligen mycket mera, än vad populationsendokrinologerna brukar påstå; de talar om c 50 - 70 procents reduktion "på fälten" och c 40 procent "i skogen".

(499) ~~④~~ ~~498~~ (499)

1977-12-29, Torsdag.

Jag for med buss från Lund 1245, ankom Revingehed (Kvinnevad) 1317, gick till stugan, ank. 1356. Följde järnvägen till Saltkråkan, gick sedan ner till sjön och så på lilla vägen fram till stugan.

På utvägen: 1 ormvråk sittande nära Skatteberga, och 2 dito lyfte precis vid vägen inne i Revingeheds förläggningsområde, helt inpå husen. Dessutom en kråkflock nära Revingeby (c 15 ex) och en flock c 50 kajor (och råkor 3) på håll nära S Sandby.

Vandringen ner till stugan: Dryg halva sträckan ej ett liv. Sedan i kronologisk ordning: gröngöling hörd, flock 32 snösparvar hörd och sedd, steg högt, entita hörd, domherre hörd, 1 koltrast sedd, gärdsmyg hörd, 2 domherrar ♂♂ sedda, 1 häger ad lyfte, 4 par gräsand lyfte (ej i sällskap), 1 salskrake lyfte, c 4 blåmesar och 2 entitor sedda. —

~~②~~

1977-12-29 forts.

Tornet 1410-1425. Sjön helt öppen.

Närmsta klarvattnet: 2 storskrakar och 1 salskrake ♂ ad.

Vass i kanten av klarvattnet: av sångsvan 2 ad + 4 ad 2 juv + minst 7 ad + 4 ad + minst 2 ad 4 juv = Σ 19 ad 6 juv, trol. några till dolda bakom vass. Av gräsand simmande flock på 8 ex varav 7 ♂♂ 1 ♀ därtill flygande 4+2+2+2 samt på annat håll simmande ♂♀. Salskrake nästan säkert 2 flygande på håll. 1 ensam sädgås flög över. 2 hägrar stod i vasskant, 1+1+1 andra kom flygande. Fiskmås: plötsligt upptäcktes 2 ad 2 juv kretsande. 3 storskrakar kom från Ö.

Väder hela tiden: my. svag vind, ökade ngt; mulet och mörkt, ej dimma men sikt bara 3-5 km p.g.a. av svagt snöfall (vindsnö). Temp vid stugan ÷ 2°C, vilket var kallare än jag trott.

1977-12-29 forts.

Det klarnar 1430–1445, inte mycket
blå himmel syns men det blir or-
dentligt ljusare och lättare, och sikten
bättras snabbt. Jag går först ner till
kanalmynningen och åter: inte
ett liv i vattnet eller i träden,
men en flock på 2 sädgäss och
3 bläsgäss flyger över. De 2 säd-
gässen mycket olikstora, säkert
o.f. – Jag går sedan över ängen
upp till Silvåkra allé, korsar
den så att jag får utsikt över
i Silvåkrakärret. 1 börringevråk sitter
nära, lyfter, faller 250 m bort,
den är nästan vit på rygg och
vingtäckare, färgen stöter delvis i
gulorange. Huvud nästan vitt (men
med små mörka teckningar), stjärt
i ej vit. Se även nedan. En havsörn
juv sitter i grovt, halvt kull-
fallet träd i kanten av trädvege-
tationen i kärret. Lyfter efter
en stund, flyger NV upp mot
Silvåkraskogen. Stjärten såg
helmörk ut, översidan var däremot

1977-12-29 forts.

i till betydande del ljusbrun eller blekbrun, tämligen "brokig". Örnen tog sin väg rakt över de småträd där börringevråken satt. Denna reste snabbt, föreföll tydligt irriterad, steg och satte iväg efter örnen trots att denna var mycket högre och säkert 300 m framför. Vad som sedan hände vet jag ej, kunde ej följa fåglarna, de doldes bakom träd. Jag såg nu också en kråka överflygande (men inte fler!), en skata sittande, en gåsflock i fjärran samt en högt kretsande flock på 36 fiskmåsar samtliga juv. Gärdsmyg hörd, entita hörd. 1 ensam sädgås flög runt över Krankesjön, ropande. En flock på 16 bläsgäss kom mot S ivrigt ropande också.

På tomten: inga nya försök av kaninerna att gräva sig in under huset. Inga grävningar alls utom en liten färsk

~~8~~

1977-12-29 forts.

grop, ungefär en kvadratdecimeter stor. Ingenting annat, och ingen enda kanin sett!

Kl 1530-1545 ånyo uppe i Tornet. Såg inte extra mycket! Flock 4 sädeskrakar flygande. 2 av 3 juv sångsvanar ropade ivrigt, startade, gjorde flygsväng, fällde snart. Övriga svanar kvar, lugna. Summa 15 gräsänder, därav en flock på 10 ♂♂ 3 ♀♀, samt ett par. Häger sett. Inga storskrakar kvar, inga andfågelflockar alls ute på klarvattnet. Långt ute upptäckte jag en fågelflock, men det var c 30-40 fiskmåsar, nästan bara juv. De låg tätt. Helt oväntat kom stor flock fiskmåsar i krets ovanför, sänkte sig, fällde hos de andra, det blev summa minst 170 ex varav minst 95 % ungfåglar. Lade sig i tät "flottilj".

forts.

1977-12-29 forts.

Gässens ankomst skedde sålunda: x)

1610-1611 säd- och blågäss hörda, mindre flock faller långt ute.
1614 blågäss hh
1615 34 blå rakt över, gör en lov över sjön, faller
1619 c 80 säd och c 30 blå kommer från OSO, faller nära
1622 c 28 blå och 40+7+5 säd kommer } 4 separata flockar
Sångsvan h från sjön, ej mycket.

Nu stilla, grått, sikt tämligen bra, temp −2° C.

1625 >8 blågäss. – grårand h
1632 70+200 sädgäss syns när de kommer, fler kom säkert.

---

x) h = hörda hh = hörda starkt och/eller i betydande antal, hhh = mäktig kör.

1977-12-29 forts.

Ungefär 10 blågäss hördes också. Alla dessa gäss fr SO.

—

Svagt snöfall börjar plötsligt; stora flingor.

—

1634 skattningsvis 50 sädgäss kommer, hörs, men ses bara ytterst svagt; det är mörkt!

1636-1639 ett par smärre sädgåss-flockar kom säkert, endast hörda. – Från sjön hörs både säd- och blågäss; det är *ibland* svårt att avgöra om det är nyanländande flockar eller ej.

Alla gäss hittills, utom *kanske* första flockarna, fällde tydligen i SO delen av sjön, som vanligt.

1641 några sädgäss kommer

1642 minst 10-15 blågäss hörs komma, kommer nära.

—

Snöfallet betydligt tätare; temp är nu -1,°5 C.

—

1977-12-29 forts. ~~8~~

1649 säd- och blågäss rakt över; en flock så lågt att den syntes trots mörkret. Mycket livlig kör, säkert 20-40 ex av vardera arten. — Gäss, som redan kommit, kacklar ofta men ej vidare livligt.

1652 hägrar skriker

1658 sädgåsflock, säkert 20-30-40 ex, kommer från SO. Alldeles nermörkt, otänkbart att se dem ens på 10-15 m avstånd, men de hörs i god tid. En del kackel av sädgäss även från sjön.

1702 blågäss hörs rätt starkt från sjön, men det är säkert inte nyanländande.

1708 (och tidigare) gäss mest tysta, bara enstaka ex hörs

1709 2 eller 3 hägrar skriker; sångsvan hörs svagt.
Det är lugnt. Blågäss hörs på långt håll i V-NV, men det är inte säkert, inte

1977-12-29 forts.

heller sannolikt, att det var
nyanländande ex.
Därefter: svagt kackel av
ett fåtal sädgäss och
enstaka bläsgäss
1720 dämpat gåskör, säd och
bläs, fortsätter, men inga
nya flockar kommer.
– 1730 jag vaktar noga till 1730.
Därefter satt jag inomhus
och skrev dagbok över
obsarna, delvis direkt renskrift, delvis efter kladd.
Kladden för tiden fr o m
kl 1610 är bevarad och
sitter, jämte en kopia av
renskriften för hela dagen,
i den därför avsedda pärmen.
Inga kom kl 1810 och
hämtade mig. Det var nu
ett tunt men obrutet täcke av
blöt snö. På vägen mot Lund
övergick snöfallet i regn, och
det blev flera plusgrader. SLUT.

1977-12-31, lördag.

Frost, sol, mycket tunt snötäcke; vägar och gator hala. Ganska svag men isig vind omkring V. Jag hade ett kort ärende till posten Lund 1 på f.m.: jag hade glömt mitt pass där föregående eftermiddag, när jag med passets hjälp legitimerade mig för att få ut pengar på mitt PK-konto! Lyckligtvis hade passet anträffats av en hederlig person och lämnats in, tydligen kort efter det att jag gått därifrån.

Vandrade hem via stadsparken -- idrottsplatsen. Här en del kråkor samt en tornfalk jagad av kråka. (Tornfalken sågs där även igår). Jag gick ej direkt hem utan ner över järnvägsbron och längs landsvägen tillbaka. Artlista:

1. sädgås flock 12 ex flög österut. Dessutom, innan jag gick hemifrån, flock 3 ex också flygande österut.
2. vigg: i största dammen vid reningsverket på rätt långt håll en flock på ≥ 14 ex. Därtill ett fåtal osäkra änder. —

1977-12-31 forts.

3. Tornfalk: 1 ex vid friluftsbadet och samtidigt 1 ex ryttlande nära järnvägsbron. Det är sannolikt, men naturligtvis inte säkert, att inget av dessa ex var identiskt med det som sågs vid idrottsplatsen (ovan).

4. sothöna tät flock, dock troligen ej större än c 35 ex, i samma damm som viggarna. De flesta stod på kanten. Tydligen betar de det korta gräset. – I den översta dammen, närmast järnvägsbron låg som vanligt ej en enda fågel. OBS också att granskningen av dammarna skedde från järnvägsbron; därför ej grundligt på större avstånd.

5. skrattmås flera ex över Klostergården, även icke utfärgade ex. Arten finns här ständigt; om man tittar noga finner man ofta ex som vilar på tak etc, och de kommer sekundsnabbt när man kastar ut mat. Se följ:

6. fiskmås: enstaka ad sedda;

~~3~~

1977-12-31 forts.

finns regelbundet vid Klostergården, men om man ser 10 skrattmåsar så ser man kanske 1-2 fiskmåsar; naturligtvis gäller detta de djur som finns här m l m stadigt. Överflygande måsar ses ofta men jag brukar ej anteckna dem.

7. rödhake 1 ex knäppte vid den numera rivna gården vid landsvägsbron närmast uppströms järnvägsbron.

8. koltrast ett par ex sedda; därtill såg jag flera ex på gräsmattorna och i snökanterna vid Klostergårdens centrum, där arten nästan säkert är rätt individrik.

9. snöskata 1 ex flög över mot V.

10. talgoxe 1 ex Klostergården

11. blåmes vid rivna gården (se rödhaken!) kom en flock på minst 14-16 ex förbi, fällde i pilträd, i höga örter, fortsatte, fällde på nytt, var i livlig rörelse.

1977-12-31 forts.

12. gråsparv flock Klostergården; verkade orolig, kanske till följd av det myckna smällandet som pågår nu inför årsskiftet.
13. stare: rätt överraskande kom 3 ex flygande förbi mot V vid järnvägsbron.
14. kaja några sedda.
15. kråka ett par tiotal sedda.

Idag var det Lisens 25-årsdag. Hon och Henrik kom kl. 18. Inga hade lagat en jättefin middag: gravlax, whisky flamberade grisfiléer i gryta, och glace med djupfrysta björnbär (av egen skörd 1975). Därtill Chateau les Moines 1973.

Lisen hade önskat sig pengar, både till jul och födelsedag, för att köpa en kamera. Häromdagen köpte hon den, det var

1977-12-31 forts.

en mycket trevlig Olympus med ljusstarkt objektiv 1:1,8.

Vidare fick Lisen några av våra gamla silverknivar, tillverkade 1838. Hon visade diabilder från sitt besök i Israel nyligen: många mycket trevliga bilder och uppenbart en givande resa med ett flertal högst originella personer i sällskap.

Inge visade färgbilder (ej dia!) från sin rundtur i Kenya. Utmärkta bilder, och det är tydligt att resan gick jättefint, trots de exceptionellt rikliga regnen. Folket alltigenom belåtet (ja, jag menar deltagarna!), och praktiskt taget inga sjukdomsfall etc. på hela tiden.

Tillägg: 1 turkduva flög över vid idrottsplatsen. Ej sedd av mig i Lund på många veckor.

SLUT

513

Smärre tillägg från Lund, december 1977

1) en fjällvråk flög alldeles förbi busshållplatsen närmast vår bostad på Sunnanväg, det var på morgonen omkring kl 0815 och nästan säkert 7 december

2) en tornfalk sågs ryttla och flyga runt vid den stora jordvallen vid idrottsplatsen en eftermiddag omkring 15 december

3) rödhake har setts och/eller hörts minst 6-7 gånger i Lund under december; inte minst märkbar har den varit när det kommit snö. Sedd resp. hörd vid Klostergården, i stadsparken och vid Zootis och UB